



LIBRARY
OF THE
UNIVERSITY
OF ILLINOIS

881 L6. X 1869

UNIVERSITY LIBRARY

UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-CHAMPAIGN

The person charging this material is responsible for its renewal or return to the library on or before the due date. The minimum fee for a lost item is \$125.00, \$300.00 for bound journals.

Theft, mutilation, and underlining of books are reasons for disciplinary action and may result in dismissal from the University. Please note: self-stick notes may result in torn pages and lift some inks.

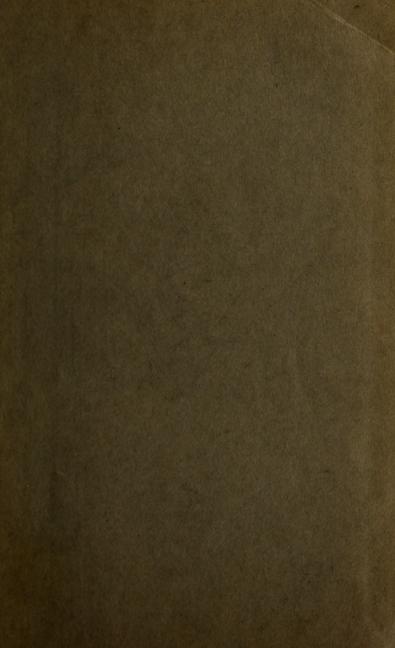
Renew via the Telephone Center at 217-333-8400, 846-262-1510 (toll-free) or circlib@uiuc.edu.

Renew online by choosing the My Account option at: http://www.library.uiuc.edu/catalog/

MAR 2 5 2007

GLASSIGS







AUSGEWÄHLTE

SCHRIFTEN DES LUCIAN.

ERKLÄRT

VON

JULIUS SOMMERBRODT.

ERSTES BÄNDCHEN:

ÜBER LUCIANS LEBEN UND SCHRIFTEN. LUCIANS TRAUM. CHARON. TIMON.



WEIDMANNSCHE BUCHHANDLUNG. 1888. laic.

1869 1869

Classics

DER KÖNIGLICHEN UNIVERSITÄT ZU BERLIN

ZU

IHREM FUNFZIGJÄHRIGEN JUBILÄUM

IM OKTOBER 1860



PATRICEVILLE RESPONDENCE RATE

DOLUGII KADDUALMAND DEDHI





INHALT.

Erstes Bändchen.

Über Lucians Leben und Schriften Lucians Traum Charon Timon

Zweites Bändchen.

Nigrinus Der Hahn Icaromenippus

Drittes Bändchen.

Wie man Geschichte schreiben soll Die Rednerschule Der Fischer Der ungebildete Büchernarr Über die Pantomimik. glichenen Görlitzer an Ort und Stelle benutzen können. Nähere Auskunft über ihre Beschaffenheit und ihren Wert erteilt mein in den Rhein. Jahrbüchern 1859. 4. Heft erschienener Aufsatz "über die Lucianischen Handschriften der Marcusbibliothek zu Venedig"*).

Posen, den 28. August 1860.

Julius Sommerbrodt.

Zur zweiten Auflage.

Ebenso überraschend als erfreulich war mir die Aufforderung der Verlagshandlung, eine neue Auflage dieses Bändchens vorzubereiten. Gern möchte ich daraus schließen, daßs die Abneigung der Schule gegen den früher so beliebten Schriftsteller im Abnehmen begriffen ist und meine in der zweiten Auflage des zweiten Bandes (1869 S. VIII) ausgesprochene Ansicht mehr und mehr Anhänger zu gewinnen anfängt. Ist ihm doch bereits gegenüber dem Verbannungsurteile der Königsberger Direktorenkonferenz (im J. 1865) in der Direktorenversammlung zu Posen (im J. 1870) ohne Widerspruch ein Platz in der Schullektüre wieder zuerkannt worden.

^{*)} Vgl. Luciani Codicum Marcianorum lectiones ed. Julius Sommerbrodt. Berolini apud Weidmannos MDCCCLXI und Lucianea von Julius Sommerbrodt. Leipzig, B. G. Teubnersche Buchhandlung 1872.

An dem Lebensbilde Lucians habe ich einzelnes zu vervollständigen, weniges zu verändern gehabt. Wiederholte sorgfältige Durchmusterung sämtlicher Schriften hat mich in dem Zeitraume, der zwischen diesen beiden Auflagen liegt, in meinem Urteil bestärkt und befestigt. Nur über die Echtheit oder Unechtheit einer und der andern Schrift ist mir hier und da ein neuer Zweifel aufgestiegen und die Schwierigkeiten, Lucians Eigentum sicher zu stellen, mehr aber noch, die einzelnen Schriften der Zeit nach zu ordnen, sind mir noch größer erschienen als früher. Um so mehr bleibt zu wünschen, daß das Beispiel von Fritzsche, Guttentag und Rohde, die zweifelhaften Schriften einer gründlichen Untersuchung zu unterwerfen, recht viel Nachfolge finden möge.

Zur Feststellung des Textes sind außer den in der ersten Auflage benutzten Handschriften noch Cod. Vat. 87 und 90 zu der Schrift περὶ τοῦ ἐνυπνίου durch die Gefälligkeit des Herrn Dr. Kruse zu Rom für mich verglichen worden. Zum Charon hat Herr Professor Dr. Fritzsche in alter bewährter Freundschaft seine Collation des Cod. Vat. 87 mir mitgeteilt, wofür ich ihm auch an dieser Stelle aufrichtigst danke. Die Vergleichung dieser Handschrift war mir um so wichtiger, je weniger es zweifelhaft zu sein scheint, daß gerade sie nebst dem Wiener Cod. B., sowie trotz mancher Nachlässigkeiten Cod. Marcianus 436 (Ψ) als die mustergültigsten der bis jetzt bekannten anzusehen sind.

Möge die Überzeugung von der kulturgeschichtlichen Wichtigkeit, die Lucian am Scheidepunkte der heidnischen und christlichen Welt zukommt, immer eindringlicher sich geltend machen! Die Auswahl der drei Bändchen dieser Ausgabe ist darauf bedacht gewesen, in fast alle Gebiete des Lebens seiner Zeit einen Blick zu eröffnen.

Kiel, den 15. Juni 1872.

Julius Sommerbrodt.

Zur dritten Auflage.

Der Eifer der Forscher hat sich noch fortdauernd dem Reichtum Lucians nach allen Seiten hin zugewendet. Dagegen ist die Schule ihrer früheren Liebe gegenüber noch spröde genug geblieben, wenn auch eine wachsende Zuneigung hier und da nicht zu verkennen ist. Ein Hauptgrund liegt, wie mir scheint, in dem Urteile, das W. Schrader in seinem mit vollem Rechte weit verbreiteten, vortrefflichen Buche "Erziehungs- und Unterrichtslehre" abweichend von Melanchthon über Lucian gefällt hat.

So entschieden ich Schrader darin beistimme, daß nicht alle Schriften Lucians in die Hände der Jugend gehören, daß er überhaupt für die jüngeren Schüler (in Tertia) sich nicht eignet, (namentlich nicht seine Götter- und Totengespräche, die man vor Zeiten mit Vorliebe gelesen hat), so wenig kann ich mich von der Überzeugung lossagen, daß eine nicht un-

erhebliche Anzahl seiner Schriften zur Kenntnis jener Übergangszeit vom Heidentum zum Christentum für Primaner und Sekundaner, sei es in öffentlicher, sei es in Privatlektüre, von Wichtigkeit, ja unentbehrlich sind.

Ich habe diese Ansicht im Vorworte aller drei Bände dieser Ausgabe ausgesprochen und zu begründen versucht und begnüge mich, hier nur nochmals zu wiederholen, daßs Melanchthon die Lektüre Lucians nicht nur empfiehlt, sondern sie neben der des Homer, Herodot und Demosthenes als unentbehrliches Rüstzeug im Kampfe für das Evangelium bezeichnet.

In neuester Zeit (1887) hat O. Wichmann in der Programmabhandlung des Gymnasiums zu Eberswalde "Lucian als Schulschriftsteller" einen festen Kanon des für die Schule Empfehlenswerten aufgestellt, welcher die eingehendste Beachtung und Prüfung verdient.

Der kritische Apparat ist von mir vielfach vermehrt worden. Zu diesem Bande konnte ich zum Somnium einen Codex Upsaliensis und zwei Pariser Handschriften (2954 M u. 3011 C), zum Charon einen Cod. Urbinas in Rom (Vat.) und die eine der vorhergenannten Pariser Handschriften (3011), zu Timon die beiden Pariser Handschriften und Codex Vaticanus 90 (Γ) benutzen, die ich alle an Ort und Stelle selbst verglichen habe. Außerdem hat Herr Professor Vitelli in Florenz aus dem älteren Teile der Florentiner Handschrift Laurentianus 77 die Lesarten zum Somnium in bekannter muster- und meisterhafter Weise für mich zusammengestellt.

Abgedruckt habe ich außer dem zu diesem Bande in den vorigen Auflagen veröffentlichten handschriftlichen Material nur Cod. Urbinas zum Charon und Cod. Vatic. 90 zu Timon an Stelle des minder wertvollen Cod. Marc. 435. Cod. Urbinas erweist sich durch die wesentliche Übereinstimmung mit Cod. Vatic. 87 (A) als eine der besten unter den bisher verglichenen Handschriften.

Breslau, den 21. Mai 1888.

Julius Sommerbrodt.



Was wir von Lucian wissen, dessen Lebenszeit etwa von 120—200 n. Chr. fällt, dessen Blüte mithin dem Zeitalter der Antonine angehört, beschränkt sich fast ausschließlich auf die wenigen Mitteilungen, die er selbst nur beiläufig in seinen

eignen Schriften macht.

Seine Zeitgenossen, namentlich Philostratus, von dem wir Lebensbeschreibungen der Sophisten besitzen, scheinen von ihm geschwiegen zu haben, weil er sie überragte. Die nächstfolgenden Jahrhunderte vermieden jede Berührung mit ihm in der irrtümlichen Meinung, daß er ein Feind des Christentums gewesen sei, und die wenigen Angaben, die wir von dieser Seite besitzen*), sind infolge dieses Vorurteiles durchaus oberflächlich, ungenau und deshalb mit großer Vorsicht zu benutzen.

Um sicher zu gehen, ist es das Geratenste ganz Lucians eigner Führung sich anzuvertrauen — selbst auf die Gefahr, minder reiche Ausbeute zu gewinnen —, Alles auszuschließen, dessen Echtheit nicht vollständig begründet ist, und nur die Schriften Lucians zu benutzen, die unzweifelhaft sein Eigentum sind, wenngleich auch hierin Wahrheit und Dichtung oft

genug ineinanderlaufen.

^{*)} Suid. v. Λουκιανὸς, Σαμοσατεὺς ὁ ἐπικληθεὶς βλάσφημος ἢ δύσφημος, ὅτι ἐν τοῖς διαλόγοις αὐτοῦ γελοῖα εἶναι καὶ τὰ περὶ τῶν θεἰων εἰρημένα ὑποτίθεται. γέγονε δὲ ἐπὶ τοῦ Καίσαρος Τραϊανοῦ καὶ ἐπέκεινα. ἢν δὲ οὖτος τὸ πρὶν δικηγόρος ἐν ᾿Αντιοχεία τῆς Συρίας. δυσπραγήσας δ' ἐν τούτα ἐπὶ τὸ λογογραφεῖν ἐπετράπη, καὶ γέγραπαι αὐτῷ ἄπειρα. τελευτῆσαι δὲ αὐτὸν λόγος ὑπὸ κυνῶν, ἐπεὶ κατὰ τῆς ἀληθείας ἐλύττησεν. εἰς γὰρ τὸν Περεγρίνου βίον καθάπτεται τοῦ Χριστιανισμοῦ, καὶ αὐτὸν βλασφημεῖ τὸν Χριστὸν ὁ παμμίαρος. διὸ καὶ τῆς λύττης ποινὰς ἀρκούσας ἐν τῷ παρόντι δέδωκεν ἐν δὲ τῷ μελλοντι κληρονόμος τοῦ αἰωνίου πυρὸς μετά Σατανοῦ γενήσεται.

Unter diesen letzteren Schriften enthalten vorzugsweise der Traum (περὶ τοῦ ἐνυπνίου ἤτοι βίος Δουκιανοῦ), Hermotimus (η περὶ αἰρέσεων), die Apologie (ἀπολογία περὶ τῶν ἐπὶ μισθῷ συνόντων) und der doppelt Angeklagte (δίς κατηγορούμενος) Näheres über Lucians

Lebensumstände und geistige Entwickelung.

Lucian, geboren zu Samosata, der Hauptstadt der syrischen Landschaft Kommagene am Euphrat, zeigte von früher Kindheit an gute Anlagen. Die ärmlichen Verhältnisse seiner Eltern veranlaßten diese jedoch, ihn einem Oheim mütterlicher Seite, der Steinmetz und Bildhauer war, in die Lehre zu geben, damit er möglichst bald seinen Unterhalt sich selbst erwerben könnte. Aber seine ersten Arbeitsversuche misslangen; eine Steinplatte zerbrach unter seinen Händen, und da der Oheim ihn dafür mit Schlägen strafte, so entlief er und kehrte zu seinen Eltern zurück. Ein Traum, der ihm den Ruhm und die Herrlichkeit des Redners in glänzenden Farben zeigte, bildete den Wendepunkt seines Lebens. Er widmete sich von nun an den wissenschaftlichen Studien und namentlich der Beredsamkeit, die zu der Zeit den Mittel- und Brennpunkt aller Gebiete der höheren Bildung ausmachte.

Wo er zuerst den Studien obgelegen, ist nicht bekannt. Möglich, daß er zuvörderst in Syrien geblieben und daß hierauf die Bemerkung des Suidas sich bezieht, welcher ihn als Prozefsanwalt seine ersten Jahre in Antiochia zubringen läfst. Lucian selbst giebt darüber keine genaue Auskunft; was er uns aber in seinem meisterhaften Dialoge "der doppelt Angeklagte (δὶς κατηγορούμενος)" über seine Fortbildung mitteilt, spricht eher dagegen als dafür. Hier wird Lucian von der Rhetorik vor Gericht gezogen. Er wird des Treubruchs angeklagt*). Zur Begründung ihrer Anklage erzählt sie, wie sie ihn in früher Jugend (πομιδή μειράπιοι) arm und ratlos in Jonien - wo Ephesus und Smyrna die Hauptsammelplätze der Studierenden waren - vorgefunden, sich seiner angenommen und unentgeltlich dem unbekannten verlassenen Jüngling, der kaum das Barbarengewand abgelegt, ihre Künste

^{*)} Bis accus. c. 27. έγω γας — τουτονί κο μιδς μεις άκιον όντα βάρβαςον έτι την φωνήν και μονονουχί κάνδυν ένδεδυκότα ές τον Άσ-σύριον τρόπου περί την Ιωνίαν εύρουσα πλαζόμενον έτι και ο τι χρήσαιτο αύτα ούκ εἰδότα παραλαβοῦσα ἐπαίδευσα. — μειράκιον iuvenis kann freilich den Zeitraum vom 20.—30. Lebensjahre umfassen.

gelehrt habe. Darauf habe sie ihn zu ihren Stammgenossen geführt und ihm volles Bürgerrecht bei den Griechen verschafft. In glücklicher Ehe mit ihm verbunden sei sie ihm überallhin durch Jonien, Griechenland, nach Italien bis nach Gallien gefolgt. Und nicht blofs Ehre und Ruhm, sondern auch Vermögen sei ihm durch sie zu Teil geworden (vgl. Apolog. c. 15). Dann aber, fährt sie fort (c. 28), ist er hochmütig geworden, hat mich vernachlässigt, ja ganz von mir sich gewendet und seine Liebe auf den bärtigen Dialog, der ein Sohn der Philosophie zu sein vorgiebt, übertragen. Anstatt wie sonst durch den freien Strom der Rede den lauten Beifallsruf der Menge zu gewinnen, gefällt er sich jetzt in kurzen, zerstückten Sätzen in Frage und Antwort, die ihm höchstens bei Einzelnen ein Lächeln und billigendes Kopfnicken einbringen. Danach steht jetzt sein Sinn, mich aber verachtet er, obgleich er selbst mit dem Dialog, wie es heifst, keinen Frieden hält. Deshalb fordere ich ihn zur Verantwortung und klage gegen ihn wegen schlechter Behandlung (κάκωσις) und Treubruch.

Lucian erkennt in seiner Entgegnung alle Wohlthaten an, die ihm von der Rhetorik zu Teil geworden, macht aber zu seiner Verteidigung ihre zunehmende Koketterie geltend. Mehr und mehr der sittigen Einfachheit und dem edlen Anstand der Demosthenischen Blütezeit entfremdet habe sie zu buhlerischen Toilettenkünsten ihre Zuflucht genommen und dem ersten besten schamlos sich preisgegeben. Deshalb habe er sie verlassen, aber anstatt selbst, wozu er vollberechtigt gewesen, auf Treubruch zu klagen, beim benachbarten Dialog in der Stille Aufnahme gesucht und gefunden. Ganz abgesehen davon sei es ihm in einem Alter von fast vierzig Jahren wohlanständiger erschienen, das wirre Treiben der Prozesse zu meiden, den Prunkreden, jenen Anklagen der Tyrannen, dem Lobe großer Männer und was sonst die gewöhnlichen Gegenstände der Deklamation sind, zu entsagen und zurückgezogen von dem Beifall der Menge in der Akademie oder im Lyceum des ruhigen Gesprächs mit dem Dialog sich zu erfreuen*).

Die Richter sprechen Lucian von der Anklage der Rhetorik

^{*)} c. 32. — Καλῶς εἶχέ μοι ἀνδοὶ ἦδη τετταρ άκοντα ἔτη σχεδὸν γεγονότι θορύβων μὲν ἐκείνων καὶ δικῶν ἀπηλλάχθαι καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς δικαστάς ἀτρεμεῖν ἔᾶν, τυρ άννων κατηγορίας καὶ ἀριστέων ἐπαίνους ἐκσυγόντα, ἐς δὲ τὴν Ακαδημίαν ἢ ἐς τὸ Αὐκειον ἐλθόντα τῷ βελτίστω τοὑτω Διαλόγω συμπεριπατεῖν ἠρέμα διαλεγομένον τῶν ἐπαίνων καὶ κοότων οὐ δεόμενον.

frei. Nun aber erhebt sich auch der Dialog gegen ihn (c. 33). Von alter Zeit her gewohnt, sagt der Dialog, in ernster Weise über ernste Gegenstände, über Gott, über die Natur der Dinge, über das Weltall zu sprechen und in höheren Regionen sich zu bewegen, sei er von Lucian auf die Erde herabgezogen worden. Statt der würdigen, tragischen Maske hat er mir eine komische aufgedrungen und den fremdartigen Charakter des Eupolis, Aristophanes und Menippus mir aufgeprägt. So ist mein Wesen zu einer Zwittergestalt geworden, ein wahrer Hippocentaur in dieser unseligen Mischung von Scherz und Ernst, von Prosa und Poesie.

Diesen Vorwurf hatte Lucian nicht erwartet - einen Vorwurf vom Dialog, den er von seinem finsteren mürrischen Wesen befreit, dem er frisches Leben eingehaucht und gefällige Anmut verliehen, so dass er bei den Menschen, die seine Spitzfindigkeit sonst wie die Stacheln des Igels scheuten, jetzt gern gesehen und willkommen ist! Das wenigstens wird er nicht sagen können - so schliefst Lucian seine Verteidigung voll Selbstgefühl - das ich, obgleich ein Barbar, seines hellenischen Gewandes ihn beraubt und ein Barbarenkleid ihm dafür

gegeben hätte.

Mit dem vierzigsten*) Jahre gingen also Lucians Lehr- und Wanderjahre, in welchen er ganz der Rhetorik, teils als Rechtsanwalt **), teils in allen Teilen der Schau-Beredsamkeit sich gewidmet hatte, zu Ende. Nachdem er in die Heimat, die er arm und unbekannt verlassen hatte, zurückgekehrt war und seinen Landsleuten im Glanz seines Reichtums (Apolog. c. 15) und seines Ruhmes sich gezeigt hatte, lebt er nun größtenteils, wie es scheint, mit den Seinigen ***) in Athen. Zuerst in eifriger Beschäftigung mit der Philosophie †) wandte er bald auch ihr den Rücken wie vorher der Rhetorik und setzte seinen ganzen Fleiss in die Vollendung der von ihm erfundenen neuen Kunstform, des satirischen Dialogs, durch welchen er Plato mit Aristophanes vereinigen, den Ernst

δικανικόν. ***) Alexander c. 56.

^{*)} Bis acc. c. 32.

**) c. 32. Κακώς εἶχέ μοι — τοὺς ἄνδοας τοὺς δικαστὰς ἀτοεμεῖν ἐᾶν. Piscat. c. 25. ὁήτωο γάο τις, ὥς φησιν, ὤν, ἀπολιπὼν τὰ δικαστή οια καὶ τὰς ἐν ἐκείνοις εὐδοκιμήσεις. Somn. c. 17. μεταξὺ δὲ λέγοντος, Ἡράκλεις, ἔφη τις, ὡς μακοὸν τὸ ἐνὑπνιον καὶ

t) Hermot, c. 13. Einleitung zum Icaromenippus und Icar. c. 5.

der Philosophie und den Scherz der Komödie verbinden wollte*).

In seinem höheren Alter sehen wir ihn noch einmal, sei es daß seine Vermögensverhältnisse ihn dazu nötigten, sei es daß er seinen satirischen Dialogen größere Verbreitung verschaffen wollte, den Wanderstab **) ergreifen, noch einmal in früherer Weise durch Deklamation und Vorlesung seiner Schriften um den Beifall des Publikums werben, bis er endlich in Ägypten in einem einträglichen öffentlichen Amte***) - als Vorstand eines Gerichts - hochbetagt die gewünschte Ruhe findet. Ob es ihm gelungen ist, ein höheres Verwaltungsamt zu erreichen, wozu er sich Hoffnung machte, wissen wir nicht. Dass er unter Commodus gestorben, unterliegt keinem Zweifel. Aber über Art und Ort seines Todes ist uns nichts überliefert; denn die von Suidas berichtete Sage, dass er von Hunden zerrissen worden sei, ist natürlich eine müßige Erfindung, deren Veranlassung wir später zu erörtern haben werden.

^{*)} Prometheus es in verbis c. 7. δέδια — μη αὖθις ὅμοιόν τι τῷ Προμηθεῖ τῷ σῷ πεποιηκώς φαίνωμαι τὸ ϑῆλυ τῷ ἄῥξενι ἐγκαταμίξας καὶ δι' αὐτὸ δίκην ὑπόσχω· μᾶλλον δὲ μη καὶ ἄλλο τι τοιοῦτος φανείην ἐξαπατόν ἴσως τοὺς ἀκούοντας καὶ ὀστὰ παραθείε αὐτοῖς κεκαλυμμένα τῆ πιμελῆ, γ ἐ λ ωτ α κ ω μικ ὸ ν ὑπ ὸ σ ε μ ν ὁ τ η τ ι φιλο σ ὁ φω τὸ γὰρ τῆς κλεπτικῆς — καὶ γὰρ κλέπτης ὁ θεός — ἄπαγε τοῦτο μόνον οὐκ ἀν είποις ἐνεῖναι τοῖς ἡμετέροις ἢ παρὰ τοῦ γὰρ ἀν ἐκλέπτομεν; εὶ μὴ ἄρα τις ἐμὲ διέλλοξε τοιούτους ίπποκάμπους καὶ (so richtig Blümner) τραγελέφους καὶ αὐτὸς συντεθεικώς.

^{**)} S. Bacchus c. 5. Hercules c. 7. 8. S. pro lapsu inter salut, c. 1.

***) Αροlog. pro mercede cond. c. 1. μονογουχὶ τὸν ἔτερον πόδα ἐν τῷ πορθμείῳ ἔχοντα. c. 12. τουτὶ δέ, α ἑταῖρε, τὸ ἡμέτερον πρᾶγμα παντάπασιν ἐτεροῖόν ἐστιν, εί γε τὰ μὲν οἴκοι ἰσότιμα ἡμῖν, δημοσία δὲ τῆς μεγίστης ἐσχῆς κοινωνοῦμεν καὶ τὰ μέρος συνδιαπράπτομεν ἔγωγ οὖν, εἰ σκέψαιο, δόξαιμ ἄν σοι οὐ τὸ σμικρότατον τῆς Αἰγνπτίας ταὐτης ἀρχῆς ἐγκεχειρίσθαι, τὰς δίκας εἰσόγειν καὶ τάξιν αὐταῖς τὴν προσήκουσαν ἐπιτιθέναι — er war also eine Art Gerichtsdirektor — καὶ τῶν πραπτομένων καὶ λεγομένων ἀπαξαπάντων ὑπομνήματα γράφεσθαι καὶ τὰς τε ὑητορείας τῶν δικαιολογούντων ὑυθμίζειν καὶ τὰς τοῦ ἄρχοντος γνώσεις πρὸς τὸ σαφέστατον ἃια καὶ ἀριβέστατον σὺν πίστει τῆ μεγίστη διαφυλάττειν καὶ παραδιδόναι δημοσία πρὸς τὸν ἀεὶ χρόνον ἀποκεισομένας καὶ ὁ μισθὸς οὐτι ἰδιωτικός, ἀλλὰ παρὰ τοῦ βασιλέως, οὐ σμικρὸς οὐδὲ οὖτος, ἀλὶὰ πολυτάλαντος καὶ τὰ μετὰ ταῦτα δὲ οὐ φαῦλαι ἐλπίδες εἰ τὰ εἰκότα γίγνοιτο, ἀλλὶ ἔθνος ἐπιτραπῆναι ἤ τινας ἄλλας πράξεις βασιλικάς.

Es ist schwer, an diesem schwachen Faden durch das Labyrinth des reichen Lebens, das uns aus Lucians Schriften entgegentritt, sich zurechtzufinden. Unzählige haben sich darin verirrt; fast über keinen einzigen anderen Schriftsteller gehen daher die Urteile weiter auseinander als über ihn. Die Schwierigkeit liegt zuvörderst in der großen Mannigfaltigkeit des Stoffes, die uns geboten wird. Dazu kommt, dass die zahlreichen Schriften, die wir von Lucian besitzen, nicht bloß die Frucht des reifen Mannesalters sind, sondern über einen Abschnitt von mindestens vierzig Lebensjahren sich verbreiten. Ferner haben wir es mit einem Manne zu thun, der ebenso genial als unermüdlich thätig und strebsam fast mit jedem Jahrzehnt in proteusartiger Wandelung eine neue Gestalt zeigt, so dass, wenn wir eben glauben sein wahres Ebenbild erkannt und erfast zu haben, unter den Händen seine Physiognomie sich plötzlich verändert. Nicht ohne Bedeutung ist auch der Umstand, daß er ein geborner Syrer selbst der attischen Sprache sich erst bemächtigen mußte, daß er bei seiner Elasticität leicht den Eindruck des Schriftstellers annahm, mit dem er sich gerade beschäftigte, und erst nach und nach zu einem eignen und festen Stil von hoher Schönheit und Vollendung gelangte. Endlich darf nicht unbeachtet bleiben, dass er wie es scheint bisweilen selbst des fehlerhaften Stils anderer, die er verspotten will, sich bedient und den Verirrungen einzelner Litteraturzweige in der Weise entgegentritt, dass er sie in einem karikierten Spiegelbilde parodiert.

Alles dies erschwert wie die Beurteilung seines Charakters so zugleich die vor allen Dingen notwendige Scheidung des Echten und Unechten unter seinen Werken, ohne welche wir kaum einen sichern Schritt vorwärts thun können.

Wer nach einer und derselben Elle alle seine Schriften messen, und was diesem Maßstabe sich nicht fügt, verwerfen wollte, wurde nicht viel von Lucian übrig behalten. Altes und Neues steht bisweilen in entschiedenem Widerspruche, ohne sich gegenseitig als Werk eines und desselben Schriftstellers auszuschließen. Bei der großen Empfänglichkeit seines Wesens, mit der er jedem Einflusse sich öffnete, mußte er mehr als irgend ein anderer die Zeichen seiner Zeit annehmen. Bei seiner rastlosen Fortentwickelung mußte es ihm mehr als irgend einem anderen gelingen, diese

Einwirkung allmählich zu überwinden und in sich fester, freier und selbständiger zu werden.

Es gilt allen diesen Erscheinungen gerecht zu werden und inmitten dieser mannigfaltigen Formen und Gestalten den Kern aufzufinden, der unter den verschiedenen Umhüllungen allmählich sich zu der Reife ausgebildet hat, wie wir sie in den Dialogen wahrnehmen, die nachweisbar in sein vollkräftiges Mannesalter gehören und von ihm selbst zu wiederholten Malen als die Schöpfungen erwähnt werden, auf welche er nach Inhalt und Form besonderen Wert legt.

Die früheren Jahrhunderte haben die Größe dieser kritischen Aufgabe entweder nicht erkannt, oder ihre Lösung gescheut. An einzelnen Schriften hat man sich wohl versucht, wie Gesner am Philopatris, keiner aber hat es unternommen, einen Kanon des Echten aufzustellen und die Schriften nach der Zeitfolge zu ordnen. Erst in den vier letzten Jahrzehnten ist man auf diese Frage näher eingegangen. F. V. Fritzsche, dem das Lob gebührt, eine neue Ära für die Kritik Lucians begonnen zu haben, K. F. Hermann, Preller, Mees, Planck, haben außer anderen Verdiensten um Lucian, die sie mit K. G. Jacob teilen, auch in diesem Punkte teils für einzelne, teils für alle Schriften Lucians Anerkennenswertes geleistet; in neuester Zeit endlich haben I. Bekker*) und nach ihm W. Dindorf**) in ihren Ausgaben eine vollständige Sonderung von Lucians Eigentum unternommen, ohne sich jedoch über die Gründe, die sie dabei geleitet, auszusprechen.

Indem auch ich im folgenden einen ähnlichen Versuch wage, hege ich nicht den Anspruch, die Sache zum Abschluß gebracht zu haben. Da aber meine Untersuchung ganz unabhängig von den früheren geführt ist, so hat das Ergebnis derselben wenigstens den Nutzen, bei Übereinstimmung mit den Vorgängern zu ihrem Gewichte der Entscheidung noch einen Gran hinzuzufügen, bei abweichender Meinung zu erneuter Prüfung anzuregen. Eine ins Einzelne gehende Begründung wie sie seitdem Guttentag am Toxaris, Knaut und namentlich Rohde am Lucius mit Glück versucht haben, ist auch hier nicht an der Stelle. Das aber glaube ich wenigstens vor-

^{*)} Lucianus ab J. Bekkero recognitus. vol. I. p. V ff.

ausschicken zu müssen, daß ich in Übereinstimmung mit dem vorher Gesagten mich veranlaßt gesehen habe, nicht alles, was spitzfindig, einseitig, übertrieben, nach gewöhnlicher Sophistenart, selbst nicht alles, was lüstern, unrein und unsittlich ist, ihm abzusprechen — denn mit allem diesem stand er unter dem Einflusse der Zeit, dem er sich erst nach und nach entziehen konnte, — wohl aber alles, was ohne Anschaulichkeit und Lebendigkeit, ohne Schärfe und Klarheit, ohne Witz und Salz, alles was im Ausdruck ungelenk, unverbunden, unrhythmisch ist, wobei ich als charakteristisches Kennzeichen seines Wesens eine unversiegliche Lust zu fabulieren festhalte und ein mit praktischem Sinn verbundenes rastloses Streben nach Wahrheit und Einfachheit, Gesundheit und Anmut.

Denn wie scharfer Verstand und schöpferische Phantasie in seltner Mischung in ihm vereinigt waren, so genügte es ihm nicht, alle Kreise des Lebens mit kritischem Auge zu betrachten und zu durchmustern, es drängte ihn unablässig dem Gegenstande seines Scherzes und Spottes in immer neuen frischen lebenswarmen Bildern selbst treffenden Ausdruck und plastische Gestalt zu geben. So wandeln wir unter seinen Werken wie unter leibhaftigen Menschen, und sein redseliger Mund begleitet uns mit dem unerschöpflichen Quell seiner reichen Kenntnisse auf fast allen Gebieten des Wissens von Saal zu Saal, von Gemälde zu Gemälde, ohne dass wir müde werden ihm zuzusehen und zuzuhören, selbst wo wir eingestehen müssen, daß mancher Zug der Wirklichkeit durch seine Darstellung verwischt, mancher zu scharf hervorgehoben ist. Während wir daher, ganz abgesehen von sprachlichen Bedenken, uns nicht entschließen können trockne Aufzählungen, wie in den μακρόβιοι, geschmacklose Ansprachen wie die über die Dipsaden (περὶ τῶν διψάδων), langweilige Erörterungen über die Verwerflichkeit der Verleumdung (περὶ τοῦ μὴ δαδίως πιστεύειν διαβολη), schwerfällige Weitschweifigkeit wie im "Hesiod" (διάλεξις πρὸς Ήσίοδον), in der Abhandlung über das Haus (περὶ τοῦ οἴκου), im Hippias (Ιππίας η βαλανεῖον), stümperhafte Charakteristik wie die des Demonax, einem Geiste wie Lucian zuzuschreiben, werden Schriften wie die "Bilder" (εἰκόνες) und "für die Bilder" (ἐπὲρ τῶν εἰκόνων) und die ἔρωτες, ja selbst der Esel (Δοίκιος ἢ ὄνος) trotz des mehrfachen Anstofses, den sie in sittlicher Hinsicht geben, Anspruch auf Echtheit behaupten.

Nach diesen Gesichtspunkten scheide ich als fremdes Eigentum von den 82 Schriften, welche Lucian zugeschrieben werden, folgende aus: 1. άλανών ἢ περὶ μεταμοφφώσεως. 2. περὶ θυσιῶν. 3. Σαύθης ἢ πρόξενος. 4. αποκηρυττόμενος. 5. περὶ ἀστρολογίης. 6. Δημώνακτος βίος. 7. Τόξαρις ἢ φιλία. 8. περὶ πένθους. 9. Ίππίας ἢ βαλανεῖον. 10. περὶ τοῦ ἡλέκτρον ἢ τῶν κύκνων. 11. περὶ τοῦ μὴ ἑραδίως πιστεύειν διαβολῆ. 12. περὶ τοῦ οἴκον. 13. μακρόβιοι. 14. πατρίδος ἐγκώμιον. 15. περὶ τῶν διψάδων. 16. διάλεξις πρὸς Ἡσίοδον. 17. περὶ τῆς Συρίης θεοῦ. 18. Δημοσθένους ἐγκώμιον. 19. φιλόπατρις ἢ διδασκόμενος. 20. Χαρίδημος ἢ περὶ κάλλους. 21. Νέρων ἢ περὶ τῆς δρυχῆς τοῦ Ἰσθμοῦ. 22. ἐπιγράμματα.

Bekker stimmt in Bezug auf 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 13, 14, 17, 18, 19, 20, 21, 22 hiermit überein, schließt dagegen aus der Zahl der als unecht bezeichneten aus: 3. Σκύθης, 9. Ἰππίας. 10. περὶ τοῦ ἤλέκτρου. 12. περὶ τοῦ οἴκου. 15. περὶ τῶν διψάδων. 16. πρὸς Ἡσίοδον, während er noch folgende als unecht verwirft: 1. Νιγρῖνος. 2. ἔρωτες. 3. εἰκόνες. 4. ὑπὲρ τῶν εἰκόνων. 5. περὶ ὀρχήσεως. 6. Δεξιφάνης. 7. Δούκιος ἢ ὄνος. 8. περὶ παρασίτου ἤτοι ὅτι τέχνη ἡ παρασιτική. 9. κυνικός. 10. ψευδοσοφιστής ἢ σολοικιστής. 11. τραγωδοποδάγρα. 12. Ὠκύπους, im ganzen 28.

W. Dindorf erklärt folgende 11 für unecht: ἀλχνων (mit mir und Bekker). περὶ ἀστρολογίης (mit mir und Bekker). ἔρωτες (mit Bekker). Δούχιος (mit Bekker). μαπρόβιοι (mit mir und Bekker). περὶ τῆς Συρίης θεοῦ (mit mir und Bekker). Δημοσθένους ἔγκωμιον (mit mir und Bekker), φιλόπατρις (mit mir und Bekker). Χαρίδημος (mit mir und Bekker). τραγωδοποδάγρα (mit Bekker). Ὠχύπους (mit Bekker). Μithin besteht hinsichtlich 7 unechter und 48 echter Schriften Meinungseinheit zwischen Dindorf, Bekker und mir.

Was die chronologische Ordnung der zurückbleibenden betrifft, so verzichte ich darauf, eine bestimmte Reihenfolge aller einzelnen Schriften festzusetzen, begnüge mich vielmehr, sie in einzelnen Gruppen nach der Einteilung zusammenzustellen, die uns der vorausgeschickte kurze Lebensabriß an die Hand giebt:

I. Periode. Schriften der Lehr- und Wanderjahre Lucians als Rhetor.

Ansprachen (προλαλιαί), Prunkreden, Lobreden*).

Ἡρόδοτος ἢ ᾿Αετίων. Ἡρμονίδης. ὁ τυραννοκτόνος. Φάλαρις πρῶτος. Φάλαρις δεύτερος. Ζεῦξις ἢ ᾿Αντίοχος. δίκη φωνηέντων. μυίας ἐγκώμιον. ψευδολογιστὴς ἢ περὶ τῆς ἀποφράδος κατὰ Τιμάρχου.

II. Periode. Schriften der Übergangsperiode. Beschäftigung mit der Philosophie.

Abhandlungen. Anfänge des satirischen Dialogs**).

περὶ τοῦ ἐνυπνίου ἤτοι βίος Λουκιανοῦ. ἀνάχαρσις. Φιλοψευδης ἢ ἀπιστῶν. περὶ παρασίτου. περὶ ὀρχήσεως. δητόρων διδάσκαλος. Λεξιφάνης. πρὸς τὸν ἀπαίδευτον καὶ πολλὰ βιβλία ώνούμενον. πῶς δεῖ ἱστορίαν συγγράφειν. ἀληθοῦς ἱστορίας (oder ἀληθινῶν διηγημάτων) Ι. ΙΙ. Λούκιος ἢ ὄνος. Νιγρίνου φιλοσοφία. Ἑρμότιμος ἢ περὶ αἰρέσεων. ἔρωτες. εἰκόνες. ὑπὲρ εἰκόνων. θεῶν διάλογοι. ἐνάλιοι διάλογοι. ἑταιρικοὶ διάλογοι. Προμηθεὺς ἢ Καύκασος. κατάπλους ἢ τύραννος. κυνικός. νεκρικοὶ διάλογοι. Μένιππος ἢ νεκυομαντεία. Ἰκαρομένιππος ἢ ὑπερνέφελος.

III. Periode. Schriften der künstlerischen Reife. Ausbildung des satirischen Dialogs***).

'Αλέξανδρος η ψευδόμαντις. περὶ τῆς Περεγρίνου τελευτῆς. περὶ τῶν ἐπὶ μισθῷ συνόντων. δὶς κατηγορούμενος. Χάρων η ἐπισκοποῦντες. Τίμων η μισάνθρωπος. βίων πρᾶσις, άλιεὺς η ἀναβιοῦντες, ὅνειρος η ἀλεκτρυών. πλοῖον η εὐχαί. εὐνοῦχος. δραπέται. συμπόσιον η Ααπίθαι. Κρονιακά (τὰ πρὸς Κρόνον. Κρονοσόλων. ἐπιστολαὶ Κρονικαὶ). Θεῶν ἐκκλησία. Ζεὺς ἐλεγχόμενος. Ζεὺς τραγωδός.

^{*)} Große Mannigfaltigkeit des Stoffes ohne scharf hervortretende Richtung auf ein bestimmtes Ziel; unverkennbares Ringen mit der Form; der Ausdruck noch ohne eignes Gepräge.

^{**)} Wider die Entartung in Wissenschaft und Kunst; entschiedenere Richtung auf das praktische Leben. Stil nach den besten Vorbildern des Altertums geschult, zum Teil noch schwankend aber von merklich zunehmender Selbständigkeit, Anmut, Frische und Reinheit.

^{***)} Das Leben des Menschen; seine Thorheiten und Verirrungen. Schöpferische Beherrschung der Sprache und künstlerische Ausbildung des Rhythmus.

Anhang. Schriften des hohen Alters.

προλαλιὰ ὁ Διόνυσος. προλαλιὰ ὁ Ἡρακλῆς. πρὸς τὸν εἰπόντα Προμηθεὺς εἶ ἐν λόγοις. ψευδοσοφιστὴς ἢ σολοικιστής. ὑπὲρ τοῦ ἐν τῆ προσαγορεύσει πταίσματος. ἀπολογία. τραγφδοποδάγρα. ἀκύπους.

Nach diesen Vorbereitungen ist es gestattet, auf Inhalt und Form der Schriften näher einzugehen, um daraus ein möglichst vollständiges und getreues Bild von Lucians Eigentümlichkeit

und Stellung zu seiner Zeit zu gewinnen.

Um zunächst die überaus große Mannigfaltigkeit zu begreisen, ist es notwendig, den Zustand der damaligen Beredsamkeit zu beleuchten. Unter den drei Hauptgattungen der Beredsamkeit, die man in Bezug auf Veranlassung und Ziel der Reden unterscheidet, der Staatsrede (συμβουλευτικόν, im Rat und vor dem Volke), der gerichtlichen Rede (δικανικόν) und der Prunkrede (ἐπιδεικτικόν) war nur noch die dritte Gegenstand besonderer Sorgfalt. Die politische Rede war mit der Stimme des Volkes zugleich verstummt. Die gerichtliche Rede wurde zwar nach Maßgabe des Bedürfnisses geübt, hatte aber auch ihre ehemalige Bedeutung verloren, seitdem das öffentliche Leben nur ein Schattenbild des früheren geworden war. So blieb nur die Gattung übrig, die lediglich auf das augenblickliche Vergnügen und Ergötzen berechnet nichts Höheres als den Beifall der Zuhörer erstrebte.

Lucians Leben fiel in die Zeit, wo Rhetoren und Sophisten — dies war der gebräuchliche Name für diejenigen, welche sich dieser Gattung der Beredsamkeit widmeten — in hohen Ehren standen. In seiner Jugend war Herodes Atticus aus Marathon ein von aller Munde gefeierter Redner. Unter den Antoninen wurden öffentliche Lehrstühle der Beredsamkeit in Rom und Athen gegründet. In allen besuchteren Städten hatten Sophisten eigne Rhetorschulen, durchwanderten die Länder, stellten Wettkämpfe an*) und hielten öffentliche Vorträge bei den großen Festen.

Ein Blick in die Verzeichnisse der Reden zeigt, welcher Art die Gegenstände waren, die man in diesen Prunkdarstel-

^{*)} Philostratus Vitae Soph. I. 24 unterscheidet ἀγῶνες νομικοί Reden in erdichteten Rechtshändeln oder μελέται im engeren Sinne, ἀγῶνες ἡθικοί (διαλέξεις) moralische Abhandlungen und ἀγῶνες λογικοί rein deklamatorischer Art λαλιαί, προλαλιαί.

lungen (ἐπιδείξεις) behandelte. Wie der berühmte römische Redner Fronto das Lob des Rauches und des Staubes pries. so finden wir bei andern das Wechselfieber und das Podagra verherrlicht. Die Reden des Aelius Aristides, der Lucian der Zeit nach am nächsten steht, enthalten unter andern einen λόγος Ίσθμικὸς είς Ποσειδώνα, Διόνυσος, Ήρακλης, λαλιά είς Ασκληπιόν, είς τὸν Σέραπιν, ἐπὶ Αλεξάνδρω ἐπιτάφιος, είς Ρώμην, Σμυρναϊκός πολιτικός, είς τὸ Αίγαῖον πέλαγος, Έλευσίνιος, περί τοῦ πέμπειν βοηθείαν τοῖς έν Σικελία, είς τὸ ἐναντίον, ὑπὲρ τῆς πρὸς Δακεδαιμονίους εἰρήνης, Λευπτρικός ύπερ Λακεδαιμονίων, Λευπτρικός ύπεο Θηβαίων, Ροδιακός, Αλγύπτιος, κατά των εξορχουμένων, πρεσβευτικός πρός Αχιλλέα, πανηγυρικός, επί τῷ ύδατι έν Περγάμω - fast durchgangig erdichtete Themata, die das ganze Gebiet der Mythologie und Geschichte umfassten, zu denen später noch die Behandlung von moralischen Sentenzen, Paradoxen, Schilderungen, Beschreibungen trat. So abgeschmackt auch großenteils die Gegenstände waren, so sehr es bei ihrer Behandlung meistenteils nur auf formale Redegewandtheit ankam, so läfst sich doch nicht in Abrede stellen, daß die Fähigkeit, über alle diese Dinge, wie auch immer, selbst unvorbereitet zu sprechen, eine große umfassende Kenntnis und ein Studium über alle Gebiete des Wissens voraussetzte. Indem Lucian in diese Laufbahn eintrat*), wurde auch er auf diese Vielseitigkeit, aber freilich auch auf die damit im Zusammenhang stehende Oberflächlichkeit hingewiesen. Auch er hat, wie er selbst sagt **), nach gewöhnlicher Sophistenart über Tyrannenmord gesprochen, auch von ihm besitzen wir ganz in der spitzfindigen Weise seiner Zeit zwei Reden, die den berüchtigten Tyrannen Phalaris von Agrigent zum Gegenstande haben, aber die Zahl solcher abgegriffener, gesuchter Themata ist doch verhältnismäßig sehr gering. Die Auswahl ist geschmackvoller und die beiden kleinen Deklamationen, der Rechtsstreit des

^{*)} Viele Stellen weisen ausdrücklich auf die epideiktische Beredsamkeit hin. Bis accus. c. 27. — περινοστεῖν έπιδειξόμενον πολλοὶς καὶ θαυμασίονς λόγονς. Herodot. c. 7. καὶ ὁ μὲν ἔρως οἶτος ἦν ἄπασιν ὑμῖν γνωσθῆναι καὶ ὅτι πλείστοις δεῖξαι τάμά. Harmonid. c. 3. ὁ μέντοι τοὖ Τιμοθέον λόγος οὖκ αὐληταῖς — μόνον εἰρῆσθαί μοι δοκεῖ, ἀλλὰ πᾶσιν ὅσοι δόξης ὀρέγονται δημόσιόν τι ἐπιδεικνύμενοι. Scyth. c. 10. καὶ τὸ μὲν δεῖξαι τᾶν λόγων ὑμῖν πάλαι ἐδέδωντο.

^{**)} Bis accus. c. 32. S. das Schriftenverzeichnis der ersten Periode.

Buchstaben Σ gegen den Buchstaben T^*), worin sich dieser über widerrechtliche Übervorteilung beklagt, und das Lob der Fliege - ein kleines Prachtstück der Naturbeschreibung -, welche in diese erste Periode gehört, lassen frühzeitig die Feinheit und Anmut des Lucianischen Geistes ahnen, durch die er sich hoch über seine Zeitgenossen und seine Nachfolger erhebt. Dabei hält er ernster und wahrhafter als irgend einer an der seit Hadrian wieder zur Mode gewordenen Richtung auf das klassische Altertum fest, und sucht in Geist und Leben desselben einzudringen, anstatt es nur als Vorratskammer rhetorischer Blumen zu betrachten und zu benutzen. Je mehr ihn das Studium der alten Beredsamkeit auf ein höheres ideales Ziel hinweist, desto klarer erkennt er die Verirrungen seiner Zeit, desto entschiedener wendet er sich von ihnen ab, bis er endlich ganz und gar mit der Rhetorik bricht **).

Allein die Beschäftigung mit der Rhetorik, die umfassenden Studien über das ganze Gebiet des Wissens und die reiche auf seinen Reisen gewonnene Erfahrung und Menschenkenntnis haben sein Auge geschärft. Nicht bloß in der Rhetorik, sondern auch in allen übrigen Bestrebungen seiner Zeit durchschaut er mehr und mehr die herrschende Hohlheit, Verkehrtheit, Unwahrheit und Scheinheiligkeit. Es erwacht sein satirisches Talent und macht sich in meisterhaften Schilderungen der Thorheiten seiner Mitwelt in fast allen Gebieten des Lebens und

der Wissenschaft geltend.

Getrieben von dem Drange, Einheit in dieses wirre Durcheinander zu bringen, sucht er bei der Philosophie Hülfe. Allein da seine Vielseitigkeit der Tiefe Abbruch gethan hat, so gelingt es ihm nicht in den organischen Zusammenhang der philosophischen Systeme einzudringen. Ohne festen Grund auf diesem Gebiete, wendet er sich unbefriedigt von einer Schule zur andern und der Zwiespalt zwischen Lehre und Wandel, der ihm gerade bei dieser Menschenklasse, die des Lebens höchste Güter zu verwalten haben, widerstrebt, treibt ihn allmählich ganz und gar in die Skepsis, die ihn an der Erkenntnis der Wahrheit verzweifeln läßt. Zwar sehen wir zu Zeiten eine vorwiegende Hinneigung zum Epikureismus, allein das Ergebnis seines Lebens läßt sich doch in dem schon in Hermotimus

^{*)} δίκη φωνηέντων. **) S. seine Schrift όητόρων διδάσκαλος.

c. 47 ausgesprochenen: $\nu\tilde{\eta}\varphi\varepsilon$ καὶ μέμνησ' ἀπιστεῖν zusammenfassen.

Immer vernichtender und ingrimmiger wird seine Satire, immer gewaltiger und zermalmender die Schläge, mit denen er einen Abgott der Zeit nach dem andern um sich her zertrümmert. Das einzige was er sich errungen, worin er Befriedigung findet, worauf der von aller Eitelkeit weit entfernte Schriftsteller nicht ohne einigen Stolz hinweist, so daß ihn der geringste Vorwurf in dieser Beziehung auß tießte verletzt*), ist die künstlerische Ausbildung der Sprache und Darstellung.

Ehe wir uns zur näheren Betrachtung des Inhaltes der Schriften aus der zweiten und dritten Periode wenden, verweilen wir einen Augenblick bei diesem positiven Verdienst, für das ihm eine übereinstimmende Anerkennung gewiß ist, während das andere negative Verdienst, daß er das Heidentum gestürzt und so Platz für einen neuen, dauerhafteren Baugeschafft hat, vielfach bestritten und verkümmert worden ist.

Es ist in der That staunenswert, bis zu welchem Grade der Barbar**) des Griechischen Meister geworden ist. Unermüdliches Studium des Homer, der Tragiker und Komiker, Platons und der Redner waren das Mittel, durch welches er sich zu solcher Höhe emporschwang und wenn deshalb auch hier und da in den ersten Schriften der Anschluß an das eine oder andere seiner Muster hervortritt, und die jedesmalige Färbung des Ausdrucks an den Schriftsteller erinnert, mit dem er sich gerade vorzugsweise beschäftigt, so gelingt es ihm doch auf diesem Wege am sichersten, allmählich einen eignen Stil sich zu bilden. Was er dabei vor Augen gehabt, darüber äußert er sich selbst an verschiedenen Stellen. In seiner Prolalie Zeuxis***) oder Antiochus zeigt er sich von Scham und Un-

^{*)} S. die Schrift ἀποφρὰs, wo er sich gegen die Anklage, das Wort ἀποφρὰs falsch gebraucht zu haben, verteidigt.

^{**)} So nennt er sich selbst im "Doppelt Angeklagten" c. 27.

***) Zeuxis c. 2. πλην έμε γε — εἰοήσεται γάο — οὐ μετρίως ήνία ὁ ἔπαινος αὐτῶν, καὶ ἐπειδή ποτε ἀπελθόντων κατ' ἐμαυτὸν ἐγενόμην, ἐκεῖνα ἐπενόουν · οὐκοῦν τοῦτο μόνον χάριεν τοῖς ἐμοῖς ἔνεστιν, ότι μὴ συνήθη μηθὲ κατὰ τὸ κοινὸν βαθίζει τοῖς ἄλλοις, ὀνομάτων δὲ ἀρα καλῶν ἐν αὐτοῖς καὶ πρὸς τὸν ἀρχαῖον κανόνα συγκειμένων ἢ νοῦ ὀξέος ἢ περινοίας τινὸς ἢ χάριτος Αιτικῆς ἢ ἀρμονίας ἢ τέχνης τῆς ἐφ' ἄπασι, τούτων δὲ ποξόω ἴσως τοὐμόν.

mut erfüllt, weil seine Zuhörer in Macedonien nur die Originalität seines Vortrages, das Paradoxe an ihm bewundern, für das aber, um was es ihm am meisten zu thun ist, geschmackvoller Ausdruck nach dem Muster der Alten, Witz, Feinheit und Gewandtheit, attische Anmut, Harmonie, mit einem Worte Kunst der Komposition, keinen Sinn und kein Wort des Beifalls haben. In ähnlicher Weise spricht er sich in der Schrift Προμηθεύς εἶ ἐν λόγοις aus. Auch hier sucht er seine Hauptaufgabe in der Anmut der Darstellung und hält alles, was er geleistet, für gering, wenn ihm dieses Lob nicht zugesprochen werden könne*). Im "Lexiphanes" tadelt er den falschen Atticismus der Schriftsteller, die im abgeschmackten Haschen nach veralteten Wörtern, nach dunkler, gesuchter, von dem Gewöhnlichen möglichst weit sich entfernender Rede das Wesen desselben suchen. Dagegen empfiehlt er c. 22 bei den alten epischen Dichtern in die Schule zu gehen, dann zum Studium der Redner sich zu wenden und von ihnen gebildet Thucydides, Platon, die Tragiker und Komiker zu studieren, mit einem Worte den alten Vorbildern nachzustreben (c. 23. ζηλοῦν τὰ ἀρχαῖα τῶν παραδειγμάτων), und im Anschluss an sie vorzüglich der Anmut und Klarheit zu huldigen (uáλιστα δὲ χάρισι καὶ σαφηνεία θῦε).

Trotz dieses ernsten unermüdeten Strebens nach der wahren Gesundheit des attischen Ausdrucks konnte Lucian nicht vollständig dem Einflusse seiner Zeit sich entziehen. Die griechische Sprache war mit dem griechischen Volke selbst eine andre geworden. Mancher feine Unterschied der Wörter, manche zarte Schattierung des Gedankens und der Empfindung, wie sie durch den Reichtum und den Zauber der Partikeln von den Alten ausgedrückt wurde, war wie der duftige Blütenstaub zugleich mit der Blüte des Volkes verwischt und verweht und aus dem Bewußtsein des Volkes verloren gegangen. Kein Wunder, daß Lucian diese mit der Blütezeit des Atticismus unzertrennlich verbundene Frische und jugendliche Schönheit nicht vollkommen zu erreichen vermochte. Deshalb z. B. der Mangel der feineren Unterscheidung von οῦ und μη, der uns bei Lucian auffällt, die Vertauschung von ως und ωστε, καίτοι für καίπερ

^{*)} Προμηθ. εἶ ἐν λόγοις c. 3. ἐμοὶ δὲ οὐ πάνυ ίκανόν, εἰ καινοποιεῖν δὸκοίην, μηδὲ ἔχοι τις λέγειν ἀρχαιότερόν τι τῶν πλασμάτων, οὐ τοῦτο ἀπόγονόν ἐστιν, ἀλλ' εἰ μη καὶ χάριεν φαίνοιτο, αἰσχυνοίμην ἄν, εὐ ἴσθι, ἐπ' αὐτῷ καὶ συμπάτησας ἄν ἀφανίσωμι.

und zal beim Particip, der Gebrauch von stärkeren Partikeln, oder die Häufung derselben, wo sich die Alten mit schwächern oder einfachen begnügten, (τοιγάρτοι, τοιγαροῦν, γοῦν, δήπου. δήπουθεν, έκτὸς εί μή, μεχρίπερ, εναπερ, ότιπερ, ότεπερ, καὶ μὴν καὶ, καὶ γὰρ αὖ καί, πλὴν ἀλλα). Daher der dem Gesetze des attischen Ausdrucks zuwiderlaufende freiere Gebrauch des Konjunktivs und Optativs, namentlich in Absichtssätzen, daher endlich die Vermischung des prosaischen und poetischen Sprachgebrauchs. Auch dass hier und da einige nicht attische Formen sich mit eingeschlichen haben, erklärt sich leicht daraus, und es ist jedenfalls richtiger, sie zu schonen, wenigstens nur mit großer kritischer Vorsicht zu verbessern. als mit rücksichtslosem Messer überall sie auszurotten und Lucians Sprache so attischer machen zu wollen, als sie gewesen ist. Allein das Wesen des Atticismus, die Einfachheit, Gesundheit. Kraft und Anmut desselben hat er doch wie kein andrer seiner Zeit erfasst und wie er den ganzen reichen Wortschatz in musterhafter Weise zu verwerten weiß, so ist er selbst in Bildung neuer Wörter so glücklich, dass er wohl Aristophanes wenn auch nicht als ebenbürtiger Meister, doch als würdiger Schüler an die Seite gestellt werden darf. Auch das hatte sein genialer Blick erkannt, dass in den Sprichwörtern das eigentümliche Leben des Volkes sich spiegelt, daß darin des Volkes Weisheit und Verstand, sein Fühlen und Empfinden gleichsam in klingender Münze ausgeprägt erscheint. Wir können daher nicht dankbar genug sein für den Schatz von Sprichwörtern, die wir bei ihm in größerer Fülle als bei einem andern Schriftsteller finden, weil sie uns tiefer in das Leben, wie in die Sprache des Volkes einführen, in welcher ja alles Leben zum Ausdruck und Bewußstsein kommt.

Neuerdings ist berechnet worden, daß es wahrscheinlich keinen griechischen Prosaiker giebt, dessen Wortvorrat reichhaltiger wäre, als derjenige des Lucian*).

Wir gehen nun zu dem reichen Inhalt seiner Schriften aus den reiferen Jahren über. Schon eine oberflächliche Betrachtung zeigt, dass fast keine Seite des Lebens und der Wissenschaft vernachlässigt ist. Die zu allen Zeiten wieder-

^{*)} Wilhelm Schmid, der Atticismus in seinen Hauptvertretern S. 431 zählt 10400 Wörter, während Plato etwa 9900 hat.

kehrenden Thorheiten der Menschen, ihre Furcht, ihre Wünsche, Hoffnungen und Leidenschaften, ihr Haschen nach Geld und Gut, Ehre und Macht führt er teils in leichtem Scherz, teils in bittrem Spott vor unsern Augen vorüber, so daß überall durch die Satyrmaske des Dialogs sein hoher sittlicher Ernst hindurchleuchtet. Hierher gehören Charon, Timon, der Hahn (ὄνειφος ἢ ἀλεκτφυών), die Wünsche (πλοῖον ἢ εὐχαί), die Totengespräche (νεκφικοὶ διάλογοι), der Tyrann (κατάπλους ἢ τύφαννος), welche fast alle den Meisterwerken der dialogischen Form zuzuzählen sind. Daß manche dieser Dialoge unmittelbar auf die neuere griechische Komödie zurückzuführen sind, ist neuerdings durch Theodor Kock erwiesen worden, der einzelne Scenen derselben aus der Prosa des Lucian fast mit demselben Wörtervorrat in die ursprüngliche poetische Form meisterhaft zurückgebildet hat*).

Weniger fesselnd durch die Form, aber lehrreicher für die Geschichte der Zeit sind die Abhandlungen und Schriften, welche sich auf eigentümliche Erscheinungen und Verirrungen seiner Zeitgenossen beziehen, oder Einrichtungen der Alten zum Vergleich mit der

Entartung der Neuen darstellen.

So handelt er in der Schrift gegen den Ungebildeten (πρὸς τὸν ἀπαίδευτον καὶ πολλὰ βιβλία ώνούμενον. S. Bd. 3) von der Thorheit derer, welche um der Mode der Antoninenzeit, die Wissenschaft und wissenschaftlichen Sinn in Ehren hielt, zu dienen, durch trügerische Mittel z. B. Anschaffung prächtiger, wertvoller Büchersammlungen den Schein der Bildung zu erschleichen suchten, die sie nicht besaßen.

Von erschütternder Wahrheit und voll der getreusten nach dem Leben gezeichneten Bilder ist die Schrift $(\pi \varepsilon \varrho) \tau \tilde{\omega} v \tilde{\varepsilon} \pi i \mu \iota \sigma \vartheta \tilde{\omega} \sigma v v \acute{o} v \tau \omega v)$ über das traurige Los der gelehrten Griechen, die sich als Gesellschafter in die Häuser der römischen Reichen für Geld und gute Behandlung vermieteten.

Bis zu welcher Unverschämtheit und Frechheit die Schmarotzerpflanze des Parasitentums überhand genommen, sieht
man aus der ihm gewidmeten Schrift, in welcher in spitzfindigster Sophistenart der Beweis versucht wird, das die Parasitik
eine Kunst sei. Der Dialog ist in dieser Schrift so wenig ausgebildet, das wir sie den Abhandlungen zuzählen können.

^{*)} S. Rhein. Museum für Philologie 1888. 2. Heft. S. 29 ff.: "Lucian und die Komödie."

Über die Tanzkunst (περὶ ὀρχήσεως), genauer gesagt die Pantomimik, die unter den Kaisern aller Menschen Herz und Sinn berückte und eine Macht im Staate war (s. die Einleitung zu der Schrift im dritten Bande dieser Ausgabe), giebt ausschliefslich die unter Lucians Namen erhaltene Schrift ausführliche Auskunft und ist deshalb von unschätzbarem Werte.

Auch die Schrift $\ensuremath{\check{e}} \varrho \omega \tau \ensuremath{\check{e}} \varsigma$ gehört hierher, indem sie die Lichtseiten im Freundschaftsverhältnisse des Mannes zum Jünglinge, das im Altertum zur tiefsten Erniedrigung herabgesunken war, mit einer Kunst und Feinheit hervorhebt, die eines besseren Gegenstandes wert gewesen wäre. Zur Ergänzung dieses Bildes des sittlichen Verfalls dienen die Hetärengespräche.

Im Anacharsis dagegen wird uns die Gymnastik bei den Alten als charakteristisches Merkmal des Hellenentums und als wesentlicher unentbehrlicher Teil einer liberalen Erziehung neben der durch die Musik erzielten geistigen Bildung vor

Augen geführt.

Einen wichtigen Beitrag zu seiner Charakteristik bietet seine Stellung zur bildenden Kunst*). Die Bescheidenheit, die er auf diesem Gebiete an den Tag legt, erhöht das Vertrauen zu der Ehrlichkeit und Berechtigung seiner Satire in den Kreisen, wo er heimisch ist. Obgleich er sich aber selbst alles Talent für Malerei und Bildhauerei abspricht, weiß er doch nicht nur mit großer Feinheit, Anmut und Lebendigkeit die Werke älterer und neuerer Künstler zu beschreiben, sondern offenbart auch überall wo ihm Gelegenheit geboten wird so sinniges Verständnis, so richtigen Geschmack, so feines Gefühl, so sicheres und gesundes Urteil, dass wir auch hierin den Jünger des klassischen Altertums erkennen. So sehr er auch hier mit einem absprechenden und angreifenden Urteil im einzelnen zurückhält, so entschieden weist er doch auf die lebensvolle ideale Naturwahrheit hin gegenüber der Kunstrichtung seiner Zeit, welche die Natur in allen Einzelheiten, selbst in unschönen Zufälligkeiten nachzuahmen strebte. kannt ist noch, dass er selbst auf das ganze Mittelalter durch den Reiz seiner plastischen Darstellung einen erheblichen nachhaltigen Einflus ausgeübt, namentlich zur Wiedererweckung und Neuschaffung berühmter Bildwerke des Altertums beigetragen hat. So ist, um nur ein Beispiel anzuführen, Raphael durch Lucians Beschreibung der Hochzeit Alexanders und der

^{*)} Es ist ein Verdienst von H. Blümner Lucian nach dieser Seite durchmustert zu haben.

Roxane (Herodot c. 4) veranlasst worden, dieses Gemälde des Aëtion nach seinen Angaben nachzubilden und so wieder ins

Leben zurückzurufen*).

Einschneidender, schärfer, vernichtender ist sein Wort gegen die Verirrungen auf dem Gebiete der Litteratur. Außer der Verkehrtheit und Abgeschmacktheit in der Rhetorik, die er um so schärfer geißelt (δητόρων διδάσκαλος. S. Bd. 3), je genauer er mit ihnen bekannt geworden war, greift er auch die Historiker seiner Zeit (πῶς δεῖ ἱστορίαν συγγράφειν. S. Bd. 3) an, die durch unwürdige Schmeichelei, ohne Quellenstudium, ohne Kritik, ohne künstlerischen Fleiss die Geschichte verunstalteten und verfälschten. Wie sein Geist mehr negativer Natur war, so gelang es ihm auch hier besser, die Fehler und Schattenseiten in ergötzlicher Weise aufzudecken, als neue Wege zu bahnen, obgleich die Gesichtspunkte, die er aufstellt und deren Erkenntnis um so höher zu achten ist, je weniger er in der Theorie der Geschichtschreibung einen Vorgänger hatte, unstreitig richtig sind. Was man an Lucians eigner Glaubwürdigkeit tadelt, wollen auch wir nicht in Schutz nehmen. Er hat wohl nie auf den Namen eines Historikers Anspruch gemacht und würde gern einräumen, dass von seinen Angaben, die sich hier und da zerstreut in seinen Werken finden, gar manche ungenau und unrichtig ist. Anzuerkennen bleibt es aber, dass er auch hierin, wie überall, auf das Eindringlichste die Forderung geltend macht, der Wahrheit vor allen Dingen die Ehre zu geben. Es ist das, was nicht oft genug hervorgehoben werden kann, der rote Faden, der sich durch alle seine Schriften hindurchzieht.

Von ganz besonderem Interesse sind die beiden Bücher ,wahre Geschichte' (ἀληθοῦς ἱστορίας λ. II). Auch sie enthalten einen Angriff auf eine litterarische Erscheinung, auf die mythischen Erzählungen und Dichtungen, die Beschreibungen wunderbarer Erlebnisse in fernen Ländern, unter deren Verfassern er Iambulus, Ktesias namentlich aufführt**). Allein

liche Fresco für eine römische Villa gemalt."

**) Vgl. das klassische Werk von Erwin Rohde: Der grie-

chische Roman und seine Vorläufer. Leipzig 1876.

^{*)} R. Förster, Lucian in der Renaissance. Kiel 1886. Seite 19. "Seine noch erhaltene Rotstiftzeichnung hält sich mit archäologischer Treue an den Wortlaut der Lucianischen Beschreibung. Nach dieser Zeichnung hat einer seiner Schüler das heut im Palazzo Borghese befindliche Fresco für eine römische Villa gemalt."

Lucian bedient sich hierbei nicht der kritischen Form, sondern liefert vielmehr als Seitenstück zu diesen märchenhaften Geschichten eine Reisebeschreibung, in welcher er ganz und gar seinem heiteren Humor die Zügel schiefsen läfst und in übersprudelnder Laune alles überbietet, was auf diesem Felde in fabelhafter Übertreibung geleistet worden war, so daß wir sie als Prototyp der Münchhauseniaden jedoch von ungleich sinnreicherer Art und von höherem poetischen Werte bezeichnen können. Ihre Wichtigkeit in litteraturhistorischer Bedeutung ist leider dadurch für uns abgeschwächt, daß wir von diesem Gebiete der antiken Litteratur sonst gar wenig Kenntnis haben und die von Lucian gegebenen Andeutungen zu dürftig sind, als dass die Lücken dadurch ausgefüllt werden könnten. Davon abgesehen haben sie an sich einen hohen Wert, indem sie uns sein großes Talent für phantasievolle Erfindung bekunden und den Einfluß der Märchenwelt des Orients in der griechischen Litteratur zum ersten Male an einem glänzenden Beispiele hervortreten lassen. In der naivsten Weise leitet Lucian diese ,wahre Geschichte' mit der Erklärung ein, daß in der ganzen Reisebeschreibung nichts wahr sei, als das Geständnis, dass er alles erdichtet habe. Nicht zu übersehen ist dabei der ausdrückliche Zusatz, daß er die Schrift zur Erholung von ernster Arbeit (I. c. 1) und als Vorbereitung zu erneuter angestrengter Thätigkeit verfasst habe. Damit stellt er sie gewissermaßen aus der Reihe der übrigen heraus und nimmt deshalb auch einen besonderen Massstab für die Beurteilung in Anspruch.

Ähnliche Veranlassung und ähnliche Richtung, nur mit noch mehr hervortretender orientalischer Färbung, scheint die Schrift "Lucius oder der Esel" zu haben, welcher der Aberglaube seiner Zeit, dem es nicht schwer wurde, Menschen in Tiere und Tiere in Menschen durch Zaubermittel verwandelt sich vorzustellen, zu Grunde liegt. So üppig und zügellos die Phantasie ist, die uns hier entgegentritt, so scheint es doch nicht gerechtfertigt, ein solches Werk, dessen Darstellung Lucians Kunst nicht unwürdig ist, ihm abzusprechen. Er wird es in gleicher Weise seinen übrigen Arbeiten eingeschaltet haben, wie er es von der "wahren Geschichte" erzählt. Möglich auch, daße er nur mit der Form der Satire wechselte, indem er hoffte, gegen diese Art Märchenlitteratur, an welcher nach dem Zeugnis des Philostratus im Leben des Apollonius von Tyana (II. III. IV.) und

Fronto (ed. Mai 363) seine Zeitgenossen so großes Gefallen fanden, um so sicherer den Todesstreich zu führen, je mehr es ihm gelang ihren Leistungen selber ein non plus ultra von toller Übertreibung entgegenzustellen*). Und vielleicht sind selbst die Mängel der Sprache, an denen man mit Recht Anstofs nimmt, absichtlich zur Verspottung der unwissenden Skribenten, deren Blößen er aufdecken will, von ihm zugelassen - eine Kunst der Nachahmung, die er auch anderwärts, z. B. im Lexiphanes wie im ἀποφράς und ,gegen den Ungebildeten' übt, wo es gilt den Stil der Pseudoattiker zu verspotten. Dass sie ihm aber so meisterhaft gelang, erklärt sich aus seinem eignen Bildungsgange, der sein Ohr für alle Sprachmängel und Fehler um so mehr zu schärfen geeignet war, je mehr er selbst als Barbar mit ihnen zu ringen und zu kämpfen hatte, ehe er seinen Stil auf die Höhe der Vollendung brachte, die wir an ihm bewundern.

Auf einem anderen Gebiete des Aberglaubens, auf dem wir besonders die Gebildeten antreffen, bewegt sich der Lügenfreund (φιλοψενδής ή ἀπιστῶν); es ist der Glaube an Magie, der vornehmlich bei Pythagoreern und Platonikern Eingang fand, an Geister und Gespenster, der uns hier entgegentritt. Geschichten wie die von der wandelnden Statue des Korinthiers Pellichos, der in der Nacht den diebischen Sklaven packt und nicht nur auf der Stelle weidlich durchbleut, sondern auch später mit Schlägen reichlich heimsucht, bis er stirbt; von dem ehernen Hippokrates, der auf seinen nächtlichen Umgängen alle Büchsen und Salben durcheinander wirft, weil man mit dem jährlichen Opfer säumig gewesen; von Demaenete, die nach ihrem Tode ihrem Manne mit der Bitte erscheint, ihren hinter den Schrank gefallenen zweiten goldenen Pantoffel mit zu verbrennen, damit sie Ruhe finde; diese und andere werden in einem Kreise von Philosophen, unter denen Lucian der einzige Ungläubige ist, mit so großer Andacht erzählt und angehört. wie es in unserem Jahrhundert mit den Geschichten der Seherin von Prevost und den Thaten der Tischrücker unheimlichen Andenkens noch neuerdings geschehen ist. Hierher gehört endlich noch die Biographie des Lügenpropheten Alexander ('Aλέξανδρος ή ψευδόμαντις), welche uns den Unfug zeigt, der mit dem Orakelwesen in damaliger Zeit noch ge-

^{*)} Vgl. Peter, über den Roman bei den Griechen in "Neues Schweizer Museum" 1866. 1. Heft S. 1-36.

trieben wurde. Aus ihr lernen wir zugleich einen Zug kennen, der in allen seinen gegen einzelne Personen gerichteten Satiren nicht zum Vorteil seines persönlichen Charakters wiederkehrt, eine schonungslose Schärfe und Bitterkeit, die in ihrer Übertreibung nicht selten über das Ziel hinausschiefst, den sittlichen Beweggrund, auf dem sie ruht, verdunkelt und der

Wirkung des Ganzen Abbruch thut.

Eine große Anzahl von Schriften bezeichnet den Weg, den er in seinem Verhalten zur Philosophie und den Philosophen eingeschlagen, bis er an dem oben angeführten Ziel ankam. Im Nigrinus (s. Bd. 2) sehen wir ihn von den Lehren dieses Meisters begeistert und verjüngt. Wie ernstlich es ihm um die Erkenntnis der Wahrheit in der Philosophie zu thun gewesen, ergiebt sich aus Icaromenippus; wie sehr es ihm darauf ankam, nicht sowohl die Philosophie als die Philosophen anzugreifen, beweist das warme Lob, mit welchem er die wahre Philosophie im Fischer erhebt. Dass er überhaupt das Resultat seines Strebens, die entschiedene Hinneigung zum Skepticismus, nicht auf frivolem Wege gewonnen, erkennen wir aus der bedeutendsten Schrift dieser Gattung, dem Hermotimus, in der er uns in ernster, würdiger Weise von seinen Bestrebungen Rechenschaft giebt, und zugleich den auf das Praktische gerichteten Satz mit Nachdruck hervorhebt, der in allen späteren mehr oder weniger scherzenden oder scharf einschneidenden Schriften den Grundton bildet, dass Weisheit und Tugend in dem gerechten und männlichen Handeln bestehe und alles Wissen unnütz sei, wenn es nicht zur Besserung führe (Sympos. c. 34. Fugit. c. 19. Hermot. c. 79).

Was die einzelnen Philosophenschulen anbetrifft, so fühlt er sich am meisten zu den Epikureern hingezogen (S. Alexander), wogegen er die Cyniker und die Stoiker mit unbarmherzigem Spott verfolgt, weil sie hinter ihrem Bettlerstaat, dem Brotsack, Bart und Stock, mit dem sie ihre Enthaltsamkeit zur Schau tragen, die schnödesten Lüste und Leidenschaften verbergen (εὐνοῦχος, δραπέται, περὶ τῆς Περεγρίνου τελευτῆς). Was er von ihren Sitten, von ihrem Leben und Wandel an vielen Stellen mitteilt, übersteigt alle Grenzen des Glaublichen, namentlich in dem "Gastmahl oder die Lapithen", wo die Philosophen bei einem Festschmause nicht nur alle Freuden des Mahles durch ihre Unverträglichkeit, ihre Zanksucht, ihre leckere Gier, unzählige Roheiten und Unflätig-

keiten stören, sondern endlich sogar in einem wahren Lapithenkampfe übereinander herfallen und blutend von dannen gehen oder auf der Walstatt liegen bleiben.

Wie in der Philosophie das Ergebnis seines Forschens das ἀπιστεῖν, so und noch entschiedener verhält er sich dem heidnischen Götterglauben gegenüber vernichtend.

Schon zu Aristophanes' Zeit hatte der Unglaube überhand genommen, aber dennoch hatten die Götter ihr Leben gefristet, ja unter Hadrian und den Antoninen schien ein neues Glaubensleben erwacht, das aber ebenso unwahr und hohl war, wie das ganze übrige Leben der damaligen Zeit, mit den Auswüchsen des Aberglaubens, die wir schon erwähnt haben. Gegen dieses Scheinwesen trat Lucian auf, und wenn er zuerst in heiteren lustigen Scenen (die Göttergespräche), die vielleicht Vorarbeiten seiner größeren dialogischen Arbeiten waren, nur die Person der Götter, ihre Liebesverhältnisse, ihre Sympathien und Antipathien nach dem Mythus lächerlich machte, so ging er allmählich (τὰ πρὸς Κρόνον, Ζεὺς ἐλεγχόμενος, Ζεύς τραγωδός) zur Verspottung des Glaubens an diese Götter, des Glaubens an ihre Vorsehung und ihr Walten über, und gelangte schliefslich, wie es nicht anders sein konnte, dahin, dass ihm unter den Händen alles zu Grunde ging und er ohne etwas Neues zu bauen, nicht ohne Schmerz (s. Icaromenippus Bd. 2) allein unter seinen Trümmern stand.

So unbestritten es nun feststeht, dass Lucian die Götterwelt der Griechen und Römer für alle Zeiten von ihrem Olymp gestürzt hat, so unerwiesen und unwahr ist es, dass er auch das Christentum mit in seinen Spott hineingezogen habe, so unverdient und unberechtigt daher das Verdammungsurteil, welches die christliche Welt seit länger als anderthalbtausend Jahren infolge dieses Vorurteils über ihn ausspricht.

Obgleich in neuerer Zeit die Arbeiten von Burmeister*) und Kühn**) kaum einen Zweifel mehr übrig gelassen haben, daß diese Anklage der Begründung entbehrt, so ist es doch nötig, etwas ausführlicher auf diesen Gegenstand einzugehen,

^{*)} commentatio, qua Lucianum scriptis suis libros sacros irrisisse negatur. Güstrow 1843.

^{**)} commentatio, qua Lucianus a crimine librorum sacrorum irrisorum liberatur. Grimma 1844.

da auch nach dieser Zeit noch hier und da eine vereinzelte Stimme zu ihrer Unterstützung sich erhoben hat*), selbst unter denen, die zur Beseitigung dieses Vorurteils wesentlich

mit beigetragen haben.

Die Hauptpunkte der Klage gründen sich auf die Schrift: Über den Tod des Peregrinus Proteus, in welcher das Ende dieses cynischen Philosophen geschildert wird, der von Ehrgeiz und Eitelkeit verzehrt, nach einem vielbewegten, ränkevollen und verbrecherischen Leben, das selbst vor dem Morde des eigenen Vaters nicht zurückbebte, freiwillig und aus eigenem Entschluss in Olympia vor der versammelten

Menge den Feuertod stirbt.

Die Annahme, die hier zunächst entgentritt, daß die Erzählung von Peregrinus Proteus erdichtet, dass darin eine offenbare Parodie der christlichen Märtyrer enthalten sei, können wir unberücksichtigt lassen, solange sie nicht von stärkeren Gründen gestützt wird, als bisher. Gern wollen wir zugeben, daß Lucian bei seiner Eigentumlichkeit in dieser Charakterschilderung von Übertreibung sich nicht freigehalten hat, daß er manchen Zug in sein Bild aufnimmt, der nicht vollständig erwiesen ist, daß er Peregrinus ungünstiger beurteilt, als andere z. B. Gellius **) es gethan haben, deren abweichende Ansicht er ehrlicher Weise ja selbst in der Eingangsrede andeutet. Daß er aber um dieser Parodie willen den Feuertod erdichtet haben sollte, auf den Lucian selbst noch an anderen Stellen (Fugit. c. 7, adv. indoct. c. 14) zurückkommt, den außer ihm andere Schriftsteller erwähnt haben; dass diese Auktoritäten alle keinen Glauben verdienen, weil sie wahrscheinlich sämtlich, selbst Tertullian ***) (!), von Lucian sich hätten täuschen lassen: alle diese Behauptungen sind doch, zumal da die Person des Peregrinus unbezweifelt historisch ist, so überaus gezwungen und willkürlich, so schnurstracks allen Gesetzen vorsichtiger Kritik widersprechend, dass ihnen nicht das geringste Gewicht beigelegt werden kann. Und wie konnte wohl ein Mann, von dem ausdrücklich berichtet wird, dass er von den Christen, denen er eine Zeitlang angehört, verstoßen worden sei, ein geeignetes Beispiel zur Verspottung der Märtyrer darbieten! Wie reimt

***) Ad martyr. c. 4.

^{*)} z. B. der sonst so besonnene und gründliche, um Lucian vielfach verdiente Planck in dem Aufsatz: "Lucian und das Christentum" in Theolog. Studien und Kritiken. 1851. 4. Heft S. 826 ff.
**) Gellius nennt ihn XII, 11 virum gravem atque constantem.

sich diese Ansicht mit der von derselben Seite vorgetragenen Meinung, dass Lucian hier auf einen Cyniker, der ihn besonders gereizt, Alles gehäuft habe, was nur Schändliches er anderen Mitgliedern dieser unsauberen Zunft nachzusagen wußte!

Ist es denn nicht viel wahrscheinlicher und natürlicher, was Lucian selbst sagt, dass die Schrift gegen diesen Peregrinus als Cyniker gerichtet war*) und zwar um eine Form des Cynismus hervorzuheben, die er bis dahin noch nicht beleuchtet hatte. Denn nicht nur Geiz und Habsucht versteckten sie hinter der scheinbaren Bedürfnislosigkeit und Entsagung,

sondern auch glühenden Ehrgeiz und Eitelkeit.

Es war eben nur eine neue Gestalt der Scheinheiligkeit, die er an einer bestimmten Person und dadurch um so eindringlicher kennzeichnen wollte, eine Aufgabe, die vollständig mit seiner ganzen übrigen Richtung, wie wir sie kennen gelernt haben, übereinstimmt. Und warum sollte Lucian Peregrinus vorgeschoben haben, während er, wie man behauptet, Ignatius oder Polykarp meinte! Was konnte den furchtlosen Tadler, der wahrlich, wo er angriff, sich nicht schüchtern verschanzte, was konnte ihn veranlassen, gerade den Christen gegenüber nicht offen hervorzutreten und den Gegenstand seines Spottes ohne Rückhalt zu bezeichnen! Was bewog ihn, nicht geradeswegs auf Christus hinzuweisen, anstatt die That des Peregrinus auf das Beispiel des Herakles, Empedokles u. A. (c. 33) zurückzuführen. Ein solcher Kampf aus dem Versteck ist einem Charakter wie Lucian durchaus fremd und wird völlig unerklärlich, wenn wir erwägen, dass es sich hier um eine Sekte handelte, die damals so verfolgt und verachtet war.

Wenden wir uns von diesen luftigen Hypothesen zu den Worten Lucians selbst, in welchen ausdrücklich von Christus und den Christen die Rede ist. Lucian erzählt von Peregrinus c. 11: "Nachdem er seinen Vater erwürgt, ergriff er die Flucht und zog unstät in der Welt umher. Zu der Zeit lernte er die wundersame Weisheit (τὴν θαυμαστὴν σοφίαν) der Christianer kennen, indem er mit ihren Priestern und Schriftgelehrten (ἐεφεῖς und γφαμματεῖς) zusammenlebte". Gleich diese ersten Worte beweisen, was mir wenigstens unumstößlich scheint, dafs Lucian eine nur sehr oberflächliche Kenntnis vom Christentum gehabt hat. Indem er von Schrift-

^{*)} Dieselbe Ansicht spricht jetzt Bernays aus in "Lucian und die Kyniker." Berlin 1879.

gelehrten und Priestern spricht, verwechselt er, wie wir bei heidnischen Schriftstellern so oft finden, die Christen, deren Gemeindevorsteher nie mit dem Worte lepels bezeichnet werden, offenbar mit den Juden. Nicht minder klar und deutlich zeigt sich diese Unwissenheit Lucians in den folgenden Worten, wenn er fortfährt "dass Peregrinus die Christen bald zu seinen Schülern gemacht und bei ihnen alles in allem, Prophet, Fest- und Synagogenvorstand (θιασάρχης καί συναγωγεύς) gewesen sei". Noch auffallender ist die Bemerkung "dass er nicht nur ihre Schriften ausgelegt und selbst welche geschrieben, sondern wie ein Gott betrachtet, ihr Gesetzgeber und Bischof (προστάτης) geworden wäre"; woran sich nur äußerlich verbunden der Zusatz schließt: "Sie verehren ja noch den großen Menschen, der in Palästina gekreuzigt wurde, weil er dieses neue Mysterium (τελετήν) ins Leben einführte*)". Dass jemand, der gewusst hätte, wie den Christen eben nur Einer der Meister ist, Christus, erzählen könnte, Peregrinus sei ihr Gott, ihr Gesetzgeber geworden, ist völlig undenkbar**). Was aber den Zusatz über den Gründer der christlichen Religion betrifft, so wird man, falls er von Lucian herrührt und nicht vielmehr von anderer Hand zur Widerlegung des unmittelbar Vorhergehenden eingeschoben ist, wenigstens keine Spur von Spott und Geringschätzung darin finden können. "Seine Anhänglichkeit an die Christen", heißt es weiter, "brachte ihn in das Gefängnis, was für die Folgezeit sein Ansehn nur vermehrte und seiner Eitelkeit schmeichelte. Die Christen suchten ihn zu befreien, und da ihnen dies nicht gelang, so unterstützten sie ihn auf alle Weise, ja der vortreffliche Peregrinus war ihnen ein neuer Sokrates — δ βέλτιστος Περεγρίνος καινός Σωκράτης ώνομάζετο"!

"Auch aus den asiatischen Städten kamen Abgeordnete der Christen, um den Gefangenen zu unterstützen und ihm durch Zuspruch und Trost beizustehen. Denn bei Dingen, die ihre Gemeinde betreffen, zeigen diese Leute eine unglaubliche Dienstfertigkeit und sparen nichts": ein Zug, der Lucian bekannt genug sein konnte, wahrlich nicht geeignet, die Christen herab-

^{*)} τὸν μέγαν γοῦν ἐκεῖνον ἔτι σέβουσι τὸν ἄνθοωπον, τὸν ἔν τῆ Παλαιστίνα ἀνασκολοπισθέντα, ὅτι καινὴν ταύτην τελετὴν εἰσήγαγεν ἐς τὸν βίον.

^{**)} Dass νομοθέτης nicht auf die äußeren Verhältnisse der Christen zu beziehen ist, lehrt eine Vergleichung mit c. 13, wo der Erlöser δ νομοθέτης δ ποῶτος genannt wird.

zusetzen und auch von Lucian mit keinem Worte der Ironie begleitet.

"So kam Peregrinus auch in der Gefangenschaft zu viel

Geld und hatte eine reiche Einnahme".

Nun folgt wieder mit dem Vorhergehenden nur lose verbunden: "Die armen*) Leute (οἱ κακοδαίμονες) haben nämlich den Glauben, daß sie unsterblich sein und in alle Ewigkeit leben werden, weshalb sie auch den Tod gering achten und viele von ihnen **) sich freiwillig aufopfern. Außerdem hat ihr erster Gesetzgeber ihnen die Überzeugung eingepflanzt, dass sie Alle untereinander Brüder seien, wenn sie einmal ihren früheren Weg verlassen und die griechischen Götter verleugnet hätten, dagegen den gekreuzigten Sophisten selbst anbeteten und nach seinen Gesetzen lebten. So achten sie alles Hab und Gut für gering und für gemeinsam, nachdem sie dergleichen ohne scharf sichtenden Glauben angenommen haben ***). Wenn nun ein verschlagener, weltgewandter Betrüger zu ihnen kommt, so pflegt er den Unerfahrenen gegenüber leicht zum Ziel zu gelangen und seine Habgier zu befriedigen".

Dass Lucian der Christen Unsterblichkeitsglauben nicht teilt, ist nicht zu verwundern, kannte er doch auch ihres Glaubens Grund nicht. Allein von Hohn ist auch hier nicht der leiseste Hauch, vielmehr tritt in dem bei Lucian oft vorkommenden Ausdruck οἱ κακοδαίμονες sein Mitleid hervor, welches sich an die Wahrnehmung knüpft, dass sie bei ihrer Unerfahrenheit (ἰδιώτης hier im Gegensatz zu τεχνίτης ἄνθρωπος καὶ πράγμασι χρησθαι δυνάμενος) von Betrügern wie Peregrinus leicht ausgebeutet werden können. Schwerer scheint ins Gewicht zu fallen, dass Lucian Christus "den gekreuzigten Sophisten" nennt und hierin hat mangelhafte Sprachkenntnis allerdings einen einleuchtenden Beweis von Lucians Feindschaft gegen das Christentum gefunden. Zu Lucians Zeit

^{*)} In derselben Bedeutung findet sich das Wort κακοδαίμων an mehreren Stellen. So dial. marini c. 11. ἄπτησε δὲ καὶ τοὺς κακοδαίμονας ίχθις. Timon c. 8. c. 39. de saltatione c. 83.

^{**)} Es ist πολλοί nicht οἱ πολλοὶ zu lesen.

**) c. 13. ἔπειτα δὲ ὁ νομοθέτης ὁ πρώτος ἔπεισεν αὐτοὺς ὡς ἀδελφοὶ πάντες εἶεν ἀλλήλων, ἐπειδὰν ἄπαξ παραβάντες θεοὺς μὲν τοὺς Ελληνικοὺς ἀπαρνήσωνται, τὸν δὲ ἀνεσκολοπισμένον σοφιστὴν αὐτιν προσκυνὰσι καὶ κατὰ τοὺς ἐκείνου νόμους βιῶσι καταφρονοῦσιν οὖν ἀπάντων έξ ἴσης καὶ κοινὰ ἡγοῦνται ἄνευ τινὸς ἀκοιβοῦς πίστεως τὰ τοιαῦτα παραδεξάμενοι.

aber war σοφιστής ein Ehrentitel - ohne jene Nebenbedeutung wie zur Zeit des Sokrates — mit welchem die Rhetoren und Lehrer der Beredsamkeit ausgezeichnet wurden *). Rhet. praec. c. 1. έρωτᾶς — ὅπως ἀν δήτως γένοιο καὶ τὸ σεμνότατον τοῦτο καὶ πάντιμον ὄνομα σοφιστής αὐτὸς εἶναι δόξαις. Wie wenig daran zu denken, dass darin ein Ausdruck der Geringschätzung enthalten, ergiebt sich daraus, daß Lucian sich selbst so nennt (Pro merced. conduct. c. 15. voic μεγαλομίσθοις τῶν σοφιστῶν ἐναριθμούμενος), nicht minder aus dem Umstande, dass selbst der berühmte Lehrer der Beredsamkeit im Altertum, Isokrates, von Zeitgenossen des Lucian mit diesem Namen geehrt wurde (τὶς τῶν ἐλλογίμων καὶ παλαιών σοφιστών bei Aelius Aristides). So zerfällt auch dieser Punkt in nichts. Hätte aber Lucian wirklich dem Christentum gegenüber Spott auf den Lippen gehabt, welche Gelegenheit war ihm bei Erwähnung des Kreuzestodes geboten, der von Anfang an den Griechen eine Thorheit war!

"Peregrinus wird nun von dem damaligen Statthalter in Syrien, der ein Freund der Philosophie war und seine Eitelkeit durchschaute, ohne Strafe entlassen. Er kehrt in die Heimat (Parium) zurück; da aber dort sein am Vater verübter Frevel noch nicht vergessen ist, so verzichtet er, um die Gemeinde zu gewinnen, zu ihren Gunsten auf die ganze Verlassenschaft seines Vaters. Lauter Jubel des armen hungrigen Demos begleitet diesen Entschluss. Man preist ihn als wahren Philosophen, Vaterlandsfreund und würdigen Schüler des Diogenes und Krates und steinigt, wer sich dagegen erheben wollte. Nun geht er von neuem von den Beiträgen der Christen unterstützt auf die Wanderung. Da er aber auch bei ihnen sich vergeht - ὤφθη γάρ τι, ὧς οἶμαι, ἐσθίων τῶν ἀποζόητῶν αὐτοῖς - und sie ihn nicht mehr dulden, gerät er in so große Verlegenheit, dass er sich berechtigt glaubt, die Schenkung an seine Vaterstadt wieder rückgängig zu machen". Auch hier zeigt die Unbestimmtheit in der Angabe des Grundes, wie wenig Lucian mit den christlichen Verhältnissen vertraut ist. Fassung ist so, dass man ebensowohl an die jüdischen Speiseverbote, als an den den Christen untersagten Genuss der heidnischen Opferspeisen denken kann.

Das ist Alles, was im Peregrinus von Christus und den

^{*)} S. E. Rohde, der griechische Roman und seine Vorläufer. Leipzig 1876. S. 293.

Christen gesagt ist, und kein einziges Wort bestätigt, wie wir gesehn haben, die Anklage, dass Lucian ein Feind des Christen-

tums gewesen sei.

Noch weniger beweisen die einzelnen Bilder und Ausdrücke, in denen man eine Beziehung auf das alte oder neue Testament gefunden hat. Nur einseitige Kenntnis der heiligen Schrift bei Unbekanntschaft mit den Profanschriftstellern konnte daraus einen Vorwurf ableiten. Burmeister und Kühn haben in den meisten Fällen die Quelle der einzelnen Ausdrücke in Profanschriftstellern nachgewiesen, andrerseits mit Recht darauf aufmerksam gemacht, das bei gleichen Gegenständen gleiche Bilder und gleiche Ausdrücke von selbst sich darbieten. Wie wäre es überdies denkbar, das Lucian im einzelnen die Sprache der Bibel so geläufig gewesen sein sollte, während er von den Hauptgrundzügen der christlichen Lehre nichts wusste*)!

Um zum Schlusse zu kommen: der Christen Lehre ist Lucian fast völlig fremd**); von ihrem Leben ist ihm ihre Aufopferungsfähigkeit und ihre Liebe untereinander bekannt. Ihre Geringschätzung des irdischen Habes findet er vom Standpunkt der Weltklugheit bemitleidenswert, weil sie in ihrer Einfalt leicht das Opfer verschlagener Betrüger werden können; allein er richtet sie nicht, er verdammt sie nicht, er verlacht sie nicht; am wenigsten findet sich über den Stifter unsrer Religion irgend ein verletzendes Wort. Kurz er fällt von allen heidnischen Schriftstellern das mildeste Urteil, ein viel milderes als Plinius (ep. X, 97), der ihnen unbeugsame Hartnäckigkeit (pervicacia — inflexibilis obstinatio) vorwirft, als Tacitus, der ihre Religion einen verderblichen Aberglauben,

**) So äußert sich jetzt auch Fritzsche in seiner Ausgabe des Lucian vol. I. pars II. S. IX und 116. 117 und G. F. Hertzberg, Geschichte

Griechenlands unter der Herrschaft der Römer II. 429 ff.

^{*)} Eine einzige Stelle im Philopseudes erfordert eine eingehende Besprechung, c. 16 wo der Platoniker Ion sagt: Ich möchte dich fragen, was du zu denen meinst, welche die Besessenen (δαιμονιώντες) von ihren Schreckbildern befreien (ἀπαλλάττουσι τῶν δειμότων), und dann fortfährt: πάντες ἴσασι τὸν Σύρον, τὸν ἐπ τῆς Παλαιστίνης, τὸν ἐπὶ τούτων σοφιστήν, ὄσους — ἀνίστησι. Daſs hier ein Syrer gemeint ist, der für hohe Bezahlung geheilt, daſs von einem Zeilgenossen Lucians die Rede ist, worauf das Präsens hinweist, hat die Theologen nicht gehindert, diese Stelle auf Christum zu beziehen, obgleich doch selbst aus dem neuen Testamente feststeht (Matth. 12, 27. Luc. 9, 49. Apostelgesch. 19, 13. 8, 9. 13, 6), daſs auch Nichtchristen die Dämonen austrieben, und diese ganze Schrift Lucians gegen die Babylonier und Chaldäer und ihre Künste gerichtet ist. S. Planck,

exitiabilis superstitio, nennt (Ann. XV, 44), als alle die, welche ihnen epulae Thyesteae und andere Greuel zur Last legten.

Lucian war freilich nicht, wie einige gewollt haben, ein Reformator auf dem Gebiete der Politik und Religion; seiner negativen Natur war es nicht beschieden, Neues aufzubauen; allein er hat seiner Zeit einen Spiegel vorgehalten, in welchem für alle Zeiten ihr Bild gefesselt ist, und mit überzeugender Klarheit nachgewiesen, dass die alte Welt aus ihren Fugen gegangen war. Durchdrungen von ernstem Streben nach Wahrheit gelang es ihm alles Unwahre, Falsche, Hohle, Aufgeblasene und Eitele in seiner Blöße und Nichtigkeit aufzudecken, und so auch dem Heidentum der Griechen und Römer alle Stützen zu rauben, die es bis dahin noch im Glauben der Menschen erhalten und befestigt hatten. Er hat mit einem Worte den Bruch der alten und neuen Zeit offen dargelegt und so darauf hingewiesen, daß Alles neu werden müsse, wie es wirklich neu geworden ist, ohne zu ahnen, durch wen dieses neue Leben bereits in die Welt eingeführt war. Dass Lucian das Christentum fremd geblieben ist, mögen wir seinetwegen bedauern. ohne es als Gewissheit aussprechen zu wollen, dass er sich zu ihm bekannt hätte, wenn es ihm erschlossen worden wäre.

Jedenfalls hat das Christentum keinen Grund, über ihn sich zu beklagen, es ist ihm eher zu Dank verpflichtet; ja man sollte endlich anfangen, das Unrecht, das ihm in dieser Hinsicht geschehen ist, wieder gut zu machen und ihn mit andern Augen und mit anderm Sinne zu lesen, als es von Jahrhunderten geschehen ist. Dadurch dass Lucian wie kein anderer vor ihm ein offenes, freimütiges Bekenntnis von der Unhaltbarkeit des Heidentums ablegte, dass er laut bezeugte, was bereits in unzähligen Einzelnen mehr oder weniger klar zum Bewufstsein gekommen war, und für sein Werk in heitrem Scherz und grimmem Spotte die Waffen fand, die ihres Erfolges in jener Zeit am sichersten waren, lockerte er mehr und mehr das Band der Gewohnheit, das viele noch an der toten Form festgehalten hatte, und gab so Veranlassung, dem immer lauter erschallenden Rufe der Wahrheit die Herzen zu öffnen. War auch noch mehr als ein Jahrhundert nötig, den Sieg zu entscheiden, so werden wir doch Lucians große Bedeutung nicht verkennen und schmälern dürfen.

Der Mut der Heuchelei die Maske abzuziehen und das Falsche bei seinem Namen zu nennen zählt nicht zu den geringsten Verdiensten um die Förderung der Wahrheit.

Wertvolle Beiträge zur Beurteilung Lucians haben in den letzten Jahrzehnten geliefert: C. G. Jacob, Charakteristik Lucians von Samosata. Hamburg 1831. F. Ranke, Pollux et Lucianus. Quedlinburg 1831. G. Wetzlar, de aetate, vita scriptisque Luciani Samosatensis. Marburg 1834. G. Chlebus, de Luciano philosopho. Berolini 1838. A. Mees, de Luciani studiis et scriptis iuvenilibus. Roterodami 1841. C. E. J. Burmeister, commentatio qua Lucianum scriptis suis libros sacros irrisisse negatur. Güstrow 1843. H. Kühn, commentatio, qua Lucianus a crimine librorum sacrorum irrisorum liberatur, Pars I. Grimma 1844. A. Wissowa, Beiträge zur inneren Geschichte des zweiten nachchristlichen Jahrhunderts aus Lucians Schriften. Breslau 1848. 1853. K. F. Hermann, Charakteristik Lucians und seiner Schriften. In dessen gesammelten Schriften. Göttingen 1849. Preller, Lucian in Pauly's Realencyklopädie. Ad. Planck, Quaestiones Lucianeae. 1850. Planck, Lucian und das Christentum in Theolog. Studien und Kritiken. Jahrg. 1851, 4. Heft p. 826 ff. E. Aem. Struve, de Peregrini morte quae tradidit Lucianus num ad veritatem exhibita videantur. Görlitz 1851. W. A. Passow, Lucian und die Geschichte. Meiningen 1854. Rigault, Luciani quae fuerit de re litteraria iudicandi ratio. Parisiis 1856. J. L. Hoffmann, Lucian der Satiriker. Nürnberg 1856. Theod. Keim, Lucian in Herzog's Realencyklopädie für protestant. Theologie 1857. van Eyken, de Luciano philosopho. Trajecti ad Rhenum 1859. J. Guttentag, de subdito qui inter Lucianeos legi solet dialogo Toxaride. Berolini 1860. A. Schwarz, über Lukians Nigrinus. Triest 1863. Ders., über Lukians Gallus. Stockerau 1866. H. Blümner de locis Luciani ad artem spectantibus. Berolini 1866. H. Blümner, archäologische Studien zu Lucian. Breslau 1867. Car. Frid. Ern. Knaut, de Luciani libello qui inscribitur Lucius sive asinus auctore. Lipsiae 1868. Erwin Rohde, über Lucians Schrift Δούκιος ἢ ὄνος und ihr Verhältnis zu Lucius von Patrae und den Metamorphosen des Apulejus. Leipzig 1869. Carl Pohl, über Lucian und seine Stellung zum Christentume. Progr. des Kgl. kath. St. Matthias-Gym-nasiums zu Breslau 1871. Jacob Walser, Lukians Dialog ,der Traum oder der Hahn' mit Berücksichtigung anderer stoffverwandten Schriften jenes Autors und im Lichte derselben erörtert. Linz 1871. Dewaule, Etude sur Lucien ou un sceptique au deuxième siècle de notre ère, sa vie et son époque. Périgueux 1871. Auch Fritz Meisner, die Rhetorik und die Sophisten in Griechenland im zweiten Jahrh. nach Christ. (Neues Schweizer Museum. 2. Jahrg. 6. und 7. Heft p. 192 ff.) Martha, les moralistes sous l'empire romain. H. Peter, über den Roman bei den Griechen (s. S. XXXIII). A. Nicolai, über Entstehung und Wesen des griechischen Romans. Berlin 1867 und Theodor Fritzsche, Menipp und Horaz. Ein Beitrag zur Geschichte der Satire. Güstrow 1871 sind für das Verständnis Lucians förderlich.

Von kritischen Ausgaben sind in verhältnismäßig kurzen Zwischenräumen aufeinander gefolgt zwei von Carl Jacobitz (die größere in 4 Bdn. Leipzig 1836-41, die kleinere in 3 Bdn. Leipzig 1852. 53), zwei von W. Dindorf, die erste Paris 1840, die zweite Leipzig 1858, 1859, eine von I. Bekker, Leipzig 1853; endlich die längst erwartete Ausgabe von F. V. Fritzsche, von welcher vom Jahre 1860 bis jetzt bei Kuhn in Rostock vier Halbbände mit 22 Schriften erschienen sind. Nicht geringes Verdienst hat sich auch C. G. Cobet in seinen Variae lectiones, Lugduni Batavorum 1854, um die Verbesserung des Textes erworben und neuerdings Jo. Nic. Madvig in seinen reichhaltigen Adversaria critica ad scriptores graecos. Hauniae 1871 p. 677 - 703. Schwidop, einem der gründlichsten Kenner Lucians, sind vom J. 1848 bis 1872 fünf specimina observationum Lucianearum als Programmabhandlungen des Kneiphöfischen Gymnasiums zu Königsberg veröffentlicht worden und von A. du Mesnil Grammatica, quam Lucianus in scriptis suis secutus est, ratio cum antiquorum Atticorum ratione comparatur. Stolp 1867.

Zur Kenntnis und Beurteilung der Handschriften Lucians trugen bei Julius Sommerbrodt (außer in der vorliegenden Ausgabe auch in Luciani Codicum Marcianorum lectiones. Berolini apud Weidmannos 1861, in seinen Lucianea. Leipzig bei Teubner 1872 und im Rheinischen Museum XVII, 305 ff. XXI, 622 ff. XXIV, 317 ff. XXVI, 324 ff.); ferner Siemonsen, quaestiones Lucianeae. Hadersleben 1866 und Erwin Rohde, über die Handschriften des "Ovog im Anhang der oben (S. XXXXIII)

angeführten Schrift.

Seitdem sind zum Verständnisse Lucians und seiner Zeit. zur Kritik und Erklärung seiner Schriften, zur Kenntnis der Eigentümlichkeiten seiner Sprache, zur Feststellung des Wertes der handschriftlichen Urkunden nicht nur in Deutschland, sondern auch in Holland, Frankreich, Italien, Dänemark und Schweden sehr zahlreiche Arbeiten erschienen, die das große zunehmende Interesse bekunden, welches Lucian fortdauernd in Anspruch nimmt. Ich nenne aus vielen folgende: Erwin Rohde, der griechische Roman und seine Vorläufer. 1876. Th. Keim, Rom und das Christentum, 1881. M. Croiset, essai sur la vie et les oeuvres de Lucien. A. Jenni, Beiträge zum Verständnis des Lucian. 1876. S. Hahndel, über die gegen den Götterglauben gerichteten Schriften. S. Pölten 1875. J. Sörgel, Lucians Stellung zum Christentum. Kempten 1875. E. Egli, Lucian und Polykarpos. Zeitschr. f. wissenschaftl. Theologie XXVI. 1. J. Bruns, Lucians philosophische Satiren. I. II. Rhein. Museum 1888. Jacob Bernays, Lucian und die Kyniker. 1879. J. Vahlen, Luciani quae sententia fuerit de cynicis. 1882/83. Lectionsanz. der Berliner Universität. Ern. Ziegeler, de Luciano poetarum iudice et imitatore. O. Buchwald, Homer in Lucians Schriften. 1874. A. Joost, de Luciano φιλομήρω. Königsberg 1883. P. Schulze, Lukianos als Quelle für die Kenntnis der Tragodie. Fleckeisen, Neue Jahrb. f. Philol. Bd. 135/136. 2. Heft. P. Schulze, quae ratio intercedat inter Lucianum et comicos Graecorum poetas. Berlin 1883. H. Bertram, de arte scaenica commentatio. Lipsiae 1875. Th. Kock, Lucian und die Komödie. Rhein. Mus. 1888. XLIII. 1. Heft. A. Heinrich, Lukian und Horaz. Wien u. Leipzig 1885. J. Motz, Lucian als Ästhetiker. 1875. P. C. Margadant, de Luciano aequalium censore. Hagae 1881.

Richard Förster, Lucian in der Renaissance. Kiel 1886.

E. Wasmannsdorf, Luciani scripta ea, quae ad Menippum spectant, inter se comparantur. Jenae 1874. Ant. Schwarz, über Lukians Hermotimus. Horn 1877. Derselbe, über Lukians Demonax. Wien 1878. Th. Bergk, Lucians ἐγκώμιον Δημοσθένους und der Gedenktag Homers. Hermes XVIII. p. 510—514. Ad. Baar, Lucians Dialog der Pseudosophist. Görz 1883. E. Piccolomini, sulla legenda di Timone il misan-

tropo. Studi di filologia greca. vol. I. fasc. 3. Torino 1884. Ad. Thimme, quaestiones Lucianeae. 1884. W. Richard, über die Lykinosdialoge des Lucian. Hamburg 1886. J. Sommerbrodt, Ausgewählte Schriften des Lucian.

J. Sommerbrodt, Ausgewählte Schriften des Lucian.
3. Bdch. 2. Aufl. 1879. K. Jacobitz, Ausgewählte Schriften des Lucian. 1. Bdch. 2. Aufl. 1880. 2. Bdch. 2. Aufl. 1883. E. Mehler, Luciani dialogi quattuor. Lugduni Batavorum 1882. Lucianus, dialogues des morts p. Tournier. 2ième ed. p. Desrousseaux. Paris 1884. Lucien, Le songe ou le coq par A. M. Desrousseaux. Paris 1885.

Kritische Beiträge von Tournier, exercices critiques (Bibliothèque de l'École des Hautes Études. X. fasc. Paris 1875). Herwerden (Plutarchea et Lucianea) Traiecti ad Rhenum 1877 und Mnemos. VII. 1. 2. 3. 4. F. J. Hartmann, studia critica in Lucianum. Lugd. Bat. 1877. E. Mehler (Mnemos. VI. 4). O. Wichmann (Fleckeisen Neue Jahrb. 1879. 10. Heft). Fr. Paetzolt (observationes criticae. Liegnitz 1880). E. Ziegeler, Studien zu Lucian (Fleckeisen Neue Jahrb, 1879. 1881). Gertz in Lucianum (Nordisk Tidskrift for filologi. Bd. V. 2). K. Schwartz (Mnemos. X. 3. 1882. XIII. 1. 4. 85. XIV. 2. 86). J. C. Volgraff (Mnemos. X. 4. 1882). Ad. Baar (Zeitschr. f. österr. Gymnas. 1883). Ders., Lucianea. Görz 1884. Ders., zur Kritik von Luc. Kataplus. Wiener Studien. V. 2. Ders., Beiträge zu einer künftigen Ausgabe von Luc. Kataplus (Zeitschr. f. österr. Gymn. 1885). A. M. Desrousseaux, Notes critiques sur les dialogues des morts de Lucien. Revue de philologie 1885. IX. 1. Crampe, Fleckeisen Neue Jahrb. 1886. H. Blümner (Fleckeisen Neue Jahrb. N. 42. 1887).

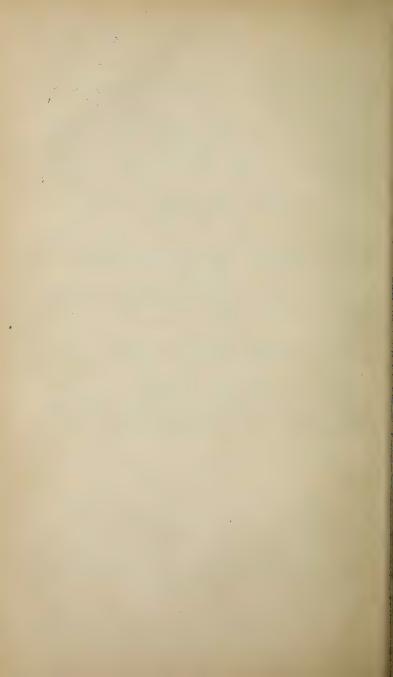
Demetr. Basiliades, διοφθωτικά είς τὰ ἀφχαῖα είς τὸν Δουκιανὸν σχόλια. Jenae 1884.

W. Schmid, der Atticismus in seinen Hauptvertretern. 1. Bd. Stuttgart 1887. Berthold, de Luciani elocutione. Grimmae 1879. H. Heller, die Absichtssätze bei Lucian. 1. T. (Symbolae Joachimicae. Berlin 1880). A. Baar, Beobachtungen über Lucians Sprachgebrauch. C. Przybilla, de praepositionum κατά et ἀνὰ usu Lucianeo. Königsberg 1883.

[Vitelli], Spicilegio Fiorentino (Museo italiano di antichità classica. 1883). A. M. Des rousseaux, sur quelques manuscrits d'Italie. (Extrait de Mélanges d'archéologie et d'Histoire par l'École française de Rome). Romae 1886. Girolamo Bertolotti, appunti Lucianei. I. Torino 1885. Ders., il codice Modenese di Luciano (Rivista di filologia. fasc. 1.2. S. 52—68. 1886.) Jul. Sommerbrodt, über eine Lucianhandschrift in Modena. Rhein. Mus. 1882. Ders., eine Lucianhandschrift in der Bibl. zu Upsala. Rhein. Mus. 1884. Ders., über die Lucianhandschrift (77) in der Laurentiana zu Florenz. Nils Nilén, zur Überlieferung des Lucian. (Wochenschrift für klassische Philologie. 1887. N. 49.)

- O. Wichmann, Jahresbericht über Lucian in Zeitschrift für das Gymnasialwesen. Berlin 1880. 1881. 1883. 1884.
- O. Wichmann, Lucian als Schulschriftsteller. Progr. des Gymnas. zu Eberswalde. 1887.

Die Gesamtausgabe Lucians von F. V. Fritzsche ist noch um einen Band (vol. III. P. I und II. 1882. 1884) gefördert, welcher außer den Götter- und Totengesprächen noch vier Schriften Lucians enthält, dann aber durch den Tod des hochverdienten Verfassers unterbrochen worden. Von der neuen Ausgabe: Lucianus. Recognovit Julius Sommerbrodt. Berolini 1886, vol. I. P. I ist die Fortsetzung im Druck.





Lucians Traum.

Je spärlicher die Nachrichten über Lucians Lebensverhältnisse sind, desto wertvoller ist für uns die vorliegende Schrift. Sie führt in seine frühste Jugendgeschichte ein und erzählt uns, wie er in ärmlichen Verhältnissen geboren und erzogen, von seinen Eltern bestimmt, die Steinmetzkunst zu erlernen, durch einen Traum auf die wissenschaftliche Laufbahn gebracht worden, die ihm namentlich als Redner Gelegenheit verschaffte überallhin Bildung zu verbreiten und hohen Ruhm einzuernten. Der Traum selbst, der den Mittelpunkt des Schriftchens bildet. ist dem berühmten "Herakles am Scheidewege" von Prodikus nachgebildet, den uns Xenophon in seinen Denkwürdigkeiten des Sokrates (II. 1. 21 ff.) aufbewahrt hat. Wie dort Tugend ('Αρετή) und Laster (Κακία) dem jugendlichen Herakles entgegentreten und ihm ihre Gaben anpreisen, so suchen hier die Bildhauerkunst (Ερμογλυφική) und die Bildung (Παιδεία) mit allen Mitteln der Überredung Lucians Besitz einander streitig zu machen.

Warum Lucian dieses Ereignis seiner Kinderjahre mitgeteilt habe, giebt er selbst gegen das Ende c. 18 an. Er wollte junge edlere Geister durch sein Beispiel ermuntern, trotz der Ungunst der äufsern Lage den Mut nicht zu verlieren, und im Streben nach den höchsten Gütern der Bildung (τὰ κάλλιστα, τὰ ἄριστα) nicht zu ermatten.

Die Schrift gehört jedenfalls Lucians reiferem Alter an, der Zeit, wo Lucian schon weite Wanderungen gemacht und reiche Anerkennung gefunden hat. Vielleicht wollte er mit derselben nach der Rückkehr von seiner ersten großen Rundreise in die Heimat Samosata in Syrien seinen eignen Landsleuten sich empfehlen und die Vorträge, die er bei ihnen zu halten gedachte, damit einleiten.



ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝΥΠΝΙΟΥ ΗΤΟΙ ΒΙΟΣ AOYKIANOY.

1. "Αρτι μεν έπεπαύμην ές τὰ διδασκαλεῖα φοι- 1 των ήδη την ήλικίαν πρόσηβος ών, δ δὲ πατήρ ἐσκοπεῖτο μετά των φίλων, ό τι καὶ διδάξαιτό με. τοῖς πλείστοις οὖν ἔδοξε παιδεία μὲν καὶ πόνου πολλοῦ καὶ χρόνου 5 μακρού καὶ δαπάνης οὐ μικρᾶς καὶ τύχης δεῖσθαι λαμπρᾶς, τὰ δ' ἡμέτερα μικρά τε εἶναι καὶ ταχεῖάν τινα την έπικουρίαν απαιτείν εί δέ τινα τέχνην των βαναύσων τούτων έκμάθοιμι, τὸ μέν πρώτον εὐθὺς αν αὐτὸς έχειν τὰ ἀρκοῦντα παρὰ τῆς τέχνης καὶ μηκέτ' οἰκόσιτος

1. 1. ἄρτι μὲν ἐπεπαύμην - ό δὲ πατὴο ἐσχοπεῖτο parataktische Satzverbindung statt der hypotaktischen. Vgl. c. 3.

2. την ηλικίαν ποόση βος ἄν. Vgl. c. 16 ἀντίπαις έτι ἄν d. i. etwa im 15. Lebensjahre.

3. o Ti zai quid tandem, sehr oft bei Lucian. S. zu Nigrinus c. 2.
4. παιδεία höhere wissen-

schaftliche Bildung.

5. τύχης — λαμποᾶς splendida fortuna. Vgl. zu Piscat. c. 34 πάντα μεν γαρ όσα φασίν, οίον χοημάτων καταφρονείν - και των λαμπο ῶν τούτων καταφρονεῖν — καλά, ὧ Θεοί καὶ σοφά.

6. ταχεϊάν τινα την έπι-

πουρίαν ἀπαιτεῖν oft bei Lucian, zusammengezogen aus zwei Sätzen την έπικουρίαν απαιτείν, η ταχεῖά τις ἐστιν. τις beim Adjektiv = quidam. Vgl. Char. 4 τὸ πρὰγμα δοκεῖ μοι ἀμήχανόν τινα την μεγαλουργίαν έχειν. Gall. c. 6 δεινόν τινα τον έρωτα φής του ένυπνίου. S. zu de saltat. c. 1. de hist. cscr. c. 40. Über den prädi-kativen Gebrauch des Adjektivs s.

9. ězew. Das regierende Verbum ist aus dem vorhergehenden έδοξε zu entnehmen.

οίχόσιτος d. i. der nicht für sich selbst zu sorgen vermag.

εἶναι τηλικοῦτος ὤν, οὐκ εἰς μακράν δὲ καὶ τὸν πατέρα 2 εὐφρανεῖν ἀποφέρων ἀεὶ τὸ γινόμενον. 2. δευτέρας οὖν σκέψεως ἀρχὴ προὐτέθη, τίς ἀρίστη τῶν τεχνῶν καὶ ῥάστη έκμαθείν και άνδοι έλευθέρω πρέπουσα και πρόχειρον έχουσα την χορηγίαν καὶ διαρκή τὸν πόρον. ἄλλου τοί- 5 νυν άλλην ἐπαινοῦντος, ώς ἕκαστος γνώμης ή ἐμπειρίας είχεν, δ πατήρ είς τὸν θεῖον ἀπιδών, - παρῆν γὰρ δ πρός μητρός θείος, άριστος έρμογλύφος είναι δοκών, [λιθοξόος εν τοις μάλιστα εὐδοκίμοις] — "οὐ θέμις" εἶπεν , άλλην τέχνην ἐπικρατεῖν σοῦ παρόντος, ἀλλὰ τοῦτον 10 άγε" - δείξας έμε - ,,καὶ διδάσκου παραλαβών λίθων έργάτην άγαθον είναι και συναρμοστήν και έρμογλυφέα. δύναται γὰρ καὶ τοῦτο φύσεως γε, ως οἶσθα, ἔχων δεξιώς." ἐτεκμαίρετο δὲ ταῖς ἐκ τοῦ κηροῦ παιδιαῖς. δπότε γαρ άφεθείην υπό των διδασκάλων, αποξέων αν τὸν 15 κηρον η βόας η εππους η και νη Δί ανθρώπους ανέ-

1. οὖκ εἰς μακράν wie c. 10 u. Char. c. 8 sehr häufig bei Lucian "in kurzer Zeit". Vgl. zu de hist. cscr. c. 31.

2. τὸ γινό μενον, das "Erworbene". Vgl. Τοχατίς c. 18 καὶ τὸ γινό μενον ἐκ τούτου ἀποφέρων ἔτρεφε τὸν Δεινίαν. Lucian. Alexander c. 54 τὰς ὁτι πρὸς ταύται κέμψας. De merced. cond. c. 23, In derselben Bedeutung τὸ διδόμενον, welchem λαμβάνειν "einnehmen" (vgl. c. 9) entspricht.

2. 4. πρόχειρον έχουσα την χορηγίαν. Lucian liebt den prädikativen Gebrauch des Adjektivs beim Substantiv mit dem Artikel. Vgl. weiter unten χρηστάς είχον τας έλπίδας. c. 9. Char. c. 3. ὁπόταν — τὸ πνεῦμα καταιγίσαν πλαγία τῆ ὁθόνη έμπέση c. 11 und oft. Der Artikel steht in diesem Fall im Deutschen nicht. χορηγίαν ursprünglich die Ausrüstung des Chores, dann auf jede Art Ausstatung übertragen.

5. πό ρον, wie unser "Durchkommen", "Auskommen".

6. &s έκαστος γνώμης — εἶχεν, ἔχειν intransit, "sich in Bezug auf etwas (Genet.) verhalten". Vgl. weiter unten φύσεως — ἔχων δεξιῶς. Menipp. c. 6. Τγταης. c. 4 ὁς εἶχον τάχους. Αροlog. c. 14 ὅπως ἔχει πίστεως καὶ σπουδής καὶ εὖνοίας. Imagg. c. 3. Sympos. c. 8 ὡς ἔκαστος ἀξίας εἶχε.

13. φύσεως γε — έχων δεξιῶς. S. oben zu ως έκαστος γνώμης είχεν und dialog. meretric. IV. c. 7 οὐ πάνν μορφῆς εἰφνῶς έχοντες. — δεξιῶς, in der Bedeutung "geschickt", wie bei uns "linkisch" in der Bedeutung "ungeschickt".

14. ἐκ τοῦ κη οοῦ, das Wachs, das die Knaben von ihren Schreibtafeln abzukratzen pflegten, deshalb der bestimmte Artikel.

15. ἀποξέων ἂν — ἀνέπλαττον. ἂν mit dem Indikat. eines Nebentempus bei Handlungen, die nicht ein mal und nicht immer,

πλαττον, είκότως, ώς εδόκουν τῷ πατρί εφ' οἶς παρά μεν των διδασκάλων πληγάς ελάμβανον, τότε δε έπαινος ές την ευφυίαν και ταῦτα ην, και χρηστάς εἶχον ἐπ' έμοι τὰς ἐλπίδας, ώς ἐν βραχεῖ μαθήσομαι τὴν τέχνην, 5 ἀπ' ἐκείνης γε τῆς πλαστικῆς. 3. ἄμα τε οὖν ἐπιτή- 3 δειος έδόκει ήμερα τέχνης ένάρχεσθαι, κάγω παρεδεδόμην τῷ θείω μὰ τὸν Δί' οὐ σφόδρα τῷ πράγματι ἀχθόμενος, αλλά μοι καὶ παιδιάν τινα οὐκ ἀτερπῆ ἐδόκει έχειν καὶ πρὸς τοὺς ἡλικιώτας ἐπίδειξιν, εἰ φαινοίμην 10 θεούς τε γλύφων καὶ ἀγαλμάτιά τινα μικρὰ κατασκευάζων έμαυτῷ τε κάκείνοις οἶς προηρούμην. καὶ τό γε πρῶτον έκεινο τὸ σύνηθες τοις ἀρχομένοις ἐγίνετο ἐγκοπέα γάρ τινά μοι δόθος δ θείος εκέλευσεν ήρέμα καθικέσθαι πλακὸς ἐν μέσω κειμένης, ἐπειπων τὸ κοινὸν ,,ἀρχὴ δέ 15 τοι ημισυ παντός." σκληρότερον δὲ κατενεγκόντος ὑπ' άπειρίας κατεάγη μεν ή πλάξ, δ δε άγανακτήσας σκυτάλην τινά πλησίον κειμένην λαβών οὐ πράως οὐδὲ προτρεπτικώς μου κατήρξατο, ώστε δάκρυά μοι τὰ προοίμια της τέχνης. 4. αποδράς οὖν ἐκεῖθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν 4 20 άφικνούμαι συνεχές άναλύζων καὶ δακρύων τοὺς ὀφθαλ-

μούς υπόπλεως, και διηγούμαι την σκυτάλην, και τούς μώλωπας έδείκνυον καὶ κατηγόρουν πολλήν τινα ωμό-

sondern dann und wann eintreten. S. zu Icaromen. c. 10.

3. 5. αμα τε οὖν ἐπιτήδειος έδόπει ήμέρα τέχνης ένάοχεσθαι, κάγα παρεδε-δόμην. Parataktische Satzverbindung statt der hypotaktischen wie c.1. Besonders häufig bei aµa. Vgl. Timon. c. 20 αμα γοῦν ἔπεσεν ή ύσπληγξ, κάγω ήδη ανακηρύττομαι νενικηκώς. Sympos. c. 12 αμα δε ταῦτα ὁ Κλεόδημος εἰρήκει καὶ έπεισέπαισεν ὁ Κυνικὸς Αλκιδά-μας ἄκλητος. Ähnlich im Lat. Simul haec (dixit) et cum delectis scindit agmen equesque maxime vulnera ingerit Tac. Ann. I. c. 65.

9. ἐπίδειξιν "Gelegenheit mich

zu zeigen".

11. οίς προηρούμην. Übergang in die direkte Rede.

12. τὸ σύνη θες. Vgl. de morte Peregrini c. 3 τὰ συνήθη ταῦτα.

13. καθικέσθαι mit dem Genetiv, an etwas herunterfahren.

14. $\alpha \rho \chi \dot{\eta} - \pi \alpha \nu \tau \dot{\rho}$ s. Hor. epistul. I. 2. 40. Dimidium facti qui coepit habet. Lucian Hermot. c. 3 schreibt den Ausspruch Hesiod zu, was vor ihm kein Andrer thut.

15. χατενεγχόντος nämlich ěμοῦ.

18. κατήρξατο initiare, ein vom Einweihen in die Mysterien entlehnter Ausdruck. 4. 20. ἀναλύζων schluch-

τητα, προσθείς δτι υπό φθόνου ταυτα έδρασε, μή αυτόν ύπερβάλωμαι κατά την τέχνην. άγανακτησαμένης δε της μητρός καὶ πολλά τῷ ἀδελφῷ λοιδορησαμένης, ἐπεὶ νὺξ έπηλθε, κατέδαρθον έτι ένδακους και την σκυτάλην άει έννοων.

5. μέχρι μεν δη τούτων γελάσιμα καὶ μειρακιώδη τὰ εἰρημένα τὰ μετὰ ταῦτα δὲ οὐκέτι εὐκαταφρόνητα, ὧ άνδρες, ἀχούσεσθε, ἀλλὰ καὶ πάνυ φιληκόων ἀκροα-

θείός μοι ενύπνιον ήλθεν όνειρος

αμβροσίην δια νύκτα

έναργης ούτως, ώστε μηδέν ἀπολείπεσθαι τῆς ἀληθείας. έτι γοῦν καὶ μετὰ τοσοῦτον χρόνον τά τε σχήματά μοι των φανέντων έν τοῖς ὀφθαλμοῖς παραμένει καὶ ή φωνή 6 των ακουσθέντων έναυλος οθτω σαφή πάντα ήν. 6. δύο 15 γυναίχες λαβόμεναι ταϊν χεροίν είλκόν με πρὸς έαυτην έκατέρα μάλα βιαίως καὶ καρτερώς μικροῦ γοῦν με διεσπάσαντο πρός άλλήλας φιλοτιμούμεναι καὶ γὰρ ἄρτι μεν αν ή ετέρα επεκράτει και παρα μικρον όλον είγέ με, ἄρτι δ' ἂν αὖθις ὑπὸ τῆς ἐτέρας εἰχόμην. ἐβόων 20 δὲ πρὸς ἀλλήλας ξυατέρα, ἡ μὲν ὡς αὐτῆς ὄντα με κεκτησθαι βούλοιτο, ή δε ώς μάτην των άλλοτρίων άντι-

zend; so ist zu lesen, nicht avoλολύζων wehklagend.

2. ἀγανακτησαμένης μητοός. Ungewöhnl. Medialform statt des Aktivs άγαναπτησάσης (vgl. c. 3).

4. την σαυτάλην ἀεὶ έννοων. "Immer in Gedanken an den Stock" (c. 3). Vgl. c. 14. Dass L. auf den Stock ein besonderes Gewicht

in der Erzählung legt, ergiebt sich

auch aus c. 16 am Ende. 5. 9. καθ' "Ομηρον nach Art, sehr oft bei Lucian. Vgl. Piscat. c. 3. c. 6. c. 7 κατὰ τοὺς ἡήτορας. c. 12 κατὰ τὸ ἀκούσιον. de salt. c. 3 κατὰ τὸν 'Οδυσσέα. c. 37 ματά την Κλεοπάτοαν. Charon c. 7.

10. θεῖός μοι ἐνύπνιον νύκτα. Worte des Agamemnon Hom. II. II. 56 f.

12. ἀπολείπεσθαι mit dem Genetiv: "hinter etwas zurück-

bleiben".

14. ή φωνή τῶν ἀκουσθέν- $\tau \omega \nu \ \, \check{\epsilon} \nu \, \alpha \nu \, \lambda \, o \, s = \tau \tilde{\eta} \, s \, \, \phi \omega \nu \tilde{\eta} \, s \, \, \, \delta$ ήχος έν ταϊς άκοαϊς παραμένει. Nigrin. c. 7.

6. 17. μικροῦ anstatt des vollständigen μικροῦ δείν c. 16. Wie hier Necyomant. c. 10 μικροῦ μὲν οὐδ' ἐπεραιώθημεν. 18. ἄρτι μὲν ἂν ἡ ἐτέρα

έπεκοότει. S. zu c. 2. 19. παρὰ μικρὸν beinahe wie παρ' ολίγον de hist. consc. c. 46. Vgl. παρά πολύ bei weitem.

10

ποιοίτο. ἦν δὲ ἡ μὲν ἔργατική καὶ ἀνδρική, [καὶ] αὐχμηρὰ τὴν κόμην, τω γεῖρε τύλων ἀνάπλεως, διεζωσμένη τὴν έσθητα, τιτάνου καταγέμουσα, οίος ην δ θείος, δπότε ξέοι τοὺς λίθους ή ετέρα δε μάλα εὐπρόσωπος καὶ τὸ 5 σγημα εὐπρεπής καὶ κόσμιος τὴν ἀναβολήν. τέλος δ' ουν εφιασί μοι δικάζειν, δποτέρα βουλοίμην συνείναι αὐτῶν. προτέρα δὲ ή σκληρὰ ἐκείνη καὶ ἀνδρώδης ἔλεξεν. 7. ,, έγω, φίλε παῖ, έρμογλυφική τέχνη εἰμί, ην χθες ήρξω 7 μανθάνειν, οίκεία τέ σοι καὶ συγγενής μητρόθεν δ τε γάρ 10 πάππος σου" — εἰποῦσα τοὔνομα τοῦ μητροπάτορος — ,,λιθοξόος ήν και τω θείω αμφοτέρω και μάλα εὐδοκιμείτον δι' ήμας. εί δ' έθέλεις λήρων μεν και φληνάφων των παρά ταύτης ἀπέχεσθαι" - δείξασα την ετέραν -,, έπεσθαι δὲ καὶ συνοικεῖν ἐμοί, πρῶτα μὲν θρέψη γεν-15 νικώς και τους ώμους έξεις καρτερούς, φθόνου δὲ παντὸς άλλότριος ἔση καὶ οὔποτε ἄπει ἐπὶ τὴν άλλοδαπήν, την πατρίδα και τους οικείους καταλιπών, ουδ' έπι λόγοις ἐπαινέσονταί σε [πάντες]. 8. μή μυσαχθής δὲ τοῦ 8 σώματος τὸ εὐτελὲς μηδὲ τῆς ἐσθῆτος τὸ πιναρὸν ἀπὸ

2. διεζωσμένη την έσθη-τα Zeichen des Handwerkstandes. S. zu de hist, escr. c. 3.

5. χόσμιος την ἀναβολήν die Art und Weise, das Gewand zu tragen, unterschied den Gebildeten von dem Ungebildeten.

τέλος adverbial, wie c. 14 und oft. Ebenso τὸ τελευταῖον, τὰ τελευταΐα, τελευταΐον.

9. συγγενης μητρόθεν.
 Ebenso Toxaris c. 51.

11. καὶ μάλα "gar sehr". καὶ ist nicht verbindend, sondern hervorhebend und verstärkend.

16. οὔποτε ἄπει — κατα-λιπών wie die Rhetoren der damaligen Zeit, die mit ihren Vorträgen durch die ganze römische Welt zogen.

17. οὐδ' ἐπὶ λόγοις ἐπαινέσονταί σε [πάντες]. Der letzte

entscheidendste Grund, in welchem sich die volle Geringschätzung ihrer Gegnerin ausspricht: "Du wirst nicht die Schmach erfahren, dass man Dich um leerer Worte (s. oben λῆροι u. φλήνα-φοι) willen preist". Vgl. Lexi-phanes c. 22 εἴπερ ἄρ' ἐθέλεις έπαινεισθαι έπι λόγοις κάν τοις πλήθεσιν εὐδοκιμεῖν, τὰ μὲν τοι-αῦτα — φεῦγε und weiter unten έση τις έν λόγοις.

8. 18. τοῦ σώματος τὸ εὐ-τελὲς. Bezieht sich auf c. 6 αὐχμηρά την κόμην, τω χείρε τυ-λων ἀνάπλεως. — το εύτελες — το πιναρόν. Sehr oft steht so bei Lucian das Neutrum des Adjekt. für das entsprechende abstrakte Substantiv. Vgl. Nigr. c. 13 τῆς κόμης τὸ περίεργον — τῆς διαίτης τὸ ἀκόλαστον. S. zu de hist, escr.

c. 35.

γὰς τῶν τοιούτων δρμώμενος καὶ Φειδίας ἐκεῖνος ἔδειξε τὸν Δία καὶ Πολύκλειτος τὴν Ἡραν εἰργάσατο καὶ Μύρων ἐπηνέθη καὶ Πραξιτέλης ἐθαυμάσθη · προσκυνοῦνται γοῦν οὖτοι μετὰ τῶν θεῶν. εἰ δὴ τούτων εἶς γένοιο, πῶς μὲν οὐ κλεινὸς αὐτὸς παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ἔση, ζηλωτὸν δὲ καὶ τὸν πατέρα ἀποδείξεις, περίβλεπτον δὲ ἀποφανεῖς καὶ τὴν πατρίδα".

ταῦτα καὶ ἔτι τούτων πλείονα, διαπταίουσα καὶ βαρβαρίζουσα πάμπολλα, εἶπεν ἡ τέχνη, μάλα δὴ σπουδῆ συνείρουσα καὶ πείθειν με πειρωμένη ἀλλ' οὐκέτι μέμνημαι 10 τὰ πλεῖστα γὰρ ἤδη μου τὴν μνήμην διέφυγεν. ἐπεὶ δ' οὖν 9 ἐπαύσατο, ἄρχεται ἡ ἑτέρα ὧδέ πως 9. "ἐγὼ δὲ, ὧ τέκνον, παιδεία εἰμὶ ἤδη συνήθης σοι καὶ γνωρίμη, εἰ καὶ μηδέπω εἰς τέλος μου πεπείρασαι. ἡλίκα μὲν οὖν τὰ ἀγαθὰ ποριῆ λιθοξόος γενόμενος, αὕτη προείρηκεν οὐδὲν 15 γὰρ ὅτι μὴ ἐργάτης ἔση τῷ σώματι πονῶν κὰν τούτῷ τὴν ἄπασαν ἐλπίδα τοῦ βίου τεθειμένος, ἀφανὴς μὲν αὐτὸς ὧν, ὀλίγα καὶ ἀγεννῆ λαμβάνων, ταπεινὸς τὴν γνώμην,

1. Φειδίας ἐκεῖνος, der berühmteste Bildhauer, Zeitgenosse des Perikles. Seine Hauptwerke sind der olympische Zeus und Pallas Athene. — ἔδειξε von Malern und Bildhauern "leibhaftig vor Augen stellen". Cf. Piscator c. 38. Imagines c. 7.

2. Πολύκλειτος der Nebenbuhler des Pheidias, aus Sikyon. Von ihm ist der Typus der Hera (im Innern des Tempels zu Argos). Außerdem am berühmtesten sein δοουφόρος, ein speertragender Jüngling, der lange Zeit in der bildenden Kunst kanonischen Wert hatte und auch κανών (Richtschnur) genannt wurde.

Mύρων aus Eleutherä. Zeitgenosse des Polykleitos, einer der ersten Erzgießer, besonders ausgezeichnet in Darstellung der tierischen Natur; viel genannt wird z. B. eine brüllende Kuh. Auch sein Diskuswerßer fand große Anerkennung.

3. Ποαξιτέλης aus Athen, durch Anmut hervorragend. Aphrodite, Eros, Bacchus und Satyrn waren seine Hauptwerke.

8. διαπταίουσα καὶ βαςβαςίζουσα. Sie ist keine gewandte Rednerin, daher spricht sie weder fließend (διαπταίουσα) noch korrekt (βαςβαςίζουσα).

9. $\mu \acute{\alpha} \lambda \alpha \delta \grave{\eta} \sigma \pi o v \delta \tilde{\eta}$. Es kostet ihr Mühe $(\sigma \pi o v \delta \tilde{\eta})$ zu sammenhängend zu reden $(\sigma v v \epsilon i - \varrho \epsilon i v)$.

9. 14. ἡλίκα — τὰ ἀγαθά. S. zu c. 2.

15. οὐδὲν ὅτι — μή, nichts worin nicht.... d.i. nur; ὅτι in seiner ursprünglichen Bedeutung als Neutr. νου ὅστις. Vgl. Icaromenip. c. 9 οὐδὲν γὰρ ὅτι μὴ τοῖς κωμικοῖς δορυφορήμασιν ἐοικότας αὐτοὺς εἰσάγουσιν.

18. δλίγα — λαμβάνων vom Erwerb. Vgl. zu c. 1.

εὐτελής δὲ την πρόοδον, οὔτε φίλοις ἐπιδικάσιμος οὔτε έχθροῖς φοβερὸς οὖτε τοῖς πολίταις ζηλωτός, ἀλλ' αὐτὸ μόνον έργάτης καὶ τῶν ἐκ τοῦ πολλοῦ δήμου, εἰς ἀεὶ τὸν 3 προύχοντα υποπτήσσων καί τὸν λέγειν δυνάμενον θερα-5 πεύων, λαγώ βίον ζων καὶ τοῦ κρείττονος ξρμαιον ών. εί δὲ καὶ Φειδίας ἢ Πολύκλειτος γένοιο καὶ πολλά θανμαστά έξεργάσαιο, την μεν τέχνην απαντες έπαινέσονται, ούκ έστι δὲ όστις τῶν ἰδόντων, εὶ νοῦν ἔχει, εὕξαιτ' αν δμοιός σοι γενέσθαι οίος γὰρ ἂν ης, βάναυσος καὶ χει-10 ρῶναξ καὶ ἀποχειροβίωτος νομισθήση. 10. ἢν δ' ἐμοὶ 10 πείθη, πρώτον μέν σοι πολλά ἐπιδείξω παλαιών ἀνδρών έργα, καὶ πράξεις θαυμαστάς καὶ λόγους αὐτῶν ἀπαγγέλλουσα καὶ πάντων ώς είπεῖν ἔμπειρον ἀποφαίνουσα, καὶ τὴν ψυχήν σοι, ὅπερ κυριώτατόν ἐστι, κατακοσμήσω 15 πολλοῖς καὶ ἀγαθοῖς κοσμήμασι, σωφροσύνη, δικαιοσύνη, εὐσεβεία, πραότητι, ἐπιεικεία, συνέσει, καρτερία, τῷ τῶν

1. τὴν πρόοδον "das Auftreten im Publikum", in der Begleitung von Klienten. Je angesehener der Mann, desto größer pflegte die Schar der Begleiter zu sein.

φίλοις ἐπιδιχάσιμος, um den die Freunde Prozess führen, d.i. den Jeder für sich haben möchte,

beliebt.

2. αὐτὸ μόνον "eben nur", "grade nur", oft bei Lucian. Vgl. Charon c. 6. — τῶν ἐκ τοῦ πολλοῦ δήμου ohne εἶs oder τις, ein Lucian eigentümlicher Sprach-gebrauch. Vgl. apol. c. 15 μεμνῆσθαι χρὴ, ὅτι οὐ σοφῷ ὅντι μοι έπιτιμήσουσιν, ἀλλὰ τῶν ἐκ τοῦ πολλοῦ δήμου. Adv. indoct. c. 7 Ταραντῖνος Εὐάγγελος τᾶν οὐκ ἀφανῶν und zu de hist. cscr. c. 8 ἀθλητὴν τῶν καρτερῶν. Anders τοῦ πολλοῦ δήμου εἶs. Saturn. c. 2 ἰδιώτης εὐθύς εἰμι καὶ τοῦ πολλοῦ δήμου εἶs. — ὁ πολὸς δῆμος = οἱ πολλοῦ ປυἰgus wie de hist. cscr. c. 10.

3. eis à ei "für alle Zeiten" d. i. dein ganzes Leben lang. Vgl. Charon. c. 17 νῦν δὲ εἰς ἀεὶ ἐλπίσαντες χρήσεσθαι τοῦς παροῦσειν, ἐπειδὰν ἐπιστὸς ὁ ὑπηρέτης καλῆ καὶ ἀπάγη πεδήσας τῷ πυρετῷ ἢ τῷ φθόῃ, ἀγανακτοῦσι πρὸς τὴν ἀγωγήν. c. 20 οὐ γὰρ εἰς ἀεὶ ἐιάσεσθε. c. 24 εὐεργέτης εἰς ἀεὶ ἀναγεγράψη. De mercede cond. c. 16 οἰει γὰρ εἰς ἀεὶ Διονύσια ἑορτάσειν. Abdic. c. 25. Über den Unterschied von ἀεί s. zu Charon c. 17.

τον ποούχοντα = superiorem. Vgl. c. 11 ύπο των γένει καὶ πλούτω ποούχίντων ἀποβλεπόμενος und das Homer. ἔξοχος und

υπείροχος

5. λαγ ω βίον ζων sprüchwörtlich von einem unselbständigen immer geplagten und gejagten Leben. Vgl. Demosthenes de corona § 263 λαγω βίον έζης δεδιώς καὶ τρέμων καὶ ἀεὶ πληγήσεσθαι προσδοκών.

10. 12. έργα umfassen sowohl

πράξεις als λόγους.

13. α' s $\epsilon i \pi \epsilon i \nu$ beschränkt das vorhergehende $\pi \dot{\alpha} \nu \tau \omega \nu = prope$.

καλών έρωτι, τη πρός τὰ σεμνότατα δομή ταῦτα γάρ

έστιν δ της ψυχης ακήρατος ώς άληθως κόσμος. λήσει δέ σε ούτε παλαιὸν οὐδὲν ούτε νῦν γενέσθαι δέον, άλλὰ καὶ τὰ μέλλοντα προόψει μετ' έμοῦ. καὶ ὅλως ἄπαντα, οπόσα έστι, τά τε θεῖα τά τ' ἀνθρώπινα, οὐκ εἰς μακράν 5 11 σε διδάξομαι. 11. καὶ ὁ νῦν πένης ὁ τοῦ δεῖνος, ὁ βουλευσάμενος περί άγεννοῦς ούτω τέχνης, μετ' όλίγον άπασι ζηλωτός καὶ ἐπίφθονος ἔση, τιμώμενος καὶ ἐπαινούμενος καὶ ἐπὶ τοῖς ἀρίστοις εὐδοκιμῶν καὶ ὑπὸ τῶν γένει καὶ πλούτω προθχόντων ἀποβλεπόμενος, ἐσθῆτα 10 μεν τοιαύτην άμπεχόμενος", - δείξασα την έαυτης πάνυ δὲ λαμπράν ἔφόρει - ,,άργης δὲ καὶ προεδρίας άξιούμενος κάν ποι ἀποδημῆς, οὐδ' ἐπὶ τῆς ἀλλοδαπῆς ἀγνώς καὶ ἀφανής ἔση· τοιαῦτά σοι περιθήσω τὰ γνωρίσματα, ώστε των δρώντων εκαστος τον πλησίον κινήσας δείξει 15 12 σε τῷ δακτύλω ,,οὖτος ἐκεῖνος" λέγων. 12. αν δέ τι σπουδής άξιον ή τούς φίλους ή και την πόλιν όλην καταλαμβάνη, εἰς σὲ πάντες ἀποβλέψονται κάν πού τι λέγων τύχης, κεχηνότες οἱ πολλοὶ ἀκούσονται, θαυμάζοντες σὲ

τῆς δυνάμεως τῶν λόγων καὶ τὸν πατέρα τῆς εὐπαιδίας

2. &s &ληθῶs. &s dient bisweilen zur Verstärkung des Positivs, wie es zur Verstärkung des Superlativs gewöhnlich gebraucht wird.

5. οὖκ εἰς μακοάν. S. c. 1.

11. 6. ὁ τοῦ δεῖνος. ὁ δεῖνα ein Bestimmter, den man nicht nennen kann, oder nicht nennen will = quidam.

9. έπὶ τοῖς ἀρίστοις Neutr.,

vgl. τὰ κάλλιστα c. 18.

ύπὸ τῶν — προὐχόντων ἀποβλεπόμενος, "mit Achtung, Verehrung angeschaut", wir "angesehen bei . . ." Vgl. Nigrin. c. 13.

12. προεδρίας άξιούμενος. προεδρία das Recht des Vorsitzes im Theater und bei öffentlichen Festlichkeiten, durch welches in Athen verdiente Männer ausgezeich-

net wurden.

16. "ούτος ἐκεῖνος" λέγων. Vgl. Pers. Sat. I, 24 At pulchrum est digito monstrari et dicier "Hic est". Lucian. Herod. c. 2 εἴ πούγε φανείη μόνον, ἐδείκνυτο ἂν τῷ δακτύλῳ, Οὖτος ἐκεῖνος Ἡρόδοτός ἐστιν.

12. 16. αν δέτι — καταλαμβάνη. τι das ist συμφορά, κίνδυνος, πόλεμος, was häufig mit καταλαμβάνειν verbunden vorkommt.

19. Φανμάζοντες — εὐδαιμονίζοντες. Lucian liebt diese Art Chiasmus. Vgl. c. 8 καὶ Φειδίας — ἐδειξε τὸν Δία καὶ Πολύκλειτος τὴν Ἡραν εἰργάσατο und c. 6 τὸ σχῆμα εὐποεπής καὶ κόσωιος τὴν ἀναβολήν.

εὐδαιμονίζοντες δ δε λέγουσιν, ώς ἄρα καὶ άθάνατοί τινες γίνονται έξ ανθοώπων, τοῦτό σοι περιποιήσω καὶ γὰρ ἢν αὐτὸς ἐκ τοῦ βίου ἀπέλθης, οὔποτε παύση συνών τοῖς πεπαιδευμένοις καὶ προσομιλών τοῖς ἀρίστοις. ὁρᾶς 5 τὸν Δημοσθένην ἐκεῖνον τίνος υἱὸν ὄντα ἐγὼ ἡλίκον έποίησα. δράς τὸν Αἰσχίνην, δς τυμπανιστρίας υίὸς ἦν, όπως αὐτὸν δι' ἐμὲ Φίλιππος ἐθεράπευσεν. ὁ δὲ Σωπράτης καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῆ ξομογλυφίκῆ τέχνη τραφείς, έπειδή τάχιστα συνήμε του μρείττονος και δραπετεύσας 10 παρ' αὐτῆς ηὐτομόλησεν εἰς ἐμέ, ἀχούεις ὡς παρὰ πάντων ἄδεται. 13. ἀφείς δὲ σὰ τοὺς τηλικούτους καὶ τοιού- 13 τους ἄνδρας καὶ πράξεις λαμπράς καὶ λόγους σεμνούς καὶ στημα εὐπρεπές καὶ τιμήν καὶ δόξαν καὶ ἔπαινον καὶ προεδρίας καὶ δυνάμεις καὶ ἀρχὰς καὶ τὸ ἐπὶ λόγοις εὐδο-15 κιμεῖν καὶ τὸ ἐπὶ συνέσει εὐδαιμονίζεσθαι χιτώνιόν τι πιναρον ενδύση και σχήμα δουλοπρεπές αναλήψη και μοχλία καὶ γλυφεῖα καὶ κοπέας καὶ κολαπτῆρας ἐν ταῖν χεροῖν έξεις κάτω νενευκώς ές τὸ έργον, χαμαιπετής καὶ χαμαίζηλος καὶ πάντα τρόπον ταπεινός, άνακύπτων δὲ οὐδέ-20 ποτε ούδὲ ἀνδρῶδες οὐδὲ ἐλεύθερον οὐδὲν ἐπινοῶν, ἀλλὰ τὰ μὲν ἔργα ὅπως εἴρυθμα καὶ εὐσχήμονα ἔσται σοι προνοῶν, ὅπως δὲ αὐτὸς εἴουθμος καὶ κόσμιος ἔση, ἥκιστα πεφροντικώς, άλλ' άτιμότερον ποιών σεαυτόν των λίθων".

14. ταῦτα ἔτι λεγούσης αὐτῆς οὐ περιμείνας ἐγὼ τὸ 14
25 τέλος τῶν λόγων ἀναστὰς ἀπεφηνάμην, καὶ τὴν ἄμορφον
ἐκείνην καὶ ἐργατικὴν ἀπολιπών μετέβαινον πρὸς τὴν

5. τίνος νίὸν ὅντα ἐγὼ ἡλίκον ἐποίησα. Die Verenigung zweier Fragesätze in einen, die wir nicht nachahmen können, ist im Griechischen und Lateinischen gebräuchlich. Vgl. das Homerische τίς πόθεν εῖς ἀνδοῶν. Der Vater des Demosthenes war Besitzer einer Schwertfabrik.

6. του Αίσχίνην berühmter atheniensischer Redner zur Zeit des Demosthenes, dem gegenüber er die Interessen Philipps von Macedonien vertrat.

7. Σωκοάτηs. Er soll anfangs die Kunst seines Vaters Sophroniskus, der Bildhauer war, getrieben haben.

10. ηὐτομόλησεν εἰς ἐμέ. αὐτομολεῖν mit εἰς wie hier auch Herodot III. 154. 156. Bei Personen sonst πρὸς oder ὡς.

14. 25. ἀπεφηνάμην hier absolut, oft auch mit γνώμην, seine Meinung aussprechen.

Παιδείαν μάλα γεγηθώς, καὶ μάλιστα ἐπεί μοι ἐς νοῦν

ηλθεν ή σκυτάλη καὶ ὅτι πληγὰς εὐθὺς οὐκ ὀλίγας ἀρχομένω μοι χθὲς ἐνετρίψατο. ἡ δὲ ἀπολειφθεῖσα τὸ μὲν πρῶτον ἡγανάκτει καὶ τὼ χεῖρε συνεκρότει καὶ τοὺς ὀδόντας ἔπριε, τέλος δέ, ὥσπερ τὴν Νιόβην ἀκούομεν, ἐπε- 5 πήγει καὶ εἰς λίθον μετεβέβλητο. εἰ δὲ παράδοξα ἔπαθε, 15 μὴ ἀπιστήσητε θαυματοποιοὶ γὰρ οἱ ὄνειροι. 15. ἡ ἔτέρα δὲ πρὸς με ἀπιδοῦσα ,,τοιγαροῦν ἀμείψομαί σε, ἔφη, τῆσδε τῆς δικαιοσύνης, ὅτι καλῶς τὴν δίκην ἐδίκασας καὶ ἐλθὲ ἤδη, ἐπίβηθι τούτου τοῦ ὀχήματος — 10 δείξασά τι ὄχημα ὑπόπτερον ἵππων τινῶν τῷ Πηγάσω ἐοικότων — ,,ὅπως εἰδῆς, οἶα καὶ ἡλίκα μὴ ἀκολουθήσας ἐμοὶ ἀγνοήσειν ἔμελλες . ἐπεὶ δὲ ἀνῆλθον, ἡ μὲν ἤλαυνε καὶ ἡνιόχει, ἀρθεὶς δὲ εἰς ὕψος ἐγω ἐσκόπουν ἀπὸ τῆς ἑώας ἀρξάμενος ἄχρι πρὸς τὰς ἑσπερίους πόλεις 15

άφορωντες οἱ ἄνθρωποι ἐπήνουν καὶ μετ' εὐφημίας, καθ'
16 οῦς γενοίμην τῆ πτήσει, παρέπεμπον. 16. δείξασα δέ 20
μοι τὰ τοσαῦτα κὰμὲ τοῖς ἐπαινοῦσιν ἐκείνοις ἐπανήγα-

[καὶ ἔθνη καὶ δήμους], καθάπες ὁ Τριπτόλεμος ἀποσπείρων τι ἐς τὴν γῆν · οὐκέτι μέντοι μέμνημαι, ὅ τι τὸ σπειρόμενον ἐκεῖνο ἦν, πλὴν τοῦτο μόνον, ὅτι κάτωθεν

5. τέλος δέ. S. zu c. 6.

ώσπες την Νιόβην ἀκούομεν, die stolz auf den Besitz ihrer Kinder den Zorn der Latona, über welche sie sich gestellt hatte, auf sich zog und nachdem sie alle Kinder neben sich hatte müssen fallen sehen, in einen Fels verwandelt wurde. Ovid. Metam. VI. 155 f.

15. 8. $\tau o \iota \gamma \alpha \varrho o \tilde{v} v \ \mathring{\alpha} \mu \epsilon \iota \psi o - \mu \alpha \iota$ ganz wie wir: so will ich dir $(\tau o \iota)$ denn $(\gamma \mathring{\alpha} \varrho)$ nun $(o \mathring{v} v)$.

11. τι δχημα ὑπόπτερον ἵππων τιν ῶν. τι ὅχημα eine Art Wagen, wie Icarom. c. 12 Δυγκεύς τις eine Art L., so dafs die Ähnlichkeit dadurch ausgedrückt wird. Timon. c. 54 Δὐτοβορέας τις eine Art leibhaftiger Boreas. Rhet. praec. c. 7 Διονίσου τινὸς ἢ Ἡροκλέους. 14. ἐσκόπουν "ich blickte umher" ohne Objekt.

15. ἀπὸ τῆς έψας ἀρξάμενος. ἡ έψα, wie ἡ έως, sonst auch τὰ ἔῷα, τὰ ἀρετῷα Charon c. 5.

ἄχοι πρὸς — πόλεις. ἄχοι πρὸς häufig bei Lucian. Vgl. Charon c. 10. De hist. cscr. c. 35. 57. Ebenso oft μέχρι πρὸς z. B. Icaromen cc. 1. 11. 23 τὰς έσπερίους πόλεις "die gegen Abend gelegenen Städte".

16. δ Τοιπτόλεμος Sohn d. Celeus, Königs von Eleusis, Liebling der Demeter, die bei ihm auf der Irrfahrt nach d. geraubten Tochter Aufnahme gefunden hatte. Von dieser mit einem Drachenwagen beschenkt fährt er damit über die ganze Erde und verbreitet überall den Ackerbau und die aus diesem sich entwickelnde Kultur.

γεν αὖθις οὐκέτι τὴν αὐτὴν ἐσθῆτα ἐκείνην ἐνδεδυκότα, ἣν εἶχον ἀφιπτάμενος, ἀλλά μοι ἐδόκουν εὐπάρυφός τις ἐπανήκειν. καταλαβοῦσα οὖν καὶ τὸν πατέρα ἑστῶτα καὶ περιμένοντα ἐδείκνυεν αὐτῷ ἐκείνην τὴν ἐσθῆτα κἀμέ, 5 οἶος ῆκοιμι, καὶ τι καὶ ὑπέμνησεν, οἶα μικροῦ δεῖν περὶ ἐμοῦ ἐβουλεύσατο.

ταῦτα μέμνημαι ιδών ἀντίπαις ἔτι ὤν, ἐμοὶ δοχεῖν

έκταραχθείς πρός τὸν τῶν πληγῶν φόβον.

17. μεταξὺ δὲ λέγοντος, "Ἡράκλεις" ἔφη τις "ὡς 17 10 μακρὸν τὸ ἐνύπνιον καὶ δικανικόν." εἶτ' ἄλλος ὑπέκρουσε "χειμερινὸς ὄνειρος [ὅτε μήκισταί εἰσιν αἱ νύκτες], ἢ τάχα που τριέσπερος, ὥσπερ ὁ Ἡρακλῆς καὶ αὐτός ἐστι. τί δ' οὖν ἐπῆλθεν αὐτῷ ληρῆσαι ταῦτα πρὸς ἡμᾶς καὶ μνησθῆναι παιδικῆς νυκτὸς καὶ ὀνείρων παλαιῶν καί γεγη-15 ρακότων; ἕωλος γὰρ ἡ ψυχρολογία μὴ ὀνείρων ὑποκριτάς τινας ἡμᾶς ὑπείληφε; Οὔκ, ὧγαθέ οὐδὲ γὰρ ἡ Ξενοφῶν ποτε διηγούμενος τὸ ἐνύπνιον, ὡς ἐδόκει αὐτῷ πυρκαϊὰ εἶναι ἐν τῆ πατρῷς οἰκίς καὶ τὰ ἄλλα, — ἴστε γάρ — οὐχ ὑπόκρισιν τὴν ὄψιν οὐδ' ὡς φλυαρεῖν ἐγνω-

16.7. ἀντίπαις ἕτι ὧν. S. zu c.1. — ἐμοὶ δοκεῖν abwechselnd mit μοὶ δοκεῖν, ἐμοὶ δοκεῖ, μοὶ δοκεῖ, μοὶ δοκεῖ oft so wie hier parenthetisch. Vgl. Char. c. 11.

8. ἐκταραχθεὶς πρὸς τὸν — φόβον "in Beziehung auf".

17. 9. μεταξὺ δὲ λέγοντος. Durch μεταξὸ wird die temporale Bedeutung des Particips näher bestimmt; mitten in . . d. i. während. S. zu Nigrin. c. 13. Char. c. 5; sehr oft bei Lucian.

10. δικανικόν "wie vor Gericht" d.i. umständlich, weitschweifig und langweilig.

14. παιδικῆς νυκτὸς doppelsinnig.

15. μη — ὑπείλη φεν; μη in der unabhängigen Frage mit dem Ausdrucke des Zweifels oder der Ungewisheit "doch nicht"? Vgl.

Gall. c. 3 ἀλλὰ μὴ ὄνειρος καὶ ταῦτά ἐστιν.

όνείοων ύποχοιτάς τινας Traum deuter. Ebenso Verae histor, II, c. 33 ὁ ὀνείρων ύποχοιτής. — Vgl. Hom. Il. XII. 228 ωδε χ' ὑποκοίναιτο Θεοποόπος.

16. τινας = quosdam wie c.15.
17. ὁ Ξενοφῶν ποτε διηγούμενος τὸ ἐνύπνιον. Anabas. III. 1. 11 ἐπεὶ δ' ἀπορία ἦν,
ἐλυπεῖτο μὲν σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ
οὐκ ἐδύνατο καθεύδειν. μικρὸν δὲ
ὕπνου λαχῶν είδεν ὅναρ. ἔδοξεν
αὐτῷ βροντῆς γενομένης σκηπτὸς
πεσεῖν εἰς τὴν πατρώαν οἰκίων καὶ
ἐκ τούτου λάμπεσθαι πάσαν.

18. καὶ τὰ ἄλλα abbrechend, wie καὶ τὰ λοιπά = und so

weiter.

19. οὐχ ὑπόκρισιν — οὐδ' ώς φλυαρεῖν ἐγνωκὼς — διεξήει "nicht zum Zwecke der κώς αὐτὰ διεξήει, καὶ ταῦτα ἐν πολέμῳ καὶ μάχη καὶ ἀπογνώσει πραγμάτων, περιεστώτων πολεμίων, ἀλλά τι 18 καὶ χρήσιμον εἶχεν ἡ διήγησις. 18. καὶ το ίνυν κἀγὼ τοῦτον τὸν. ὄνειρον ὑμῖν διηγησάμην ἐκείνου ἕνεκα, ὅπως οἱ νέοι πρὸς τὰ βελτίω τρέπωνται 5 καὶ παι δείας ἔχωνται, καὶ μάλιστα, εἴ τις αὐτῶν ὑπὸ πενίας ἐθελοκακεῖ καὶ πρὸς τὰ ῆττω ἀποκλίνει φύσιν οὐκ ἀγεννῆ διαφθείρων. ἐπιρξωσθήσεται εὖ οἶδ΄ ὅτι κἀκεῖνος ἀκούσας τοῦ μύθου, ἱκανὸν ἑαυτῷ παράδειγμα ἐμὲ προστησάμενος, ἐννοῶν οἶος μὲν ῶν πρὸς τὰ 10 κάλλιστα ῶρμησα καὶ παιδείας ἐπεθύμησα μηδὲν ἀποδειλιάσας πρὸς τὴν πενίαν τὴν τότε, οἶος δὲ πρὸς ὑμᾶς ἐπανελήλυθα, εἶ καὶ μηδὲν ἄλλο, οὐδενὸς γοῦν τῶν λιθογύφων ἀδοξότερος.

Deutung", auch nicht zu bloßer Unterhaltung (s. oben ἀνείρων ὑποκριτάs), sondern, wie das Folgende zeigt, zur Ermutigung.

18. 6. ἔχωνται mit dem Genetiv, sich an etwas halten, d.i. ihm nachgehen, nachtrachten.

8. ἐπιδοωσθήσεται εὐ οἶδ' ὅτι. εὐ οἶδ' ὅτι ganz adverbial "ge wifs, sicherlich" und deshalb ohne Einflufs auf die Konstruktion, wie namentlich aus Stellen wie die vorliegende mit vorangehendem Verbum ersichtlich ist. Vgl. Charon. c. 1 ξεναγήσεις με εὐ

οδό ὅτι. c. 23. Saturn c. 8 διεσπάσαντο γὰρ αὐτὸν εὖ οἶδ' ὅτι. Sehr oft bei Lucian. S. zu Rhet, praec. c. 8. Ebenso οὐχ οἶδ' ὅπως = nescio quomodo. Gall. c. 12 ὑμεῖς δ' οὐχ οἶδ' ὅπως ἀρχιλοι καὶ ἀγανακτικοὶ γεγόνατε. Icarom. c. 3 ἤδη γὰρ οὐχ οἶδ' ὅπως ἡρέμα με προσάγεις πρὸς τὴν ἀλήθειαν τῆς διηγήσεως, οὐχ οἶδ' ὅποι. Piscat. c. 35 ἡ ἀρετή καὶ τὸ καλὸν οὐχ οἶδ' ὅποι ποτὲ οἴχεται πάντα ταῦτα ἀποπτάμενα.

12. προς την πενίαν gegen-

über der Armut.

Charon oder die Weltbeschauer.

Charon hat bei Hades Urlaub genommen, um sich einmal die Oberwelt anzusehen. Freund Hermes, der ihm begegnet, übernimmt auf sein Bitten das Führeramt. Um eine möglichst weite Aussicht und Umsicht zu gewinnen, thürmen sie den Ossa auf den Olymp und da dies nicht hinreichend erscheint auf sie noch den Öta und Parnafs. Auf den beiden Spitzen des Parnasses nehmen die Beiden Platz. Da schaut nun Charon von der Höhe das Meer, die Berge und Flüsse und Städte, aber die Menschen, um die es ihm am meisten zu thun ist, sind so klein, dass er sie nicht unterscheiden kann. Auch diesem Übelstande hilft Hermes ab; er weiß ihm das blöde Auge so zu schärfen, daß er nun besser als Lynkeus zu sehen versichert. Wie Helena Priamus (Hom. II. III. 161 ff.), so giebt Hermes nun Charon über die einzelnen Menschen, die ihm besonders auffallen, Auskunft. Nach einander erscheinen Milon der Athlet und Cyrus; Krösus und Solon halten das berühmte Zwiegespräch über der Menschen Glückseligkeit. Mit Staunen betrachtet Charon die goldenen Ziegel, die Krösus nach Delphi sendet. Das ist also das Gold, von dem er so oft gehört, das Ziel der Sehnsucht unter den Menschen, um das so viel Kampf und Streit, so viel List und Raub und Mord und Meineid! Auch Tomyris sehn sie auf weißem Rosse, Kambyses, Polykrates, und das ganze Gewimmel und Getümmel der Menschen mit ihren Hoffnungen, ihrer Furcht, ihren Wünschen, Begierden und Leidenschaften. Wie thöricht und unbesonnen leben sie in den Tag hinein, ohne an den Tod zu denken; und doch hat Jedem die Moira sein Ziel gesetzt, dem sie nicht entrinnen können. Wie nichtig und vergänglich alle Größe, alle Macht, aller Ruhm der Menschen!

Lange hat Charon mit gutmütiger Ironie dem Treiben zugeschaut. Nach und nach ergreift ihn tiefes Leid über so große Verblendung. In sich gekehrt und traurig verabschiedet er sich bei Hermes, um wieder in seine Heimat und zu seinem Amte zurückzukehren, und indem er nicht ohne Humor die eigne schmerzliche Stimmung, die sich seiner gegen seine Gewohnheit bemächtigt, zu verspotten sucht, zieht er in absichtlicher Anspielung auf die Leiden des Aristophanischen Xanthias*) mit den komisch wehmütigen Worten von dannen: $\pi \epsilon \varrho i \ X \acute{\alpha} \varrho w ros \delta \acute{\epsilon} o \mathring{i} \delta \epsilon i \acute{s} \lambda \acute{o} \gamma o s^{**}$).

*) Aristophan. Frösche vv. 107 und 115. Διονυσ. Δειπνεῖν με δίδασκε. Χαν ϑ . περὶ έμοῦ δ' οὐδεὶς λόγος.

**) So glaube ich mit Weglassung der Worte πράγματα bis μάχαι den Schlus des Dialogs verbessern zu müssen, der in den Handschriften so lautet: Εὖ γε ἐποίητας, ὧ Ερμῆ · εὐεργέτης εἰς ἀεὶ ἀναγεγράψη, ἀνάμην τι διὰ σὲ τῆς ἀποδημίας . οἶά ἐστι τὰ τῶν κακοδαιμόνων ἀνθρώπων πράγματα. βασιλεῖς, πλίνθοι χρυσαῖ, ἐκατόμβαι, μάχαι. Χάρωνος δὲ οὐδὲ εἶς λύγος.

ΧΑΡΩΝ Η ΕΠΙΣΚΟΠΟΥΝΤΕΣ.

ΕΡΜΗΣ ΚΑΙ ΧΑΡΩΝ.

1. ΕΡΜ. Τί γελᾶς, ὧ Χάρων; ἢ τί τὸ ποςθμεῖον 1 ἀπολιπὼν δεῦρο ἀνελήλυθας ἐς τὴν ἡμετέραν οὐ πάνυ

είωθως επιχωριάζειν τοῖς ἄνω πράγμασιν;

ΧΑΡ. Έπεθύμησα, ὧ Έρμη, ίδεῖν δποῖά ἐστι τὰ ἐν τῷ βίῳ καὶ ἃ πράττουσιν οἱ ἄνθρωποι ἐν αὐτῷ ἢ τίνων στερούμενοι πάντες οἰμώζουσι κατιόντες παρ ἡμᾶς οὐδεὶς γὰρ αὐτῶν ἀδακρυτὶ διέπλευσεν. αἰτησάμενος οὖν παρὰ τοῦ ᾿Αιδου καὶ αὐτὸς ὥσπερ ὁ Θετταλὸς ἐκεῖνος νεανίσκος μίαν ἡμέραν λειπόνεως γενέσθαι ἀνελήλυθα 10 ἐς τὸ φῶς, καί μοι δοκῶ ἐς δέον ἐντετυχηκέναι σοι ·

1. 2. ès $\tau \dot{\eta} \nu \dot{\eta} \mu \epsilon \tau \dot{\epsilon} \rho \alpha \nu$ mit Auslassung von $\gamma \ddot{\eta} \nu$, wie in $\dot{\eta}$ oizov $\mu \dot{\epsilon} \nu \eta$ u. a.

8. δ Θετταλὸς ἐχεῖνος νεανίσχος, Protesilaos aus Phylake in Thessalien, im Zuge der Griechen, sprang zuerst vom Schiffe an die troische Küste, obgleich er wuſste, daſs dem Ersten, der ans Land stiege, der Tod bereitet sei. Die Bitten seiner treuen Gattin Laodameia erwirkten ihm die Erlaubnis, auſ drei Stunden in die Oberwelt zurückzukehren. Nach Ablauſ dieser Zeit starb sie mit ihm. Vgl. dialogi mort. XXIII. c. 1.

9. λειπόνεως, ein Ausreißer

im Seedienste, hier in milderem Sinne wörtlich "einer der das Schiff verläfst".

10. έε δέον für ein Adverb. = opportune wie Lucian. Herod. c. 7 εἰ δὲ τηρήσαιμι τήνδε ὑμῶν τὴν σύνοδον εἶτα παρελθάν ἐε μέσον δείξαιμι τὸν λόγον, ἐε δέον οὕτως ἀποβήσεσθαί μοι τὰ τῆς εὐτῆς. de hist. cscr. 63 καὶ εἰ μὲν σταθμήσονται τινες αὐτῆ, εὐ ἀν ἔχοι καὶ ἐε δέον ἡμῖν γὲγραπται. Philopseud. c. 29. Ebenso ἐε καλόν = καλῶς. de hist. cscr. c. 51 ἐε καλὸν διαθέσθαι τὰ πεπραγμένα. Pisc. c. 12 ἐε τὸ ἀφελὲς καὶ ἀκόσμητον.

ξεναγήσεις γὰρ εὖ οἶδ' ὅτι με ξυμπερινοστῶν καὶ δείξεις ἕκαστα ὡς ἀν εἰδὼς ἅπαντα.

ΕΡΜ. Οὐ σχολή μοι, ὧ ποςθμεῦ ἀπέςχομαι γάς τι διακονησόμενος τῷ ἄνω Διὶ τῶν ἀνθρωπικῶν ὁ δὲ ἀξύθυμός ἐστι καὶ δέδια μὴ βραδύναντά με ὅλον ὑμέ- 5 τερον ἐάση εἶναι παραδοὺς τῷ ζόφῳ, ἢ ὅπες τὸν Ἡφαιστον πρώην ἐποίησε, ξίψη κάμὲ τεταγών τοῦ ποδὸς ἀπὸ τοῦ θεσπεσίου βηλοῦ, ὡς ὑποσκάζων γέλωτα παρέχοιμι καὶ αὐτὸς οἰνοχοῶν.

ΧΑΡ. Περιόψει οὖν με ἄλλως πλανώμενον ὑπὲρ 10 γῆς καὶ ταῦτα ἑταῖρος καὶ ξύμπλους καὶ ξυνδιάκτορος ὤν; καὶ μὴν καλῶς εἶχεν, ὧ Μαίας παῖ, ἐκείνων γοῦν σε μεμνῆσθαι, ὅτι μηδεπώποτέ σε ἢ ἀντλεῖν ἐκέλευσα ἢ πρόσκωπον εἶναι ἀλλὰ σὰ μὲν ρέγκεις ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἐκταθεὶς ὤμους οὕτω καρτεροὺς ἔχων, ἢ εἴ 15 τινα λάλον νεκρὸν εὕροις, ἐκείνῳ παρ' ὅλον τὸν πλοῦν διαλέγη ἐγὼ δὲ πρεσβύτης ὢν τὴν δικωπίαν ἐρέττω μό-

1. ξεναγήσεις εὖ οἰδ' ὅτι με wie c. 23 ἀποπνίξεις γὰο εὖ οῖδ' ὅτι τὸν Ὅμηρον und an vielen andern Stellen. S. zu Somn. c. 18.

2. ως ἄν εἰδως ἄπαντα. ως mit dem Particip bezeichnet den angegebenen Grund als im Gedanken, in der Meinung des Charon beruhend, nicht als faktisch, wozu ἄτε dient. Das ἄν hat potentialen Sinn: "denn du möchtest (könntest) ja, denk' ich, Alles wissen".

5. $\mu \dot{\eta} - \dot{\varrho} \iota \psi \eta \times \dot{\alpha} \mu \dot{\epsilon} - \beta \eta - \lambda o \tilde{v}$ Hom. II. I. 590, 1, wo Hephästos sagt:

ήδη γόρ με καὶ ἄλλοτ' ἀλεξέμεναι μεμαῶτα ὁῖψε, ποδὸς τεταγών, ἀπὸ βηλοῦ Θεσπεσίοιο.

9. $\kappa \alpha i \alpha \dot{v} \tau \dot{o} s = et ipse$, wie Hephästos II. I. 599. 600.

10. ἄλλως πλανώμενον. ἄλλως aliud agens, d. i. temere, nicht selten bei Lucian. S. zu de hist. cscr. c. 9. Anders ἄλλως bei Sub-

stantiv oder Adjektiv. Gall. c. 17 μῦθος ἄλλως καὶ ταῦτα. Somn. c. 6 λῆρος ἄλλως eitel d.i. nichts als ..

11. ξυνδιά κτο ο ο s. Hermes heißt schon bei Homer διάκτορος in seiner Eigenschaft als Götterbote, der nicht bloß wie Iris einen Auftrag ausrichtet, sondern selbständig vermittelnd auftritt. Hier ξυνδιάκτορος des Charon, indem er als ψυχοπομπός ihm bei dem Geleite der Seelen in die Unterwelt behülllich ist.

12. ×αλῶς εἶχεν — ἐκεἰνων — σε μεμνῆσθαι wie Icarom. c.16. De hist. cscr. c.13. Die im Infinitiv beigefügte Handlung, über welche man das Urteil (καλῶς εἶχεν, oder κακῶς εἶχεν, ἄριστον ἦν, ἄμεινον ἦν Gall. c. 13 ἄμεινον εἶχεν) ausspricht, wird stets als nicht, oder noch nicht stattfindend bezeichnet. S. zu Piscat. c. 2.

zeichnet. S. zu Piscat. c. 2. 16. παο' ὅλον τὸν πλοῦν "während". S. zu Nigr. c. 9. XAPΩN. 19

νος. ἀλλὰ πρὸς τοῦ πατρός, ὧ φίλτατον Έρμάδιον, μὴ καταλίπης με, περιήγησαι δὲ τὰ ἐν τῷ βίῳ ἄπαντα, ὥς τι καὶ ἰδὼν ἐπανέλθοιμι· ὡς ἤν με σὸ ἀφῆς, οὐδὲν τῶν τυφλῶν διοίσω· καθάπερ γὰρ ἐκεῖνοι σφάλλονται διο-5 λισθαίνοντες ἐν τῷ σκότῳ, οὕτω δὴ κάγώ σοι ἔμπαλιν ἀμβλυώττω πρὸς τὸ φῶς. ἀλλὰ δός, ὧ Κυλλήνιε, εἰς ἀεὶ μεμνησομένω τὴν χάριν.

2. ΕΡΜ. Τοῦτο τὸ πρᾶγμα πληγῶν ἀἴτιον καταστή- 2 σεταί μοι ὁρῶ γοῦν ἤδη τὸν μισθὸν τῆς περιηγήσεως 10 οὐκ ἀκόνδυλον παντάπασιν ἡμῖν ἐσόμενον. ὑπουργητέον δὲ ὅμως τί γὰρ ἄν καὶ πάθοι τις, ὁπότε φίλος τις ἄν βιάζοιτο; πάντα μὲν οὖν σε ἰδεῖν καθ ἔκαστον ἀκριβῶς ἀμήχανόν ἐστιν, ὧ πορθμεῦ πολλῶν γὰρ ἄν ἐτῶν ἡ διατριβὴ γένοιτο. εἶτα ἐμὲ μὲν κηρύττεσθαι δεήσει καθάτος ἀκοδράντα ὑπὸ τοῦ Διός, σὲ δὲ καὶ αὐτὸν κωλύσει ἐνεργεῖν τὰ τοῦ Θανάτου ἔργα καὶ τὴν Πλούτωνος ἀρχὴν ζημιοῦν μὴ νεκραγωγοῦντα πολλοῦ τοῦ χρόνου κἆτα ὁ τελώνης Αἰακὸς ἀγανακτήσει μηδ' ὀβολὸν ἐμπολῶν.

5. ἔμπαλιν 'wiederum' (rursum), auf der entgegengesetzten Seite, im Gegenteil. Vgl. Vitarum auct. c. 21 οὖ μανθάνεις ὅτι τῶν τοιοὐτων τὰ μεν ἐστι προηγμένα, τὰ δ' ἔμπαλιν ἀποπροηγμένα. c. 23 ἀλλ' ἔμπαλιν ἰσθι ἄνθοωπος. Μίτ αὖ de hist. escr. c. 23 (ἴδοις) ἄλλως αὖ ἔμπαλιν ἀκέφαλα τὰ σώματα εἰς-άγοντας.

6. δ Κυλλήνιε Hermes, so genannt von dem ihm heiligen Gebirge an der Grenze von Arkadien und Achaia. Vgl. Hom. Il. II. 603.

είς ἀεὶ wie c. 17. 20. 24 zu unterscheiden von ἀεί jedes mal d. i. immer wieder. Vgl. zu Somn. c. 9.

2. 8. καταστήσεται in dem Sinne von γενήσεται, ἔσται oft so bei Lucian, vgl. Timon. c. 11 πλούσιος έκ πενεστάτου καταστήσεται δ Τίμων c. 38.

11. τι γὰο ἄν καὶ πάθοι τις — βιάζοιτο. Sinn: Was soll man machen, wenn ein Freund so dringend bittet. S. zu Timon c. 39.

15. ×ωλύσει — ζημιοῦν. Aus dem negativen Verbum κωλύειν (hindern etwas zu thun = zwingen etwas nicht zu thun) ist der positive Begriff "zwingen" zu entnehmen. Ähnlich im Lateinischen Cic. ad Attic. 7, 15 plerique negant, Caesarem in conditione mansurum, postulataque haec ab eo interposita esse.

17. πολλοῦ τοῦ χρόνου "binnen langer Zeit". Über den prädikativen Gebrauch des Adjektivs beim Substantiv s. zu Somn.

c. 2. Pisc. c. 1.

18. ὁ τελώνης Αίακός. Zur

ώς δὲ τὰ κεφάλαια τῶν γινομένων ἴδοις, τοῦτο ἤδη σκεπτέον.

ΧΑΡ. Αὐτός, ὧ Έρμῆ, ἐπινόει τὸ βέλτιστον ἐγὼ δὲ οὐδὲν οἶδα τῶν ὑπὲρ γῆς ξένος ὤν.

ΕΡΜ. Τὸ μὲν ὅλον, ὧ Χάρων, ὑψηλοῦ τινος ἡμῖν 5 δεῖ χωρίου, ὡς ἀπ' ἐκείνου πάντα κατίδοις τοὶ δὲ εἰ μὲν ἐς τὸν οὐρανὸν ἀνελθεῖν δυνατὸν ἦν, οὐκ ἂν ἐκάμνομεν ἐκ περιωπῆς γὰρ ἂν ἀκριβῶς ἄπαντα καθεώρας. ἐπεὶ δὲ οὐ θέμις εἰδώλοις ἀεὶ ξυνόντα ἐπιβατεύειν τῶν βασιλείων τοῦ Διός, ὧρα ἡμῖν ὑψηλόν τι ὄρος περι- 10 σκοπεῖν.

3 3. ΧΑΡ. Οἶσθα, ὧ Έρμῆ, ἅπερ εἴωθα λέγειν ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς, ἐπειδὰν πλέωμεν; ὁπόταν γὰρ τὸ πνεϋμα καταιγίσαν πλαγία τῆ ὀθόνη ἐμπέση καὶ τὸ κῦμα ὑψηλὸν ἀρθῆ, τότε ὑμεῖς μὲν ὑπ' ἀγνοίας κελεύετε τὴν ὀθόνην 15 στεῖλαι ἢ ἐνδοῦναι ὀλίγον τοῦ ποδὸς ἢ συνεκδραμεῖν τῷ πνέοντι, ἐγὼ δὲ τὴν ἡσυχίαν ἄγειν παρακελεύομαι ὑμῖν

Erklärung dient Catapl. c. 4, wo ihm die ankommenden Toten zugezählt werden, von denen Jeder sein Fährgeld ihm entrichten muß. Vgl. dialog. mort. XXII. c. 2. XIII. c. 3. Sonst erscheint er als Richter in der Unterwelt.

5. τὸ μὲν ὅλον wie Catapl. c. 26 τὸ μὲν ὅλον οἰδὲ λόγων ἔδει, bei Lucian wechselnd mit ὅλως = omnino. ὅλως z. Β. de hist. conscr. c. 51 ὅλως δὲ νομιστέον τὸν ἱστορίαν συγγράφοντα Φειδία χρῆναι ἢ Πραξιτέλει ἐοικέναι ἢ Αλκαμένει. de lapsu in salut. c. 3. Hermot. c. 32.

ύψηλοῦ — δεῖ χωρίου, ώς — κατίδοις. Der Optativ in Absichtssätzen nach vorhergehendem Präsens ist bei Lucian sehr gewöhnlich. Vgl. c. 3. c. 6.

3. 13. δπόταν — τὸ πνεῦμα καταιγίσαν πλαγία τῆ δθόνη ἐμπέση. πλαγία prādikativ, 'so daſs das Segel schräg steht'. 15. τὴν ὀθόνην στεῖλαι wie ίστια στέλλειν, die Segel einziehen, einreffen.

16. ἐνδοῦναι ὀλίγον τοῦ ποδός. πούς die Schot in der Schiffersprache, ein an den untersten Zipfeln des Segels, den Schothörnern befestigtes Tau, mit welchem das Segel zu beiden Seiten bald fester bald loser (ἐνδοῦναι) gebunden wird. Durch das ἐνδοῦναι soll die Gefahr beseitigt werden, die nach der Meinung der Mitsegelnden entstehen könnte, wenn der heftige Wind die Segel zu straff gespannt fände.

17. την ήσυχιαν ἄγειν d. i.

17. την ήσυχίαν ἄγειν d. i. die Ruhe, die bisher geherrscht und die zu beobachten Not thut, wie Piscat. c. 25 έπει τό γε την ήσυχίαν ἄγειν και ὑβοιζόμενον ἀνέχεσθαι οὐ μετριότητος, ἀλλ' ἀνανδρίας και εὐηθείας εἰκότως ἄννομίζοιτο. Ευπικ. c. 6 τί δ' οὖν ἄτερος; ἄρα την ήσυχίαν ήγαγεν—; Sonst ohne Artikel ήσυχίαν

αὐτὸς γὰο εἰδέναι τὸ βέλτιον. καιὰ ταὐτὰ δή καὶ σὺ πράττε δπόσα καλώς έχειν νομίζεις κυβερνήτης νῦν γε ών εγώ δέ, ωσπερ επιβάταις νόμος, σιωπή καθεδούμαι πάντα πειθόμενος κελεύοντί σοι.

ΕΡΜ. 'Ορθώς λέγεις' αὐτὸς γὰρ εἴσομαι τί ποιητέον καὶ ἐξευρήσω τὴν ἱκανὴν σκοπήν. ἆρ' οὖν ὁ Καύκασος ἐπιτήδειος ἢ ὁ Παρνασσὸς ἢ ὑψηλότερος ἀμφοῖν δ 'Όλυμπος έκεινοσί; καίτοι οὐ φαῦλον δ ἀνεμνήσθην ές τὸν 'Όλυμπον ἀπιδών συγκαμεῖν δέ τι καὶ ὑπουργῆσαι 10 χαὶ σὲ δεῖ.

ΧΑΡ. Πρόσταττε ύπουργήσω γάρ όσα δυνατά.

ΕΡΜ. 'Ομηρος ὁ ποιητής φησι τοὺς 'Αλωέως νίέας, δύο καὶ αὐτοὺς ὄντας, ἔτι παῖδας ἐθελῆσαί ποτε τὴν Όσσαν έκ βάθρων άνασπάσαντας έπιθείναι τῷ 'Ολύμπω, είτα τὸ Πήλιον ἐπ' αὐτῆ, ίκανὴν ταύτην κλίμακα έξειν ολομένους καλ πρόσβασιν έπλ τον ούρανόν. ἐκείνω μὲν οὖν τω μειρακίω, ἀτασθάλω γὰρ ἤστην, δίκας ἐτισάτην. νω δὲ - οὐ γὰρ ἐπὶ κακῷ τῶν θεῶν ταῦτα βουλεύομεν - τί οὐχὶ οἰκοδομοῦμεν καὶ αὐτοὶ κατὰ τὰ αὐτὰ ἐπικυλινδούντες επάλληλα τὰ όρη, ώς έχοιμεν ἀφ' ύψηλοτέρου ακριβεστέραν την σκοπήν;

4. ΧΑΡ. Καὶ δυνησόμεθα, ὧ Έρμη, δύ' ὄντες ἀνα- 4

θέσθαι ἀράμενοι τὸ Πήλιον ἢ τὴν "Οσσαν;

ΕΡΜ. Διὰ τί δ' οὐκ ἄν, ὧ Χάρων; ἢ ἀξιοῖς ἡμᾶς 25 άγεννεστέρους εἶναι τοῖν βρεφυλλίοιν ἐκείνοιν, καὶ ταῦτα θεούς υπάρχοντας:

(Bis Acc. c. 22) άγειν wie σχολην αγειν Nigr. c. 7. είρηνην αγειν Bis hac. c. 28. παδόησίαν άγειν Lexiphan. c. 17 u. a.
7. δ Παρνασσὸς in Phokis.
12. Ομηρος — φησι Odyss.

XI. 305 ff. τοὺς ᾿Αλωέως νίἐας Otos und Ephialtes, Söhne des Poseidon und der Iphimedeia, von deren Gemahl Aloeus sie den Namen Aloaden oder Aloeiden erhielten;

sie wuchsen alle Jahre eine Elle in die Breite und eine Klafter in die Länge.

14. "O σσαν Gebirge Thessaliens, durch den Peneios vom Olymp ge-

15. Πήλιον Fortsetzung des Ossa, in das Vorgebirge Sepias auslaufend.

20. ως έχοιμεν nach οί- --ποδομούμεν wie c. 2 ως κατί-Sois.

ΧΑΡ. Οὔκ, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δοκεῖ μοι ἀμήχανόν

τινα την μεγαλουργίαν έχειν.

ΕΡΜ. Εἰκότως : ἰδιώτης γὰρ εἶ, ὧ Χάρων, καὶ ἥκιστα ποιητικός δ δε γεννάδας Όμηρος άπο δυοίν στίγοιν αὐτίκα ἡμῖν ἀμβατὸν ἐποίησε τὸν οὐρανόν, οὕτω ἑαδίως 5 συνθείς τὰ ὄρη, καὶ θαυμάζω, εἴ σοι ταῦτα τεράστια εἶναι δοκεῖ τὸν "Ατλαντα δηλαδή εἰδότι, ος τὸν πόλον άὐτὸν εξς ὢν φέρει ἀνέχων ἡμᾶς ἄπαντας. ἀκούεις δέ γε ζοως καὶ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ ἐμοῦ πέρι τοῦ Ἡρακλέους, ὡς διαδέξαιτό ποτε αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν ᾿Ατλαντα, καὶ ἀναπαύ- 10 σειε πρός δλίγον τοῦ ἄχθους ὑποθεὶς ξαυτὸν τῷ φορτίω.

ΧΑΡ. 'Απούω καὶ ταῦτα' εἰ δὲ ἀληθῆ, σὰ ἄν, ώ

Έρμη, καὶ οἱ ποιηταὶ εἰδείητε.

ΕΡΜ. ᾿Αληθέστατα, οι Χάρων. ἢ τίνος γὰρ Ενεκα σοφοί ἄνδρες εψεύδοντο ἄν; ώστε ἀναμοχλεύωμεν την 15 "Όσσαν πρώτον, ώσπερ ήμιν ύφηγειται τὸ ἔπος καὶ δ άργιτέκτων.

αὐτὰρ ἐπ' "Όσση Πήλιον είνοσίφυλλον.

4. 1. αμήχανόν τινα την $\mu \epsilon \gamma \alpha \lambda o v \rho \gamma i \alpha v. \quad \tau is = quidam.$

S. zu Somn. c. 1.

3. ίδιώτης einer der nur in-nerhalb seines eigenen (ίδιος) beschränkten Gesichtskreises lebt, sich weder um Staat noch um Wissenschaft und Kunst bekümmert. Die jedesmalige Bedeutung ergiebt sich aus dem Gegensatze, hier ποι-ητικός, was den Begriff des τεχνίτης enthält; c. 18 und de salt. c. 8 steht es im Gegensatze zu βασιλεύς und bezeichnet die große Menge niedrigen Standes; Pisc. c. 34 sind die Idioten als Nicht-Philosophen den Philosophen gegenübergestellt; Nigrin c. 24. de salt, c. 83 die Ungebildeten den Gebildeten.

4. ἀπὸ δυοῖν στίχοιν ήμῖν ἀμβατὸν ἐποίησε τὸν οὐοανόν. Odyss. XI. 315. 316. 7. τὸν "Ατλαντα — εἰδότι

Sohn des Japetos und der Klymene,

Bruder des Prometheus und Epimetheus, der nach Hesiod 507 ff. im Kampfe mit Zeus Anführer der Titanen war, und nachdem er besiegt war zur. Strafe des Himmels Wölbung tragen musste. S. zu de hist. cscr. c. 56.

9. ώς διαδέξαιτο - "Ατλαντ a. Während der Zeit pflückte Atlas ihm die Äpfel der Hespe-

riden.

14. η τίνος γὰς Ενεκα — εψεύδοντο ἄν. Oder wie konnte es zweifelhaft sein. Gewifs nicht; denn ... sehr oft vorkommender elliptischer Ausdruck. Vgl. c. 17. Vgl. zu Pisc. c. 27. Ebenso η πόθεν γάρ, η πῶς γάρ, η ποῦ γάρ u. a.

15. ωστε am Anfange eines Satzes oft bei Lucian, "daher,

demnach". Vgl. c. 7. 18. αὐτὰς ἐπ' "Οσση. Odyss. XI. 315.

δρᾶς ὅπως δαδίως ἅμα καὶ ποιητικῶς ἐξειργάσμεθα. φέρ' οὖν ἀναβὰς Ἰδω, εἰ ταῦτα ἱκανὰ ἢ καὶ ἐποικοδομεῖν δεήσει. 5. παπαῖ, κάτω ἔτι ἐσμὲν ἐν ὑπωρεία τοῦ ὁ οὐρανοῦ. ἀπὸ μὲν γὰρ τῶν ἑψων μόγις Ἰωνία καὶ Δυδία 5 φαίνεται, ἀπὸ δὲ τῆς ἑσπέρας οὐ πλέον Ἰταλίας καὶ Σικελίας, ἀπὸ δὲ τῶν ἀρκτψων τὰ ἐπὶ τάδε τοῦ Ἰστρου μόνον, κὰκεῖθεν ἡ Κρήτη οὐ πάνυ σαφῶς. μετακινητέα ἡμῖν, ὧ πορθμεῦ, καὶ ἡ Οἴτη, ὡς ἔοικεν, εἶτα ὁ Παρνασοὸς ἐπὶ πᾶσιν.

ΧΑΡ. Οθτω ποιώμεν. δρα μόνον μη λεπτότερον εξεργασώμεθα τὸ έργον ἀπομηκύναντες πέρα τοῦ πιθανοῦ, εἶτα συγκαταβριφέντες αὐτῷ πικρᾶς τῆς Όμήρου οἰκοδομικῆς πειραθώμεν ξυντριβέντες τῶν κρανίων.

ΕΡΜ. Θάζόει · ἀσφαλῶς έξει ἄπαντα. μετατίθει τὴν
15 Οἴτην · ἐπικυλινδέσθω ὁ Παρνασσός. ἰδοὺ δή, ἐπάνειμι
αὖθις · εὖ ἔχει · πάντα ὁρῶ · ἀνάβαινε ἤδη καὶ σύ.

ΧΑΡ. 'Όρεξον, ὧ Έρμῆ, τὴν χεῖρα οὐ γὰρ ἐπὶ μι-

κράν με ταύτην μηχανήν άναβιβάζεις.

ΕΡΜ. Ε΄ γε καὶ ἰδεῖν ἐθέλεις, ὧ Χάρων, ὅπαντα *
20 οὐκ ἔνι δὲ ἄμφω καὶ ἀσφαλῆ καὶ φιλοθεάμονα εἶναι.
ἀλλ' ἔχου μου τῆς δεξιᾶς καὶ φείδου μὴ κατὰ τοῦ όλισθηροῦ πατεῖν. εὖ γε, ἀνελήλυθας καὶ σύ ἐπειδήπερ δὲ δικόρυμβος ὁ Παρνασσός ἐστι, μίαν ἑκάτερος ἄκραν ἀπολαβόμενος καθεζώμεθα σὰ δὲ μοι ἤδη ἐν κύκλω περιβέπων ἐπισκόπει ἅπαντα.

5. 4. ἀπὸ μὲν γὰο τῶν έψων. Vgl. weiterhin ἀπὸ — τῶν ἀρκτψων.

6. τὰ ἐπὶ τάδε "die Gegend

diesseits ... "

8. ἡ Οἴτη Gebirge in Thessalien an der südlichen Grenze von Thermopylä bis zum Ambracischen Meerbusen.

10. μη — πικρας της Ομήρου οίκοδομικης πειραθώμεν dafs wir nicht die Erfahrung machen, wie πικρά die Bauart des Homer.

13. ξυντριβέντες τῶν κρα-

νίων, partitiver Genetiv. Vgl. Tim. c. 48 κατέαγα τοῦ κρανίου.

19. εί γε και ίδειν έθελεις, δ Χάοων, ἄπαντα. Der Nachsatz ist leicht zu ergänzen: "so muſst du dich die Mühe nicht verdrießen lassen". Ähnliche Ellipsen auch bei uns: "Wenn du freilich Alles sehn willst ..."

23. $\delta \iota \varkappa \delta \varrho v \mu \beta o s = biceps$ bei Ovid. Metam. II. 221. Parnassusque biceps et Eryx, et Cynthus et

Othrys.

25. ἐπισκόπει πάντα. Daher

6. ΧΑΡ. Όρῶ γῆν πολλὴν καὶ λίμνην τινὰ μεγάλην περιζό έουσαν καὶ ὄρη καὶ ποταμούς τοῦ Κωκυτοῦ καὶ Πυριφλεγέθοντος μείζονας καὶ άνθρώπους πάνυ σμικρούς καί τινας φ<u>ωλεούς</u> αὐτῶν.

ΕΡΜ. Πόλεις ἐκεῖναί εἰσιν, ούς φωλεούς εἶναι νο- 5

μίζεις.

ΧΑΡ. Οἶσθα οὖν, ὧ Έρμη, ὡς οὐδὲν ἡμῖν πέπρακται, άλλά μάτην τόν Παρνασσόν αὐτῆ Κασταλία καὶ την Οίτην καὶ τὰ άλλα όρη μετεκινήσαμεν;

ΕΡΜ. "Οτι τί;

10 ΧΑΡ. Οὐδὲν ἀπριβὲς ἐγω γοῦν ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ δρῶ. ἐδεόμην δὲ οὐ πόλεις καὶ ὄρη αὐτὸ μόνον ώσπερ έν γραφαῖς δρᾶν, άλλὰ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς καὶ ᾶ πράττουσι και οία λέγουσιν, ωσπερ ότε με το πρώτον έντυχων είδες γελώντα καὶ ήρου με ο τι γελώην άκού- 15

σας γάρ τινος ήσθην ές ὑπερβολήν. EPM. Tí δὲ τοῦτ' $\tilde{\eta}_{\nu}$;

ΧΑΡ. Ἐπὶ δεῖπνον, οἶμαι, κληθεὶς ὑπό τινος τῶν φίλων ές την ύστεραίαν, Μάλιστα ήξω, έφη, καὶ μεταξί

der zweite Titel des Dialogs: ἐπι-

σχοποῖντες.

6. 2. τοῦ Κωμυτοῦ μαὶ Πυοιφλεγέθοντος. Flüsse der Unterwelt. Charon kennt nur seine Heimat, mit der er das Gesehene

vergleicht.

8. αὐτῆ Κασταλία "mit samt" wie Hom. Il. VIII. 23 αὐτῆ κεν γαίη ξούσαιμ' αὐτη τε σα-λάσση und oft. Vgl. c. 7 αὐτη Σκύλλη. — Kastalia ein den Musen geheiligter Quell auf dem Parnafs.

10. ὅτι τί; weil du was thun willst? d. i. weshalb. Vgl. Fugitiv, c. 32. Catapl. c. 13 Καὶ μὴν έν τη προεδρία καθέζεσθαί με

δει. Κλωθ. ὅτι τί; 12. αὐτὸ μόνον ,eben nur', 'nicht anders als', wie Somn. c. 9; zu verbinden mit ασπερ έν γραφαĩs.

13. αὐτοὺς ,leibhaftig'.
19. μεταξὺ λέγοντος. μεταξύ wie αμα (αμα λέγων παρέτιλλέ με Catapl. c. 14) beim Particip drückt die Gleichzeitigkeit der durch das Particip bezeichneten Handlung und der Haupthandlung aus; sehr oft bei Lucian. S. zu Nigr. c. 13. Somn. c. 17. Piscat. c. 38. Oft dagegen steht μεταξύ absolut "während dessen" wie Pisc. c. 38 weiter unten: ἐγνώριζον γοῦν ἀχούουσα έκαστον τῶν ποιούντων αὐτὰ κάφήρμοζον μεταξύ τοις λεγομένοις, wo μεταξύ nicht mit τοις λεγομένοις zu verbinden ist. Gall. c. 14 μεταξὺ ἐγέλασας. Bei anderen Stellen mit dem Genetiv wie eine Präposition z. B. c. 17 μεταξὺ τῶν ἐλπίδων. Rhet. praec. c. 21 μεταξύ τῶν ἐπαίνων. Über das parenthetisch gebrauchte usταξύ λόγων s. zu c. 24.

XAPΩN.

25

λέγοντος ἀπὸ τοῦ τέγους κεραμίς ἐμπεσοῦσα οὐκ οἶδ' ὅπως [τοῦ οἰκήματος] ἀπέκτεινεν αὐτόν. ἐγέλασα οὖν, οὐκ ἐπιτελέσαντος τὴν ὑπόσχεσιν. ἔοικα δὲ καὶ νῦν ὑποκαταβήσεσθαι, ὡς μᾶλλον βλέποιμι καὶ ἀκούοιμι.

7. ΕΡΜ. Έχ' ἀτρέμας καὶ τοῦτο γὰρ ἐγὼ ἰάσο- 7 μαί σοι καὶ ὀξυδερκέστατόν σε ἐν βραχεῖ ἀποφανῶ παρ' Όμήρου τινὰ καὶ πρὸς τοῦτο ἐπφδὴν λαβών, κὰπειδὰν εἴπω τὰ ἔπη, μέμνησο μηκέτι ἀμβλυώττειν, ἀλλὰ σαφῶς πάντα ὁρᾶν.

ΧΑΡ. Λέγε μόνον.

EPM. 'Αχλὺν δ' αὖ τοι ἀπ' ὀφθαλμῶν ἕλον, ἡ πρὶν $\stackrel{\circ}{\epsilon}$ πῆεν,

όφε' εὖ γινώσκης ημέν θεὸν ηδὲ καὶ ἄνδρα.

τί ἐστιν; ἤδη δρᾶς;

10

15 ΧΑΡ. Ύπερφυῶς γε' τυφλὸς ὁ Λυγκεὺς ἐκεῖνος ὡς πρὸς ἐμέ' ὥστε σὺ τὸ ἐπὶ τούτῳ προσδίδασκέ με καὶ

1. οὐ κ οῖδ' ὅπως. Vgl. Gall. c.12. Pisc. c. 14. 35. Icarom. c. 3 wie εὖ οῖδ' ὅτι υ. a. S. zu Somn. c. 18.

3. ἔοικα δὲ καὶ νῦν ὑποκαταβήσεσ θαι, wie δοκῶ mit dem Futur: "es scheint, ich werde.", d.i. ich will. Vgl. Tim. c. 34 ἐπιτρίψειν μοι δοκῶ. τῆ δικέλλη. Catapl. c. 26 οὐτοσὶ γὰρ ὁ τρισκατάρατος ὁπόσα μὲν ἰδιώτης ἄν ἔπραξε παραλείψειν μοι δοκῶ. Imagg. c. 3 ἀσφαλέστερον αὐτὸ ποιήσειν μοι δοκῶ. De lapsu in salutando c. 19 ἔοικα δ΄ ἐνταῦθα ἤδη γενόμενος εἰκότως ἄλλοθι φοβήσεσθαι. Lexiph. c. 19 ἔοικα δὲ καὶ ῥινανλήσειν τοιαῦτα ἐπιτιμῶντος ἀκοίων. Vgl. θαρόῶ mit dem Infin. Fut. Bis Acc. c. 20 ὅμως δέ, ἢν ἐθελήσητε ἀκοῦσαί μου λεγούσης, θαρόῶ πολὺ δικαιότερα ταύτης ἐρεῖν.

7. 6. $\tilde{\alpha} \pi o \varphi \alpha \nu \tilde{\omega} = reddam$. Vgl. c. 12. S. de hist. cscr. c. 13

und oft.

8. μέμνησο μηκέτι ἀμβλυώττειν. Der Infinitiv steht, weil der im Verbum ἀμβλυώττειν ausgedrückte Zustand, auf welchen μέμνησο sich bezieht, die Zukunft und zwar das was sein kann oder soll oder muß betrifft, nicht die Vergangenheit oder die Gegenwart, in welchem Falle das Participium stehen müßte. Anachars. c. 38 Ἐπεὶ δὲ φής, α᾽ Ανάχαοσι, καὶ τὴν ἄλλην Ελλάδα ἐπελείσεσθαι, μέμνησο, ἤν ποτε καὶ ἐς Λακεδαίμονα ἔλθης, μὴ καταγελάσαι μηδὲ ἐκείνων μηδὲ οῖεσθαι μάτην πονεῖν αὐτούς.

11. $d\chi \lambda \dot{v}\nu - d\nu \delta \rho \alpha$. II. V. 127 f. sagt Athene diese Worte zu

Diomedes.

15. ὁ Λυγκεύς einer der Argonauten, berühmt durch die Schärfe seines Gesichts. S. zu Icarom. c. 12.

16. τὸ ἐπὶ τούτῷ "darauf" wie Pseudolog. c. 6 ἦν δἢ τὸ ἐπὶ τούτῷ ὁ μὲν πάνυ ἀπίθανος ἐν τῇ ὑποκρίσει. Vgl. τὸ ἐπὶ τούτοις Sympos. c. 43. τὸ μετὰ τοῦτο Rhet. praec. c. 1. Pisc. c. 22. τὸ ἀπὸ τούτον Ady, indoct. c. 21.

άποιρίνου έρωτωντι. άλλ' εί βούλει κάγω κατά τὸν Όμηρον ξρήσομαί σε, ώς μάθης οὐδ' αὐτὸν ἀμελέτητον ὄντα με τῶν Ὁμήρου;

ΕΡΜ. Καὶ πόθεν σὰ ἔχεις τι τῶν ἐκείνου εἰδέναι ναύτης ἀεὶ καὶ πρόσκωπος ών;

ΧΑΡ. Όρᾶς, δνειδιστικόν τοῦτο ές τὴν τέχνην έγω δὲ διαπορθμεύων αὐτὸν ἀποθανόντα, δαψωδοῦντος πολλά παρακούσας ενίων έτι μέμνημαι καίτοι χειμών ήμας οὐ μικρός τότε κατελάμβανεν. ἐπεὶ γὰρ ἤρξατο ἄδειν οὐ πάνυ αἴσιόν τινα ὦδὴν τοῖς πλέουσιν, ὡς ὁ Ποσειδῶν 10 συνήγαγε τὰς νεφέλας καὶ ἐτάραξε τὸν πόντον ώσπερ τορύνην τινά έμβαλών την τρίαιναν και πάσας τὰς θυέλλας ώρόθυνε καὶ άλλα πολλά, κυκῶν τὴν θάλατταν ὑπὸ των έπων, γειμών ἄφνω καὶ γνόφος έμπεσών όλίγου δείν περιέτρεψεν ήμιν την ναύν. Ότε περ καὶ ναυτιάσας έκει- 15 νος ἀπήμεσε τῶν ἑαψωδιῶν τὰς πολλὰς αὐτῆ Σκύλλη καὶ Χαρύβδει καὶ Κύκλωπι. οὐ χαλεπὸν οὖν ἦν ἐκ τοσούτου 🙎 ἐμέτου ὀλίγα γοῦν διαφυλάττειν. 🖇 εἰπὲ γάρ μοι

τίς γὰο δδ' ἐστὶ πάχιστος ἀνὴο ἢύς τε μέγας τε, έξοχος ανθρώπων κεφαλήν καὶ εὐρέας ὤμους;

ΕΡΜ. Μίλων οδτος δ έκ Κρότωνος αθλητής. έπι-

1. κατὰ τὸν "Ομηρον. S. zu Somn. c. 5.

7. διαπος θμεύων — παςακούσας — μέμνημαι. Durch die beiden ohne Verbindung neben einander gestellten Participia wird die Haupthandlung durch nähere und entferntere Umstände genauer bestimmt.

ξαψφδοῦντος πολλὰ παραμούσας nach der vortrefflichen Verbesserung von Fritzsche. παρακούειν = obiter audire.

10. ώς δ Ποσειδών συνήγαγε. Odyss. V. 291 ff. ως είπων σύναγεν νεφέλας, έταραξε δε πόντον χερσί τρίαιναν έλών, πάσας δ' δρόθυνεν ἀέλλας παντρίων ἀνέμων, σύν δὲ νεφέεσσι κάλυψεν γαΐαν όμου καὶ πόντον δρώρει δ' οὐρανόθεν νύξ.

15. $\delta \tau \varepsilon \pi \varepsilon \varrho = cum \ quidem$ d. i. und damals. Vgl. Adv. indoct. c. 9. c. 12.

16. αὐτῆ Σκύλλη wie c. 5. 8. 19. τίς γὰο ὅδ΄ ἐστὶ πά-χιστος — ἄμους. Parodie von Homers Il. III. 226, wo Helena nach Aias mit den Worten gefragt wird: Τίς τ' ἄρ' ὅδ' ἄλλος Αχαιὸς ἀνὴρ ήθε τε μέγας τε, έξοχος Αργείων κεφαλήν ήδ' εύρέας ώμους; 21. Μίλων ein berühmter Ath-

let, der um 580 v. Chr. lebte. Er siegte sechsmal in den Olympischen und siebenmal in den Pythischen Spielen.

έπικροτοῦσι. Wortspiel mit Κρότων und προτείν.

XAPΩN. 27

κροτοῦσι δ' αὐτῷ οἱ Ἐλληνες, ὅτι τὸν ταῦρον ἀράμενος φέρει διὰ τοῦ σταδίου μέσον.

ΧΑΡ. Καὶ πόσφ δικαιότερον ἂν ἐμέ, ὧ Ἑρμῆ, ἐπαινοῖεν, ὅς αὐτόν σοι τὸν Μίλωνα μετ' ὀλίγον ξυλλαβῶν δ ἐνθήσομαι ἐς τὸ σκαφίδιον, ὁπόταν ἥκη πρὸς ἡμᾶς ὑπὸ τοῦ ἀναλωτοτάτου τῶν ἀνταγωνιστῶν καταπαλαισθεὶς τοῦ Θανάτου, μηδὲ ξυνεὶς ὅπως αὐτὸν ὑποσκελίζει; κἆτα οἰμώξεται ἡμῖν δηλαδὴ μεμνημένος τῶν στεφάνων τούτων καὶ τοῦ κρότου ' νῦν δὲ μέγα φρονεῖ θαυμαζόμενος 10 ἐπὶ τῆ τοῦ ταύρου φορᾶ. τι δ' οὖν οἰηθῶμεν; ἀρα ἐλπίζειν αὐτὸν καὶ τεθνήξεσθαί ποτε;

ΕΡΜ. Πόθεν ἐκεῖνος θανάτου νῦν μνημονεύσειεν

αν εν ακμη τοσαύτη;

ΧΑΡ. Έα τοῦτον οὖκ εἰς μακρὰν γέλωτα ἡμῖν παρέ-15 ξοντα, ὁπόταν πλέη μηδ' ἐμπίδα [ἡμῖν] οὐχ ὅπως ταῦρον ἔτι ἄρασθαι δυνάμενος. 9. σὸ δέ μοι ἐκεῖνο εἰπέ,

τίς τ' ἄρ' ὅδ' ἄλλος ὁ σεμνὸς ἀνήρ; οὐν Ἑλλην, ὡς ἔοικεν ἀπὸ γοῦν τῆς στολῆς.

1. τὸν ταῦρον ἀράμενος φέρει. Cic. de senect. c. 10 § 33 Olympiae per stadium ingressus esse Milo dicitur, cum humeris sustineret bovem.

10. ἐλπιζειν in der ursprünglichen Bedeutung "an die Zukunft denken" sei es in Hoffnung sei es in Furcht, wie oft bei Homer. Vgl. II. XV. 110 ἤδη γὰρ νῦν ἔλπου "Αρπ γε πριμα τετύνθαι.

πομ Αρητ γε πημα τετύχθαι.

13. ἐν ἀμῆ τοσαύτη. Er soll seinen Tod gefunden haben, als er einen Baumstamm, in welchem Keile steckten, mit seinen Händen auseinander reißen wollte. Der Spalt hielt ihn fest und er wurde

von wilden Tieren zerrissen.

15. μηδ' ἐμπίδα [ἡμῖν] οὐχ ὅπως ταῦρον ἔτι ἄρασθαι δυνάμενος. μηδ ἐ nicht einmal...οὐχ ὅπως elliptisch non (dicam) quomodo d. i. geschweige denn. Ebenso Pisc. c. 31 καὶ τὸ πρᾶγμα ὅμοιον ἐδόκει μοι καθά-

πεο αν εί τις ύποκριτής τραγωδίας μαλθακός αὐτὸς ὧν καὶ γυναικείος Αχιλλέα η Θησέα - υποκοίνουτο αὐτον μήτε βαδίζων μήτε βοῶν ἡοωϊκόν, — ον οὐδ' αν ἡ Έλένη ποτὲ ἢ Πολυξένη ἀνά-σχοιντο — οὐχ οπως ὁ Ἡρα-κλης. Pro imaginibus c. 7. — Hầnfiger steht im ersten Gliede ov x οπως, ich will nicht sagen, dass ..., so das im zweiten ἀλλὰ καὶ oder ἀλλ' οὐδέ, sondern vielmehr, oder, sondern nicht einmal, folgt. Vgl. de lapsu in salut. c. 4 ούχ ὅπως Θεοῖς, ἀλλ' οὐδ' ἀνθρώποις δεξιοῖς πρέπον. De mercede conduct. c. 34 οί δὲ κατάρατοι ούτοι — οἰκέται ούχ οπως έκείνης, άλλ' οὐδ' έμου αυτής ποιούνται λόγον. de domo c. 15 φημὶ γὰο οὖν καὶ γυ-ναιξὶ καλαῖς οὖ χ ὅπως συλλαμβάνειν ές τὸ εύμορφότερον, άλλὰ καὶ ἐναντιοῦσθαι τὸν κόσμον τὸν πολύν.

ΕΡΜ. Κῦρος, ὧ Χάρων, ὁ Καμβύσου, ὅς τὴν ἀρχὴν πάλαι Μήδων ἐχόντων, νῦν Περσῶν ἤδη ἐποίησεν εἶναι καὶ ᾿Ασσυρίων δ' ἔναγχος οὖτος ἐκράτησε καὶ Βαβυλώνα παρεστήσατο καὶ νῦν έλασείοντι ἐπὶ Λυδίαν ἔοικεν, ώς καθελών τὸν Κροῖσον ἄρχοι άπάντων.

ΧΑΡ. Ὁ Κροῖσος δὲ ποῦ ποτε κάκεῖνός ἐστιν;

ΕΡΜ. Έχεισε ἀπόβλεψον ές την μεγάλην ἀχρόπολιν την τὸ τριπλοῦν τεῖχος. Σάρδεις ἐκεῖναι, καὶ τὸν Κροῖσον αὐτὸν δρᾶς ήδη ἐπὶ κλίνης χρυσῆς καθήμενον Σόλωνι τω Αθηναίω διαλεγόμενον. βούλει ακούσωμεν αὐτῶν 10 ο τι καὶ λέγουσι;

ΧΑΡ. Πάνυ μὲν οὖν.

10. ΚΡΟΙΣ. ΤΩ ξένε Αθηναίε, εἶδες γάρ μου τὸν 10 πλούτον καὶ τοὺς θησαυροὺς καὶ ὅσος ἄσημος χρυσός έστιν ήμῖν καὶ τὴν ἄλλην πολυτέλειαν, εἰπέ μοι, τίνα 15 ήγη των απάντων ανθρώπων εύδαιμονέστατον είναι.

ΧΑΡ. Τί ἄρα ὁ Σόλων ἐρεῖ;

ΕΡΜ. Θάζδει οὐδεν ἀγεννές, ὧ Χάρων.

ΣΟΛ. 3Ω Κροῖσε, όλίγοι μεν οἱ εὐδαίμονες έγω δε ών οίδα Κλέοβιν και Βίτωνα ήγουμαι εὐδαιμονεστάτους 20 γενέσθαι, τοὺς τῆς ἱερείας παϊδας τῆς ᾿Αργόθεν, τοὺς άμα πρώην ἀποθανόντας, ἐπεὶ τὴν μητέρα ὑποδύντες είλκυσαν έπὶ τῆς ἀπήνης ἄχρι πρὸς τὸ ἱερόν.

ΚΡΟΙΣ. "Εστω· έχέτωσαν έκεῖνοι τὰ πρῶτα τῆς εὐ-

δαιμονίας. δ δεύτερος δὲ τίς αν είη;

ΣΟΛ. Τέλλος δ 'Αθηναΐος, ος εὖ τε έβίω καὶ ἀπέθανεν ὖπέρ τῆς πατρίδος.

9. 8. την τὸ τριπλοῦν τεῖχος ohne έχουσαν. Oft so; vgl. c. 14 ὁ τὸ διάδημα. c. 23 ή Bαβυλών — ή τον μέγαν περί-βολον. Fugit. c. 29 ὁ τὴν κιθά-ραν. Catapl. c. 4 ὁ τὸ ξύλον. Bis Acc, c. 3 ό την σύοιγγα. Deor, concil. c. 9 ό Μίθοης έκεινος ό Μήδος ό τον κάνδυν και την τιάραν. 11. ὅ τι καὶ λέγουσι quid

tandem, .. oft so, sowohl in

unabhängigen als in abhängigen Fragen. S. zu Nigr. c. 2. — βούλει άπού σωμεν. βούλει und βού-λεσθε bei auffordernden Fragen durchgängig bei Lucian wie hier mit dem Konjunktiv. Vgl. c. 20 βούλει οὖν - παραινέσω.

10. 22. ὑποδὑντες nämlich ὑπὸ τὸν ζυγὸν. Über die Erzäh-lung vgl. Herod. I. c. 39.

23. ἄχοι ποὸς. Ebenso μέχοι ποός. S. zu Somn. c. 15.

XAPΩN. 29

ΚΡΟΙΣ. Ἐγὰ δέ, ὧ κάθαρμα, οὔ σοι δοκῶ εὐδαίμων εἶναι;

ΣΟΔ. Οὐδέπω οἶδα, ὧ Κροῖσε, ἢν μὴ πρὸς τὸ τέλος ἀφίκη τοῦ βίου. ὁ γὰρ θάνατος ἀκριβὴς ἔλεγχος τῶν τοι- 5 ούτων καὶ τὸ ἄχρι πρὸς τὸ τέρμα εὐδαιμόνως διαβιῶναι.

ΧΑΡ. Κάλλιστα, ὧ Σόλων, ὅτι ἡμῶν οὐκ ἐπιλέλησαι, ἀλλὰ [παρὰ] τὸ πορθμεῖον αὐτὸ ἀξιοῖς γίνεσθαι τὴν
περὶ τῶν τοιούτων κρίσιν. 11. ἀλλὰ τίνας ἐκείνους ὁ 11
Κροῖσος ἐκπέμπει ἢ τί ἐπὶ τῶν ἄμων φέρουσι;

10 ΕΡΜ. Πλίνθους τῷ Πυθίῳ χρυσᾶς ἀνατίθησι μισθὸν τῶν χρησμῶν, ὑφ' ὧν καί ἀπολεῖται μικρὸν ὕστε-

φον φιλόμαντις δὲ ὁ ἀνὴρ ἐκτόπως.

ΧΑΡ. Έχεῖνο γάρ ἐστιν ὁ χρυσός, τὸ λαμπρὸν δ ἀποστίλβει, τὸ ὕπωχρον μετ' ἐρυθήματος; νῦν γὰρ πρῶ15 τον εἶδον ἀχούων ἀεί.

ΕΡΜ. Ἐκεῖνο, $\tilde{\dot{\omega}}$ Χάρων, τὸ ἀοίδιμον ὅνομα καὶ περιμάγητον.

XAP. Καὶ μὴν οὐχ δρῶ ὅ τι ἀγαθόν αὐτῷ πρόσεστιν, εἰ μὴ ἄρα ἕν τοῦτο μόνον, ὅτι βαρύνονται οἱ φέ-20 ροντες αὐτό.

ΕΡΜ. Οὐ γὰρ οἶσθα ὅσοι πόλεμοι διὰ τοῦτο καὶ ἐπιβουλαὶ καὶ ληστήρια καὶ ἐπιορκίαι καὶ φόνοι καὶ δεσμὰ καὶ πλοῦς μακρὸς καὶ ἐμπορίαι καὶ δουλεῖαι;

ΧΑΡ. Διὰ τοῦτο, ὧ Έρμῆ, τὸ μὴ πολὺ τοῦ χαλ-25 κοῦ διαφέρον; οἶδα γὰρ τὸν χαλκόν, ὀβολόν, ὡς οἶσθα, παρὰ τῶν καταπλεόντων ἐκάστου ἐκλέγων.

ΕΡΜ. Ναί ἀλλὰ ὁ χαλκὸς μὲν πολύς, ὥστε οὐ πάνυ σπουδάζεται ὑπ' αὐτῶν τοῦτον δὲ ὀλίγον ἐκ πολλοῦ τοῦ

4. ἀχριβης ἔλεγχος ohne ἐστι sehr oft bei Lucian bei prädikativen Substantiven mit oder ohne Adjektiv. Ebenso dial. mortuorum XXI. c. 2 τὰ δὲ ἔνδοθεν ἔλεγχος ἀχριβης. XX. c. 2 Κόνις πάντα καὶ ληρος σαφης. de mercede conductis c. 28 κίνδυνος οὐ μικρός. Cynic. c. 5 μανία ήδη τοῦτό γε σαφης.

11. 11. μικρον ὕστερον wie μικρον Εμπροσθεν immer so bei Lucian, nie der Dativ. Vgl. c. 13. Piscat. c. 11. Rhet. praec, c. 5. de dipsadibus c. 7. de morte Peregr. c. 40. Gall. c. 32. Scyth. c. 7 und oft so.

23. πλοῦς μακρὸς. Ein Singular mitten unter Pluralien nicht selten bei L. Vgl. c. 15.

βάθους οἱ μεταλλεύοντες ἀνορύττουσι· πλὴν ἀλλ' ἐκ τῆς γῆς καὶ οὖτος ὥσπερ ὁ μόλυβδος καὶ τὰ ἄλλα.

XAP. Δεινήν τινα λέγεις των ανθοώπων την αβελτερίαν, εἰ τοσούτον ἔρωτα ἐρωσιν ωχρού καὶ βαρέος κτήματος.

ΕΡΜ. 'Αλλ' οὐ Σόλων γε ἐκεῖνος, ὧ Χάρων, ἐρᾶν αὐτοῦ φαίνεται, ὧ δρᾶς, καταγελᾶ γὰρ τοῦ Κροίσου καὶ τῆς μεγαλαυχίας τοῦ βαρβάρου, καὶ μοι δοκεῖν ἐρέσθαι τι βούλεται αὐτὸν ἐπακούσωμεν οὖν.

12 12. ΣΟ Δ. Εἰπέ μοι, ὧ Κροῖσε, οἴει γάρ τι δεῖσθαι 10 τῶν πλίνθων τούτων τὸν Πύθιον;

ΚΡΟΙΣ. Νὴ Δ ία οὐ γάρ ἐστιν αὐτῷ ἐν Δ ελφοῖς ἀνάθημα οὐδὲν τοιοῦτον.

ΣΟΛ. Οὐκοῦν μακάριον οἴει τὸν θεὸν ἀποφανεῖν, εἰ κτήσαιτο σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ πλίνθους χρυσᾶς;

ΚΡΟΙΣ. Πῶς γὰο οἔ;

ΣΟ Δ. Πολλήν μοι λέγεις, ὧ Κροῖσε, πενίαν ἐν τῷ οὐρανῷ, εἰ ἐχ Δυδίας μεταστέλλεσθαι τὸ χρυσίον δεήσει αὐτούς, ἡν ἐπιθυμήσωσι.

ΚΡΟΙΣ. Ποῦ γὰρ τοσοῦτος ἂν γένοιτο χρυσός ὅσος 20 παρ' ἡμῖν;

ΣΟΛ. Εἰπέ μοι, σίδηφος δὲ φύεται ἐν Αυδίᾳ; ΚΡΟΙΣ. Οὐ πάνυ τι.

ΣΟΔ. Τοῦ βελτίονος ἄρα ἐνδεεῖς ἐστε.

αλλά μετριώτερός γε δ ίδιώτης οὖτος ἦν. Deor. concil. c. 7 πλὴν ἀλλά ἐμπέπληκάς γε τὸν οὐρανὸν τῶν ἡμιθέων τοὐτων. Bis acc. c. 20 πλὴν ἀλλὰ ἐκεῖνά γε αἰτὴν ἐρωτῶτες

3. δεινήν τινα λέγεις — την άβελτερίαν aus zwei Sätzen zusammengezogen η άβελτερία, ην λέγεις, δεινή τις έστι. S. zu Somn.

8. μοὶ δοκεῖν. Wechselnd mit ἐμοὶ δοκεῖν, μοὶ δοκεῖ. S. zu Somn. c. 16.

12. 14. ἀποφανεῖν. S. zu

ΚΡΟΙΣ. Πῶς ἀμείνων ὁ σίδηρος τοῦ χρυσίου;

ΣΟΛ. "Ην ἀποκρίνη μηδὲν ἀγανακτῶν, μάθοις ἄν.

ΚΡΟΙΣ. Έρωτα, ω Σόλων.

ΣΟ Δ. Πότεροι ἀμείνους οἱ σώζοντές τινας η οἱ σω- 5 ζόμενοι πρὸς αὐτῶν;

ΚΡΟΙΣ. Οἱ σώζοντες δηλαδή.

ΣΟΔ. ^{*}Αρ' οὖν, ἢν Κῦρος, ὡς λογοποιοῦσί τινες, ἐπίη Δυδοῖς, χρυσᾶς μαχαίρας σὰ ποιήση τῷ στρατῷ, ἢ ὁ σίδηρος ἀναγκαῖος τότε;

ΚΡΟΙΣ. Ὁ σίδηφος δηλον ὅτι.

ΣΟΔ. Καὶ εἴ γε τοῦτον μὴ παρασκευάσαιο, οἴχοιτο ἄν σοι ὁ χρυσὸς ἐς Πέρσας αἰχμάλωτος.

ΚΡΟΙΣ. Εὐφήμει, ἄνθοωπε.

ΣΟΔ. Μὴ γένοιτο μὲν οῦτω ταῦτα· φαίνη δ' οὖν 15 ἀμείνω τοῦ χουσοῦ τὸν σίδηρον δμολογῶν.

ΚΡΟΙΣ. Οὐκοῦν καὶ τῷ θεῷ σιδηρᾶς πλίνθους θέλεις ἀνατιθέναι με, τὸν δὲ χρυσὸν ὀπίσω αὖθις ἀνακαλεῖν;

ΣΟΛ. Οὐδὲ σιδήρου ἐπεῖνός γε δεήσεται, ἀλλ' ἤν τε 20 χαλχὸν ἤν τε χρυσὸν ἀναθῆς, ἄλλοις μέν ποτε πτῆμα καὶ ἔρμαιον ἔση ἀνατεθειχώς ἢ Φωκεῦσιν ἢ Βοιωτοῖς ἢ Δελφοῖς αὐτοῖς ἢ τινι τυράννω ἢ ληστῆ, τῷ δὲ θεῷ ὀλίγον μέλει τῶν σῶν χρυσοποιῶν (†).

ΚΡΟΙΣ. 'Αεὶ σύ μου τῷ πλούτῳ προσπολεμεῖς καὶ

25 φθονείς.

10

13. ΕΡΜ. Οὖ φέρει ὁ Δυδός, ὧ Χάρων, τὴν παζ- 13 ἡησίαν καὶ τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων, ἀλλὰ ξένον αὖτῷ δοκεῖ τὸ πρᾶγμα, πένης ἄνθρωπος οὖχ ὑποπτήσσων, τὸ | δὲ παριστάμενον ἐλευθέρως λέγων. μεμνήσεται δ' οὖν

13. $\varepsilon v \varphi \dot{\eta} \mu \varepsilon \iota$ sprich Worte guter Bedeutung d. i. schweige = favete linguis von dem Zurufe der Priester beim Opfer entlehnt.

19. ἦντε — ἦντε sive — sive. 21. ἦ Φωκεῦσιν ἢ Βοιωτοῖs. Während des heiligen Krieges (356 —346) nahm der Phokische Feldherr Onomarchos die Goldbarren des Krösus und andere Weihgeschenke aus dem Tempel weg.

13. 28. τὸ δὲ παρίστάμενον das was sich zur Seite stellt, daneben steht d.i. was gerade einfällt, seine Gedanken. Ebenso τὸ παραστάν. Amor. c. 50 πλήν

μικρον υστερον τοῦ Σόλωνος, ὅταν αὐτὸν δέη άλόντα ἐπὶ τὴν πυρὰν ὑπὸ τοῦ Κύρου ἀναχθῆναι ἡκουσα γὰρ τῆς Κλωθοῦς πρώην ἀναγινωσκούσης τὰ ἐκάστῳ ἐπικεκλωσμένα, ἐν οἶς καὶ ταῦτα ἐγέγραπτο, Κροῖσον μὲν άλῶναι ὑπὸ Κύρου, Κῦρον δὲ αὐτὸν ὑπ' ἐκεινησὶ τῆς 5 Μασσαγέτιδος ἀποθανεῖν. Ὁρᾶς τὴν Σκυθίδα, τὴν ἐπὶ τοῦ ἵππου τούτου τοῦ λευκοῦ ἐξελαύνουσαν;

XAP. $N\dot{\eta}$ $\Delta i\alpha$.

ΕΡΜ. Τόμυρις ἐκείνη ἐστί, καὶ τὴν κεφαλήν γε ἀποτεμοῦσα τοῦ Κύρου αὕτη εἰς ἀσκὸν ἐμβαλεῖ πλήρη αῖ- 10 ματος. ὁρῷς δὲ καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν νεανίσκον; Καμβύσης ἐκεἰνός ἐστιν οὖτος βασιλεύσει μετὰ τὸν πατέρα καὶ μυρία σφαλεὶς ἔν τε τῷ Λιβύη καὶ Αἰθιοπία τὸ τελευταῖον μανεὶς ἀποθανεῖται ἀποκτείνας τὸν Ἦπιν.

ΧΑΡ. Ώ πολλοῦ γέλωτος. ἀλλὰ νῦν τίς ἄν αὐτοὺς 15 προσβλέψειεν οὕτως ὑπερφρονοῦντας τῶν ἄλλων; ἢ τίς ἄν πιστεύσειεν ὡς μετ' ὀλίγον οὖτος μὲν αἰχμάλωτος ἔσται, οὖτος δὲ τὴν κεφαλὴν ἕξει ἐν ἀσκῷ αΐματος; 14 14. ἐκεῖνος δὲ τίς ἐστιν, ὧ Έρμῆ, ὁ τὴν πορφυρᾶν ἐφεστρίδα ἐμπεπορπημένος, ὁ τὸ διάδημα, ὧ τὸν δακτύλιον 20 ὁ μάγειρος ἀναδίδωσι τὸν ἰχθὺν ἀνατεμών,

νήσω εν αμφιρύτη; βασιλεύς δε τις εύχεται είναι.

έπειδήπεο ἀνήσειν οὐκ έοίκατε καὶ αὐτός έν τῷ μεταξὺ πλῷ πεοὶ τῶν αὐτῶν οὐ κέκρικα διοχλεῖσθαι, τὸ μάλιστα παραστὰν εἶναί μοι δίκαιον ἀποφανούμαι.

1. μικοδν ύστερον. S. zu

c. 11.

3. $\tau \tilde{\eta} s K \lambda \omega \vartheta o \tilde{v} s$ eine der drei Moiren und zwar die, welche den Faden spinnt. Vgl. c. 16.

 5. ὑπ' ἐκεινησὶ τῆς Μασσαγέτιδος. Vgl. Herodot. I. c. 204. 13. μυρία Accusativ. — τὸ τε-

λευταΐον. S. zu Somn. c. 6. 14. μανείς. Vgl. Herodot. III.

c. 38.

ἀποθανεῖται. In Babylon verwundete er sich zufällig mit seinem

Schwerte und starb an der Verwun-

dung (ένδεκαταῖος).

ἀποκτείνας τὸν Απιν. Der von den Ägyptern heilig gehaltene Stier. Über die Verwundung und den darauf folgenden Tod desselben s. Herod. III. c. 29, wo es weiter heißt: Καμβύσης δέ, ὡς λέγουσι Αἰγύπτιοι, αὐτίκα διὰ τοῦτο τὸ ἀδίκημα ἔμάνη, ἐὼν οὐδὲ πρότερον φρενήρης.

15. ὦ πολλοῦ γέλωτος wie c. 22. c. 23. c. 24. Genetiv in Ausrufen sehr häufig: "O wie lä-

cherlich!"

14. 20. δ τὸ διάδημα. S. zu c. 9. 22. νήσφ ἐν ἀμφιρύτη nach Odyss. I. 950, hier Samos. Der XAPΩN.

ΕΡΜ. Ευ γε παρωδεῖς [ήδη], ὧ Χάρων. ἀλλὰ Πολυκράτην δράς τον Σαμίων τύραννον πανευδαίμονα ήγούμενον είναι άτὰρ καὶ οὖτος αὐτὸς ὑπὸ τοῦ παρεστῶτος οἰκέτου Μαιανδρίου προδοθεὶς 'Οροίτη τῷ σατράπη ἀνα-5 σχολοπισθήσεται δ άθλιος έχπεσών της ευδαιμονίας έν άπαρεῖ τοῦ χρόνου · καὶ ταῦτα γὰρ τῆς Κλωθοῦς ἐπήκουσα.

ΧΑΡ. "Αγαμαι Κλωθούς, γεννικώς καί' αὐτούς, ὧ βελτίστη, καὶ τὰς κεφαλὰς ἀπότεμνε καὶ ἀνασκολόπιζε, ώς είδωσιν άνθρωποι όντες εν τοσούτω δε επαιρέσθω-10 σαν ἀφ' ὑψηλοτέρου ἀλγεινότερον καταπεσούμενοι. ἔγὼ δε γελάσομαι τότε γνωρίσας αὐτών Εκαστον γυμνὸν εν τῶ σκαφιδίω μήτε τὴν πορφυρίδα μήτε τιάραν ἢ κλίνην χρυσην πομίζοντας.

15. ΕΡΜ. Καὶ τὰ μὲν τούτων ὧδε έξει. τὴν δὲ πλη- 15 15 θυν δράς, ὦ Χάρων, τους πλέοντας αὐτῶν, τους πολεμοῦντας, τοὺς δικαζομένους, τοὺς γεωργοῦντας, τοὺς δα-

νείζοντας, τούς προσαιτοῦντας;

zweite Teil des Verses nach Odyss. V. 450 ίκετης δε τοι ευχομαι είναι.

1. παρφδείς neben einem Gesange etwas Anderes singen d. i. ihn variieren und zwar so, dass der Charakter des zu Grunde liegenden Gesanges entstellt wird: "paro-

dieren".

3. ύπὸ - Μαιανδρίου προδοθείς 'Οροίτη. Nach Herodot. III. 123 ff. war Maiandrios der Vertraute, den Polykrates abgeschickt hatte, um die Schätze in Augenschein zu nehmen, welche Oroites ihm versprochen hatte. Von einem Verrat ist dort nicht die Rede; doch liess er sich von Oroites täuschen, der acht Kasten zum großen Teil mit Steinen gefüllt nur oben mit Gold bedeckt hatte, und veranlasste durch den Bericht von den großen Reichtümern Polykrates zur Reise nach Sardes, wo ihn O. festnehmen und hinrichten liefs. Nach dem Tode des Polykrates bemächtigte er sich der Herrschaft Herod. III. 142 ff.

5. ἐν ἀκαρεῖ τοῦ χρόνου (ἀκαρής von κείρω was so klein ist, dass nichts davon abgeschnitten werden kann) "in einem Augenblick". Ebenso Tim. c. 23. Dagegen ohne τοῦ χρόνου de morte Peregrini c. 21 ἐν ἀκαρεῖ τεθνάναι. Scyth. c. 8 und έν απαρεί χρόνου (oder wie in einzelnen Handschriften sich findet έν άκαρεῖ χρόνω) Tim. c. 3. Jup. conf. c. 8.

7. "Αγαμαι Κλ. ἄγαμαι ähnlich wie amabo te ,ich bitte dich' bei den röm. Komikern. Hier etwa "Brav Klotho thu das". Freundliche Auf-

forderung.

9. ἐν τοσούτφ "während dieser Zeit", wie Timon. c. 10. Toxaris c. 22 ην δέ τι απερος αὐτῶν ἐν τοσούτω πάθη. c. 28.

έπαιρέσθωσαν — ματαπεσούμενοι. Vgl. c. 8 έα τοῦ-

τον - παρέξοντα.

15. 17. τούς προσαιτοῦντας. Ebenso absolut μεταιτείν. Vgl. Menippus c. 17 πολλούς δέ καὶ

ΧΑΡ. Όρω ποικίλην τινά την τύρβην και μεστόν ταραχῆς τὸν βίον καὶ τὰς πόλεις γε αὐτῶν ἐοικυίας τοῖς σμήνεσιν, εν οίς άπας μεν ίδιον τι κέντρον έχει και τον πλησίον κεντεῖ, ολίγοι δέ τινες ώσπερ σφηκες ἄγουσι καὶ φέρουσι τὸ ὑποδεέστερον. ὁ δὲ περιπετόμενος αὐτοὺς 5 έκ τάφανοῦς οὖτος ὄχλος τίνες εἰσίν;

ΕΡΜ. Ἐλπίδες, ὧ Χάρων, καὶ δείματα καὶ ἄνοια

καὶ ήδοναὶ καὶ φιλαργυρίαι καὶ όργαὶ καὶ μίση καὶ τὰ τοιαῦτα. τούτων δὲ ή ἄνοια μὲν κάτω ξυναμέμικται αὐτοῖς καὶ ξυμπολιτεύεται [καὶ νὴ Δία καὶ τὸ μῖσος καὶ ἡ 10 δργή καὶ ζηλοτυπία καὶ άμαθία καὶ ἀπορία καὶ φιλαργυρία], δ φόβος δὲ καὶ αἱ ἐλπίδες ὑπεράνω πετόμενοι δ μεν έμπίπτων εκπλήττει, ενίστε και υποπτήσσειν ποιεί, αί δ' έλπίδες ύπερ κεφαλής αλωρούμεναι, δπόταν μάλιστα οίηταί τις ἐπιλήψεσθαι αὐτῶν, ἀναπτάμεναι οίχονται 15 κεχηνότας αὐτοὺς ἀπολιποῦσαι, ὅπερ καὶ τὸν Τάνταλον 16 κάτω πάσχοντα δρᾶς ὑπὸ τοῦ εδατος. 16. ἢν δὲ ἀτενίσης, κατόψει καὶ τὰς Μοίρας ἄνω ἐπικλωθούσας ἑκάστω τὸν άτρακτον, αφ' οῦ ἡρτῆσθαι ξυμβέβηκεν απαντας έκ λεπτῶν νημάτων. δρᾶς καθάπερ ἀράχνιά τινα καταβαίνοντα 20 ξφ' ξιαστον από των ατράκτων;

ΧΑΡ. Όρω πάνυ λεπτὸν ξιάστω νημα περιπεπλεγμένον γε τὰ πολλά, τοῦτο μὲν ἐκείνω, ἐκεῖνο δὲ ἄλλω.

ΕΡΜ. Εἰκότως, ὧ πορθμεῦ είμαρται γὰρ ἐκείνω

αλλους ην ίδειν έν ταις τριόδοις μεταιτοῦντας.

1. δρᾶ ποικίλην τινὰ τύρβην wie c. 11. 5. τὸ ὑποδεέστερον "die

Schwächeren".

7. ἄνοια Unverstand, Gedankenlosigkeit. Ein Singular ανοια mitten unter Pluralien wie c. 11 ἐπιβουλαὶ . . . πλοῦς μακοὸς ... δουλείαι. Das wirre Durcheinander entspricht dem wilden Kampfe der Gefühle, Begierden, Leidenschaften, welche das menschliche Leben bewegen.

9. κάτω d. i. auf der Erde, unter ihnen selbst, entgegengesetzt dem ὑπεράνω, wo die Furcht und die Hoffnungen schweben.

16. τὸν Τάνταλον Sohn des Zeus und der Pluto, Vater des Pelops und der Niobe, König zu Sipylos in Phrygien. Über seinen ungestillten Durst und Hunger in der Unterwelt Odyss. XI. 582 ff.

16. 23. τὰ πολλί meist,

gröfstenteils.

τοῦτο μὲν έχείνω kurz für: "der Faden dieses mit dem Faden jenes ..."

XAPΩN. .35

μὲν ὑπὸ τούτου φονευθῆναι, τούτω δὲ ὑπο ἄλλου, καὶ κληρονομῆσαί γε τοῦτον μὲν ἐκείνου, ὅτου ὰν ἦ μικρότερον τὸ νῆμα, ἐκεῖνον δὲ αὖ τούτου τοιόνδε γάρ τι ἡ ἐπιπλοκὴ δηλοῖ. ὁρῷς δ' οὖν ἀπὸ λεπτοῖ κρεμαμένους 5 ἄπαντας; καὶ οὖτος μὲν ἀνασπασθεὶς ἄνω μετέωρός ἐστι καὶ μετὰ μικρὸν καταπεσών, ἀποδόαγέντος τοῦ λίνου, ἐπειδὰν μηκέτι ἀντέχη πρὸς τὸ βάρος, μέγαν τὸν ψόφον ἐργάσεται, οὖτος δὲ ὀλίγον ἀπὸ γῆς αἰωρούμενος, ἢν καὶ πέση, ἀψοφητὶ πεσεῖται, μόλις καὶ τοῖς γείτοσιν ἐξακου-10 σθέντος τοῦ πτώματος.

ΧΑΡ. Παγγέλοια ταῦτα, ὧ Έρμῆ.

17. ΕΡΜ. Καὶ μὴν οὐδ' εἰπεῖν ἔχοις ἂν κατὰ τὴν 17 ἀξίαν, ὅπως ἐστὶ καταγέλαστα, ὧ Χάρων, καὶ μάλιστα αἱ ἄγαν σπουδαὶ αὐτῶν καὶ τὸ μεταξὸ τῶν ἐλπίδων οἴχε15 σθαι ἀναρπάστους γινομένους ὑπὸ τοῦ βελτίστου Θανάτου. ἄγγελοι δὲ καὶ ὑπηρέται αὐτοῦ μάλα πολλοί, ὡς ὁρᾶς, ἢπίαλοι καὶ πυρετοὶ καὶ φθόαι καὶ περιπνευμονίαι καὶ ξίφη καὶ ληστήρια καὶ κώνεια καὶ δικασταὶ καὶ τύραννοι καὶ τούτων οὐδὲν ὅλως αὐτοὺς εἰσέρχεται, ἔστ'
20 ἄν εὖ πράττωσιν, ὅταν δὲ σφαλῶσι, πολὸ τὸ ὀττοτοῖ καὶ αἰαῖ καὶ οἴμοι. εἰ δ' εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐνενόουν ὅτι θνητοί τέ εἰσιν αὐτοὶ καὶ ὀλίγον τοῦτον χρόνον ἐπιδημήσαντες τῷ βίῳ ἀπίασιν ὥσπερ ἐξ ὀνείρατος πάντα ὑπὲρ γῆς ἀφέντες, ἔζων τε ἂν σωφρονέστερον καὶ ἦττον ἡνιῶντο ἀπο25 θανόντες νῦν δὲ εἰς ἀεὶ ἐλπίσαντες χρήσεσθαι τοῖς παροῦσιν, ἐπειδὰν ὁ ὑπηρέτης ἐπιστὰς καλῆ καὶ ἀπάγη

17. 13. αἱ ἄγαν σπουδαί. ἄγαν und λίαν werden wie die Adverbien der Zeit und des Raums durch den Artikel mit dem Substantiv in der Weise eines Adjektivs verbunden. Vgl. de mercede cond. c. 5 τ̄ ἄγαν ελευθερία.

μεταξὺ τῶν ἐλπίδων.
 zu c. 5.

19. είσέρχεται in den Sinn kommen.

έστ' αν εὖ πράττωσιν. ἔστ'

αν wie αχρι αν und μέχρι αν mit dem Konjunktiv bei noch nicht vollendeten Handlungen oder in allgemeinen Sentenzen, dagegen ohne αν mit dem Indikativ in vollendeten Thatsachen. S. zu Gall. c. 8.

20. πολύ = frequens Prädikat, wie Dialog. meretr. 7, 1. S. zu de hist. conscr. c. 16 καὶ γὰρ αὖ καὶ τοῦτο πολὺ νῦν ἐστι. Nigrin. c. 34.

25. είς ἀεί c. 20. S. zu c. 1.

πεδήσας τῷ πυρετῷ ἢ τῆ φθόη, ἀγανακτοῦσι πρὸς τὴν άγωγην οὔποτε προσδοκήσαντες ἀποσπασθήσεσθαι αὐτῶν. η τι γάρ οὐκ ᾶν ποιήσειεν ἐκεῖνος ὁ τὴν οἰκίαν σπουδῆ οικοδομούμενος και τους έργατας έπισπέρχων, εί μάθοι ότι ή μεν έξει τέλος αὐτῷ, ὁ δὲ ἄρτι ἐπιθεὶς τὸν ὅροφον 5 άπεισι τῷ κληρονόμω καταλιπών ἀπολαύειν αὐτῆς, αὐτὸς οὐδὲ δειπνήσας ὁ ἄθλιος ἐν αὐτῆ; ἐκεῖνος μὲν γὰρ δ χαίρων ότι άρδενα παϊδα τέτοκεν αὐτῷ ή γυνή, καὶ τούς φίλους διὰ τοῦτο ξστιῶν καὶ τοὔνομα τοῦ πατρὸς τιθέμενος, εὶ ἠπίστατο ὡς ἐπτέτης γενόμενος ὁ παῖς τε- 10 θνήξεται, ἆρο ἄν σοι δοκεῖ χαίρειν ἐπ' αὐτῷ γεννωμένω; άλλα το αίτιον, ότι τον μέν εὐτυχοῦντα ἐπὶ τῷ παιδὶ έκεῖνον δρά τὸν τοῦ άθλητοῦ πατέρα τοῦ Ὀλύμπια νενικηκότος, τὸν γείτονα δὲ τὸν ἐκκομίζοντα τὸ παιδίον οὐχ δρᾶ οὐδὲ οἶδεν ἀφ' οίας αὐτῷ κρόκης ἐκρέματο. τοὺς 15 μέν γὰρ περί τῶν δρων διαφερομένους δρᾶς, δσοι εἰσί, καὶ τοὺς συναγείροντας τὰ χρήματα, εἶτα, πρὶν ἀπολαῦσαι αὐτῶν, καλουμένους ὑφ' ὧν εἶπον τῶν ἀγγέλων τε καὶ [τῶν] ὑπηρετῶν.

18. ΧΑΡ. 'Ορῶ ταῦτα πάντα καὶ πρὸς ἐμαυτόν γε 20 ἐννοῶ τί τὸ ἡδὺ αὐτοῖς παρὰ τὸν βίον ἢ τί ἐκεῖνό ἐστιν, οὖ στερούμενοι ἀγανακτοῦσιν. ἢν γοῦν τοὺς βασιλέας ἴδη τις αὐτῶν, οίπερ εὐδαιμονέστατοι εἶναι δοκοῦσιν, ἔξω τοῦ ἀβεβαίου καὶ ὡς φὴς ἀμφιβόλου τῆς τύχης, πλείω

3. $\tilde{\eta}$ τi $\gamma \acute{\alpha} \varrho$. S. zu c. 4. 5. $\acute{\alpha}$ $\delta \grave{\epsilon}$ — $\check{\alpha}\pi \epsilon \iota \sigma \iota$ — $\alpha \mathring{\nu} \tau \grave{\delta} s$ $o \mathring{\nu}$ $\delta \grave{\epsilon}$ $\delta \epsilon \iota \pi \nu \acute{\eta} \sigma \alpha s$, er aber ohne selbst auch nur seine Mahlzeit in dem Hause gehalten zu haben".

9. τοὺς φίλους — ἐστιᾶν. Sieben, spätestens zehn Tage nach der Geburt fand bei den Griechen das feierliche Opfer statt, bei welchem das Kind in Gegenwart aller Angehörigen der Familie seinen Namen erhielt.

13. $\tau \grave{o} \nu - \pi \alpha \tau \acute{e} \rho \alpha \tau o \tilde{v}$ 'Oλύμπια νενικηκότος. Dies galt für das größte irdische Glück.

14. τον έκκομίζοντα um es zu bestatten. In demselben Sinne

efferre.

15. ἀφ' οἵας — κρόκης ἐκρέματο. Ebenso Navig, c. 26 ὡς πάνν σοι ἀπὸ λεπτῆς κρόκης ὁ πᾶς ούτοσὶ πλοῦτος ἀπήρτηται.

18. 21. $\pi \alpha \varrho \dot{\alpha} \tau \dot{\delta} \nu \beta \iota \sigma \nu$ neben dem Leben hin, d.i. während. S. zu Nigr. c. 9. Pisc. c. 25. c. 32.

23. έξω τοῦ ἀβεβαίου ausgenommen, abgesehen von ... Ebenso Tim. c. 1 έξω τοῦ πατάγου τῶν ὀνομάτων. ΧΑΡΩΝ. 37

των ήδέων τὰ ἀνιαρὰ εύρήσει προσόντα αὐτοῖς, φόβους καὶ ταραχάς καὶ μίση καὶ ἐπιβουλάς καὶ ὀργάς καὶ κολαχείας τούτοις γαρ απαντες ξύνεισιν. ἐω πένθη καὶ νόσους καί πάθη έξ ἰσοτιμίας δηλαδή ἄρχοντα αὐτῶν. 5 όπου δὲ τὰ τούτων πονηρά, λογίζεσθαι καιρὸς οἶα τὰ των ιδιωτων αν είη. 19. εθέλω δ' οὖν σοι, ὧ Έρμη, εί- 19 πείν, ὧτινι ἐοικέναι μοι ἔδοξαν οἱ ἄνθοωποι καὶ ὁ βίος άπας αὐτῶν. ἤδη ποτὲ πομφόλυγας ἐν ὕδατι ἐθεάσω ὑπὸ προυνώ τινι παταράττοντι άνισταμένας; τὰς φυσαλίδας 10 λέγω, ἀφ' ὧν ξυναγείρεται δ ἀφρός ἐκείνων τοίνυν τινὲς μέν μικραί είσι και αὐτίκα ἐκραγεῖσαι ἀπέσβησαν, αὶ δ' έπὶ πλέον διαρκοῦσι καὶ προσχωρουσῶν αὐταῖς τῶν ἄλλων ύπερφυσώμεναι ές μέγιστον όγκον αϊρονται, είτα μέντοι κάκεῖναι πάντως ἐξεδδάγησάν ποτε οὐ γὰρ οἶόν τε ἄλλως 15 γενέσθαι. τοιοῦτόν ἐστιν δ ἀνθρώπου βίος απαντες ὑπὸ πνεύματος έμπεφυσημένοι οί μεν μείζους, οί δε έλάττους καὶ οἱ μὲν δλιγοχρόνιον ἔχουσι καὶ ωκύμορον τὸ φύσημα, οἱ δὲ ἄμα τῷ ξυστῆναι ἐπαύσαντο πᾶσι δ' οὖν αποδραγηναι αναγκαῖον.

ΕΡΜ. Οὐδὲν χεῖρον σὰ τοῦ Όμήρου εἴκασας, ὧ Χά-

ρων, δς φύλλοις τὸ γένος αὐτῶν δμοιοῖ.

4. ἐξ ἰσοτιμίας nach gleicher Abschätzung d. i. gleichmäßig, ohne Unterschied.

5. τὰ τούτων d. i. die oben genannten Fürsten, denen hier die ίδιῶται entgegengesetzt werden, wie de salt. c. 8. S. zu c. 4.

19. 9. καταράττοντι intran-

sitiv.

11. είσι — ἀπέσβησαν — αἴφονται — έξεφφάγησαν. Ein bei lebendigen Schilderungen nicht selten vorkommender Wechsel des Aorists und des historischen Präsens, wodurch die auf einander folgenden Handlungen in ihrer längeren oder kürzeren Dauer dargestellt werden.

12. ἐπὶ πλέον von der Zeit, wie Catapl. c. 2. Vgl. ἐπὶ πολύ. Vgl. de

morte Peregr. c. 7 τὸ μὲν ποῶτον έπι πολύ έγέλα — και αὖθις έγέλα έπι πολύ oft bei Lucian. S. zu

hist. conscr. c. 1.

15. τοιοῦτόν ἐστιν ὁ ἀνθοώπου βίος dem Deutschen entsprechend wie Icarom. c. 14 τοῦτό έστιν ὁ βασιλεύς καὶ γνήσιος άετός. de hist. cscr. c. 51 τοῦτο ην η τέχνη αὐτῶν. Deor. dial. 4, 4 ταυτί δ' ὁ οὐρανός ἐστι. Cynic. c. 5 μανία ἤδη τοῦτό γε σαφής. Dagegen Übereinstimmung des Pronomens mit dem Prädikate wie im Lat. Nigr. c. 7. c. 27 $\delta \tilde{\eta} \lambda os \delta \hat{\epsilon} \tilde{\eta} \nu$ καὶ τῶν τοιούτων κατεγνωκώς φιλοσόφων, οδ ταύτην ἄσκησιν άρετης υπελάμβανον.

20. είκασας ohne Objekt "bildlich reden", "in einem Bilde dar-

20. ΧΑΡ. Καὶ τοιοῦτοι ὄντες, ὧ Έρμη, ὁρᾶς οἶα 20 ποιούσι καὶ ώς φιλοτιμούνται πρὸς άλλήλους | άρχων πέρι καὶ τιμῶν καὶ κτήσεων άμιλλώμενοι, ἄπερ ἄπαντα καταλιπόντας αὐτοὺς δεήσει ενα ὀβολὸν ἔχοντας ημειν παρ' ημας. βούλει οὖν, ἐπείπερ ἐφ' ὑψηλοῦ ἐσμέν, ἀναβοή- 5 σας παμμέγεθες παραινέσω αὐτοῖς ἀπέχεσθαι μὲν τῶν ματαίων πόνων, ζην δὲ ἀεὶ τὸν θάνατον πρὸ ὀφθαλμῶν έχοντας, λέγων, 🗓 μάταιοι, τί ἐσπουδάκατε περὶ ταῦτα; παύσασθε κάμνοντες οὐ γὰρ εἰς ἀεὶ βιώσεσθε οὐδὲν τῶν ἐνταῦθα σεμνῶν ἀίδιόν ἐστιν, οὐδ' ἂν ἀπαγάγοι τις 10 αὐτῶν τι ξὺν αύτῷ ἀποθανών, ἀλλ' ἀνάγκη αὐτὸν μὲν γυμνὸν οἴχεσθαι, τὴν οἰκίαν δὲ καὶ τὸν ἀγρὸν καὶ τὸ χρυσίον ἀεὶ ἄλλων εἶναι καὶ μεταβάλλειν τοὺς δεσπότας. εἰ ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ἐξ ἐπηκόου ἐμβοήσαιμι αὐτοῖς, οὐκ αν οἴει μεγάλα ώφεληθηναι τὸν βίον καὶ σωφρονεστέρους 15 αν γενέσθαι παρά πολύ;

21. ΕΡΜ. Το μακάριε, οὐκ οἶσθα, ὅπως αὐτοὺς ἡ ἄγνοια καὶ ἡ ἀπάτη διατεθείκασιν, ὡς μηδ' ἄν τρυπάνω ἔτι διανοιχθῆναι αὐτοῖς τὰ ὧτα τοσούτω κηρῷ ἔβυσαν αὐτά, οἶόν περ ὁ Ὀδυσσεὺς τοὺς ἐταίρους ἔδρασε δέει 20 τῆς Σειρήνων ἀκροάσεως. πόθεν οὖν ἂν ἐκεῖνοι ἀκοῦσαι δυνηθεῖεν, ἢν καὶ σὺ κεκραγὼς διαξξαγῆς; ὅπερ γὰρ παρ' ὑμῖν ἡ Δήθη δύναται, τοῦτο ἐνταῦθα ἡ ἄγνοια ἐρ-

stellen". Die homerische Stelle ist Il. VI. 146 ff.:

οίηπεο φύλλων γενεή, τοίη δὲ

καὶ ἀνδρῶν.

20. 4. ἕνα οβολον ἔχοντας um die Überfahrt in die Unterwelt zu bezahlen.

9. είς ἀεί. S. zu c. 1. Den Unterschied von ἀεί zeigt das Folgende: ἀνάγκη — τὸ χουσίον ἀεὶ ("jedesmal" immer wieder) ἄλλων είναι.

14. ἐξ ἐπηκόον von einem Orte wo sie es hören könnten. Vgl. Icarom. c. 23 καὶ ἄμα ἐξαναστὰς ἐβάδιζεν ἐς τὸ ἐπηκοώτατον τοῦ οὖρανοῦ.

16. παρά πολύ bei weitem, wie παρ' δλίγον, παρὰ μιπρόν beinahe, oft bei Lucian. 21. 17. ὅπως — διατεθείκα-

21. 17. ὅπως — διατεθείκαστιν. διατιθέναι — disponere "in eine Verfassung, in einen Zustand versetzen". Vgl. Nigr. c. 24 πως γὰρούει τὴν ψυχὴν διατεθείσθαι μοι, ὅταν ὕδω τοὐτων τινά — ἀναμεμιγμένον κολάκων ὅχλω.

22. ἢν καὶ σὸ κεκραγὼς

22. ην καὶ σύ κεκραγώς διαδόαγης, και hebt nicht σύ hervor, sondern verstärkt διαδόαγης. κεκραγώς διαδόαγης wie Adv. indoct. c. 20 ην μη διαδόαγωσι βοωντες. de hist. cscr. c. 10 καν διαδόαγωσιν ἐπαινοῦντες.

XAPΩN. 39

γάζεται. πλην άλλ' είσιν αὐτῶν ὀλίγοι οὐ παραδεδεγμένοι τὸν κηρὸν ἐς τὰ ὧτα πρὸς την ἀλήθειαν ἀποκλίνοντες, ὀξὸς δεδορκότες ἐς τὰ πράγματα καὶ κατεγνωκότες οἶά ἐστιν.

ΧΑΡ. Οὐκοῦν ἐκείνοις γοῦν ἐμβοήσωμεν;

ΕΡΜ. Περιττόν καὶ τοῦτο, λέγειν πρὸς αὐτοὺς ἃ ἴσασιν. ὁρῷς ὅπως ἀποστάντες τῶν πολλῶν καταγελῶσι τῶν γινομένων καὶ οὐδαμῆ οὐδαμῶς ἀρέσκονται αὐτοῖς, ἀλλά δῆλοί εἰσι δρασμὸν ἤδη βουλεύοντες παρ' ὑμᾶς ἀπὸ 10 τοῦ βίου; καὶ γὰρ καὶ μισοῦνται ἐλέγχοντες αὐτῶν τὰς ἀμαθίας.

XAP. $E\tilde{v}$ γε, $\tilde{\omega}$ γεννάδαι $\pi \lambda \dot{\gamma} v$ πάνv δλίγοι εἰσίν, $\tilde{\omega}$ Έρμ $\tilde{\eta}$.

ΕΡΜ. Ίκανοὶ καὶ οὖτοι. ἀλλ' ἀπίωμεν ἤδη.

22. ΧΑΡ. Έν ἔτι ἐπόθουν, ὧ Έρμῆ, ἰδεῖν, καί μοι 22 δείξας αὐτὸ ἐντελῆ ἔση τὴν περιήγησιν πεποιημένος, τὰς ἀποθήκας τῶν σωμάτων [ἵνα κατορύττουσι, θεάσασθαι].

ΕΡΜ. Ἡρία, ὧ Χάρων, καὶ τύμβους καὶ τάφους καλοῦσι τὰ τοιαῦτα. πλὴν τὰ πρὸ τῶν πόλεων ἐκεῖνα τὰ 20 χώματα ὁρῷς καὶ τὰς στήλας καὶ πυραμίδας; ἐκεῖνα πάντα νεκροδοχεῖα καὶ σωματοφυλάκιά ἐστι.

ΧΑΡ. Τι οὖν ἐκείνους στεφανοῦσι τοὺς λίθους καὶ χρίουσι μύρω; οἱ δὲ καὶ πυρὰν νήσαντες πρὸ τῶν χωμάτων καὶ βόθρον τινὰ ὀρύξαντες καίουσί τε ταυτὶ τὰ

1. πλην άλλ' είσίν. S. zu c. 11.

15

8. οὐδαμῆ οὐδαμῶs nirgends auf keine Weise d. i. durchaus nicht, schon bei Platon. Vgl. Dissert. c. Hesiod. c. 8 μαντικῆς πάμπολυ ἀποδεῖν μοι δοκεῖ, ῆς τὸ ἔργον τὰ ἄδηλα καὶ οὐδαμῆ οὐδαμῶς φανερὰ προγιγνώσκειν.

12. πλήν. S. zu c. 11.

22. στεφανοῦσι τοὺς λίθους die Grabsäulen (wie Nigr. c. 30 στέφειν τὰς στήλας ἄνθεσιν). Besonders häufig bediente man sich der Eppichkränze.

23. χοίουσι μύοφ. Diese Sitte wird sonst nicht erwähnt.

24. καίονσι — δεῖπνα. Nicht nur Mahlzeiten, sondern auch Lieblingstiere der Verstorbenen, Kleidungsstücke und Schmucksachen wurden mit den Toten verbrant oder bestattet. Vgl. Nigr. c. 30. De luctu c. 14. Philopseud. c. 27 ἐπεὶ καὶ ἀπέθανε, τόν τε κόσμον ἀπαντα συγκατακαύσας καὶ τὴν ἐσθῆτα ἡ ζῶσα ἔχαιρεν. Verg. Aen. VI. 220 ff.

πολυτελή δείπνα καὶ ές τὰ ὀρύγματα οἶνον καὶ μελίκρα-

τον, ώς γοῦν εἰκάσαι, ἐκχέουσιν;

ΕΡΜ. Οὖκ οἶδα, ὦ πορθμεῦ, τί ταῦτα πρὸς τοὺς ἐν ᾿Αιδου ˙ πεπιστεύκασι γοῦν τὰς ψυχὰς ἀναπεμπομένας κάτωθεν δειπνεῖν μὲν ὡς οἶόν τε περιπετομένας τὴν κνῖ- 5 σαν καὶ τὸν καπνόν, πίνειν δὲ ἀπὸ τοῦ βόθρου τὸ μελίκρατον.

ΧΑΡ. Ἐκείνους ἔτι πίνειν ἢ ἐσθίειν, ὧν τὰ κρανία ξηρότατα; καίτοι γελοῖός εἰμι σοὶ λέγων ταῦτα ὁσημέραι κατάγοντι αὐτούς. οἶσθ' οὖν, εἰ δύναιντ' ἂν ἔτι ἀνελ- 10 θεῖν ἄπαξ ὑποχθόνιοι γενόμενοι. ἐπεί τοι καὶ παγγέλοι' ἄν, ὧ Ἑρμῆ, ἔπασχον, οὐκ ὀλίγα πράγματα ἔχων, εἰ ἔδει μὴ κατάγειν μόνον αὐτούς, ἀλλὰ καὶ αὖθις ἀνάγειν πιομένους. ὧ μάταιοι, τῆς ἀνοίας, οὐκ εἰδότες ἡλίκοις δροις διακέκριται τὰ νεκρῶν καὶ τὰ ζώντων πράγματα καὶ οἶα 15 τὰ παρ' ἡμῖν ἐστι καὶ ὅτι

κάτθαν δμῶς ὅ τ' ἄτυμβος ἀνήρ ὅς τ' ἔλλαχε τύμβου, ἐν δὲ ἰῆ τιμῆ Ἰρος κρείων τ' Άγαμέμνων Θερσίτη δ' ἴσος Θέτιδος πάϊς ἠϋκόμοιο.
πάντες δ' εἰσὶν ὁμῶς νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα,

γυμνοί τε ξηροί τε κατ' ἀσφοδελον λειμώνα.

23. ΕΡΜ. Ἡράκλεις, ὡς πολὺν τὸν Ὁμηρον ἐπαντλεῖς. ἀλλ' ἐπείπερ ἀνέμνησάς με, ἐθέλω σοι δεῖξαι τὸν τοῦ ᾿Αχιλλέως τάφον. ὁρῷς τὸν ἐπὶ τῆ θαλάττη; Σίγειον

2. ως γοῦν εἰκάσαι "vermutlich". Absoluter Gebrauch des Infinitiv mit oder ohne ως, wie in (ως) ἀπεικάσαι, (ως) οὐτωσὶ ἀκοῦσαι, und besonders häufig bei Lucian (ως) ἐμοὶ δοκεῖν.

5. ως οξόν τε, so viel als möglich. S. zu Somn. c. 16. Char.

c. 12.

6. τὸ μελίκοατον Gemisch aus Milch und Honig, das den Toten als Trankopfer dargebracht wurde.

9. γελοτός είμι λέγων persönlich konstruiert wie δήλος είμι. c. 21 δήλοι είσι δοασμον ήδη βουλεύοντες παρ' ύμᾶς ἀπὸ τοῦ βίου.

14. της ἀνοίας wie c. 13. 17. κάτθαν' όμῶς nach Hom. II. IX. 319 ff.: 20

κάτθαν' όμῶς ὅ τ' ἀεργὸς ἀνὴρ ὅ τε πολλὰ ἐοργώς.

οὐδέ τί μοι περίχειται, ἐπεὶ πάθον ἄλγεα θυμῷ.

18. Ioos. Der Bettler bei den Freiern der Penelope. Od. XVIII. 1 ff. 19. Θεοσίτη. S. II. II. 212 ff. 20. νεκύων ἀμενηνὰ κά-

οηνα Odyss. X. 521. 536.

21. κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα Od. XI. 539. 572. XXIV. 13. 23. 24. Σίγειον Vorgebirge

in Troas.

μεν εκεῖνό εστι τὸ Τρωϊκόν· ἀντικοὸ δε δ Αίας τέθαπται εν τῶ 'Ροιτείω.

ΧΑΡ. Οὐ μεγάλοι, ὧ Έρμῆ, οἱ τάφοι. τὰς πόλεις δὲ τὰς ἐπισήμους δεῖξόν μοι ἤδη, ᾶς κάτω ἀκούομεν, τὴν Νίνον τὴν Σαρδαναπάλλου καὶ Βαβυλῶνα καὶ Μυκήνας καὶ Κλεωνὰς καὶ τὴν Ἰλιον αὐτήν πολλοὺς γοῦν μέμνημαι διαπορθμεύσας ἐκεῖθεν, ὡς δέκα ὅλων ἐτῶν μὴ νεωλκῆσαι μηδὲ διαψῦξαι τὸ σκαφίδιον.

ΕΡΜ. Ἡ Νίνος μέν, ὧ πορθμεῦ, ἀπόλωλεν ἤδη καὶ οὐδὲ ἴχνος ἔτι λοιπὸν αὐτῆς, οὐδ' ἂν εἴποις ὅπου ποτὲ ἦν' ἡ Βαβυλών δέ σοι ἐκείνη ἐστὶν ἡ εὕπυργος, ἡ τὸν μέγαν περίβολον, οὐ μετὰ πολὺ καὶ αὐτὴ ζητηθησομένη ὅσπερ ἡ Νίνος' Μυκήνας δὲ καὶ Κλεωνὰς αἰσχύνομαι δεῖξαί σοι, καὶ μάλιστα τὸ Ἰλιον. ἀποπνίξεις γὰρ εὖ οἶδ' τι τὸν Ὁμηρον κατελθών ἐπὶ τῆ μεγαληγορία τῶν ἐπῶν. πλὴν ἀλλὰ πάλαι μὲν ἦσαν εὐδαίμονες, νῦν δὲ τεθνᾶσι καί αὖται' ἀποθνήσκουσι γάρ, ὧ πορθμεῦ, καὶ πόλεις ὥσπερ ἄνθρωποι, καὶ τὸ παραδοζότατον, καὶ ποταμοὶ ὅλοι' Ἰνάχου γοῦν οὐδὲ τάφρος ἔτι ἐν Ἄργει καταλείπεται.

XAP. Παπαῖ τῶν ἐπαίνων, Ὁμηςε, καὶ τῶν ὀνομάτων, Ἰλιος ἱρὴ καὶ εὐρυάγυια καὶ ἐϋκτίμεναι Κλεωναί.

2. ἐν τῷ 'Pοιτείῳ an derselben Küste, etwas weiter nördlich.

6. Κλεωνάς bei Homer II. II. 570 εὐκτίμεναι genannt, Stadt in

Argolis wie Μυμήναι.

7. ως - μη νεωλαήσαι. ως für σστε schon bei Herodot und bei den attischen Dichtern, oft bei Lucian. - δένα δλων έτων Gen. wie c. 2 πολλοῦ τοῦ χρόνου.

11. ή τον - περίβολον. S.

zu c. 9.

14. ἀποπνίξεις γὰο εὖ οἶδ' ὅτι. S. zu c. 1. Somn. c. 18.

16. πλην άλλά. S. zu c. 11.
18. τὸ παραδοξότατον verkūrzter Relativsatz, hier parenthetisch, was das Widersinnigsteist'. Ebenso τὸ καινότατον, τὸ αἰσχιστον. An anderen Stellen als

regierender Hauptsatz mit folgendem ὅτι Pisc. c. 26, 35. Menipp. c. 4 καὶ τὸ πάντων ἀτοπώτατον, ὅτι περὶ τῶν ἐναντιωτάτων ἔκαστος αὐτῶν λέγων σφόδρα νικῶντας καὶ πιθανοὺς λόγους ἐπορίζετο. Die Form des vollständigen Satzgefüges, auf welches diese bei Lucian sehr häufigen Verkürzungen zurückzuführen sind, s. z. B. Prometh. c. 17 δ δὲ μάλιστά με ἐ πο πνίγει τοῦτ ἐστίν, ὅτι μεμφόμενοι τὴν ἀνσρωποποιίαν καὶ μάλιστά γε τὰς γυναϊκας ὅμως ἐρᾶτε αὐτῶν.

19. Iváxov Fluss in Argolis, der sich in den Argolischen Meerbusen

ergiesst oft versumpft.

20. τῶν ἐπαίνων. S. zu

c. 13.

21. ἐϋκτίμεναι. S. zu c. 23.

24 24. ἀλλὰ μεταξὺ λόγων τίνες ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ πολεμοῦντες ἢ ὑπὲρ τίνος ἀλλήλους φονεύουσιν;

ΕΡΜ. 'Αργείους δρᾶς, ὧ Χάρων, καί Αακεδαιμονίους καὶ τὸν ἡμιθνῆτα ἐκεῖνον στρατηγὸν 'Οθρυάδαν τὸν ἐπιγράφοντα τὸ τρόπαιον τῷ αὐτοῦ αίματι.

ΧΑΡ. Ύπεο τίνος δ' αὐτοῖς, ὧ Έομῆ, ὁ πόλεμος; ΕΡΜ. Ύπεο τοῦ πεδίου αὐτοῦ, ἐν ὧ μάχονται.

ΧΑΡ. Ὁ τῆς ἀνοίας, οῖ γε οὐκ ἴσασιν ὅτι, κἂν ὅλην τὴν Πελοπόννησον αὐτοὶ κτήσωνται, μόγις ἂν ποδιαῖον ἕκαστος λάβοιεν τόπον παρὰ τοῦ Αἰακοῦ τὸ δὲ πεδίον 10 τοῦτο ἄλλοτε ἄλλοι γεωργήσουσι πολλάκις ἐκ βάθρων τὸ τρόπαιον ἀνασπάσαντες τῷ ἀρότρω.

ΕΡΜ. Οὕτω μὲν ταῦτα ἔσται· ἡμεῖς δὲ καταβάντες ἤδη καὶ κατὰ χώραν εὐθετήσαντες αὖθις τὰ ὄρη ἀπαλλαττώμεθα, ἔγὼ μὲν καθ' ἃ ἔστάλην, σὸ δὲ ἔπὶ τὸ πορθ- 15 μεῖον. ἤξω δέ σοι καὶ αὐτὸς μετ' ὀλίγον νεκροστολῶν.

ΧΑΡ. Εὖ γε ἐποίησας, ὧ Έρμῆ εὐεργέτης εἰς ἀεὶ ἀναγεγράψη. — ἀνάμην τι διὰ σὲ τῆς ἀποδημίας. — οἰά ἐστι τὰ τῶν κακοδαιμόνων ἀνθρώπων! — περὶ Χάρωνος δὲ οὐδεὶς λόγος.

24. 1. $\mu \varepsilon \tau \alpha \xi \dot{\nu} \lambda \dot{\nu} \gamma \omega \nu$ nämlich: "sei's gesagt" = $\dot{\alpha}$ propos. Ebenso Navig. c. 5. Vgl. zu c. 5.

4. 'Ο θονάδαν ἐπίγράφοντα – αΐματι. Ein von Lucian oft (z. B. Rhet. praec. c. 18. Icarom. c. 18) erwähntes Ereignis. Vgl. Herod. I. 82 ff. In dem Kampfe der Spartaner und Argiver (um 546 v. Chr.) über das cynurische Grenzgebiet von Tyrea waren von den Argivern zwei, von den Spartanern nur Othryadas übrig geblieben, der den Kampfplatz als Sieger behauptete, aber aus Scham allein das Leben gerettet zu haben sich selbst den Tod gab.

5. τὸ τρόπαιον mit Beziehung

auf das Siegeszeichen des Othrya-

20

17. εὐεργέτης ἀναγεγράψη ein Ehrentitel, der in Athen als besondere Auszeichnung gewährt zu werden pflegte. Vgl. Anach. c. 15, wo Solon für Anacharsis beantragt: εὐεργέτης ὑμῶν ὁ ἀνὴρ ἀναγεγράφθω.

είς ἀεί wie c. 1. 16. 20. S.

zu c. 1.

19. περί Χάρωνος δὲ οὐδεὶς λόγος. "Von Charon ist nicht die Rede" d. i. an den Tod denkt Niemand. Anspielung auf Xanthias bei Aristophanes Fröschen v. 87 περί ἐμοῦ δ' οὐδεὶς λόγος.

Timon oder der Menschenfeind.

Obwohl Timon von Athen*) seit mehr als zwei Jahrtausenden als Typus des Menschenhasses in Aller Munde ist, sind uns doch seine Lebensschicksale fast völlig unbekannt. Nur so viel scheint festzustehn, daß er ein Zeitgenosse des peloponnesischen Krieges war, daß er sich ein turmähnliches Haus fern von der Menschen Verkehr gebaut und selbst im Tode abgesondert auf einer steilen Felsenklippe eine vereinsamte, fast unnah-

bare Grabstätte hatte (S. zu c. 42).

Aristophanes, der ihn in seiner Lysistrate v. 808 ff. einen Wechselbalg der Erinnyen (Εριννύων ἀποδδώξ) nennt, läst den Chor der Frauen von ihm singen, daß er finsteren mit unnahbaren Dornen umschlossenen Sinnes (άβάτοισιν ἐν σχώλοισι τὸ πρόσωπον περιειργμένος) sein Leben in feindseligem Hasse gegen die bösen Männer verbracht habe, während er den Weibern freundlich gesinnt gewesen. In den Vögeln v. 1547 nennt sich Prometheus, nachdem er von seinem bekannten Hasse gegen die Götter gesprochen, einen echten Timon, einen Timon vom reinsten Wasser (Τίμων καθαρός). Der Μονότροπος des Komikers Phrynichos führt, wie er selbst sagt, ein Leben wie Timon:

ζῶ δὲ Τίμωνος βίον ἄγαμον ἄδουλον, ὀξύθυμον, ἀπρόσοδον ἀγέλαστον, ἀδιάλεκτον, ἰδιογνώμονα,

ein Leben, das eigensinnig in sich selbst abgeschlossen beharrend (ἰδιογνώμων) in entschiedenem Widerspruche und außer Gemeinschaft mit der menschlichen Gesellschaft steht.

^{*)} Zu unterscheiden von dem skeptischen Philosophen und Sillographen Timon aus Phlius.

44 TIMON

Geschieht bei den bisher genannten Dichtern nur beiläufig Timons Erwähnung, so hat ein Dichter der neueren attischen Komödie Antiphanes in seinem leider verloren gegangenen Timon ihn wie es scheint zum Helden eines Stückes gewählt.

Mehr als diese wenigen Notizen besitzen wir nicht von seinen Zeitgenossen. Spätere vereinzelte Nachrichten lassen sich zumeist auf das Zeugnis eines Neanthes zurückführen, welcher mutmasslich an dem Hofe des Königs Attalus (241-198 v. Chr.) gelebt und ein Buch περί ἐνδόξων ἀνδρῶν geschrieben hat. Aber selbst was Timon zu einem so tiefen unauslöschlichen Hasse gegen die Menschen getrieben, entzieht sich der Forschung. Erst bei Plutarch in der Lebensbeschreibung des Antonius*) (c. 69) finden wir eine Andeutung, in der Mitteilung, dass Antonius sich wie Timon in einen vereinsamten Turm in ein Timonion zurückgezogen habe, wohl weil er wie dieser von seinen Freunden gekränkt und mit Undank belohnt worden sei. Allein auch dies weist nur darauf hin, wie Plutarch ihn aufgefast hat, ohne durch irgend eine ältere Quelle als Thatsache beglaubigt zu sein. Am natürlichsten ist es, den Hass mit der Sittenverderbnis seiner Zeit in Verbindung zu bringen, von welcher Thucydides ein ergreifendes Bild entwirft. Was ihn aber zum Gegenstande der griechischen Komödie machte, konnte nicht sowohl der sittlich berechtigte und als solcher von der Komödie stets anerkannte Ingrimm gegen die Entartung seiner Zeit sein, als daß er dieses Sittenrichteramt übte, ohne selbst etwas gethan zu haben, dieser Verderbnis gegenüber seine eigene Kraft und Tüchtigkeit zum Wohle des Staates geltend zu machen. Dass er weder je an einer Festgesandtschaft nach Olympia (eine der Staats-Dienstleistungen, die mit persönlichen Opfern verbunden waren), teilgenommen, noch im Kampfe sein Blut vergossen, gesteht er selbst bei Lucian c. 50 ein, und gewiß wäre von dieser ausdrücklichen Versicherung bei Lucian nichts zu finden, wenn diese Angabe irgendwie im Widerspruche mit den überlieferten Nachrichten gestanden hätte. Grade dadurch aber richtete Timon sich selbst. Eben weil er in selbstsüchtiger Zurückgezogenheit seinen Weg wandelte und nichts für das allgemeine Wohl that **), verdiente er den Spott der Komödie.

Sein tugendstolzer Hass war nur eine andere Form des

^{*)} τον Τίμωνος βίον ἀγαπᾶν καὶ ζηλοῦν ἔφασκεν, ὡς δη πεπον-Φως ὅμοια· καὶ γὰρ αὐτὸς ἀδικηθεὶς ὑπὸ φίλων καὶ ἀχαρισθεὶς διὰ τοῦτο πᾶσιν ὀνθοώποις ἀπιστεῖν καὶ δυσχεραίνειν. **) Dies ist das Wesen des ἐδιογνώμων.

Egoismus, den er tadelte, und nicht ohne Bedeutung ist der Zug, den Aristophanes angiebt — mit wie viel Recht bleibt dahingestellt —, dass er bei aller Feindschaft gegen die Männer den Frauen nicht abhold gewesen sei. Ohne Zweifel wollte er damit andeuten, dass wie Timon im öffentlichen Leben die Pflicht gegen das Vaterland vernachlässigte und versäumte, so auch sein Privatleben trotz aller Entrüstung gegen die Versunkenheit Anderer, keineswegs ganz vorwurfsfrei war, dass er mit einem Worte die Sittenstrenge nicht übte, die er von Anderen verlangte. Würde aber zu allen Zeiten eine so schroffe, menschenseindliche Abtrennung von der Welt die Aufmerksamkeit der Zeitgenossen auf sich ziehen, wie sehr musste dies unter Verhältnissen der Fall sein, wo wie in Athen die politische Verfassung und Lebensgewohnheit einen näheren Zusammenhang aller Bürger unter einander mit sich brachte!

Lucian fand in den wenigen ihm überlieferten Zügen dieses Sonderlings einen erwünschten Stoff, seiner Zeit einen Spiegel vorzuhalten, namentlich das Schmarotzerwesen der Parasiten, die Charakterlosigkeit der Rhetoren, die Hohlheit der Philosophen, gegen die er auch anderwärts*) vielfach mit der ganzen Schärfe seines Spottes sich wendet, an den Pranger zu stellen. In freier Schöpfung benutzt er ihn zu einem dramatischen Dialoge, der zu dem Vortrefflichsten gehört, was wir von Lucian besitzen, von solcher Frische und Wahrheit, das auch noch Shakespeare in seinem Alter durch ihn zur dramatischen Behandlung desselben Gegenstandes sich

veranlasst fand.

Mit der ihm eigentümlichen Kunst führt Lucian uns mitten in die Sache hinein: Timon gräbt unter Verwünschungen gegen die Götter mühsam sein kleines Stück Land. Juppiter wird aufmerksam und erkundigt sich bei Hermes nach dem unverschämten Schreier. Als er aber hört, daß es Timon sei, der Reiche, der ihm so viel Hekatomben dargebracht und der nun in höchster Armut darbe, fühlt er sich von Reue über seine eigene Saumseligkeit und von Mitleid mit dem unverschuldeten Schicksal ergriffen. Plutus soll wieder zu Timon zurück. Nur mit

^{*)} Gegen die Parasiten in seiner Schrift περὶ παρασίτου ἢ ὅτι τέχνη ἡ πατασιτική, gegen die Rhetoren namentlich im Ἡργτόρων διδάσκαλος, gegen die Philosophen in Βίων πρᾶσις, Άλιεύς u. A.

Widerstreben nimmt ihn Timon auf. Es stellen sich sogleich seine alten Freunde wieder ein, die ihn in der Not verlassen hatten, werden aber nun mit Hohn und Spott und Schlägen

zurückgewiesen.

Dies ist in wenigen Worten der Inhalt der Schrift. Obgleich danach der Ziel- und Brennpunkt des Ganzen bei Lucian die Demütigung der undankbaren Schmarotzer bildet, unter deren Repräsentanten er mit besonderem Behagen Demeas den Redner und den Philosophen Thrasykles zeichnet, so ist doch das Charakterbild Timons darüber keineswegs vernachlässigt, sondern vielmehr mit sichtbarer Liebe ausgeführt, voll Leben und aus einem Gusse. Nur an einer Stelle (c. 39) nimmt man Anstofs, wo Timon nach langem Widerstande, den er mit einem schönen warmen Lobe der ihm liebgewordenen Penia rechtfertigt, endlich deshalb den Wechsel des Glückes sich gefallen lässt und den ihm von Neuem gebotenen Reichtum anzunehmen erklärt, weil man dem Zwange der Götter sich nicht entziehen könne. Gegen sie hatte er ja noch kurz vorher seine Geringschätzung mit übersprudelnder Redefülle kund gegeben! Jedenfalls hätte es seinem Charakter mehr entsprochen, wenn er, was freilich bald darauf in glänzender Weise bei seinem menschenfeindlichen Gelübde (c. 42) nachgeholt wird, ausschließlich durch den Gedanken bestimmt worden wäre und in ihm Trost und Befriedigung gefunden hätte, dass ihm so eine willkommene Gelegenheit sich biete den nichtswürdigen Menschen seine volle Verachtung fühlbar zu machen.

Einen wertvollen Beitrag zur Beurteilung des Timon von Lucian, verglichen mit der Studie des fast gleichzeitigen Rhetors Libanius (Τίμων ἐρῶν ᾿Αλκιβιάδου ἑαντὸν προσαγγέλλει) und der dramatischen Bearbeitung von Shakespeare hat Binder in seiner Schrift: "Über Timon den Misanthropen. Ulm 1856" geliefert. Die lichtvollste Sonderung von Wahrheit und Dichtung in dem Mythus — so kann man fast sagen — des Timon von Athen verdanken wir neuerdings der gründlichen Untersuchung von Piccolomini sulla legenda di Timone il misantropo in Studi di filologia greca. I. 1886. Torino.

ΤΙΜΩΝ Η ΜΙΣΑΝΘΡΩΠΟΣ.

ΤΙΜΩΝ, ΖΕΥΣ, ΕΡΜΗΣ, ΠΛΟΥΤΟΣ, ΠΕΝΙΑ, ΓΝΑΘΩΝΙΔΗΣ, ΦΙΛΙΑΔΗΣ, ΔΗΜΕΑΣ, ΘΡΑΣΥΚΛΗΣ.

- 1. ΤΙΜ. ⁵Ω Ζεῦ φίλιε καὶ ξένιε καὶ έταιρεῖε καὶ 1 ἐφέστιε καὶ ἀστεροπητὰ καὶ ὅρκιε καὶ νεφεληγερέτα καὶ ἐρίγδουπε καὶ εἴ τί σε ἄλλο οἱ ἐμβρόντητοι ποιηταὶ καλοῦσι, καὶ μάλιστα ὅταν ἀπορῶσι πρὸς τὰ μέτρα τότε 5 γὰρ αὐτοῖς πολυώνυμος γινόμενος ὑπερείδεις τὸ πῖπτον τοῦ μέτρου καὶ ἀναπληροῖς τὸ κεχηνὸς τοῦ ἑυθμοῦ ποῦ
 - 1.1. έταιρεῖε. Diesen Beinamen hat Zeus als Beschützer aller Verbindungen und Genossenschaften. In Magnesia wurde ihm in dieser Eigenschaft ein besonderes Fest Έταιρίδια gefeiert.
 - 3. οί ἐμβρόντητοι ποιηταί. ἐμβρόντητοι attoniti komische Bezeichnung der sonst ἔνθεοι oder θεόληπτοι genannten Dichter, nicht ohne Beziehung auf die abgeleitete Bedeutung stupidus.
 - εἴ τί σε ἄλλο καλοῦσι. καλεῖν τινά τι mit und ohne ὄνομα, Jemanden mit einem Namen benennen', oft bei Lucian. de morte Peregrini c. 5 τοῦτο γὰρ ὁ κειροκρώς έκεῖνος έκαλεῖτο. c. 12 ἔτι γὰρ

τοῦ το ἐκαλεῖτο. c.30 τοῦτο γὰρ τὴν καῦσιν καλοῦσι. Sympos. c. 19 τοῦτο γὰρ ὁ γελωτοποιὸς ἐκαλεῖτο. S. zu Gall. c. 10.

5. τὸ πῖπτον τοῦ μέτρον — τὸ κεχηνὸς τοῦ ὁνθμοῦ die substantivierten Participien mit abhängigem Genetiv für die entsprechenden abstrakten Substantivierte Adjektive z. B. Verae hist. I. c. 2 τὸ ξένον τῆς ὑποθέσεως. Nigr. c. 12 τὸ καθαρὸν τῆς διαίτης. de hist. conser. c. 35 τὸ ἐπίφθονον τοῦτο τῆς ὑποσχέσεως. de saltat. c. 73. Somn. c. 8. — τὸ πῖπτον mit Beziehung auf die innere Halt, d. i. Gehaltlosig keit.

σοι νῦν ή ἐρισμάραγος ἀστραπή καὶ ή βαρύβρομος βροντή καὶ ὁ αἰθαλόεις καὶ ἀργήεις καὶ σμερδαλέος κεραυνός; άπαντα γάρ ταῦτα λῆρος ἤδη ἀναπέφηνε καὶ καπνὸς ἀτεχνῶς ποιητικὸς έξω τοῦ πατάγου τῶν ὀνομάτων. τὸ δὲ ἀοίδιμόν σοι καὶ έκηβόλον ὅπλον καὶ πρόχειρον οὐκ οἶδ' 5 δπως τελέως ἀπέσβη καὶ ψυχρόν ἐστι μηδὲ ὀλίγον σπιν-2 θηρα δργης κατά των άδικούντων διαφυλάττον, 2. θαττον γοῦν τῶν ἐπιορκεῖν τις ἐπιχειρούντων ξωλον θουαλλίδα φοβηθείη αν η την τοῦ πανδαμάτορος κεραυνοῦ φλόγα. ούτω δαλόν τινα έπανατείνεσθαι δοκεῖς αὐτοῖς, ώς πῦρ 10 μεν ή καπνον άπ' αὐτοῦ μη δεδιέναι, μόνον δε τοῦτο οίεσθαι απολαύσειν τοῦ τραύματος, ὅτι αναπλησθήσονται τῆς ἀσβόλου. ώστε ήδη διὰ ταῦτά σοι καὶ ὁ Σαλμωνεὺς άντιβρονταν ετόλμα, ού πάνυ τι άπίθανος ών, πρός ούτω ψυχρον την δργην Δία θερμουργός άνηρ μεγαλαυχούμενος. 15 πῶς γάρ; ὅπου γε καθάπερ ὑπὸ μανδραγόρα καθεύδεις, δς οὔτε τῶν ἐπιορκούντων ἀκούεις οὔτε τοὺς ἀδικοῦντας έπισχοπεῖς, λημᾶς δὲ καὶ ἀμβλυώττεις πρὸς τὰ γινόμενα 3 καὶ τὰ ὧτα ἐκκεκώφωσαι καθάπερ οἱ παρηβηκότες. 3. ἐπεὶ νέος γε έτι καὶ ὀξύθυμος ὢν καὶ ἀκμαῖος τὴν ὀργὴν πολλά 20

1. ἐφισμάφαγος ἀστφα-πή. So Hesiod. theog. 815 ἐφισμαράγοιο Διός κλειτοί έπίnovooi.

βαρύβρομος βροντή. So Eurip. Phoniss, 182 ià Némeou nai Διὸς βαρύβρομοι βρονταί.

4. ἀτεχνῶς, ohne Weiteres, ganz und gar'; zu unterscheiden von ἀτέχνως kunstlos. S. zu Nigr. c. 19.

 ξξω τοῦ πατάγον τῶν δνομάτων. S. zu Char. c. 18.
 5. οὖκ οἶδ' ὅπως — ἀπέσβη. Über οὖκ οἶδ' ὅπως, οὖκ οἶδ' οποι, εν οίδ' ότι siehe zu Somnium c. 18. Ebenso οὐκ οἶδ' ὅϑεν c. 45. Jup. tragoed. c. 4.

2. 13. ὁ Σαλμωνεύς, Sohn des Aeolos und Bruder des Sisyphos. Er wagte sich Zeus gleichzustellen, ahmte den Donner mit Fellen und Kesseln oder mit seinem Wagen, den Blitz mit Fackeln nach und wurde zur Strafe von Zeus durch einen Blitz in den Tartarus geworfen. Vgl. Verg. Aen. VI. 585, 586: Vidi et crudelis dantem Salmonea poenas, Dum flammas Iovis et sonitus imitatur Olympi u. ff.

14. πρός ούτω ψυχρόν την δογήν. S. zu Somn. c. 2. Vgl. c. 9 μεγάλη τη φωνη. c. 21 πολλη τη οθόνη. c. 22 μέγα τὸ μίσθωμα, οὐκ δλίγον το δέλεαο. c. 29 μυρία τὰ ἄγκιστρα. c. 41 ἀναπεπταμένοις τοῖς χόλποις.

18. λημα̃s. Vgl. Adv. indoct. c. 23 χύτραις λημαν.

3. 19. έπεὶ — πολλά κατὰ τῶν ἀδίκων — ἐποίεις. ἐπεί - am Anfang eines Satzes ohne $TIM\Omega N$. 49

κατά τῶν ἀδίκων καὶ βιαίων ἐποίεις καὶ οὐδέποτε ἦγες τότε πρός αὐτοὺς ἐκεχειρίαν, ἀλλ' ἀεὶ ἐνεργὸς πάντως ό περαυνός ήν και ή αίγις ἐπεσείετο και ή βροντή ἐπαταγείτο καὶ ή ἀστραπή συνεχὲς ωσπερ εἰς ἀκροβολισμὸν 5 προηκοντίζετο οί σεισμοί δέ κοσκινηδόν καὶ ή χιών σωοηδόν και ή χάλαζα πετοηδόν, ενα σοι φορτικώς διαλέγωμαι, θετοί τε δαγδαῖοι καὶ βίαιοι, ποταμός ξκάστη σταγών · ωστε τηλικαύτη έν ακαρεί χρόνου ναυαγία έπλ τοῦ Δευκαλίωνος ἐγένετο, ὡς ὑποβουχίων ἁπάντων κατα-10 δεδυκότων μόγις εν τι κιβώτιον περισωθήναι προσοκείλαν τῷ Δυκωρεῖ ζώπυρόν τι τοῦ ἀνθρωπίνου σπέρματος διαφυλάττον είς έπιγονην κακίας μείζονος. 4. τοιγάρτοι 4 απόλουθα της δαθυμίας ταπίχειρα πομίζη παρ' αὐτῶν, ούτε θύοντος έτι σοί τινος ούτε στεφανούντος, εί μή τις άρα πάρεργον 'Ολυμπίων, και οδτος ού πάνυ άναγκαῖα ποιείν δοκών, άλλ' είς έθος τι άρχαιον συντελών καί

Nachsatz, wie das korrektive quam-

quam. Vgl. zu c. 9.
1. ήγες — ἐκεχειρίαν wie ήσυχίαν άγειν u. a. S. zu Cha-

ron c. 3.

5. οί σεισμοὶ δὲ κοσκινηδόν, die Erderschütterungen geschahen "siebweise" d. i. so schnell wie man ein Sieb schüttelt, wurde die Erde geschüttelt. Anders Epist. Saturnal. c. 24 την έσθητα δὲ όλιγωρία τῶν ἐπιμελητών κοσκινηδον διατετουπησθαι ύπὸ τῶν βελτίστων μνῶν. — Ähnliche zur Erhöhung der komischen Gravität gebildete Wörter wie hier κοσκινηδόν, σωρηδόν, πετοηδόν s. de hist. cscr. c. 19 έλικηδόν, βοστουχηδόν.

8. ἐν ἀκαρεῖ χρόνου. S. zu

Charon c. 14.

έπὶ τοῦ Λευκαλίωνος "zur Zeit des".. "unter". Vgl. Tyrannicid.c. 6 ἐπ' ἐκείνων οὐδὲν τοιοῦτον ηλπίζετο. Saturn. c. 7 ἀναλαμβάνω την ἀοχήν, ώς ὑπομνήσαιμι τοὺς ἀνθοώπους, οἶος ην δ έπ' έμοῦ βίος und weiter

unten οὐδεὶς γὰο ἐπ' ἐμοῦ δοῦlos nv.

11. τῶ Λυκωρεῖ. Λυκωρεύς = Αυκώρεια, Stadt auf der südlichen Spitze des Parnasses.

ζώπυρόν τι τοῦ ἀνθρωπίνου σπέρματος διαφυλάτ-του, nach Plato legg. III. 677 ώς οί τότε περιφυγόντες την φθοραν σχεδον ὄφειοί τινες αν εξεν νομης, έν κοουφαίς που σμικοά ζώπυρα τοῦ τῶν ἀνθοώπων διασεσωσμένα γένους.

4. 12. τοιγάρτοι schliefst sich

an das Ende von c. 2 an.

14. εἰ μή τις ἄρα πάρεργον 'Ολυμπίων, "als Zugabe bei den olympischen Spielen", zu ergänzen aus dem Vorhergehenden Die i στεφανοί. Ebenso de sacrif. c. 11 – ἀγαπῶντα, εἰ διὰ πέντε ὅλων έτων θύσει τις αὐτῷ πάρεργον Όλυμπίων. Vgl. όδοῦ πάρερ-γον beiläufig. Pseudolog. c. 12 ίδού, μεμάθηκας ήδη όδου πάρεργον, τι βούλεται αυτοῖς ή ἀποφρας ημέρα.

16. συντελών, συντελείν είς

μετ' ολίγον Κρόνον σε, ο θεων γενναιότατε, αποφανούσι παρωσάμενοι της τιμης. ἐω λέγειν, ποσάκις ήδη σου τὸν νεών σεσυλήκασιν οἱ δέ τινες καὶ αὐτῷ σοι τὰς χείρας 'Ολυμπίασιν ἐπιβεβλήκασι, καὶ σὸ ὁ ὑψιβρεμέτης ωχνησας η αναστήσαι τούς κύνας ή τούς γείτονας έπι- 5 καλέσασθαι, ώς βοηδρομήσαντες αὐτοὺς συλλάβοιεν ἔτι συσκευαζομένους πρός την φυγήν άλλ' δ γενναίος καί Γιγαντολέτωρ καὶ Τιτανοκράτωρ ἐκάθησο τοὺς πλοκάμους περικειρόμενος ύπ' αὐτῶν, δεκάπηχυν κεραυνὸν ἔχων ἐν τῆ δεξια. ταῦτα τοίνυν, ὧ θαυμάσιε, πηνίκα παύσεται 10 ούτως αμελώς παρορώμενα; η πότε κολάσεις την τοσαίτην άδικίαν; πόσοι Φαέθοντες ή Δευκαλίωνες ίκανοί 5 προς ούτως υπέραντλον υβριν του βίου; 5. ενα γάρ τὰ κοινά ξάσας τάμα είπω, τοσούτους 'Αθηναίων είς ύψος άρας καὶ πλουσίους ἐκ πενεστάτων ἀποφήνας καὶ πᾶσι 15 τοῖς δεομένοις ἐπικουρήσας, μᾶλλον δὲ ἀθρόον εἰς εὐεργεσίαν των φίλων έκχέας τὸν πλοῦτον, ἐπειδή πένης διὰ ταῦτα ἐγενόμην, οὐκέτι οὐδὲ γνωρίζομαι πρὸς αὐτῶν ούδε προσβλέπουσιν οί τέως υποπτήσσοντες και προσκυνοῦντες κάκ τοῦ ἐμοῦ νεύματος ἀπηρτημένοι, άλλ' 20 ήν που καὶ δδῷ βαδίζων ἐντύχω τινὶ αὐτῶν, ώσπες τινὰ στήλην παλαιοῦ νεκροῦ ὑπτίαν ὑπὸ τοῦ χρόνου ἀνατετραμμένην παρέρχονται μηδὲ ἀναγνόντες, οἱ δὲ καὶ πόδοωθεν ιδόντες ετέραν εμτρέπονται δυσάντητον και άποτρόπαιον θέαμα όψεσθαι ύπολαμβάνοντες τὸν οὐ 2 πρὸ πολλοῦ σωτῆρα καὶ εὐεργέτην αὐτῶν γεγενημένον.

τινα an Jemand einen Tribut entrichten.

1. Κοόνον σε — ἀποφανοῦσι d. i. absetzen. Vgl. Κρονικὸς ἄνθοωπος Rhet. praec. c. 10 ein altfränkischer d. i. aus der Mode gekommener Mensch.

8. τοὺς πλοκάμους περικειρόμενος. Derselbe an einer Statue des Zeus begangene Raub wird auch Juppiter trag. c. 32 erzählt; Haare und Bart der Götter-

bilder waren nicht selten von Gold. Vgl. Timon c. 9.

12. πόσοι Φαέθοντες ἢ Λευχαλίωνες d.i. Strafe mit Feuer oder Wasser.

5. 21. ὥσπες τινὰ στήλην — ὑπτίαν — ἀνατετραμμενην παρέρχονται. S. zu Charon c. 3.

24. έτέραν έκτρέπονται nämlich όδόν.

51 TIMON.

6. ωστε ύπο των κακων έπι ταίτην την έσχατιαν τραπό-6 μενος εναψάμενος διφθέραν εργάζομαι την γην υπόμισθος δβολών τεττάρων, τη έρημία και τη δικέλλη προσφιλοσοφών. ένταῦθα τοῦτο γοῦν μοι δοχώ χερδανεῖν, 5 μηκέτι ὄψεσθαι πολλούς παρά την άξίαν εὖ πράττοντας. άνιαρότατον γὰρ τοῦτό γε. ἤδη ποτὲ οὖν, ὧ Κρόνου καὶ Ρέας υξέ, τὸν βαθύν τοῦτον υπνον ἀποσεισάμενος καὶ νήδυμον - ύπὲς τὸν Ἐπιμενίδην γὰς κεκοίμησαι καὶ ἀναζδιπίσας τὸν κεραυνὸν ἢ ἐκ τῆς Αἴτνης ἐναυσά-10 μενος μεγάλην ποιήσας την φλόγα ἐπίδειξαί τινα χολην ανδρώδους και νεανικού Διός, εί μη άληθη έστι τὰ υπὸ Κρητών περί σοῦ καὶ τῆς ἐκεῖ ταφῆς μυθολογούμενα.

7. ΖΕΥΣ. Τίς οὖτός ἐστιν, ὧ Έρμῆ, ὁ κεκραγώς ἐκ 7 τῆς 'Αττικῆς παρά τὸν Ύμηττὸν ἐν τῆ ὑπωρεία πιναρὸς 15 όλος και αθχμών και υποδίφθερος; σκάπτει δε οίμαι έπικεκυφώς · λάλος ἄνθρωπος καὶ θρασύς. ἦ που φιλόσοφός έστιν. οὐ γὰρ ἂν οὕτως ἀσεβεῖς τοὺς λόγους διεξήει

zad' huwv.

ΕΡΜ. Τί φής, ω πάτερ; άγνοεῖς Τίμωνα τὸν Έχε-20 χρατίδου τὸν Κολλυτέα; οὖτός ἐστιν ὁ πολλάκις ἡμᾶς καθ' ἱερῶν τελείων ἐστιάσας [δ νεόπλουτος], δ τὰς ὅλας

6. 1. ωστε am Anfange "daher, demnach" oft bei Lucian.

3. τη έρημία — προσφιλοσοφων, zur έρημία ge-wendet d. i. mit ihr philosophieren.

5. παρὰ τὴν ἀξίαν. παρά "nebenhin", "daneben vorbei" =

praeter gegen.

8. νπέο τον Έπιμενίδην, "darüber hinaus" d.i. mehr als..., länger als Epimenides. Vgl. Rhet. praec. c. 9. 13. 15 όήτορα σε ύπὲρ τοὺς πόντας ἀποφανῶ. c. 17. Pisc. c. 23 und oft. Epimenides aus Kreta, Priester des Zeus, zu seiner Zeit, um 600 v. Chr., in der Kunst der Sühnungen und Reinigungen berühmt und deshalb zur Sühnung des ayos Κυλώνειον nach Athen be-in gebetet und uns so gespeist hat."

rufen. Außer vielem anderen Wunderbaren erzählt man von ihm, dass er ermüdet in der diktäischen Höhle sich niedergelegt und vierzig (nach Anderen fünfzig oder siebenundfünfzig) Jahre geschlafen habe.

11. τὰ — μυθολογούμενα. Nach einer kretischen Sage soll Zeus in der Nähe der Stadt Gnosus begraben liegen. S. Deor. concil. c. 6. 7. 20. τον Κολλυτέα. Κολλυ-

τός ein attischer Demos der ägei-

schen Phyle.

21. καθ' ίερῶν τελείων έστιάσας ungewöhnlich nach der Analogie von καθ' ίεοῶν ὀμόσαι, εὔχεσθαι. Vollständig würde es heißen müssen: "der so oft unter Darbringung von Opfern zu uns

έκατόμβας, παρ' ῷ λαμπράς ἐορτάζειν εἰώθαμεν τὰ Διάσια.

ZEY Σ . $\Phi \varepsilon \tilde{v} \tau \tilde{\eta} \varsigma \ \tilde{\alpha} \lambda \lambda \alpha \gamma \tilde{\eta} \varsigma \cdot \delta \ \kappa \alpha \lambda \delta \varsigma \ \tilde{\epsilon} \kappa \varepsilon \tilde{\iota} vo \varsigma, \ \delta \ \kappa \lambda o \acute{v}$ σιος, περί δν οί τοσοῦτοι φίλοι; τί παθών τοιοῦτός έστιν δ άθλιος; αθχμηρός καὶ σκαπανεθς καὶ μισθωτός, ώς 5 ξοικεν, ούτω βαρεΐαν καταφέρων την δίκελλαν.

8. ΕΡΜ. Οὐτωσὶ μὲν εἰπεῖν, χρηστότης ἐπέτριψεν αὐτὸν καὶ φιλανθρωπία καὶ ὁ πρὸς τοὺς δεομένους ἄπαντας οἶκτος, ώς δὲ ἀληθεῖ λόγω, ἄνοια καὶ εὐήθεια καὶ άπρισία περί τῶν φίλων, ος οὐ συνίει πόραξι καὶ λύκοις 10 χαριζόμενος, άλλ' υπό γυπων τοσούτων δ κακοδαίμων κειρόμενος τὸ ήπαρ φίλους εἶναι αὐτοὺς καὶ εταίρους ώετο, ύπ' εὐνοίας τῆς πρὸς αὐτὸν χαίροντας τῆ βορᾶ· οί δὲ τ' ὀστᾶ γυμνώσαντες ἀκριβῶς καὶ περιτραγόντες, καὶ εἴ τις μυελὸς ἐνῆν, ἐκμυζήσαντες καὶ τοῦτον 15 εὖ μάλα ἐπιμελῶς, ῷχοντο αὖον αὐτὸν καὶ τὰς δίζας ύποτετμημένον ἀπολιπόντες, οὐδὲ γνωρίζοντες ἔτι οὐδὲ προσβλέποντες - πόθεν γάρ; - η ἐπικουροῦντες

Da Hermes aber die Speisung für das Wesentliche hält, so sind die beiden Sätze in einer spasshaften Weise zusammengezogen. τέλεια ίερε wie bei Homer τελήεσσαι έκα-

 $[\delta \nu \epsilon \delta \pi \lambda \delta \nu \tau \delta s]$ sonst "der jüngst zu Reichtum gekommen" wie z. B. Toxaris c. 12 und de hist. conscr. c. 20 müste hier bedeuten "der eben noch reich war", wie aus der Bemerkung des Plutus c. 12 καὶ ταῦτα πατρῷον αὐτῷ φίλον ὄντα hervorgeht. Erregt schon dies Bedenken gegen die Richtigkeit der Lesart, so macht die Vergleichung mit den folgenden Worten: ὁ καλὸς — φίλοι; es wahrscheinlich, dass das Wort, welches das Ebenmass der Glieder stört, ein Glossem und ganz zu streichen ist.

δ τὰς ὅλας ἐκατόμβας, "der mit den vollständigen Hekatomben" d. i. so dass nichts an der Zahl hundert fehlt. Vgl. zu Charon c. 9 την τὸ τριπλοῦν τεῖχος. Gall. c. 14 ο τὰ ράκια τὰ πιναρά. Dass Jemand vollzählige Hekatomben opferte, war etwas Unerhörtes.

1. τὰ Διάσια ein Hauptfest des Zeus, welches vom ganzen Volke mit unblutigem Opfer (Opferkuchen, Rauch - und Trankopfer) gefeiert wurde.

3. Φεῦ τῆς ἀλλαγῆς wie c. 45.

S. zu Charon c. 13.

8. 7. Ούτωσὶ μὲν είπεῖν ohne das beschränkende as, was bei ἀκούειν, είπεῖν (z. Β. σχεδὸν είπείν), δοκείν seltener bei andern Verben bisweilen wegfällt. Der Sinn des ούτωσὶ είπεῖν ergiebt sich aus dem Gegensatz ώs δὲ ἀληθεῖ λόγφ nämlich είπεῖν.

18. πόθεν γάρ rhetorische Negation nein, keinesweges, eigentl. "woher sollte das kommen? wie sollte denn das geschehen!"

TIM Ω N. 53

ἢ ἐπιδιδόντες ἐν τῷ μέρει. διὰ ταῦτα δικελλίτης καὶ διφθερίας, ὡς δρῷς, ἀπολιπων ὑπ' αἰσχύνης τὸ ἄστυ μισθοῦ γεωργεῖ μελαγχολῶν τοῖς κακοῖς, ὅτι οἱ πλουτοῦντες παρ' αὐτοῦ μάλα ὑπεροπτικῶς παρέρχονται οὐδὲ τοὕνομα, εἰ Τίμων καλοῖτο, εἰδότες.

9. ΖΕΥΣ. Καὶ μὴν οὐ παροπτέος ἁνὴρ οὐδὲ ἀμε- 9 λητέος εἰκότως γὰρ ἀγανακτεῖ δυστυχῶν ἐπεὶ καὶ ὅμοια ποιήσαιμεν ἂν τοῖς καταράτοις κόλαξιν ἐκείνοις ἐπιλελησμένοι ἀνδρὸς τοσαῦτα μηρία ταύρων τε καὶ αἰγῶν πιό- 10 τατα καύσαντος ἡμῖν ἐπὶ τῶν βωμῶν ἔτι γοῦν ἐν ταῖς ρίσὶ τὴν κνῖσαν αὐτῶν ἔχω. πλὴν ὑφ' ἀσχολίας τε καὶ θορύβου πολλοῦ τῶν ἐπιορκούντων καὶ βιαζομένων καὶ άρπαζόντων, ἔτι δὲ καὶ φόβου τοῦ παρὰ τῶν ἱεροσυλούντων — πολλοὶ γὰρ οὖτοι καὶ δυσφύλακτοι καὶ οὐδ' ἐπ' 15 δλίγον καταμύσαι ἡμῖν ἐφιᾶσι — πολὺν ἤδη χρόνον οὐδὲ ἀπέβλεψα ἐς τὴν 'Αττικήν, καὶ μάλιστα ἐξ οὖ φιλοσοφία

1. η ἐπιδιδόντες, ἐν τῷ μέoei à leur tour oft vorkommend, daneben έν μέρει. — έν τῷ μέoet unterscheidet die Personen bei einer und derselben Handlung, und bedeutet daher etwas seinerseits thun, wenn die Reihe an ihn kommt, im Gegensatz zu Andern; έν μέρει dagegen unterscheidet verschiedene Handlungen oder Objekte der Handlungen = vicissim d. i. abwechselnd das Eine und das Andere thun, sei es, dass von einer und derselben Person, sei es, dass von verschiedenen die Rede ist. Vgl. Dialog. meretr. XII. c. 5 Οὐκοῦν σὰ μὲν ήδη πέπεισαι βούλει δὲ ἀντιλυπήσω σε καὶ αὐτή; δογίζομαι γαρ δικαίως έν τα μέρει. Anarchas. c. 1 κατέψησε μάλα είρηνικώς ἄτερος τὸν έτερον έν τα μέρει. Navig. c. 39. Sympos. c. 5. Piscat. c. 8 διδόντας λόγον καὶ δεχομένους έν τῷ μέρει "wann die Reihe an euch kommt Rechenschaft gebend und wann die Reihe an euch kommt Rechenschaft

empfangend" (der Gegensatz der Handlungen ist hier nur scheinbar. Vgl. Sympos. c. 19). c. 28 σὶ δέ, & Παδόησιάδη, λέγε ήδη ἐν τῷ μέξει. — Dagegen ἐν μέξει. Sympos. c. 17 ὁ μὲν γὰρ Διονυσόδωρος ὁ ὑήτωρ αἰτοῦ ὑήσεις τινὰς ἐν μέξει διεξήει — ὁ δὲ Ἱστιᾶος ὁ ὑραμματικὸς ἐὐραψώδει ὕστερος κατακείμενος (hier Gegensatz des ὑήσεις τινὰς — διεξιέναι und ὁαψωδείν). Nigr. c. 3 κάγω πάντα διηγησάμην αὐτῷ καὶ δήτ' ἐν μέξει καὶ αὐτὸς ήξιουν εἰδέναι (Gegensatz der Verba διηγησάμην und ήξιουν εἰδέναι).

9. 7. ἐπεὶ — ποιήσαιμεν ἂν schließt sich an οὐ παροπτέος an. ἐπεὶ zu Anfang des Satzes ohne

Nachsatz "sonst".

11. $\pi \lambda \dot{\eta} \nu$, häufiger bei Lucian $\pi \lambda \dot{\eta} \nu$ $\dot{\alpha} \lambda \lambda \dot{\alpha}$ zur Einleitung ganzer Sätze, "indessen", "doch". S. zu Char. c. 11. Vgl. c. 10.

16. $\dot{\epsilon} \dot{\xi} = 0\dot{\hat{v}} - \lambda \dot{\delta} \gamma \omega \nu \, \dot{\epsilon} \dot{\delta} \dot{\epsilon} \dot{\epsilon} \varepsilon \dot{\epsilon} \pi \epsilon \pi \dot{\delta} \lambda \alpha \sigma \alpha \nu \, \alpha \dot{v} \tau o i s, \, \alpha \dot{v} \tau o i s$ bezieht sich auf $\dot{\epsilon} s \tau \dot{\eta} \nu \, \dot{A} \tau \tau \iota \varkappa \dot{\eta} \nu$

καὶ λόγων ἔριδες ἐπεπόλασαν αὐτοῖς μαχομένων γὰρ πρός άλλήλους καὶ κεκραγότων οὐδὲ ἐπακούειν ἔστι τῶν εύχων ωστε ή επιβυσάμενον χρή τὰ ὧτα καθησθαι ή έπιτριβήναι πρός αὐτών, άρετήν τινα καὶ ἀσώματα καὶ λήρους μεγάλη τῆ φωνῖ ξυνειρόντων. διὰ ταῦτά τοι καὶ 5 τοῦτον ἀμεληθηναι ξυνέβη πρός ἡμῶν οὐ φαῦλον ὄντα. 10 10. δμως δὲ τὸν Πλοῦτον, ὧ Έρμη, παραλαβών ἄπιθι παρ' αὐτὸν κατὰ τάχος ' ἀγέτω δὲ ὁ Πλοῦτος καὶ τὸν Θησαυρόν μεθ' αύτοῦ καὶ μενέτωσαν ἄμφω παρά τῷ Τίμωνι μηδὲ ἀπαλλαττέσθωσαν ούτω ξαδίως, κὰν ὅτι μάλιστα 10 ύπο γρηστότητος αὖθις ἐκδιώκη αὐτοὺς τῆς οἰκίας. περὶ δὲ τῶν κολάκων ἐκείνων καὶ τῆς ἀχαριστίας, ἡν ἐπεδείξαντο πρός αὐτόν, καὶ αὖθις μέν σκέψομαι καὶ δίκην δώσουσιν, ἐπειδὰν τὸν κεραυνὸν ἐπισκευάσω κατεαγμέναι γάρ αὐτοῦ καὶ ἀπεστομωμέναι εἰσὶ δύο ἀκτῖνες αἱ 15 μέγισται, δπότε φιλοτιμότερον ηκόντισα πρώην έπὶ τὸν σοφιστην 'Αναξαγόραν, δς έπειθε τούς δμιλητάς μηδέ όλως είναι [τινας] ήμας τούς θεούς. άλλ' έκείνου μέν διήμαρτον, - ύπερέσχε γὰρ αὐτοῦ τὴν χεῖρα Περικλῆς δ δὲ περαυνὸς ἐς τὸ Ανακεῖον παρασκήψας ἐκεῖνό τε 20 κατέφλεξε καὶ αὐτὸς ὀλίγου δεῖν συνετρίβη περὶ τῆ πέ-

"bei ihnen obenaufschwimmen d.i. sich breit machen". Anders Rhet. praec. c. 26 παύσομαι τῆ ὁητοομεῆ ἐπιπολάζων, wo es — incumbere in artem. rhet. ist.

4. ἀρετήν τινα. τινα verächtlich = nescio quam, weil er sie nicht als die rechte anerkennt.

ἀσώματα "Atome", von denen die Lehre des Demokrit und Epikur handelt.

 $\kappa \alpha i \lambda \dot{\eta} \rho o v s.$ $\kappa \alpha i = denique.$ Vgl. c. 58.

5. μεγάλη τῆ φωνῆ. S. zu c. 2.

10. 8. κατὰ τάχος Umschreibung des Adverbiums.

10. ὅτι μάλιστα wie ώς μάλιστα. 14. κατεαγμέναι, bei den Attikern der klassischen Zeit κατεάγασι. Vgl. c. 48.

16. φιλοτιμότερον nämlich quam par est; derselbe Gebrauch des Komparativs auch im Lateinischen.

τον σοφιστην Αναξαγόοαν gewöhnlich zu der älteren ionischen Schule gerechnet, der berühmte Zeitgenosse des Perikles. Er wurde des Atheismus angeklagt, aber durch Perikles von der Todesstrafe befreit.

20. Avanetov. Der Tempel der ävantes d. i. Castor und Pollux auf der Nordseite der Akropolis. Der hier erwähnte Brand ist wahrscheinlich historisch.

TIMΩN.

τρα. πλην ίκανη έν τοσούτω και αυτη τιμωρία έσται αυτοις, ει υπερπλουτούντα τον Τίμωνα δρωσιν.

11. ΕΡΜ. Οἶον ἦν τὸ μέγα κεκραγέναι καὶ ὀχληρὸν 11 εἶναι καὶ θρασύν. οὐ τοῖς δικαιολογοῦσι μόνοις, ἀλλὰ καὶ 5 τοῖς εὐχομένοις τοῦτο χρήσιμον ἱδού γέ τοι αὐτίκα μάλα πλούσιος ἐκ πενεστάτου καταστήσεται ὁ Τίμων βοήσας καὶ παξξησιασάμενος ἐν τῆ εὐχῆ καὶ ἐπιστρέψας τὸν Δία εἰ δὲ σιωπῆ ἔσκαπτεν ἐπικεκυφώς, ἔτι ἂν ἔσκαπτεν ἀμελούμενος.

 $\Pi AOYT$. 'Αλλ' ἐγὼ οὐκ ἃν ἀπέλθοιμι, ὧ Zε \tilde{v} , παρ' αὐτόν.

ΖΕΥΣ. Διὰ τί, ιδ ἄριστε Πλοῦτε, καὶ ταῦτα ἐμοῦ κελεύσαντος;

12. ΠΑΟΥΤ. Ότι νη Δία ὕβριζεν εἰς ἐμὲ καὶ ἐξε- 12 φόρει καὶ ἐς πολλὰ κατεμέριζε καὶ ταῦτα πατρῷον αὐτῷ φίλον ὄντα, καὶ μονονουχὶ δικράνοις ἐξεώθει με τῆς οἰκίας καθάπερ οἱ τὸ πῦρ ἐκ τῶν χειρῶν ἀπορξιπτοῦντες. αὐθις οὖν ἀπέλθω παρασίτοις καὶ κόλαξι καὶ ἑταίραις παραδοθησόμενος; ἐπ' ἐκείνους, ὧ Ζεῦ, πέμπε με τοὺς ὑ ἡσθησομένους τῆ δωρεῷ, τοὺς περιέψοντας, οἰς τίμιος ἐγὼ καὶ περιπόθητος οὖτοι δὲ οἱ λάροι τῆ πενίᾳ ξυνέστωσαν, ἣν προτιμῶσιν ἡμῶν, καὶ διφθέραν παρ' αὐτῆς λαβόντες καὶ δίκελλαν ἀγαπάτωσαν ἄθλιοι τέτταρας ὀβολοὺς ἀποφέροντες οἱ δικαταλάντους δωρεὰς ἀμελητὶ προϊ- έμενοι.

1. πλήν. S. zu c. 9. ἐν τοσούτφ temporal. S. zu

Charon c. 14.

11. 3. olov žv zur Hervorhebung von etwas Großem, Ungewöhnlichem mit dem Ausdruck des Staunens. Wie groß "wie einflußreich" d. i. das war doch wahrlich von großem Vorteil, daß er so laut schrie.

6. πλούσιος — καταστήσεται, Vgl. c. 36. c. 38 δε τῶν μὲν ἦδίστων ἀπάντων αἴτιός σοι

κατέστην.

12. 15. πατοφον αὐτῷ φίλον ὄντα. S. zu c. 7.

16. δικοάνοις έξεώθει με. Vgl. furca expellere. Hor. epist. I. 10, 24.

23. ἀγαπάτωσαν mit ἀποφέροντες zu verbinden "sich beg nüg en . . . " Vgl. Hermot, c. 45 οὐ γὰρ ἀγαπήσομεν ὁποίω δήποτε καλῷ έντυχόντες, ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ἀκρότατον ζητοῦμεν κάλλος. S. zu Nìgr, c. 21. — ἄθλιοι wie c. 7. c. 23.

13. ΖΕΥΣ. Οὐδὲν ἔτι τοιοῦτον ὁ Τίμων ἐργάσεται 13 [περί] σέ πάνυ γὰρ αὐτὸν ή δίκελλα πεπαιδαγώγηκεν, εἰ μη παντάπασιν ανάλγητός έστι την δσφυν, ως χρην σέ άντὶ τῆς πενίας προαιρεῖσθαι, σὸ μέντοι, πάνυ μεμψίμοιρος είναι μοι δοκεῖς, ος νῦν μὲν τὸν Τίμωνα αἰτιᾶ, διότι 5 σοι τας θύρας αναπετάσας ηφίει περινοστείν έλευθέρως ούτε αποκλείων ούτε ζηλοτυπών άλλοτε δε τούναντίον ήγανάκτεις κατά τῶν πλουσίων κατακεκλεῖσθαι λέγων πρός αὐτῶν ὑπὸ μοχλοῖς καὶ κλεισὶ καὶ σημείων ἐπιβολαῖς, ὡς μηδὲ παρακῦψαί σοι ἐς τὸ φῶς δυνατὸν εἶναι. 10 ταῦτα γοῦν ἀπωδύρου πρός με ἀποπνίγεσθαι λέγων έν πολλώ τω σκότω και διά τουτο ώχρος ήμιν έφαίνου και φροντίδος ἀνάπλεως, συνεσπακώς τούς δακτύλους πρός τὸ έθος των λογισμών και αποδράσεσθαι απειλών, εί καιρού λάβοιο, παρ' αὐτῶν καὶ ὅλως τὸ πρᾶγμα ὑπέρδεινον ἐδό- 15 κει σοι, εν χαλκῷ ἢ σιδηρῷ τῷ θαλάμῷ καθάπερ τὴν Δανάην παρθενεύεσθαι ύπ' ακριβέσι και παμπονήροις παιδαγωγοῖς ἀνατρεφόμενον, τῷ Τόκι καὶ τῷ Λογισμῷ. 14 14. ἄτοπα γοῦν ποιεῖν ἔφασκες αὐτοὺς ἐρῶντας μὲν εἰς

14 14. άτοπα γούν ποιείν εφασκες αὐτοὺς ερώντας μεν είς ὑπερβολήν, ἐξὸν δὲ ἀπολαύειν οὐ τολμῶντας, οὐδὲ ἐπ' 20 ἀδείας χρωμένους τῷ ἔρωτι κυρίους γε ὄντας, ἀλλὰ φυλάττειν ἐγρηγορότας, ἐς τὸ σημεῖον καὶ τὸν μοχλὸν ἀσκαρ-

13. 9. ὁπὸ — σημείων ἐπιβολαῖς. Das Versiegeln (σημεῖον ἐπιβάλλειν) vertrat oft die Stelle des Verschlusses; oft wurde zu größerer Sicherheit Beides angewendet.

13. πρὸς τὸ ἐθος τῶν λογισμῶν ,in Rücksicht auf' d. i. zufolge. Vgl. Somn. c. 16 ἐκταραχθείς πρὸς τὸν τῶν πληγῶν φόβον.

15. ολως. S. zu Charon c. 2

16. μα θάπες την Δανάην πας θενεύεσθαι. Danaë, Mutter des Perseus, Tochter des argivischen Königs Akrisius, welcher sie in einem unterirdischen Gewölbe bewachen ließ, weil ihm von einem Enkel durch das Orakel der Tod verkündet worden war. Hor. Oden III. 16: Inclusam Danaen turris aenea Robustaeque fores et vigilum canum Tristes excubiae munierant satis Nocturnis ab adulteris.

14. 20. ἐξόν. Der bei den Impersonalien gewöhnliche absolute Accusativ statt des absoluten Genetivs.

έπ' ἀδείας wechselt mit μετ' ἀδείας "in sorgloser Ruhe", wie μετ' ἀληθείας und ἐπ' ἀληθείας.

22. ές τὰ σημεῖον. S. zu c. 13.

TIM Ω N. 57

δαμυκτὶ βλέποντας, ξιανήν ἀπόλαυσιν οἰομένους οἰ τὸ αὐτοὺς ἀπολαύειν ἔχειν, ἀλλὰ τὶ μηδενὶ μεταδιδόναι τῆς ἀπολαύσεως, καθάπες τὴν ἐν τῆ φάτνη κύνα μήτε αὐτὴν ἐσθίουσαν τῶν κριθῶν μήτε τῷ ἵππῳ πεινῶντι ἔπιτρέτουσαν. καὶ προσέτι γε καὶ κατεγέλας αὐτῶν φειδομένων καὶ φυλαττόντων καὶ τὸ καινότατον αὐτοὺς ζηλοτυπούντων, ἀγνούντων δὲ ὡς κατάρατος οἰκέτης ἢ οἰκονόμος παιδότριψ ὑπεισιὼν λαθραίως ἔμπαροινήσει τὶν κακοδαίμονα καὶ ἀνέραστον δεσπότην πρὸς ἀμαυρόν τι καὶ μικρόστομον λυχνίδιον καὶ διψαλέον θρυαλλίδιον ἔπαγρυπνεῖν ἔάσας τοῖς τόκοις. πῶς οὖν οὐκ ἄδικα ταῦτα, πάλαι μὲν ἐκεῖνα αἰτιᾶσθαι, νῦν δὲ τῷ Τίμωνι τὰ ἐναντία ἔπικαλεῖν;

15. ΠΛΟΥΤ. Καὶ μὴν εἴ γε τάληθες ἐξετάζοις, 15 ἄμφω σοι εὔλογα δόξω ποιεῖν τοῦ τε γὰρ. Τίμωνος τὸ πάνυ τοῦτο ἀνειμένον καὶ ἀμελὲς οὖκ εὐνοϊκὸν ὡς πρὸς ἐμὲ εἰκότως ἄν δοκοίη τούς τε αὖ κατάκλειστον θύραις καὶ ἐν σκότῳ φυλάττοντας, ὅπως αὐτοῖς παχύτερος γενοίμην καὶ πιμελὴς καὶ ὑπέρογκος ἐπιμελουμένους, οὔτε

6. τὸ καινότατον verkürzter Relativsatz, sehr häufig bei Lucian. S. zu Nigr. c. 4 und Charon c. 23.

7. τ', οίχονόμος παιδότοιψ d. i. der die Sklaven plagt, quält (τρίβειν). Der als Hausverwalter verwendete Sklaven ein strenges Regiment. Wie einfußreich seine Stellung war, zeigt de mercede cond. c. 38 δ μὲν γὰρ μισθὸς αὐτὸς κατὰ δύ ὁβολοὸς τέτταρας καὶ βαρὺς αἰτῶν σὸ καὶ δχληρὸς δοκεῖς. Γνα δ' οἶν λάβης, κολακευτέος μὲν αὐτὸς καὶ διοτνόμος.

15. 14. Καὶ μὴν im Dialoge nicht selten in adversativem Sinne, etwa wie unser: "und doch gewiſs" (d. i. trotzdem, daſs es sich so verhält). Vgl. c. 50. Anachars. c. 14 Καὶ μήν, ἆ Σόλων, κατ'

οὐδὲν ἄλλο ἀπὸ τῆς Σκυθίας ῆκω παρ' ὑμᾶς τοσαύτην μὲν γῆν ὀιοδεύσας. Advers. indoct. c. 1 Καὶ μὴν (atqui) ἐναντίον ἐστὶν οὐ ἔθὲ-λεις ὁ ψῦν ποιεῖς. Icarom. c. 17 καὶ μὴν, ὧ ἐταῖρε, τοιοῦτοι πάντες εἰσὶν οἱ ἐπὶ γῆς χορευταί. de parasit. c. 2. 8. 14. 22. 51 und oft.

15. τὸ πάνυ τοῦτο ἀνειμένον καὶ ἀμελές "diese Fahrlässigkeit und Sorglosigkeit". S. zu c. 1.

16. ὡς πρὸς ἐμέ. ὡς wie das lateinische ut teils beschrän-kend (Cic. de senect. c. 4 Multae etiam, ut in homine Romano, litterae), teils begründend (Tac. Germ. c. 22 Crebrae ut inter vinolentos rixae); hier in beschränkendem Sinn: den Menschen gegenüber mag das Wohlwollen beweisen, mir aber gegenüber nicht.

προσαπτομένους αὐτοὺς οὔτε ἐς τὸ φῶς προάγοντας, ὡς μηδε δφθείην πρός τινος, ανοήτους ενόμιζον είναι καί ύβριστάς, οὐδὲν ἀδικοῦντά με ὑπὸ τοσούτοις δεσμοῖς κατασήποντας, οὐκ εἰδότας ώς μετὰ μικρὸν ἀπίασιν ἄλλφ 16 τινὶ τῶν εὐδαιμόνων με καταλιπόντες. 16. οὔτ' οὖν ἐκεί- 5 νους οὔτε τοὺς πάνυ προχείρους εἰς ἐμὲ τούτους ἐπαινῶ, άλλα τούς, όπερ άριστόν έστι, μέτρον έπιθήσοντας τώ πράγματι καὶ μήτε ἀφεξομένους τὸ παράπαν μήτε προησομένους τὸ ὅλον. σκόπει γάρ, ὧ Ζεῦ, πρὸς τοῦ Διός, εί τις νόμφ γήμας γυναϊκα νέαν καὶ καλήν ἔπειτα μήτε 10 φυλάττοι μήτε ζηλοτυποί τὸ παράπαν, ἀφιείς καὶ βαδίζειν ένθα αν έθέλοι νύκτως και μεθ' ημέραν και ξυνεῖναι τοῖς βουλομένοις, μᾶλλον δὲ αὐτὸς ἀπάγοι μοιχευθησομένην ανοίγων τας θύρας καὶ μαστροπεύων καὶ πάντας έπ' αὐτὴν καλῶν, ἆρα ὁ τοιοῦτος ἐρᾶν δόξειεν ἄν; οὐ σύ 15 17 γε, ω Ζεῦ, τοῦτο φαίης ὰν ἐρασθεὶς πολλάκις. 17. εἰ δέ τις έμπαλιν έλευθέραν γυναΐνα είς την οίκίαν νόμω παραλαβών ἐπ' ἀρότω παίδων γνησίων ὁ δὲ μήτε αὐτὸς προσάπτοιτο άκμαίας και καλης παρθένου μήτε άλλω προσ-

16. 7. τοὺς — μέτρον ἐπι-Τόροντας. Das Futurum in der Bedeutung "pflegen"; eigentlich "die etwas thun und immer thun werden", hier also: die Mafs halten werden, wie sie es vordem gehalten haben.

9. τὸ ὅλον. S. zu c. 13.

10. εἴ τις — γήμας γυναῖκα — ἔπειτα μήτε φυλάττοι. Durch ἔπειτα wird die temporale Bedeutung des vorhergehenden Participiums hervorgehoben. Ebenso steht εἶτα und τότε nach Participien z. B. Gall. c. 7 ὁπότε ὕδωρ ἄριστον εἰπὼν εἶτα τὸ χουσίον θαυμάζει. Anach. c. 10 χρὴ τὸν ἰρεγίμενον αὐτῆς πολλὰ τὰ δυσχερῆ ἀνασχομένον — τότ' ἤδη τὸ λισιτελὲς καὶ ἡδὺ τέλος — περιμένειν.

12. $\mu \varepsilon \vartheta$ ' $\dot{\eta} \mu \dot{\epsilon} \varrho \alpha v = interdiu$,

zu unterscheiden von καθ' ημέραν Tag für Tag. S. zu Adv. indoct. c. 4.

17. 17. ἐμπαλιν. S. zu Charon c. 1.

εἰ δέ τις ἔμπαλιν έλευθέραν γυναϊκα — παραλαβὰν — ὁ δὲ μήτε αὐτὸς προσάπτοιτο ἀκμαίας . . . Ebenso
c. 44. Saturnal. c. 3 τοὺς ἀγαθούς
ἐνίοτε καὶ συνετοὺς ἀφεὶς ὁ δὲ
παμπονήροις τε καὶ ἀνοήτοις ἀνδράσι περιχεῖ τὸν πλοῦτον. Τοχαι.
c. 61 προδοὺς τὰ τέκνα καὶ τὴν
γυναϊκα ὁ δὲ Γυνδάνην ἐξεκόμισεν. Die im Particip. enthaltene
Person wird dadurch mit Nachdruck hervorgehoben (idem) ähnlich wie εἶτα, ἔπειτα, τότε nach
Participien den im Participium enthaltenen Zeit begriff hervorheben.
S. oben c. 16.

TIMΩN. 59

βλέπειν ἐπιτρέποι, ἄγονον δὲ καὶ στεῖραν κατακλείσας παρθενεύοι, καὶ ταῦτα ἐρᾶν φάσκων καὶ δῆλος ὢν ἀπὸ τῆς χρόας καὶ τῆς σαρκὸς ἐπτετηκυίας καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ὑποδεδυκότων, ἔσθ' ὅπως ὁ τοιοῦτος οὐ παραπαίειν δό- ξειεν ἄν, δέον παιδοποιεῖσθαι καὶ ἀπολαύειν τοῦ γάμου, καταμαραίνων εὐπρόσωπον οὕτω καὶ ἐπέραστον κόρην καθάπερ ἱέρειαν τῆ Θεσμοφόρω τρέφων διὰ παντὸς τοῦ βίου; ταῦτα καὶ αὐτὸς ἀγανακτῶ πρὸς ἐνίων μὲν ἀτίμως λακτιζόμενος καὶ λαφυσσόμενος καὶ ἐξαντλούμενος, ὑπ' 10 ἐνίων δὲ ὥσπερ στιγματίας δραπέτης πεπεδημένος.

18. ΖΕΥΣ. Τ΄ οὖν ἀγαναντεῖς κατ' αὐτῶν; διδόασι 18 γὰρ ἄμφω ἱκανὴν τὴν δίκην, οἱ μὲν ὥσπερ ὁ Τάνταλος ἄποτοι καὶ ἄγευστοι καὶ ξηροὶ τὸ στόμα, ἐπικεχηνότες μόνον τῷ χρυσίῳ, οἱ δὲ καθάπερ ὁ Φινεὺς ἀπὸ τῆς φά15 ρυγγος τὴν τροφὴν ὑπὸ τῶν 'Αρπυιῶν ἀφαιρούμενοι. ἀλλ' ἄπιθι ἤδη σωφρονεστέρω παρὰ πολὺ τῖ Τίμωνι ἐντευ-

ξόμενος.

ΠΛΟΥΤ. Ένεῖνος γάρ ποτε παύσεται ωσπερ έκ κοφίνου τετρυπημένου, πρὶν ὅλως εἰσρυῆναί με, κατὰ σπου-

4. Eo ϑ ' $\delta \pi \omega s$... est, ut ...? fierine potest, ut ...? d. i. "non potest non ...", "necesse est ..."

παραπαίειν intransitiv "verrūckt sein" wie de hist. conscr. c. 2. de saltat. c. 83. Menipp. c. 1 οῦτος, ἀλλ' ἢ παραπαίεις; eigentlich: dane ben schlagen, nicht auf den rechten Fleck treffen.

5. δέον wie c. 14 έξόν.

6. χόρην καθάπες ίές ει αν τη Θεσμοφόρω τρέφων διὰ παντὸς τοῦ βίου; η Θεσμοφόρος die Gesetzgeberin d. i. Demeter, welche durch Einführung des Ackerbaues die Menschen zu statlicher Ordnung veranlaßte. Ihr zu Ehren wurden die Thesmophorien von verheirateten Frauen in Attika gefeiert. Der Nachdruck liegt auf διὰ παντὸς τοῦ βίου. Während die Priesterin der Demeter zur Zeit des Festes ein jungfräu-

liches Leben führt, bleibt die hier erwähnte stets jungfräulich ($\delta\iota\dot{\alpha}$ $\pi\alpha\nu\dot{\tau}\dot{o}s$ $\tauo\tilde{\nu}$ βiov).

18. 14. καθάπερ ὁ Φινεύς Sohn des Agenor, König zu Salmydessos in Thrakien, ein blinder Seher, auf Befehl der Götter von den Harpyien gepeinigt, weil er auf Veranlassung seiner zweiten Gemahlin die von dieser verleumdeten Söhne erster Ehe geblendet hatte. Verg. Aen. III. 216 ff.

16. $\pi \alpha \varrho \dot{\alpha} \pi o \lambda \dot{\nu}$ bei Weitem wie $\pi \alpha \varrho^{\lambda} \dot{\rho} \lambda l y o \nu$, $\pi \alpha \varrho \dot{\alpha} \mu \iota \kappa \varrho \dot{\rho} \nu$, beinahe.

18. ἐκεῖνος γάρ ποτε παύσεται; setzt einen verneinenden Satz voraus, den das γάρ begründet: "das glaub' ich nimmermehr" oder: "klüger wird der wohl nie werden, denn..." Vgl. c. 24 Οἴει γάρ εῦρίσκειν με οἴτινές εἰσι;

δην έξαντλών, φθάσαι βουλόμενος την επιζέροην, μη υπέραντλος έσπεσών επικλύσω αὐτόν; ώστε ες τὸν τῶν Δαναϊδων πίθον ύδροφορήσειν μοι δοκώ καὶ μάτην έπαντλήσειν, τοῦ κύτους μὴ στέγοντος, ἀλλὰ πρὶν εἰςρυῆναι, σχεδον έκχυθησομένου τοῦ ἐπιδδέοντος ούτως εὐρύτερον 5 τὸ πρὸς τὴν ἔκχυσιν κεχηνὸς τοῦ πίθου καὶ ἀκώλυτος ή έξοδος.

19. ΖΕΥΣ. Οὐκοῦν ἢν μὴ ἐμφράξηται τὸ κεχηνὸς 19 τοῦτο καὶ ἐς τὸ ἄπαξ ἀναπεπταμένον, ἐκχυθέντος ἐν βραχεῖ σου δαδίως εύρήσει τὴν διφθέραν αὖθις καὶ τὴν δί- 10 κελλαν έν τῆ τρυγὶ τοῦ πίθου. ἀλλ' ἄπιτε ἤδη καὶ πλουτίζετε αὐτόν οὐ δὲ μέμνησο, ὧ Ερμη, ἐπανιων πρὸς ἡμᾶς άγειν τοὺς Κύκλωπας ἐκ τῆς Αἴτνης, ὅπως τὸν κεραυνὸν ακονήσαντες επισκευάσωσιν ως ήδη γε τεθηγμένου αυτοῦ δεησόμεθα.

20. ΕΡΜ. Προϊωμεν, ω Πλοῦτε. τί τοῦτο; ὑπο-20 σπάζεις; έλελήθεις με, ώ γεννάδα, οὐ τυφλός μόνον, άλλά

καὶ χωλὸς ών.

ΠΛΟΥΤ. Οὐα ἀεὶ τοῦτο, ω Ἐρμῆ, ἀλλ' ὁπόταν μὲν απίω παρά τινα πεμφθείς ύπὸ τοῦ Διός, οὐκ οἶδ' ὅπως 20 βραδύς είμι καὶ χωλὸς άμφοτέροις, ώς μόλις τελεῖν ἐπὶ τὸ τέρμα, προγηράσαντος ἐνίστε τοῦ περιμένοντος, ὁπόταν δὲ ἀπαλλάττεσθαι δέη, πτηνὸν ὄψει, πολὸ τῶν ὀνείρων ωκύτερον : άμα γοῦν ἔπεσεν ἡ ὕσπληγξ, κάγω ήδη άνακηρύττομαι νενικηκώς, ύπερπηδήσας τὸ στάδιον οὐδὲ ἰδόν- 25 των ένίστε τῶν θεατῶν.

ΕΡΜ. Οὐκ ἀληθη ταῦτα φής ἐγὼ γέ τοι πολλοὺς αν είπειν έχοιμί σοι χθές μέν οὐδε δβολόν, ώστε πρίασθαι βρόχον, ἐσχηκότας, ἄφνω δὲ τήμερον πλουσίους καὶ πο-

15

^{6.} τὸ - κεχηνός. S. zu c. 1.

^{19. 9.} ἐς τὸ ἄπαξ "ein für allemal".

^{20. 20.} οὐκ οῖδ' ὅπως.. S. zu Somn. c. 18.

^{21.} τελεῖν είς, πρός, ἐπί, μεχρί τι nicht selten so ohne δδόν.

S. zu de hist. conscr. c. 35.

^{24.} ἄμα γοῦν ἔπεσεν — κάγω ήδη ἀνακηούττομαι parataktische Verbindung statt der hypotaktischen. S. zu Somn. c. 3.

^{24.} ἡ ὕσπληγξ, das Seil vor den Schranken beim Wettlaufe, auch γραμμή, βαλβίs genannt.

λυτελεῖς ἐπὶ λευκοῦ ζεύγους ἐξελαύνοντας, οἶς οὐδὲ κανθήλιος ὑπῆρξε πώποτε. καὶ ὤμους πορφυροῖ καὶ χρυσόχειρες περιέρχονται οὐδὶ αὐτοὶ πιστεύοντες, οἶμαι, ὅτι μὴ ὄναρ πλουτοῦσιν.

- 21. ΠΛΟΥΤ. Έτεροῖον τοῦτ' ἐστίν, ω Ἑρμῆ, καὶ 21 οὐχὶ τοῖς ἐμαντοῦ ποσὶ βαδίζω τότε, οὐδὲ ὁ Ζεύς, ἀλλ' ὁ Πλούτων ἀποστέλλει με παρ' αὐτοὺς ἄτε πλουτοδίτης καὶ μεγαλόδωρος καὶ αἰτὸς ἄν· δηλοῖ γοῦν καὶ τῷ ὀνόματι. ἐπειδὰν τοίνυν μετοικισθῆναι δέη με [παρ' ἐτέρου] πρὸς ἔτερον, ἐς δέλτον ἐμβαλόντες με καὶ κατασημηνάμενοι ἐπιμελῶς φορηδὸν ἀράμενοι μετακομίζουσι· καὶ ὁ μὲν νεκρὸς ἐν σκοτεινῷ που τῆς οἰκίας πρόκειται ὑπὲρ τὰ γόνατα παλαιῷ τῷ ὀθόνη σκεπόμενος, περιμάχητος
 - 1. ἐπὶ λευκοῦ ζεύγους ἐξελαύνουντας. An mehreren Stellen führt Lucian ein weißes Gespann als besondere Kostbarkeit an. Vgl. de mercede conduct. c. 3. Epist. Saturn. c. 29. Gallus c. 12, wo der Schuster Mikylos seinen schönen Traum beschreibt: ἐξήλαννου ἐπὶ λευκοῦ ζεύγους.

καν θή λιος sonst gewöhnlich mit Hinzufügung von öνος. Wie hier Pseudolog. c. 3.

2. ὄμονς πορφυροῖ, "in Purpurkleidern". Die Schulter als Träger der Kleider und Waffen wie bei Homer für den ganzen Körper wie Il. X. 177 ἄμφ' ὅμοισι ἐἐσσατο δέρμα λέοντος. Vgl. de mercede conduct. c. 3 πολλά ἐστιν ἄπερ ὑμεῖε ἀγνοοῦντες τὸν χουσὸν ὁρᾶτε αἰτῶν μόνον καὶ τὴν πορφύραν καὶ ἡν ὕδητέ ποτε ἐξελαὐνοντας ἐπὶ λευκοῦ ζεύγνους κεχήνατε καὶ προσκυνεῖτε.

χονσόχειρες mit goldenen Ringen an den Händen. Wie sehr kostbare Ringe zu Lucians Zeit geliebt wurden s. zu Nigrin. c. 21. Gall. c. 12. Von der früheren Zeit sagt Macrob. Saturn. VII. 13 veteres non ornatus sed sig nandi causa anulum secum circumferebant.

21. 7. ἄτε — ὤν. ἄτε mit dem Particip. zur Angabe von faktischen Gründen; dagegen ὡs zur Angabe von vorgeblichen oder nur auf der Meinung beruhenden. S. zu Icarom. c. 3.

πλουτοδότης mit Bezug auf die durch den Tod den Hinterlassenen des Verstorbenen zufallende Erbschaft.

10. ἐς δέλτον ἐμβαλόντες με die Tafel, auf welche das Testament geschrieben wurde, von Holz oder Wachs.

11. φοφηδον nicht "im Tragen" "getragen", sondern in der Bedeutung "schnell, eilig, reifsend", die in φέφεσθαι wie in ferri liegt.

12. πρόκειται vom Ausstellen der Toten auch de luctu c. 13 προκείσθω γάρ τις νέος καὶ καλός. c. 12 μετὰ ταῦτα δὲ λούσαντες αὐτούς — καὶ μύρω τῷ καλλίστω χρίσαντες τὸ σῶμα πρὸς δυσωδίαν ἦδη βιαζόμενον καὶ στεφανώσαντες τοῖς ὡραίοις ἄνθεσι προτίθενται λαμπρῶς ἀμφιέσαντες

ταϊς γαλαῖς · ἐμὲ δὲ οἱ ἐπελπίσαντες ἐν τῆ ἀγορῷ περιμένουσι κεχηνότες ώσπες την χελιδόνα προσπετομένην 22 τετριγότες οί νεοττοί. 22. ἐπειδάν δὲ τὸ σημεῖον ἀφαι- $\varrho \varepsilon \vartheta \tilde{\eta}$ καὶ τὸ λίνον ἐντμη $\vartheta \tilde{\eta}$ καὶ $\tilde{\eta}$ δέλτος ἀνοιχ $\vartheta \tilde{\eta}$ καὶ άνακηρυχθή μου δ καινός δεσπότης ήτοι συγγενής τις 5 η πόλαξ η οἰκέτης ἐκ παιδικῶν τίμιος, ὑπεξυρημένος έτι την γνάθον, άντι ποικίλων και παντοδαπών ήδονών. άς ήδη έξωρος ών υπηρέτησεν αυτώ, μέγα το μίσθωμα ό γενναίος ἀπολαβών, ἐκείνος μέν, ὅστις αν ή ποτε, άρπασάμενός με αὐτῆ δέλτω θεῖ φέρων ἀντὶ τοῦ τέως Πυό- 10 δίου η Δρόμωνος η Τιβίου Μεγακλης η Μεγάβυζος η Πρώταρχος μετονομασθείς, τούς μάτην κεχηνότας έκείνους είς άλλήλους αποβλέποντας καταλιπών άληθες άγοντας τὸ πένθος, οίος αὐτοὺς ὁ θύννος ἐκ μυχοῦ τῆς σαγήνης διέ-23 φυγεν οὐκ ὀλίγον τὸ δέλεας καταπιών. 23. ὁ δὲ ἐμπεσών 15 άθρόος είς έμε απειρόπαλος και παχύδερμος άνθρωπος, έτι την πέδην πεφρικώς και εί παριών τις άλλως μαστί-

1. ἐν τῆ ἀγορᾶ wo die Öffnung des Testamentes stattfand.

22. 4. τὸ λίνον, der das Testament umschließende, mit dem Siegel versehene Bindfaden.

6. ἐκ παιδικῶν. ἐκ giebt den Grund an, warum er τίμιος ist.

9. δ γενναῖος ironisch, wie c. 47.

10. αὐτῆ δέλτφ mit, samt. S. zu Charon c. 6. Icarom. c. 18. 19. 27.

οντὶ τοῦ τέως Πνδδίου — Μεγακλῆς — μετονομασθείς. Sinn: Er kauft sich die Freiheit und vertauscht seinen Sklavennamen mit dem vornehm klingenden Namen eines Freien. Davon zu unterscheiden ist die Sitte, daß freigeborene Emporkömmlinge in lächerlicher Vornehmthuerei sich darin gefielen, ihren Namen zu verlängern, wie Gall. c. 14 Σιμων der Schuster sich Σιμωνίδης

nennt. Das hier von Sklaven die Rede zeigt wie das Vorhergehende so auch c. 23 ἔτι τὴν πέδην πεφοικώς.

14. οίος = ὅτι τοιοῦτος. Vgl. Catapl. c. 16 κατεγέλων, οίον κάθαομα ἐτεθήπειν.

δθύννος Thunfisch besonders beliebt.

23. 15. ἐμπεσών zur Bezeichnung des plumpen, gierigen ungestümen Wesens. Vgl. zu de hist. conscr. c. 11. Adv. indoct. c. 9 ἐμπεσών τῆ κιθάρα σφοδούτερον τοῦ δέοντος. Verstärkt wird diese Bezeichnung der rohen Art, wie er sich des Reichtums bemächtigt, durch das hinzugefügte ἀθρόος mit aller Gewalt auf einmal.

17. εἰ παριών τις — μαστίξειεν wenn einer peitscht d.i. mit der Peitsche knallt. ἄλλως mit μαστίξειεν zu verbinden, "ohne Absicht", "ohne sich etwas dabei zu denken". TIM Ω N. 63

ξειεν όρθον έφιστας το οὖς καὶ τον μυλῶνα ὥσπερ το ἀνάκτορον προσπτύων, οὐκέτι φορητός ἐστι τοῖς ἐντυγχάνουσιν, ἀλλὰ τούς τε ἐλευθέρους ὑβρίζει καὶ τοὺς ὁμοδούλους μαστιγοῖ ἀποπειρώμενος εἰ καὶ αὐτῷ τὰ τοιαῦτα ἔξεστιν, ἄχρι ἢν ἡ ἐς πορνίδιόν τι ἐμπεσῶν ἢ ἱπποτροφίας ἐπιθυμήσας ἢ κόλαξι παραδοὺς ἑαυτὸν ὀμνύουσιν, ἡ μὴν εὐμορφότερον μὲν Νιρέως εἶναι αὐτόν, εὐγενέστερον δὲ [τοῦ] Κέκροπος ἢ Κόδρου, συνετώτερον δὲ [τοῦ] Ὀδυσσέως, πλουσιώτερον δὲ συνάμα Κροίσων ἑκκαίδεκα, ἐν ἀκαρεῖ τοῦ χρόνου ἄθλιος ἐκχέη τὰ κατ' ὀλίγον ἐκ

1. δοθὸν ἐφιστὰς τὰ οὖς er spitzt das Ohr wie ein horchendes Pferd d. i. merkt auf, weil er denkt, es gelte ihm, wie früher, als er noch Sklave war, als solle er gestraft werden. Vgl. Sophocl. Electra v. 25 sqq. ὥσπεο γὰο ἴππος εὐγε-νής, κᾶν ἢ γέρων, ἐν τοῖσι δεινοῖς θυμὸν οὖκ ἀπώλεσεν ἀλλ' ὀοθὸν οὖς ἵστησιν κ. τ. λ.

καὶ τὸν μυλῶνα ὥσπεο τὸ ἀνάκτορον προσπτύων. Bei der Peitsche, die er hört, denkt er an die Mühle, das Mühlenhaus (μυλών), in der er zur Strafe als Sklave hat arbeiten müssen, bei der Mühle an das Herrenhaus (ἀνάκτοοον) von dem diese Strafe ausgegangen. Der Gedanke an Beides erfüllt ihn mit Abscheu (ποοσπτύwv), und ungebildet und roh wie er ist, sucht und findet er Rache für das früher erlittene Ungemach in dem befriedigenden Gefühl nun gleiche Grausamkeit gegen Andere ausüben zu können (οι κέτι φορητός έστι τοῖς ἐντυγχάνουσιν und das Folgende). Da ἀνάκτως vom Hausherrn gebraucht wird, so darf gewiss mit Recht τὸ ἀνάκτορον als die Wohnung des Hausherrn genommen werden. Über die Konstruktion von προσπτύω vgl. Conviv. c. 33 ό Κλεόδημος δὲ - ἐπιστραφεὶς προσέπτυσε - τον Ζηνόθεμιν.

3. τοὺς δμοδούλους die früher

seine Mitsklaven waren, deren Herr er aber nun geworden ist.

4. καὶ αὐτῷ et ipsi wie einst

seinem Herrn.

5. ἄχοι ἀν — ἐκχέη. ἄχοι ἄν wie ἔστ' ἄν mit dem Konjunktiv bei noch nicht vollendeten Handlungen oder in allgemeinen Sentenzen; mit dem Indikativ ohne ἄν dagegen bei vollendeten Thatsachen, oft bei Lucian. Vgl. de hist. conscr. c. 9. Icarom. c. 17. Catapl. c. 8.

ίπποτροφίας ἐπιθυμήσας. Wie aus dem Anfange von Aristophanes Wolken ersichtlich ist, war die Pferdeliebhaberei unter der vornehmen Jugend damals sehr im Schwange.

 Νιρέως. S. Hom. II. II. 671 ff.: Νιρεύς αὖ Σύμηθεν ἄγε τρεῖς

νίρευς αυ Ζυμησεν αγε τρεις νῆας είσας Νιρευς Αγλαίης υίος Χαρόποιό

τ' ἄνακτος Νιοεύς, ος κάλλιστος ἀνὴο ὑπὸ Ἰλιον ἦλθεν

τῶν ἄλλων Δανάων μετ' ἀμύμονα Πηλεΐωνα.

9. πλουσιώτερου — Κροίσων έκκαίδεκα. Die Zahl 16 braucht Lucian gern für eine unbestimmte Zahl mit komischer Übertreibung.

10. ἐν ἀκαρεῖ τοῦ χρόνου. S. c. 3 und zu Charon c. 14.

έκ πολλῶν ἐπιοοκιῶν. ἐκ infolge von ...

πολλών έπιορκιών καὶ άρπαγών καὶ πανουργιών συνειλεγμένα.

24. ΕΡΜ. Αὐτά που σχεδον φής τὰ γινόμενα δπό-24 ταν δ' οὖν αὐτόπους βαδίζης, πῶς οὕτω τυφλὸς ὢν εύρίσκεις την δδόν; ή πῶς διαγινώσκεις ἐφ' οῦς ἄν σε δ 5 Ζεὺς ἀποστείλη πρίνας εἶναι τοῦ πλουτεῖν ἀξίους;

ΠΛΟΥΤ. Οἴει γὰρ διαγιγνώσκειν με οἵτινές εἰσι; μα τον Δία ου πάνυ ου γαρ αν Αριστείδην καταλιπών Ίππονίκω καὶ Καλλία προσήειν καὶ πολλοῖς άλλοις Αθηναίων οὐδὲ ὀβολοῦ άξίοις.

ΕΡΜ. Πλην άλλα τι πράττεις καταπεμφθείς;

ΠΛΟΥΤ. "Ανω καὶ κάτω πλανωμαι περινοστών, άχρι αν λάθω τινί έμπεσών δ δέ, δστις αν πρωτός μοι περιτύχη, ἀπαγαγών παρ' αύτον έχει σὲ τὸν Έρμην ἐπὶ τῶ παραλόγω τοῦ κέρδους προσκυνῶν.

25. ΕΡΜ. Οὐκοῦν ἐξηπάτηται ὁ Ζεὺς οἰόμενός σε κατά τὸ αὐτῷ δοκοῦν πλουτίζειν ὅσους ἂν οἴηται τοῦ πλουτείν άξίους;

ΠΛΟΥΤ. Καὶ μάλα δικαίως, ώγαθέ, ός γε τυφλὸν έντα είδως έπεμπεν αναζητήσοντα δυσεύρετον ούτω χρη- 20 μα καὶ πρὸ πολλοῦ ἐκλελοιπὸς ἐκ τοῦ βίου, ὅπερ οὐδὸ δ Δυγκεύς αν έξεύροι δαδίως, αμαυρον ούτω καὶ μικρον ον. τοιγαρούν άτε των μεν άγαθων όλίγων όντων, πονηρων δέ πλείστων [έν ταῖς πόλεσι τὸ πᾶν ἐπεχόντων], ρᾶον ἐς τοὺς τοιούτους έμπίπτω περιιών καὶ σαγηνεύομαι πρός αὐτῶν. 25

24. 7. οἴει γὰο διαγιγνώ-σπειν...; s. zu c. 18.

9. Ίππονίκω καὶ Καλλία angesehene Familien von Athen, die sich mehr durch großen Reichtum als durch hervorragende Verdienste auszeichneten. Die Komiker griffen sie oft als Männer an, die unverdiente Reichtümer besitzen.

11. $\pi \lambda \hat{n} \nu \hat{\alpha} \lambda \lambda \hat{\alpha}$ wie c. 26. S.

zu c. 9.

13. ἄχρι ᾶν λάθω. S. zu c. 23.

14. τὸν Έρμην — προσκυ-

ν ω ν. Jeder unverhoffte Gewinn wurde als ein Geschenk des Hermes betrachtet (ξομαιον) der deshalb auch den Beinamen Keodoos führt. S. c. 41.

15

14. ἐπὶ τῷ παραλόγφ τοῦ κέρδους. S. zu c. 1.

25. 22. δ Δυγκεύς d. i. der Luchsäugige, einer der Argo-nauten, berühmt durch die Schärfe seines Gesichts. Er konnte durch Steine und Bäume, ja bis in die Unterwelt hineinsehen. S. Icaromenipp. c. 12.

TIM Ω N. 65

ΕΡΜ. Εἶτα πῶς, ἐπειδὰν καταλίπης αὐτούς, ἑαδίως φεύγεις οὐκ εἰδὼς τὴν ὁδόν;

ΠΛΟΥΤ. 'Οξυδερκής τότε πως καὶ ἀρτίπους γίνο-

μαι πρός μόνον τὸν καιρὸν τῆς φυγῆς.

5 **26.** ΕΡΜ. "Ετι δή μοι καὶ τοῦτο ἀπόκριναι, πῶς 26 τυφλὸς ὧν, εἰρήσεται γάρ, καὶ προσέτι ὧχρὸς καὶ βαρὺς ἐκ τοῖν σκελοῖν τοσούτους ἐραστὰς ἔχεις, ὥστε πάντας ἀποβλέπειν εἰς σέ, καὶ τυχόντας μὲν εὐδαιμονεῖν οἴεσθαι, εἰ δὲ ἀποτύχοιεν, οὐκ ἀνέχεσθαι ζῶντας; οἶδα γοῦν τινας οὐκ ὀλίγους αὐτῶν οὕτω σου δυσέρωτας ὄντας, ὥστε καὶ ἐς βαθυκήτεα πόντον φέροντες ἔξξιψαν αὐτοὺς καὶ πετρῶν κατ ἡλιβάτων ὑπερορᾶσθαι νομίζοντες ὑπὸ σοῦ, ὅτεπερ οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἑώρας αὐτοὺς. πλὴν ἀλλὰ καὶ σὰ ἀν εὖ οἰδ ὅτι ὁμολογήσειας, εἴ τι ξυνίης σαυτοῦ, κορυ- 5 βαντιᾶν αὐτοὺς ἐρωμένω τοιούτω ἐπιμεμηνότας.

26. 6. εἰρήσεται γάρ stets parenthetisch "es wird gesagt werden" d. i. "es mus heraus", bei Lucian oft vorkommende Formel, wenn es sich um etwas handelt, was zu sagen schwer fällt, weil es dem Angeredeten unangenehm sein muß. Vgl. Zeuxis c. 2 πλην έμε — εἰρήσεται γάο — οὐ μετρίως ηνία δ ἔπαινος αὐτων, καὶ ἐπειδή ποτε ἀπελθόντων έμαυτον έγενόμην, έκεῖνα ένενόουν. Icaromenipp. c. 3 κάγω μέν ως είδον — είρήσεται γάρ - ὑπεταράχθην καί τινα σελη-ναῖον δαίμονα ῷἡθην ὁρᾶν. Hermotim. c. 50 ω Δυκίνε, ούκ οίδ' οπως εύλογα μεν δοχείς μοι λέγειν, ἀτάς — εἰρήσεται γάς ού μετρίως ανίας με διεξιών αυτά καὶ ἀκριβολογούμενος οὐδὲν δέον. Davon zu unterscheiden: εἰρήσεται yào Tổ An ĐếS.

11. ἐς βαθυκήτεα πόντον — καὶ πετρῶν κατ' ἢλιβάτων nach Theognis, der von der Armut sagt: ἢν δὴ χρὴ φεύγοντα καὶ ἔς μεγακήτεα πόντον ὁιπτεῖν καὶ πετρῶν, Κύρνε, κατ' ἢλιβάτων.

φέροντες ἔροιψαν αὖτούς, φέρων eilig wie c. 23 <math>ϑεῖ φέρων. Icarom. c. 27. Adv. indoct. c. 19. Sympos. c. 22. Vgl. c. 21 φροηδόν.

13. ὅτεπερ ,weil eben. περ dient zur nachdrücklichen Hervorhebung, bei Lucian noch häufiger als sonst. Vgl. ὅτεπερ Adv. indoct. c. 9. 12. ἵναπερ c. 10.

οὐδὲ τὴν ἀρχήν ,nicht einmal am Anfang' d. i. ü ber hau pt nicht, off bei Lucian. Die Negation steht entweder wie hier (und Nigr. c. 26. Ισατοπ. c. 9 ἕνιοι δὲ τὰνα πάντα ὑπερβάντες οὐδὲ τὴν ἀρχήν εἶναι θεούς τινας ἐπίστενον. de saltat. c. 3. Ver. hist. l. 4 u. a. 0.) unmittelbar vor τὴν ἀρχήν oder folgt bald darauf, z. B. Catapl. c. 21 ἀρχὴν δὲ οὐδὲ οἴδα, εἶ τετράγωνον ἐστιν ὁ ὀβολὸς ἢ στοργγύλον. Fugit. c. 15 ἀρχὴν γὰρ οὐδὲ τὸν ἔλεγχον δέχονται. πλὴν ἀλλά. S. zu c. 9.

14. εὖ οἶδ' ὅτι. S. zu Somn. c. 18. κορυβαντιᾶν wie ein Korybant verzückt d. i. verrückt sein. Vgl. Iuppit. trag. c. 30 κίνημα κορυ27. ΠΛΟΥΤ. Οἴει γὰς τοιοῦτον, οἶός εἰμι, δςᾶσθαι αὐτοῖς, χωλὸν ἢ τυφλὸν ἢ ὅσα ἄλλα μοι πρόσεστιν;

EPM. ᾿Αλλὰ πῶς, ω̈ Πλοῦτε, εἰ μη τυφλοὶ καὶ αὐτοὶ πάντες εἰσίν:

ΠΛΟΥΤ. Οὐ τυφλοί, ὧ ἄριστε, ἀλλ' ἡ ἄγνοια καὶ 5 ἡ ἀπάτη, αἴπερ νῦν κατέχουσι τὰ πάντα, ἐπισκιάζουσιν αὐτούς ἔτι δὲ καὶ αὐτός, ὡς μὴ παντάπασιν ἄμορφος εἴην, προσωπεῖόν τι ἐρασμιώτατον περιθέμενος, διάχρυσον καὶ λιθοκόλλητον, καὶ ποικίλα ἐνδὺς ἐντυγχάνω αὐτοῖς οἱ δὲ αὐτοπρόσωπον οἰόμενοι ὁρᾶν τὸ κάλλος ἐρῶσι καὶ 10 ἀπόλλυνται μὴ τυγχάνοντες. ὡς εἴ γέ τις αὐτοῖς ὅλον ἀπογυμνώσας ἐπέδειξέ με, δῆλον ὡς κατεγίνωσκον ἂν αῦτῶν ἀμβλυώττοντες πρὸς τὰ τηλικαῦτα καὶ ἐρῶντες ἀνεράστων καὶ ἀμόρφων πραγμάτων.

28. EPM. Τί οὖν ὅτι καὶ ἐν αὐτῷ ἤδη τῷ πλουτεῖν 15 γενόμενοι καὶ τὸ προσωπεῖον αὐτοὶ περιθεασάμενοι ἔτι ἐξαπατῶνται, καὶ ἤν τις ἀφαιρῆται αὐτούς, θᾶττον ἂν τὴν κεφαλὴν ἢ τὸ προσωπεῖον πρόοιντο; οὐ γὰρ δὴ καὶ τότε ἀγνοεῖν εἰκὸς αὐτούς, ὡς ἐπίχριστος ἡ εὐμορφία

έστίν, ενδοθεν τὰ πάντα δρώντας.

 $\Pi AOYT$. Οὐα ὀλίγα, ὧ Έρμῆ, καὶ πρὸς τοῦτό μοι συναγωνίζεται.

ΕΡΜ. Τὰ ποῖα;

ΠΛΟΥΤ. Ἐπειδάν τις ἐντυχῶν τὸ ποῶτον ἀναπετάσας τὴν θύραν ἐσδέχηταί με, συμπαρεισέρχεται μετ' 25

βαντώδες. Aristophan. Wespen v. 8 ἀλλ' ἢ παραφρονεῖς ἐτεὸν ἢ κορυβαντιῷς;

27. 8. προσωπεῖόν τι έρασμιώτατον περιθέμενος wie c. 28. Die Larve umgab das ganze Gesicht.

10. αὐτοπρόσωπον mit meinem eigenen Gesicht wie c. 24 αὐτόπους auf eigenen Füßen. S. c. 54 und zu Rhet. praec. c. 11. Vgl. Lexiph. c. 10 ἄνθρωπος τῶν αὐτοληκύθων καὶ τῶν αὐτοκαβδάλων.

13. ἀμβλυώττοντες ποὸς τὰ τηλικαῦτα wie c. 2 und Char. c. 1 ἀμβλυώττων ποὸς τὸ φῶς.

28. 15. Τι οὖν ὅτι — τὸ προσωπεῖον αὐτοὶ περιθεασάμενοι ἔτι ἐξαπατῶνται κ. τ. λ. Sinn: Wie ist es möglich, daſs sie selbst dann noch sich täuschen lassen, wenn sie dein wahres Angesicht hereits kennen gelernt haben (περιθεασάμενοι)! — προσωπεῖον ist die gleißende Larve des Plutus, κεφαλή ihr eigener Kopl.

ξμοῦ λαθών ὁ τῦφος καὶ ἡ ἄνοια καὶ ἡ μεγαλαυχία καὶ μαλακία και έβρις και απάτη και άλλ' άττα μυρία ύπὸ δή τούτων απάντων καταληφθείς την ψυχήν θαυμάζει τε τὰ οὐ θαυμαστά καὶ ἐρέγεται τῶν φευκτῶν κάμὲ τὸν 5 πάντων εκείνων πατέρα [των είσεληλυθότων κακών] τέθηπε δορυφορούμενον ύπ' αὐτῶν, καὶ πάντα πρότερον πάθοι αν ή έμε προέσθαι [υπομείνειεν αν].

29. ΕΡΜ. Ώς λεῖος εἶ καὶ ὀλισθηρός, α Πλοῦτε, 29 καὶ δυσκάτοχος καὶ διαφευκτικός, οὐδεμίαν ἀντιλαβὴν 10 παρεχόμενος βεβαίαν, άλλ' Θσπερ αι έγχέλεις ή οί όφεις διὰ τῶν δακτύλων δραπετεύεις οὐκ οἶδ' ὅπως : ή Πενία δ' έμπαλιν ίξώδης τε καὶ εὐλαβής καὶ μυρία τὰ ἄγκιστρα έκπεφυκότα έξ άπαντος τοῦ σώματος έχουσα, ώς πλησιάσαντας εύθυς έχεσθαι και μή έχειν δαδίως απολυθήναι. 15 — άλλα μεταξύ φλυαρούντας ήμας πράγμα [ήδη] οὐ μιπρον διέλαθε.

ΠΛΟΥΤ. Τὸ ποῖον;

ΕΡΜ. Ότι τὸν Θησαυρὸν οὐκ ἐπηγαγόμεθα, οὖπερ έδει μάλιστα.

30. ΠΛΟΥΤ. Θάζδει τούτου γε ένεκα έν τῆ γῆ 30 αὐτὸν ἀεὶ καταλείπων ἀνέρχομαι πρὸς ὑμᾶς ἐπισκήψας ένδον μένειν επικλεισάμενον την θύραν, άνοίγειν δε μηδενί, ην μη ακούση έμου βοήσαντος.

ΕΡΜ. Οὐκοῦν ἐπιβαίνωμεν ἤδη τῆς Αττικῆς καί 25 μοι έπου έχόμενος τῆς χλαμύδος, ἄχρι ὰν πρὸς τὴν ἐσχατιὰν ἀφικώμεθα.

ΠΛΟΥΤ. Εὖ ποιεῖς, ὧ Έρμη, χειραγωγῶν ἐπεὶ ἤν γε ἀπολίπης με, Υπερβόλω τάχα η Κλέωνι ἐμπεσοῦμαι

29. 12. έμπαλιν. S. zu Charon c. 1.

15. μεταξύ φλυαροῦντας.

S. zu Somn. c. 17.

30. 25. έχόμενος τῆς χλαμύδος. έχεσθαι mit dem Genet. sich an etwas anhalten.

άχοι αν — αφικώμεθα. S. zu c. 23.

27. εὖ ποιεῖς — χειραγω- $\gamma \tilde{\omega} \nu$. Anders de hist. conscr. c. 4 άπείοξω έμαντὸν εὖ ποιῶν. c. 12 οί γὰο ἐπαινούμενοι πρὸς αὐτῶν μισούσι μαλλον και αποστρέφονται ώς πόλαπας εὖ ποιοῦντες. 28. Ὑπεοβόλφ — ἢ Κλέωνι

^{6.} δορυφορούμενον 'wie von Trabanten begleitet'.

περινοστών. άλλὰ τίς ὁ ψόφος οὖτός ἐστι καθάπερ σιδήρου πρός λίθον;

31. ΕΡΜ. Ο Τίμων ούτοσὶ σκάπτει πλησίον δρει-31 νὸν καὶ ὑπόλιθον γήδιον. παπαῖ, καὶ ἡ Πενία πάρεστι καὶ ὁ Πόνος ἐκεῖνος, ἡ Καρτερία τε καὶ ἡ Σοφία καὶ ἡ 5 Ανδρεία καὶ ὁ τοιοῦτος ὄχλος τῶν ὑπὸ τῷ Διμῷ ταττομένων άπάντων, πολύ άμείνους των σων δορυφόρων.

ΠΑΟΥΤ. Τι οὖν οὐκ ἀπαλλαττόμεθα, ὧ Έρμῆ, τὴν ταχίστην; οὐ γὰρ ἄν τι ἡμεῖς δράσαιμεν ἀξιόλογον πρὸς άνδρα ύπὸ τηλικούτου στρατοπέδου περιεσχημένον.

ΕΡΜ. "Αλλως έδοξε τῷ Διί μὴ ἀποδειλιῶμεν οὖν.

32. ΠΕΝ. Ποῖ τοῦτον ἀπάγεις, ω Αργειφόντα, χειρ-32 αγωγῶν;

ΕΡΜ. Ἐπὶ τουτονὶ τὸν Τίμωνα ἐπέμφθημεν ὑπὸ τοῦ Διός.

ΠΕΝ. Νῦν ὁ Πλοῦτος ἐπὶ Τίμωνα, ὁπότε αὐτὸν έγω κακώς έχοντα ύπο της Τουφής παραλαβούσα, τουτοισί παραδούσα, τῆ Σοφία καὶ τῷ Πόνω, γενναῖον ἄνδρα καὶ πολλοῦ ἄξιον ἀπέδειξα; ούτως ἄρα εὐκαταφρόνητος ύμῖν ή Πενία δοκῶ καὶ εὐαδίκητος, ὥσθ' δ μόνον κτῆμα εἶχον 20 άφαιρεῖσθαί με, ἀπριβῶς πρὸς ἀρετὴν ἐξειργασμένον, [ν] αίθις δ Πλοῦτος παραλαβών αὐτὸν Ύβρει καὶ Τύφω έγχειρίσας όμοιον τῷ πάλαι, μαλθακὸν [καὶ ἀγεννῆ] καὶ ἀνόητον ἀποφήνας ἀποδῷ πάλιν ἐμοὶ δάκος ἤδη γεγενημένον;

Die beiden bekannten Demagogen im ersten Jahrzehnt des peloponnesischen Krieges, Hyperbolos ein Lampenhändler, Kleon ein Gerber, die Zielscheibe des Witzes der alten Komödie, berüchtigt durch Unterschleife und Plünderungen aller Art.

31. 6. δ τοιοῦτος ὄχλος τῶν ύπὸ τῷ Λιμᾶ ταττομένων die unter dem Kommando des Limos stehn. Ebenso Epist. Saturn. c. 27 ύπ' ἄλλφ ταττόμενοι. De mercede conduct, c. 10 ὑπὸ θνοωοῷ

- ταττόμενον. Fugit. c. 4. 6. 16

10

25

stets wie hier mit dem Dativ. 32. 12. α Αργειφόντα Beiname des Hermes, weil er den die Io bewachenden Argos tötete.

17. κακᾶς ἔχοντα ὑπὸ τῆς $T \rho v \varphi \tilde{\eta} s$. $\tilde{v} \pi \tilde{o}$ steht wegen des passiven Sinnes von έχοντα behandelt worden sein.

24. δάκος ήδη γεγενημέ-νον sprichwörtlich ,ein Lump'. Vgl. Pseudol. c. 18. — "oaoiv enelνοι τὰς πρώτας σου τροφάς καὶ ώς παραδούς έαυτον τῷ ὁλέθοφ ΕΡΜ. Ἐδοξε ταῦτα, ὧ Πενία, τῷ Διί.

33. ΠΕΝ. ᾿Απέρχομαι ΄ καὶ ὑμεῖς δέ, ὧ Πόνε καὶ 33 Σοφία καὶ οἱ λοιποί, ἀκολουθεῖτέ μοι. οὖτος δὲ τάχα εἴσεται, οῖαν με οὖσαν ἀπολείψει, ἀγαθὴν συνεργὸν καὶ 5 διδάσκαλον τῶν ἀρίστων, ἦ συνὼν ὑγιεινὸς μὲν τὸ σῶμα, ἐξῷωμένος δὲ τὴν γνώμην διετέλεσεν, ἀνδρὸς βίον ζῶν καὶ πρὸς αῦτὸν ἀποβλέπων, τὰ δὲ πολλὰ ταῦτα καὶ περιττὰ ὥσπερ ἔστίν, ἀλλότρια ὑπολαμβάνων.

ΕΡΜ. 'Απέρχονται' ήμεῖς δὲ προσίωμεν αὐτῷ.

10 **34.** ΤΙΜ. Τίνες ἐστέ, ὧ κατάρατοι; ἢ τί βουλό- 34 μενοι δεῦρο ἥκετε ἄνδρα ἐργάτην καὶ μισθοφόρον ἐνο- χλήσοντες; ἀλλὶ οὐ χαίροντες ἄπιτε μιαροὶ πάντες ὄντες ἐγὼ γὰρ ὑμᾶς αὐτίκα μάλα βάλλων ταῖς βώλοις καὶ τοῖς λίθοις συντρίψω.

15 ΕΡΜ. Μηδαμῶς, ὧ Τίμων, μὴ βάλης οὐ γὰρ ἀνθρώπους ὄντας βαλεῖς, ἀλλ' ἐγὼ μὲν Ἑρμῆς εἰμι, οὑτοσὶ δὲ ὁ Πλοῦτος Ἐπεμψε δὲ ὁ Ζεὺς ἐπακούσας τῶν εὐχῶν. ὥστε ἀγαθῆ τύχη δέχου τὸν ὅλβον ἀποστὰς τῶν πόνων.

ΤΙΜ. Καὶ ὑμεῖς οἰμώξεσθε ἤδη καίτοι θεοὶ ὄντες, 20 ως φατε· πάντας γὰρ ἅμα καὶ ἀνθρώπους καὶ θεοὺς

έχεινω στρατιώτη συμπεριεφθείρου πάντα έπηρεταν, ἄχρι δή σε τὸ τοῦ λόγου (wie man zu sagen pilegt) βάχος πολυσχιδές ξογασάμενος ἐξέωσε.

33. 5. διδάσκαλον τῶν ἀρίστων ohne τινα wie sehr oft bei Lucian. S. zu Somn. c. 9.

7. πρὸς αὐτὸν ἀποβλέπων auf sich sehen d. i. sein Vertrauen auf sich, nicht auf Geld und Gut setzen. Vgl. c. 36, wo er von der Πενία sagt: τῶν πολλῶν ἐκείνων καταφρονεῖν ἐπαίδευεν ἐξ αὐτοῦ ἐμοῦ τὰς ἐλπίδας ἀπαρτήσασά μοι τοῦ βίου.

8. ὥσπερ ἐστίν nämlich ἀλλότρια.

ἀλλότρια ύπολαμβάνων fremdartig d. i. nicht zur Sache gehörig, des Strebens nicht würdig.

34. 12. οὐ χαίφοντες nicht zur Freude d. i. nicht ungestraft.

13. $\tau \alpha \tilde{\iota} s \beta \omega \lambda o \iota s \kappa \alpha \iota \tau o \tilde{\iota} s \lambda \iota \vartheta o \iota s$ die er in seiner Nähe sieht.

18. ἀγαθῆ τύχη sehr gewöhnliche Glückwunschformel, etwa unser ,g etrost', in Gottes Namen'. Vit. auct. c. 19 Ἅγε λαβὼν ἀγαθῆ τύχη.

19. καίτοι Φεοί ὄντες. καίτοι mit dem Particip., erst bei späteren Schriftstellern wie καίπερ, καί ταῦτα als Konzessivpartikel, bei Lucian sehr häufig. Vgl. de saltat. c. 8 καίτοι πολέμιοι ὅντες. Nigr. c. 20 καίτοι μαρτυρομένης τῆς Τύχης.

μισῶ, τουτονὶ δὲ τὸν τυφλόν, ὅστις αν τ, καὶ ἐπιτρίψειν μοι δοκῶ τῆ δικέλλη.

ΠΛΟΥΤ. Απίωμεν, ὧ Έρμη, πρὸς τοῦ Διός, μελαγχολάν γάρ ὁ ἄνθρωπος οἱ μετρίως μοι δοκεῖ, μή τι

κακόν ἀπέλθω προσλαβών.

35. ΕΡΜ. Μηδέν σκαιόν, ὧ Τίμων, ἀλλὰ τὸ πάνυ 35 τοῦτο ἄγριον καὶ τραχὺ καταβαλών προτείνας τὼ χεῖρε λάμβανε την άγαθην τύχην και πλούτει πάλιν και ίσθι Αθηναίων τὰ πρῶτα καὶ ὑπερόρα τῶν ἀχαρίστων ἐκείνων μόνος αὐτὸς εὐδαιμονῶν.

ΤΙΜ. Οὐδὲν ὑμῶν δέομαι μὴ ἐνοχλεῖτέ μοι. ἱκανὸς ἐμοὶ πλοῦτος ἡ δίκελλα· τὰ δ' ἄλλα εὐδαιμονέστατός

είμι, μηδενός μοι πλησιάζοντος.

ΕΡΜ. Οθτως, ω ταν, απανθρώπως:

τόνδε φέρω Διὶ μῦθον ἀπηνέα τε κρατε- 15

ρόν τε;

10

καὶ μὴν εἰκὸς ἦν μισάνθρωπον μὲν εἶναί σε τοσαῦτα ὑπ' αὐτῶν δεινὰ πεπονθότα, μισόθεον δὲ μηδαμῶς, οὕτως έπιμελουμένων σου των θεων.

36. ΤΙΜ. ᾿Αλλὰ σοὶ μέν, ὧ Ἑρμη, καὶ τῷ Διὶ 20 36 πλείστη χάρις της ἐπιμελείας, τουτονὶ δὲ τὸν Πλοῦτον ούκ αν λάβοιμι.

EPM. $Ti \delta \eta$;

ΤΙΜ. Ότι καὶ πάλαι μυρίων μοι κακῶν αἴτιος οὖτος

1. ἐπιτρίψειν μοι δοκῶ τῆ δικέλλη ich will, ich bin entschlossen... S. zu Charon

4. οὐ μετρίως haud mediocriter.

35. 6. Μηδέν σκαιόν, wie im Deutschen ohne den leicht hinzu-

zudenkenden Imperativ.

8. ἴσθι Άθηναίων τὰ ποῶτα von Personen "der Erste" wie c. 55 πολάπων έστι τὰ πρώτα und Rhet. praec. c. 15. Hipp. c. 3 δ δε μηχανικών τε ών τὰ πρώτα καὶ γεωμετρικών.

15. τόνδε φέρω — πράτε-

οόν τε: aus Homer II, XV, 202, wo Iris so den über den Auftrag des Zeus entrüsteten Poseidon anredet.

17. καὶ μήν. S. zu c. 5. εἰκὸς ἦν. Wir setzen das Präsens. Das Impf. steht mit Rücksicht auf die Zeit, wo die Berechtigung zu der im Infinitiv ausgedrückten Handlung zuerst eintrat, die noch für die Gegenwart gültig ist. Zu unterscheiden von inavor $\tilde{\tilde{\eta}}\nu$ c. 37. $\tilde{\tilde{\eta}}\mu$ eivov $\tilde{\tilde{\eta}}\nu$ Nigr. c. 10. $\tilde{\tilde{\eta}}\nu$ Pisc. c. 2.

36. 24. αἴτιος — κατέστη. Vgl. c. 11. c. 38.

κατέστη κόλαξί τε παραδούς καὶ ἐπιβούλους ἐπαγαγών καὶ μῖσος ἐπεγείρας καὶ ἡδυπαθεία διαφθείρας καὶ ἐπίφθονον ἀποφήνας, τέλος δὲ ἄφνω καταλιπών ούτως ἀπίστως καὶ προδοτικώς ή βελτίστη δὲ Πενία πόνοις με 5 τοῖς ἀνδρικωτάτοις καταγυμνάσασα καὶ μετ' άληθείας καὶ παρδησίας προσομιλοῦσα τά τε άναγκαῖα κάμνοντι παρείχε και των πολλων έκείνων καταφρονείν έπαίδευεν έξ αύτοῦ ἐμοῦ τὰς ἐλπίδας ἀπαρτήσασά μοι τοῦ βίου καὶ δείξασα δστις ήν ὁ πλοῦτος ὁ ἐμός, δν οὔτε κόλαξ θω-10 πεύων ούτε συκοφάντης φοβών, οὐ δῆμος παροξυνθείς, ούκ έκκλησιαστής ψηφοφορήσας, οὐ τύραννος ἐπιβουλεύσας άφελέσθαι δύναιτ' άν. 37. έρρωμένος τοιγαρούν 37 ύπο των πόνων τον άγρον τουτονί φιλοφρόνως έργαζόμενος, οὐδὲν δρῶν τῶν ἐν ἄστει κακῶν, ἱκανὰ καὶ διαρκῆ 15 έγω τὰ ἄλφιτα παρὰ τῆς δικέλλης. ώστε παλίνδρομος, ω Έρμη, ἄπιθι τὸν Πλοῦτον ἐπανάγων τῷ Διί ἐμοὶ δὲ τοῦτο ίκανὸν ἦν, πάντας ἀνθρώπους ἡβηδὸν οἰμώζειν ποιησαι.

ΕΡΜ. Μηδαμῶς, ὧγαθέ οὐ γὰρ πάντες εἰσὶν ἐπι-20 τήδειοι πρός οἰμωγήν. άλλ' ἔα τὰ ὀργίλα ταῦτα καὶ μειρακιώδη καὶ τὸν Πλοῦτον παράλαβε. οὔτοι ἀπόβλητά έστι τὰ δῶρα τὰ παρὰ τοῦ Διός.

3. τέλος adverbial, wie oft

Somn. c. 6. 14.

7. ἐξ αὐτοῦ ἐμοῦ τὰς ἐλπίδας ἀπαρτήσασά μοι τοῦ βίου. Vgl. oben zu c. 33 πρὸς

αύτὸν ἀποβλέπων.

37. 12. τοιγαροῦν hebt wie τοιyagroz nachdrücklich den Schlusssatz hervor, indem es alle vorhergehende Gründe zusammenfaßt. Hier (wie c. 55. Pisc. c. 20. Rhet. praec. c. 12) an zweiter Stelle, gewöhnlich zu Anfang wie c. 38.

13. φιλοφούνως freudig, gern. Vgl. c. 39 ἄχρι νῦν εὐδαιμονέστατα

διάγων.

14. διαρκή έχω τὰ ἄλφιτα.

S. zu c. 2.

16. έμοι δέ τοῦτο ίκανὸν

 $\tilde{\eta}\nu$, — $\pi o \iota \tilde{\eta} \sigma \alpha \iota$. Der Indikativ wie im Lateinischen bei den Verben können, müssen, sollen. Ebenso ἐχοῆν c. 38. ἄμεινον ἦν Nigr. c. 10. ἄριστον ἦν Pisc. c. 2. καλώς είχε u. a. Die im Infinitiv beigefügte Thatsache, über welche man das Urteil ausspricht, wird immer als nicht, oder noch nicht stattfindend bezeichnet. ixavov genügend, zufriedenstellend, daher ,es wäre mir ganz lieb.

17. πάντας — ήβηδόν "Jeder männiglich". Vgl. Vitar. auct. c. 14 έγω δὲ κέλομαι πᾶσιν ήβηδον οίμώζειν, τοϊσι ώνεομένοισι καὶ τοϊσιν οὐκ ώνεομένοισι.

21. οὖτοι ἀπόβλητά ἐστι τὰ δῶρα τὰ παρὰ τοῦ Διός ΠΛΟΥΤ. Βούλει, ὧ Τίμων, δικαιολογήσωμαι πρὸς σέ; ἢ χαλεπαίνεις μοι λέγοντι;

ΤΙΜ. Δέγε, μη μακρά μέντοι, μηδε μετά προοιμίων, ώσπερ οι επίτριπτοι δήτορες ἀνέξομαι γάρ σε δλίγα λέγοντα διά τὸν Έρμην τουτονί.

38. ΠΑΟΥΤ. Έχρην μεν ίσως και μακρά είπειν πρός ούτω πολλά ύπὸ σοῦ κατηγορηθέντα. όμως δὲ όρα εἴ τί σε, ως φής, ήδίκηκα, ος των μεν ήδίστων απάντων αἴτιός σοι κατέστην, τιμής καὶ προεδρίας καὶ στεφάνων καὶ τῆς άλλης τουφής περίβλεπτός τε γάρ καὶ ἀρίδιμος δι' έμε 10 ἦσθα καὶ περισπούδαστος: εἰ δέ τι χαλεπὸν ἐκ τῶν κολάκων πέπονθας, άναίτιος έγώ σοι μαλλον δὲ αὐτὸς ηδίκημαι τοῦτο ύπὸ σοῦ, διότι με οῦτως ἀτίμως ὑπέβαλες ανδράσι καταράτοις έπαινοῦσι καὶ καταγοητεύουσι καὶ πάντα τρόπον ἐπιβουλεύουσί μοι καὶ δ γε τελευ- 15 ταῖον ἔφησθα, ὡς προδέδωκά σε, τοὐναντίον [δ'] ἀν αὐτὸς έγκαλέσαιμί σοι πάντα τρόπον ἀπελαθείς ύπὸ σοῦ καὶ έπὶ κεφαλήν έξωσθείς τῆς οἰκίας. τοιγαροῦν ἀντὶ μαλααῆς χλανίδος ταύτην τὴν διφθέραν ή τιμιωτάτη σοι Πενία περιτέθεικεν. ώστε μάρτυς δ Έρμης ούτοσί, πῶς 20 ίκετευον τὸν Δία μηκέθ' ήκειν παρά σὲ οῦτω δυσμενῶς μοι προσενηνεγμένον.

9 39. EPM. 'Αλλὰ νῦν ὁρᾶς, ὧ Πλοῦτε, οἶος ἤδη γεγένηται; ὥστε ϑαζόῶν ξυνδιάτριβε αὐτῷ΄ καὶ σὺ μὲν

nach Hom. II. III. 65, wo Alexandros in Bezug auf die Gaben der Aphrodite sagt:

ουτοι ἀπόβλητ' έστι θεῶν έοικύδεα δῶρα.

1. βούλει — δικαιολογήσωμαι. S. zu Charon c. 7. 9. 20. So stets der Konjunktiv nach βούλει, wie in der deliberativen Frage.

38.6. Έχοῆν μὲν — εἰπεῖν.

S. zu c. 37.

9. προεδρίας καὶ στεφάνων. Bekränzung, Ehrenplatz im Theater und bei Festspielen (προεδοία); der Titel εὖεογέτης wurde vorzüglich um den Staat verdienten Bürgern als besondere Auszeichnung zuerkannt. Vgl. zu c. 51.

12. $\mu \tilde{\alpha} \lambda \lambda \lambda o \nu \delta \epsilon$ oft bei Lucian = ac potius, immo vero. Vgl. c. 40.

18. $\ell \pi l \times \epsilon \varphi \alpha l \dot{\eta} \nu = praeceps$. Ebenso Rhet. praec. c. 3. Piscator c. 51. De hist. cscr. c. 12 und sehr oft.

τοιγαροῦν. S. zu c. 37.

39.24. ὥστε demnach, daher wie Charon c. 4 und oft. TIM Ω N. 73

σκάπτε ως έχεις το δε τον Θησαυρον υπάγαγε τη δι-

κέλλη · ύπακούσεται γὰς ἐμβοήσαντί σοι.

ΤΙΜ. Πειστέον, ὧ Έρμῆ, καὶ αὖθις πλουτητέον. τί γὰρ ἂν καὶ πάθοι τις, ὁπότε οἱ θεοὶ βιάζοιντο; πλὴν 5 ὅρα γε, εἰς οἶά με πράγματα ἐμβάλλεις τὸν κακοδαίμονα, ος ἄχρι νῦν εὐδαιμονέστατα διάγων χρυσὸν ἄφνω τοσοῦτον λήψομαι οὐδὲν ἀδικήσας καὶ τοσαύτας φροντίδας ἀναδέξομαι.

40. ΕΡΜ. Ύπόστηθι, ὧ Τίμων, δι' ἐμέ, καὶ εἰ χαλε- 40 10 πὸν τοῦτο καὶ οὐκ οἰστόν ἐστιν, ὅπως οἱ κόλακες ἐκεῖνοι διαξξαγῶσιν ὑπὸ τοῦ φθόνου ' ἐγὼ δὲ ὑπὲρ τὴν Αἴτνην ἐς τὸν οὐρανὸν ἀναπτήσομαι.

ΠΛΟΥΤ. Ὁ μὲν ἀπελήλυθεν, ὡς δοκεῖ τεκμαίου μαι γὰο τῆ εἰρεσία τῶν πτερῶν τοὺ δὲ αὐτοῦ περίμενε το ἀναπέμψω γάο σοι τὸν Θησαυρὸν ἀπελθών μᾶλλον δὲ παῖε. σέ φημι, Θησαυρὲ χρυσοῦ, ὑπάκουσον Τίμωνι τουτοῦ καὶ παράσχες σεαυτὸν ἀνελέσθαι. σκάπτε, ὧ Τίμων, βαθείας καταφέρων. ἐγὼ δὲ ὑμῖν ἀποστήσομαι.

41. ΤΙΜ. "Αγε δη, ὧ δίπελλα, νῦν μοι ἐπίζόωσον σεαυ- 41
20 την καὶ μη κάμης ἐπ τοῦ βάθους τὸν Θησαυρὸν ἐς τοὐμφανὲς προκαλουμένη. ὧ Ζεῦ τεράστιε καὶ φίλοι Κορύ-

1. ως έχεις intransitiv ,wie du da bist' d. i. sogleich. Vgl. Menipp. c. 7 ἐπανάγει ἐς τὴν οἰκίαν, ως εξιον, ἀναποδίζοντα. Bis accusat. c. 17 καὶ τέλος ἀποδοὰς ως περ εξιχεν ηὐτομόλησε

ταρ' ἐμέ.

4. τί γὰ ρ ἄν καὶ πάθοι τις was möchte man wohl dulden d, i. wo zu sollte man sich nicht verstehn? immer in Beziehung auf etwas Unangenehmes. Vgl. Charon c. 2 τί γὰρ ἄν καὶ πάθοι τις, ὁπότε φίλος τις ἄν βιάζοιτο; Men. c. 3 τί γὰρ ἄν καὶ πάθοι τις, ὁπότε φίλος ἀνὴρ βιάζοιτο; Dialog, mort. X. c. 6 οὐχ ἐκὰν μέν, ἀποξόιψω δέ, τί γὰρ ἄν καὶ πάθοιμι;

πλην δοα γε. S. zu c. 9. Das

hervorhebende γε steht immer an der dritten Stelle, bei πλην άλλά an vierter Stelle.

40.9. δι' έμε d. i. mir zu Liebe. καὶ εἰ, selbst wenn'.

10. ὅπως οἱ κόλακες — διαφόραγῶσιν ὑπὸ τοῦ φθόνου. S. zu Charon c. 21.

14. τῆ εἰοεσία τῶν πτεοῶν wie Vergil. Aen. VI. 19 remigium alarum.

15. μαλλον δέ. S. zu c. 38.

18. βαθείας καταφέρων nämlich τὰς πληγάς, was aus dem Sinne des vorhergegangenen παῖε leicht zu ergänzen ist.

έγω δὲ ὑμῖν ἀποστήσομαι, auf die Seite treten, mich entfernen. Vgl. Menipp. c. 14.

41. 21. φίλοι Κοούβαντες.

βαντες καὶ Έρμη κερδῷε, πόθεν τοσοῦτον χρυσίον; η που ὅναρ ταῦτά ἐστι; δέδια γοῦν μὴ ἄνθρακας εὕρω ἀνεγρόμενος ἀλλὰ μὴν χρυσίον ἐστὶν ἐπίσημον, ὑπέρυθρον, βαρὸ καὶ τὴν πρόσοψιν ὑπερήδιστον.

ἄ χουσέ, δεξίωμα κάλλιστον βοοτοῖς 5 αἰθόμενον γὰο πῦο ἄτε διαποέπεις καὶ νύκτωο καὶ μεθ' ἡμέραν. ἐλθέ, ὧ φίλτατε καὶ ἐρασμιώτατε. νῦν πεἰθομαί γε καὶ Δία ποτὲ γενέσθαι χουσόν τίς γὰο οὐκ ἄν παρθένος ἀναπεπταμένοις τοῖς κόλποις ὑπεδέξατο οῦτω κα-42 λὸν ἐραστὴν διὰ τοῦ τέγους καταδόξοντα; 42. ὧ Μίδα 10 καὶ Κροῖσε καὶ τὰ ἐν Δελφοῖς ἀναθήματα ὡς οὐδὲν ἄρα ἦτε ὡς πρὸς Τίμωνα καὶ τὸν Τίμωνος πλοῦτον, ῷ γε οὐδὲ [δ] βασιλεὺς ὁ Περσῶν ἴσος. ὧ δίκελλα καὶ φιλτάτη διφθέρα, ὑμᾶς μὲν τῷ Πανὶ τούτῳ ἀναθεῖναι καλόν αὐτὸς δὲ ἤδη πᾶσαν ποιάμενος τὴν ἐσχατιάν, πυργίον οὶ-15

Die Korybanten werden hier in ihrer Eigenschaft als Diener der Bergmutter Rhea Kybele angerufen, wegen des unverhofften großen Goldfundes.

1. Έρμη κερδώε. S. zu c. 24. 5. ὧ χονσέ, δεξίωμα κάλλιστον βροτοῖς. Ein jambischer Trimeter aus einer verloren gegangenen Trapödie des Euripides.

gangenen Tragödie des Euripides. δεξίωμα ,willkommenes Geschenk'. S. Gall. c. 14.

6. αίθόμενον — διαπρέπεις aus Pindars Olymp. I. 1 άριστον μὲν ὕδωρ, ὁ δὲ χρυσὸς αἰθμενόνον πύρ ἄτε διαπρέπει νυκτί μεγάνορος ἔξοχα πλούτου. Ζυ konstruieren ὁ δὲ χρυσὸς μεγάνορος ἔξοχα πλούτου (διαπρέπει), ἄτε (gleich wie) αἰθόμενον πύρ διαπρέπει νυκτί.

μεθ' ήμέραν. S. zu c. 16.
8. καὶ Δία ποτὲ γενέσθαι χονσόν als er Danae besuchte.
S. zu c. 13.

42. 10. ω Miδα, der reiche König von Phrygien, auf dessen Wunsch Alles, was er berührte, zu Gold wurde. S. Ovid. M. XI. 100.

11. $\kappa\alpha i$ $\tau \alpha$ ev $\Delta \epsilon \lambda \phi$ or $\delta \alpha v \alpha$ - $\vartheta \dot{\gamma} \mu \alpha \tau \alpha$ die sich durch Kostbarkeit auszeichneten.

12. a⁵ s. Vgl. zu c. 15 "wenigstens dem Timon und seinem Reichtum gegenüber".

14. $\tau \tilde{\varphi} \ \Pi \alpha \nu i \ \tau o \acute{\nu} \tau \varphi$ als dem Beschützer des Ackerbaues, dem er sich nach seiner Verarmung bis jetzt gewidmet hatte.

ἀναθεῖναι wie oben ἀνά-

15. πᾶσαν — τὴν ἐσχατιάν ein an der Grenze von Attika gelegenes Gut, auf dem Wege vom Peiräeus nach Sunion bei Halä.

πνογίον οἰκοδομησάμενος. Pausan. Attic. c. 30, 4 hat den
Turm noch gesehn: κατὰ τοῦτο
τῆς χώρας φαίνεται πύργος Τίμωνος, δε μόνος είδε μηδένα τρόπον εὐδαίμονα εἶναι γενέσθαι,
πλὴν τοὺς ἄλλους φεὐγοντα ἀνθοώπους. Dals das Gut nahe am
Meere gelegen, zeigt c. 57. Später
soll das Stück Land, wo Timons
Grabstätte war, vom Festlande ab-

κοδομησάμενος ύπερ τοῦ θησαυροῦ, μόνω έμοὶ εκανὸν ένδιαιτάσθαι, τὸ αὐτὸ καὶ τάφον ἀποθανών έξειν μοι δοκῶ. δεδόχθω δὲ ταῦτα καὶ νενομοθετήσθω πρὸς τὸν ἐπίλοιπον βίον, αμιξία πρός απαντας καὶ αγνωσία καὶ ύπερ-5 οψία φίλος δὲ ἢ ξένος ἢ ἐταῖρος ἢ Ἐλέον βωμὸς εθλος πολύς · καὶ τὸ οἰκτεῖραι δακρύοντα ἢ ἐπικουρῆσαι δεομένω παρανομία και κατάλυσις των έθων : μονήρης δὲ ή δίαιτα καθάπερ τοῖς λύκοις, καὶ φίλος εἶς Τίμωνι Τίμων. 43. οἱ δὲ ἄλλοι πάντες ἐχθροὶ καὶ ἐπίβουλοι καὶ τὸ προσ- 43 10 ομιλησαί τινι αὐτῶν μίασμα· καὶ ἤν τινα ἴδω μόνον, άποφράς ή ήμέρα και όλως ανδριάντων λιθίνων ή χαλκῶν μηδὲν ἡμῖν διαφερέτωσαν καὶ μήτε κήρυκα δεχώμεθα παρ' αὐτῶν μήτε σπονδάς σπενδώμεθα ή έρημία δὲ όρος ἔστω πρὸς αὐτούς. φυλέται δὲ καὶ φράτορες καὶ 15 δημόται καὶ ή πατρὶς αὐτὴ ψυχρὰ καὶ ἀνωφελῆ ὀνόματα καὶ ἀνοήτων ἀνδρῶν φιλοτιμήματα. πλουτείτω δὲ Τίμων μόνος καὶ ὑπεροράτω ἀπάντων καὶ τρυφάτω μόνος καθ' ξαυτόν πολαπείας παὶ ἐπαίνων φορτικῶν ἀπηλλαγμένος. καὶ θεοῖς θυέτω καὶ εὐωχείσθω μόνος ξαυτῷ γείτων καὶ

gerissen und so von allen Seiten von den Wellen umspült ganz unzugänglich geworden sein. tarch. Anton. c. 70.

1. ίκανόν wie oben c. 37. 2. ξξειν μοι δοκῶ. S. zu

c. 34.

3. δεδόχθω δὲ ταῦτα. Um die Festigkeit und Unumstößlichkeit seines Entschlusses auszudrücken, fasst er ihn in Form eines Volksbeschlusses.

4. ἀγνωσία in aktivem Sinne das Verhalten dessen der Andere nicht kennen mag.

43. 10. $\mu \dot{o} \nu o \nu$ hebt das vorhergehende $i \delta \omega$ hervor.

11. ἀποφοὰς ἡ ἡμέρα = dies nefastus, an dem keine Volksversammlung stattfand und keine Gerichtssitzung gehalten wurde, daher ein Unglückstag. Pseudolog. c. 12 πολλά μέν γάρ έστιν ἃ καί αὐτοὶ κατὰ ταὐτὰ τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις δνομάζουσιν, αποφράδα δὲ μόνοι ἐκεῖνοι τὴν μιαράν καὶ άπευντην και άπαίσιον και άποακτον καὶ σοὶ ὁμοίαν ἡμέραν.

12. διαφερέτωσαν nämlich

die Menschen.

14. φυλέται δὲ καὶ φοάτορες καὶ δημόται καὶ ἡ πατρὶς αὐτή d. i. jede Art von verwandtschaftlicher und staatlicher Verbindung. Die φρατρία (daher φράτορες) ist ein engerer Kreis von Geschlechtsgenossen und bildet eine Unterabteilung der $\varphi v \lambda \alpha i$ wie die $\delta \tilde{\eta} \mu o i$ eine Unterabteilung der Phratrien.

19. εὐωχείσθω das Fest-

mahl halten.

μόνος ohne Festgemeinschaft wie sie zwischen den einzelnen Staaten Griechenlands bestand.

έαυτῷ γείτων καὶ ὅμορος.

όμορος, έκαστάτω των άλλων. καθάπαξ έαυτὸν δεξιώσασθαι δεδόχθω, καὶ ἢν δέη ἀποθανεῖν, αὐτῷ στέφανον 44 έπενεγκείν. 44. καὶ ὄνομα μὲν ἔστω ὁ Μισίνθρωπος ήδιστον, τοῦ τρόπου δὲ γνωρίσματα δυσκολία καὶ τραχύτης καὶ σκαιότης καὶ όργη καὶ ἀπανθρωπία εἰ δέ τινα ἴδοιμι 5 έν πυρί διαφθειρόμενον καί κατασβεννύναι ίκετεύοντα, πίττη καὶ ἐλαίω κατασβεννύναι καὶ ἤν τινα τοῦ χειμώνος δ ποταμός παραφέρη δ δε τας χείρας δρέγων αντιλαβέσθαι δέηται, ώθεῖν καὶ τοῦτον ἐπὶ κεφαλήν βαπτίζοντα, ώς μηδε άνακῦψαι δυνηθείη ούτω γάρ άν 10 την ίσην ἀπολάβοιεν. είσηγήσατο τὸν νόμον Τίμων Έχε-

So ganz von den Andern abgesondert, dass er keinen Nachbar hat, sondern sein eigner Haus- und Grenznachbar ist.

1. έκαστάτω τῶν ἄλλων fasst das Vorhergehende abschliefsend zusammen: in möglichst grofser Entfernung, weit, weit ab von aller Welt. Vgl. Herodot. I. 134 ηκιστα δὲ τοὺs έωντῶν έκαστάτω οἰκημένους έν τιμή δγονται, νομίζοντες έωντούς είναι ανθοώπων μακοῷ τὰ πάντα άρίστους.

καθόπαξ έαντὸν δεξιώσασθαι δεδόχθω, und ein für allemal, überhaupt ,kurz und gut' soll beschlossen sein, dass er sich allein die Rechte gebe', d. i. dass er nur sein eigner, keines andern Menschen Freund sei.

2. καὶ ἢν δέη ἀποθανεῖν αὐτῷ στέφανον ἐπενεγκεῖν. Hiermit erreicht die menschenfeindliche Gesinnung ihren Gipfel. Selbst im Tode soll er keinen Liebesdienst annehmen, sondern sich selbst den Kranz aufsetzen, mit welchem die Hinterbliebenen den Toten wie Sieger im Kampfe zu schmücken pflegten. Vgl. de luctu c. 11 μετὰ ταντα δὲ λούσαντες αὐτούς — καὶ μύρω τῷ καλλίστω χρίσαντες τὸ σῶμα — καὶ στεφανώσαντες τοῖς ὡραίοις ἄνθεσι προτίθενται λαμποῶς ἀμφιέσαντες. — Eine Grabschrift läßt diese Gesinnung selbst noch in der Unterwelt fortdauern (Anthol. III. p. 284):

καὶ νέκυς ὢν Τίμων ἄγριος. σὺ δέ γ' ὧ πυλαωρέ Πλούτωνος τάρβει, Κέρβερε, μή σε δάκη.

44. 7. καὶ ἤν τινα — ὁ πο-ταμὸς παραφέρη ὁ δὲ τὰς χεῖρας ὀρέγων ἀντιλαβέ-σθαι δέηται. S. zu c. 17.

11. την ἴσην teils mit, teils

ohne μοῖραν.

είσηγήσατο τὸν νόμον Τίμων — αὐτός. Ein in der έχκλησία eingebrachter (είσηγεῖσθαι) Gesetzvorschlag unterlag zuerst dem Gutachten der Vorsitzenden (πρόεδοοι), welche nach Stimmenmehrheit zu entscheiden hatten, ob er der Versammlung zur Beratung vorzulegen sei, oder nicht. Der stehende Ausdruck dafür ist ἐπιψηφίζειν d. i. "zur Beratung und Abstimmung etwas dem Volke vorlegen". Von dem abstimmenden Volke ist das Medium gebräuchlich. — Das nachfolgende ψήφισμα weicht vielfach von dem alten Gebrauche ab, nach welchem seit der Zeit des Demosthenes ein Gesetzbeschluss so abgefasst wurde, dass TIMΩN. 77

κρατίδου Κολλυτεύς, ἐπεψήφισε τῆ ἐκκλησία Τίμων ὁ αὐτός. εἶεν, ταῦτα ἡμῖν δεδόχθω καὶ ἀνδρικῶς ἐμμένωμεν αὐτοῖς. 45. πλὴν ἀλλὰ περὶ πολλοῦ ἂν ποιησαίμην 45 ἄπασι γνώριμά πως ταῦτα γενέσθαι, διότι ὑπερπλουτῶ τὰ ἀγχόνη γὰρ ἂν τὰ πρᾶγμα γένοιτο αὐτοῖς. καίτοι τί τοῦτο; φεῦ τοῦ τάχους. πανταχόθεν συνθέουσι κεκονιμένοι καὶ πνευστιῶντες, οὐκ οἶδα ὅθεν ὀσφραινόμενοι τοῦ χρυσίου. πότερον οὖν ἐπὶ τὸν πάγον τοῦτον ἀναβὰς ἀπελαύνω αὐτοὺς τοῖς λίθοις ἐξ ὑπερδεξίων ἀκροβολιζόμε-10 νος, ἢ τό γε τοσοῦτον παρανομήσωμεν εἰσάπαξ αὐτοῖς ὁμιλήσαντες, ὡς πλέον ἀνιῶνται ὑπερορώμενοι; τοῦτο οἶμαι καὶ ἄμεινον. ώστε δεγώμεθα ἤδη αὐτοὺς ὑποστάν-

zuerst der Archon (ἐπὶ ἄρχονvos..), dann das Datum des Beschlusses, dann die Phyle, welche gerade den Vorsitz hatte (φυλῆs πουτανευούσης..), dann der Name des Antragstellers mit Angabe der Abstammung und des δημος, zu dem er gehörte, stand, z. B. Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεύς εἶπεν ... worauf der Inhalt des Gesetzes folgte. In noch früherer Zeit war folgende Formel gültig: (Andocid. de myster. p. 13) Εδοξε τη βουλή και το δήμφ, Αιαντίς (Name der vorsitzenden φυλή) ἐπουτάνευε, Κλεωγένης έγραμμάτευε (Schriftführer), Βοηθός επεστάτει (επιστάτης der Vorsitzende, später mehrere πρόεδροι) τάδε Δημόφαντος συνέγραψεν. - Von besonders komischer Wirkung ist an dieser Stelle, dass Timon nicht nur den Gesetzvorschlag einbringt, sondern auch an Stelle der πρόεδροι oder des ἐπιστότης entschied, dass er der Volksversammlung vorzulegen sei. An eine Unkenntnis des Lucian ist wohl nicht zu denken, vielmehr entspricht es ganz dem Vorhergehenden, das Timon bei seinem von aller Welt sich absonderden Menschenhass in einem Gesetzvorschlag, der nur ihn betrifft (vgl. c. 43 $\pi \lambda ovrsir\omega$ $\delta \hat{\epsilon}$ $Ti-\mu\omega\nu$ $\mu \acute{\epsilon} \nu os$ und folgende) auf allen Stufen, die er gesetzlich zu durchlaufen hat, allein und selbst entscheidet.

45. 3. $\pi \lambda \dot{\gamma} \nu \dot{\alpha} \lambda \lambda \dot{\alpha}$. S. zu c. 9.

περὶ πολλοῦ ἀν ποιησαίμην. περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι höher als Vieles schätzen d.i. hochschätzen.

5. $\partial \chi \chi \partial \nu \eta$ ein Strick d. i. zum Aufhängen, "es würde ihr Tod sein".

6. φεῦ τοῦ τάχους wie c. 7. S. zu Charon c. 13.

7. οὐκ οῖδα ὅϑεν. S. c. 1 und zu Somn. c. 18.

8. $\vec{\alpha} \pi \epsilon \lambda \alpha \vec{v} \nu \omega$ deliberativer Konjunktiv.

9. τοῖς λίθοις wie c. 34.

10. τό γε τοσοῦτον wie Rhet. praec. c. 8 πλην τό γε τοσοῦτον προσθήσειν μοι δοκῶ.

παρανομήσωμεν von dem eben gegebenen Gesetze abweichen, es übertreten.

είσάπαξ für einmal d.i. nur einmal. Anders μαθάπαξ c. 43.

12. ώστε wie c. 6.

τες. φέρ' ἴδω, τίς ὁ πρῶτος αὐτῶν οὖτός ἐστι; Γναθωνίδης ὁ κόλαξ, ὁ πρῷην ἔρανον αἰτήσαντί μοι ὀρέξας τὸν βρόχον, πίθους ὅλους παρ' ἐμοὶ πολλάκις ἐμημεκώς. ἀλλ' εὖ γε ἐποίησεν πρῶτος ἀφικόμενος οἰμώξεται γὰρ πρὸ τῶν ἄλλων.

46. ΓΝΑΘ. Οὖκ ἐγὼ ἔλεγον, ὡς οὖκ ἀμελήσουσι Τίμωνος ἀγαθοῦ ἀνδρὸς οἱ θεοί; χαῖρε Τίμων εὖμορφότατε καὶ ἥδιστε καὶ συμποτικώτατε.

ΤΙΜ. Νή καὶ σύ γε, ὧ Γναθωνίδη, γυπῶν ἁπάντων βορώτατε καὶ ἀνθρώπων ἐπιτριπτότατε.

ΓΝΑΘ. 'Αεὶ φιλοσκώμμων σύ γε. ἀλλὰ ποῦ τὸ συμπόσιον; ὡς καινόν τί σοι ἆσμα τῶν νεοδιδάκτων διθυφάμβων ήκω κομίζων.

ΤΙΜ. Καὶ μὴν ἐλεγεῖά γε ἄση μάλα περιπαθῶς

ύπὸ ταύτη τῆ δικέλλη.

ΓΝΑΘ. Τί τοῦτο; παίεις, ὧ Τίμων; μαρτύρομαι. ὧ Ἡράκλεις, ἰοὺ ἰού, προκαλοῦμαί σε τραύματος εἰς ᾿Αρειον πάγον.

1. Γναθωνίδης ein in der griechischen Komödie häufig vorkommender Name von Schmarotzern.

3. $\pi i \, \theta \, ov \, s \, \ddot{o} \, \lambda \, ov \, s \, - \, \dot{\epsilon} \, \mu \eta \, \mu \, \varepsilon - \varkappa \, \acute{\omega} \, s$ weil er eben den Wein fässerweise getrunken hat.

4. εὖ γε ἐποίησεν — ἀφικίμενος. S. zu c. 30.

46. 9. $N\eta$ eine der attischen Komödie eigne verkürzte Form für

vη Δία.

- 12. τῶν διθνοόμβων ursprünglich ein bacchisches Festlied, später auch auf andere Götter übertragen, in früheren Zeiten von Chören ausgeführt, seit der Zeit des peloponnesischen Krieges auch von einzelnen Sängern.
- 14. ἐλεγεῖα, ἐλεγεῖον bezeichnet ursprünglich nur die Form und zwar ein in Distichen (Hexameter und Pentameter) geschriebenes Gedicht; erst später erhält es eine Be-

ziehung auf den Inhalt und wird wie hier in der Bedeutung "Klagelied" gebraucht, wie es dem Deutschen gang und gäbe ist.

 $\pi \varepsilon \rho \iota \pi \alpha \vartheta \tilde{\omega} \varepsilon$, mit großem Pathos', doppelsinnig.

15. ὑπὸ ταὐτη τῆ δικέλλη unter Leitung d. i. Begleitnng dieser Zinken. Vgl. zu de salt. c. 2 ὑπὸ κρούμασι καὶ τερετίσμασι. de salt. c. 72 ὑπὰ αὐλοῖς καὶ κυμβάλοις und die Verba ὑπάδειν, ὑπαυλεῖν, ὑπουχεῖσθαι.

17. προκαλοῦμαί σε τραύματος = in iudicium vocare (vgl. Vitar. Auct. c. 7). Der Genetiv steht nach Analogie der Verba des Anklagens, Verurteilens.

eis "Αφειον πάγον. Der Areopag hatte die Gerichtsbarkeit über vorsätzlichen Mord, Verwundungen, Brandstiftung und Giftmischerei. TIMΩN. 79

ΤΙΜ. Καὶ μὲν ἄν γε μικοὸν ἔτι βοαδύνης, φόνου

τάχα προσκεκλήσομαι.

ΓΝΑΘ. Μηδαμῶς ἀλλὰ σύ γε πάντως τὸ τοαῦμα ἴασαι μικοὸν ἐπιπάσας τοῦ χουσίου. δεινῶς γὰο ἴσχαι- 5 μόν ἐστι τὸ φάομακον.

ΤΙΜ. Ἐτι γὰρ μένεις;

ΓΝΑΘ. "Απειμι' σὰ δὲ οὖ χαιρήσεις οὕτω σκαιὸς

έχ χρηστοῦ γενόμενος.

47. ΤΙΜ. Τίς οὖτός ἐστιν ὁ προσιάν, ὁ ἀναφαλαν- 47
10 τίας; Φιλιάδης, κολάκων ἁπάντων ὁ βδελυρώτατος. οὖτος δὲ ἀγρὸν ὅλον παρ᾽ ἔμοῦ λαβὼν καὶ τῆ θυγατρὶ προῖκα δύο τάλαντα, μισθὸν τοῦ ἐπαίνου, ὁπότε ἄσαντά με
πάντων σιωπώντων μόνος ὑπερεπήνεσεν ἐπομοσάμενος
ῷδικώτερον εἶναι τῶν κύκνων, ἐπειδὴ νοσοῦντα πρῷην
15 εἶδέ με καὶ προσῆλθον ἐπικουρίας δεόμενος, πληγὰς ὁ
γενναῖος προσενέτεινεν.

48. ΦΙΑ. "Ω τῆς ἀναισχυντίας. νῦν Τίμωνα γνωρί- 48 ζετε; νῦν Γναθωνίδης φίλος καὶ συμπότης; τοιγαροῦν δίκαια πέπονθεν οὕτως ἀχάριστος ὤν. ἡμεῖς δὲ οἱ πάλαι 20 ξυνήθεις καὶ ξυνέφηβοι καὶ δημόται ὅμως μετριάζομεν, ὡς μὴ ἐπιπηδᾶν δοκῶμεν. χαῖρε, ὧ δέσποτα, καὶ ὅπως

2. ποοσκεκλήσομαι in passivem Sinne. Du wirst dann auch noch (πρὸs) des Totschlags mich anzuklagen haben.

47. 10. οὖτος δὲ — προσενέτεινεν. Der Hauptsatz ist οὖτος ό γενναῖος πληγὰς προσέτεινεν.

12. μισθον τοῦ ἐπαίνου, ὁπότε — ὑπερεπήνεσεν. ἔπαιον ὑπερεπαινεῖν wie c. 48 πλουτεῖν ὑπερμεγέθη τινὰ πλοῦτον. Vgl. Plato Laches § 4 p. 181 B οὖτος μέντοι ἔπαινός ἐστι καλὸς ὂν σὸ νῦν ἐπαινεῖ.

48.17. ὧτῆς ἀναισχυντίας.

S. zu c. 37.

18. τοιγαφοῦν. S. zu c. 37.

20. μετριάζομεν halten Maß d. i. sind bescheiden. Vgl. c. 51 μέτρια - λέγεις.

21. ἐπὶπηδᾶν wie ἐμπηδᾶν, ἐμπίπτειν ungestüm und plump auf etwas losstürzen, mit der Thür ins Haus fallen d.i. zu dring lich sein. Vgl. c. 23. de hist. conscr. c. 20 ἐοἰκασιν οἰκέτη νεοπλούτα — δε οὖτε τὴν ἐσθῆτα οὖεν ὡς χρὴπεριβαλέσθαι οὖτε δειπνῆσαι κατὰ νόμον, ἀλλ' ἐμπηδή σας πολλάκις ὀρνίθων — προκειμένων ὑπερεμπίπλαται ὡς ἔτνους τινός c. 11 . . ἐμπεσόντες ἀθρόα πάντα καὶ ἀπίθανα καὶ γυμνὰ διεξίασιν.

καὶ ὅπως — φυλάξη 'und dass du dich hütest vor'.., elliptisch wie bei uns ohne vorausgehendes regierendes Verbum "sieh

zu" δρα.

τούς μιαρούς τούτους κόλακας φυλάξη, τούς ἐπὶ τῆς τραπέζης μόνον φίλους, τὰ άλλα δὲ ποράπων οὐδὲν διαφέροντας, οὐκέτι πιστευτέα τῶν νῦν οὐδενί πάντες ἀχάριστοι καὶ πονηροί. ἐγωὶ δὲ τάλαντόν σοι κομίζων, ώς έχοις πρός τὰ ματεπείγοντα χρῆσθαι, μαθ' δδὸν ἤδη 5 πλησίον ήκουσα, ώς πλουτοίης ύπερμεγέθη τινά πλοῦτον. ήμω τοιγαροῦν ταῦτά σε νουθετήσων καίτοι σύ γε οῦτω σοφός ών οὐδὲν ἴσως δεήση τῶν παρ' ἐμοῦ λόνων, ος καὶ τῷ Νέστορι τὸ δέον παραινέσειας ἄν.

ΤΙΜ. "Εσται ταῦτα, ὧ Φιλιάδη. πλὴν ἀλλὰ πρόσιθι 10

καὶ σὲ φιλοφρονήσομαι τῆ δικέλλη.

ΦΙΛ. "Ανθρωποι, κατέαγα τοῦ κρανίου ὑπὸ τοῦ ἀχα-

ρίστου, διότι τὰ συμφέροντα ένουθέτουν αὐτόν.

49. ΤΙΜ. Ίδον τρίτος οδτος δ δήτωρ Δημέας προσ-49 έρχεται ψήφισμα έχων έν τῆ δεξιᾶ καὶ συγγενης ημέτε- 15 ρος εἶναι λέγων, οὖτος ξακαίδεκα παρ' ἐμοῦ τάλαντα μιᾶς ημέρας εκτίσας τη πόλει - κατεδεδίκαστο γάρ και εδέδετο ούκ ἀποδιδούς, κάγω ἐλεήσας ἐλυσάμην αὐτὸν έπειδή πρώην έλαχε τῆ Έρεχθηϊδι φυλή διανέμειν τὸ θεωρικόν κάγω προσηλθον αίτων τὸ γινόμενον, οὐκ ἔφη 20 γνωρίζειν πολίτην όντα με.

6. ώς πλουτοίης ύπερμεγέθη τινά πλοῦτον wie μάχην μάχεσθαι u. a.

7. ηκω τοιγαροῦν. S. zu c. 37.

10. πλην άλλα πρόσιθι. S.

12. κατέαγα τοῦ κρανίου wie Charon c. 5 ξυντριβέντες τῶν

πρανίων.

49. 19. ἐπειδὴ πρώην ἔλα-χε τῷ Ἐρεχθηΐδι φυλῆ δια-νέμειν τὸ Θεωρικόν. Theori-kon ist das Eintrittsgeld zur Festschau im Theater, welches seit Perikles den ärmeren Bürgern verstattet wurde. Es betrug zuerst zwei Obolen, später eine volle Drachme, insofern die theatralischen Aufführungen drei Tage in

Anspruch nahmen. Auf andere Feste als die Dionysien übertragen diente es auch zur Anschaffung eines Festmahles oder der Festkleidung. Erst zur Zeit des Demosthenes hörte die Zahlung, mit welcher die Kriegskasse belastet war, wieder auf. — τη Ερεχθηΐδι $qv\lambda\tilde{\eta}$. Die Verteilung geschah nach Stimmen. Lucian irrt aber, wie nicht selten bei dergleichen Angaben, wenn er die Erechtheische Phyle nennt. Der δημος Κολλυτεύς, in welchem Timon (c. 7) wohnte, gehört nicht zur ¿Ερεχθηίε, sondern zu der Aiγητε φυλή.

20. τὸ γινόμενον. S. zu Somn. c. 1.

21. πολίτην ὄντα με. Der Empfänger mußte ein Vollbürger sein. 50. ΔΗΜ. Χαῖςε, ὧ Τίμων, τὸ μέγα ὄφελος τοῦ 50 γένους, τὸ ἔςεισμα τῶν ᾿Αθηναίων, τὸ πρόβλημα τῆς Ἑλλάδος καὶ μἢν πάλαι σε ὁ δῆμος ξυνειλεγμένος καὶ αἱ βουλαὶ ἀμφότεραι περιμένουσι. πρότερον δὲ ἄκουσον τὸ 5 ψήφισμα, δ ὑπὲρ σοῦ γέγραφα ", Ἐπειδὴ Τίμων ὁ Ἐχεμρατίδου Κολλυτεύς, ἀνὴρ οὐ μόνον καλὸς κἀγαθός , ἀλλὰ καὶ σοφὸς ώς οὐκ ἄλλος ἐν τῆ Ἑλλάδι, παρὰ , πάντα χρόνον διατελεῖ τὰ ἄριστα πράττων τῆ πόλει, , νενίκηκε δὲ πὺξ καὶ πάλην καὶ δρόμον ἐν Ὀλυμπία μιᾶς 10 , ἡμέρας καὶ τελείψ ἄρματι καὶ συνωρίδι πωλικῆ —"

ΤΙΜ. 'Αλλ' οὐδὲ ἐθεώρησα ἐγὼ πώποτε εἰς 'Ολυμ-

πίαν.

ΔΗΜ. Τί οὖν; θεωρήσεις ὕστερον· τοιαῦτα δὲ πολλὰ προσκεῖσθαι ἄμεινον. "καὶ ἦρίστευσε δὲ ὑπὲρ τῆς 15 "πόλεως πέρυσι πρὸς Δχαρναῖς καὶ κατέκοψε Πελοποννησίων δύο μόρας —"

50. 2. το πρόβλημα τῆς Έλλάδος das zur Abwehr Vorgehaltene d. i. Bollwerk, Schutzwehr.

3. ὁ δημος ξυνειλεγμένος durch dessen Beschlus das ψήφισμα (c. 49 προσέρχεται ψήφισμα έχων) zu Stande gekommen ist.

έχων) zu Stande gekommen ist.
αί βουλαὶ ἀμφότεραι der
Rat des Areopags und der Grünfhundert, ein Anachronismus,
insofern der Areopag, der durch
Perikles oder Ephialtes bis auf die
Blutgerichtsbarkeit Alles verloren
hatte, erst nach dem Sturze der
der Gesetze bestimmt wurde.
Der Rat der Fünfhundert hatte
vorher zu beraten, was der Volksversammlung vorgelegt werden
sollte.

7. παρὰ πάντα χρόνον neben jeder Zeit hin d. h. während, oft bei Lucian. S. Nigr. c. 9 παρὰ τὸν ἀνῶνα. c. 10 παρὰ τὸν ἀγῶνα. c. 30 παρὰ τὸν βίον. Piscat. c. 25 παρὰ

τὸν βίον. c. 32 παρὰ ζῶντας ὑμᾶς.

8. διατελεῖ τὰ ἄριστα πράττων gewöhnliche Formel bei Ehrendekreten für ausgezeichnete Männer.

9. νενίκηκε — ἐν ολυμπτα νιπτα. Gewöhnlicher Ολύμπια νιπαν (c. 53), Sieger sein in den olympischen Spielen, wie στέφεσθαι τὰ Ολύμπια de mercede cond. c. 13. Da aber hier die genauere Bestimmung des Sieges durch die Accusative πάλην, δοόμον ausgedrückt ist, so ist, um die Häufung verschiedener Accusative zu vermeiden, ἐν ολυμπτα gesetzt.

10. τελείφ ἄοματι d. i. Viergespann im Gegensatz zum Zweigespann συνωρίς.

11. $\dot{\epsilon} \vartheta \epsilon \dot{\alpha} \varrho \eta \sigma \alpha - \epsilon i s \partial h v \mu - \pi i \alpha v$, zur Festschau nach Olympia reisen.

14. προσκεῖσθαι anstatt des Passivs von προστιθέναι.

15. προς Άχαρναῖς in der

51 51. ΤΙΜ. Πῶς; διὰ γὰρ τὸ μὴ ἔχειν ὅπλα οὐδὲ προὐγράφην ἐν τῷ καταλόγω.

ΔΗΜ. Μέτρια τὰ περὶ σαυτοῦ λέγεις, ἡμεῖς δὲ ἀχάριστοι ἂν εἴημεν ἀμνημονοῦντες. "ἔτι δὲ καὶ ψηφίσματα
"γράφων καὶ ξυμβουλεύων καὶ στρατηγῶν οὐ μικρὰ ἀφέ- 5
"λησε τὴν πόλιν ἐπὶ τούτοις ἄπασι δεδόχθω τῆ βουλῆ
"καὶ τῷ δήμω καὶ τῆ Ἡλιαία κατὰ φυλὰς καὶ τοῖς δήμοις
"ἰδία καὶ κοινῆ πᾶσι χρυσοῦν ἀναστῆσαι τὸν Τίμωνα
"παρὰ τὴν ᾿Αθηνᾶν ἐν τῆ ἀκροπόλει κεραυνὸν ἐν τῆ δεξιᾶ
"ἔχοντα καὶ ἀκτῖνας ἐπὶ τῆ κεφαλῆ καὶ στεφανῶσαι αὐ- 10

Nähe von Acharnä, vor Acharnä, einem Flecken von Attika, wo im zweiten Jahre des peloponnesischen Krieges die Peloponnesier, die bei ihrem Einfalle bis dorthin vorgerückt waren, ein Lager aufschlugen. Es kam nur zu einem kurzen Gefechte zwischen den zum Schutze der Äcker abgeschickten Athenern und den Reitern der Böoter, in welchem jedoch die Athener, nachdem sie anfangs glücklich gewesen waren, zuletzt geschlagen wurden. Thucyd. ΙΙ. 22 ἱππομαχία τις ἐνεγένετο βραχεῖα ἐν Φουγίοις τῶν τε ἀθηναίων τέλεὶ ένὶ τῶν ἱππέων καὶ Θεσσαλοῖς μετ' αὐτῶν πρὸς τοὺς Βοιωτῶν ἱππέας, ἐν ἡ οὖκ ἔλασσον έσχον οί Αθηναΐοι καὶ Θεσσαλοί, μέχοι ου προσβοηθησάντων τοις Βοιωτοις των δπλιτων τροπη έγένετο αίτων και άπέθανον τῶν Θεσσαλῶν καὶ Αθηναίων οὖ πολλοί. — οἱ Πελοποννήσιοι τροπαΐον τῆ ὑστεραία ἔστησαν. Wenn auch Lucian in historischen Angaben ungenau und unzuverlässig ist, so läfst sich doch kaum annehmen, dass er gerade ein unglückliches Gefecht erwähnt haben sollte, wo es galt, die Verdienste Timons hervorzuheben. Wahrscheinlich ist mit Hemsterhuis πρὸς Άκαρνᾶνας zu lesen; die Akarnanen kämpften im peloponnesischen Kriege gegen Athen.

51. 2. ἐν τῷ καταλόγφ, das Verzeichnis der waffenfähigen Bürger.

3. μέτρια — λέγεις. Vgl. c. 48 μετριάζομεν.

7. τη Ἡλιαία eine Gerichts-stätte, wo sich die Heliasten versammelten, der höchste aus etwa 6000 Bürgern bestehende durchs Los gewählte Gerichtshof, der in der Regel in 10 Abteilungen getrennt die vorkommenden Rechtssachen behandelte. Wie dieser Gerichtshof (der allerdings Bekk. Anecd. p. 310, 32 auch μεγάλη ἐκκλησία genannt wurde) hierher kommt, ist nicht klar. Die ganze Stelle enthält sehr Vieles, was vom gewöhnlichen uns bekannten Gebrauch völlig abweicht, und gewiss nicht sowohl der Unkenntnis Lucians zur Last fällt, als vielmehr auf Rechnung der bombastischen, alles Maß übersteigenden Schmeichelei des Demeas zu setzen ist. Demeas will sagen, dass der ganze Staat, alle Beamten wie jeder Einzelne an diesem Beschlusse teilgenommen habe.

8. χονσοῦν ἀναστῆσαι. Ebenso Anachars. c. 17 χαλκοῦν αὐτὸν ἀναστήσατε; gewöhnlicher noch στῆσαι.

10. στεφανῶσαι αὐτὸν χουσοῖς στεφάνοις έπτὰ. Die Zuerkennung eines Kranzes war die

TIM Ω N. 83

"τὸν χουσοῖς στεφάνοις έπτὰ καὶ ἀνακηουχθῆναι τοὺς "στεφάνους τήμερον Διονυσίοις τραγωδοῖς καινοῖς' — "ἀχθῆναι γὰρ δι' αὐτὸν δεῖ τήμερον τὰ Διονύσια — εἶπε "τὴν γνώμην Δημέας ὁ ξήτωρ, συγγενὴς αὐτοῦ ἀγχιστεὺς 5 ,,καὶ μαθητὴς ὤν' καὶ γὰρ ξήτωρ ἄριστος ὁ Τίμων καὶ "τὰ ἄλλα πάντα ὑπόσα ἀν ἐθέλη". 52. Τουτὶ μὲν οὖν 52 σοι τὸ ψήφισμα. ἐγὼ δὲ καὶ τὸν υἱὸν ἐβουλόμην ἀγαγεῖν παρὰ σέ, ὂν ἐπὶ τῷ σῷ ὀνόματι Τίμωνα ωνόμακα.

ΤΙΜ. Πῶς, ὧ Δημέα, ος οὐδὲ γεγάμηκας, ὅσα γε

10 καὶ ἡμᾶς εἰδέναι;

ΔΗΜ. 'Αλλὰ γαμῶ, ἢν διδῷ Θεός, ἐς νέωτα καὶ παιδοποιήσομαι καὶ τὸ γεννη θησόμενον — ἄρρεν γὰρ ἔσται — Τίμωνα ἤδη καλῶ.

ΤΙΜ. Οὐκ οἶδα, εἰ γαμησείεις ἔτι, ὧ οὖτος, τηλι-

15 καύτην παρ' έμοῦ πληγήν λαβών.

ΔΗΜ. Οἴμοι· τί τοῦτο; τυραννίδι, Τίμων, ἐπιχειρεῖς καὶ τύπτεις τοὺς ἐλευθέρους οὐ καθαρῶς ἐλεύθερος
οὐδ' αὐτὸς ἄν; ἀλλὰ δώσεις ἐν τάχει τὴν δίκην τά τε
ἄλλα καὶ ὅτι τὴν ἀκρόπολιν ἐνέπρησας.

53. ΤΙΜ. Αλλ' οὐκ ἐμπέπρησται, ὧ μιαρέ, ἡ ἀκρό- 53

πολις · ωστε δηλος εἶ συχοφαντῶν.

ΔΗΜ. 'Αλλὰ καὶ πλουτεῖς τὸν ὀπισθόδομον διοούξας.

älteste Ehrenauszeichnung, die von Seiten des Staates einem Bürger erwiesen wurde. Zuerst waren die Kränze von Ölzweigen, seit den Perserkriegen von Gold. Daß man einem u. demselben mehrere Kränze zugleich zuerkannt hätte, davon findet sich sonst kein Beispiel.

1. ἀνακη ουχθηναι durch den Herold im Theater. S. Demosth. de

coron. c. 54.

2. τήμερον. Selbst des Gottes Fest soll ihm zu Ehren verlegt und augenblicklich gefeiert werden, eine Schmeichelei, die kaum mehr überboten werden konnte.

Διονυσίοις τραγωδοίς και-

rois Zeitbestimmung , bei Aufführung neuer Tragödien' wie gladiatoribus , zur Zeit der Gladiatorenspiele'. Die hier erwähnten Dionysien sind die großen städtischen, im Monat Elaphebolion (März) gefeierten, zu unterscheiden von den ländlichen Dionysien, sowie von den Lenäen und Anthesterien.

52. 9. $\delta \sigma \alpha \gamma \epsilon \times \alpha i \hat{\eta} \mu \tilde{\alpha} s$ $\epsilon i \delta \epsilon \nu \alpha i$. $\delta \sigma \alpha \gamma \epsilon$ beschränkend wie δs oder $\delta s \gamma \epsilon$ in $\delta s \hat{\epsilon} \mu o i$ $\delta \sigma \epsilon \hat{\nu} \nu u$. δs , quantum quidem — $\delta s \epsilon i m$.

11. ἐς νέωτα übers Jahr. Vgl. Vitar. auct. c. 1.

53. 22. τὸν ὀπισθόδομον

ΤΙΜ. Οὐ διώρυκται οὐδὲ οὖτος : ὥστε ἀπίθανά σου καὶ ταῦτα.

ΔΗΜ. Διορυχθήσεται μέν υστερον ήδη δε συ πάντα τὰ εν αυτῷ ἔχεις.

ΤΙΜ. Οὐκοῦν καὶ ἄλλην λάμβανε.

ΔΗΜ. Οἴμοι τὸ μετάφρενον.

ΤΙΜ. Μη κέκραχθι· κατοίσω γάρ σοι καὶ τρίτην· ἐπεὶ καὶ γελοῖα πάμπαν ἂν πάθοιμι δύο μὲν Δακεδαιμονίων μόρας κατακόψας ἄνοπλος, εν δε μιαρὸν ἀνθρώπιον μὴ ἐπιτρίψας· μάτην γὰρ ἂν εἴην καὶ νενικηκώς 10 54 Ὀλύμπια [πὺξ καὶ πάλην]. 54. ἀλλὰ τί τοῦτο; οὐ Θρασυκλῆς ὁ φιλόσοφος οὖτός ἐστιν; οὐ μὲν οὖν ἄλλος· ἐκπετάσας γοῦν τὸν πώγωνα καὶ τὰς ὀφρῦς ἀνατείνας καὶ βρενθυόμενός τι πρὸς αὐτὸν ἔρχεται, τιτανῶδες βλέπων, ἀνασεσοβημένος τὴν ἐπὶ τῷ μετώπφ κόμην, Αὐτοβορέας 15

die Hinterzelle eines Athenatempels, wahrscheinlich des Parthenons, welche als Schatzkammer benutzt wurde.

8. δύο μὲν Λακεδαιμονίων μόρας κατακόψας. S. c. 50 zu Ende.

54. 13. τὰς ὀσρῦς ἀνατείνας die Augenbrauen in die Höhe ziehen zum Zeichen des Stolzes. Ebenso Catapl. c. 4. Dagegen heißt es vom Diogenes Viar. auct. c. 8 συνέσπακε τὰς ὀσρῦς zusammenziehen zum Zeichen des Zorns.

14. βρενθνόμενός τι πρὸς αντὸν, für sich hinstolzierend' = superbe aliquid secum reputans, sonst findet es sich immer nur absolut, 'stolz, vornehm, geringschätzig'. Dialog. mort. X. 8.

τιτανῶδες βλέπων zur Bezeichnung der prahlerischen Gravität. Vgl. Vitar, auct. c. 8 ἀπειλητικόν τι καὶ χολῶδες ὑποβλέπει. Catapl. c. 3 δοιμὸ ἐνοοῶντα. Icaromen. c. 23 δοιμὸ τι καὶ τιτα τουποπ. c. 23 δοιμὸ τι καὶ τιτα

 $\nu\tilde{\omega}\delta\epsilon s - \dot{\alpha}n\iota\delta\dot{\omega}\nu$. de luctu c. 4 $\varphi(i)\iota\dot{\omega}\nu$ $\tau\varepsilon$ $\kappa\dot{\alpha}i$ $\dot{\epsilon}i\varrho\eta\nu\iota\kappa\dot{\omega}\nu$ $\pi\varrho\sigma\sigma\beta\dot{\kappa}\epsilon$ $\pi\omega\nu$ und das lat. dulce ridere und loqui.

15. ἀνασεσο βημένος τὴν — κόμην mit aufgesträubtem d. i. wildem Haar, wie das folgende Αὐτοβορέας erläutert. Vgl. Iupp. Trag. c. 30 ἡ χρόα τετραμμένη καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ περιφερεῖς καὶ κόμη ἀνασο βουμένη καὶ κίνημα κορυβαντῶδες. Hier soll nicht irgend welche Vernachlässigung des Äußern damit bezeichnet werden, wogegen das folgende ὁ τὸ σχῆμα εὐσταλὴς — ἀναβολὴν streitet, sondern ein erkünsteltes geistreiches, gelehrtes Ansehn.

Αὐτοβος έας ein leibhaftig er Boreas. S. zu Rhet. praec. c. 11 αὐτὸν ἀγάθωνα. c. 12 Αὐτοθαίς. Philopseud. c. 18 αὐτοανθρώπω ὅμοιον. Verae hist. I. c. 40 ἐκωπηλάτουν κυπαρίττοις μεγάλαις αὐτοκλάδοις (mit leibhaftigen Ζweigen) καὶ αὐτοκόμοις ὁσπερεὶ ἐρετμοῖς.

τις ἢ Τρίτων, οίους ὁ Ζεῦξις ἔγραψεν. οὖτος ὁ τὸ σχῆμα εὐσταλὴς καὶ κόσμιος τὸ βάδισμα καὶ σωφρονικὸς τὴν ἀναβολὴν ἕωθεν μυρία ὅσα περὶ ἀρετῆς διεξιων καὶ τῶν ἡδονῆ χαιρόντων κατηγορῶν καὶ τὸ ὀλιγαρκὲς ἐπαινῶν, ὁ ἐπειδὴ λουσάμενος ἀφίκοιτο ἐπὶ τὸ δεῖπνον καὶ ὁ παῖς μεγάλην τὴν κύλικα ὀρέξειεν αὐτῷ — τῷ ζωροτέρῳ δὲ χαίρει μάλιστα — καθάπερ τὸ Λήθης ὕδωρ ἐκπιων ἐναντιώτατα ἐπιδείκνυται τοῖς ἑωθινοῖς ἐκείνοις λόγοις προαφάζων ὥσπερ ἰκτῖνος τὰ ὄψα καὶ τὸν πλησίον παρ-10 αγκωνιζόμενος, καρύκης τὸ γένειον ἀνάπλεως, κυνηδὸν ἐμφορούμενος, ἐπικεκυφως καθάπερ ἐν ταῖς λοπάσι τὴν ἀρετὴν εὐρήσειν προσδοκῶν, ἀκριβῶς τὰ τρύβλια τῷ λιχανῷ ἀποσμήχων, ως μηδὲ ὀλίγον τοῦ μυττωτοῦ κατα-

1. τις "eine Art" drückt die Ähnlichkeit aus. Vgl. Icarom. c. 12 καθάπεο Λυγκεύς τις . .

Τοίτων. Sohn des Poseidon und der Amphitrite.

οίους ὁ Ζεῦξις έγραψεν. Zeuxis, Maler aus Herakleia in Großgriechenland, Zeitgenosse und Nebenbuhler des Parrhasios, dessen Blüte in das Ende des peloponnesischen Krieges fällt. Besonders berühmt waren von seinen Gemälden eine Götterversammlung, Eros mit Rosen bekränzt, Marsyas, Pan, Alkmene, Herakles als Kind, Galene, eine Penelope, eine Kentaurenfamilie, ein Athlet u. a. (s. Lucian Zeuxis). Des hiergenannten Boreas und Triton geschieht anderswo keine Erwähnung. Bekannt sind ferner seine durch den Schein der Wirklichkeit täuschenden Weintrauben und das Bild einer alten Frau, über dessen Anblick der Künstler sich selbst zu Tode gelacht haben soll.

2. εὐσταλής wohlanstän-

dig.

τὴν ἀναβολὴν die Art und Weise den Mantel (das ἱμάτιον) zu tragen, wobei sich der Ungebildete von dem Gebildeten leicht unterschied. Vgl. zu de hist. conscr. c. 20. Rhet. praec. c. 16. Piscat.

- 3. μυρία ὅσα wie immensum quantum, mirum quantum, in einen Begriff verbunden "ganz Unzähliges". Vgl. θαυμάσια ήλικα Hermotim. c. 2 τὰ μὲν ἄθλα θαυμίσια ήλικα εύρηκας. Ähnlich ist auch Ἡράκλεις ὅσος de hist. cscr. c. 19 Ἡράκλεις ἕσαι μυριάδες. Μεπίρρ. c. 14 καὶ μὴν κὰκεῖνα εἶδον τὰ μυθώδη, τὸν Ἰξίονα καὶ τὸν Τιτνόν, Ἡράκλεις ὅσον.
- 4. $\tau \delta \delta \lambda \iota \gamma \alpha \varrho \varkappa \dot{\epsilon} s$ statt des abstrakten Substantivs $\tau \dot{\eta} \nu \delta \lambda \iota \gamma \alpha \varrho \varkappa \dot{\epsilon} \iota \alpha \nu$ Genügsamkeit. S. zu c. 1.
- ἐπειδὴ ἀφίκοιτο Optativ zum Ausdruck der wiederholten Handlung.
- 9. παραγκωνιζόμενος und ἐπικεκυφώς bezeichnen die ungestüme, gierige Hast. Um möglichst schnell zum Essen zu kommen, stößt er unvorsichtig seine Nachbarn mit dem Ellenbogen und legt sich ganz darüber hin, um auf das schnellste die Speisen vom Teller zum Munde zu führen.

- 55 λίποι. 55. μεμψίμοιρος ἀεί, κἂν τὸν πλακοῦντα ὅλον ἢ τὸν σῦν μόνος τῶν ἄλλων λάβη ἢ ὅ τι περ λιχνείας καὶ άπληστίας ὄφελος, μέθυσος καὶ πάροινος, οὐκ ἄχρι ώδῆς καὶ ὀρχηστύος μόνον, ἀλλὰ καὶ λοιδορίας καὶ ὀργῆς. προσέτι καὶ λόγοι πολλοὶ ἐπὶ τῆ κύλικι, τότε δὴ καὶ 5 μάλιστα, περί σωφροσύνης καὶ κοσμιότητος καὶ ταῦτά φησιν ήδη υπό τοῦ ἀκράτου πονηρῶς ἔχων καὶ υποτραυλίζων γελοίως · εἶτα ἔμετος ἐπὶ τούτοις · καὶ τὸ τελευταῖον ἀράμενοί τινες ἐκφέρουσιν αὐτὸν ἐκ τοῦ συμποσίου τῆς αὐλητρίδος ἀμφοτέραις ἐπειλημμένον. πλὴν 10 άλλα και νήφων ούδενι των πρωτείων παραχωρήσειεν αν ψεύσματος Ένεκα ή θρασύτητος ή φιλαργυρίας άλλα καί κολάκων έστὶ τὰ πρῶτα καὶ ἐπιορκεῖ προχειρότατα, καὶ ή γοητεία προηγείται καὶ ή ἀναισχυντία παρομαρτεί, καὶ δλως πάνσοφόν τι χρημα καὶ πανταχόθεν ἀκριβὲς καὶ 15 ποικίλως έντελές. οἰμώξεται τοιγαροῦν οὐκ εἰς μακράν χρηστὸς ὤν. [τί τοῦτο;] παπαῖ. — χρόνιος ἡμῖν Θρασυκλης.
 - 55. 1. μεμψίμοιοος "über sein Los klagend", hier nur in Beziehung auf seinen Anteil, den er bei Tisch erhält.
 - 2. ἢ ὅ τι περ λιχνείας καὶ ἀπληστίας ὄφελος oder was irgend seiner Leckerhaftigkeit und Unersättlichkeit eben frommt, lieb ist.
 - 3. οὖκ ἄχρι ϣδῆς και δρχηστύος μόνον nicht bloß bis zu dem Grade, daß er zu singen und zu tanzen anfängt.
 - 5. προσέτι καὶ λόγοι πολλοὶ περὶ σωφροσύνης. Es ist ein Lieblingsthema Lucians, den Widerspruch in Rede und Wandel der Philosophen seiner Zeit hervorzuheben und zu geißeln.
 - 7. ὑπὸ τοῦ ἀκράτου. ἄκρατου = merum, auch ein Zeichen seiner Unmäßigkeit, daß er den Wein nicht mit Wasser mischt.

- 11. τῶν ποωτείων abhängig von παραχωρήσειεν ἀν, nicht von οὐδενί. παραχωρεῖν τινί τινος vor jemandem von etwas zurücktreten. τὰ πρωτεῖα = palma.
 - 13. τὰ ποῶτα. S. zu c. 35.
 - 15. ο λωs. S. zu Char. c. 2.

 $\chi \varrho \tilde{\eta} \mu \alpha$. Ding, Geschöpf. Hier etwa "Subjekt", was wir oft so als Ausdruck der Geringschätzung gebrauchen.

16. ποικίλως ἐντελές ,von durchtriebener Vollkommenheit d.i. ein ganz vollendeter Schuft.

οἰμώξεται τοιγαφοῦν. S. zu c. 37.

οὖκ εἰς μακράν. S. zu c. 3. 17. χρηστὸς ἄν ironisch.

παπατ. O weh! Timon hört schon in Gedanken den Schmerzensruf, den die Thrasykles zugedachten Schläge diesem auspressen werden. Hiermit geht sein Selbst-

56. ΘΡΑΣ. Οὐ κατὰ ταὐτά, ὧ Τίμων, τοῖς πολ-56 λοῖς τοίτοις ἀφῖγμαι, οίπερ τὸν πλοῦτόν σου τεθηπότες άργυρίου και γρυσίου και δείπνων πολυτελών έλπίδι συνδεδραμήκασι πολλήν την κολακείαν έπιδειξόμενοι πρός 5 άνδρα οξον σε άπλοϊκον και των όντων κοινωνικόν οξσθα γὰρ ώς μᾶζα μὲν ἐμοὶ δεῖπνον ἱκανόν, ὄψον δὲ ήδιστον θύμον ή καρδαμον ή εί ποτε τρυφώην ολίγον των άλων ποτον δε ή εννεάκρουνος δ δε τρίβων ούτος ής βούλει πορφυρίδος αμείνων, τὸ χρυσίον μὲν γὰρ οὐδὲν 10 τιμιώτερον τῶν ἐν τοῖς αἰγιαλοῖς ψηφίδων μοι δοχεῖ. σοῦ δὲ αὐτοῦ χάριν ἐστάλην, ώς μὴ διαφθείρη σε τὸ κάκιστον τοῦτο καὶ ἐπιβουλότατον κτῆμα ὁ πλοῦτος, ὁ πολλοῖς πολλάκις αἴτιος ἀνηκέστων συμφορών γεγενημένος. εί γάρ μοι πείθοιο, μάλιστα μέν όλον ές την θάλατταν 15 ξαβαλεῖς αὐτὸν οὐδὲν ἀναγκαῖον ἀνδοὶ ἀγαθῷ ὄντι καὶ τὸν φιλοσοφίας πλοῦτον δρᾶν δυναμένω μὴ μέντοι ἐς βάθος, ώναθέ, άλλ' όσον ές βουβώνας έπεμβάς όλίγον πρό τῆς κυματωγῆς ἐμοῦ ὁρῶντος μόνου • 57. εἰ δὲ μὴ [τοῦτο 57

gespräch zu Ende. Mit den folgenden Worten χούνιος - Θρασυ-×λη̃s wendet er sich zu dem unterdessen in seine Nähe gekommenen Philosophen: "spät kommt mein Thrasykles".

56. 1. τοῖς πολλοῖς abhängig νοη κατά ταὐτά.

4. πολλήν την κολακείαν. S. zu c. 2.

πρὸς ἄνδρα οἷον σέ. οἶος ist vom vorhergehenden Accusativ ανδοα angezogen (Attraktion) in den Accusativ übergegangen. Dieselbe Attraktion beim Dativ, selbst ohne dass das Demonstrativ, auf welches sich das Relativ bezieht und von welchem es attrahiert wird, dabei steht. Apol. c. 2 έπάξεις δὲ ίσως καὶ πρὸς αὐτὸν έμε ξυμβουλήν τινα τοιαύτην, οὐκ απαιρον αλλά φιλικήν και οίφ σοι (d. i. τοιοίτω οίος σύ) χοηστῷ καὶ φιλοσόφω ἀνδοὶ ποέπουσαν. Adv. indoct. c. 3. Alex. c. 20.

5. τῶν ὄντων κοινωνικόν "freigebig mit dem Vermögen".

8. ή ἐννεάκοουνος ein von Pisistratus angelegter, aus neun Röhren springender Brunnen in Athen, Καλλιορόη genannt.

ης βούλει = cuiusvis.

10. $\sigma \circ \tilde{v} - \chi \acute{\alpha} \varrho \iota \nu$ gewöhnlicher $\sigma \mathring{\eta} \nu - \chi \acute{\alpha} \varrho \iota \nu = tua gratia$.

14. μάλιστα μέν "am lieb-

sten"

17. δλίγον ποὸ τῆς κυματωγης kurze Zeit vor dem Wellenbruch d. i. vor der Flut, die das Gold wieder ans Land spült. Die Worte έμοῦ δοῶντος μόνου deuten darauf hin, dass er dann in den Besitz des Goldes zu kommen hofft.

βούλει], σὸ δὲ ἄλλον τρόπον ἀμείνω κατὰ τάχος ἐκφόρησον αὐτὸν ἐκ τῆς οἰκίας μηδ' ὁβολὸν σαυτῷ ἀνείς, διαδιδούς άπασι τοῖς δεομένοις, ῷ μὲν πέντε δραχμάς, ῷ δὲ μναν, ώ δε ημιτάλαντον εί δε τις φιλόσοφος είη, διμοιρίαν η τριμοιρίαν φέρεσθαι δίχαιος: έμοι δε - καίτοι 5 ούκ έμαυτοῦ χάριν αίτῶ, ἀλλ' ὅπως μεταδῶ τῶν έταίρων τοῖς δεομένοις - ίκανὸν εἰ ταυτηνὶ τὴν πήραν ἐκπλήσας παράσχοις οὐδὲ όλους δύο μεδίμνους χωροῦσαν Αίγινητικούς. όλιγαρκη δε καὶ μέτριον χρη εἶναι τὸν φιλοσοφούντα καὶ μηδὲν ὑπὲρ τὴν πήραν φρονείν. 10

ΤΙΜ. Ἐπαινῶ ταῦτά σου, ὧ Θρασύκλεις πρὸ δ' οὖν τῆς πήρας, εί δοκεί, φέρε σοι τὴν κεφαλὴν ἐμπλήσω κονδύλων ἐπιμετρήσας τῆ δικέλλη.

ΘΡΑΣ. Το δημοκρατία καὶ νόμοι, παιόμεθα ύπὸ τοῦ καταράτου ἐν ἐλευθέρα τῆ πόλει.

ΤΙΜ. Τι άγανακτεῖς, ὧγαθέ; μῶν τι παρακέκρουσμαί σε; καὶ μὴν ἐπεμβαλῶ χοίνικας ὑπὲρ τὸ μέτρον τέτ-58 ταρας. 58. άλλα τί τοῦτο; πολλοὶ ξυνέρχονται Βλεψίας έκεῖνος καὶ Δάχης καὶ Γνίφων καὶ ὅλον τὸ σύνταγμα τῶν οίμωξομένων. ώστε τί οὐκ ἐπὶ τὴν πέτραν ταύτην ἀνελ- 20 θών την μέν δίκελλαν ολίγον αναπαίω πάλαι πεπονη-

57. 1. $\sigma \hat{v} \delta \hat{\epsilon}$. Über $\delta \hat{\epsilon}$ im Nachsatze s. zu Piscat. c. 23.

κατὰ τάχος wie ἐν τάχει.

3. φ μεν — φ δε für τῷ μεν - τῷ δὲ bei Späteren.

5. ×αίτοι = quamquam; ähnliche Unterbrechung des angefangenen Satzes wie Gall. c. 20 οὐκοῦν, ῶ Πυθαγόρα — καίτοι τί μάλιστα χαίοεις παλούμενος, ώς μη έπιταράττοιμι τον λόγον άλλοτε άλλον καλών ...

10. μηδέν ύπες την πής αν φοονείν. Sinn: Des Philosophen Gedanken sollen nicht über den Ranzen hinausgehn d. i. er soll sich mit dem Notdürftigsten, was seine Tasche darbietet, begnügen. Brotsack $(\pi \eta \varrho a)$, Mantel $(\tau \varrho i \beta \omega \nu)$ und Stock (ξύλον) waren die äußeren Abzeichen der mit ihrer Einfachheit und Bedürfnislosigkeit kokettierenden Philosophen damaliger Zeit.

11. ποὸ τῆς πήρας kurz für ποὸ τοῦ τὴν πήραν ἐμπλῆσαι. S. zu Gall. c. 16 ἐγὰ δὲ ποό γε τούτου (d. i. πρὸ τοῦ τοῦτον γενέ- $\sigma \vartheta \alpha \iota$) $\tau is <math>\eta \nu$;

15. ἐν ἐλευθέρα τῆ πόλει. S. zu c. 2.

16. μῶν τι παρακέκρουσμαί σε über das Ohr hauen' (M. Seyffert).

17. ὑπὲρ τὸ μέτρον die zwei äginetischen Medimnen, welche Thrasykles verlangt hatte.

58, 19. καὶ ὅλον τὸ σύνταγμα

15

TIMΩN.

κυῖαν, αὐτὸς δὲ ὅτι πλείστους λίθους ξυμφορήσας ἐπιχαλαζῶ πόδδωθεν αὐτοῖς;

ΒΛΕΨ. Μή βάλλε, ὧ Τίμων ἄπιμεν γάρ.

TIM. 'Αλλ' οὐκ ἀναιμωτί γε ἡμεῖς οὐδὲ ἄνευ τραυ-5 μάτων.

"kurz das ganze Regiment" (Schurken), die Schläge haben wollen. Über die Bedeutung von καὶ vgl. c. 9 ἀφετήν τινα καὶ ἀσώματα καὶ λήρους μεγάλη τῆ φωνῆ συνειρόντων.

1. ὅτι πλείστους. S. zu c. 10.

Abweichungen

der Codices Marciani 434 (Ω). 436 (Ψ), der Vaticani 87 (\mathfrak{A}). 90 (Γ) von der Jacobitzschen Ausgabe (Teubner 1852).

Somnium. Ed. Teubner. Cod. Marc. 434. Cod. Marc. 436. Cod. Vat. 87. Cod. Vat. 90.

| Du. I cubiici. | our marce 101. | 30d. 111di C. 10 | o. doue run on | aou: 1 ut. 00: | | |
|---|----------------|---|-----------------------|----------------|--|--|
| c. 1 πόνου πολλοῦ | om. πολλοῦ | " | 39 | " | | |
| τὰ δ' ἡμέτεοα | τὰ δὲ ἡμέτε | ερα " | " | " | | |
| ταχεῖάν τινα | om. τινα | ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,, | ** | " | | |
| έκμάθοιμι τούτω: | ν τούτων | έκμάθοιμι | ,, | ** | | |
| τὸ γιγνόμενον | , ,, | τὸ διδόμενο | ν " | " | | |
| ð | i (rec. m.) | | | | | |
| c. 2. διαρηῆ | αρκη | " | 99 | " | | |
| $\tilde{\alpha}\lambda\lambda\eta\nu$ om. s | sed suprascr. | , , | 39 | " | | |
| και λιθοξόσε | on | n. καὶ | , " | om. ×aì | | |
| δίδασκε | ** | διδάσκου | 99 | . # | | |
| λίθων | , | . " | λίθου | " | | |
| φύσεως γε ώς οΐσθα φύσεως γε ώς φύσεώς γε ώς οΐσθα έχων τυχών δεξιᾶς τοῦτο έχων δεξιᾶς δεξιᾶς | | | | | | |
| οπότε | őτε | " | 39 | 29 | | |
| ύπὸ τῶν διδα- σκάλων | ** | " | από τῶν διδασκάλων | " | | |
| ταῦτα ἦν | 27 | 39 | ฯ ลงีช ที่ข | " | | |
| χοηστὰς | om. | " | . " | 59 | | |
| c. 3. $o\vec{v}\nu$ | 29 | " " | om. | " | | |
| έπιτηδεία | έπιτήδειος | | | | | |
| τινα μικοά | 27 | 29 | . 29 | μικρά τινα | | |
| γλύφων | γλίφειν | 29 | " | γλύφειν | | |
| έγίγνετο | ** | έγίνετο | 27 . | 22 | | |
| έκέλευ σ έ μοι | " | ** | ἐκέλευσεν | " | | |
| πλησίον κειμένην | | " | κειμένην πλησίο | » " | | |
| c. 4. ἀνολολύζων | ἀνολύζων | " | ἀναβλύζων | 27 | | |
| τούς δφθαλμούς | om. | " | | 99 | | |
| ΄ πεοβάλωμαι | , ,, | " | ύπεοβάλλωμα | | | |
| άγανακτησαμένης | 29 | " | , άν | ακτησαμένης | | |

| Ed. Teubner. C | lod. Marc. 434. | Cod. Marc. 436. | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. | | | |
|---|---|---|--|---|--|--|--|
| ἐπῆλθε | 27 | " | 27 | έπῆλθεν | | | |
| c. 5. μέχοι μεν δη | " | " | μέχοι γε μην | " | | | |
| τὰ μετὰ ταῦτα δὲ | τὰ δε μετὰ τα | ῦτα " | " | " | | | |
| c. 6. γυναῖκες λαβ | όμεναι | " λά, | βόμεναι γυναῖ | же <i>с .</i> " | | | |
| πρὸς — με 01 | n. sed marg. ad | lscr. " | 99 | 37 | | | |
| καὶ γὰο ἄρτι καὶ γὰο καὶ ἄρτι , καὶ γὰο καὶ ἄρτι | | | | | | | |
| παρά μικρόν | κατά μικοόν | 22 | 99 | ** | | | |
| δ' αν — είχόμην | 27 | , "δè- | – είχόμην δὲ | αν — είχόμην | | | |
| ή έτέρα δὲ | 99 | " | ή δὲ έτέρα | " | | | |
| c. 7. εί δ' έθελεις | εί δ' έθέλοις | εί δὲ θέ | leis . | εί δ' έθέλοις | | | |
| οὐδὲ έπὶ λόγοις | * " | 22 | οί δ' έπὶ λ. | . 99 | | | |
| c. 8. μυσαχθη̃ς | 59 | μισαχθης | . 59 | 29 | | | |
| ἀπὸ γὰο τοιούτων | ν ἀπὸ γὰο τῷ τοιούτων | ν " | 37 | 29 | | | |
| où มโยเขอิร oขึ้ง | κλ. suprascr. οι | , , | " | 29 | | | |
| αὐτὸς | . 99 | 99 | om. | 27 | | | |
| γένοιο | . 29 | . " | δόξεις | 99 | | | |
| πάντοθεν | πάμη | τολλα | " | πάμπολλα | | | |
| πείθειν με πειο. | , πείδ | τειν μέν πειοωμ | ένη " | , | | | |
| μου την μνήμην ήδη μου την μνήμην | | | | | | | |
| harry and a feet allered a | | عط داده مومط ادما | 11001 | | | | |
| τόη διέφυγεν | 99 | , or were some from | | ηδη | | | |
| | , " | <u>" </u> | om. | ηδη | | | |
| τηδη διέφυγεν | | τὰ ἀγαί | om. | ἦδη | | | |
| τόη διέφυγεν c. 9. τάγαθὰ | " | τὰ ἀγαί | om. | ηδη " | | | |
| τ΄,δη διέφυγεν c. 9. τάγαθὰ οὐδὲν γὰο | οὐδὲ γὰρ | τὰ ἀγαί | om. | η̃δη " " | | | |
| ἤδη διέφυγενc. 9. τἀγαθὰοὐδὲν γὰρὀλίγα | οὐδὲ γὰο ὀλίγα δὲ | " τὰ ἀγαί " | οm. Τὰ δλίγα δὲ | 27 29 29 | | | |
| τ̈́δη διέφυγεν c. 9. τἀγαθὰ οὐδὲν γὰο όλίγα ταπεινὸς τῶν ἐκ τοῦ πολλ εἴς, ἀεὶ τὸν προῦ | οὐδὲ γὰρ δλίγα δὲ " οῦ δήμου χοντα ἔ | " τὰ ἀγαί " | om. τὰ τὰ τὰ τὰ τὰ τὰ τὰ τον ἐχ τοῦ τὰ τὰ τον τὸν τὰ τὰ τὸν τὰ τὰ τὸν τὰ τὰ τὸν τὰ τὰ τὰ τὰ τὰ τὰ τὰ τ | " " " τολλοῦ δήμου is ἀεὶ ποοῦ- | | | |
| ἤδη διέφυγεν c. 9. τἀγαθὰ οὐδὲν γὰο ὀλίγα ταπεινὸς τᾶν ἐκ τοῦ πολλ εἴς, ἀεὶ τὸν ποοῦ ὑποπτήσσων | οὐδὲ γὰο δλίγα δὲ " οῦ δήμου χοντα ἐ | πὰ ἀγαί " " " " | om. τὰ τὰ τὰ τὰ τὰ τὰ τὰ τον ἐχ τοῦ τὰ τὰ τον τὸν τὰ τὰ τὸν τὰ τὰ τὸν τὰ τὰ τὸν τὰ τὰ τὰ τὰ τὰ τὰ τὰ τ | " " " τολλοῦ δήμου | | | |
| τ̈́δη διέφυγεν c. 9. τἀγαθὰ οὐδὲν γὰο όλίγα ταπεινὸς τῶν ἐκ τοῦ πολλ εἴς, ἀεὶ τὸν προῦ | οὐδὲ γὰο δλίγα δὲ " οῦ δήμου χοντα ἐ | " τὰ ἀγαί " " " " " " " " " " " " " " " " " " " | om. τὰ τὰ τὰ τὰ τὰ τὰ τὰ τον ἐχ τοῦ τὰ τὰ τον τὸν τὰ τὰ τὸν τὰ τὰ τὸν τὰ τὰ τὸν τὰ τὰ τὰ τὰ τὰ τὰ τὰ τ | " " τολλοῦ δήμου ἐς ἀεὶ ποοὔ- | | | |
| ἤδη διέφυγεν c. 9. τἀγαθὰ οὐδὲν γὰο ὀλίγα ταπεινὸς τᾶν ἐκ τοῦ πολλ εἴς, ἀεὶ τὸν προῦ ὑποπτήσσων πολλὰ θαυμαστὰ | οὐδὲ γὰο δλίγα δὲ " οῦ δήμου χοντα ἐ | " τὰ ἀγαί " " " " " " " " " " " " " " " " " " " | om. τὰ τὰ τὰ τὰ τὰ τὰ τον ἐχ τοῦ π τὰ ὑποπτ. ε χ | " " " τολλοῦ δήμου is ἀεὶ ποοῦ- | | | |
| τ̈δη διέφυγεν c. 9. τἀγαθὰ οὐδὲν γὰο ὀλίγα ταπεινὸς τῶν ἐκ τοῦ πολλ εἴς, ἀεὶ τὸν ποοῦ νποπτήσσων πολλὰ θαυμαστὰ ἐπαινέσονται | οὐδὲ γὰο οἰνα δὲ οῦ δήμου χοντα ἐ σαυμ. πολ. | πὰ ἀγαί " " " " " " " " " " " " " " " " " " " | οm. τὰ ἐλίγα δὲ ταπεινὸς δὲ τον ἐν τοῦ π α ὑποπτ. ε χ ἐπαινέσουσι " | " " " " " " " " " " " " " " " " " | | | |
| τόη διέφυγεν c. 9. τάγαθὰ οὐδὲν γὰρ όλίγα ταπεινὸς τῶν ἐκ τοῦ πολλ εἶς, ἀεὶ τὸν προῦ ὑποπτήσσων πολλὰ θαυμαστὰ ἐπαινέσονται εἰ νοῦν ἔχοι ὄμοιός σοι | οὐδὲ γὰο δλίγα δὲ " οῦ δήμου χοντα ἐ | πὰ ἀγαί " " " " " " " " " " " " " " " " " " " | om. τὰ τὰ τὰ τὰ τὰ τὰ τον ἐχ τοῦ π τὰ ὑποπτ. ε χ | " " " " " " " " " " " " " " " " " " " | | | |
| τόη διέφυγεν c. 9. τάγαθὰ οὐδὲν γὰο όλίγα ταπεινὸς τῶν ἐκ τοῦ πολλ εἶς, ἀεὶ τὸν ποοῦ ὑποπτήσσων πολλὰ θαυμαστὰ ἐπαινέσονται εἰ νοῦν ἔχοι | οὐδὲ γὰο οὐδὲ γὰο οῦ δήμου χοντα ἐ σουμ. πολ. | πὰ ἀγαί " " " " " " " " " " " " " " " " " " " | οm. τὰ ἐλίγα δὲ ταπεινὸς δὲ τόν ἐχ τοῦ π α ὑποπτ. ε χ ἐπαινέσουσι " σοι ὅμ " | " " " " " " " " " " " " " " " " " | | | |
| τόη διέφυγεν c. 9. τάγαθὰ οὐδὲν γὰρ όλίγα ταπεινὸς τῶν ἐκ τοῦ πολλ εἴς, ἀεὶ τὸν προῦ ὑποπτήσσων πολλὰ θαυμαστὰ ἐπαινέσονται εἰ νοῦν ἔχοι ὄμοιός σοι χειρῶναξ | οὐδὲ γὰρ ολίγα δὲ οῦ δήμου χοντα ἐ • Φαυμ. πολ. " σοι ὅμοιος χειρώναξ | πὰ ἀγαὶ " " " " " " εἰ νοῦν ἔχει " " | οm. τὰ ἐλίγα δὲ ταπεινὸς δὲ τόν ἐχ τοῦ π α ὑποπτ. ε χ ἐπαινέσουσι " σοι ὅμ " | " " πολλοῦ δήμου ἐς ἀεὶ προῦ- οντα ὑποπτ. " " ιοιος " " | | | |
| τόη διέφυγεν c. 9. τάγαθὰ οὐδὲν γὰρ όλίγα ταπεινὸς τῶν ἐκ τοῦ πολλ εἴς, ἀεὶ τὸν προῦ ὑποπτήσσων πολλὰ θαυμαστὰ ἐπαινέσονται εἰ νοῦν ἔχοι ὅμοιὸς σοι χειρῶναξ ἀποχειρῶβίωτος | οὐδὲ γὰρ ολίγα δὲ οῦ δήμου χοντα ἐ • Φαυμ. πολ. " σοι ὅμοιος χειρώναξ | πὰ ἀγαὶ " " " " " " εἰ νοῦν ἔχει " " | οm. τὰ ταπεινὸς δὲ ταπεινὸς δὲ τον ἐν τοῦ π α ὑποπτ. ε κ ἐπαινέσουσι σοι ὅμ " ην δὲ " ην δὲ | " " πολλοῦ δήμου ἐς ἀεὶ προῦ- οντα ὑποπτ. " " ιοιος " " | | | |
| τόη διέφυγεν c. 9. τάγαθὰ οὐδὲν γὰρ όλίγα ταπεινὸς τῶν ἐκ τοῦ πολλ εἴς, ἀεὶ τὸν προῦ ὑποπτήσσων πολλὰ θαυμαστὰ ἐπαινέσονται εἰ νοῦν ἔχοι ὅμοιὸς σοι χειρῶναξ ἀποχειροβίωτος c. 10. ἤν δ' ἐμοὶ | οὐδὲ γὰρ ολίγα δὲ οῦ δήμου χοντα ἐ • Φαυμ. πολ. " σοι ὅμοιος χειρώναξ | πὰ ἀγαὶ " " " " " εἰ νοῦν ἔχει " ἀποχειοοβίοτος " | οm. τὰ δλίγα δὲ ταπεινὸς δὲ τόν ἐκ τοῦ π α ὑποπτ. ε κπαινέσουσι σοι ὅμ " " " " " " " " " " " " " | " " πολλοῦ δήμου ἐς ἀεὶ προῦ- οντα ὑποπτ. " " ιοιος " " | | | |
| τόη διέφυγεν c. 9. τάγαθὰ οὐδὲν γὰρ όλίγα ταπεινὸς τῶν ἐκ τοῦ πολλ εἶς, ἀεὶ τὸν προῦ ὑποπτήσσων πολλὰ θαυμαστὰ ἐπαινέσονται εἰ νοῦν ἔχοι ὅμοιός σοι χειρῶναξ ἀποχειροβίωτος c. 10. ἢν δ' ἐμοὶ ἀπαγγέλλονσα | σὐδὲ γὰρ ὀλίγα δὲ οῦ δήμου χοντα ε΄ σοι ὅμοιος χειρώναξ ην δέ μοι " | πὰ ἀγαὶ " " " " " εἰ νοῦν ἔχει " ἀποχειφοβίοτος " απαγγ | οm. τὰ ἐλίγα δὲ ταπεινὸς δὲ τὸν ἐχ τοῦ π τα ὑποπτ. ε ἐπαινέσουσι σοι ὅμ ελῶ ἐκλῶ ἐνῶ | " " πολλοῦ δήμου ἐς ἀεὶ προῦ- οντα ὑποπτ. " " ιοιος " " | | | |

| Ed. Teubner. C | od. Marc. 434. Co | d. Marc. 43 | 6. Cod. Vat. 87. (| Cod. Vat. 90. |
|----------------------------------|---------------------------------|---------------------|---|--------------------------|
| ώς άληθώς κόσμο | s " | " × | όσμος ώς άληθῶ | is " |
| τὰ μέλλοντα | τὰ δέον | τα | 29 | τὰ δέοντα |
| τὰ τ' ἀνθοώπινα | τά τε ἀνθο. | | 29 | 29 |
| c. 11. καὶ ἐπὶ τοῖς : | | om. | ** | ,, |
| γένει | , | om. | 99 | ,, |
| καὶ ἀφανής | οὐδ' ἀφανὴς | οὐδὲ ἀφ. | οὐδ' ἀφ | avns |
| περιθήσω | " | παραθήσο | | |
| δείξει | <i>"</i> " | ` ' | πεοιδείξει | 77 |
| c. 12. $\tilde{\eta}$ **\alpha l | | " | | η̈́ καὶ |
| πού τι | που τί | 27 99 | om. τι | ., |
| ακούσονται | | » | ἀποβλέψονται | ** |
| της δυν. των λόγω | ον τῶν λόγ, τῆς δ | | | " |
| εὐποτμίας | | erscr. εὐπαι | δίας " | " |
| καὶ ἀθάνατοι | om, καὶ | | ** | " |
| τινες γίγνονται | | γίγνοντα | / TIMES | |
| τοῖς ἀρίστοις | om. | | | |
| $\delta s - \tilde{\eta} v$ | $\dot{\omega}s - \tilde{\eta}v$ | 99 | 29 | พู่ พู่ร ที่ ν |
| | ws — ην | , | .,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,, | 03 17 |
| δμως | " | , | ŏπωs | |
| ταύτη | 99 | τέχνη | , , , , , , , , , , , , , , , , , , , | 99 |
| ထ်s ဧံµဧဲ | " | ะเร ะ ผะ | ποὸς ἐμὲ | " |
| c. 13. δυνάμεις | δύναμιν | ,, | δύνα | uir - |
| γλυφεῖα γλ | υφία (c. ras. in ι) | , , | " | " |
| δὲ οὐδέ ποτε | " | " | δ' οὐδέ ποτε | " |
| อชิงิล อิขอิอุลังิธร | " | 99. | οὐδ' ἀνδοῶδες | . " |
| οὐδὲ έλ. | ,, | " | οὐδ' έλ. | " |
| έλεύ θεοον | ** | " | Élev 9 & | égiov . |
| άλλὰ — προνοῶν | , ,, | *** | om. | ,, |
| εὔουθμος | εὔουθμός τε | " | εὔουθμ | ιός τε |
| c. 14. ἐπεί μοι εἰς | έπεί μοι καὶ είς | ,, | έπεί μοι | καὶ είς |
| ของีข ที่มิปิยข | ของี่ข กุ๊มประข | " | ของี้ข ที่เ | |
| οὐκ ὀλίγας εὐθὺς | | ε ขึชิงร οὐ: | | |
| συνέποιε | έ ras. 'ποιεν | , " | , ,, | " |
| c. 15. τούτου τοῦ | δχήμ. " | ,, 7 | τοῦ ὀχήματος τού | του " |
| ύποπτέρων | ύπόπτερον | " | υπόπτεοον | ύπόπτερον |
| ὄπως | ,, | " | űv' | " |
| ะเ๋งกุ๊ร | ίδης | *** | . " | 99 |
| ύφηνιόχει | ,, | " | ήνιόχει | , |
| ล้อประโร ชิธิ ธเร ขัง | pos " | 99 | તેવિશ્દોક છે દાંક ઇ | ψ. " |
| εเร่ร ซีψos | 29 | xal eis ซึ่ง | vos " | " |

| Ed. Teubner. Cod. | Marc. 434. Cod. | Marc. 436. (| Cod. Vat. 87. Co | d. Vat. 90. |
|--|---|-----------------------------|-----------------------------------|----------------------------|
| ἀπὸ τῆς ἕω | 29 | " às | τὸ τῆς ἐώας | ** |
| έπεσκόπουν | ,, | ** | έσκόπουν | 99 |
| ποὸς τά έσπέοια το πόλεις | ποὸς τὰς έσπεο πόλεις | | τὰς έσπε- ποὸ υς πολ. ο | s τὰ έσπε- ίαs πολ. |
| [ธันธ์เงอ] | | exe เขอ | | |
| ἄνθοωποι | " | " | οί ἄνθοωποι | 27 |
| c. 16. δείξασα δὲ | " | " | δείξασα μεν | " |
| τὰ τοσαῦτα | ** | om. τὰ | ** | " |
| την έσθητα έκεί- την νην ένδ. | ν αὐτὴν ἐσθ. ἐνὸ (om. ἐκείνην) | 5. " | | ιδτην έσθ. ην ένδεδ. |
| άλλ' έμοὶ | ,, | Ċ | αλλά μοι | |
| ευπάρυφος | " | εὐπάριφος | " | " |
| τὸν πατέρα — αὐτῷ | ** | 27 | om. | |
| ะัหยไขทุข | ** | " | έκείνη | " |
| καὶ τι | n . | καίτοι | 29 | " |
| έμοὶ δοκεῖ | ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,, | έμο | οὶ δοκεῖν | |
| c. 17. ὅτε μήκισται | ότι μήκιστ | αι | " | . 29 |
| ήδη γεγηρακότων | | om. ἤδη | | |
| ονείρων | ** | " õi | νείοων τινῶν | ** |
| ύποκριτάς τινας | ,, τιν | ας ύποκο. | om. τινας τι | νας ύποκο. |
| ύπείληφεν | | ίληφεν | 27 | ** |
| ὦγαθέ | | αγαθέ | ,,, | " |
| , | ώα οίκία τ | τὰ ἐν τῆ πα- οৄ ἀφ οίκια | oîxla ๋ | αὶ ἐν τῆι οἰκία |
| έν πολέμω έν το | ῷ πολέμφ | " ἐν π | ολέμφ καὶ μάχι | " |
| c. 18. τον ονειοον | om. | " . | om. | |
| έαυτῷ | έαυτοῦ | έαυτοῦ | έαυτο | \tilde{v} |
| | Cha | ron. | | |
| Abweichungen des C nas 121 (Urb.) und | | | | |
| Ed. Teubner. Cod. c. 1. δεῦρο ἀνελήλυθα | . , | Marc. 434. C | | od. Vat. 87. ' ἐλήλυθας |
| ές την ημετέραν | είς την ήμετ. | έραν ές τ | ην παροῦ- ἐς τ | την παροῦ- |
| | | σαν | , om. ήμετ. σο | ιν ήμέραν |
| στερόμενοι | | στεοούμε | νοι | |
| οὐδεὶς γὰρ αὐτῶν | , | " | om. αὖτὧν | " |
| ές τὸ φῶς | είς τὸ φῶ | 3 | " | " |
| ές δέον | είς δέον | | 29 | 27 |

| Ed. Teubner. | Cod. Gorl. (A). | Cod. Marc. 434. Co | d. Urb | inas. Cod. Vat. 87 |
|---------------------------------|------------------------------|---|--------|-------------------------|
| ะขึ้ อเีอิ ' | om. $\epsilon \vec{\hat{v}}$ | 59 | ** | . "" |
| με | om. | ** | 99 | 97 |
| είδως | είδῶ | 99 | 99 | ,, |
| γάο τι | γάς τοι | ** | 99 | " |
| δξύθυμός έστι | ,, | 29 | 99 | δξύθυμός τε έστ |
| <i>δίψη</i> | | 29 | ** | " |
| τεταγών | " | ,, | | τεταγώς |
| ύποσκάζων | ύποσκάζοντα | ,, | 59 | 99 |
| καὶ αὐτὸς παοέχ οἰνοχοῶν | (οιμι | παρέχοιμι καὶ αὐτ | òs oiv | οχοῶν |
| σύμπλους | 27 | . ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,, | ** | ξύμπλους |
| σε ³ | om. | om. $\mathring{\eta}$ | | 44 |
| δέγκεις | <i>φέγχεις</i> | | ., | " |
| καρτερούς | ,, | ,, | ,, | χοατερούς |
| εί τινα λάλον | εἴ τινα ἄλλον | εί τιν' ἄλλον | εἴ | τινα ἄλλον |
| νεμοὸν εύροις | νεκρον εύροις | νεκρον εύροις | νε | εχοὸν εύοοις |
| διαλέγη | διελέγχη | 99 | 23 | 99 |
| δικωπίαν | , The second | δικωπίαν έλκων | ,, | ,, |
| ην με | η๊ν μὲν | 27 | 29 | 27 |
| καθάπες γὰς | om, | γὰο | ** | . " |
| σφάλλονται διο | | , , | ,, | σφάλλονται καὶ |
| λισθαίνοντες | | | | διαλοσθαίνουσι |
| <i>ἀμβλυ</i> ώττων | .,, | 99 | à | μβλυώττω |
| δòs — ἐs ἀεὶ | ** | " | δòs - | — μοι ἐς ἀεὶ |
| c. 2. τοῦτο | ,, | " | | τουτὶ |
| ήδη τὸν μισθὸν | τὸν μισθὸν ἤδ | | 99 | " |
| δπότε φίλος | | δπότε μαὶ φ | ilos | |
| σε | σὲ | " | " | " |
| έργα | | " | 7 | τράγματα |
| κἆτα | 27 . | " | | nai |
| • . | 27 | " | | |
| ώs — ἴδοιs | " | 29 | | ώς ίδης |
| δεῖ | " | e 3 | | έδει |
| ώς — πάντα κατ | ίδοις " | ₂ , | ώς π | άντ' κατίδης |
| σοὶ | σὺ | n | 27 | " |
| ές τὸν οὐρανὸν | είς τὸν οὐρανὸ: | | ** | " |
| ล้งะมิปิะเึง อึงงล- ชอง ทุ้ง | " dvv | ατὸν ἦν συνελθεῖν | 29 | " |
| ἐ κάμνομεν | » . · | " | , " | ἔ καμ νον |
| αν αποιβώς | ἀκοιβῆς ἄν | 37 , | 22 | " . |
| | | | | |

| Ed. Teubner. | Cou. Gori. (A |). Cou. marc. 454. Co | d. Orbinas. God. vat. 81. |
|---|-------------------|---|---|
| τι ὄφος | om. Ti | om. τι sed suprascr. | om. τι " |
| πεοισκοπεῖν | ἐπισκοπεῖν | ,, | " " |
| c. 3. τὸ κῦμα | " | τι κύμα | " |
| στεῖλαι | συστεῖλαι | " | " |
| πνέοντι | 99 | $\pi \nu \tilde{\imath}$ | " " |
| τὸ βέλτιον | " | τὸ βέλτιον (sic) | , τὰ βελτίω |
| τί ποιητέον | " | 39 | τὸ ποιητέον |
| καὶ έξευρήσω | " | " | κάξευρήσω |
| ό Καύκασος | " | om. ó | 27 29 |
| Παρνασός | 29 | 33 | , Πα ο να σσ ὸς |
| έχεινοσί | " | ούτοσί | " " |
| อง ตุลงังอง อ ลงะผงกุด ๆ กุง | " | " | οὖ φαῦλον τι ἀνεμνή- σθην |
| €S . | ខវិទ | " | " |
| συγκαμεῖν δέ τι | om. $\tau\iota$ | om. Ti sed suprascr. | " " |
| ποτε | >> | om. sed suprascr. | " |
| oขึ้ ง | om. | " | ,, ,, |
| τί οὐχὶ | " | " | τί οὐχ |
| c. 4. δύ' ὄντες | ** | " | , δύο ὄντες |
| τινα την μελαγοι | υργίαν " | " | om. $\tau \dot{\eta} \nu$ |
| αὖτίκα | 59 | om. | " " |
| συνθεὶs | ** | " | συντιθείς |
| ακούεις δέ γε | 99 | " | om. γε |
| τοῦ ἀδελφοῦ : | πέρι " | περὶ τοῦ ἀδελφοῦ | " |
| Ήρακλέους | Ηοακλεος | " | " " |
| ἄχθουs | å έχθους (sic) |) " | 27 23 |
| εί δὲ ἀληθῆ | | ** | εί δὲ ἀληθῆ ἐστι |
| είδείητε | είδέητε | | είδητε |
| η τίνος γάρ | ,, | om. ηὰο | " " |
| ποώτον | " | ,,,, | " om. |
| ἀρχιτέκτων | ,, | άονιτέντ | ων "Ομηφος |
| αὐτὰρ | | | άτὰο |
| δρᾶς πῶς | | δρᾶς ὅπως | |
| | | | , , , , , , , , , , , , , , , , , , , |
| έξειργάσμεθα εί καὶ αὐτῷ ἐπ κοδομεῖν δεήσ | | ες ειογό "εί καὶ η ίκανὰ ἢ ἐποικοδ ἔτι δέ | αὐτῷ ίκανὰ ἢ ἐποι- ομεῖν κοδομεῖν δεήσει |

| Ed. Teubner. | Cod. Gorl. (A). Co | d. Marc. 434 | . Cod. Urbinas. | Cod. Vat. 87. |
|------------------------------|--------------------|-----------------|-----------------|-----------------------------|
| φέρ° οὖν | 97 | ** | φέ | $o\varepsilon$ $o\tilde{v}$ |
| c. 5. ἐτι | om. | ,, . | ,, | 99 |
| έν ύπωρεία | ** | " | ,, · é | ν τῆ ὑπωρεία |
| έπὶ τάδε | om. τάδε | 99 | ** | ,, |
| Παρνασὸς | ** | ** | παι | νασσὸς |
| | έξειογασώμεθα | 99 | " | ** |
| άπομηκύναντες | άπομηκ | ύνοντες | - | πομηκύνοντες |
| πέρα | a seconosisti. | πέραν | ,, | |
| οίκοδομητικής | οίκοδο | | oive | δομικής |
| • • • | 012000 | | | 1 1 |
| ἀσφαλῶς έξει | . 99 | αι | σφαλῶς γὰς Εξ | _ |
| Παονασός | " | . 29 | πα | ονασσός |
| ανάβαινε ήδη | ἀνάβαινε ἤδη | 19 | ** | 29 |
| καὶ σὺ | seq. sign. pers. | | | |
| 4T | καὶ σὺ | | | |
| XAP. | om. | 29 | , " | ,, |
| ταύτην μηχανή | ν " | | ταύτην την μη | ?X• " |
| ε̂θ έλεις | 22 e | έθέλοις | 99. / | 99 |
| απαντα απ | ταντα sequitur | ** | " | 29 |
| 31 | sign. pers. | | | 3/wa |
| έχου μου | " | 29 | 99 | έχου μοι |
| _ | seq. sign. pers | | " | " |
| έπείπες δὲ | καὶ ἐπείπες | | αὶ ἐπειδήπεο ο | |
| ἀπολαβόμενος | " | ἀπολα | βόμενοι | έπιλαβόμενοι |
| καθεζώμεθα | καθεζόμεθα | . 22 | " | " |
| c. 6. μεγάλην | . 59 | om. | " | " |
| πεοιορέουσαν | περιρέουσαν | 39 | 99 | " |
| | ποταμούς μείους | 99 . | . " | 27 |
| , , , | του Πυριφλεγέ- | 99 | ** | . 99 |
| θοντος | θοντος | | | |
| μείζονας | om. | " | " | " ~ |
| οΐσθα οὖν | 99 | " | " | om. oiv |
| Παονασον | ** | " | Παρ | νασσὸν |
| αὐτῆ Κασταλία | om. | | 39 | " |
| EPM. | ** | " | | om. |
| δτι τί | | | om, | om. τί |
| 4D | 99 | " | | ^ |
| XAP. | " | " | | om. |
| | " | , , | | |
| ΧΑΡ. ἐγωὰ γοῦν ἐδεόμην | 99 99 . 99 | " έδεόμην δὲ | | om. νώγε έβουλόμην δὲ |

| οἷα λέγουσιν | ά λέγουσιν | " | " | ** |
|-----------------------------------|------------------------|------------------------------------|------------------|-----------|
| ήρου με | - | ἤοου γε | | |
| ἀκούσας γὰρ | | om. yào | | ** |
| τί δαὶ τοῦτο ἦ | ν; | τί δὲ τοῦτο | ทุ้ง ; | |
| ές την ύστεραία: | ν είς τὴν ύστ. | " | " | . " |
| έπιπεσοῦσα | | έμπεσοῖ | σα | |
| ούκ οἶδ' ὅτου κινήσαντος | | δ' όπως τοῦ κήματος | » · | " |
| μᾶλλον | 27 | " | on | n. |
| c. 7. έχ' ἀτρέμα | s " | " | έχ' ἀτ | οέμα |
| δ' αὖ τοι | om. | αὖτ' | " | 99 |
| อิตุอุ' ะขึ้ หูเหผ่- ชนกูร | ὄφο' εὖ γινώ- σχεις | อัφο' εὖ γινώ- σκοις | ὄφο' εὖ γ | νινώσκεις |
| Λυγκεύς | " | " | Λυγγεὺς | " |
| προσδίδασκε | " | " π | φοδίδασκε | " |
| κάγω κατά τὸν | κάγὼ κ. τῶν | καὶ έγὼ κ. τὸν | κατὰ τὸν | "Ομηφον |
| "Ομηφον | 'Ομήρου | "Ομηρον | жду | rὼ |
| έρήσομαί σε | " | n | έρομα | ί σε |
| | τῆς 'Ομήρου | " | ,, | ** |
| ές την τέχνην | είς τὴν τέχνην | ** | " | " |
| όπότε διεπόοθ- μευον | " | 99 | διαπορθ om. δ | |
| πολλὰ ὁαψφ- δοῦντος | | παραρραψφδ. in narg. πολλὰ ὁαψφ | | . 29 |
| ένίων | ** | 27 | om | 1. |
| χατελάμβανεν | " | , | κατέλ | αβεν |
| ό Ποσειδῶν | om | i. ō | . 99 | " |
| ῶρόθυνε | ** | ωςόθυνεν | " | " |
| ήμῖν | ** | ** | ήμο | ข้ง |
| Σκύλλη καὶ | σχύλη χαὶ | ** | on |). |
| Χαούβδει | " | * | Xαρ | ήβδι |
| χαλεπον οὖν | om. ovv | . " | , | ** |
| δλίγα γοῦν | ** | " | om. | ของี่ข |
| c. 8. τίς γὰο | τις γὰρ ὧδ' | τίς ὅδ' ἐστὶ κά- | τίς ὅδ' ε | στὶ πα- |
| δδ' έστι πά- | έστι κά- | χιστος | χισι | |
| χιστος φέρει Lucian I. 3. A | χιστος * Aufl. | φέοοι | . 39 | 7 |

Ed. Teubner. Cod. Gorl. (A). Cod. Marc. 434. Cod. Urbinas. Cod. Vat. 87. μέσον μέσου ποσ. δικ. πόσον δικ. αν έμε πόσω δικαιότερον πόσω δικαιότεέμὲ αν τερον αν έμέ $\tilde{\alpha}\nu$, om. $\dot{\epsilon}\mu\dot{\epsilon}$ άναλωτάτου άμαχοτάτου άμαχοτάτου άμαχωτάτου unde Eureis un Eureis μνημονεύσειεν μνημονευσειε (?) XAPom. έα τοῦτον έαυτὸν τὸν ημίν γέλωτα γέλωτα ήμιν ούδὲ έμπίδα μηδ' έμπίδα ημίν om. δυνάμενος δυνάμενον sig. pers. σù δὲ c. 9. σὺ δὲ έκεῖνο έχεῖνον δδ' ἄλλος δ άλλος δ' έναγχος om. d παρεστήσατο παριεστήσατο, περιεστήσατο αφ in ras. έλάσοντι έλασείοντι ώs - ἄρχοι ώς — ἄρχειν ŵs -- ἄρχη κάκεῖνος έχεῖνος τὸ τριπλὸν τεῖτὸ τοιπλοῦν τείχος χος έχουσαν ἀχούσομεν ἀκούσωμεν άσημος καὶ χουσός c. 10. ἄσημος χουσός πάντων άπάντων εἶναι νενέσθαι om. The της ίερείας ΧΑΡ, Φησίν ούτος om. τὰ πρῶτα ἐκεῖνοι έκεινοι τὰ πρῶτα δ δεύτερος δὲ δεύτερος τίς τίς ฉิν είn ων είη δε εὖ τε έβίω δε οὖτ' έβίω εύδαιμον εὐδαίμων om. παρὰ αύτὸ αὐτὸς χουσοῦς c. 11. χουσας έουθήματι μετ' έρυθήματος

7*

| Ed. Teubner. | Cod. Gorl. (A). | Cod. Marc. 434. Co | d. Urbinas. Cod. Vat. 8 |
|----------------------------|---|---|-------------------------|
| εί μη ἄρα | η εί ἄρα | η ras. ἄρα | " » |
| έν τι μόνον | ἔντιμον | . ** | τοῦτο μόνον |
| καὶ φόνοι | " | om. ×a | , , |
| φόνοι | | φθόνοι | , |
| καταπλεόντων | ,, | " | " πλεόντων |
| άλλὰ ὁ χαλκὸς | , , | ,, ἀλ | λ' ὁ χαλκ. " |
| τοῦτον | τοῦτο | 77 | . 27 |
| πλην άλλα έχ γη | s " | | λλ' έκ τῆς γῆς " |
| μόλυβδος | ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,, | μόλιβδοs | " " |
| άβελτερίαν | | άβελτη <i>ο</i> ι | |
| οῦ — ἐρῶσιν | 29 | 27 | <u>" εί — ἐρῶσι</u> |
| αλλα οῦ | 39 | 27 | άλλ' οὐ |
| ős | 29 | 29 | om. |
| καταγελῷ | 29 | , , | καταγελά γὰο |
| μοι δοκείν | 29 | μοι δοκ | eī " |
| βούλεται | 29 | " βα | ούλεσθαι " |
| αὐτὸν | αὖτῷ | " | 29 27 |
| c. 12. τι δεῖσθαι | τοι δεῖσθαι | 29 | 59 99 |
| νη Δία | 99 | νη Δl° | ,, ,, |
| σὺν τοῖς ἄλλοις | 29 | 27 | έν τοῖς ἄλλοις |
| οὐ πάνυ τι | 29 | 9 | ού πάνυ, οm. τι |
| χουσίου | " | τοῦ χου σίο υ | 27 29 |
| πότεοοι | | ** | πότερον |
| εί Κυρος | " | 31 | Kvoos |
| | 27 | | |
| έπήει | " | έ | πίη |
| ποιήση δηλον ότι | ποιήσης δηλονότι | 9 2 2 | » » |
| • | υηλονοτι | $\delta\eta\lambdalpha\delta\dot{\eta}$ | " " |
| τοῦτον μὴ παρασκευάσαιο | " παρασκευάσο | " | μη τουτον |
| ές Πέρσας | έσπέρας | , , , , , , , , , , , , , , , , , , , | 29 99 |
| άνθοωπε | coneque | . " | ι ανθοωπε |
| ούτω ταῦτα | οὖν τ αῦτα | " | ω ανυρωπε |
| σιδηράς πλίνθου | | σιδηρᾶς πλίν- | πελεύεις σιδηρᾶς |
| Péleis | om \$2 | Fous xeleveis | πλίνθουs |
| τον δέ χουσον αὖθις | om. de | res om. sed suprascr | " |
| * | " av | | |
| exervos ye | 32 | om. | . " |

| Ed. Teubner. | Cod. Gorl. (A). C | od. Marc. 434. | Cod. Urbinas. | Cod. Vat. 87. |
|---|------------------------|--------------------------|-------------------------------|----------------------------|
| ποτε | om. | " | , , | 39 |
| $\tilde{\eta}$ $\Phi \omega$ κε \tilde{v} σ iv | | om | i. $\dot{\tilde{\eta}}$ | |
| Βοιωτοῖς ἢ Δελο | οοῖς η Δελφοῖς | η Βοιωτοῖς | 99 | ** |
| αὐτοῖς | αὐτὸν | ** | " | ,,,,,, |
| χουσοποιῶν | ** | 27 | χουσι | οποιιῶν |
| τῷ πλούτῳ | τὸν πλοῦτον | " | " | 99 |
| c. 13. την παροη καὶ την άληθο | | αλήθειαν κα παροησίαν | ὶ τὴν " | , |
| ποᾶγμα | " | ** | ποᾶμα | , " |
| δέη | " om. | sed marg. ad | scr. " | , " |
| έπὶ τὴν πυρὰν | ,, | 22 | έπὶ τὴν | πυρκαϊὰν |
| έκεινησὶ | έκείν | ης | 27 | |
| Μασσαγέτιδος | μασαγέτιδος | . " | " | " |
| τούτου | · , | | | om. |
| Τόμυρις | . ** | : | | Τώμυοις |
| κεφαλήν γε | , γε ο | m. sed supers | cr. " | |
| Καμβύσης | Καμβύσσης | | 27 | . " |
| έν τε | om. τε | " | " | " |
| τῆ Διβύη | , $	au	ilde{\eta}$ | om. sed supr | ascr. on | $\tilde{\tau}\tilde{\eta}$ |
| τίς ἂν αὐτοὺς | τls αὐτο | | τις αὐτ., add. in marg. αν | |
| ούτος δὲ | αὐτὸς δὲ | " | ,, | ** |
| c. 14. δακτύλιον | " " | 99 | " | δάκτυλον |
| ἀναδίδωσι | ἀναδίδωσιν | . 27 | 97 | ** |
| τὸν ἰχθὺν | om. τον | . " | . 99 | ** |
| αμφιούτη | άμφιούτω | , " | ** | " |
| ήδη | 0 | m. | 99 | om. |
| ήγούμενον | , ,, | οίόμενον | " | οίόμενον |
| Μαιανδρίου | μεανδοίου | " | . " | ,, |
| 'Οροίτη | ὀοείτη | . 99 | 'Ο φείτη | δροίτη |
| ἐπήκουσα | " | 27 | " | ήκουσα |
| γεννικής | <i>y</i> ะบเหกุร | 39 | " | 29 |
| δὲ ἐπαιρέσθων | » | 99 | " δ | ' ἐπαιρέσθων |
| άλγεινότερον | άλγεινότεροι | " | 27 | 29 |
| γελάσομαι τότε | | ότε γελάσομο | tt . " | 99 |
| σκαφιδίω | σκαφειδίω | . 29 | " | >> |
| μήτε τὴν ποο- φυρίδα | μήτε τὴν ποο- φύραν | " | μήποτε τὴν πορφ. | μήποτε πορφ. |
| κομίζοντας | κομίζοντα | . ** | . " | ,, |
| c. 15. την διατρι | Qna. | | τύρβην, | om min |

μόγις

τὰ ἄγαν σπουδαῖα

γινομένους

| | Gliare | on c. 15—17. | | 101 |
|--------------------------|----------------------|-------------------------------|--|----------------|
| Ed. Teubner. | Cod. Gorl. (A). Co | d. Marc. 434. | Cod. Urbinas. | Cod. Vat. 87. |
| καὶ δείματα | om. | " | " | 59 |
| ล้ขอเลเ | ἄγνοιαι | 37 · | 27 | . 79 |
| τούτων δὲ | , | 99 | om. δὲ | . " |
| nai doyai | 77 | " | | om. |
| ἄνοια | | ἄγν | σια | |
| γε νη Δία | | nai vi | Δία | |
| ή δργή | , , | | om. ή | _ |
| αί έλπίδες | om. αί om | . αί sed super | scr. o | m. aí |
| έμπίπτων έχ- πλήττει | | έμπλήττει έμ πίπτων | | " |
| μάλιστα | om. | 39 | . 29 | 29 |
| ἀναπτάμεναι | | ἀποπτάμεναι superscr. ἀνα | " | 39 |
| οίχονται | ἄχοντο | 29 | " | " |
| οπεο | ώσπες ά | ὄσπεο superso ὄπεο | er. " | 39 |
| c. 16. ἢν δὲ ἀτ νίσης | ε - . » | " | " į | ην δ' άτενίσης |
| κατόψει | " | έπόψει | " | 27 |
| ξυμβέβηκεν | " ×a | ι ξυμβέβηκεν | , | 27 |
| νημάτων. δοᾶς | νημάτων δοᾶσθ | rai " | ,, ,, ,, ,, ,, ,, ,, ,, ,, ,, ,, ,, ,, | ** |
| καταβαίνοντα | συμβαίνειν τὰ | " | " | 59 |
| ἀπὸ τῶν ἀ- τράκτων | έπι των ατράκτο | υν " | " | 29 |
| έκάστω | ξκαστο | nv · | " | , " |
| έπιπεπλεγ- μένον | πεοιπεπλεγ- μένον | πεοιπεπλεγμι superscr. έπι | | πλεγμένα |
| έχεινω | έχείνων | " | ,, | 27 |
| ἄλλφ | ἄλλων | 27 | 27 | 27 |
| ผื ποοθμεῦ | " | om. | ã | . ,, |
| έκεῖνον μὲν | 29 | έκείνω μεν | έκείνα | ο, om. μέν |
| τοῦτον | ** | | τούτω | |
| τὸ νημα | n | " | . " | om. τὸ |
| τοιόνδε γάο τι | τοιόνδε γάρ τοι | 27 | " г | οιόνδε γάο τοι |

άναπτὰς

om. zaì

om.

άνασπασθείς

γιγνομένους

μόλις

καὶ μετὰ μικοὸν

c. 17. αί ἄγαν σπουδαὶ "

| καὶ ὑπηρέται " καὶ ἀὐτοῦ ἀπρέται ἀὐτοῦ καὶ ὑπηρέται ἀὐτοῦ ἀπρέται ἀπρέται ὑπηρέται " σοαλλῶσι " σολλῶσι | Ed. Teubner. | God. Gori. (A). C | ou. marc. Tot. | dou. Orbinas. | Cod. Vat. 87. |
|--|---|---|---------------------|---|---|
| ληστήριαστήρια , , , , , , , , , , , , , , , , , , , | | , | " | | |
| σφαλλῶσι " στοτοί " στοτοί " στοτοί " σὰ αὶ αὶ " αὶ αὶ | ληστήρια | στήρια | 59 | , ,, | ,, |
| δττοτοῖ " όττοτοί " αἴ αἴ " αἰαῖ " αἰαῖ " αἴ αἴ " αἴ αῖ " αῖ αῖ αῖ " αῖ αῖ | έστ' ἂν | δταν | 99 | 29 | 27 |
| αἰαῖ " το αῖ αῖ αῖ αῖ πο μοι οἴμοι " δὶ εὐθὺς ἐνενόουν ἐννενόουν " " " ἐκ ἀεὶ " " " " τοῦτον χρόνον οπ. τοῦτον " " " ἐκ ἀεὶ εἰς ἀεὶ " " " χρήσσθαι " " " " ἐπιστὰς ὁ ὑπηρέτης " " " " ἀπάγη ἀπάγει " " " προσδοκήσαντες " " " " ἀντῶν αὐτω " " " ἤ τὶ γὰρ οὐκ " " " " ἄν ποιήσειεν ἄν ποιήσειεν ἄπίοι ἄπεισι " " " " ἀπλιος ὁ ἀπλιος ὁ χαίρων Φ΄ Χάρων (434 adscr. ὁ χαίρων) " " τέτοκεν " " " τοὸς φίλους " " " " ὁ χαίρων Φ΄ Χάρων (434 adscr. ὁ χαίρων) " " τέτοκεν " " " τοὸς φίλους " " " " ὁ καίτης ἄρ' ἄν σοι δοκῆ ἄρ' ἄν σοι δοκῆ " " " κπαίτης ἄρ' ἄν σοι δοκῆ καίρων εὐτ. τὸ μὲν εὐτ. " " " " " " " τον τῶν ἀγ. " " επιόντων τῶν (marg. εἶπον) " " " " <td>σφαλῶσι</td> <td>27</td> <td>**</td> <td>σφαλλῶσι</td> <td>"</td> | σφαλῶσι | 27 | ** | σφαλλῶσι | " |
| οίμοι " " " " " " δ' εὐθὺς εὐτενόουν " " " " " " " " " " " " " " " " " " " | ο ττοτο ῖ | 99 | δττοτοί | " | " |
| δὲ εὐθὺς "" "" "" "" "" "" "" "" "" "" "" "" "" | aiaĩ | 99 | τὸ αι αι | αΐ αΐ | * |
| ξνενόουν ξύνενόουν σ. καίτον χρόνον οπ. τοῦτον σ. ξε ἀεὶ εἰς ἀεὶ σ. χρήσεσθαι σ. ξπιστὰς ὁ ὑπηρέτης σ. ἀπάγει σ. ἢ τὶ γὰρ οὐκ σ. ἡ τὶ γὰρ οὐκ σ. ἡ τὶ γὰρ οῦκ οῦκ οῦκ οῦκ οῦκ οῦκ οῦκ οῦκ οῦκ οῦκ | οίμοι | 2) | 29 | ωμο | |
| τοῦτον χοόνον οπ. τοῦτον "" "" " ἐς ἀεὶ εἰς ἀεὶ "" " χοῆσθαι ἔπιστὰς ὁ ὑπηρέτης "" ὁ ὑπηρέτης ἐπιστὰς ἀπάγη ἀπάγει "" " προσδοκήσαντες "" " " ἢ τὶ γὰρ οὐκ " ἢ τὶ γὰρ ἄν οὐκ " " ἄν ποιήσειεν ἄν ποιήσειεν ἄπεισι "" " ἀπίοι μηδὲ δειπνήσας ὁ ἄθλιος ὁ χάιρων ὁ Χάρων (434 adscr. ὁ χαίρων) " τέτοκεν "" " ἔτεκεν τοὺς φίλους "" " ὅπαίτης ἔπταίτης ἔπταίτης ἔπταίτης ἔπταίτης ἄρα ἄν σοι δοκεῖ "" " χαίρειν οπ. "" " σοι "" | $\delta \hat{\epsilon} \ \epsilon \hat{v} \vartheta \hat{v} \hat{s}$ | . 29 | 29 | ** | δ ' $\epsilon \dot{v} \vartheta \dot{v} s$ |
| ές ἀεὶ εἰς ἀεὶ """ χρήσεσθαι """ " ἔπιστὰς ὁ ὑπηρέτης """ " προσδοκήσαντες """ "" προσδοκήσαντες """ "" πι γὰρ οὐκ "" η τί γὰρ ἄν οὐκ """ " ἄν ποιήσειεν ἄν ποιήσειεν ἄν ποιήσειεν ἄν ποιήσειεν ἄν ποιήσειεν ἄν ποιήσειεν τοὺς φίλους """ "" τέτοκεν """ "" " " " " " " " " " " " " " " " | | έννενόουν | . 99 | " | " |
| χρήσεσθαι " χρησθαι έπιστὰς ὁ ὑπηρέτης " ὁ ὑπηρέτης ἐπιστὰς ἀπάγη ἀπάγει " " προσδοκήσαντες " " ἐλπίσαντες αὐτῶν αὐτῶν " " ἢ τὶ γὰρ οὐκ " " " ἄν ποιήσειεν ἄν ποιήσειεν ἀπίοι ἄπεισι " ἀπίοι μηδὲ δειπνήσας ὁ ἀλλιος ὁ ἐλείρων ὁ χαίρων ὧ Χάρων (434 adscr. ὁ χαίρων) " τέτοκεν " " τοὺς φίλους " " ἔπτάτης ἐπαίτης ἐπαίτης ἔποι τοῦς " " ἄρα ἄν σοι δοκεῖ " " χαίρειν οπ. " " τον μὲν εὐτ. τὸ μὲν εὐτ. " " σοι " " " σοι " " " τον μὲν εὐτ. " " " " σοι " " " " " σοι " <td>τοῦτον χρόνον</td> <td>om. τοῦτον</td> <td>99</td> <td></td> <td>"</td> | τοῦτον χρόνον | om. τοῦτον | 99 | | " |
| έπιστὰς ὁ ὑπηρέτης " " ὁ ὑπηρέτης ἐπιστὰς ἀπάγη ἀπάγει " " " " " " " " " " " " " " " " " " " | ές ἀεὶ | eis à | gi. | ** | |
| ἀπάγη ἀπάγει " " " " προσδοκήσαντες " </td <td>χοήσεσθαι</td> <td>"</td> <td>99</td> <td>χοῆ</td> <td>σθαι</td> | χοήσεσθαι | " | 99 | χοῆ | σθαι |
| ἀπάγη ἀπάγει " " " " προσδοκήσαντες " </td <td>έπιστας δ ύπηρε</td> <td>της "</td> <td>**</td> <td>δ ύπηρέτ</td> <td>ης έπιστας</td> | έπιστας δ ύπηρε | της " | ** | δ ύπηρέτ | ης έπιστας |
| αὖτῶν αὐτῶν "" "" "" "" "" "" "" "" "" "" "" "" "" | | | * " | , , | , ,, |
| η τί γὰρ οὐκ η η τί γὰρ ἄν οὐκ η η η τί γὰρ ἄν οὐκ ὰν ποιήσειεν ἄπεισι η ηδὲ δειπνήσας ὁ ἄθλιος ὁ χαίρων ἔτεκεν τοὺς φίλους η η οῶν ἐπταίτης ἔτατής ἔπταίτης ἔτατής ἔπταίτης ἔταιτής ἔπταίτης ἄρα ἄν σοι δοκεῖ η η αξ΄ ἄν σοι δοκῆ χαίρων οπ. τὸν μὲν εὐτ. τὸ μὲν εὐτ. η η οἶοι συναγείροντας η η ενναγείροντες εῖπον τῶν ἀγ. η ἐπιόντων τῶν (marg. εἶπον) τῶν ὑπηρετῶν η οπ. τῶν η πάντα ταῦτα πρὸς ἐμαυτόν γε η οπ. γε ὅ τι τὸ ἡδὺ η σοι ἡδύ | προσδοκήσαντες | ,, | 2) | έλπίο | αντες |
| ἄν ποιήσειεν ἄν ποιήσειεν ἄπεισι " " ἀπίοι μηδὲ δειπνήσας ο τό δὲ οὐδὲ δειπνήσας ὁ ἄθλιος ἄθλιος ὁ χαίρων ἄ Χάρων (434 adscr. ὁ χαίρων) πέτοκεν " " ἔτεκεν τοὺς φίλους " " Οπ. τοὺς ἐπτέτης ἐπταίτης ἄρα ἄν σοι δοκεῖ " " " χαίρειν οπ. τὸν μὲν εὐτ. " " " ὅσοι " " " συναγείροντας " " ξυναγείροντες εἴκον τῶν ἀγ. " ἐπιόντων τῶν τῶν ὑπηρετῶν " πάντα ταῦτα ποὸς ἐμαντόν γε " " " ὅ τι τὸ ἡδὺ " " τι τὸ ἡδύ | αὖτῶν | αὐτω | " | ** | 27 |
| μηδὲ δειπνήσας οπ. ὁ δὲ οὐδὲ δειπνήσας $\mathring{\alpha}$ $\mathring{\partial}$ $\mathring{\partial}$ είνος $\mathring{\partial}$ $\mathring{\partial}$ είνος $\mathring{\partial}$ $\mathring{\partial}$ είνος | | | ' ' | , ,, | " |
| δ ἄθλιος δ χαίρων δ χαίρων δ χαίρων (434 adscr. δ χαίρων) π τέτοκεν τότοκεν π ο π. τοὺς ἐπτέτης ἐπτάτης ἐπαίτης ἔπαίτης ἔφα ἄν σοι δοκεῖ π παίτης ἄρ' ἄν σοι δοκῆ χαίρειν οπ. π ποὶ τοὺς ἐπαίτης ἄρ' ἄν σοι δοκῆ π ποὶ τοὺς ἐπαίτης ἄρ' ἄν σοι δοκῆ π ποὶ τοὶ τοὶ τοὶ τοὶ τοὶ τοὶ τοὶ τοὶ τοὶ τ | ἄπεισι | 39 . | >9 | à | πίοι |
| τέτοχεν " " " " " " " " " " " " " " " " " " " | | om. | ő | | |
| τέτοχεν " " " " " " " " " " " " " " " " " " " | | | | | |
| έπτέτης έπταίτης έπαίτης ἆρα ἄν σοι δοκεῖ , , , , , , , , , , , , , , , , , , , | δ χαίρων | ὧ Χάρων | (434 adscr. δ 2 | γαίρων) | 29 |
| έπτέτης έπταίτης έπαίτης ἆρα ἄν σοι δοκεῖ , , , , , , , , , , , , , , , , , , , | | ὧ Χάρων | (434 adscr. δ) | | exev " |
| | τέτοχεν | ὧ Χάρων " | (434 adscr. δ ; | έτ | ^ |
| χαίρειν om. " " " " " " " " " " " " " " " " " " " | τέτοχεν τοὺς φίλους | " | " " | έτ om. | τοὺς |
| τὸν μὲν εὐτ. τὸ μὲν εὐτ. " " " ὅσοι " " οἶοι συναγείροντας " " ξυναγείροντες εἶπον τῶν ἀγ. " ἐπιόντων τῶν ἐπιόντων τῶν τῶν ὑπηρετῶν " " οm. τῶν " c. 18. ταῦτα πάντα " " πάντα ταῦτα πρὸς ἐμαυτόν γε " " οm. γε ὅ τι τὸ ἡδὺ " " τί τὸ ἡδύ | τέτοχεν τοὺς φίλους έπτέτης | , έπται | " " | ěπ. έπα. | τοὺς Ιτης |
| σοοι " σίοι συναγείροντας " ξυναγείροντες εἶπον τῶν ἀγ. " ἐπιόντων τῶν ἐπιόντων τῶν τῶν ὑπηρετῶν " οm. τῶν " c. 18. ταῦτα πάντα " πάντα ταῦτα πρὸς ἐμαυτόν γε " οm. γε ὅ τι τὸ ἡδὺ " τί τὸ ὴδύ | τέτοχεν τοὺς φίλους έπτέτης ἆρα ἄν σοι δοχε | " έπται π, | " " | ěπ. έπα. | τοὺς Ιτης |
| συναγείροντας " ξυναγείροντες εἶπον τῶν ἀγ. " ἐπιόντων τῶν ἐπιόντων τῶν (marg. εἶπον) τῶν ὑπηρετῶν " , οm. τῶν " , οm. γε " ἀντα ταῦτα πάντα , οm. γε ὅ τι τὸ ἡδὺ " , " τὶ τὸ ἡδύ " τὶ τὸ ἡδύ | τέτοχεν τοὺς φίλους έπτέτης ἆρα ἄν σοι δοχε χαίρειν | " έπται σm. | " " | ěπ. έπα. | τοὺς Ιτης |
| εἶπον τῶν ἀγ. " ἐπιόντων τῶν (marg. εἶπον) τῶν ὑπηρετῶν " , οm. τῶν " , οm. τῶν " , οm. τῶν πάντα ταῦτα ποὸς ἐμαυτόν γε " , οm. γε ὅ τι τὸ ἡδὺ " , τί τὸ ἡδύ | τέτοχεν τοὺς φίλους έπτέτης ἆρα ἄν σοι δοκε χαίρειν τὸν μέν εὐτ. | " έπται σm. | " " | ĕτ om, ἐπα. ἄᾳ, ἄν " | τοὺς ἐτης σοι δοκῆ " |
| τῶν ὑπηρετῶν " om. τῶν " c. 18. ταῦτα πάντα " πάντα ταῦτα πρὸς ἐμαυτόν γε " " om. γε ὅ τι τὸ ἡδὺ " " τί τὸ ἡδύ | τέτοχεν τοὺς φίλους έπτέτης ἆρα ἄν σοι δοχε χαίρειν τὸν μὲν εὐτ. ὅσοι | " έπται σm. | " " | ĕτ om. έπα αν | τοὺς ἐτης σοι δοχῆ " ιτης και το |
| c. 18. ταῦτα πάντα " " πάντα ταῦτα ποὸς ἐμαυτόν γε " " οm. γε " τι τὸ ἡδὺ " " τι τὸ ἡδύ | τέτοκεν τοὺς φίλους έπτέτης ἄρα ἄν σοι δοκε χαίρειν τὸν μὲν εὐτ. ὅσοι συναγείροντας | " έπται οm. τὸ μὲν εὐτ. | " " " " πιώντων τῶν | έττ οm. έπα. ἄρ' ἄν " | τοὺς |
| δ τ ι τ δ $\dot{\eta}$ $\delta\dot{\upsilon}$, τ ι τ δ $\dot{\eta}$ $\delta\dot{\upsilon}$ | τέτοκεν τοὺς φίλους έπτέτης ἆρα ἄν σοι δοκε χαίρειν τὸν μὲν εὐτ. ὅσοι συναγείροντας εἶπον τῶν ἀγ. | " έπται οm. τὸ μὲν εὐτ. | " " " " πιώντων τῶν | οπ. έπα. ἀο, ἀν " επιόντ | τοὺς |
| δ τ ι τ δ $\dot{\eta}$ $\delta\dot{\upsilon}$, τ ι τ δ $\dot{\eta}$ $\delta\dot{\upsilon}$ | τέτοχεν τοὺς φίλους έπτέτης ἆρα ἄν σοι δοχε χαίρειν τὸν μὲν εὐτ. ὅσοι συναγείροντας εἶπον τῶν ἀγ. τῶν ὑπηρετῶν | " έπτα. " οm. τὸ μὲν εὐτ. " " | " " " " πιώντων τῶν | ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο | τοὺς /της σοι δοχῆ " ἶοι υναγείροντες των τῶν " |
| | τέτοκεν τοὺς φίλους έπτέτης ἆρα ἄν σοι δοκε χαίρειν τὸν μὲν εὐτ. ὅσοι συναγείροντας εἶπον τῶν ἀγ. τῶν ὑπηρετῶν c. 18. ταῦτα πάι | " έπται σ ο m. τὸ μὲν εὐτ. " " " " | " " " " πιώντων τῶν | | τοὺς της σοι δοχή " ι ι ι ι τοῦν τῶν τοῦν τοῦν τοῦν τοῦν τοῦτα |
| | τέτοχεν τοὺς φίλους έπτέτης ἄρα ἄν σοι δοκε χαίρειν τὸν μὲν εὐτ. ὅσοι συναγείροντας εἴπον τῶν ἀγ. τῶν ὑπηρετῶν τοὶς ταῦτα πάν πρὸς ἐμαυτόν γι | " έπται σ ο m. τὸ μὲν εὐτ. " " " " | " " " " πιώντων τῶν | | τοὺς της σοι δοχή " ιουναγείροντες των τῶν ταῦτα γε |

| στερόμενοι | 1 | στερο | ύμενοι | |
|---------------------------|--|---|---|---|
| ส่งสาสหรอบังเก | άγανακτοῦσιν. seq. sig. pers. EPM. | . " | 29 | ** |
| 24 K | | | 31 3 2 11 | 0 |
| ทุ๊ง — เอ็ก ซเร ลงซลัง | ην — αύτῶ | ον ίδη τις | ην — αὐτῶν ἴ τις | δοι " |
| ποοσόντα | " | " | 99 | om. |
| πάθη | 79 | " | πάνθη | " |
| οπου | οὖπω | 29 | οῦπι | 20 |
| ลิง ะไท | ∂v $\epsilon i\eta$. seq. sig. pers. $(XAP.)$ | om. åv | " | " |
| 40 30 12 | - | | 20.11 | |
| c. 19. ἐθέλω δ' οὖν | om. δ' | | έθέλω γοῦν | |
| έοικέναι μοι | μ οι έοικέναι | 29 | " | 79 |
| τινι | om. | " | 99 | 39 |
| καταράττοντι | ,, 24 | ιαταροάττοντ | , , | ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,, |
| ἀν ισ ταμένας | 29 | " | 0 | m. |
| φυσαλίδας | 79 | φυσαλ | | 25 |
| ἀφ' ὧν | " | " | έξ ὧν | " |
| τινές μέν | " | " | αί μέν | τινες |
| | η | | | |
| απέσβησαν | άπσβεσαν | 29 | 99 | , " |
| αί δ' έπὶ πλέο | v " | 29 | αί δὲ έπ | τὶ πλέον |
| αὖται | ** | 29 | 0 | m. |
| ύπερφυσώμενα: | ι " | " | " ύπες | οφυσσώμεναι |
| ές μέγιστον | είς μέγιστον | " | 29 | 99 |
| εἶτα | έπε | ιτα | 39 | " |
| οἶόν τε | ** | ** | om | . τε |
| δ ανθρώπου β | ios om. ō | | 6 avi | θοώπων βlos |
| οί δὲ ἐλάττους | | " | ູ | δ' έλάττους |
| τὸ γένος αὐτῶν | τὸ γένος αὐτὸ | " | ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,, | " |
| c. 20. παραι- | παοαινέ σω | ** | | |
| νέ σω αὐτοῖς | | , | " | * |
| λέγων | λ. | έγω | , , | ,, |
| παύσασθε | " | ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,, | παίσασθαι | 29 |
| ês del | " | ર્હ્ય હેદો | 39 | . # |
| ουδ' ἂν ἀπάγοι | οὐδ' ἂν ἀπά- | οὐδ' ἄν ἀπαγ | νά- οὐδ' αν | ἀπαγάγη |
| τις αὐτῶν | γη τι αὐτὸ | γοι τις αὐτῶ: | | ύτῶν |
| ξὺν αύτῷ | ξὺν αὐτῷ | 29 | ** | ** |

| Ed. Teubner. | Cod. Gorl. (A). | Cod. Marc. 434. | Cod. Urbinas. | Cod. Vat. 87. |
|-----------------------------|---|---|---|---|
| <i>ἐμβοή</i> σαιμι | βοήσαιμι | " | βο | ήσαιμι |
| oĭeı | 99 | $oi\eta$ in ras. | ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,, | " |
| c. 21. δ 'Οδυσσε | rès " | | ,, | om. δ |
| ακουσαι δυνηθε | ĩεν <u>"</u> | " | " δυνη | θεῖεν ἀκοῦσαι |
| διαρραγης | ,, | » | " | οναροαγης |
| δπερ γὰρ | ὅπερ καὶ | " | 27 | " |
| άλλ' είσιν | άλλά είσιν | 39 | " | ** |
| ές τὰ ὧτα | είς τὰ ὧτα. | | 99 | ** |
| γοῦν | δ' | oขึ้ง | " | , , |
| καὶ τοῦτο | . ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,, | ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,, | on | n. xai |
| ἀποσπάσαντες | άπου | τάντες | | . 39 |
| οὐδαμῆ | οὐδαμᾶ | " | " | " |
| ύμᾶς | ήμᾶς | ** | " | . 99 |
| ὦ γεννάδαι | ὧ γεννάδα | 79 | " | ὦ γεννάδα |
| άλλὰ κατίωμεν | . " | 39 | åll' | ἀπίωμεν |
| c. 22. ἐπόθουν | έπίθουν | » · | " | ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,, |
| ἐπόθ. ὧ Έομῆ είδέναι | 99 — — — | , n | | υν είδέναι Έρμη |
| πεποιημένος | 57 | ποιησάμενος | 59 | πεποιηκώς |
| ήρία | ήρεῖα | " | ** | " |
| χώματα | , | 99 | χόματα | . " |
| είσι | 99 | " | " | έστι |
| _ธ ั่นย์เขอเ | 29 · | ** | έκε | lvovs |
| μύρφ | μῦρον | ** | " | ** |
| δρύξαντες | " | » | dov | ξάμενοι |
| καίουσί τε | 0 | m. τε | | |
| ές τὰ ὀρύγματα | | είς τὰ δούγμα | τα " | . " |
| οὺκ οἶδα ω̈́ ποοθμεῦ | " | " | | ποοθμεῦ οὐκ οἶδα |
| γοῦν | " | " | 8 | " อง้า |
| ώς οξόντε | ώς οἴονται | | စ ်န | οἴονται |
| κνῖσαν | κνίσσαν | " | κνίσσαν | |
| <i>ดโ</i> ซซิα <i>ดเ</i> ้ง | " | , ,, | οῖσι | 9, 00,0 |
| εί δύναιντ' αν | si dia | αιτ' αν | | |
| | παγγέλοια, om | | παγγέλοια ἂν | " |
| έπασχες | | έπα | | |
| διακέκριται | | χέχριται | " | |
| τὰ ζώντων πρά | γματα | " | τῶν ζώντ | ων πράγματα |
| 3 | , ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,, | " | 5 | |

| οτ' ἄτυμβος | ,, | δστ' ἄτυμβος | , , , |
|---------------------------------|----------------------------|---------------------------|--|
| έλλαχε | " | 29 | έλαχε |
| ย้น ชิยิ เก็ | 22 | 59 | $\dot{\epsilon}\nu$ δ ' $i\tilde{\eta}$ |
| τιμη | om. | ** | 29 99 |
| κοείων τ' 'Αγα- μέμνων | κεῖτ' 'Αγα- μέμνονι | . 33 | " κοείττων τ' Άγα- μέμνων |
| Θεοσίτη δ' Ισος | Θερσίτη | δὲ ἴσος | Θεοσίτης τ' ηδ' ό |
| νεκύων | νεκοῶν | " | 29 99 |
| c. 23. ἀνέμν. με | om. | με | " " |
| έθέλω | " | 22 | θέλω |
| τῆ θαλάττη | " | n | om. τἦ |
| έχεινό έστι | ย์นร เปีย | έν έστι | έστιν έκεῖνο |
| ήδη | " | 22 | om. |
| Σαρδαναπάλλου | " | Σαρδαναπάλου | " ~ " |
| καὶ Κλεωνὰς | 29 . | 39 | om. nai |
| μη νεωλκήσαι μ | u η νεωλκύσαι | | μηδὲ νεωλκῆσαι |
| και οὐδὲ ἴχνος | om. xai | ** | " " |
| ποτε | " | 29 | ποτ' " |
| είποις | 29 | 29 | " εἴπης |
| μετὰ πολὺ | " | . " | " μετ' οὐ πολὺ |
| αὐτὴ | αΰτη | 59 | " " |
| τῶν ἐπῶν | " | 29 | τῶν λόγων |
| τεθνᾶσι | 29 . | 29 | τεθνήκασι |
| καὶ αὖται | " | 27 | καὶ αὐταὶ |
| οὐδὲ τάφοος Ετ ἔτι ἐν "Αργει | τι οὐδὲ τάφος ἐν "Αργει | οὐδὲ τάφος ἔτι ἐν Ἄογ. | ,, οὐδὲ τάφος ἐι Άργει ἔτι |
| χαταλείπεται | " | καταλέλειπται | " " |
| παπαῖ | . " | - παπαί | " " |
| *Ιλιος ίρη καὶ εὐρυάγυια | om. Ilios | 39 | Ϊλιον ίοὴν καὶ εὐουάγυιαν |
| • • | ἐϋκτημέναι | " | , ἐῦκτημέναι |
| c. 24. μεταξὺ λόγ | ων " | . 29 | μεταξὺ τῶν λόγων |
| έχεῖνοι | ** | ** | om. |
| στρατηγὸν 'Ο- Φουάδαν | 'Οθονάδαν | στρατηγ. | στρατηγὸν " [°] Οθρνάδην |
| τὸν ἐπιγράφοντα | om. τον | " | " " |
| αΐματι | | δνόμ | ατι |
| าเขอร ชี" ลบังอเีร | " | ,, | τίνος δὲ αὐτοῖς |

| Ed. Teubner. Co | od. Gorl. (A). | God. Marc. 434. Co | od. Urbinas. | Cod. Vat. 87. |
|--------------------------|-----------------------------------|--------------------|--------------|--------------------|
| ξκα στο ς αὐτῶν | . ", | ** | ai | σοί |
| μόγις ἂν λάβοιεν | μ. ἂν λάβη | " | " <i>µ</i> | ιόγις ἂν λάβη |
| ἀνασπάσαντες | άναστί | σαντες | ** | ,, |
| έσται | έστω | ,, | " | ** |
| καὶ κατὰ χώραν | om | . xai | ** | " |
| καὶ αὐτὸς μετ' ὀλίγον | " | 29 | | λίγον καὶ ιὖτὸς |
| દંડ તેદો | . eis | ἀεὶ | | ἀεὶ |
| άναγεγοάψη | γεγοάψη | 59 | ** | 99 |
| ανάμην δε ωνησ | $rlpha\mu\eta u$, om. δ è | ωνάμην, om. δὲ | ωνάμην γὰ | iq " |
| πλίνθοι | πλίνθη | " | , ,, | 29 |
| μάχαι | om. | " | 27 | ** |
| οὐδὲ εἶς | 27 | 29 | ούδεὶς | " |

Timon.

Abweichungen der Codices Marciani 434 (Ω). 436 (Ψ) und des Codex Vatic. 90 (Γ) von der Teubnerschen Ausgabe.

| Ed. Teubner. Co | od. Marc. 434. | Cod. Vat. 90. | Cod. Marc. 436. |
|--------------------------------|-----------------|---------------|-------------------------------|
| c. 1. ταῦτα λῆρος | » ~~ | " | om. ταῦτα |
| c. 2. οὐ πάνυ | ου πάνυ | 27 | » |
| θε ομουργός | 99 | " | suprascr. πάντολμος |
| λημᾶς δὲ λημά | ặs γὰφ (in marg | .) om. | . " |
| c. 3. ἀμβλυώττεις | " | ,, | `άμβλιώττεις |
| naì iva | • | om. nai | |
| έν ἀκαρεῖ χρόνου | " | " | έν ἀκαρεῖ χρόνφ |
| c. 4. έτι σοι | ** | 29 | om, |
| ἀποφαίνουσ ι | ** | ἀποφαίνουσιν | |
| σου τὸν νεὼν σε- συλήμασιν | " | " | σοι τον νεών σε- συλήκασιν |
| οί δὲ | ** | ** | superscr. Tives |
| κολάσεις | " | κολάσης | |
| τοσαύτην αδικίαν | " | ** | τοιαίτην αδικίαν |
| Φαέθοντες | " | " | Φαέθωνες |
| c. 5. είς ύψος | 27 | n | έs υψοs |
| οίδὲ προσβλέπουσιν | | 3 7 · | οὖτε ποοσβλέπουσιν |
| жаж | жаж | 29 | ,, |
| ἀπη οτημένοι | 27 | åv | ηοτημένοι |
| c. 6. έπὶ ταύτην — έσχατιὰν | · " " | . " | ύπὸ ταύτην — ἐσχατιὰν |
| τεττάρων | " | " | τεσσάρων |

| Ed. Teubner. | Cod. Marc. 434. | Cod. | Vat. | 90. | Cod. Marc. | 436. |
|-------------------------------------|------------------------------------|-------------------|----------------|---------|---|---------|
| άνιαρότερον | , , | ἀνια | οώτες | οον | ** | |
| αναρριπί σ ας | 29 | | ,, | | άναροιπή | σας |
| την φλόγα | " | | ** | | καὶ τὴν φί | lόγα |
| περί σοῦ καὶ τῆς | περὶ τῆς σῆς | | | | , | • |
| έχει ταφης | ταφης | | " | | | |
| c. 7. φίλοι | | | (| m, se | d rec. m. su | prascr. |
| τί παθών | ,, | τί πα | | ~ | 44 | 1 |
| c. 8. εὐήθεια | . " | | ** | | συνήθει | α |
| αὐτοὺς | ** | | ** | | καὶ αὐτο | |
| έταίρους | " ** | έτι | ะ 00 บร | | ** | |
| εί δέ τις | ** | _ | ` | om | $\delta \hat{\epsilon}$ | |
| οὐδὲ προσβλέποντε | es " | _ | ή | προσ | βλέποντες | _ |
| c. 9. ἐπ' δλίγον | ,, | _ | | | . έπ' | _ |
| c. 10. οῦτω ὁαδίως | , ,,, | | | Om | ούτως όαδ | Sime |
| έπισκευάσω | , κατα σκε υά σ ω | | " | | | |
| ήμας τούς θεούς | | | " | , | ήμῶν τῶν | Aren v |
| | περὶ τὴν πέτρα | ν | " | • | ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,, | |
| τιμωρία | | | " | | τιμωρίο | 71 |
| εί ύπερπλουτοῦντα | | 01 | | | | |
| c. 11. παρ' αὐτὸν | πας αὐτῶ | | αὐτι | ñı | " | |
| c. 12. είς έμὲ | ές έμὲ | ,,,,, | | | ,, | |
| κατεμέριζε | | χατε | " εμέοιζ | εν | | |
| έξεώθει | ,, | ,,,,,, | | | έξώθει | |
| πέμπε με | " | | " | | om. µe | |
| | " | ης | " | | • | |
| αίσθησομένους | " α | ίσθανο | μένου: | s (sic) | ~ | |
| ἄθλιοι | 99 | | 99 | | αθλον | |
| c. 14. ές ύπερβολην | | | | eis บัก | ερβολην | |
| καὶ κατεγέλας | om. καὶ | | ** | | " | |
| η παιδοτρίβης | om. $\mathring{\eta}$ | | πα | ιδότο | ιψ, om. η̈́ | _ |
| λαθοαίως | 99 | λαθ | οιαίω: | S | . " | |
| έμπαροινήσει | έμπαροινήσοι | | 99 | · . | έμπαροιν | ήσοι |
| πῶς οὖν οὐκ ἄδικα | | | πῶε | : งงึง | οὐκ ἄδικα | _ |
| ταῦτα πάλαι μὲν ἐκεῖνα αἰτιᾶσθαι | ταῦτ' ἐκεῖνα ο τιᾶσθαι | xí- | | | πάλαι μέν άτιᾶσθαι | |
| | | | ЕЖ | | | |
| c. 15. ἀμελὲς καὶ οἰ εὐνοϊκὸν | n n | | 99 | | άμελὲς καὶ | om, |
| τὸ φῶς | 27 | | 27 | | om. τὸ | |
| ώς μηδε δφθείην | " | | 99 | | ώς μη όφθ | είην |
| c. 16. γήμας γυναϊκ | α " | | 99 | | γυναϊκα γι | ήμας |
| รับซิล ลิง รัซร์โดเ | " | ล์ ซิล่มลเ | om. å | ĉν | έθέλοι om | . åv |

| Ed. Teubner. C | od. Marc. 434. | Cod. Vat. 90. | Cod. Marc. 436. |
|---|---|-----------------------|---|
| ἀπάγοι | ἀπάγων | " | ** |
| c. 17. ἐπ' ἀρότω παίδων γνη σ ίων ὁ δὲ | * | ·* 9) · | έπαρῶτο παίδων γνησίων γενέσθαι πατής om. ὁ δὲ |
| с. 18. ѓн нофічоч | " . | έκ κωφίνου | om. ἐ× |
| τοῦ κύτους | τοῦ κύμο | τος | * |
| c. 19. εί μὴ ἐμ- φράξηται | εί μη έμφοά- ξεται | ην μη | έμφοάξηται |
| c. 20. οὐκ οἶδ' ὅπως | " | ovx o | οΐδα ὅπως |
| άμα γοῦν | αμα οὖν | ÷ | n |
| έγώ γέ τοι | " | " | έγω δέ τοι |
| χθès μèν | " | " | om. μὲν |
| δμως πορφυροί | . " | " | ώμους πορφυρο ῖ |
| c. 21. μετακομίζουσι | , , , μ | ετακομίζουσι | ν " |
| προσπετομένην | προσπετα | μένην | 99 |
| c. 22. 9εĩ | . " | , , | θέει |
| Τιβίου | Τιβείου | | |
| c. 23. ἄλλωs | | . 29 | rec. m. add. |
| อื้อขึ้นอง | dovidio | | ορ θιον (sic.) |
| | αν suprascr. r. n | | ἄχοις ᾶν |
| | - | 1. | |
| εύμορφότερον | " | " | εύμορφώτερον |
| πλουσιώτερον δὲ | | ,, | om. δè |
| έκχέη | ras. in | η | έχχέει |
| c. 24. αὐτόπουs | 99 | " | om. sed r. m. addit. |
| ἄχρι ᾶν | ** | . 39 | άχρις αν |
| αὐτὸν | ταγαγών, superson παρ' αὐτὸν | | άπαγαγών, superscr. παρ' αὐτὸν |
| c. 25. κατὰ τὸ — δοκ | $o\tilde{v}v$ " $\star \alpha v$ | τὰ τὰ — δοκοί | ντα .,, |
| c. 28. αὐτοὶ | 29 | αὐτὸ | ** |
| ποόοιντο | . » | πρόεντο (?) | " |
| μεγαλοψυχία | · · · · · · · · · · · · · · · · · · · | μεγαλαυχί α | |
| μαλακία | ή μαλακία | » · | " |
| | is δὲ λεῖος εἶ ຜ Ιλοῦτε καὶ ὀλι- σθηρὸς | " | · 99 |
| δυσκάτοχος | δυσκάθεκτος | | |
| ούκ οἶδ' ὅπως | ούκ οἶδα | ὄπως | .,, |
| άλλὰ μεταξὺ φλυαροί τας ήμᾶς πρᾶγμα ή οὐ μικρὸν διέλαθε | ŭ v- " | | άλλ' ήδη μεταξύ άλλο φλυαφούντας ήμας ποίγμα ήδη ού μι- κοὸν διέλαθε |

| Ed. Teubner. | Cod. Marc. 434. | Cod. Vat. 90. | Cod. Marc. 436. |
|---|---|-------------------------------|---|
| οὖπεο | 59 | | ονπες? |
| c. 30. πρὸς ὑμᾶς | παρ' ύμᾶς | 99 | n |
| ακούση έμοῦ | ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,, | έμοῦ ἀκούση | . 29 |
| έχόμενος τῆς χλαμ | ύδος " | ,, $	au 	ilde{\eta} 	ilde{s}$ | χλαμύδος έχόμενος |
| ἄχοι ᾶν | 29 | 39 | ἄχοις ἂν |
| c. 31. πάρεστι | " | πάρεστιν | ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,, |
| ή Καρτερία τε | ** | " | ή Καρτερία δὲ |
| 'Ανδοεία | ανδρία | " | 99 |
| c. 32. αὐτὸν | om. | " | 39 |
| παραλαβοῦσα | om. sed. marg. adsc | r. " | 79 |
| άφαι ρείσθαι | ἀφαιρεῖσθε (ε in ras | s.) " | ** |
| καὶ ἀγεννη | ,, | " | om. |
| c. 34. [μάλα] | | μάλα | |
| ούτοσὶ | | 99 - | οὖτος |
| c. 35. υμων δέομο | χι " | | δέομαι ύμῶν |
| c. 36. \$\vec{d} \display Equ\vec{\eta} | ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,, | om. | |
| παρείχε | " | παρείχεν | w |
| έπαίδευεν | " | napangar | " έπαίδευσεν |
| | | " | 2,0000000 |
| c. 37. τον άγρον τουτονί | τουτονί τὸν ἀγοὸν | " | " |
| φιλοπόνως | 71 | 29 | φιλοφρόνως |
| έργαζόμενος | έπεργαζ | όμενος | " |
| παρὰ τῆς δικέλλη | S " | 57 | περί τῆς δικέλλης |
| ω Έρμη ἄπιθι | 29 | ἄπιθι | ω Έομη |
| δικαιολογήσομαι | ,, 1 | δικαιολογήσωμαι | |
| Έρμην | έομῆ | ,, | 71 |
| c. 38. έχοῆν μὲν | | έχοην μέντοι | |
| περίβλεπτός τε | περίβλεπτος δέ | | 71 |
| καὶ ἀοίδιμος | τοι καὶ ἀοίδι- | " | " |
| δι' έμὲ | μος δι' έμὲ | | |
| χλανίδος | χλαμύδος | 77 | 27 |
| την διφθέραν | * | . " | om. την |
| μηκέθ' ηκειν | μήθ' ηκειν | ** | , |
| μοι | . 9 | 77 | om. |
| c. 39. ἐς οἶά με — | είς οἶά με — | " | ** |
| έμβάλλεις | είς οξά με — ἐμβαλεῖς | | |
| c. 40. ύπεκστήσο _μ | ıaı | ύπο σ τήσομαι | |
| c. 41. ἄγε | ἄγε δη | , ,, | |
| τοσούτον χουσίον | χουσίον τοσοῦτον | " | ** |
| c. 42. ὁ βασιλεὺs | . " | om. δ | " |

| Ed. Teubner. C | od. Marc. 434. | Cod. Vat. 90. | Cod. Marc. 436. |
|--|--|---|--------------------|
| Èλέου | . , | Ελαίου (αι in ras. |) " |
| c. 43. $\mathring{\eta}\nu$ — $\mathring{\iota}\delta\omega$ | εί — ἴδω | " | . 9 |
| δεχώμεθα | . " | 37 | δεχόμεθα |
| καὶ αύτῷ | $\hat{\eta}$ α $\hat{m{v}}$ $m{v}$ $\hat{m{ec{arphi}}$ | η αὐτῷ | η αύτῷ |
| c. 44. ἀνακῦψαι | " | ** | άνανηψαι |
| έπεψήφισε | , | ἐπεψήφισεν | έπεψήφησε |
| c. 45. συνθέουσι | 59 | συν θέουσιν | " |
| αὐτοὺς ὑπο- αὐτ στάντες | τοῖς ὑποστάντες | , ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,, | " |
| φέο ΐδω | ** | φέρε ἴδω | " |
| c. 46. εὐμορφότατε | " | " | εὐμορφώτατε |
| $[N\dot{\eta}]$ | | νή | |
| προσκαλοῦμαι | 99 | ποοχαλούμαι | " |
| προσχεκλήσομαι | . 29 | , | προκεκλήσομαι |
| έτι γας — γενόμενος | om. | 27 | " |
| μένεις | 29 | μένεῖς (sic) | " |
| c. 47. ἀγρὸν ὅλον | πας' έμοῦ ἀγρὸ | ν " | ,, |
| πας' έμοῦ λαβὼν | όλον λαβ. | | |
| προϊκα | " | 29 | om. sed. r. m. ad. |
| προσενέτεινεν | , | " | ποοσέτεινεν |
| c. 48. τὰ ἄλλα δὲ | . , | om. δè | " |
| κοράκων | ,,,,,, | πολά κων | κολάκων |
| καὶ σὲ | ώς κα | ὶ σὲ | 29 |
| φιλοφοονήσομαι | φιλοφορν | ήσωμαι | 99 |
| c. 49. κατεδεδίκαστο | 29 | καταδεδίκα στ ο | 99 |
| τὸ γινόμενον | " | " | τὸ μὲν |
| c. 50. προσκεῖσθαι | , 39 | προκείσθαι (ras.) | . 29 |
| πρὸς ἀχαρναῖς | | πρὸς 'Αχαρνέας | |
| μοίρας | " | ι in ras. | " |
| c. 51. δεδόχθω | δέδοχται | δέδοχθαι in ras. | |
| καὶ κοινῆ | " | " | om. zai |
| παρὰ τὴν ᾿Αθηνᾶν | 27 | , " | πεοὶ τὴν 'Αθ. |
| ακτίνας έπ τ α | 27 | om. | έπτὰ |
| στεφάνοις | στεφ. έπτὰ | 27 | στεφ. έπτὰ |
| τήμεοον | 77 | " | σήμερον |
| δπόσα αν έθέλη | | οπόσα α | ν έθέλοι |
| c. 52. παρὰ σὲ | " | . " | περί σὲ |
| εί γαμήσεις έτι | , " | | om. έτι |
| 10 / 20/10/10 011 | 77 | " | , |

| Ed. Teubner. | Cod. Marc. 434. | Cod. Vat. 9 | 0. Cod. Marc. 436. |
|---|---|--|--|
| καθαρῶς | хадаод | òs | " |
| ἀστὸς | " | " | αὐτὸς |
| c. 53. αν πάθοιμι | | om. äv | |
| μοίοας | " | in ras. ı | " |
| c. 54. οὐ Θρασυκλ | η̃s " | | ό Θρασυχλῆς |
| έκπετάσας γοῦν | " | 22 | om. yovv |
| σωφοονικός | σωρρονισκός | 23 | σωφρονισκός |
| καρύκης | ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,, | " | καρύκλης |
| c. 55. xãv | . 29 | хaì | ** |
| ο τι περ λιχνείας | - " | 29 | ο τι περί λιχνείας — |
| ὄφελος | 9 | | őφελος |
| λιχνείας | " λιχ | (νείας, supra | scr. i " |
| έπὶ τῆ κύλικι | " | " | έν τῆ κύλικι |
| πάνσοφόν τι χοημι | α πάν σο φον τὸ χοί | ημα " | πάνυ σόφον τι χοῆμα |
| παπαῖ | παῖ | $\pi \alpha \pi \alpha \tilde{\iota} \text{ (sic)}$ | παπαί |
| | | | |
| c. 56. τον πλοῦτον | σου | τὸν πλοῦτό | ν σοι |
| c. 56. τον πλουτόν ψηφίδων | σου " | τὸν πλοῦτό ψήφων | ν σοι " |
| | σου " ἀνδοὶ ἀγαθ | ψήφων | ν σοι " ἀνδοὶ ὄντα ἀγαθῷ |
| ψηφίδων | " | ψήφων | " ἀνδοὶ ὄντα ἀγαθῷ δὲ ὄντος, suprascr. |
| ψηφίδων ἀνδοὶ ἀγα θ ῷ ὄντι ὀοῶντο: | ανδοὶ ἀγαθ " | ψήφων ῷ ὄντα " | " ἀνδοὶ ὄντα ἀγαθῷ |
| ψηφίδων ἀνδοὶ ἀγαθῷ ὅντι ὀοῶντο: c.57. μηδ' ὀβολὸν | ανδοὶ ἀγαθ " καὶ (r. m.) μηδ' ὀβο | ψήφων ῷ ὄντα " | ανδοὶ ὄντα ἀγαθῷ δὲ ὄντος, suprascr. r. m. δοῶντος |
| ψηφίδων ἀνδοὶ ἀγαθῷ ὄντι ὀρῶντος c. 57. μηδ' ὀβολὸν ἀνείς | " ἀνδοὶ ἀγαθ " καὶ (r. m.) μηδ' ὀβο ἀνῆς | ψήφων ῷ ὄντα " | " ἀνδοὶ ὄντα ἀγαθῷ δὲ ὄντος, suprascr. |
| ψηφίδων ἀνδοὶ ἀγαθῷ ὄντι ὀρῶντος c. 57. μηδ' ὀβολὸν ἀνείς ἡμιτάλαντον | ανδοὶ ἀγαθ " καὶ (r. m.) μηδ' ὀβο | ψήφων ῷ ὄντα " | ανδοί όντα αγαθώ δὲ όντος, suprascr. r. m. δοώντος ανιείς |
| ψηφίδων ἀνδοὶ ἀγαθῷ ὄντι ὁρῶντος c. 57. μηδ' ὀβολὸν ἀνείς ἡμιτάλαντον δίχαιος | " ἀνδοὶ ἀγαθ " καὶ (r. m.) μηδ' ὀβο ἀνῆς | ψήφων ῷ ὄντα " pλὸν " " " " | ανδοὶ ὄντα ἀγαθῷ δὲ ὄντος, suprascr. r. m. δοῶντος |
| ψηφίδων ἀναθῷ ὄντι ἀνδοὶ ἀγαθῷ ὄντι ὀρῶντο: c. 57. μηδ' ὀβολὸν ἀνείς ἡμιτάλαντον δίχαιος ἐταίρων | " ἀνδοὶ ἀγαθ " καὶ (r. m.) μηδ' ὀβο ἀνῆς | ψήφων ῷ ὄντα ολὸν , , , , , , , , , , , , , , | ανδοί όντα αγαθώ δὲ όντος, suprascr. r. m. δοώντος ανιείς |
| ψηφίδων ἀναθῷ ὄντι ἀνδοὶ ἀγαθῷ ὄντι ἀρῶντο: c. 57. μηδ' ὀβολὸν ἀνείς ἡμιτάλαντον δίκαιος ἐταίρων ταυτηνὶ | " ἀνδοὶ ἀγαθ " καὶ (r. m.) μηδ' ὀβο ἀνῆς | ψήφων , , , , , , , , , , | ανδοί όντα αγαθώ δὲ όντος, suprascr. r. m. δοώντος ανιείς |
| ψηφίδων ἀνδοὶ ἀγαθῷ ὅντι ὁοῶντος c. 57. μηδ' ὀβολὸν ἀνείς ἡμιτάλαντον δίχαιος ἐταίοων ταυτηνὶ ἐκπλήσας | " ἀνδοὶ ἀγαθ " καὶ (r. m.) μηδ' ὀβο ἀνῆς | ψήφων " " " " έτέςων ταύτην έμπλήσαs | ล่งชื่อโ อังาส ส่งสษิญั ชิธิ อังารร, supraser. r. m. อ์อุฒิงารร ส่งเธโร ชีเหลเอง |
| ψηφίδων ἀναθῷ ὅντι ἀνδοὶ ἀγαθῷ ὅντι ὁρῶντος c. 57. μηδ' ὀβολὸν ἀνείς ἡμιτάλαντον δίκαιος ἐταίρων ταυτηνὶ ἐκπλήσας παράσχης | " ανδοὶ ἀγαθ' " καὶ (r. m.) μηδ' ὀβο ἀνῆς τάλαντον " " " " | ψήφων " ολον " ετέρων ταύτην έμπλήσας | ανδοὶ ὅντα ἀγαθῷ δὲ ὅντος, suprascr. r. m. ὁοῶντος ἀνιείς δίκαιον " παράσχοις |
| ψηφίδων ἀναθῷ ὄντι ἀνδοὶ ἀγαθῷ ὄντι ὁρῶντος c. 57. μηδ' ὀβολὸν ἀνείς ἡμιτάλαντον δίχαιος ἐταίρων ταυτηνὶ ἐκπλήσας παράσχης ὧναθέ; τί; | " ἀνδοὶ ἀγαθ " καὶ (r. m.) μηδ' ὀβο ἀνῆς | ψήφων ολον " ετέρων ταίτην έμπλήσαs " | ล่งชื่อโ อังาส ส่งสษิญั ชิธิ อังารร, supraser. r. m. อ์อุฒิงารร ส่งเธโร ชีเหลเอง |
| ψηφίδων ἀνδοὶ ἀγαθῷ ὅντι ὁρῶντο: c. 57. μηδ' ὀβολὸν ἀνείς ἡμιτάλαντον δίχαιος ἐταίρων ταυτηνὶ ἐχπλήσας παράσχης ὧγαθέ; τί; τί; μῶν | " ανδοὶ ἀγαθ " καὶ (r. m.) μηδ' ὀβο ἀνῆς τάλαντον " " " " " " " " " " " " " " " " " " " | ψήφων ολον " ετερων ταίτην εμπλήσας | ἀνδοὶ ὅντα ἀγαθῷ δὲ ὅντος, suprascr. r. m. ὁρῶντος ἀνιείς δίχαιον παράσχοις ὄγαθέ; ΘΡΑΣ. τί |
| ψηφίδων ἀναθῷ ὄντι ἀνδοὶ ἀγαθῷ ὄντι ὁρῶντος c. 57. μηδ' ὀβολὸν ἀνείς ἡμιτάλαντον δίχαιος ἐταίρων ταυτηνὶ ἐκπλήσας παράσχης ὧναθέ; τί; | " ανδοὶ ἀγαθ' " καὶ (r. m.) μηδ' ὀβο ἀνῆς τάλαντον " " " " | ψήφων ολον " ετέρων ταίτην έμπλήσαs " | ανδοὶ ὅντα ἀγαθῷ δὲ ὅντος, suprascr. r. m. ὁοῶντος ἀνιείς δίκαιον " παράσχοις |

Verzeichnis der Stellen, in welchen die vorstehende Ausgabe von der Jacobitz'schen (Leipzig, bei Teubner) abweicht.

Auf Grund handschriftlicher Auctorität*) und nach Conjecturen.**)

Die vor || stehenden Worte enthalten den Text von Jacobitz, die auf || folgenden den dieser Ausgabe.

Περί τοῦ ἐνυπνίου ἤτοι βίος Λουπιανοῦ.

- c.-1. εἰ δέ τινα τέχνην τῶν βαναύσων ἐκμάθοιμι τούτων || εἰ δέ τινα τέχνην τῶν βαναύσων τούτων ἐκμάθοιμι ΑΩΨΤUps.CΦ
- c. 2. [καὶ λιθοξόος ἐν τοῖς μάλιστα εὐδοκίμοις] || οm. καὶ ΑΩΨΤUps.CΦ
 δίδασκε || διδάσκου Ψ Thom. Mag. s. διδάσκομαι p. 102, 14 Ritschl
 φύσεώς γε, ώς οῖσθα τυχὼν δεξιᾶς || φύσεώς γε, ώς οῖσθα, ἔχων δεξιῶς ΨΓΩΦ
- c. 3. ἐπιτηδεία || ἐπιτήδειος ΑΩΨΓUps.Φ ἐκέλευσε μοι || ἐκέλευσεν ՉΙ καὶ τό γε πρῶτον ἐκεῖνο καὶ σύνηθες τοῖς ἀρχομένοις ἐγίγνετο || καὶ τύ γε πρῶτον ἐκεῖνο τὸ σύνηθες τοῖς ἀρχομένοις ἐγίνετο Sbdt.
- c. 4. ἀνολολύζων || ἀναλύζων (ἀνολύζων ΑΩΓΦC) τὴν νύκτα ὅλην ἐννοῶν || τὴν σκυτάλην ἀεὶ ἐννοῶν Sbdt. (τὴν σκυτάλην ἐννοῶν St.)
- c. 6. καὶ αὐχμηρὰ τὴν κόμην | [καὶ] αὐχμηρὰ τὴν κόμην Schwarz
- c. 7. συγγενης οἴκοθεν \parallel συγγ. μητρόθεν Fr. οὐδὲ ἐπὶ λόγοις ἐπαινέσονταί σε πάντες \parallel οὐδὰ ἐπὶ λόγ. ἐπαινέσονταί σε \lceil πάντες \rceil Sbdt.
- c. 8. πῶς μὲν οὐ κλεινὸς... γένοιο \parallel πῶς μὲν οὐ κλεινὸς... ἔση Bk. —

^{*)} A = Gorlic., Ω = Cod. Marc. 434, Ψ = Cod. Marcianus 436, \mathfrak{A} = Cod. Vatic. 87, Γ = Cod. Vat. 90, Urb. = Cod. Urbinas 121, Ups. = Cod. Upsal., Φ = Cod. 77 Laurentianus, Γ = Cod. Paris. 3011, Γ = Cod. Paris. 2954, Γ = Cod. Vindobonensis.

^{**)} Bk. = Bekker, Cob. = Cobet, Ddf. = W. Dindorf, F. = Faber, Fr. = Fr. V. Fritzsche, Halm, Hm. = Hartmann, Hw. = Herwerden, Mg. = Madvig, Mr. = Mehler, Pz. = Pätzolt, Schm. = Schmieder, Schn. = C. E. Ch. Schneider, Schwarz, Schw. = Schwidop, Sbdt. = Sommerbrodt, St. = Steigerthal, Str. = Struve, W. = Wichmann.

- βαρβαρίζουσα πάντο θεν είπεν \parallel βαρβ. πάμπο λλα είπεν Ω ΨΓ, richtiger τὰ πολλὰ Fr. τὰ πλείστα γάρ μου τὴν μνήμην ἥδη διέφυγεν \parallel τὰ πλ. γὰρ ἦδη μου τὴν μνήμην διέφυγεν Ω ΨΓ Ω
- c. 9. τάγαθὰ || τὰ ἀγαθὰ ΩΨΤΥ τῶν ἐκ τοῦ πολλοῦ δήμου εἰς, ἀεὶ τὸν προῦχοντα ὑποπτήσσων || τῶν ἐκ τοῦ πολλοῦ δήμου, εἰς ἀεὶ τὸν πρ. ὑποπτήσσων Sbdt. (Φ) εἰ νοῦν ἔχοι || εἰ νοῦν ἔχει Ψ
- c. 10. τὴν ψυχήν, ὅπερ σου κυριώτατόν ἐστι, κατακοσμήσω $\|$ καὶ τὴν ψυχήν σοι, ὅπερ κυρ. ἐστι, κατακοσμήσω Fr.
- c. 11. κάν που ἀποδημῆς || κάν ποι ἀποδημῆς Cob.
- c. 12. ἄν δέ τι σπουδης ἄξιον ἢ καὶ τοὺς φίλους ἢ καὶ τὴν πόλιν... καταλαμβάνη || ἄν δέ τι σπ. ἄξιον ἢ τοὺς φίλους ἢ καὶ τ. π.... καταλαμβάνη Sbdt. Γ θαυμάζοντες καὶ εὐδαιμονίζοντές σε τῆς δυνάμεως τῶν λόγων καὶ τὸν πατέρα τῆς εὐποτμίας || θαυμάζοντές σε τῆς δυν. τῶν λόγων καὶ τὸν πατέρα τῆς εὐπαιδίας εὐδαιμονίζοντες Sbdt. (εὐπαιδίας Ψ) ὁρᾶς τὸν Αἰσχίνην δς τυμπανιστρίας νίὸς ἦν; ἀλλ' ὅμως αὐτὸν δι' ἐμὲ Φίλιππος ἐθεράπευσεν || ὁρᾶς τὸν Αἰσχίνην, δς ... ἦν, ὅπως αὐτὸν ... Φίλ. ἐθεράπευσεν Sbdt. (ὰλλ' ὅπως ΑΨΩΤυρς.Φ) ὁ δὲ Σωκράτης καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῆ ἑρμογλυφικῆ τραφεὶς || Οὸ ταχθεὶς? Sbdt. ηὐτομόλησεν ὡς ἐμὲ || ηὐτ. εἰς ἐμὲ Ψ
- c. 13. ἀφεὶς δὲ αὐτοὺς τηλικούτους \parallel ἀφεὶς δὲ σὰ τοὺς τηλικούτους Halm $\lambda t \Im \omega v \parallel \tau \widetilde \omega v \lambda t \Im \omega v Fr.$
- c. 14. πληγὰς οὖκ ὀλίγας εὖθὺς ἀρχομένω μοι χθὲς ἐνετρίψατο || πλ. εὖθὺς οὖκ ὀλίγας ἀρχ. . . . ἐνετρίψατο ΩΨΩΓUps.Φ συν- ἐπριε || ἔπριε Cob.
- c. 15. δείξασά τι ὄχημα ὁποπτέρων ἵππων τινῶν τῷ Πηγάσῳ ἐοικότων, || δείξασά τι ὄχημα ὑπόπτερον ἵπ. τ. τ. Π. ἐοικότων ΑΩΓUps.CΦ ὑφηνιόχει || ἡνιόχει Μ ἀρθεὶς δὲ εἰς ὕψος ἐγὼ ἐπεσκόπουν ἀπὸ τῆς ἕω ἀρξάμενος ἄχρι πρὸς τὰ ἐσπέρια πόλεις καὶ ἔθνη καὶ δήμους || ἀρθεὶς δὲ εἰς ὕψος ἐγὼ ἐσκόπουν ἀπὸ τῆς έψας ἀρξάμενος πρὸς τὰς ἐσπερίους πόλεις [καὶ ἔθνη καὶ δήμους] Sbdl. (ἀπὸ τῆς έψας ἀρξ. Μ πρὸς τὰς ἐσπερίους πόλεις ΜUps.) τὸ σπειρόμενον [ἐκεῖνο] || τὸ σπ. ἐκεῖνο ΩΨΓΩΦ
- c. 16. τὴν ἐσθῆτα ἐκείνην || τὴν αὐτὴν ἐσθῆτα ἐκείνην ΓUps.Φ (τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἐσθῆτα ΑC)
- c. 17. ὅτε μήκισται εἰσιν αί νύκτες || [ὅτε...νύκτες] Ηπ., Wichmann ὀνείρων παλαιῶν καὶ [ἤδη] γεγηρακότων || ὀν. π. καὶ γεγηρακότων ΩΨΩΓUps.ΦC ὑποκριτάς τινας || τινας ὑποκρ. ΨΓUps.Φ ὡς ἐδόκει αὐτῷ καἰεσθαι ἡ πατρῷᾳ οἰκία || ὡς ἐδόκει αὐτῷ πυρκαϊὰ εἶναι ἐν τῆ πατρῷᾳ οἰκία Sbdt. (ὡς ἐδόκει αὐτῷ καὶ ἐν

τῆ πατρώα οἰκία Ψ ώς ἐδόκει αὐτῷ πυρκαϊὰ ἀναστῆναι ἐν τῆ πατρώα οἰκία Ddf.) — ἐν πολέμω \parallel ἐν π. καὶ μάχη $\mathfrak A$

c. 18. προς την ήττω | προς τα ήττω Bk., Mehler.

Χάρων.

- c. 1. στερόμενοι \parallel στερούμενοι ΑΩΓΩΙΙΤΒ.C ώς . . . γέλωτα καὶ αὐτὸς παρέχοιμι \parallel ώς . . . παρέχοιμι καὶ αὐτὸς ΩΓΩΙΙΤΒ. ἐν τῷ σκότει \parallel ἐν τῷ σκότος \parallel Εν τῷ σκότος \parallel Εν τῷ σκότος \parallel Εν τῷ σκότος \parallel Εν αθάπερ . . . ἐκεῖνοι σφάλλονται . . . , οἵτω δὴ κὰγώ σοι ἔμπαλιν ὰμβλνώττων πρὸς τὸ σῷς \parallel καθάπερ σφάλλονται . . . , οὕτω δὴ κὰγώ σοι . . . ἀμβλνώττω πρὸς τὸ σῷς ΓΩΙΤΒ.
- c. 3. $\tilde{\delta}\varrho'$ οὖν δ Καύκασος ἐπιτήδειος ἢ δ Παρνασὸς ὑψηλότερος ἢ ἀμφοῖν δ Όλυμπος $\|\tilde{\delta}\varrho'$ οὖν . . ἐπιτ. ἢ δ Παρνασσὸς ἢ ὑψήλοτερος $\tilde{\delta}$ ἀμφοῖν δ 'Ολ. Schn.
- c. 5. Παρνασός || Παρνασσός ΜUrb. οἰκοδομητικῆς || οἰκοδομικῆς ΜΓ
 Urb. ἐπείπερ || ἐπειδήπερ Urb.
- c. 6. ἐδεόμην || ἐδεόμην δὲ Β Τί δαὶ τοῦτο ἦν || Τί δὲ τοῦτ' ἦν ΑΩΩΓUrb.C μεταξὺ λέγοντος ἀπὸ τοῦ τέγους κεραμὶς ἐπιπεσουσα οὐκ οἶδ' ὅτον κινήσαντος ἀπέκτεινεν αἰτόν || μεταξὑ λέγοντος ἀπὸ τοῦ τέγους κεραμὶς ἐμπεσοῦσα οὐκ οἶδ' ὅπως [τοῦ οἰκήματος] ἀπέκτεινεν αἰτόν Sbdt. (ἐμπεσοῦσα ΑΩΩ οὐκ οἶδ' ὅπως τοῦ οἰκήματος ΑΩΓC).
- c. 7. δξυδερκέστατον ἐν βραχεῖ ἀποφανῶ $\|$ δξ, σε ἐν βρ, ἀποφ. Sbdt. ἀλλὰ βούλει.. ἐρήσομαι $\|$ ἀλλὶ εἰ βούλει.. ἐρήσομαι Cob. ὁρᾶς; $\|$ ὁρᾶς, Fr. ἐγὰ δὲ ὅποτε διεπόρθμενον αὐτὸν ἀποθανότα πολλὰ ἡ α ψ ωδοῦντος ἀποθανότα έτι μέμνημαι $\|$ ἐγὰ δὲ διαπορθμείων αὐτὸν ἀποθανόντα ἡαψωδοῦντος πολλὰ παραπούσας ἐνίων ἔτι μ. Fr. (der jedoch die Worte in folgender Ordnung hat πολλὰ ἡ α ψ, παραπούσας).
- c. 8. μέσον \parallel μέσον $AC \mu \eta \delta$ έμπίδα $\hat{\eta}$ μ $\hat{\imath}$ ν . . ἄρασθαι δυνάμενος $\mu \eta \delta$ έμπ. $[\hat{\eta} \mu \hat{\imath} \nu]$. . δυνάμενος \hat{AU} rb.
- c. 9. ώς καθελών τὸν Κροῖσον ἄρχειν ἁπάντων \parallel ώς καθ, τ. Κρ. ἄρχοι ἁπ. $\Omega\Gamma$
- c. 10. έγω δε ων οίδα Κλεοβιν καὶ Βίτωνα ἡγοῖμαι εὐδαιμονεστάτους γενέσθαι, τοὺς τῆς ἱερείας παῖδας τῆς ᾿Αργόθεν. ΧΑΡ. Φησιν οὖτος τοὺς ἅμα πρώην ἀποθανόντας, ἐπεὶ ... ἱερόν || ἐγω δὲ ... τοὺς τῆς ἱερ. παῖδας τῆς ᾿Αργόθεν, τοὺς ἅμα πρώην ἀποσανόντας.

- θανόντας, έπεὶ ... ἱερόν Murb. παρὰ τὸ πορθμεῖον αὐτὸς ὰξιοῖς γίνεοθαι τὴν περὶ τῶν τοιούτων κρίσιν $\parallel [παρὰ]$ τὸ πορθμεῖον αὐτὸ ἀξιοῖς γ. τ. περὶ τῶν τ. κρίσιν BMurb.
- c. 11. ἕν τι μόνον || ἔν τοῦτο μόνον L. (τοῦτο μόνον ohne ἕν Μυrb.)
 ἐχ γῆς || ἐχ τῆς γῆς Urb. Δεινήν τινα λέγεις τῶν ἀνθρώπων τὴν ἀβελτερίαν, οι τοσοῦτον ἔρωτα ἐρῶσιν || δεινήν τινα λ. τ. ἀνθ. τ. ἀβ., εί ... ἐρῶσιν Cob. Μ ᾿Αλλὰ οὐ Σόλων γε ἐκεῖνος ... ἐρᾶν αὐτοῦ φαίνεται, ος, ὡς ὁρᾶς, καταγελᾶ τοῦ Κροίσον || ²Αλλὰ οὐ Σ. .. ἐρᾶν .. φαίνεται, ὡς ὁρᾶς καταγελᾶ γὰρ τ. Κ. ΒΩUrb.
- c. 12. οὐκοῦν μακάριον οἵει τὸν θεὸν ἀποφαίνειν || οὐκοῖν . . ἀποφανεῖν Ddf. πῶς ἀμείνων ὁ σίδηρος χρυσίου || πῶς ἀμ. ὁ σ. τοῦ χρυσίου Ω εἰ Κῦρος . . ἐπήει Λυδοῖς || ἢν Κ. . . ἐπίη Λυδοῖς ΩΓΩUrb.
- c. 14. Εὖ γε παρωδεῖς ἤδη || Εὖ γε π. [ἤδη] ΑΩΩΓC ἀνασκολοπισθήσεται ἄθλιος || ἀνασκο. ὁ ἄθλιος Sbdt. "Αγαμαι Κλωθοῦς γεννικῆς καὶ αὐτούς || "Αγ. Κλωθοῦς, γεννικῆς καὶ" αὐτούς Gob. ἐν τούτω δὲ ἐπαιρέσθων ὡς ἂν ἀφ' ὑψηλοτέρου ἀλγεινότερον καταπεσούμενοι || ἐν τοσούτω δὲ ἐπαιρέσθωσαν ἀφ' ὑψ, ἀλγ. καταπ. Μg.
- c. 15. τὴν διατοιβὴν || τὴν τύρβην Ddf. (A, Urb. aber ohne τὴν) δείματα καὶ ἄνοιαι || δείμ. καὶ ἄνοια Sbdt. καὶ νὴ Δία ... φιλαργυρία || [καὶ νὴ Δία ... φιλ] Sbdt.
- c. 16. έπιπεπλεγμένον \parallel περιπεπλεγμένον $\Lambda\Omega$ εἴμαρται γὰρ ἐκεῖνον μὲν \parallel εἴμ, γὰρ ἐκεῖν φ μὲν $\Omega\Gamma$, ohne μὲν Λ Urb. τοῦτον \parallel τοίτ φ Ω Χ ἀψοφητὶ κείσεται \parallel πεσεῖται Mr.
- c. 17. τῶν ὑπηρετῶν || [τῶν] ὑπηρ. ΓUrb.
- c. 18. πρὸς έμαυτόν γε έννοῶ ὅ τι τὸ ἡ δὰ ‖ π. ἐμ. γε ἐννοῶ τί τὸ ἡ δὰ ឱ στερόμενοι ‖ στερούμενοι ΑΩΨUrb.C
- c. 19. αί δ' ἐπὶ πλέον διαρχοῦσι καὶ προσχωρουσῶν αὐταῖς τῶν ἄλλων αὖται ὑπερφυσώμεναι . . . αἴρονται || [αὖται] BMUrb. τοῦτό ἐστιν ὁ ἀνθρώπων βίος || τοιοῖτον ἐστιν ὁ ἀνθρ. β. Sbdt.
- c. 20. ἀνάγκη τὸν μὲν γυμνὸν οἴχεσθαι || ἀν. αὖτὸν μὲν γυμνὸν οἴχεσθαι Sbdt.
- c. 22. Έν έτι ἐπόθουν ... εἰδέν αι ... τὰς ἀποθήκας τῶν σωμάτων, ἵνα κατορύττουσι, θεάσασθαι | Έν ἔτι ἐπόθουν .. ἰδεῖν .. τὰς ἀποθήκας τῶν σωμάτων [ἵνα κατορύττουδι, θεάσασθαι] Mr. Τί οὖν ἐκεῖνοι στεφανοῦσι τοὺς λίθους || Τί οὖν ἐκείνους στεφ. τ. λίθους Urb. Μ. ἐπεί τοι καὶ παγγέλοι' ἄν .. ἔπασχες || ἐπεί τοι .. ἔπασχον ΑΩUrb. Μ.

c. 24. "Ω τῆς ἀνοίας, οἵ γε οὐκ ἴσασιν, ὅτι κἂν ὅλην τὴν Πελοπόννησον ἔκαστος αὐτᾶν κτήσωνται μόγις ἂν ποδιαῖον λάβοιεν τόπον || "Ω . . οἵ γε οὐκ ἴσασιν, ὅτι κᾶν ὅλην τὴν Πελ. αὐτοὶ κτήσωνται μόγις ἂν ποδιαῖον ἔκαστος λάβοιεν τόπον Sbdt. zum Teil nach Urb.M, in denen αὐτοὶ st. ἔκαστος αὐτᾶν steht, ἔκαστος νοι λάβοιεν aber fehlt. — ἀνάμην δὲ τι || ἀνάμην τι Sbdt. — οῖά ἐστι τὰ τᾶν κακοδαιμόνων ἀνθρώπων πράγματα [βασιλεῖς, πλίνθοι χρυσσῖ, ἑκατόμβαι, μάχαι] Χάρωνος δὲ οὐδὲ εῖς λόγος || οῖά ἐστι τὰ τᾶν κακ. ἀνθρώπων! — περὶ Χάρωνος δὲ οὐδεἰς λόγος Sbdt.

Τίμων.

- c. 2. ἀπολαύειν || ἀπολαύσειν Cob. οὐ πάντη || οἰ πάνυ τι Cob. ἐκκεκώφησαι || ἐκκεκώφωσαι Ψ Cob.
- c. 3. καὶ ΐνα σοι φορτικῶς διαλέγωμαι | om. καὶ ΩΨΓΜ
- c. 4. κατ' δλίγον || μετ' δλίγον Cob. ἀποφαίνουσι || ἀποφανοῦσι
 Cob. οἱ δὲ || οἱ δέ τινες Ψ (vgl. Luc. Iup. c. 8)
- c. 6. ανιαρότερον | ανιαρότατον Βk. ἐπιδείξαιο | ἐπίδειξαι Cob.
- c. 7. δ νεόπλουτος || [ὁ νεόπλουτος] Sbdt. (Mehler) τί παθών τοιοῦτός ἐστιν; αὐχμηρὸς, ἄθλιος καὶ σκαπανεὺς καὶ μισθωτὸς || τί παθών τοιοῦτός ἐστιν ὁ ἄθλιος; αὐχμηρὸς καὶ σκαπανεὺς καὶ μισθωτὸς Fr.
- c. 8. εί δέ τις καὶ μυελὸς ἐνῆν || καὶ εἴ τις μυελὸς ἐνῆν Fr.
- c. 9. εἰκότως γὰρ ἡγανάκτει \parallel εἰκ. γὰρ ἀγανακτεῖ Mg. Mr. ἐπεὶ καὶ ὅμοια ποιήσομεν τοῖς καταράτοις κόλαξιν \parallel ἐπεὶ καὶ ὅμοια ποιήσαιμεν ἄν τ. κ. κ. Sbdt.
- c. 10. δε έπειθε τοὺς ὁμιλητὰς μηδὲ ὅλως εἶναί τιν ας ἡμᾶς τοὺς θεούς || δε έπ. τ. ὁ. μηδὲ ὅλως εἶναι [τινας] ἡμᾶς τοὺς θεούς Cob. Sbdt.
- c. 12. ἐπ' ἐκείνους.. πέμπε με τοὺς αἰσθησομένους τῆς δωρεᾶς || τοὺς ἡσθησομένους τῆ δωρεᾶ Hw. τοὺς περιέψοντες || τοὺς ὑπεροπτικῶς π.? Sbdt. (Vgl. de mercede conductis c. 7, das Ebenmaß der Glieder erfordert eine Füllung dieses Satzteils)
- c. 13. οὐδὲν ἔτι τοιοῦτον ὁ Τίμων ἐργάσεται περὶ σέ \parallel ἐργάσεται $\lceil \pi e \rho \mid$ σέ Mr. Fr. ἐν χαλκῷ τῷ θαλάμῳ \parallel ἐν χαλκῷ τῷ θαλάμῳ Sbdt.
- c. 14. οίχονόμος $\mathring{\eta}$ παιδοτρίβης \parallel οίχονόμος παιδότριψ, mit Auslassung von $\mathring{\eta}$ vor παιδοτρί Ω u. Ψ , παιδότριψ Ups.ΨΓ (πεδότριψ \mathfrak{A})
- c. 15. τὸ πάνυ τοῦτο ἀνειμένον ἀμελὲς κὰὶ οὐκ εὖνοϊκὸν . . εἰκότως ἂν δοκοίη || ἀνειμένον καὶ ἀμελὲς οὖκ εὖνοϊκὸν . . εἰκ. ἂν δοκοίη Sbdt, κατακλείστον ἐν θύραις καὶ σκότῳ φυλάττοντας || κ. θύραις καὶ ἐν σκότῳ φυλ. Sbdt.

- c. 18. διδόασι γὰο ἄμφω καλην την δίκην $\|$ ίκανην την δίκην Mr. (vgl. dial. deorum I 1)
- c. 20. οἶs οὐδὲ κἂν ὅνος ὑπῆςξε πώποτε || οὐδὲ κανθή λιος Cob. ὅμως πορφυροῖ || ἄμους πορφυροῖ W. Ψ
- c. 23. δ δε έμπεσων άθο ως είς έμε || άθο όσς Ups. εί παριών άλλως μαστίξειε τις δοθιον έφιστας το οὖς και τον μυλώνα ὥσπεο το Άνάκτορον προσκυνών || εί παριών τις άλλως μαστίξειεν δοθο ν έφιστας το οὖς και τον μυλώνα ὧσπεο το ἀνάκτορον προσπτύων Sbdt. — τοῦ Κέκροπος... τοῦ Ὀδυσσέως || [τοῦ] Κέκροπος... [τοῦ] Ὀδ. Μr.
- c. 24. οἴει γὰο εὐοίσκειν || οἴει γὰο διαγιγνώ σκειν Sbdt.
- c. 25. τοιγαροῦν ἄτε τῶν μὲν ἀγαθῶν ὀλίγων ὄντων, πονηρῶν δὲ πλείστων ἐν ταῖς πόλεσι τὸ πᾶν ἐπεχόντων $\|$ [ἐν ταῖς π. τὸ πᾶν ἐπεχόντων], aus c. 27 fälschlich hierher übertragen W.
- c. 26. ὅτιπες οὐδὲ τὴν ἀρχὴν έώρας αὐτούς. ‖ ὅτεπες Fr.
- c. 27. οί δὲ αὐτοπρόσωπον οἰόμενοι όρᾶν τὸ κάλλος ἐρῶσι καὶ ἀπόλλυνται μὴ ἐντυγχάνοντες \parallel μὴ τυγχάνοντες Cob., $\mathfrak A$ ἀμβλυώττοντες τὰ τηλικαῦτα \parallel ἀμβλ. πρὸς τὰ τηλικαῦτα Cob.
- c. 28. Τι οὖν ὅτι καὶ ἐν αὐτῷ ἤδη τῷ πλουτεῖν γενόμενοι καὶ τὸ προσωπεῖον αὐτοὶ περιθέμενοι ἔτι ἐξαπατῶνται || καὶ τὸ προσωπεῖον αὐτοὶ περιθεασάμενοι ἐ. ἐξ. Sbdt. μεγαλοψυχία || μεγαλαυχία ΩΨ ὀρέγεται τῶν φευκτῶν κἀμὲ τῶν πάντων ἐκείνων πατέρα τῶν εἰσελη λυθότων κακῶν τέθηκε || [τῶν εἰςελελυθότων κακῶν] Ηπ. καὶ πάντα πρότερον πάθοι ἆν ἢ ἐμὲ προέσθαι ὑπομείνειεν ἄν || [ὑπομείνειεν ἄν] Μr.
- c. 29. Ως δὲ λεῖος εῖ || ω΄ς λεῖος εῖ Cob. (Pz. ὅμως δὲ) ἀλλὰ μεταξὺ φλυαφοῦντας ἡμᾶς πρᾶγμα ἤδη οὐ μικρὸν διέλαθε || [ἤδη] Ups.Γ
- c. 30. ἄχοι ἄν πρὸς τὴν ἐσχατιὰν ἀ φίκω μαι || ἀ φικώ με θα Mr.
- c. 32. καὶ ἀγεννῆ | [καὶ ἀγεννῆ] Ψ
- c. 33. τὰ δὲ περιττὰ καὶ πολλὰ ταῦτα || τὰ δὲ πολλὰ ταῦτα καὶ περιττὰ Sbāt.
- c. 34. αὐτικὰ [μάλα] βάλλων || αὐτικὰ μάλα βάλλων ΩΨΓUps.
- c. 36. πόλαξί τε παραδούς || πόλαξί τέ με παραδούς Sbdt.
- c. 37. ἀπαγαγών | ἐπανάγων Fr. βούλει ... δικαιολογήσομαι πρὸς σὲ || δικαιολογήσωμαι Γ Hemsterhus. Cob.
- c. 38. έχοην μὲν ἴσως καὶ μακρὰ εἰπεῖν οὕτω πολλὰ ὑπὸ σοῦ κατηγορηθέντα || πρὸς οὕτω πολλὰ Cob. δς τῶν μὲν ἡδίστων ἀπάντων αἴτιος σοι κατέστην ... καὶ τῆς ἄλλης τρυφῆς, περιβλεπτός τε καὶ ἀοίδιμος δι' ἐμὲ ἦσθα || 'περιβλεπτός τε γὰρ καὶ ἀοίδιμος δι' ἐμὲ ἦσθα. καὶ τό γε τελευταῖον ἔφησθα ...

- τοὐναντίον δὲ αὐτὸς έγκαλέσαιμί σοι \parallel καὶ ὅ γε τελ. Εφ.... τοὖναντίον $[\delta']$ αν αὐτὸς έγκαλέσαιμί σοι Sbdt. (δ') αν (δ') (δ')
- c. 39. δπόταν οί θεοί βιάζοιντο | δπότε Hermann.
- c. 40. πάφασχε || παφάσχες (Schw.) Ddf. Bk. έγω δε ύμῖν ὑπεκστή σο μαι || ἀποστήσομαι Ups.
- c. 42. ὁ βασιλεὺς ὁ Περσῶν $\| [ί]$ β, ὁ Περσῶν $\Gamma \tau$ ο ν αὐτὸ ν καὶ τάφον ἀποθανῶν ξξειν μοι δοκῶ $\| \tau ἱ$ αὐτὸ $\Psi \varphi$ ίλος εἶς Τίμων $\| \varphi$, εἶς Τίμων Τίμων Mr.
- c. 43. εὐωχείτω || εὐωχείσθω Faber ἐκσείων τῶν ἄλλων || ἐκαστάτω τῶν ἄλλων Sbdt. καὶ ἄπαξ || καθάπαξ Sbdt. ἢν δέῃ ἀποθανεῖν καὶ αὐτῷ στέφανον ἐπενεγκεῖν || καὶ ἢν δέῃ ἀποθανεῖν, αὐτῷ στέφανον ἐπενεγκεῖν Sbdt.
- c. 44. εί δέ τινα ἴδοιμι ἐν πυοὶ καταδιαφθειοόμενον καὶ σβεννύναι ἰκετεύοντα κατασβεννύναι || διαφθειοόμενον καὶ κατασβεννύναι ἰκετ. Cob. Ἐχεκρατίδης || Ἐχεκρατίδου Ups. Κολυττεύς || Κολλυτεύς Fr.
- c. 45. πλην ἀλλὰ περὶ πολλοῦ ἂν ἐποιησάμην || πλην ἀλλὰ π. π. ἂν ποιησαίμην Cob. πότερον οὖν ... ἀπελαύνω αὐτοὺε .. ἢ τὸ γε τοσοῦτον παρανομήσομεν ὡς πλέον ἀνιῷντο ὑπερορώμενοι || πότερον .. παρανομήσωμεν .. ὡς πλέον ἀνιῷντο ται Bk. Sbdt. εὖ γε ἐποίησεν ὰφικόμενος || εὖ γε ἐπ. πρῶτος ἀφικόμενος Cob.
- c. 46. $[N\tilde{\eta}]$ καὶ σύ γε $\|v\tilde{\eta}$ καὶ σύ γε Ω ΨΛUps. προσκαλο $\tilde{\eta}$ μαι σε τραύματος $\|\pi$ ροκαλο $\tilde{\eta}$ μαι σε τραύματος $\Lambda\Gamma$ ἐπιβραδύνης $\|\tilde{\xi}$ τι βραδύνης Cob.
- c. 48. ὅπως τοὺς μιαροὺς τούτους κολ. φυλάξη, τοὺς ἐπὶ τῆς τραπέζας μόνον || τοὺς ἐπὶ τραπέζας μόνον φίλους Sbdt. Mr.
- c. 50. τὰ τοιαῦτα δὲ πολλὰ || τοιαῦτα δὲ πολλὰ Schwarz κατέκοψε Πελοποννησίων δύο μοίρας || δύο μόρας Βk. Γ
- c. 51. δεδόχθω τῆ βουλῆ καὶ τῷ δήμῳ . . κατὰ φυλὰς $\|$ καὶ ταῖς φυλαῖς [im Text fälschlich κατὰ φυλὰς] Fr. ἀκτῖνας έπτὰ $\|$ ἀκτῖνας ohne έπτὰ ΨΑΨ στεφανῶσαι αὐτὸν στεφάνοις $\|$ στεφάνοῖς έπτὰ Ω ΨΨΨρς.
- c. 52. Οὐκ οἶδα, εἰ γαμήσεις ἔτι || οὐκ οῖδα εἰ γαμησείεις ἔτι Fr. τηλικαύτην παρ' ἔμοῦ πληγὴν λαμβάνων || λαβών Cob. τύπτεις τοὺς ἔλευθέρους οὐ καθαρῶς ἔλεύθερος οὐδ' ἀστὸς ὤν; || οὐ καθαρῶς ἔλεύθερος οὐδ' αὐτὸς ὤν; ΨUps., besser scheint noch mit Ups. ohne ἔλεύθερος zu lesen οὐ καθαρὸς οὐδ' αὐτὸς ὤν.
- c. 53. μοίρας | μόρας Bk. Γ
- c. 55. μεμψίμοιοος ἀεὶ, κἂν τὸν πλακοῦντα ὅλον λάβοι, ὅ τι περ λιχνείας . . . ὄφελος $\|$ κἂν τὸν πλακοῦντα ὅλον λάβη (Ddf. Bk.) ἢ ὅ τι περ λιχνείας . . ὄφελος Sbdt. τί τοῦτο; $\|$ [τί τοῦτο;] Sbdt.

119

- c. 56. οὐ κατὰ ταὐτὰ... τοῖς πολλοῖς τούτοις ἀφῖγμαι, ὥσπερ οί... τεθηπότες... συνδεδραμήκασι || οὐ κατὰ ταὐτὰ... τοῖς πολλοῖς τ. ἀφῖγμαι, οἵπερ... τεθηπότες... συνδεδραμήκασι Mr. μάλιστα ὅλον ἐς τὴν θάλατταν ἐμβαλεῖς || μάλιστα μὲν ὅλον... ἐμβαλεῖς Βκ. Fr.
- c. 57. εί δὲ μὴ τοῦτο βούλει || εί δὲ μὴ ohne τοῦτο βούλει Cob. μηδ' οἰρολὸν αὐτῷ ἀνεὶς || σαντῷ ἀνεὶς Ddf., eine Änderung die nicht nötig, da αὐτῷ bei Lucian auch die erste und dritte Person vertritt. ἐμοὶ δὲ . . ίκανὸν εἰ ταντηνὶ τὴν πήραν ἐκπλήσας παράσχης || εἰ . . ἐμπλήσας (ΓUps.) παράσχοις ΨΤ πρὸ γοῦν τῆς πήρας || πρὸ δ' οἶν τῆς πήρας Bk. τι; μῶν παρακέκρουσμαί σε; || μῶν τι παρακ. σε; Cob.

c. 58. ὅ λως τὸ σύνταγμα || ὅλον τὸ σύνταγμα Sbdt. — αὐτὸς δὲ ὅτι πλείστους λίθους ξυμφορήσας ἐπιχαλαζώ . . . αὐτούς; || αὐτοῖς

Cob. Ddf.

Berichtigungen.

| | 5. | 13 | Al | nme | rk. | zu c. 1 | 7, 1 | 5 is | t zu schre | eiben ωδε statt ωδε |
|---|----|----|-----|-----|------|---------|------|------------------------|------------|---------------------------------|
| , | ,, | 26 | Z | . 3 | von | oben | ist | nac | h 'Ομήροι | ein Punkt statt ; zu setzen |
| | " | 27 | ,99 | 10 | 22 | 29 | >> | $\mathbf{z}\mathbf{u}$ | schreiben | τί statt τι |
| , | " | 30 | " | 7 | 29 | >> | 22 | 19 | " | ώs " ώ |
| : | ,, | 34 | 99 | 9 | 99 | 99 | 39 | 99 | 29 ' | ξυναναμέμικται st. ξυναμέμικται |
| : | 93 | 54 | 99 | 4 | . 99 | unten | 99 | 19 | ** | őλωs st. όλωs |
| , | ,, | 57 | 93 | 7 | * 29 | oben | 39 | 99 | . 22 | άγνοούντων st. άγνούντων |
| | | | | | | 99 | | 22 | " | παρ' έτέρου st.· [παρ' έτέρου] |
| , | ,, | 63 | 99 | 5 | " | unten | " | -22 | . 99 | ἄχοι ἂν st. ἄχοι ἢν |
| | | | | | | 57 | | | 99 | ήκω st. ήκω |
| | 22 | 82 | 99 | 7 | 29 | oben | 99 | . 99 | ** | xai raïs quhaïs st. xarà quhàs |
| | | 88 | | 7 | | | | | | sumlnage st symlnage |

- " 93 Charon c. 1 ist zu Cod. Urb. die Lesart $\delta \tilde{ev\varrho}$ è $\tilde{k}\eta \lambda v \vartheta \alpha s$ nachzutragen
- " 94 c. 2 gehört die Lesart ὁπότε καὶ φίλος nur zu Cod. 434.
- " 95 c. 2 ist zu Cod. Urb. die Lesart ἐπισκοπεῖν nachzutragen
- " 95 c. 3 gehört die Lesart τι κῦμα nur zu Cod. 434
- " 95 c. 4 gehört die Lesart \acute{o} $\~o$ $\~a$ s $\~o$ $\~a$ os nur zu Cod. A und Cod. 434, nicht zu Cod. Urb.
- " 96 c. 5 hat Cod. Urb. ἐπιλαβόμενοι, nicht wie Cod. 434 ἀπολαβόμενος.

AUSGEWÄHLTE

SCHRIFTEN DES LUCIAN.

ERKLÆRT

VON

JULIUS SOMMERBRODT.

ZWEITES BÄNDCHEN: NIGRINUS. DER HAHN, ICAROMENIPPUS,

ZWEITE AUFLAGE.

BERLIN,
WEIDMANNSCHE BUCHHANDLUNG.
1869.

ZETOULESTO CETYBRIE

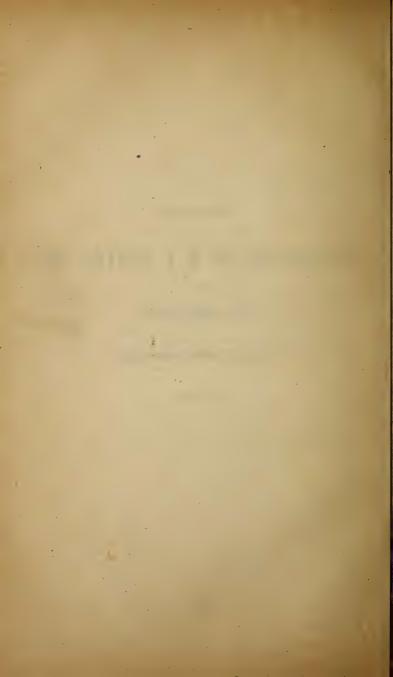
HERRN

PROFESSOR Dr. F. V. FRITZSCHE

ZU ROSTOCK

IN AUFRICHTIGSTER HOCHACHTUNG

GEWIDMET.



VORWORT.

Die Einleitung zum ersten Bändchen wird die Gründe enthalten, warum auch Lucian in den Kreis dieser Sammlung hineingezogen worden ist. An dieser Stelle genüge die Bemerkung, dass die Lectüre desselben nach des Herausgebers Ueberzeugung erst für das Jünglingsalter sich eignet und daher das erste und zweite Bändchen für die zweite, das dritte für die erste Klasse der Gymnasien bestimmt ist. Ausserdem scheint es für die Beurtheilung dieser Bearbeitung nicht überflüssig, zu erwähnen, dass bei der doppelten Aufgabe, sowohl das Bedürfniss der öffentlichen Lehrstunden als das der Privatlectüre zu berücksichtigen, vorzugsweise das letztere ins Auge gefasst worden ist.

Was die Gestaltung des Textes anbetrifft, so ist mir für den Nigrinus durch die Güte des Herrn Professor Dr. Bonitz in Wien eine von Herrn Dr. Ludwig daselbst sehr sorgfältig ausgeführte Vergleichung des Cod. B (bei Jacobitz) zu Theil geworden, die jedoch nur die Genauigkeit der Angaben in der grösseren Ausgabe von Jacobitz bestätigt. Zum Gallus hat der Görlitzer Magistrat mit gewohnter Liberalität die zur Milich'schen Bibliothek daselbst gehörige werthvolle Handschrift (A bei Jacobitz) mir zur Benutzung überlassen. Dagegen ist es mir bisher nicht möglich gewesen, den "Codex optimus" aus der Marcusbibliothek zu Venedig zu vergleichen, auf dessen hohe Wichtigkeit Cobet* schon 1847

^{*} In den Anmerkungen zu seiner oratio de arte interpretandi grammatices et critices fundamentis innixa primario philologi officio. Lugduni Batayorum apud H. W. Hazenberg et socios.

aufmerksam gemacht hat, ohne seit der Zeit, so viel ich weiss, ausser den bereits mitgetheilten Lesarten irgend Etwas von seinem Schatze zu veröffentlichen.

Uebrigens habe ich sowohl zur Kritik als auch zur Erklärung, so weit mir die Literatur auf diesem Gebiete zugänglich war, alles an einzelnen Stellen Zerstreute wie in grössern und kleinern Sammlungen (z.B. von Geist, Menke, Schöne, Seyffert, Weismann und Eyssell) Vereinigte sorgsam und selbständig zum Nutzen dieser Ausgabe verwendet.

Vorzügliche Erwähnung verdient in erster Beziehung das meisterhafte Programm von F. V. Fritzsche (Emendationes Lucianeae. Rostock. 1853), welches dessen schon früher bewiesenen Beruf für die Kritik Lucians auf das Glänzendste bewährt und von Neuem den Wunsch rege macht, dass dieser scharfsinnige Gelehrte zu einer Bearbeitung des ganzen noch vielfach verderbten Textes sich entschliessen möge.

Liegnitz am 28. August 1853.

Julius Sommerbrodt.

Zur zweiten Auflage.

Der am Ende des Vorworts zur ersten Auflage ausgesprochene Wunsch ist seitdem in Erfüllung gegangen. Mit Benutzung eines reichen kritischen Apparates sind von Fr. V. Fritzsche bis jetzt in drei Halbbänden siebzehn Schriften herausgegeben und haben in hohem Grade die Erwartungen befriedigt, die sich seit den im Jahre 1826 erschienenen Epoche machenden Quaestiones Lucianeae an seinen Namen knüpften. Auch andere Kritiker haben sich Lucian mit Liebe zugewendet. Von Immanuel Bekker und W. Dindorf besitzen wir vollständige Ausgaben. Remacly in Bonn und besonders Schwidop in Königsberg haben in

Programmen nicht wenig zur Reinigung des Textes wie zur Ergründung des Sprachgebrauchs beigetragen. Von mir selbst ist seitdem ein grosser Theil der Schätze aus der Marcianischen Bibliothek in Venedig veröffentlicht worden, auf welche Cobet hingewiesen hatte*). W. Dindorf hat in seiner Ausgabe die Collation zweier werthvollen Vaticanischen Handschriften zu einzelnen Stücken bekannt gemacht. Einen gründlichen Versuch zur Feststellung des Werths der Handschriften verdanken wir Siem onsen quaestiones Lucianeae Hadersleben 1866.

Die Forschungen über die Echtheit der Schriften sind durch die Untersuchungen von J. Guttentag (de subdito qui inter Lucianeos legi solet dialogo Toxaride Berlin 1860) und neuerdings durch C. F. E. Knaut (de Luciano libelli qui inscribitur Lucius sive asinus auctore. Lipsiae 1868) und Erwin Rohde (über Lucians Schrift $\triangle OYKIO\Sigma$ H ONO Σ und das Verhältniss zu Lucius von Paträ und den Metamorphosen des Apulejus. Leipzig 1869) gefördert worden.

Einen Beitrag zur Grammatik lieferte du Mesnil***).

Auf dem Gebiete der Kunst hat Blümner**) einen dankenswerthen Anfang gemacht, die in Lucian verborgenen Reichthümer auszubeuten und zu verwerthen.

So hat Lucian in den vielfachsten Beziehungen mehr als je seine alte Anziehungskraft bewährt.

Nur die Schule, die namentlich im Reformationszeitalter unter Melanchthons Einfluss und bis in die ersten Jahrzehnte unsers Jahrhunderts Lucian als einen Lieblingsschriftsteller andern vorzog, seitdem aber von ihm sich abzuwenden anfing, hat ihre Sprödigkeit ihm gegenüber nicht aufgegeben.

Die Directorenconferenz der Provinz Preussen schloss ihn

^{*)} Luciani Codicum Marcianorum lectiones ed. Julius Sommerbrodt. Berolini 1861.

^{**)} H. Blümner, archäolog. Studien zu Lucian. Breslau 1867.

^{***)} A. du Mesnil, grammatica quam Lucianus in scriptis suis secutus es, ratio cum antiquorum Atticorum ratione comparatur. Stolp 1867.

1865 aus dem Kreise der Schulschriftsteller aus und W. Schrader in seinem neusten vortrefflichen Werke: "Erziehungs- und Unterrichtslehre. Berlin 1868' verschärft noch diesen Bann.

Um so erfreulicher ist es, dass in Wiese's "Verordnungen und Gesetze für die höheren Schulen in Preussen" I. 75 bei Angabe des Kanons der classischen Lectüre für die Gymnasien Lucian ohne einen Zusatz des Bedenkens unter den Schriftstellern genannt wird, die je nach Vorliebe einzelner Lehrer oder aus anderen Gründen hin und wieder ihm zugesellt und mit Auswahl gelesen werden.

Thatsächlich oder ausdrücklich haben gewichtige Stimmen wie F. V. Fritzsche, Halm in München, Director Hoffmann in Lüneburg, Jacobitz in Leipzig, Seyffert in Berlin, Schwidop seiner sich angenommen und seiner Wiedereinführung in die Schulen das Wort geredet oder den Weg gebahnt. Unter diesen hebt Hoffmann mit vollem Recht hervor, dass Lucian durch die Feinheit seiner Beobachtung, die Leichtigkeit und den Fluss seines Stils, die Lebendigkeit seines Dialogs einen bescheidenen Platz im Gymnasialunterrichte wohl verdiene.

Auch ich habe mich von seiner Gefährlichkeit in der Schule nicht überzeugen können. Vorausgesetzt dass er mit sorgfältiger Auswahl und nicht früher, als in Secunda gelesen wird, nicht so, dass er die Prosaiker der classischen Zeit verdrängt, sondern in dem Jahrescursus der Secunda und Prima nur auf Wochen ihre Lectüre unterbricht, oder ihr vorangeht, scheint er mir wohl geeignet, nicht nur erfrischend auf die Jugend einzuwirken und ihre Theilnahme an der griechischen Literatur zu beleben, sondern auch einen Blick in den Verfall des Heidenthums zu öffnen, der ihr nicht erspart werden darf, und so das Verständniss des Untergangs solcher Herrlichkeit zu vermitteln. *) Die grossen Geister des Alterthums werden ihr dadurch nicht verleidet sondern nur noch lieber werden.

Freilich bedarf es, um die Lectüre in solcher Weise fruchtbringend zu machen, eines Lehrers, der selbst mit dem Jahrhundert, dem Lucian angehört, sich vertraut gemacht hat und

^{*)} Vgl. die Einleitung zum dritten Bändchen.

den Schriftsteller, wie es die Aufgabe aller Erklärung ist, aus seiner Zeit zu erklären versteht.

Wie man auch über Lucian urtheilen mag, dessen Geist und Sprache in den verschiedenen Schriften so verschiedene Gestalten und Farben annimmt, dass es schwer ist, in seiner Proteusnatur ihn festzuhalten, aufrichtige Liebe zur Wahrheit, tiefen Hass gegen alles hohle, aufgeblasene eitle Scheinwesen wird man ihm nicht absprechen können, und diese einzige Eigenschaft reicht hin, seine spöttische Natur uns in günstigerem Lichte zu zeigen und mit manchem Uebermuth seines immer schlagfertigen, nicht immer wählerischen Witzes zu versöhnen.

Je mehr es gelingen wird, das Untergeschobene von dem Echten zu sondern und die Reihefolge seiner Schriften festzustellen, desto grösseres Interesse wird der dadurch gewonnene tiefere Einblick in seinen Bildungsgang gewähren, destorichtiger wird man ihn in seinem Eigenthum erkennen und seine hohe Bedeutung in der Culturgeschichte würdigen lernen.

Was aber die Klagen über seine Stellung zum Christenthum anbetrifft, so hat man bereits mehr und mehr sich überzeugt, wie wenig sie begründet sind (S. die Einleitung zum ersten Bändchen S. XXVIII ff.), und es ist alle Hoffnung vorhanden, dass sie bald ganz verstummen werden. Ich freue mich, in diesem Punkte für meine Auffassung neuerdings einen so gewichtigen Beistand gefunden zu haben, wie ihn G.F. Her tzberg in seiner Geschichte Griechenlands unter der Herrschaft der Römer II, 429ff. gewährt. Nicht überflüssig ist es vielleicht, daran zu erinnern, wie fern Melanchthon dergleichen Gedanken gewesen sind. Gerade an der Stelle, wo er die Kenntniss der alten Sprachen als ein unentbehrliches Rüstzeug zum Kampfe für das Evangelium preist, und um diese Kenntniss zu erwerben, eine Auswahl Klassiker zur fleißigen Lecture empfiehlt, nennt er von den Griechen außer Homer, Herodot, Demosthenes, aus der grossen Zahl der übrigen nur noch Lucian*).

Für den Text des vorliegenden Bändchens ist es mir gelun-

^{*)} Corpus reformatorum ed. Bretschneider vol. II S. 460.

gen, neue Hülfsmittel zu gewinnen. Der Gefälligkeit des Herrn Prof. Dr. W. Studemund zu Würzburg verdanke ich die Vergleichung des Cod. Vatican. 90 zum Nigrinus, der des Herrn Aldenhoven aus Rendsburg, zum Hahn und zum Icaromenippus. Mein theurer Freund und früherer College Herr Oberlehrer Dr. H. Peter zu Frankfurt a.O. hat die Güte gehabt, den Cod. Vatic. 87 zum Nigrinus und zum Icaromenippus zu collationiren und ausserdem einen Cod. Laurent. 77. 2640 zum Nigrinus bis § 24. Herr Prof. Dr. Reifferscheid in Breslau gestattete mir zum Gallus seine Vergleichung des Cod. Florent. @ (bei Fritzsche) zur Benutzung. Ich selbst habe zu allen drei Dialogen in Venedig Cod. Marcian. 434 nachgesehen. ausserdem den Cod. 436 zum Briefe an den Nigrinus. Endlich stand mir noch ein von Herrn Professor Attilio dal Riddi in Venedig mit seltener Zuvorkommenheit geschenktes Heft zu Gebote, das ausser anderem Handschriftlichen die Lesarten des Cod. Marc. 434 zu Nigrinus enthält und es so mir möglich machte, die Richtigkeit meiner eignen Arbeit zu prüfen.

Ueber den Werth der Handschriften ausführlich zu sprechen ist hier nicht der Ort. Sachverständigen ist durch den Abdruck der abweichenden Lesarten zu selbständigem Urtheile Gelegenheit gegeben. Nur die Bemerkung sei mir erlaubt, dass nächst dem als ausgezeichnet anerkannten Cod. 436 Marcianus der Cod. Vatic. 87 von den verglichenen immer mehr Anspruch auf Zuverlässigkeit gewinnt.

Kiel am 23. Mai 1869.

Julius Sommerbrodt.

NIGRINUS.

I. (c. 1—11.) Lucian reist wegen einer Augenkrankheit nach Rom. Dort besucht er gelegentlich den Philosophen Nigrinus. Im Laufe der Unterhaltung mit ihm vergisst er den eigentlichen Zweck seiner Reise. Ueber sein geistiges Auge verbreitet sich plötzlich eine Klarheit, die ihm alle Dinge in ihrem wahren Werthe zeigt und über seine frühere Verblendung ihn belehrt. Ein andrer Mensch kehrt er in seinen Wohnsitz* zurück. Voll Erstaunen und Verwunderung nimmt ein Freund, der ihm begegnet, diese Umwandlung wahr. Da erzählt ihm Lucian, was sich mit ihm zugetragen, und versucht es auf dessen Wunsch, die hohen Lehren des Meisters, der so Grosses an ihm gethan hat, zu wiederholen.

II. (c. 12—34.) Der nun folgende Vortrag — wie Lucian wiederholt versichert, ein schwaches Abbild dessen, was er aus Nigrinus Munde gehört — beginnt mit der Charakteristik der Athenienser, deren einfachen, freimüthigen und zugleich feinen, der Philosophie zugewendeten Sinn Nigrinus rühmend hervorhebt. Athen gegenüber erscheint ihm Rom als die Heimath der Habsucht, Genusssucht, Lüge und Heuchelei. Als er das erste Mal aus Griechenland nach Rom zurückkehrt, fühlt er sich von dem Leben und Treiben, das seiner dort wartet, so sehr abgestossen, dass er selbst an den Thoren der Stadt noch Bedenken trägt, sie wieder zu betreten. Nur die Erwägung, dass

^{*} Sein damaliger Aufenthaltsort ist nirgends angegeben, scheint aber, wie sich aus c. 1. $(ο\~iτος εν βραχεῖ;)$, c. 2. (εστάλην μεν εὐθὑ τῆς πόλεως) und c. 38. schliessen lässt, von Rom nicht weit entfernt gewesen zu sein. Lucian II.

gerade der Verführung gegenüber die Festigkeit des Mannes sich bewähren könne, und dass die Thorheiten der Menschen, von der über sie erhabenen Höhe betrachtet, ein unterhaltendes Schauspiel zu gewähren vermögen, bestimmt ihn zu bleiben (c. 17. 18).

Der erste dieser beiden Punkte wird mit wenigen Worten c. 19 u. 20. begründet. Ausführlicher ist der zweite c. 21-34. behandelt. Mannigfaltige, lose an einander gereihte Bilder aus den verschiedensten Kreisen des römischen Lebens veranschaulichen die Verirrungen und Thorheiten der Zeit. Der Hochmuth der Reichen, die Niedrigkeit der Schmeichler, die leidenschaftliche Liebe zu Theater und Circus, das Treiben in den Bädern, die Ueppigkeit und Unnatürlichkeit der Genusssucht u. a. treten in scharfen, klaren Umrissen vor unser Auge, immer begleitet und beleuchtet von dem bald witzig spottenden, bald ernst tadelnden Urtheile des Nigrinus. Sein in Sokratischer Weise einfaches, dem Schein und der Unwahrheit abholdes Wesen dringt vor allen Dingen auf Einklang der Lehre und des Lebens, und tritt deshalb mit allem Nachdruck namentlich gegen die Philosophen der Zeit auf, welche in selbstgefälliger Aufgeblasenheit mit ihrer Wissenschaft prunken und durch ihren Wandel ihre Lehren Lügen strafen.

III. (c. 35—38.) Lautlos, schliesst Lucian, habe er dem Vortrage des Nigrinus zugehört. Noch Niemand hatte einen so tiefen Eindruck auf ihn gemacht, noch Niemand wie dieser, ein tüchtiger Schütze, die rechte Stelle getroffen. Und als auch der Freund bekennt, von der Wahrheit der Worte getroffen zu sein, heisst er ihn wie Telephus bei dem, der ihn verwundet, Heilung suchen.

Ob Nigrinus ein erdichteter Name ist, wissen wir nicht. Geschichtlich ist über ihn nichts bekannt. Die durch einen Brief an ihn eingeleitete Schrift stammt wahrscheinlich aus der Zeit, wo Lucian sein Wanderleben als Rhetor aufgiebt und zum Studium der Philosophie überzugehen anfängt. (S. die Einleit. zum ersten Bändchen.) Der Ausdruck hat noch vorherrschend rhetorisches Gepräge, auch fehlt es dem Dialoge noch an der Frische und dramatischen Lebendigkeit, welche die späteren auszeichnet; allein die Lucian eigenthümlihe Feinheit der Beobachtung und Schärfe der Charakteristik tritt auch hier schon unverkennbar hervor. Zur Kenntniss des Privatlebens der Römer liefert sie einen sehr wichtigen Beitrag.

ΠΡΟΣ ΝΙΓΡΙΝΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Λουκιανός Νιγρίνω εὖ πράττειν.

Η μέν παροιμία φησί, Γλανια είς Άθήνας, ώς γελοΐον όν, εί τις έκει κομίζοι γλαύκας, ότι πολλαί παρ' αὐτοῖς εἰσίν. ἐγωὶ δ' εἰ μὲν δύναμιν λόγων ἐπιδείξασθαι βουλόμενος έπειτα Νιγρίνω γράψας βιβλίον έπεμπον, εί-5 χόμην αν τῷ γελοίφ γλαῦκας ώς ἀληθῶς ἐμπορευόμενος. έπει δε μόνην σοι δηλώσαι την έμην γνώμην εθέλω, δπως τε νῦν ἔχω καὶ ὅτι μὴ παρέργως πρὸς τῶν σῶν λόγων είλημμαι, αποφεύγοιμ' αν είκότως καὶ τὸ τοῦ Θουκυδίδου λέγοντος, ότι ή άμαθία μεν θρασεῖς, όκνηρούς δε τὸ λε-10 λογισμένον ἀπεργάζεται· δῆλον γάρ, ώς οὐχ ή ἀμαθία μοι μόνη τῆς τοιαύτης τόλμης, ἀλλὰ καὶ ὁ πρὸς τοὺς λόγους έρως αίτιος. έρδωσο.

1. Γλαθκα είς Αθήνας, auch γλαύκ' 'Αθήναζε, γλαύκα 'Αθηναίois, Sprichwort zur Bezeichnung Derer, die etwas Ueberflüssiges

ώς γελοῖον ὄν ,in der Voraussetzung, in der Meinung dass', sub-

jectiver Grund.

2. παρ' αὐτοῖς obgleich 'Αθήνας vorhergeht (Synesis). Vgl. Ti-mon c. 9. οὐδ' ἀπέβλεψα εἰς τὴν 'Αττικήν και μάλιστα έξ ού φιλοσοφία και λόγων ἔριδες ἐπεπόλα-

σαν αὐτοῖς.

3. εί - ἐπιδείξασθαι βουλόμενος ἔπειτα - ἔπεμπον, ἔπειτα hebt die temporale Bedeutung des vorangehenden Particips hervor. Vgl. Icarom. c. 17. ωσπερ αν εί τις παραστησάμενος πολλούς χορούς ἔπειτα προστά-ξειε — ἴδιον ἄδειν μέλος. Ebenso είτα nach Participien (z. B. Gall. c. 7. 14.), τότε Anachars. c. 10. χρη τον όρεγόμενον αὐτῆς πολλά

τὰ δυσχερή ἀνασχόμενον --τότ' ήδη τὸ λυσιτελές καὶ ήδὺ τέλος - περιμένειν.

6. ὅπως τε νῦν ἔχω, wie es jetzt mit mir steht, d. i. welche Ansicht, welche Ueberzeugung ich jetzt habe, wie Somn. c. 2. ώς έκαστος γνώμης ἢ ἐμπειρίας εἶχεν.

7. ὅτι μὴ παρέργως εἔλημ-

μαι. S. zu c. 24.

παρέργως, beiläufig, oberflächlich, ohne nachhaltige Wirkung. So παρέργως ἀχούειν Demosth. encomium c. 26.

8. εἰχότως, theils billiger Weise, mit Recht; theils ,natürlich'. Beide Bedeutungen auch in čoize. S. c. 8. 10.

το τοῦ Θουχυδίδου. Thucydidis illud. Die folgenden Worte sind aus dem Gedächtnisse angeführt. Bei Thucyd. II. 40. heisst es άμαθία μεν θράσος, λογισμός δὲ ὅκνον φέρει.

ΝΙΓΡΙΝΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ. ΕΤΑΙΡΌΣ, ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ.

ΕΤΑΙ. 'Ως σεμνός ημίν σφόδρα καὶ μετέωρος ἐπανελήλυθας. οὐ τοίνυν προσβλέπειν ήμᾶς ἔτι ἀξιοῖς οὐθ' διιιλίας μεταδίδως ούτε κοινωνεῖς τῶν διιοίων λόγων, ἀλλ' άφνω μεταβέβλησαι καὶ όλως ύπεροπτικῷ τινι ἔοικας. ήδέως δ' αν παρα σοῦ πυθοίμην, όθεν ούτως ατόπως 5 έχεις, καὶ τί τούτων αἴτιον.

ΔΟΥΚ. Τί γὰρ ἄλλο γε, ω εταῖρε, ἢ εὐτυχία;

ΕΤΑΙ. Πῶς λέγεις;

ΔΟΥΚ. Όδοῦ πάρεργον ήκω σοι εὐδαίμων τε καὶ μακάριος γεγενημένος καὶ τοῦτο δὴ τὸ ἀπὸ τῆς σκηνῆς 10 όνομα, τρισόλβιος.

ΕΤΑΙ. Ἡράκλεις, οὕτως ἐν βραχεῖ;

ΔΟΥΚ. Καὶ μάλα. ΕΤΑΙ. Τί δὲ τὸ μέγα τοῦτό ἐστιν, ἐφ' ὅτῳ καὶ κομας, ενα μή εν πεφαλαίω μόνω εθφραινώμεθα, έχωμεν δέ 15 τι καὶ ἀκριβῶς εἰδέναι τὸ πᾶν ἀκούσαντες;

ΔΟΥΚ. Οὐ θαυμαστὸν εἶγαί σοι δοκεῖ πρὸς Διός, αντί μεν δούλου με έλεύθερον, αντί δε πένητος ώς αληθῶς πλούσιον, ἀντὶ δὲ ἀνοήτου τε καὶ τετυφωμένου γενέσθαι μετριώτερον;

1. 5. οῦτως ἀτόπως, nicht am (gewöhnlichen) Orte d. i. verändert.

9. όδοῦ πάρεργον, sprichwörtlich unterweges, beiläufig. Vgl. Icarom. c. 11. Jupit. Trag. c. 21. ὁ Θησεὺς ἐχ Τροιζῆνος ξς Αθήνας ζών όδοῦ πάρεργον εξέχοψε τοὺς χαχούργους.

10. τοῦτο δὴ τὸ ἀπὸ τῆς σχηνῆς ὄνομα, dieser Name von der Bühne, d. i. ,so heisstes ja wohl (δη) auf der Bühne', Apposition zu τρισόλβιος; häufiger noch als Apposition vor einem ganzen Satze. Vgl. c. 6. wo τοῦτο γάρ τοι τὸ τοῦ Όμήρου Apposition zu σπεύδοντα καλ αὐτὸν παρακαλεῖς ist. c. 31. τοῦτο δη τὸ ... λεγόμενον zu ηδη καὶ παρά θύραν εἰσβιαζόμεvos. Ebenso τὸ τῆς εὐχῆς de mercede conductis c. 13. τὸ τῆς παροιμίας Dial. Mort. VI. 2. τὸ τοῦ λόγου Demon. 4. u. a.

20

11. τοισόλβιος, z. B. Soph. Fragm. 719. ed. Dindf.

ώς τρισύλβιοι κείνοι βροτών, οι ταῦτα δερχθέντες τέλη

μολοῦσ' ἐς "Αιδου.

15. Γνα μη — εὐφραινώ-μεθα schliesst sich nicht an das vorhergehende the de - fotiv an. sondern an ein ausgelassenes: ,Sage

ETAI. Μέγιστον μέν οὖν· ἀτὰς οὖπω μανθάνω σα- 2 φῶς, ὅ τι καὶ λέγεις.

ΔΟΥΚ. Ἐστάλην μεν εὐθὰ τῆς πόλεως βουλόμενος ἰατοὸν ὀφθαλμῶν θεάσασθαί τινα: τὸ γάρ μοι πάθος τὸ 5 ἐν τῷ ὀφθαλμῷ μᾶλλον ἐπετείνετο.

ΕΤΑΙ. Οἰδα τούτων ἕκαστα, καὶ ηὐξάμην σέ τινι

σπουδαίω ἐπιτυχεῖν.

ΑΟΥΚ. Δόξαν ουν μοι διὰ πολλοῦ προσειπεῖν Νιγεῖνον τὸν Πλατωνικὸν φιλόσοφον, εωθεν εξαναστὰς ὡς 10 αὐτὸν ἀφικόμην καὶ κόψας τὴν θύραν τοῦ παιδίου ἀγγείλαντος εἰσεκλήθην καὶ παρελθών εἴσω καταλαμβάνω τὸν μὲν ἐν χερσὶ βιβλίον ἔχοντα, πολλὰς δὲ εἰκόνας παλαιῶν φιλοσόφων ἐν κύκλῳ κειμένας. προὔκειτο δὲ ἐν μέσῳ καὶ πινάκιόν τισι τῶν ἀπὸ γεωμετρίας σχημάτων καταγεγραμ-15 μένον καὶ σφαῖρα καλάμου πρὸς τὸ τοῦ παντὸς μίμημα, ὡς ἐδόκει, πεποιημένη. σφόδρα οὖν με φιλοφρόνως ἀσπασά-3 μενος ἡρώτα, ὅ τι πράττοιμι. κὰγὼ πάντα διηγησάμην αὐτῷ, καὶ δῆτ' ἐν μέρει καὶ αὐτὸς ἡξίουν εἰδέναι, ὅ τι τε πράττοι καὶ εἰ αὖθις αὐτῷ ἐγνωσμένον εἴη στέλλεσθαι 20 τὴν ἐκὶ τῆς Ἑλλάδος. ὁ δὲ ἀρξάμενος, ὧ ἑταῖρε, περὶ τούτων λέγειν καὶ τὴν ἑαυτοῦ γνώμην διηγεῖσθαι τοσαύτην τινά μου λόγων ἀμβροσίαν κατεσκέδασεν, ώστε καὶ

mir das', eine auch im Lateinischen und Deutschen gewöhnliche Ellipse.

2. 2. ὅ τι καὶ λέγεις. καὶ = tandem. Oft bei Lucian, sowohl in unabhängigen, wie in abbängigen Fragen. c. 17. ἢ τί καὶ πράξειν διέγνωκας, c. 23. τί καὶ φρονήσειν ἐκείγους εἰκός ἐστιν; Char. c. 9. βούλει ἀκούσωμεν αὐτῶν ὅ τι καὶ λέγουσι; De hist. cser. c. 3. ἐπεὶ μηδὲγ εἶγεν ὅ τι καὶ πράττοι.

3. εὐθὺ τῆς πόλεως, gerades Weges nach der Stadt Rom. Diall. Deor. XX. 15. πλέω εὐθὺ τῆς Ἑλ-

λάδος.

8. $\delta \delta \xi \alpha \nu$, Particip, Accus. absolut. bei unpersönlichen Ausdrükken, vgl. $\mu \epsilon \lambda o \nu$ c. 9.

διά πολλοῦ, nach langer

Zeit.

 εωθεν, über die Sitte des Morgenbesuchs bei den Römern s. c. 22.

11. εἰσεκλήθην wie Icarom. c. 22. 15. τοῦ παντός, des Weltalls. Icarom. c. 5. τῶν ὅλων.

3. 18. καὶ δῆτ' ἐν μέρει, natürlich meinerseits, vicissim. Vgl. de hist. consorb. c. 1. Nicht wesentlich verschieden ἐν τῷ μέρει. Gall. c. 18. καταγελᾶς μου [καὶ] σὰ ἐν τῷ μέρει (ὰ τοπ τουν). Anach. c. 1. κατέψησε μάλα εἰρηνικῶς ἄτερος τὸν ἔτερον ἐν τῷ μέρει (Jeder seines Theils). c. 18. τὰ δ' ἄλλα εἰς ΰστερον διδάξη με κατὰ καιρὸν ἔκαστον ἐν τῷ μέρει (der Reihe nach).

τάς Σειρηνας έκείνας, εί τινες άρα έγένοντο, καὶ τάς Κηληδόνας καὶ τὸν Όμήρου λωτὸν ἀρχαῖον ἀποδεῖξαι· οθτω 4 θεσπέσια έφθέγξατο. προήχθη γάρ αὐτήν τε φιλοσοφίαν έπαινέσαι καὶ τὴν ἀπὸ ταύτης έλευθερίαν καὶ τῶν δημοσία νομιζομένων άγαθων καταγελάσαι, πλούτου καὶ δόξης 5 καὶ βασιλείας καὶ τιμῆς, ἔτι τε χρυσοῦ καὶ πορφύρας καὶ των πάνυ περιβλέπτων τοῖς πολλοῖς, τέως δὲ κάμοὶ δοκούντων άπες έγωγε άτενεί καὶ άναπεπταμένη τῆ ψυχῆ δεξάμενος αθτίκα μεν οθδε είχον εικάσαι δπερ επεπόνθειν, άλλα παντοίος έγιγνόμην καὶ άρτι μέν έλυπούμην, έλη- 10

1. τας Σειρηνας. Hom. Odyss. XII. 158, 159.

Σειρήνων μέν πρώτον ανώγει θεσπεσιάων

φθόγγον άλεύασθαι καὶ λειμῶν' ανθεμοέντα ff.

2. Κηληδόνας, die Besänftigerinnen, mythische, gleich den Sirenen mit zauberisch verlokkendem Gesange begabte Wesen. Wer sie hörte, schmachtete hin, indem er vor Entzücken Speise und Trank vergass.

καὶ τὸν Όμήρου λωτόν.

Odyss. IX. 94 ff. των δ' ός τις λωτοΐο φάγοι μελιήδεα καρπόν,

οὐκέτ' ἀπαγγείλαι πάλιν ήθελεν ουδε νέεσθαι,

άλλ' αὐτοῦ βούλοντο μετ' ἀνδοάσι Αωτοφάγοισιν

λωτὸν ἐρεπτόμενοι μενέμεν νόστου τε λαθέσθαι.

άρχαῖον αποδείξαι, altmodisch darstellen, d. h. verdunkeln.

4. 7. δοπούντων, erg. είναι

πεοιβλέπτων.

 $\hat{8}$. $\hat{\alpha} \tau \varepsilon \nu \varepsilon \tilde{\imath} - \tau \tilde{\eta} \psi \nu \chi \tilde{\eta}$, vom leiblichen Auge auf das geistige übergetragen. ἀτενες ὁρᾶν, ἀφορᾶν, καθοράν und βλέπειν, αναβλέπειν, ἀποβλέπειν häufig bei Lucian. Vgl. Icarom. c. 12.

άναπεπταμένη, patens. Vgl. Tacit. Germ. c. 22. tanquam nullo magis tempore aut ad simplices cogitationes pate at animus, aut ad magnas incalescat.

9. αὐτίκα μὲν, für den Au-genblick; der Gegensatz folgt erst c. 5. προϊών δέ, im weiteren Verlaufe, nach längerer Dauer. Die Gliederung der Sätze ist folgende:

I. αὐτίκα μέν — Zweifel und

Unruhe:

1. ἄρτι μεν ελυπούμην καὶ μόνον οὐκ ἐδάκουον, Trauer und Thränen;

2. ἄρτι δ έ.

a. αὐτὰ μὲν ἐδόκει μοι τα-πεινὰ κ. καταγέλαστα, Geringschätzung der bisherigen Güter, und

· b. ἔχαιρον δ' αὖ — ἀναβλέπων, Freude über die Erlösung

aus Nacht.

ΙΙ. προϊών δὲ ές τόδε προήχθην gleichmässiges Gefühl des Glücks.

ελκάσαι, sich ein Bild, ελκών, eine Vorstellung machen. Vgl. 31.

10. παντοῖος ἐγιγνόμ., alle Gestalten annehmen, d. h. ausser sich gerathen, sich keinen Rath wissen, theils vor Freude oder Verlegenheit, theils aus Furcht und Schrecken. Pro lapsu in Salut. c. 1. παντοῖος τν ὑπὸ ἀπορίας. Demon. c. 6. $\pi \alpha \nu \tau o i o \nu \varsigma - \dot{\nu} \pi^{\dot{\gamma}} \epsilon \dot{\nu}$ φροσύνης γενομένους. - Εληλεγμένων. ελέγχω tadeln, herabsetzen, verwerfen.

λεγμένων μοι των φιλτάτων, πλούτου τε καὶ ἀργυρίου καὶ δόξης, καὶ μόνον οὐκ ἐδάκουον ἐπ' αὐτοῖς καθηρημένοις, άρτι δε αὐτὰ μεν εδόκει μοι ταπεινά καὶ καταγέλαστα. έχαιρον δ' αὖ ώσπερ ἐκ ζοφεροῦ τινος ἀέρος τοῦ βίου 5 τοῦ πρόσθεν ές αλθρίαν τε καλ μέγα φῶς ἀναβλέπων. ώστε δή, τὸ καινότατον, τοῦ ὀφθαλμοῦ μέν καὶ τῆς περὶ αὐτὸν ἀσθενείας ἐπελανθανόμην, τὴν δὲ ψυχὴν ὀξυδερκέστερος κατά μικρον έγιγνόμην έλελήθειν γάρ τέως αὐτὴν τυφλώττουσαν περιφέρων. προϊών δε ές τόδε περιήχθην, 5 10 δπερ άρτίως ημίν ἐπεκάλεις γαῦρός τε γὰρ ὑπὸ τοῦ λόγου καὶ μετέωρός είμι καὶ όλως μικρὸν οὐκέτι οὐδὲν ἐπινοω. δοκω γάρ μοι δμοιόν τι πεπονθέναι πρός φιλοσοφίαν, οξόνπες και οι Ίνδοι πρός τον οξνον λέγονται παθείν, ότε πρώτον έπιον αὐτοῦ. θερμότεροι γὰρ όντες φύσει 15 πιόντες ἰσχυρὸν ούτω ποτὸν αὐτίκα μάλα ἐξεβακχεύθησαν καὶ διπλασίως ὑπὸ τοῦ ἀκράτου ἐξεμάνησαν. οὕτω σοι καὶ αὐτὸς ἔνθεος καὶ μεθύων ὑπὸ τῶν λόγων περιέρχομαι.

ΕΤΑΙ. Καὶ μὴν τοῦτό γε οὐ μεθύειν, ἀλλὰ νήφειν 6 τε καὶ σωφρονεῖν ἐστιν. ἐγω δὲ βουλοίμην ἄν, εἰ οἶόν τε,

2. $\mu \acute{o} v o v o \mathring{v} z = tantum non,$ beinahe.

4. ξχ ζοφεροῦ τινος ἀέρος — ἀναβλέπων mit Beziehung auf Plato's Staat VII. zu Anfang, wo die grosse Menge mit gefangenen Bewohnern einer dunklen Höhle verglichen wird.

6. ωστε, oft so zu Anfang des Satzes, demnach, daher. S. c. 9.38.

τό zαινότατον, wie c. 22. 34. Gallus c. 27, und an unzähligen andern Stellen, parenthetisch, ein abgekürzter Relativsatz, was das Unerhörtesteist'. (Vgl. Abdic. c. 14. σὐ δέ, ὅπερ ἀγνωμονέστατον, σωφρονήσας εὐθὺς εἰς διαστήριον ἀγεις.) — Als regierender Hauptsatz mit folgendem ὅτι Piscator c. 26. καὶ τὸ πάντων δεινότατον, ὅτι ταῦτα ποιῶν

καὶ ὑπὸ τὸ σὸν ὄνομα ... ὑποδύεται. — Die Form des vollständigen Satzgefüges, auf welches diese Verkürzungen zurückzuführen, Prometh. c. 17. ὅ δὲ μάλιστά με ἀποπνίγει τοῦτ' ἐστιν, ὅτι μεμφόμενοι τὴν ἀνθομποποιίαν καὶ μάλιστά γε τὰς γυναϊκας ὅμως ἐρᾶτε αὐτῶν ...

8. κατά μικοόν, ,nach und nach'.

5. 9. $\xi \varsigma \tau \delta \delta \varepsilon$, in diesen Zustand.

10. ὑπὸ τοῦ λόγου der Singularis hier wie c. 9. παρ' ὅλον τὸν λόγον c. 10. 35. vom ganzen Vortrage, dagegen der Pluralis c. 3. 5. 6. 7. 11. 12. zur Bezeichnung der einzelnen Theile.

13. οἰόνπερ καὶ οἰ Ἰνδοὶ λέγονται παθεῖν. Dionysos überwand sie auf seinem Erobeαὐτῶν ἀκοῦσαι τῶν λόγων οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἀπορεῖν αὐτῶν οίμαι θέμις, άλλως τε εί καὶ φίλος καὶ περὶ τὰ ὅμοια

έσπουδακώς ὁ βουλόμένος ακούειν είη.

ΔΟΥΚ. Θάζοει, ώγαθέ τοῦτο γάρ τοι τὸ τοῦ Όμήρου, σπεύδοντα καὶ αὐτὸν παρακαλεῖς, καὶ είγε μὴ έφθης, 5 αὐτὸς ὰν ἐδεήθην ἀκοῦσαί μου διηγουμένου μάρτυρα γάρ σε παραστήσασθαι πρός τούς πολλούς έθέλω, δτι ούκ άλόγως μαίνομαι άλλως τε καὶ ήδύ μοι τὸ μεμνῆσθαι αὐτῶν πολλάκις, καὶ ταύτην ήδη μελέτην ἐποιησάμην ἐπεὶ κάν μή τις παρών τύχη καὶ ούτω δὶς ἢ τρίς τῆς ἡμέρας 10 7 ανακυκλώ πρός εμαυτόν τα είρημένα. και ώσπερ οι έρασταὶ τῶν παιδικῶν οὐ παρόντων ἔργ' ἄττα καὶ λόγους είρημένους αὐτοῖς διαμνημονεύουσι καὶ τούτοις ἐνδιατρίβοντες έξαπατῶσι τὴν νόσον, ώς παρόντων σφίσι τῶν άγαπωμένων ένιοι γοῦν αὐτοῖς καὶ προσλαλεῖν οἴονται, 15 καὶ ως ἄρτι λεγομένων πρὸς αὐτοὺς ὧν τότε ήκουσαν ήδονται, καὶ προσάψαντες τὴν ψυχὴν τῆ μνήμη τῶν παρεληλυθότων σχολήν ούκ άγουσι τοῖς εν ποσίν ανιᾶσθαι· ούτω δή καὶ αὐτὸς φιλοσοφίας οὐ παρούσης τοὺς λόγους, οῦς

rungszuge in Asien durch Wein, da es ihm nicht auf andre Weise

gelungen war.

6. 1. ἀπορεῖν αὐτῶν wie Toxar. c. 25. ἀπορήσεις τῶν ἀναγκαίων Cynic. c. 13. ὑποδημάτων απόρως έχειν.

4. τοῦτο γάο τοι τὸ τοῦ Ομήρου, s. zu c. 1.

5. σπεύδοντα καὶ αὐτὸν παρακαλεῖς. II. VIII. 293, wo Teukros die Worte zu Agamemnon spricht τί με σπεύδοντα καὶ αὐτὸν

παρακαλείς.

8. άλλως τε, überdies, übrigens, vgl. Gallus c. 16. καὶ gehört zu ήδύ. Zu unterscheiden von άλλως τε und άλλως τε και mit εl, oder mit dem Particip, zumal wenn und zumal da.

9. ταύτην ήδη μελέτην ἐποιησάμην, ich habedaraus

eine Uebung gemacht, den von Nigrinus mir gehaltenen Vortrag im Zusammenhange zu wiederholen. Vgl. zu c. 27. οι ταύτην ἄσκησιν ύπελάμβανον.

10. καὶ οὕτω nimmt das vorhergehende κάν τις μη παρών τύχη

noch einmal auf.

11. και ώσπεροί έρασταί..; der Nachsatz beginnt erst mit den

Worten οΰτω δη . .

7. 15. $\gamma o \tilde{v} v$ folgert $(o \tilde{v} v)$ aus dem Allgemeinen das Besondere, das mit Nachdruck hervorgehoben wird $(\gamma \epsilon)$; daher oft in der Bedeutung: zum Beispiel. Vgl. c. 13. ξμέμνητο γοῦν. c. 33. απέφαινε γοῦν. Gall. c. 14. De hist. cscr. c. 24.

18. $\sigma \chi o \lambda \dot{\eta} v - \ddot{\alpha} \gamma o v \sigma \iota$, wie unten σχολάζουσι c. 22. Vgl. ήσυχίαν άγειν Bis Acc. c. 22. εξοήνην

τότε ἤκουσα, συναγείρων καὶ πρὸς ἐμαυτὸν ἀνατυλίττων οὐ μικρὰν ἔχω παραμυθίαν, καὶ ὅλως καθάπερ ἐν πελάγει καὶ νυκτὶ πολλῆ φερόμενος ἐς πυρσόν τινα τοῦτον ἀποβλέπω, πᾶσι μὲν παρεῖναι τοῖς ὑπὶ ἐμοῦ πραττομένοις τὰ αὐτὰ πρός με λέγοντος ἐνίστε δέ, καὶ μάλιστα ὅταν ἐνερείσω τὴν ψυχήν, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ μοι φαίνεται καὶ τῆς φωνῆς ὁ ἦχος ἐν ταῖς ἀκοαῖς παραμένει καὶ γάρ τοι κατὰ τὸν κωμικὸν ὡς ἀληθῶς ἐγκατέλιπέ τι κέντρον 10 τοῖς ἀκούουσι.

ΕΤΑΙ. Παῦε, ὧ θαυμάσιε, μακρὸν ἀνακρουόμενος, 8' καὶ λέγε ἐξ ἀρχῆς ἀναλαβὼν ἤδη τὰ εἰρημένα· ὡς οὐ μετρίως με ἀποκναίεις περιάγων.

ΔΟΥΚ. Εὖ λέγεις, καὶ οὕτω χρη ποιεῖν. ἀλλ' ἐκεῖνο, 15 ὧ ἑταῖρε, ἤδη τραγικοὺς ἢ καὶ νη Δία κωμικοὺς φαύλους ἑώρακας ὑποκριτάς, τῶν συριττομένων λέγω τούτων

ανείν Bis Acc. c. 28. παζδησίαν

αγειν Lexiph. c. 17.

3. ξς πυοσόν τινα τοῦτον ἀποβλέπω, auf ihn, wie auf einen Leuchtthurm. Ueber diesen Gebrauch von τις s. zu Icar. c. 1.

9. κατὰ τὸν κωμικόν, wie der Komödiendichter (Eupolis, ein älterer Zeitgenosse des Aristophanes) von Perikles Redegewalt sagt. Vgl. c. 38. Gall. c. 23.

ξγκατέλιπέ τι κέντοον τοῖς ἀκούουσι. Vollständig (Fr. 6, 94):

Κράτιστος οδτος έγενει' άνθρώπων λέγειν

όποιε παρέλθοι δ', ωσπερ άγαθοί δρομής

έχ δέχα ποδών ἥρει λέγων τοὺς δήτορας,

Β. ταχὺν λέγεις μέν, πρὸς δέ γ' αὐτοῦ τῷ τάχει

Πειθώ τις ξπεκάθιζεν ξπὶ τοῖς χείλεσι.

Οῦτως ἐκήλει, καὶ μόνος τῶν ἡητόρων

τὸ κέντρον εγκατέλειπε τοῖς ἀκροωμένοις. 8. 11. Παῦε, namentlich bei Dichtern, nicht selten wie παύου; bei Lucian in diesem Sinne selbst mit dem Part., wie hier ἀνακου-όμενος. Vgl. Gall. c. 4. 6.

11. μαχ ψὸν ἀναχ ουνόμενος nach F. V. Fritzsche's meisterhafter Verbesserung. Sinn: Höre auf mit deinem langen Vorspiele d. i. mit deiner langen Einleitung; ἀναχουίεσθαι von Saiteninstrumenten präludiren. Vgl. Bis Accus. c. 26. Για μὴ μαχοὰ προομμάζωμαι.

14. all' excivo = at illud! elliptisch, wenn man einen plötzlich sich aufdrängenden Gedanken, um ihn nicht zu vergessen, vorbringt: "aber das wollt ich Dir noch sagen,

Dich noch fragen'.

16. τῶν συριττομένων partitiver Genetiv ohne regierendes τις wie c. 24. c. 30. Ueber συρίττεσθαι vgl. c. 9. 10. und Luc. apol. c. 5, wo es von den Schauspielen heisst: ἐχπίπτοντες καὶ συριττόμενοι, ἐνίστε δὲ καὶ μαστιγούμενοι τινες αὐτῶν, ώς ἄν τῷ θεάτρω δοχῆ.

καὶ διαφθειρόντων τὰ ποιήματα καὶ τὸ τελευταΐον έκβαλλομένων, καίτοι των δραμάτων πολλάκις εὖ έχόντων τε καὶ νενικηκότων;

ΕΤΑΙ. Πολλούς οἶδα τοιούτους. αλλά τί τοῦτο; ΔΟΥΚ. Δέδοικα, μή σοι μεταξύ δόξω γελοίως αὐτά 5 μιμείσθαι, τὰ μὲν ἀτάκτως συνείρων, ἐνίστε δὲ καὶ αὐτὸν ύπ' ἀσθενείας τὸν νοῦν διαφθείρων, κἆτα προαχθῆς ἡρέμα καὶ αὐτοῦ καταγνῶναι τοῦ δράματος. καὶ τὸ μὲν ἐμὸν οὐ πάνυ ἄχθομαι, ή δε ύπόθεσις οὐ μετρίως με λυπήσειν έοικε συνεκπίπτουσα καὶ [τὸ ἐμὸν μέρος] ἀσχημονοῦσα. 10 9 τοῦτ' οὖν παρ' δλον μέμνησό μοι τὸν λόγον, ώς ὁ μὲν ποιητής ήμιν των τοιούτων άμαρτημάτων άνεύθυνος καί τῆς σκηνῆς πόδρω που κάθηται, οὐδεν αὐτῷ μέλον τῶν ἐν τῷ θεάτρω πραγμάτων. ἐγω δ' ἐμαυτοῦ σοι πεῖραν παρ-

1. τὸ τελευταῖον wie τὰ τελευταῖα (Gall. c. 20. Demon. c. 11.) oft bei Lucian = postremo, nie zusammenfassend wie denique, Vgl.

c. 22. und τέλος c. 35.

2. παίτοι τῶν δοαμάτων - εὖ ἐχόντων. καίτοι mit dem Particip., bei späteren Schriftstellern, namentlich Lucian, sehr oft wie καίπεο, καὶ ταῦτα als Concessivpartikel; bei den früheren gewöhnlich nur bei einem selbstständigen Satze. Vgl. c. 20. De hist. conscr. c. 57. Timon c. 34. οἰ-μώξεσθε ἤθη καίτοι (obgleich) θεοί οντες. De salt. c. 79.

5. μεταξύ, absolut , mitten drin', während ich des Nigrinus Vortrag wiederzugeben versuche. S. c. 13. De hist, escr. c. 22. Gallus

6. τὰ μὲν — συνείρων, in freierer Weise folgt ενίοτε δε - δια-

φθείοων. Vgl. Icar. c. 6.

7. ηρέμα, nach und nach, allmählich; bei Lucian sehr beliebt, c. 12. 37. Icarom. c. 3. 9.

8. καὶ τὸ ἐμόν, was mich anbetrifft.

9. ὑπόθεσις, die Fabel, die dem Drama zum Grunde liegt (argumentum), übergetragen auf den

Vortrag des Nigrinus.

10. ἔοικε. S. zu εἰκότως oben im Briefe an Nigrinus. Die persönliche Construction mit dem Infin. des Futur. häufig bei Lucian, wie c. 10. Lexiph. c. 1. νέπταρος γάρ τινος ἔοικας οἰνοχοήσειν ἡμῖν. 16. 19. Ebenso δοκεῖν Lexiph. c. 16. κοουβαντιάσειν μοι δοχώ.

συνεκπίπτουσα. Das von der Bühne entlehnte Bild wird fortgeführt: ἐκπίπτειν, von Schauspielern, die ihre Rolle schlecht spielen, dann vom Drama selbst, ,durch-

fallen'. Vgl. c. 35.

9. 11. παρ' ὅλον μέμνησό — τὸν λόγον, neben der Rede hin, d. i. während; begleite den ganzen Vortrag mit dem Gedanken, dass . . . Vgl. c. 10. παρά τὸν ἀγῶνα. c. 30. πας δλον τὸν βίον. παςά την τελευτήν.

13. της σχηνης nicht von που abhängig, wie in ἄνω που, z. B. Icar. c. 3. ἄνω που τῆς διηγήσεως, sondern von πόρδω.

μέλον, wie δόξαν c. 2.

έχω, όποῖος τίς εἰμι τὴν μνήμην ὑποκοιτὴς οὐδὲν ἀγγέλου τὰ ἄλλα τραγικοῦ διαφέρων. ὥστε κἂν ἐνδεέστερόν τι δοκῶ λέγειν, ἐκεῖνο μὲν ἔστω πρόχειρον, ὡς ἄμεινον ἦν καὶ ἄλλως ὁ ποιητὴς ἴσως διεξήει ἐμὲ δὲ κὰν ἐκσυρίττης, οὐ τανν τι λυπήσομαι.

ΕΤΑΙ. 'Ως εἶγε νὴ τὸν Έρμῆν καὶ κατὰ τὸν τῶν 10
ξητόρων νόμον πεπροοιμίασταί σοι ε΄οικας γοῦν κἀκεῖνα
προσθήσειν, ὡς δι' ὀλίγου τε ὑμῖν ἡ συνουσία ἐγένετο
καὶ ὡς οὐδ' αὐτὸς ἡκεις πρὸς τὸν λόγον παρεσκευασμένος
10 καὶ ὡς ἄμεινον εἶχεν αὐτοῦ ταῦτα λέγοντος ἀκούειν σὸ
γὰρ ὀλίγα καὶ ὅσα οἶόν τε ἦν τυγχάνεις τῆ μνήμη συγκεκομισμένος. οὐ ταῦτ' ἐρεῖν ἔμελλες; οὐδὲν οὖν αὐτῶν
ἔτι δεῖ σοι πρὸς ἐμέ νόμισον δὲ τούτου γε ἕνεκα πάντα
σοι προειρῆσθαι ὡς ἐγὼ καὶ βοᾶν καὶ κροτεῖν ἕτοιμος.
15 ἢν δέ γε διαμέλλης, μνησικακήσω παρὰ τὸν ἀγῶνα καὶ
δξύτατα συρίξομαι.

ΔΟΥΚ. Καὶ ταῦτα, ἃ σὰ διῆλθες, ἐβουλόμην ἂν 11 εἰρῆσθαί μοι, κἀκεῖνα δέ γε, ὅτι οὐχ ἑξῆς, οὐδὲ ὡς ἐκεῖνος ἔλεγε, ἑῆσίν τινα περὶ πάντων ἐρῶ· πάνυ γὰρ τοῦθ' 20 ἡμῖν ἀδύνατον οὐδ' αὖ ἐκείνω περιθεὶς τοὺς λόγους, μὴ

1. ἀγγέλου — τοαγικοῦ, Bote in der Tragödie, eine untergeordnete Rolle, da er gewöhnlich mehr äusserlich (z. B. durch Meldung entscheidender Ereignisse) als durch seine innere Bedeutung auf die Entwickelung des Drama's einwirkte.

3. ώς ἄμεινον ἦν, was Nigr. gesagt; wohl zu unterscheiden von ἄμεινον ἦν Gall. c. 13. und ἄμεινον εἰχεν Nigrin.c. 10. mit folgendem Infin.

4. ὁ ποιητής. Nochimmer dasselbe Bild; es ist Nigrinus gemeint.
10. 10. ὡς ἄμεινον εἶχεν—

10.10. ώς ἄμεινον εἶχεν — ἀχούειν, dass es besser wäre, wie προσῆχεν, ἔχοῆν, ἔξῆν u. a. immer zur Bezeichnung, dass die im Infin. beigefügte Thatsache, über welche das Urtheil ausgesprochen wird, nicht stattfindet. Ebenso χαλῶς εἶχε λέγειν Icar. c. 16.

De hist. cscr. c. 13. — ἄμεινον τν Gall. c. 13. ἔνθα σιδηφοφορείν μάλλον η χουσοφορείν ἄμεινον ην.

15. παρὰ τὸν ἀγῶνα (s. c. 9.), während der Aufführung des Stücks, d. i. während des verheissenen Vortrages.

11. 19. $\phi \tilde{\eta} \sigma \iota \nu$, zusammenhängende, fortlaufende Rede (oratio).

20. οὐδ' αὖ ἐπείνω περιθείς — der so angefangene Satz bleibt wegen der langen Unterbrechung μὴ καὶ καὶ ἀλλο — ταπεινότερον unvollendet; wieder aufgenommen ist er in dem folgenden Satze ἕν' οὖν μὴ καὶ αὐτὸς ἐλέγχωμαι, wo das in dem vorhergehenden Fehlende dem Sinne nach vervollständigt ist in den Worten: ἀπὸ γυμνοῦ σοι βούλομαι τοὐμοῦ προσώπου προσλάλεῦν.

περιθείς τούς λόγους. Das

12

καὶ κατ' άλλο τι γένωμαι τοῖς ὑποκριταῖς ἐκείνοις ὅμοιος, οῦ πολλάκις ἢ Αγαμέμνονος ἢ Κρέοντος ἢ καὶ Ἡρακλέους αὐτοῦ πρόσωπον ἀνειληφότες, χρυσίδας ημφιεσμένοι καὶ δεινόν βλέποντες καὶ μέγα κεχηνότες μικρόν φθέγγονται καὶ ἰσχνὸν καὶ γυναικῶδες καὶ τῆς Εκάβης ἢ Πολυξένης 5 πολύ ταπεινότερον. Γν' οὖν μὴ καὶ αὐτὸς ἐλέγγωμαι πάνυ μείζον της έμαυτού κεφαλης προσωπείον περικείμενος καί την σκευήν καταισχύνων, άπο γυμνοῦ σοι βούλομαι τουμοῦ προσώπου προσλαλείν, ίνα μή συγκατασπάσω που πεσών τον ήρωα, δν υποκοίνομαι.

ΕΤΑΙ. Οδτος άνης ου παύσεται τήμερον πρός με

πολλή τή σκηνή καὶ τή τραγωδία χρώμενος.

ΔΟΥΚ. Καὶ μὴν παύσομαί γε πρὸς ἐκεῖνα δὲ ἤδη τρέψομαι. ή μεν άρχη των λόγων έπαινος ην Έλλάδος καί

Bild ist von der Maske entlehnt, die um den Kopf gelegt wird. S. weiter unten πάνυ μείζον τῆς ἐμαυτοῦ χεψαλῆς προσωπεῖον περικείμενος, wo περικείμενος das Passivum zu περιθείς ist. Vgl. de hist. cscr. c. 23. προσωπεῖον Ἡρακλέους πάμμεγα ἢ Πανὸς περικείμενον. Menipp. c. 16. τω δε ολκέτου σχημα περιέθηκε.

 ξκείνοις. S. c. 8.
 Κοέοντος, der Thebanische König (nicht der Korinthische), Bruder der lokaste. Agamemnon und Kreon hier als Beispiele besonders männlich thatkräftiger Charaktere, wie theils aus der Zusammenstellung mit H., theils aus dem Gegensatze μικρον φθέγγονται - καί γυναικώ δες ersichtlich ist.

3. χουσίδας, was Menipp. c. 16. η χουσόπαστος έκείνη έσθής der

Schauspieler genannt wird.

4. μέγα κεχηνότες, wegen der weiten Oeffnung des Mundes an der Maske.

5. Πολυξένης, Tochter des Priamus und der Hekuba. Neoptolemus opferte sie am Grabe seines

Vaters Achilles, der sie geliebt hatte. Nach Anderen tödtete sie sich selbst auf dem Grabe des Geliebten.

6. πάνυ μεῖζον τῆς ἐμαυτοῦ κεφαλης, eine Larve, die grösser ist als mein Kopf, d. i. eine Rolle, der ich nicht gewachsen bin.

8. την σχευην, das Theater-

costum wie c. 24.

9. συγκατασπάσω, fast wortlich so Rhet. praec. c. 12. un xal συντρίψω που πεσών τὸν ῆρωα ὃν

ύποχρίνομαι.

10. δν ὑπο**χρίνομαι**, ,dessen Rolle ich übernehme'. ὑποπρίνεσθαι ursprünglich auslegen, erklären, deuten, wie Verae hist. I.c. 33. Αντιφων ὁ των ὀνείρων υποκριτής, und Somn. c. 17 dann vorzugsweise vom Schauspieler, dessen Aufgabe es ist, die Stelle eines Andern zu vertreten und dessen Person im Spiele darzustellen.

12. 12. πολλη τη σκηνηκαὶ τῆ τοαγωδία, zahlreiche Ausdrücke und Vergleiche, die von der Bühne und der

Tragödie entlehnt sind.

των Αθήνησιν ανθρώπων, δτι φιλοσοφία καὶ πενία σύντροφοί είσι, και ούτε των αστων ούτε των ξένων ουδένα τέρπονται δρώντες, δς αν τρυφήν είσαγειν είς αὐτοὺς βιάζηται, άλλ' εί καί τις άφίκηται παρ' αὐτοὺς ούτω διακεί-5 μενος, ηρέμα τε μεθαρμόττουσι καὶ παραπαιδαγωγοῦσι καὶ πρὸς τὸ καθαρὸν τῆς διαίτης μεθιστᾶσιν. ἐμέμνητο 13 γοῦν τινος τῶν πολυχρύσων, δς ἐλθών Αθήναζε μάλ' ἐπίσημος καὶ φορτικός ἀκολούθων ὄχλω καὶ ποικίλη ἐσθῆτι καὶ χουσῷ αὐτὸς μεν ώετο ζηλωτὸς εἶναι πᾶσι τοῖς Αθη-10 ναίοις καὶ ώς ᾶν εὐδαίμων ἀποβλέπεσθαι· τοῖς δ' ἄρα δυστυχείν εδόκει τὸ ἀνθρώπιον καὶ παιδεύειν επεχείρουν αὐτὸν οὐ πικρῶς οὐδ' ἄντικρυς ἀπαγορεύοντες ἐν ἐλευθέρα τη πόλει, καθ' δν τινα τρόπον βούλεται, μη βιοῦν · άλλ' ἐπεὶ καν τοις γυμνασίοις και λουτροίς όχληρος ήν θλίβων τοις 15 οἰκέταις καὶ στενοχωρών τοὺς ἀπαντώντας, ἡσυχῆ τις ἀν ύπεφθέγξατο προσποιούμενος λανθάνειν, ωσπερ ου πρός αὐτὸν ἐκεῖνον ἀποτείνων, Δέδοικε, μὴ παραπόληται μεταξύ λούμενος καὶ μὴν εἰρήνη γε μακρά κατέγει τὸ βαλανεῖον.

1. ότι - πενία σύντροφοί είσι, vgl. Herod. VII. 102. τη Έλλάδι πενίη μέν ἀεὶ σύντροφος.

4. άλλ' εί και τις άφίκηται. El mit dem Conj. bei Dichtern und späteren Prosaikern. Vgl. Timon c. 19. Anacharsis c. 18.

διακείμενος, Passiv. zu δια-τίθημι. Vgl. c. 28.

5. ηρέμα. S. zu c. 9. — παραπαιδαγωγούσι, anders ziehen. 6. τὸ καθαρὸν τῆς διαίτης. Vgl. c. 13. τῆς κόμης τὸ περίεργον. της διαίτης τὸ αχόλαστον. c. 14. τής διαίτης τὸ ἀνεπίφθονον. De hist. cser. c. 35. το ξπίμθονον τοῦτο τῆς ὑποσχέσεως; und sehr oft so das Neutrum für das entsprechende abstracte Substantivum; auch bei Dichtern, und unter den Prosaikern der classischen Zeit besonders bei Thucydides in Gebrauch.

13. 6. ξμέμνητο γοῦν. S.

zu c. 7.

10. ώς ἄν εὐδαίμων, nämlich αποβλέποιτο.

12. οὐ πιαρῶς ist mit παιδεύειν

ἐπεχείρουν zu verbinden.

13. οὐδ' ἄντικους ἀπαγο- $\varrho \varepsilon \acute{v} \circ \nu \tau \varepsilon \varsigma - \mu \acute{\eta} \beta \iota \circ \check{v} \nu$, auch nicht soʻ, dass sie ihm geradezu verboten; μη wegen des vorher-gehenden Verbums mit negativem Sinn.

15. ήσυχη τις αν ύπεφθέγξατο, Indic. der Nebentempora mit $\hat{\alpha}\nu$ in unabhängigen Sätzen, um zu bezeichnen, dass etwas zuweilen geschieht, weder blos ein Mal, noch alle Male. Sehr häufig bei Lucian, vgl. Icarom. c. 10. 16. 18. Somn. c. 6.

17. μεταξύ λούμενος. μεταξύ wie αμα mit dem Particip drückt die Gleichzeitigk eit der durch das Particip bezeichneten Handlung und der Haupthandlung

οὐδεν οὖν δεῖ στρατοπέδου. ὁ δε ἀκούων δῆτα μεταξύ έπαιδεύετο. την δε έσθητα την ποικίλην και τάς πορφυρίδας εκείνας απέδυσαν αὐτὸν ἀστείως πάνυ τὸ ἀνθηρὸν έπισκώπτοντες των γρωμάτων, Έαρ ήδη; λέγοντες, καί, Πόθεν ὁ ταώς οὖτος; καί, Τάχα τῆς μητρός ἐστιν αὐτοῦ· 5 καὶ τὰ τοιαῦτα. καὶ τὰ ἄλλα δὲ οὕτως ἀπέσκωπτον, ἢ τῶν δακτυλίων τὸ πληθος η της κόμης τὸ περίεργον ή της διαίτης τὸ ἀκόλαστον. ώστε κατὰ μικρὸν ἐσωφρονίσθη καὶ 14 παρά πολύ βελτίων απηλθε δημοσία πεπαιδευμένος. δτι δ' ούκ αλοχύνονται πενίαν δμολογούντες, εμέμνητο πρός 10 με φωνής τινος, ήν ακούσαι πάντων έφη κοινή προεμένων εν τῷ ἀγῶνι τῶν Παναθηναίων ληφθέντα μεν γάρ τινα των πολιτων άγεσθαι παρά τον άγωνοθέτην, ότι βαπτον έγων ιμάτιον έθεωρει, τούς δε ιδόντας έλεησαί τε καὶ παραιτεῖσθαι, καὶ τοῦ κήρυκος ἀνειπόντος, ὅτι παρὰ 15 τὸν νόμον ἐποίησε τοιαύτη ἐσθητι γρώμενος, ἀναβοησαι μιᾶ φωνη πάντας ώσπερ ἐσπεμμένους, συγγνώμην ἀπονέμειν αὐτῷ τοιαῦτά γε ἀμπεχομένω μη γὰρ ἔγειν αὐτὸν Ετερα. ταῦτά τε οὖν ἐπήνει καὶ προσέτι τὴν ἐλευθερίαν την έκει και της διαίτης το ανεπίφθονον, ήσυχίαν 20 τε καὶ ἀπραγμοσύνην, ἃ δὴ ἄφθονα παρ' αὐτοῖς ἐστιν. απέφαινε δε φιλοσοφία συνωδον την παρά τοῖς τοιούτοις διατριβήν καὶ καθαρόν ήθος φυλάξαι δυναμένην, σπουδαίω τε ανδρί και πλούτου καταφρονείν πεπαιδευμένω καὶ τῷ πρὸς τὰ φύσει καλὰ ζῆν προαιρουμένω τὸν ἐκεῖ 25

aus, also ,während' inter lavandum, Vgl. c. 30. 37. 38. Icarom. c. 24. de hist. escr. c. 38. und sehr oft.

1. δητα, offenbar, ohne Zweifel'. Vgl. c. 3. In demselben Sinne mit geringen Schattirungen δήπου, δηθεν, δηλαδή u.a.μεταξύ έπαιδεύετο, s. c. 8.

5. τάχα τῆς μητοός ἐστιν αὐτοῦ näml. das Kleid.

6. τῶν δακτυλίων τὸ πλη-905. Vgl. c. 21.

7. της χόμης τὸ περίεργον.

S. zu c. 12. Das richtige Maass in der Pflege des Haares war bei den Atheniensern ein Merkmal der feineren Sitte.

9. παρά πολύ βελτίων, bei weitem. Vgl. παρ' όλίγον bei nahe de hist. conscr. c. 46. noch häufiger παρὰ μιπρόν Gall. c. 11.

14. 13. δτι βαπτον έχων ξμάτιον έθεώ ρει. Das Feier-

kleid ist weiss.

17. ωσπερ ἐσχεμμένους, .wie verabredet'.

βίον ως μάλιστα ήρμοσμένον. δστις δὲ πλούτου ἐρᾶ καὶ 15 γουσώ κεκήληται, καὶ πορφύρα καὶ δυναστεία μετρεῖ τὸ εύδαιμον, άγευστος μεν ελευθερίας, απείρατος δε παζόησίας, άθέατος δὲ άληθείας, πολακεία τὰ πάντα καὶ δουλεία 5 σύντροφος, η δστις ήδονη πασαν την ψυχην επιτρέψας ταύτη μόνη λατρεύειν διέγνωκε, φίλος μεν περιέργων τραπεζων, φίλος δὲ πότων καὶ ἀφροδισίων, ἀνάπλεως γοητείας και ἀπάτης και ψευδολογίας, [ἢ ὅστις ἀκούων τέρπεται προυμάτων τε καὶ τερετισμάτων καὶ διεφθορότων 10 ἀσμάτων, τοῖς δὴ τοιούτοις πρέπειν τὴν ἐνταῦθα διατριβήν. μεσταί γαρ αὐτοῖς τῶν φιλτάτων πᾶσαι μὲν ἀγυιαί, 16 πάσαι δὲ ἀγοραί· πάρεστι δὲ πάσαις πύλαις τὴν ήδονὴν καταδέχεσθαι, τοῦτο μεν δι' όφθαλμῶν, τοῦτο δε δι' ώτων τε καὶ δινών, τοῦτο δὲ καὶ διὰ λαιμοῦ καὶ ἀφροδισίων: 15 ύφ' ής δή δεούσης ἀενάφ τε καὶ θολερῷ δεύματι πᾶσαι μεν ανευρύνονται όδοί συνεισέρχεται γάρ μοιχεία καί φιλαργυρία καὶ ἐπιορκία καὶ τὸ τοιοῦτο φῦλον τῆ ήδονῆ: παρασύρεται δὲ τῆς ψυχῆς ὑποκλυζομένης πάντοθεν αίδως καὶ άρετή καὶ δικαιοσύνη των δὲ έρημος ὁ χωρος 20 γενόμενος ίλύος ἀεὶ πιμπλάμενος ἀνθεῖ πολλαῖς τε καὶ άγρίαις ἐπιθυμίαις. τοιαύτην ἀπέφαινε την πόλιν καὶ

15. 2. δυναστεία μετρεῖ τὸ εἴ δαιμον, wie im Lat. metiri aliquid aliqua re.

3. " ευστος ελευθερίας. Plato's Staat IX. p. 576. A. ελευθερίας δὲ καὶ φιλίας άληθοῦς τυραννική φύσις ἀεὶ ἄγευστος.

4. αθέατος, activ., wie αγευ-στος. Anders c. 23.

9. [διεφθορότων ἀσμάτ. διεφθορ. bei den Attikern activ., hier passiv. perditus, ein Sprachgebrauch, den Lucian selbst Soloec. 3. verwirft.]

10. τοῖς δὰ τοιούτοις. δή abschliessend ,Solchen freilich', so dass die Schlussbehauptung als einleuchtend, offenbar (δή verwandt mit δηλος), bezeichnet wird. Ebenso in οΰτω δή.

ἐνταῦθα in Rom; Vermischung der directen und indirecten Aus-

drucksweise.

16. 11. μεσταί γὰ ο — πᾶσαι μέν άγυιαι. Uebergang aus der obliquen Rede in die directe. Vgl. de hist. escr. c. 28.

13. $\tau \circ \tilde{\tau} \tau \circ \mu \dot{\epsilon} \nu - \tau \circ \tilde{\tau} \tau \circ \delta \dot{\epsilon}$, theils, theils; oft bei Lucian, vgl. c. 18. 35.

19. τῶν δὲ ἔρημος — ἔπιθυμίαις. Sinn: der trübe Strom (30λερον φευμα) der Lust (ήδονή), mit welcher μοιχεία, φιλαργυρία, ἐπιορχία in die Seele einziehen, verdrängt aus ihr αλδώς, ἀρετή und δικαιοσύνη und befruchtet mit dem Schlamme ($7\lambda i\varsigma$), den er in ihr 17 τοιούτων διδάσκαλον άγαθων. Εγωγ' οὖν, Εφη, ότε τὸ πρωτον ἐπανήειν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος, πλησίον που γενόμενος επιστήσας εμαυτον λόγον απήτουν της δεύρο αφίξεως, έκεῖνα δή τὰ τοῦ Όμήρου λέγων.

τίπτ' αὐτ', ὦ δύστηνε, λιπών φάος ήελίοιο, την Ελλάδα καὶ την εὐτυχίαν ἐκείνην καὶ την έλευθερίαν,

ήλυθες, ὄφρα ϊδης

τὸν ἐνταῦθα θόρυβον, συκοφάντας καὶ προσαγορεύσεις ύπερηφάνους καὶ δεῖπνα καὶ κόλακας καὶ μιαιφονίας καὶ διαθηκών προσδοκίας καὶ φιλίας ἐπιπλάστους; ἢ τί καὶ 10 πράξειν διέγνωκας μήτ' απαλλάττεσθαι μήτε χρησθαι τοῖς 18 καθεστώσι δυνάμενος; ούτω δή βουλευσάμενος, καὶ καθάπες δ Ζεύς τον Έκτοςα ύπεξαγαγών έμαυτον έκ βε-

λέων, φησίν,

έκ τ' ανδροκτασίης έκ θ' αξματος έκ τε κυδοιμού 15 τὸ λοιπὸν οἰκουρεῖν είλόμην, καὶ βίον τινά τοῦτον γυναικώδη καὶ ἄτολμον τοῖς πολλοῖς δοκοῦντα προτιθέμενος αὐτῆ φιλοσοφία καὶ Πλάτωνι καὶ άληθεία προσλαλώ, καὶ καθίσας έμαυτον ώσπες εν θεάτοω μυριάνδοω σφόδρα που μετέωρος έπισκοπῶ τὰ γιγνόμενα, τοῦτο μὲν πολλὴν ψυχα- 20 γωγίαν καὶ γέλωτα παρέχειν δυνάμενα, τοῦτο δὲ καὶ πεῖραν 19 ἀνδοὸς ὡς ἀληθῶς βεβαίου λαβεῖν. εἰ γὰο χρη καὶ κακῶν

zurücklässt, die üppige Saat der wilden Begierden (ανθεῖ πολλαῖς τε καὶ ἀγρίαις ἐπιθυμίαις).

17. 3. επιστήσας absolut, wie ξπιστήσας τὸν νοῦν, τὴν διάνοιαν, nachdenken; ξμαυτόν ist

von λόγον ἀπήτουν abhängig. 5. τίπτ' αὐτ', Odyss. Xl. 93. von Teiresias in der Unterwelt an Odysseus gerichtet.

8. $\sigma v \times o \phi \alpha v \tau \alpha \varsigma = delatores$, deren Unwesen seit der Mitte des 1. Jahrhunderts in höchster Blüthe

προσαγορεύσεις ύπερηφάνους. S. c. 21.

10. διαθηκών προσδοκίας, die Erbschleicherei.

η τί και πράξειν διέγνω-2ας. Quid tandem. S. zu c. 2. 18. 13. εχ βελέων ff. Homer II.

XI. 163. 64.

Έχτορα δ' έχ βελέων ὅπαγε Ζεὺς έχ τε κονίης

έχτ' ανδροκτασίης έχ θ' αξματος έκ τε κυδοιμού.

19. ἐν θεάτοω μυριάνδοω, von den alten Theatern fassten einige 20-30000 Menschen.

20. τοῦτο μὲν — τοῦτο δέ, s.

zu c. 16.

21. $\pi \epsilon \tilde{\iota} \rho \alpha \nu - \lambda \alpha \beta \epsilon \tilde{\iota} \nu$, auf die Probe stelle n'. Vgl. πεῖραν παρέχειν c. 9.

19. 22. ε τ γ α ο χ ο η ff. Er spricht zuerst von dem an zweiter Stelle

ή της ψυχης δοκιμασίαν άληθεστέραν τησδε της πόλεως καὶ τῆς ἐνταῦθα διατριβῆς οὐ γάρ μικρὸν ἀντισχεῖν τοσαύταις μέν επιθυμίαις, τοσούτοις δε θεάμασί τε καί 5 απούσμασι πάντοθεν έλπουσι καὶ αντιλαμβανομένοις, αλλ' άτεχνῶς δεῖ τὸν Ὀδυσσέα μιμησάμενον παραπλεῖν αὐτὰ μή δεδεμένον τω χεῖρε, δειλον γάρ, μηδε τὰ ὧτα κηρῷ φραξάμενον, άλλ' ακούοντα καὶ λελυμένον καὶ άληθώς ύπερήφανον. Ενεστι δε καὶ φιλοσοφίαν θαυμάσαι παρα- 20 10 θεωρούντα την τοσαύτην άνοιαν, καὶ τῶν τῆς ψυχῆς άγαθων μή καταφρονείν δρώντα ώσπερ έν σκηνή καὶ πολυπροσώπω δράματι τον μεν έξ οικέτου δεσπότην προϊόντα, τον δ' αντί πλουσίου πένητα, τον δέ σατράπην έκ πένητος ή βασιλέα, τὸν δὲ φίλον τούτου ἐχθρόν, τὸν δὲ φυγάδα 15 φίλον τοῦτο γάρ τοι καὶ τὸ δεινότατόν ἐστιν, ὅτι καίτοι

μαρτυρομένης της Τύχης παίζειν τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα καὶ δμολογούσης μηδέν αὐτῶν εἶναι βέβαιον, όμως ταῦθ' όσημέραι βλέποντες δρέγονται καὶ πλούτου καὶ δυναστείας, καὶ μεστοὶ περιΐασι πάντες οὐ γιγνομένων

20 έλπίδων. δ δε δή έφην, δτι καὶ γελαν εν τοῖς γιγνομένοις 21

zu Ende des vorigen C. erwähnten Vortheile, den die Verderbniss einer grossen Stadt zu gewähren vermag (δυνάμενα — πείραν άνδρὸς ώς άληθώς βεβαίου λαβείν).

6. ἀτεχνῶς, ohne Weiteres, omnino, zu unterscheiden von ατέχνως, kunstlos. Vgl. c. 32.

Gall. c. 6. De hist. cser. c. 55.
τὸν Ὁ δ. μιμησάμενον. Hom. Od. XII. 166 ff.

20. 9. ἔνεστι, es ist Gelegenheit, Stoff, Veranlassung.

θαυμάσαι und χαταφροveiv sind von evert abhängig, προϊόντα νου όρωντα.

10. τῶν τῆς ψυχῆς ἀγαθῶν μή καταφοονείν Begründung der in c. 19. aufgestellten Behauptung μη ὑπολάβης — της ψυχης

δοχιμασίαν άληθεστέραν τῆσδε τῆς πόλεως.

11. έν - πολυπροσώπω δράματι, ein Drama, in welchem viele Rollen sind.

12. ἐξοὶκέτου d. i. der vorher in der Rolle eines Sklaven aufgetreten war. Nicht wie bei uns gab es ebenso viele Schauspieler als Rollen, sondern eine bestimmte kleine Anzahl (in der Blüthezeit des griechischen Theaters waren nur drei gesetzlich), so dass einzelne nach einander mehrere zu übernehmen hatten. — προϊόντα in publicum prodire, hier von der Bühne.

15. παίτοι μαρτυρομένης τες Τύχης. S. zu c. 8. μαρτύ-

οομαι hier , b e z e u g e n '. 21. 20. δ δ ε δ η εφην, zu Ende des c. 18. Es folgt nun die Erörte-

Lucian, II.

ένεστι καὶ ψυχαγωγεῖσθαι, τοῦτο ήδη σοι φράσω. πῶς γάρ οὐ γελοῖοι μέν οἱ πλουτοῦντες αὐτίκα καὶ τὰς πορφυρίδας προφαίνοντες καὶ τοὺς δακτύλους προτείνοντες καὶ πολλήν κατηγορούντες άπειροκαλίαν, τὸ δὲ καινότατον, τούς εντυγχάνοντας άλλοτρία φωνή προσαγορεύοντες, 5 άγαπᾶν άξιοῦντες, ὅτι μόνον αὐτοὺς προσέβλεψαν; οἱ δὲ σεμνότεροι καὶ προσκυνεῖσθαι περιμένοντες, οὐ πόρδωθεν οὐδ' ώς Πέρσαις νόμος, άλλὰ δεῖ προσελθόντα καὶ ὑποκύψαντα καὶ τὴν ψυχὴν ταπεινώσαντα καὶ τὸ πάθος αὐτης εμφανίσαντα τη του σώματος δμοιότητι τὸ στηθος ή 10 την δεξιάν καταφιλείν, ζηλωτόν και περίβλεπτον τοίς μηδέ τούτου τυγχάνουσιν : [ό δ' Εστηκε παρέχων έαυτον είς πλείω γρόνον έξαπατώμενον.] έπαινῶ δέ γε ταύτης αὐτοὺς τῆς απανθοωπίας, ότι μή τοῖς στόμασιν ήμᾶς προσίενται. 22 πολύ δὲ τούτων οἱ προσιόντες αὐτοῖς καὶ θεραπεύοντες 15 γελοιότεροι, νυκτός - μέν έξανιστάμενοι μέσης, περιθέον-

rung des ersten der dort aufgeführten Punkte.

2. οἱ πλουτοῦντες αὐτίχα. αὐτίχα, gleich, in der Bedeutung, zum Beispiel', wie εὐθύς. Wir in ähnlicher Weise: Wie sind nicht gleich die Reichen lächerlich? Oft bei Aristophanes z. B. Vögel c. 785. οὐθέν ἐστ' ἄμεινον οὐθ' ἡδιον ἢ φῦσαι πιερά αὐτίχ ὑμῶν τῶν θεαιῶν εἴ τις ἦν ὑποπτερος — ἐκπτόμενος ἄν οἶτος ἡρίστησεν ἐλθῶν οἴκαθε.

3. τούς δακτύλους, mit den

Ringen. Vgl. Gallus c. 11.

4. κατηγοροῦντες, an den Taglegen.

το δε καινότατον. S. zu c. 4. 5. άλλοτοία φωνη προσαγορεύοντες, durch die Stimme des Nomenclator; in früheren Zeiten flüsterte dieser dem Herrn nur die Namen der Bürger zu, die der Herr dann begrüsste und anredete, als wären sie ihm bekannt. Zu Lucians Zeit redete der Herr gar nicht mehr, sondern überliess auch die Begrüssung demselben.

6. ἀγαπᾶν ἀξιοῦντες, mit der Forderung, dass sie sich begnügen sollten. Vgl. Hom. Odyss. XXI. 289. σὐα ἀγαπᾶς δ ἕκηλος ὑπερφιάλοισι μεθ' ἡμῖν δαίνυσαι;

8. ώς Πέοσαις νόμος, auf

die Erde hingeworfen.

9. τὸ πάθος αὐτῆς, das was sie empfindet.

11. την δεξιάν καταφιλείν. Früher küssten nur Sklaven die Hand.

13. ἐπαινῶ — προσίενται. Früher wurde man beim Begegnen auf der Strasse von Jedem, der seine Ergebenheit bezeigen wollte (Martial. XI. 98. effugere Romae non est basiationes) auf den Mund geküsst. Tiberius liess ohne merklichen Erfolg ein Edict dagegen ergehen. Luc. lobt diese in seiner Zeitgewöhnlicher gewordene ἀπαν-σωπία der Reicheren, weil eben nicht jeder Mund sauber und zum Kusse einladend ist.

22. 16. νυχτός μενεξανιστάμενοι μέσης, περιθέοντες,

τες δε εν κύκλω την πόλιν και πρός των οικετων άποκλειόμενοι, κύνες καὶ κόλακες καὶ τὰ τοιαῦτα ἀκούειν ὑπομένοντες. γέρας δὲ της πικρᾶς ταύτης αὐτοῖς περιόδου τὸ φορτικόν έκεινο δείπνον και πολλών αίτιον συμφορών, έν 5 ῷ πόσα μὲν ἐμφαγόντες, πόσα δὲ παρὰ γνώμην ἐμπιόντες, πόσα δὲ ὧν οὐκ ἐχοῆν ἀπολαλήσαντες, ἢ μεμφόμενοι τὸ τελευταίον ἢ δυσφοροῦντες ἀπίασιν ἢ διαβάλλοντες τὸ δείπνον ή θβοιν καὶ μικοολογίαν έκγκαλοῦντες. πλήρεις δὲ αὐτῶν ἐμούντων οἱ στενωποὶ καὶ πρὸς τοῖς χαμαιτυπείοις 10 μαχομένων καὶ μεθ' ήμέραν οἱ πλείονες αὐτῶν κατακλιθέντες λατροίς παρέχουσιν άφορμας περιόδων ένιοι μέν γάρ, τὸ καινότατον, οὐδὲ νοσεῖν σχολάζουσιν. ἐγώ μέντοι 23 γε πολύ τῶν πολακευομένων ἐξωλεστέρους τοὺς πόλακας

Morgenbesuche bei den Reichen (salutatio matutina, Mart. IV. 8. Prima salutantes atque altera continet hora), hervorgegangen aus dem Verhältnisse der Clienten zu ihren Patronen. Die Sitte entartete später so, dass nicht mehr verdiente, angesehene Männer freiwillig ausgezeichnet wurden, sondern dass die Reichen diesen Morgenbesuch von armen Leuten, die gleichsam ihren Hofstaat bildeten, sich erkauften. Manche verdienten sich damit ihren Unterhalt.

1. πρός των οίχετων άποκλειόμενοι - υπομένοντες. οίχετ. die θυρωφοί, ianitores. Tac. Ann. IV. 74. noctem ac diem iuxta (in gleicher Weise) gratiam aut fastum ianitorum perpetiebantur. Ausführlicher noch erzählt diese Leiden Luc. de mercede conductis ε. 10. οὐ γὰρ δὴ ἐκεῖνό γε εἰπεῖν ξστιν, ώς εί και πονηρά ταῦτα, εύληπτα γοῦν καὶ οὐ πολλοῦ δεήσει τοῦ πόνου, - άλλὰ πολλής μέν διαδρομής, συνεχούς δέ τής θυραυλίας, εωθέν τε εξανιστάμενον περιμένειν ωθούμενον καί αποκλειόμενον και αναίσχυντον ένίστε καὶ όγληψὸν δοκοῦντα ὑπὸ θυρωρώ κακώς συρίζοντι καί ονομακλήτορι Διβυκώ ταττόμενον καὶ μισθὸν τελοῦντα τῆς μνήμης τοῦ ὀνόματος.

4. τὸ φορτικὸν ἐκεῖνο δεῖπνον. Einladung zum Mahle war eine besondere Auszeichnung. Die meisten Clienten nahmen nicht am Mable selbst Theil, sondern erhielten ihren Antheil in einem Körbchen nach Hause geschickt (sportula); schon zu Nero's Zeit aber wurde dafür ein Geldgeschenk eingeführt. Wer früh Morgens nicht zur Salutatio erschienen war, ging leer aus.

6. πόσα δὲ ὧν οὐκ ἔχοῆν απολαλήσαντες. Aehnlich Hor. epist. I. 7. 72. dicenda tacenda locutus.

8. μιχρολογίαν, Knause-rei. Ergötzliche Beispiele bei Juvenal V.

10. μεθ' ἡμέραν, bei Tage. 11. ἀφορμὰς περιόδων. Die Aerzte selbst heissen bisweilen πεοιοδευταί. Vgl. Gallus c. 23.

12. το καινότατον. S. zu c. 4. οὐδὲ νοσεῖν σχολάζουσιν, wie der Philosoph Thesmopolis im Gallus c. 10 ff.

ύπείληφα, καὶ σχεδόν αὐτούς ἐκείνοις καθίστασθαι τῆς ύπερηφανίας αιτίους. όταν γάρ αὐτῶν τὴν περιουσίαν θαυμάσωσι καὶ τὸν χουσὸν ἐπαινέσωσι καὶ τοὺς πυλώνας ξωθεν έμπλήσωσι καὶ προσελθόντας ώσπερ δεσπότας προσείπωσι, τί καὶ φρονήσειν ἐκείνους εἰκός ἐστιν; εἰ δέ γε 5 κοινώ δόγματι κάν πρός δλίγον απέσχοντο τησδε της έθελοδουλίας, ούκ αν οίει τουναντίον αυτούς έλθειν έπι τάς θύρας τῶν πτωχῶν δεομένους τοὺς πλουσίους, μὴ ἀθέατον αὐτῶν μηδ' ἀμάρτυρον τὴν εὐδαιμονίαν καταλιπεῖν μηδ' ανόνητόν τε καὶ άχρηστον τῶν τραπεζῶν τὸ κάλλος 10 καὶ τῶν οἴκων τὸ μέγεθος; οὐ γὰρ οὕτω τοῦ πλουτεῖν έρωσιν ως τοῦ διὰ τὸ πλουτεῖν εὐδαιμονίζεσθαι. καὶ οὕτω δή έχει, μηδέν όφελος είναι περικαλλούς οἰκίας τῷ οἰκοῦντι μηδὲ χουσοῦ καὶ ἐλέφαντος, εἰ μή τις αὐτὰ θανμάζοι. έχρην οὖν ταύτη καθαιρεῖν αὐτῶν κάπευωνίζειν 15 την δυναστείαν επιτειχίσαντα τῷ πλούτω την ὑπεροψίαν. 24 νῦν δὲ λατρεύοντες εἰς ἀπόνοιαν ἄγουσιν. καὶ τὸ μὲν άνδρας ιδιώτας καὶ ἀναφανδὸν τὴν ἀπαιδευσίαν ὁμολογοῦντας τὰ τοιαῦτα ποιεῖν, μετριώτερον ὰν εἰκότως νομισθείη: τὸ δὲ καὶ τῶν φιλοσοφεῖν προσποιουμένων πολλῷ ἔτι 20

23. 1. ὑπείληφα, dafür halten wie c. 26. 35. Icarom. c. 4. 5. 8.

3. τούς πυλώνας - ξμπλή-

σωσι. S. zu c. 22.

4. προσελθόντας ώσπερ δεσπότας προσείπωσι. Sie wurden reges oder domini genannt. Vgl. Gallus c. 9. προςειπών αὐτόν, ώσπερ ελώθειν, δεσπότην.

5. τί και φοονήσειν — εὶ-κός ἐστιν. S. zu c. 2.

6. καν πρός όλίγον ohne Vb., wie wir: wenn auch nur auf kurze Zeit. Vgl. Gallus c. 16. Timon c. 20. οἰς οὐδὲ κᾶν ὄνος ὑπῆοξε πώποτε. Rhet. praec. c. 9. εί δε καν μικρόν τι παραβαίης.

8. αθέατον, anders als c. 15. 12. καὶ οὕτω δη ἔχει. δη wie

c. 7; vgl. zu c. 15.

15. ταύτη, auf diese Weise.

κάπευωνίζειν, leicht käuflich machen, d. i. im Preise herabsetzen'. Sinn: Niemand wird mehr nach Reichthum und der mit Reichthum verbundenen Herrschaft streben, sobald sie nicht mehr beneidet und bewundert werden.

16. ἐπιτειχίσαντα τῷ πλούτω, als Bollwerk gegen den

Reichthum aufführen.

17. ἄνδρας *ὶδιώτας*. Vgl. de luctu c. 2. δ μεν δη πολύς δμιλος, ους εδιώτας οί σοφοί καλουσιν. Auch Lexiph. c. 24. stehn die Idioten im Gegensatz zu den Gebildeten. S. zu Charon c. 4.

24. 19. ελκότως. S. zu dem

Brief an Nigrinus.

20. των φιλοσοφείν προσποιουμένων, partitiv, ohne τινας wie c. S. Vgl. adv. indoct. c. 8.

τούτων γελοιότερα δραν, τοῦτ' ήδη τὸ δεινότατόν ἐστι. πως γαρ οίει την ψυχην διατεθείσθαί μοι, όταν ίδω τούτων τινά, μάλιστα τῶν προβεβηκότων, ἀναμεμιγμένον κολάχων δίγλω καὶ τῶν ἐπ' ἀξίας τινὰ δορυφοροῦντα καὶ τοῖς 5 έπὶ τὰ δεῖπνα παραγγέλλουσι κοινολογούμενον, ἐπισημότερον δε των άλλων από τοῦ σχήματος όντα καὶ φανερώτερον; καὶ δ μάλιστα άγανακτῶ, ὅτι μὴ καὶ τὴν σκευὴν τῶν κολάκων μεταλαμβάνουσι, τὰ άλλα γε δμοίως ύποκρινόμενοι τοῦ δράματος. ὰ μέν γὰρ ἐν τοῖς συμποσίοις ἐργάζονται, 25 10 τίνι τῶν καλῶν εἰκάσομεν; οὐκ ἐμφοροῦνται μὲν ἀπειρο-

καλώτερον, μεθύσκονται δέ φανερώτερον, έξανίστανται δέ

τῶν προβεβηχότων =

aetate provecti.

4. των ἐπ' ἀξίας, ,angesehene Männer, die in Amt und Würden stehn'. Vgl. Alexand. c. 30. οἱ δυνατώτατοι καὶ μέγιστον άξίωμα εν τῆ πόλει έχοντες.

τοῖς ἐπὶ τὰ δεῖπνα παραγγελλουσι, Sklaven, wahrscheinlich die Nomenclatoren. Senec. epist. c. 19. habebis convivas, quos e turba salutantium nomenclator digesserit.

6. ἀπὸ τοῦ σχήματος, ,von Seiten des äusseren Ansehens', Bart

und Mantel.

7. και δ μάλιστα άγανα-κτῶ, zu ergänzen 'das ist' ὅτι; dieselbe Ellipse bei uns. Vgl. c. 30. α δε - γελαν ποοήχθην, ότι . . . c. 31. και δ μάλιστα διέσυρεν αὐ-

των, ότι . . .

ότι μη - μεταλαμβάνουσι. μή weil er es nicht als Thatsache, sondern als seinen Gedanken ausspricht. Vgl. c. 31. 32. Hermot. c. 45. πολύ δικαιότερον μέμφοιο αν τῷ πατρί καὶ τῆ μητρί, ὅτι σε μὴ πολυετή και μακρόβιον έθεσαν. lcarom. c. 30. Lucian liebt diese Auffassung, auch wenn von einem Factum die Rede ist. Salt. e. 4. τὸ γουν δεινότατον τουτό ξστιν, δτι μηδε τάσεώς τινα ημίν υποφαίνεις ξλπίδα. Auffallend Abdic. c. 14.

ότι γάρ μη μικρά ύπ' έμοῦ εὐεργέτησαι, καὶ ἀπ' αὐτῶν ὧν ἔγκαλεῖς, δηλόν ἐστι, verglichen mit c. 11. ότι γάρ ούκ άξιος αθθις παθείν ταῦτα, ὑπ' αὐτοῦ σοῦ μεμαρτύρηται, wo in ganz gleichen Sätzen das eine Mal oὐ, das andere Mal μη

 $\tau \dot{\eta} \nu \ \sigma \varkappa \varepsilon \upsilon \dot{\eta} \nu \ \text{wie c. 11.} - \text{Die}$ κόλακες und γελωτοποιοί gehörenzu den Parasiten, welche Lieblingsfiguren der mittleren und neueren griechischen Komödie waren.

8. τὰ ἄλλα γε — ὑποκοινόμενοι τοῦ δράματος, Brachylogie. Das im Bilde Veranschaulichte fliesst mit dem Bilde selbst zusammen. Vollständig: In gleicher Weise (ὁμοίως) wie die Schauspieler spielen sie sonst (τὰ ἄλλα γε) im Leben ihre Rollen; es fehlt nur, dass sie die Kleidung des Schauspielers annehmen (ἀγανακτῶ, ὅτι μή κ. την σκευήν μεταλαμβάνουσι).

25. 10. τίνι τῶν καλῶν εὶκάσομεν; καλών, ist Neutrum, ,mit welcher guten Eigenschaft sollen wir das vergleichen', welcher guten Eigenschaft sieht das ähnlich? Sinn: Ist darin wohl Sittlichkeit zu finden? Ebenso de hist. eser. c. 24. τίνι τῶν καλῶν ξοικεν; Gall. c. 23. τί των κακων ούκ ἔχουσι; Demosth. encom. c. 3. τί τῶν ἀπόρων - ξργασόμενος.

πάντων θστατοι, πλείω δὲ ἀποφέρειν τῶν ἄλλων ἀξιοῦσιν; οἱ δὲ ἀστειότεροι αὐτῶν πολλάκις καὶ ἄσαι προήχθησαν. καὶ ταῦτα μέν οὖν γελοῖα ἡγεῖτο μάλιστα δὲ έμέμνητο τῶν ἐπὶ μισθῷ φιλοσοφούντων καὶ τὴν ἀρετὴν ώνιον ωσπερ έξ αγοράς προτιθέντων έργαστήρια γούν 5 έκάλει καὶ καπηλεῖα τὰς τούτων διατριβάς · ήξίου γὰρ τὸν πλούτου καταφρονείν διδάξοντα πρώτον αύτον παρέχειν 26 ύψηλότερον λημμάτων. αμέλει και πράττων ταυτα διετέλει, οὐ μόνον προϊκα τοῖς ἀξιοῦσι συνδιατρίβων, ἀλλὰ καὶ τοῖς δεομένοις ἐπαρκῶν καὶ πάσης περιουσίας καταφρο- 10 νων, τοσούτου δέων δρέγεσθαι των οὐδεν προσηκόντων, ώστε μηδε των εαυτού φθειρομένων ποιείσθαι πρόνοιαν, δς γε καὶ ἀγρὸν οὐ πόρξω τῆς πόλεως κεκτημένος οὐδὲ έπιβηναι αὐτοῦ πολλῶν ἐτῶν ηξίωσεν, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἀρχὴν αύτοῦ εἶναι διωμολόγει, τοῦτ' οἶμαι ὑπειληφώς, ὅτι 15 τούτων μέν φύσει οὐδενός ἐσμεν κύριοι, νόμω δὲ καὶ διαδογή την χρήσιν αὐτῶν εἰς ἀόριστον παραλαμβάνοντες όλιγο-

2. οἱ δὲ ἀστειότεροι — προήχθησαν. In ähnlicher Weise spricht Lucian sich tadelnd über Singen und Tanzen, als eine Wirkung der Trunkenheit, aus: Timon c. 55. μέθυσος καὶ πάροινος, οὖκ ἄχρι ϣ΄δῆς καὶ ὀρχηστύος μόνον, ἀλλὰ καὶ λοιδορίας καὶ ὀργῆς.

4. ξμέμνητο τῶν ἐπὶ μισθῷ φιλοσοφούντων. Ueber den Gegenstand ist von Lucian eine besondere Schrift vorhanden: περὶ τῶν ἐπὶ μισθῷ συνόντων.

 ξξ ἀγορᾶς, wie adv. indoct.
 4. εἰ ὥσπερ ἐξ ἀγορᾶς ἡν πρίασθαι. Piscat. e. 4.

ξογαστήρια, Handwerk-

stätten. 6. διατριβάς hier vom Schullok al, wo die Philosophen lehrten.

26. Den im vorigen Capitel geschilderten Scheinphilosophen wird der Philosoph, wie er sein soll, in dem Bilde des Nigrinus gegenübergestellt.

8. ἀμέλει, eigentlich ,sei unbesorgt', dann adv. sich erlich, ganz gewiss; sehr oft bei Lucian. Vgl. Gallus c. 1. 3. 23. De hist. cscr. c. 29. 35. Icarom. c. 26.

11. τοσούτου δέων ὀρέγεσθαι, persönlich construirt. Lat. tantum aberat, ut (Inf. ὀρέγεσθαι) ... ut (ὧστε). Vgl. Icarom. c. 5. οἱ δὲ τοσοῦτον ἄρα ἐδέησάν με τῆς παλαιᾶς ἐπείνης ἀγνοίας ἀπαλλάξαι ὧστε ...

12. φθειρομένων, Prädicat zu τῶν ἑαυτοῦ.

14. τὴν ἀρχήν, gewöhnlich, wie hier, mit vorhergehender oder mit folgender Negation, ,von Anfang an, ü ber haupt, omnino'; sehr oft. Auch ohne Artikel z. B. Catapl. c. 21. ἀρχὴν δὲ οὐδὲ οἰδα, εἰ τετράγονον ἐστιν ὁ ὀβολὸς ἢ στρογγύλον.

15. ὅτι τούτων μὲν φύσει οὐδενός ἐσμεν κύριοι. Derselbe Gedanke bei Hor. Sat. II. 2. 129. Nam propriae telluris herum natura

χρόνιοι δεσπόται νομιζόμεθα, κάπειδαν ή προθεσμία παρέλθη, τηνικαῦτα παραλαβών άλλος ἀπολαύει τοῦ ὀνόματος. ου μικρά δε ουδ' εκείνα παρέχει τοῖς ζηλούν εθέλουσι παραδείγματα, της τροφης το απέριττον και των γυμνα-5 σίων τὸ σύμμετρον καὶ τοῦ προσώπου τὸ αἰδέσιμον καὶ της έσθητος τὸ μέτριον, ἐφ' ἄπασι δὲ τούτοις της διανοίας τὸ ήρμοσμένον καὶ τὸ ήμερον τοῦ τρόπου. παρήνει 27 δὲ τοῖς συνοῦσι μήδ' ἀναβάλλεσθαι τὸ ἀγαθόν, ὅπερ τοὺς πολλούς ποιείν προθεσμίας δριζομένους έορτας ή πανη-10 γύρεις, ώς ἀπ' ἐκείνων ἀρξομένους τοῦ μὴ ψεύσασθαι καὶ τοῦ τὰ δέοντα ποιῆσαι ήξίου γὰο ἀμέλλητον εἶναι την πρός τὸ καλὸν δρμήν. δηλος δὲ ήν καὶ τῶν τοιούτων κατεγνωκώς φιλοσόφων, οί ταύτην άσκησιν άρετης ύπελάμβανον, ην πολλαίς ανάγκαις καὶ πόνοις τοὺς νέους 15 αντέχειν καταγυμνάσωσι, τοῦτο μέν ανυποδητεῖν οἱ πολλοὶ

neque illum nec me nec quemquam statuit.

1. ήπροθεσμία, vom Processverfahren entlehnt, Verfallstermin (allgemeiner Termin c. 27). Ging der Spruch auf Schadenersatz, Aushändigung, oder Geldbusse, so ward dem Verurtheilten ein Termin gesetzt, nach welchem er in Privatsachen vom Kläger gepfändet werden konnte.

3. παρέχει, Nigrinus.

4. της τροφης τὸ ἀπέριττον u. ff. S. zu c. 12.

γυμνασίων, körperliche Uebungen.

7. τὸ ἡομοσμένον, die

Harmonie.

27. 8. ὅπες τοὺς πολλοὺς ποιείν, Infinitiv in obliquer Rede nach dem Relativum, ebenso wie nach den Conjunctionen ως, ὅτε, ἐπεί,

13. οδ ταύτην ἄσκησιν ἀρετης ύπελάμβανον, ην... άσκησιν ist Prädicat zu ταύτην: Uebereinstimmung des demonstrativen Pronomens mit dem Prädicat wie im Lateinischen (qui hanc esse cen-

sebant virtutis exercitationem). Dagegen dem Deutschen entsprechend Icarom. c. 14. τοῦτό ἐστιν ὁ βασιλεύς και γνήσιος άετός, ην άσκαρδαμυκτί πρός τας ακτίνας βλέπη. De hist. cscr. c. 51. De salt. c. 17. και τοῦτό ἐστιν Ίνδῶν και εὐχή

καί χοροί και θυσία.

15. τοῦτο μέν άνυποδητεῖν οί πολλοί κελεύοντες, άλλοι δέ μαστιγοΐντες, Vermischung zweier Ausdrucksweisen: 1. τοῦτο μέν άνυποδητεῖν κελ., τοῦτο δέ μαστιγούντες, und 2. οί πολλοί μέν άνυποδητεῖν κελ., άλλοι δὲ μαστιγ., daher entstanden, weil zwei Gegensätze hervorgehoben werden sollten, der des Prädicats (ἀνυποδ. und μαστιγοῦν) und des Subjects (οί πολλοί und άλλοι). Die von den Christen später aufgenommenen ascetischen Uebungen der griechischen Philosophen kommen schon seit Pythagoras vor. Aristoph. Wolken 440. sagt Strepsiades, der bei Sokrates in die Lehre gehen will: τουτὶ τό γ' ξμὸν σῶμ' αὐτοῖσιν παρέχων τύπτειν, πεινην, διψην, αθχμείν, διγών, άσκον δαί-

κελεύοντες, άλλοι δέ μαστιγούντες, οἱ δέ χαριέστεροι καὶ 28 σιδήρω τὰς ἐπιφανείας αὐτῶν καταξύοντες. ἡγεῖτο γὰρ χρηναι πολύ πρότερον έν ταῖς ψυχαῖς τὸ στεδόὸν τοῦτο καὶ ἀπαθές κατασκευάσαι, καὶ τὸν ἄριστα παιδεύειν ἀνθρώπους προαιρούμενον τοῦτο μέν ψυχης, τοῦτο δὲ σώ- 5 ματος, τοῦτο δὲ ήλικίας τε καὶ τῆς πρότερον ἀγωγῆς έστοχάσθαι, ίνα μή τὰ παρά δύναμιν ἐπιτάττων ἐλέγγηται· πολλούς γοῦν καὶ τελευτᾶν ἔφασκεν οὕτως ἀλόγως έπιταθέντας ενα δε καὶ αὐτὸς εἰδον, δς καὶ γευσάμενος των παρ' εκείνοις κακών, επειδή τάχιστα λόγων άληθων 10 έπήκουσεν, αμεταστρεπτί φεύγων ώς αὐτὸν αφίκετο καί 29 δήλος ήν έᾶον διακείμενος. ήδη δε τούτων αποστάς των άλλων αὖθις ἀνθοώπων ἐμέμνητο καὶ τὰς ἐν τῆ πόλει ταραχάς διεξήει καὶ τὸν ωθισμὸν αὐτῶν καὶ τὰ θέατρα καὶ τὸν ἱππόδρομον καὶ τὰς τῶν ἡνιόχων εἰκόνας καὶ τὰ 15 των ίππων ονόματα καί τούς έν τοῖς στενωποῖς περί τού-

οειν. — ἀνυποδητεῖν = ἀνυπόδητον είναι Cynic. c. 13. Icarom. c. 31. ,ohne Fussbekleidung, baarfuss gehen. S. Cynic. c. 1. Τ΄ ποτε σύ, οὖτος, πώγωνα ἔχεις καὶ κόμην, χιτῶνα δὲ οὐκ ἔχεις καὶ γυμνὸς θέρη καὶ ἀνυποδητεῖς, τὸν ἀλήτην καὶ ἀπάνθρωπον βίον καὶ θηριώδη ἐπιλεξάμενος und c. 17. An beiden Stellen wird es unter den Abhärtungsweisen der cynischen Philosophen aufgeführt.

28. 3. ἐνταῖς ψυχαῖς. Darauf ruht der Nachdruck; im Gegensatz zu den ἀναγκ. und πόν., welche den Körper betreffen.

5. τοῦτο μέν - τοῦτο δέ,

vgl. zu c. 16.

8. πολλούς γοῦν καὶ τελευτᾶν ἔφασκε. S. zu c. 7.

11. ἀμεταστρεπτί, oculo irretorto. Hor. Carm. II. 2. 23.

12. διακείμενος. S. zu c. 12. 29. 14. καὶ τὰ θέατρα καὶ τὸν ἱππόδρομον. Vom ersten Jahrh. n. Chr. an nahm die Leidenschaft für die pantomimischen (θέατοα) und besonders für die eireensischen (ἐππόδρομος) Spiele in Rom wie in den Provinzen mehr und mehr überhand. Schon Juvenal X. 78 ff. atque duas tantum res anxius optat, panem et Circenses.

15. τὰς τῶν ἡνιόχων εἰχόνας. Ausgezeichneter Wagenlenker Bildsäulen wurden wahrscheinlich auf der Spina des Circus aufgestellt, welche in einer Höhe von etwa 6, in einer Breite von etwa 20 Fuss die Bahn in zwei gleiche Hälften zerlegte und an deren beiden Enden die metae sich befanden; sie war ausgeschmückt mit Statuen und Altären, seit Augustus meist auch mit einem Obelisk.

καὶ τὰ τῶν ἔππων ὀνόματα. Die berühmten Rennpferde hatten ihre Namen, eine Sitte, die sich schon in den heroischen Zeiten findet. Vgl. Hom. II. XVI. 149—154. die Rosse des Achilles Xanthos, Balios und Pedasos.

16. καὶ τοὺς ἐντοῖς στενωποῖς περὶ τούτων διαλόγους. Ueberall, auf allen Strassen, spricht των διαλόγους τολλή γὰο ὡς ἀληθῶς ἡ ἱππομανία καὶ πολλῶν ἤδη σπουδαίων εἶναι δοκούντων ἐπείληπται. μετὰ 30 δὲ ταῦτα ἑτέρου δράματος ῆπτετο τῶν ἀμφὶ τὴν νεκυίαν τε καὶ διαθήκας καλινδουμένων προστιθείς, ὅτι μίαν φω-5 νὴν οἱ Ῥωμαίων παῖδες ἀληθῆ παρ ὅλον τὸν βίον προτένται, τὴν ἐν ταῖς διαθήκαις λέγων, ἵνα μὴ ἀπολαύσωσι τῆς σφετέρας ἀληθείας. ἃ δὲ καὶ μεταξὺ λέγοντος αὐτοῦ γελᾶν προήχθην, ὅτι καὶ συγκατορύττειν ἑαυτοῖς ἀξιοῦσι τὰς ἀμαθίας καὶ τὴν ἀναλγησίαν ἔγγραφον ὁμο-10 λογοῦσιν, οἱ μὲν ἐσθῆτας ἑαυτοῖς κελεύοντες συγκαταφλέγεσθαι τῶν παρὰ τὸν βίον τιμίων, οἱ δὲ καὶ παρα-

man von Namen, Herkunft und Vor-

zügen der Rosse.

2. ξπείληπται. ξπιλαμβάνεσθαι, wie hier, oft von Krankheiten, vgl. c. 35. λλιγγώ κατειλημμένος. Gall. c. 23. ήν ποτε κούψος πυρετός ξπιλάβηται.

30. 3. ετερου δράματος, zu dem der Stoff aus einem anderen, verschiedenen Gebiete entnommen.

4. ὅτι μίαν — ἵνα μη ἀπολαύσωσι τῆς σφετέρας άληθείας. Lüge und Heuchelei herrscht durch das ganze Leben der Römer; nur in den Testamenten sind sie wahr. — ἀπολαύω (anders c. 26) ironisch, geniessen', wie Timon ε. 2. ούτω δαλόν τινα ἐπανατείνασθαι δοχείν αὐτοῖς, ώς πῦρ μὲν η καπνον απ' αὐτοῦ μη δεδίεναι, μόνον δὲ τοῦτο οἴεσθαι ἀπολαύειν τοῦ τραύματος, ὅτι ἀνα-πλησθήσονται τῆς ἀσβόλου. (Aehnlich Homer II. I. 410. Eva πάντες ἐπαύρωνται βασιλῆος.) ΐνα μη schliesst sich an μίαν an. Sinn: Nur einmal, bei den Testamentén, nie bei anderen Gelegenheiten sind sie wahr. Im Leben würde ihnen die Wahrhaftigkeit Gefahr bringen. Ueber die Freimüthigkeit in den Testamenten vgl. Casaubonus zu Suet. Octav. 56. Romanorum mos fuit in testamentis increpare alios, maledicere aliis et liberam de quibuscunque vellent vocem edere. Beispiele bei Tacit. Ann. VI. 38. XIV. 50.

5. of 'Pomalov $\pi \alpha \tilde{\imath} \delta \varepsilon \varsigma =$ of 'Pomaio. Anders latown $\pi \alpha \tilde{\imath} \delta \varepsilon \varsigma$ de hist. escr. c. 7.

πας' δλον τὸν βίον, wie weiterhin παρὰ τὸν βίον und παρὰ τὴν τελευτήν. S. zu c. 9.

7. ἄ δὲ καὶ μεταξὺ λέγοντος αὐτοῦ γελᾶν ποοήχθην. S. zu c. 24.

9. την ἀναλγησίαν ἔγγοαφον ὁμολογοῦσιν, ihren
Stumpfsinn schriftlich (nämlich
in ihrem Testamente) einräumen,
indem sie so abgeschmackte Bestimmungen über ihre Leichenbestattung treffen.

10. οἱ μὲν ἐσθῆτας ἑαυτοῖς **χελεύοντες συγκαταφλέγε**σθαι. Virg. Aen. VI. 220 ff. wird auf diese Weise Misenus bestattet: Tum membra toro defleta reponunt, Purpureasque super vestes, velamina nota Conficiunt, dessen Scheiterhaufen auch durch Waffen geziert ist. Auch Kränze, Blumen, Haarlocken und kostbare Schmucksachen aller Art pflegte man auf den Scheiterhaufen zu legen und mit zu verbrennen. Vgl. de luctu c. 14. οἱ δὲ καὶ οἰνογόους ἐπικατέσφαξαν καὶ ἐσθῆτα καὶ τὸν ἄλλον χόσμον συγκατέφλεξαν. Der Genet.

μένειν τινάς οίκετας τοῖς τάφοις, ένιοι δε καὶ στέφειν τάς στήλας άνθεσιν, εθήθεις έτι καὶ παρά την τελευτην 31 διαμένοντες. εἰκάζειν οὖν ηξίου, τί πέπρακται τούτοις παρά τὸν βίον, εὶ τοιαῦτα περὶ τῶν μετὰ τὸν βίον ἐπισκήπτουσι· τούτους γάρ εἶναι τοὺς τὸ πολυτελές ὄψον 5 ώνουμένους καὶ τὸν οἶνον ἐν τοῖς συμποσίοις μετὰ κρόκων τε καὶ ἀρωμάτων ἐκχέοντας, τοὺς μέσου χειμώνος ἐμπιπλαμένους δόδων καὶ τὸ σπάνιον αὐτῶν καὶ παράκαιρον άγαπωντας, τὸ δ' ἐν καιρῷ καὶ κατὰ φύσιν ὡς εὐτελές ύπερηφανοῦντας τούτους εἶναι τοὺς καὶ τὰ μύρα 10 πίνοντας καὶ δ μάλιστα διέσυρεν αὐτῶν, ὅτι μηδὲ χρῆσθαι ίσασι ταῖς ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ κὰν ταύταις παρανομοῦσι καὶ τοὺς δρους συγχέουσι πάντοθεν τῆ τροφή παραδιδόντες αύτῶν τὰς ψυχὰς [πατεῖν] καὶ τοῦτο δὴ τὸ έν ταῖς [τραγωδίαις τε καί] κωμωδίαις λεγόμενον, ήδη 15 καὶ παρά θύραν εἰσβιαζόμενοι. σολοικισμόν οὖν ἐκάλει

τῶν παρὰ τὸν βίον τιμίων wie c. 8. 24. Icarom. c. 3.

31. 4. τοιαῦτα — ἐπισχήπτουσι, von den Verordnungen Sterbender: 'dringend bitten, befehlen'.

8. παράκαιρον Gegensatz zu

έν καιοώ.

10. τὰ μύρα πίνοντες, Salhenwein (μυρινίτης oder μυρίνης οἶνος), d. i. Wein, der mit Salben und anderen aromatischen Stoffen gemischt war; sein Wohlgeschmack sollte zugleich durch den Wohlgeruch erhöht werden.

11. καὶ δ μάλιστα διέσυρεν αὐτῶν, ὅτε, wie c. 24. 30. Dial. mar. II. 4. καὶ δ μάλιστα ἦνίασε με, ὅτι καὶ ἀνειδίζων ἐμοὶ τὴν σνιμοροάν, οὐδὲ ὁ πατής, φησίν, ὁ Ποσειδῶν ἰάσεταί σε. Eine neue Verirrung. Vorher war von denen die Rede, die nur nach theueren und seltenen Genüssen streben, oder die verschiedene Genüsse vermischen, jetzt von der Unnatür-

lichkeit der Gelüste (παρὰ θύραν εἰσβιάζεσθαι).

14. τοῦτο δή τὸ ἐν ταῖς κωμωδίαις λεγόμενον. S. zu c.1.

16. παρὰ θύραν εἰσβιαζόμενοι, wörtlich ,neben der Thür einbrechen', d. i. sich einen anderen Weg bahnen, als den natürlichen.

σολοιχισμόν eig. Verstoss gegen die Sprachgesetze, von Soloi, einer Küstenstadt von Cilicien, deren Bewohner einen schlechten griechischen Dialekt sprachen; hier ein Verstoss auf dem Gebiete des Vergnügens: ,ein unnatürlicher Genuss'. Auf die Tanzkunst übertragen de salt. c. 80. σολοιχίας δεινας εν τη δοχήσει επιδείκνυνται, οξ μεν άλογα πινούμενοι καὶ μηδέν, ως φασι, πρός την χορδήν. ετερα μεν γαρ ο πούς, ετερα δ' ο δυθμός λέγει οι δε ευρυθμα μεν, τα πράγματα δὲ μετάχρονα ή πρόχυονα. - Wegen σολοικισμόν - έχαλει τοῦτο s. zu c. 27.

τοῦτο τῶν ἡδονῶν. ἀπὸ δὲ τῆς αὐτῆς γνώμης κἀκεῖνο 32 έλεγεν άντεχνως του Μώμου τον λόγον μιμησάμενος ώς γαρ έκεῖνος εμέμφετο τοῦ ταύρου τὸν δημιουργόν θεὸν οὐ προθέντα των δφθαλμών τὰ κέρατα, οθτω δή καὶ αὐτὸς 5 ήτιᾶτο τῶν στεφανουμένων, ὅτι μὴ ἴσασι τοῦ στεφάνου τὸν τόπον. εἰ γάρ τοι, ἔφη, τῆ πνοῆ τῶν ἴων τε καὶ δόδων χαίρουσιν, ύπὸ τῆ δινὶ μάλιστα έχρῆν αὐτοὺς στέφεσθαι παρ' αὐτὴν ώς οξόν τε τὴν ἀναπνοήν, εν' ώς πλεῖστον ανέσπων της ήδονης. και μην κακείνους διεγέλα 33 10 τοὺς θαυμάσιόν τινα τὴν σπουδὴν περὶ τὰ δεῖπνα ποιουμένους χυμών τε ποικιλίαις καὶ πεμμάτων περιεργίαις. καὶ γὰρ αὖ καὶ τούτους ἔφασκεν όλιγοχρονίου τε καὶ βραχείας ήδονης έρωτι πολλάς πραγματείας ύπομένειν απέφαινε γουν τεττάρων δακτύλων αὐτοῖς είνεκα πάντα 15 πονεῖσθαι τὸν πόνον, ἐφ' ὅσους ὁ μήκιστος ἀνθρώπου λαιμός έστιν· ούτε γάρ πρίν έμφαγείν απολαύειν τι των

32. 1. $\alpha \pi \dot{\delta}$ bezeichnet den

Ausgangspunkt.

2. ἀτεχνῶς. S. zu c. 19. τοῦ Μώμου, die personificirte Tadelsucht, nach Hesiod ein Sohn der Nacht. Vgl. lcar. c. 31. De hist.

cscr. c. 33.

3. τοῦ ταύρου τὸν δημιουργον θεόν, Poseidon. Er, Athene und Hephästus hatten einen Wettkampf um den Preis der Kunstfertigkeit veranstaltet und Momus zum Schiedsrichter gewählt. Athene baute ein Haus, Hephästus bildete einen Menschen. Was er am Menschen getadelt, erzählt Lucian im Hermot. c. 20. επί τοῦ ἀνθοώπου δε τούτο εμεμψατο και τον αρχιτε-κτονα επεπληξε τον "Ηφαίστον, διότι μη καὶ θυρίδας ἐποίησεν αὐτῷ κατά τὸ στέρνον, ώς ἀναπετασθεισών γνώριμα γίγνεσθαι άπασιν α βούλεται και έπινοεί και εί ημεύδεται ή άληθεύει.

5. ἢτιᾶτο τῶν στεφανου-μένων. Die Römer bekränzten gewöhnlich nur den Kopf, die Grie-

chen auch Hals und Brust.

8. παρ' αὐτὴν - τὴν ἀναπνοήν, unmittelbar neben ..., wie ipse.

ϊν' ώς πλεῖστον ἀνέσπων της ήδονης, damit sie möglichst grossen Genuss einathmeten, hätten. ' Ένα (ώς, ὅπως) mit dem lndicativ, um eine Absicht auszudrücken, die nicht erreicht worden ist, weil die Verhältnisse nicht stattgefunden, unter denen sie hätte erreicht werden können. (Mit av Icarom. c. 21.) Arist. Frieden 135. 136. οὐποῦν ἔχοῆν σε Πηγάσου ζεύξαι πτερόν, όπως ξααίνου τοῖς θεοίς τραγικώτερος.

33. 10. τούς θαυμάσιόν τινα την σπουδην περί τὰ δεῖπνα ποιουμένους, grosse Mühe auf etwas verwenden'. Ebenso mit ἐπὶ und dem Dativ de saltat. c. 76. Dagegen σπουδίν ποιεῖσθαί τι, Ernst aus etwas machen. S. zu de hist. cscr. c. 49.

14. ἀπέφαινεγοῦν. S. zu c. 7. τεττάρων δακτύλων - είνεχα. Der Weg vom Munde bis in den Magen; δακτ. als Maass.

έωνημένων, ούτε βρωθέντων ήδίω γενέσθαι την από των πολυτελεστέρων πλησμονήν λοιπόν οὖν εἶναι τὴν ἐν τῆ παρόδω γιγνομένην ήδονήν τοσούτων ωνείσθαι χοημάτων. είκότα δὲ πάσχειν έλεγεν αὐτοὺς ὑπ' ἀπαιδευσίας τὰς άληθεστέρας ήδονας άγνοοῦντας, ὧν άπασῶν φιλοσοφία 5 34 χορηγός έστι τοῖς πονεῖν προαιρουμένοις. περί δὲ τῶν έν τοῖς βαλανείοις δρωμένων πολλά μεν διεξήει, τὸ πληθος των επομένων, τας θβρεις, τούς επιπειμένους τοῖς οίκέταις καὶ μικροῦ δεῖν ἐκφερομένους. Εν δέ τι καὶ μάλιστα μισείν έψκει, πολύ δ' έν τῆ πόλει τοῦτο καὶ τοῖς 10 βαλανείοις ἐπιχωριάζον· προϊόντας γάρ τινας τῶν οἰκετῶν δεῖ βοᾶν καὶ παραγγέλλειν προορᾶσθαι τοῖν ποδοῖν, ἢν ύψηλόν τι ή ποίλον μέλλωσιν ύπερβαίνειν, παὶ ύπομιμνήσπείν αὐτούς, τὸ καινότατον, ὅτι βαδίζουσι. δεινὸν οὖν έποιείτο, εί στόματος μέν άλλοτρίου δειπνούντες μή δέονται 15 μηδε χειρών, μηδε άλλοτρίων ώτων ακούοντες, δφθαλμών δε ύγιαίνοντες άλλοτρίων δέονται προοψομένων καὶ άνέχονται φωνάς ακούοντες δυστυχέσιν ανθοώποις πρεπούσας καὶ πεπηρωμένοις. ταῦτα γὰρ αὐτὰ πάσχουσιν ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἡμέρας μέσης καὶ οἱ τὰς πόλεις ἐπιτετραμ- 20 35 μένοι, ταῦτά τε καὶ πολλά ετερα τοιαῦτα διελθών κατέπαυσε τὸν λόγον. ἐγωὶ δὲ τέως μὲν ἤκουον αὐτοῦ τεθηπώς καὶ μὴ σιωπήση πεφοβημένος. ἐπειδὴ δὲ ἐπαύσατο,

2. ἐν τῆ παρόδω, der Raum, der vorhin durch τεττ. δακτ. είν.

bezeichnet war.

5. ὧν — φιλοσοφία χορηγός ἐστι, zu welchen die Philosophie die Mittel darbietet (χορ) '; χορηγός ursprünglich der Chorführer, dann der den Chor ausrüstet, die Mittel zu seiner Bekleidung, Verpflegung und Einübung hergiebt; daher Jeder, der das zu etwas Erforderliche hergiebt. Vgl. Somn. c. 2. τίς ἀφίστη τῶν τεχνῶν καὶ ὑάστη ἐκμαθεῖν — καὶ πρόχειρον ἔχουσα την χορηγίαν.

34. 9. $\mu i \varkappa \phi \circ \tilde{v} \delta \varepsilon \tilde{i} v \delta \varkappa \phi \varepsilon \phi \circ - \mu \varepsilon v \circ v \varepsilon = efferri$, von den Todten,

die zur Bestattung getragen werden.

10. πολύ, Prädicat , häufig vorkommend', vgl. de hist eser. c. 15. και γάο και τοῦτο ἐπιεικῶς πολὺ νῦν ἐστί.

18. $\varphi\omega\nu\dot{\alpha}\varsigma$, die vorerwähnten Stimmen der rufenden und warnen-

den Sklaven.

20. καὶ οἱ τὰς πόλεις ἐπιτετραμμένοι, ,und noch dazu die
mit der Leitung des Staates
beauftragt sind', die doch gerade ein scharfes Auge für Alles
haben sollten. Ebenso de mort.
Peregr. c. 18. Τοχανίς c. 33. ὁ τὴν
Αἴγυπτον ἐπιτειραμμένος. Vgl.

τούτο δή τὸ τῶν Φαιάκων πάθος ἐπεπόνθειν πολύν γὰρ δή χρόνον ές αὐτὸν ἀπέβλεπον κεκηλημένος εἶτα πολλή συγχύσει καὶ ὶλίγγω κατειλημμένος τοῦτο μὲν ἱδρωτι κατεδδεόμην, τούτο δε φθέγξασθαι βουλόμενος έξέπιπτόν τε 5 καὶ ἀνεκοπτόμην, καὶ ή τε φωνή ἐξέλειπε, καὶ ή γλῶττα διημάρτανε, καὶ τέλος ἐδάκρυον ἀπορούμενος οὐ γὰρ έξεπιπολής οὐδ' ώς ἔτυχεν ἡμῶν ὁ λόγος καθίκετο, βαθεῖα δὲ καὶ καίριος ή πληγή ἐγένετο, καὶ μάλα εὐστόχως ένεχθείς δ λόγος αὐτήν, εί οξόν τε εἰπεῖν, διέκοψε τὴν 10 ψυχήν εὶ γάρ τοι δεῖ κὰμὲ ἤδη φιλοσόφων προσάψασθαι λόγων, ὧδέ πως περὶ τοίτων έπείληφα · δοκεῖ μοι ἀνδρὸς 36 εὐφυοῦς ψυχή μάλα σκοπῷ τινι ἀπαλῷ προσεοικέναι. τοξόται δὲ πολλοὶ μὲν ἀνὰ τὸν βίον καὶ μεστοὶ τὰς φα-15 τες εύστοχα τοξεύουσιν, αλλ' οἱ μέν αὐτῶν σφόδρα τὰς νευράς επιτείναντες εντονώτερον τοῦ δέοντος ἀφιᾶσι· καὶ άπτονται μεν καὶ οὖτοι [τῆς ὁδοῦ], τὰ δὲ βέλη αὐτῶν οὐ μένει έν τῷ σκοπῷ, ἀλλ' ὑπὸ τῆς σφοδρότητος διελθόντα καὶ παροδεύσαντα κεχηνυῖαν μόνον τῷ τραύματι τὴν ψυ-20 χην απέλιπεν. άλλοι δὲ πάλιν τούτοις υπεναντίως υπό γάρ ἀσθενείας τε καὶ ἀτονίας οὐδὲ ἐφικνεῖται τὰ βέλη

Hom. II. II. 25. ῷ λαοί τ' ἐπιτετο ἀφαται, χαὶ τόσσα μέμηλεν.

τράφαται, καὶ τόσσα μεμηλεν.
35. (1. τοῦτο δἡ τὸ τῶν Φαιάκων πάθος. Hom. Odysseus seine Erlebnisse in der Unterwelt erzählt: ὧς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῆ, κη - ληθμῷ δ' ἔσχοντο κατὰ μέγαρα σκιοέτα.

3. τοῦτο μὲν — τοῦτο δὲ. S. zu c. 16.

4. ξεπίπτω. Vgl. zu c. 8. Hier ,aus dem Texte kommen', den Zusammenhang verlieren, ich fiel aus der Rede.

5. ἀνεχοπτόμην, der Faden der Rede wurde mir abgeschnitten, ich stockte, blieb stecken. Anders de hist. escr. c. 49.

6. τέλος wie oben c. 8. τὸ τελευταΐον.

7. ξξεπιπολής — χαθίχετο (vgl. ὅπνος τε ὀλίγος ξπιπόλαιος κάκεῖνος Gall. c. 25.), dem Sinne nach — παφέργως εἴλημμαι πρὸς τῶν σῶν λόγων im einleitend. Briefe. ἡμῶν abhängig von καθίχετο.

ώς ἔτυχε = temere. Vgl. Icar. c. 4. De hist. cscr. 47. τὰ δὲ πράγματα αὐτὰ οὐχ ὡς ἔτυχε συνακ-

8. μάλα εὖστόχως ἐνεχθεὶς ὁ λόγος. Vgl. c. 37. τὸ δὲ (βέλος) ἐνεχθὲν εὖ μάλα ἔντόνως. Die Vergleichung des λόγος mit βέλος wird bis Ende c. 37, fortgeführt.

αὐτοῖς ἄχρι πρὸς τὸν σκοπόν, ἀλλ' ἐκλυθέντα καταπίπτει πολλάκις ἐκ μέσης τῆς ὁδοῦ: ἢν δέ ποτε καὶ ἐφίκηται, άπρον μέν ἐπιλίγδην ἄπτεται, βαθεῖαν δὲ οὐκ ἐργάζεται τὴν 37 πληγήν οὐ γὰρ ἀπ' ἰσχυρᾶς ἐμβολῆς ἀπεστέλλετο. ὅστις δὲ ἀγαθὸς τοξότης, καὶ Τεύκρω ὅμοιος, πρῶτον μὲν ἀκρι- 5 βῶς ὄψεται τὸν σποπόν, εἰ μὴ σφόδρα μαλακός, εἰ μὴ στεδδότερος τοῦ βέλους· γίγνονται γὰρ δή καὶ ἄτρωτοι σκοποί. ἐπειδὰν δὲ ταῦτα ἴδη, τηνικαῦτα χρίσας τὸ βέλος ούτε ὶῷ, καθάπερ τὰ Σκυθῶν χρίεται, ούτε ὁπῷ, καθάπερ τὰ Κουρήτων, ἀλλ' ἡρέμα δηκτικῷ τε καὶ γλυκεῖ 10 φαρμάκω τοῦτο χρίσας εὐτέχνως ἐτόξευσε. τὸ δὲ ἐνεχθὲν εὖ μάλα ἐντόνως καὶ διακόψαν ἄχοι τοῦ διελθεῖν μένει τε καὶ πολύ τοῦ φαρμάκου ἀφίησιν, δ δή σκιδνάμενον όλην εν κύκλω την ψυχην περιέρχεται. ταῦτά τοι καὶ ήδονται καὶ δακούουσι μεταξύ ακούοντες, ὅπερ καὶ αὐτὸς 15 έπασχον, ήσυχη άρα τοῦ φαρμάκου την ψυχην περιθέοντος. ἐπήει δ' οὖν μοι πρὸς αὐτὸν τὸ ἔπος ἐκεῖνο λέγειν. βάλλ' ούτως, αί κέν τι φόως άνδρεσσι γένηαι.

36. 1. ἄχοι ποὸς τὸν σχο-πόν, oft bei Lucian, de hist. cscr. c. 35. ἄχρι πρὸς τὸν σχοπόν. c. 57. άχοι πρός το χείλος τοῦ Ταντά-λου. Somn. c. 15. άχρι πρός τὰ έσπέρια. Ebenso oft μέχρι πρός. Icarom. c. 1. μέχοι πρός την σελήνην. c. 11. μέχοι πρός τὸν Ταΰγετον. c. 23. μέχρι πρὸς τὸν οὐρανόν.

ἐκλυθέντα, kraftlos, wie bei

Homer γυῖα λέλυντο.

3. ἄχρον μεν επιλίγδην. Nach Homer II. XVII. 598. 599. βλητο γαρ ώμον δουρί, πρόσω τετραμμένος αλεί, άχρον επιλίγδην.

5. Τεύχοω, Halbbruder des Aias, der beste Bogenschütze der Griechen vor Troia. S. Hom. Il.

VIII. 281 f.

37. 7. στεφδότερος τοῦ βέlovs, härter, als dass der Pfeil in ihm haften könnte.

9. $\mathring{o}\pi\widetilde{\omega}$, Saft des wilden Feigenbaumes, welcher nach den alten Aerzten die Eigenschaft hat, Wunden zu verschlimmern und offen zu erhalten.

10. Κουρήτων, Priester des Zeus auf Kreta, sonst nirgends als Bogenschützen erwähnt.

ηρέμα gehört zu δημτιμώ.

11. ἐτόξευσε, ,pflegt zu schiessen'; in dieser Bedeutung steht der Aorist besonders in allgemeinen Sentenzen, daher der gnomische genannt.

15. μεταξὺ ἀχούοντες. S.z. c. 13. Er kehrt von dem Bilde zu der Rede des Nigrinus zurück, dessen Wirkung mit der eines passenden. gut gezielten Pfeils verglichen worden war.

18. βάλλ' οὕτως. Worte des Agamemnon an Teukros Hom. Il. VIII. 282.

ώσπες γὰς οἱ τοῦ Φρυγίου αὐλοῦ ἀκούοντες οὐ πάντες μαίνονται, ἀλλ' ὁπόσοι αὐτῶν τῆ Ῥές λαμβάνονται, οὖτοι δὲ πρὸς τὸ μέλος ὑπομιμνήσκονται τοῦ πάθους, οὕτω δὴ καὶ οἱ φιλοσόφων ἀκούοντες οὐ πάντες ἔνθεοι καὶ τραν-5 ματίαι ἀπίασιν, ἀλλ' οἶς ὑπῆν τι ἐν τῆ φύσει φιλοσοφίας συγγενές.

ΕΤΑΙ. Ως σεμνά καὶ θανμασία καὶ θεῖά γε, ὧ ἐταῖρε, 38 διελήλυθας, ἐλελήθεις τέ με πολλῆς ὡς ἀληθῶς τῆς ἀμβροσίας καὶ τοῦ λωτοῦ κεκορεσμένος ὥστε καὶ μεταξύ 10 σοῦ λέγοντος ἔπασχόν τι ἐν τῆ ψυχῆ, καὶ παυσαμένου ἄχθομαι καὶ ἵνα δὴ καὶ κατὰ σὲ εἴπω, τέτρωμαι καὶ μὴ θαυμάσης οἰσθα γάρ, ὅτι καὶ οἱ πρὸς τῶν κυνῶν τῶν λυττώντων δηχθέντες οὐκ αὐτοὶ μόνοι λυττῶσιν, ἀλλὰ κἄν τινας ἔτέρους ἐν τῆ μανία δάκωσι, τὸ αὐτὸ τοῦτο καὶ οὖτοι ἔκρρονες γίγνονται συμμεταβαίνει γάρ τι τοῦ πάθους ἄμα τῷ δήγματι, καὶ πολυγονεῖται ἡ νόσος καὶ πολλὴ γίγνεται τῆς μανίας διαδοχή.

ΑΟΥΚ. Οὐποῦν καὶ αὐτὸς ἡμῖν καιρίαν ὁμολογεῖς; ΕΤΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν, καὶ προσέτι δέομαί γέ σου

20 κοινήν τινα την θεραπείαν έπινοείν.

ΔΟΥΚ. Τὸ τοῦ Τηλέφου ἄρα ἀνάγκη ποιεῖν.

ΕΤΑΙ. Ποῖον τοῦτο λέγεις;

ΔΟΥΚ. Ἐπὶ τὸν τρώσαντα ἐλθόντας ἰᾶσθαι παραμαλεῖν.

1. οί τοῦ Φουγίου αὐλοῦ ἀ zούοντες. Die Flöte, ein ursprünglich asiatisches Instrument, begleitetedie Festfänze zu Ehrender Cybele (Ρεα, magna mater deorum).

4. τραυματίαι, von dem Pfeil ihrer Rede; mit Beziehung auf das vorher gebrauchte Bild.

38. 9. τοῦ λωτοῦ κεκορε-

σμένος. S. zu c. 3.

11. ἵνα δή καὶ κατὰ σὲ εἴπω.

Vgl. zu c. 7.

14. τὸ αὐτὸ τοῦτο, ,auf dieselbe Weise. Vgl. Lys. de affect. tyrann. 33. τοτε τὸ αὐτὸ πάντες ξμποδών εἰσι, ξάν τι δι' ἄλλων ἀγαθὸν ὑμῖν φαίτηται.

18. χαιρίαν όμολογεῖς, giebst du zu an der rechten Stelle getroffen zu sein? Vgl. c. 35. βα- δεῖα δὲ καὶ καίριος ἡ πληγὴ ἔγένετο.

21. τὸ τοῦ Τηλέφου ἄρα ἀνάγκη ποιεῖν. Telephus wird von Achilles verwundet, als die Hellenen auf dem Zuge gegen llios feindlich in Mysien einfielen. Das Orakel giebt ihm die Antwort, dass er nur durch den geheilt werden könne, der ihn verwundet habe. Achill heilt ihn darauf mit dem Rost oder den Spänen des Speeres, und Telephus ertheilt dafür seinen Rath über den Weg nach llios.

DER HAHN.

Aus süssem Traume wird der Schuster Mikylos vor Anbruch des Tages durch seinen Hahn geweckt. Ausser sich, dass selbst im Schlafe so köstliche Güter, wie er sie eben besessen, ihm nicht gegönnt sein sollen, schilt er den Hahn und will ihn strafen. Da erwidert dieser, dass er es ja nur aus Liebe gethan, damit ihm die Zeit zur Arbeit zu Gute komme. — Wie? der Hahn kann sprechen? Mikylos glaubt, noch im Traume zu sein. Nein es ist wirklich so. Der Hahn ist früher ein Mensch gewesen; ja es ist Pythagoras selbst, der nach mannigfachen Wanderungen seiner Seele wieder einmal Hahn geworden ist.

Nachdem Mikylos den seltenen Genuss des Gastmahls vom vorigen Tage beschrieben und seinen unvergesslich schönen Traum erzählt, in dem ihm zu Theil geworden, was Midas nur je sich gewünscht, hört er auf seine neugierigen Fragen auch vom Hahne, sowohl was er selbst vordem gewesen, als auch, was dieser in dem langen Wechsel von Wandelungen erlebt und erfahren; und da er der Versicherung nicht glauben will, dass Niemand unglücklicher sei, als die Reichen, Grossen und Mächtigen, so gestattet ihm der Hahn, mit eigenen Augen sich davon zu überzeugen. Durch die Zauberkraft einer seiner Federn öffnen sich die Thüren der beneideten Nachbarn. Sie treten ein. Es ist noch früh am Tage. Da sieht er den Einen ohne Ruh und Rast, in steter Furcht vor Dieben nächtlich umhergetrieben, den Andern von Sorgen verzehrt, zählend und rechnend im Ueberflusse darben, einen Dritten in ekle Wollust versunken, entwürdigt, von den Seinen betrogen.

Nun endlich ist der Schuster von seiner Geldgier geheilt, und zufrieden mit seinem Glück und seinen zwei Obolen verwünscht er das Gold, nach welchem noch eben seine ganze Seele

verlangt hatte.

Durch Feinheit der Satire und dramatische Lebendigkeit zeichnet sich dieser Dialog vor vielen anderen aus, und ist wegen dieser grossen Vorzüge gewiss unter die späteren Schriften der Lebensepoche Lucians zu setzen, in welcher er mit besonderer Vorliebe dieser Form der Darstellung sich bediente. (S. die Einleitung zum ersten Bändchen.)

ΟΝΕΙΡΟΣ Η ΑΛΕΚΤΡΥΩΝ.

ΜΙΚΥ ΛΟΣ. 'Αλλά σέ, κάκιστε άλεκτουών, ό Ζευς 1 αὐτὸς ἐπιτρίψειε φθονερὸν οὕτω καὶ ὀξύφωνον ὄντα, δς με πλουτοῦντα καὶ ἡδίστω ὀνείρω ξυνόντα καὶ θαυμαστὴν εὐδαιμονίαν εὐδαιμονοῦντα διάτορόν τι καὶ γεγωνὸς ἀνα-5 βοήσας ἐπήγειρας, ως μηδὲ νύκτωρ γοῦν τὴν πολὺ σοῦ μιαρωτέραν πενίαν διαφύγοιμι. καίτοι είγε κρὴ τεκμαίρεσθαι τῆ τε ἡσυχία πολλῆ ἔτι οὕση καὶ τῷ κρύει μηδέπω με τὸ ὄρθριον ῶσπερ είωθεν ἀποπηγνύντι — γνώμων γὰρ οὖτος ἀψευδέστατός μοι προσελαυνούσης ἡμέρας — οὐδέπω 10 μέσαι νύκτες εἰσίν, ὁ δὲ ἄϋπνος οὖτος ῶσπερ τὸ χρυσοῦν ἐκεῖνο κώδιον φυλάττων ἀφ' ἑσπέρας εὐθὺς ἤδη κέκραγεν, ἀλλ' οὕτι χαίρων γε' ἀμυνοῦμαι γὰρ ἀμέλει σε, ἢν μόνον

- 1. ἀλλὰ σε ἐπιτρίψειε. ἀλλὰ weist auf einen vorhergehenden Gedanken hin und führt somitten in das Selbstgespräch der Sache hinein. Vgl. den Anfang des Icaromenippus.
- 4. γεγωνὸς ἀναβοήσας laut tönend, vernehmlich schreien. Vgl. Pseudolog c. 1. γεγωνότερον βοάν.
- 5. ώς μηδὲ νύπτως γοῦν τὴν — πενίαν διαφύγοιμι, ,dass ich niemals, und folglich

(οὖν) selbst des Nachts (νύκτωο γε) nicht . . . ' S. zu Nigriaus c. 13.

8. τὸ ὄρθριον adverb., des

Morgens'.

10. τὸ χρυσοῦν ἐκεῖνο κώδιον, das goldne, von einem Drachen bewachte Vliess, um dessen Besitz die Argonautenfahrt veranstaltet wurde.

12. οὖτι χαίρων γε nicht zu deiner Freude, d. i. nicht ungestraft. Vgl. Timon. c. 34.

άμέλει auch c. 3. c. 23. S. zu Nigr. c. 26.

Lucian II.

ημέρα γένηται, συντρίβων τῆ βακτηρία, νῦν γάρ μοι πράγ-

ματα παρέξεις μεταπηδών έν τῷ σκότω.

ΑΛΕΚΤΡΥΩΝ. Μικύλε δέσποτα, ώμην τι χαριεῖσθαί σοι φθονῶν τῆς νυκτὸς ὁπόσου ὰν δυναίμην, ὡς έχοις επορθοευόμενος ανύειν τα πολλά των έργων ην 5 γοῦν, πρὶν ήλιον ἀνίσχειν, μίαν κρηπῖδα ἐργάση, πρὸ όδοῦ ἔση τοῦτο ἐς τὰ ἄλφιτα πεπονηκώς. εὶ δέ σοι καθεύδειν βδιον, έγω μεν ήσυχάσομαί σοι καὶ πολύ άφωνότερος έσομαι τῶν ἰχθύων, σὸ δὲ ὅρα, ὅπως μὴ ὄναρ πλουτών λιμώττης ανεγρόμενος.

ΜΙΚ. 3Ω Ζεῦ τεράστιε καὶ Ἡράκλεις ἀλεξίκακε, τί τὸ κακὸν τοῦτ' ἐστιν; άνθρωπίνως ἐλάλησεν ὁ άλεκτρυών.

ΑΛΕΚ. Εἶτά σοι τέρας εἶναι δοκεῖ τὸ τοιοῦτον, εἰ δμόφωνος ύμιν είμι;

ΜΙΚ. Πῶς γὰρ οὐ τέρας; ἀλλ' ἀποτρέποιτε, ὦ θεοί, 15

τὸ δεινὸν ἀφ' ἡμῶν...

ΑΛΕΚ. Σύ μοι δοκεῖς, ὧ Μικύλε, κομιδη ἀπαίδευτος είναι μηδ' ανεγνωκέναι τὰ Όμήρου ποιήματα, έν οξς καὶ ὁ τοῦ Αχιλλέως εππος ὁ Ξάνθος μακρά χαίρειν φράσας τῷ χρεμετίζειν Εστηκεν ἐν μέσω τῷ πολέμω δια- 20 λεγόμενος έπη δλα δαψωδών, ούχ ώσπερ έγω νῦν άνευ τῶν μέτρων, ἀλλὰ καὶ ἐμαντεύετο ἐκεῖνος καὶ τὰ μέλλοντα προεθέσπιζε καὶ οὐδέν τι παράδοξον ἐδόκει ποιεῖν, οὐδ' δ απούων έπεκαλείτο ωσπερ σύ τὸν αλεξίκακον απο-

4. $\vec{q}'\mu\eta\nu - \varphi\vartheta\circ\nu\tilde{\omega}\nu$. Meine scheinbare Missgunst ist in Wahrheit ein Liebesdienst. M. hatte den Hahn (c. 1) φθονεφόν genannt. – ὁπόσου ἀν δυναίμην,
 als Gedanke des Hahns aufzufassen; daher wie in obliquer Rede der Optativ. 5. τὰ πολλὰ τῶν ἔργων,

den grössten Theil.

8. αφωνότερος - τῶν txθύων wie bei uns sprichwört-

2. 17. zouidy als Adv. sehr, ganz. Beim Substant. μειράκιον c. 17.

19. ὁ τοῦ 'Αγιλλέως ἔππος. Hom. I. XIX. 407. heisst es von ihm: αὐδηέντα δ΄ ἔθημε θεὰ λευμώλενος "Ηρη.

Er weissagt ihm den Untergang v.

408 ff.

χαίζειν φράσας, ,Valet sagen', wie Fugit. c. 20. μαχρά χαίζειν φράσαντες τῆ πήρα τῆ Κράπητος, und oft. Vgl. c. 6 ξα χαίρειν τον λήρον έχεινον, und c. 23. μαχρά οτμώζειν λέγειν ταίς λατρικαίς περιόδοις. c. 33. χαιρέτω τὸ χρυσίον... 21. ἔπη Verse.

24. ἀποτρόπαιον mit Bezie-

τρόπαιον ήγούμενος τὸ ἄκουσμα. καίτοι τὶ ὰν ἐποίησας, εἴ σοι ἡ τῆς Αργοῦς τρόπις ἐλάλησεν, ὥσπερ ποτὲ ἡ φηγὸς ἐν Δωδώνη αὐτόφωνος ἐμαντεύσατο, ἢ εἰ βύρσας εἰδες ἑρποίσας καὶ βοῶν κρέα μυκώμενα, ἡμίοπτα, περιπεπαρμένα τοῖς ὁ ἀβελοῖς; ἐγὼ δὲ Ἑρμοῦ πάρεδρος ὢν λαλιστάτου καὶ λογιωτάτου θεῶν ἀπάντων καὶ τἄλλα ὁμοδίαιτος ὑμῖν καὶ σύντροφος οὐ καλεπῶς ἔμελλον ἐκμαθήσεσθαι τὴν ἀνθρώπων φωνήν. εἰ δὲ ἐχεμυθήσειν ὑπόσχοιό μοι, οὐκ ὰν ὀκνήσαιμίσοι τὴν ἀληθεστέραν αἰτίαν εἰπεῖν τῆς πρὸς ὑμᾶς ὁμοφω-10 νίας καὶ ὅθεν ὑπάρχει μοι οὕτω λαλεῖν.

ΜΙΚ. Δλλὰ μὴ ὄνειρος καὶ ταῦτά ἐστιν, ἀλεκτρυὼν 3 οὖτω πρός με διαλεγόμενος; εἰπὲ δ' οὖν πρὸς τοῦ Ἑρμοῦ, ὧ βέλτιστε, ὅ τι καὶ ἄλλο σοι τῆς φωνῆς αἴτιον. ὡς δὲ σιωπήσομαι καὶ πρὸς οὐδένα ἐρῶ, τί σε χρὴ δεδιται; τίς γὰρ ἀν πιστεύσειέ μοι, εἴ τι διηγοίμην ὡς ἀλεκτρυόνος αὐτὸ εἰπόντος ἀκηκοώς;

ΑΛΕΚ. "Ακουε τοίνυν παραδοξότατον σοι εξ οίδ"

hung auf M. Worte: ἀλλ' ἀποτρέποιτε & θεοί.

2. ἡ τῆς ᾿Αργοῦς τρόπις. In das Schiff der Argonauten war von Athene ein Stück der heiligen Eiche zu Dodona eingesetzt, das ebenso die Gabe der Weissagung besass, wie der Baum selbst. Vgl. de saltat. c. 52. καὶ Θετταλία δὲ — παρέχεται — τὴν ᾿Αργω, τὴν λάλον αὐτῆς τρόπιν.

φηγός εν Δωδώνη die dem Zeus geheiligte Eiche zu Dodona

in Epirus.

3. εὶ βύρσας εἰδες — ὀβελοῖς. Diess hatte sich mit den von den Gefährten des Odysseus getödteten Rindern des Helios zugetragen. Odyss. XII. 395.

εξοπον μεν' ξινοί, πρέα δ' άμφ δβελοῖς ξμεμύπει, δπταλέα τι καὶ ωμά βοῶν δ' ως

γίγνετο φωνή. 5. πάρεδρος. Der (Kampf-) Hahn sitzt neben (πάρεδρος) dem

5. παρεσρος. Der (nampi-) Hahn sitzt neben (πάρεδρος) dem Hermes in dessen Eigenschaftals Beschützer der gymnastischen Kämpfe, d. h. er ist ihm geweiht. Vgl. c. 28. δ Ερμΐς, οὖπερ ἱερός εἰμι. In an-

derer Bedeutung c. 9.

7. ἔμελλον ἔχμαθήσεσθαι, ,war in der Lage, der Verfassung, der Mann dazu, ich musste wohl . . . ' Vgl. de hist. conscr. c. 12. De salt. c. 25. καὶ ἔμελλέγε ἔκεῖνος περὶ ὀρχηστικήν οὐ μετρίως σπουδάσεσθαι.

3. 11. Αλλά μή ὅνειρος καὶ ταῦτά ἐστιν; μή in der unabhängigen Frage, mit dem Ausdruck des Zweifels oder der Ungewissheit: doch nicht? Vgl. Somn. c. 17. μή ὁνείρων ὑποκριτάς τινας ἡμᾶς ὑπείληφεν;

13. 5 τι καὶ ἄλλο, quid tan-

dem aliud. S. zu Nigr. c. 2.

14. ώς δὲ σιωπήσο μαι — τί σε χρή δεδιέναι, dass ich schweigen werde (davon darfst du überzeugt sein); was hättest 'du auch in dieser Hinsicht zu fürchten?

17. $\varepsilon \tilde{v}$ of δ ° $\delta \tau \iota$, gewiss, ad-

δτι λόγον, ὧ Μικύλε· ούτοσὶ γὰρ ὁ νῦν σοι ἀλεκτρυών

φαινόμενος οὐ πρὸ πολλοῦ ἄνθρωπος ἦν.

ΜΙΚ. "Ηχουσά τι καὶ πάλαι τοιοῦτον ἀμέλει περὶ ύμων, ως Άλεκτρυών τις νεανίσκος φίλος γένοιτο τῷ Αρει καὶ ξήμπίνοι τῶ θεῷ καὶ ξυγκωμάζοι καὶ κοινωνοίη τῶν 5 έρωτικών δπότε γούν απίοι παρά την Αφροδίτην μοιχείσων δ "Αρης, ἐπάγεσθαι καὶ τὸν 'Αλεκτρυόνα, καὶ ἐπειδήπεο τὸν Τλιον μάλιστα ύφεωρᾶτο, μη κατιδών έξείποι πρός τον 'Ηφαιστον, έξω πρός ταῖς θύραις ἀπολείπειν άεὶ τὸν νεανίσκον μηνύσοντα όπότε ἀνίσχοι ὁ Ἡλιος. εἶτά 10 ποτε κατακοιμηθήναι μέν τον Αλεκτρυόνα καὶ προδούναι την φρουράν άκοντα, τον δε Ήλιον λαθόντα έπιστηναι τη Αφροδίτη καὶ τῷ Αρει ἀφρόντιδι ἀναπαυομένω διὰ τὸ πιστεύειν τὸν 'Αλεκτρυόνα μηνῦσαι άν, εί τις ἐπίοι καὶ ούτω τὸν Ἡφαιστον παρ' Ἡλίου μαθόντα συλλαβεῖν αὐ- 15 τούς περιβαλόντα καὶ σαγηνεύσαντα τοῖς δεσμοῖς, ἃ πάλαι πεποίητο επ' αιτούς άφεθέντα δε ώς άφείθη τον Αρη άγανακτησαι κατά τοῦ 'Αλεκτουόνος καὶ μεταβαλεῖν αὐτὸν ές τουτί τὸ όρνεον αὐτοῖς ὅπλοις, ώς ἔτι τῆς πόρυθος τὸν λόφον ἔχειν ἐπὶ τῆ κεφαλῆ καὶ διὰ τοῦτο ὑμᾶς ἀπο- 20 λογουμένους τῷ ᾿Αρει, ὅτ᾽ οὐδὲν ὄφελος, ἐπειδὰν αἴσθησθε ανιόντα τὸν Ἡλιον, πρὸ πολλοῦ βοᾶν ἐπισημαινομένους την ανατολην αὐτοῦ.

verbial und daher ohne Einfluss auf die Construction. Vgl. Saturn. c. 8. διεσπάσοντο γάρ αὐτὸν εὖ οἶδ' ότι ἐπιδραμόντες ωσπερ τὸν Πενθέα αι Μαίναδες. Ebenso οὐκ οἰδ' οπως, nescio quomodo, c. 12.

3. αμέλει s. zu Nigrin. c. 26. 7. ἐπάγεσθαι καὶ τὸν Αλεπτουόνα, die mit ώς - γένοιτο u. ff. angefangene Construction wird anakoluthisch durch die Infinitivconstruction fortgesetzt; auch der umgekehrte Fall kommt vor.

16. ἃ πάλαι πεποίητο ἐπ' αὐτούς. Das Augment fehlt nicht selten. Vgl. c. 4. βεβρώπεις. 17. ἀφεθέντα δὲ ὡς ἀφεί-

9η. Mit dieser Formel (ώς ἀφείθη) wird die ausführlichere Mittheilung der Art und Weise, wie die Befreiung stattgefunden, abgeschnit-

18. άγανακτῆσαι κατά τοῦ Άλεχτουόνος, gewöhnlicher der Dativ.

19. αὐτοῖς ὅπλοις, mitsammt, wie c. 26. αὐτῷ διαδήματι und oft.

 $\dot{\omega}_{\varsigma} - \xi_{\chi} \varepsilon_{\iota \nu}$, $\dot{\omega}_{\varsigma} = \tilde{\omega}_{\sigma \tau \varepsilon}$, oft bei Lucian wie c. 6. 17. 23. 26., unter den älteren Schriftstellern am häufigsten bei Herodot und den attischen Dichtern.

ΑΛΕΚ. Φασὶ μὲν καὶ ταῦτα, ὧ Μικύλε, τὸ δ' ἐμὸν 4 ἐτεροῖόν τι γέγονε καὶ πάνυ ἔναγχος εἰς ἀλεκτουόνα σοι μεταβέβηκα.

ΜΙΚ. Πῶς; ἐθέλω γὰς τοῦτο μάλιστα εἰδέναι.

ΑΛΕΚ. 'Απούεις τινὰ Πυθαγόραν Μνησαρχίδην Σά-

μιον;

ΜΙΚ. Τὸν σοφιστὴν λέγεις, τὸν ἀλαζόνα, δς ἐνομοθέτει μήτε κοεῶν γεύεσθαι μήτε κυάμους ἐσθίειν, ἥδιστον ἔμοὶ γοῦν ὄψον ἐκτράπεζον ἀποφαίνων, ἔτι δὲ πείθων 10 τοὺς ἀνθρώπους [ἐς πέντε ἔτη μὴ διαλέγεσθαι.

ΑΛΕΚ. "Ισθι δῆτα κάκεῖνο], ώς πρὸ τοῦ Πυθαγό-

ρου Ευφορβος γένοιτο;

[ΜΙΚ.] γόητά φασι καὶ τερατουργόν τινα τὸν ἄνθρω-

πον, ο άλεκτουών.

15 ΑΛΕΚ. Ἐκεῖνος αὐτὸς ἐγὼ σοί εἰμι ὁ Πυθαγόρας, ώστε παῦ, ἀγαθέ, λοιδορούμενός μοι καὶ ταῦτα οὐκ εἰδως οἶός τις ἦν τὸν τρόπον.

4. 2. έτεροῖον, Prädicat.

εναγχος im Gegensatze zu jener alten Geschichte.

5. ἀχούεις. S. zu c. 13.

Πυθαγόραν, zwischen 580 u. 568 zu Samos geb., Stifter der nach ihm genannten Schule zu Kroton in Unteritalien, von hoher Bedeutung nicht bloss in der Geschichte der Philosophie, sondern auch in der Staatengeschichte. Cic. Tusc. V. 4. § 10. Qui (Pythagoras) quum-in Italiam venisset, exornavit eam Graeciam, quae Magna dicta est, et privatim et publice praestantissimis et institutis et artibus. Für Lucians Zweck genügt es hier, Einzelheiten und Aeusserlichkeiten seiner Lehre und seines Lebens von der komischen Seite darzustellen. In den Zusammenhang seines Systems geht er nirgends tiefer ein. - Seine Geschichte ist vielfach durch Sagen entstellt worden. S. c. 16.

Μνησαρχίδην. Mnesarchos,

sein Vater, war ein Steinschneider.

7. σοφίστήν, in der älteren Zeit = sapiens, wie auch Herod. IV. 95. ehrend den Pythagoras sonennt; hier mit der später gewöhnlich gewordenen verächtlichen Nebenbedeutung.

9. ἔκτράπεζον ἀποφαίνων. Sinn: Er zeigte, dass die Nahrung, die mir die liebste, nicht auf den Tisch gehöre (ἔκτράπεζος), d. i. dass das nicht gegessen werden dürfe, was mir gerade am

besten schmeckt.

11. ὡς ποὸ τοῦ Πυθαγόρου Εὖφορβος γένοιτο. Pythagoras behauptete, früher in Gestalt dieses Euphorbus, eines der tapfersten Trojaner (Homer II. XVI. 806. XVII. 1ff.) auf Erden gewesen zu sein. S. Ovid. Metam. XV. 161.

Troiani tempore belli

Panthoides Euphorbus eram.

S. zu c. 17.

16. $\pi \alpha \tilde{v}$, wie c. 6 mit Partic. S. zu Nigr. c. 8.

ΜΙΚ. Τοῦτ' αὖ μακοῷ ἐκείνου τερατωδέστερον, ἀλεκτρυών φιλόσοφος. εἰπὲ δὲ ὅμως, ὧ Μνησάρχου παῖ, ὅπως ἡμῖν ἀντὶ μὲν ἀνθρώπου ὄρνις, ἀντὶ δὲ Σαμίου Ταναγρικὸς ἀναπέφηνας οὐ πιθανὰ γὰρ ταῦτα οὐδὲ πάνυ πιστεῦσαι ῥάδια, ἐπεὶ καὶ δύ' ἤδη μοι τετηρηκέναι δο- 5 κῶ πάνυ ἐν σοὶ ἀλλότρια τοῦ Πυθαγόρου.

ΑΛΕΚ. Τὰ ποῖα;

ΜΙΚ. Έν μέν, δτι λάλος εἰ καὶ κρακτικός, ὁ δὲ σιωπᾶν ἐς πέντε ὅλα ἔτη οἶμαι παρήνει, ἔτερον δὲ καὶ παντελῶς παράνομον οὐ γὰρ ἔχων ὅ τι σοι παραβάλοιμι, 10
κυάμους χθές, ὡς οἶσθα, ἔχων, ἦκον καὶ σὺ οὐδὲν μελλήσας ἀνέλεξας αὐτούς ιώστε ἢ ἐψεῦσθαί σοι ἀνάγκη καὶ
ἄλλω εἶναι, ἢ Πυθαγόρα ὄντι παρανενομηκέναι καὶ τὸ
ἴσον ἢσεβηκέναι κυάμους φαγόντα, ὡς ἀν εἰ τὴν κεφαλὴν
τοῦ πατρὸς βεβρώκεις.

ΑΛΕΚ. Οὐ γὰρ οἶσθα, ὧ Μικύλε, ἥτις αἰτία τούτων, οὐδὲ τὰ πρόσφορα ἑκάστω βίω. ἐγω δὲ τότε μὲν οὖκ ἤσθιον τῶν κυάμων, ἐφιλοσόφουν γάρ τῦν δὲ φάγοιμ' ἄν, ὀρνιθικὴ γὰρ καὶ οὖκ ἀπόζὸῆτος ἡμῖν ἡ τροφή. πλὴν ἀλλ' εἴ σοι φίλον, ἄκουε ὅπως ἐκ Πυθαγόρου τοῦτο νῦν 20 εἰμι, καὶ ἐν οἵοις βίοις πρότερον ἐβιότευσα, καὶ ἄτινα

της μεταβολης έκάστης ἀπολέλανκα.

ΜΙΚ. Λέγοις ἄν· ὡς ἔμοιγε ὑπερήδιστον ὰν τὸ ἄνουσμα γένοιτο, ὡστε εἶ τις αῖρεσιν προθείη, πότερα μᾶλλον ἐθέλω σοῦ ἀκούειν τὰ τοιαῦτα διεξιόντος ἢ τὸν παν- 25

4. Tanayoun's. Tanagra, eine Stadt in Böotien, bei deren Bewohnern die Hahnenkämpfe sehr beliebt waren.

12. καὶ ἄλλφ εἶναι als Pythagoras, erklärt das ἐψεῦσθαι. — Die durch σοι veranlasste Attraction des ἄλλφ wirkt nur bis ὄντι fort; die Construction geht dann in den Acc. c. Inf. φαγόντα über.

13. ἢ Πυθαγόρα ὄντι παρανενομηκέναι entspricht dem ἢ

ξημεύσθαι.

15. βεβρώχεις nach dem pytha-

goreischen Spruche: Ισόν τοι κυάμους τρώγειν κεφαλάς τε τοκήων.

16. οὐ γὰρ οἶσθα begründet den ausgelassenen und leicht zu ergänzenden Gedanken: Dass du so urtheilst, ist nicht zu verwundern.

5. 19. πλην ἀλλὰ, indessen 'erst bei den Spätern in Gebrauch statt des blossen πλην, sehr oft bei Lucian und häufiger als das alleinstehende πλην. Vgl. c. 11.

20. τοῦτο das, was ich bin, ein

Hann.

23. léyous av, imperativisch.

ευδαίμονα όνειρον εκείνον αὖθις δρᾶν τὸν μίπρον εμπροσθεν φανέντα, οἰκ οἰδα, δπότερον ἂν ελοίμην οῦτως ἀδελφὰ ἡγοῦμαι τὰ σὰ τοῖς ἡδίστοις, καὶ ἐν ἴση ὑμᾶς τιμῆ ἄγω σέ τε καὶ τὸ πολυτίμητον ἐνὑπνιον.

5 ΑΛΕΚ. Έτι γὰο σὰ ἀναπεμπάζη τὸν ὄνειοον τίς ποτε δ φανείς σοι ἦν, καί τινα ἰνδάλματα μάταια διαφυλάττεις κενὴν καί, ὡς ὁ ποιητικὸς λόγος, ἀμενηνήν τινα εὐ-

δαιμονίαν τῆ μνήμη μεταδιώκων;

ΜΙΚ. Άλλ οὐδ' ἐπιλήσομαί ποτε, ὧ ἀλεκτρυών, εὖ 6
10 ἴσθι τῆς ὄψεως ἐκείνης· οὕτω μοι πολὺ τὸ μέλι ἐν τοῖς
ἀφθαλμοῖς ὁ ὄνειρος καταλιπων ຜίχετο, ὡς μόγις ἀνοίγειν
τὰ βλέφαρα ὑπ' αὐτοῦ ἐς ὕπνον αὖθις κατασπώμενα.
οἴον γοῦν ἐν τοῖς ωσὶ τὰ πτερὰ ἐργάζεται στρεφόμενα,
τοιοῦτον γάργαλον παρεῖχέ μοι τὰ ὁρώμενα.

5 ΑΛΕΚ. Ἡράκλεις, δεινόν τινα φὴς τὸν ἔρωτα, εἴγε πτηνὸς ὤν, ὧς φασι, ὁ ὄνειρος καὶ ὅρον ἔχων τῆς πτήσεως τὸν ὕπνον ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα ἤδη πη- ὅᾶ καὶ ἐνδιατρίβει ἀνεωγόσι τοῖς ὀφθαλμοῖς μελιχρὸς οὕτω καὶ ἐναργὴς φαινόμενος ἐθέλω γοῦν ἀκοῦσαι οἶός

20 τίς έστιν ούτω σοι τριπόθητος ών.

1. μικρόν, Neutr. zu ἔμπροσθεν gehörig; oft bei Lucian und stets in dieser Aufeinanderfolge. Vgl. de dipsad. c. 8. τὰ μικρόν ἔμπροσθεν εἰρημένα Bis accus. c. 17.

5. ἔτι γὰρ σὰ ἀναπεμπάζη, noch (immer) also (γὰρ aus γε und ἄρα wie γοῦν aus γε und οὖν, s. zu Nigr. c. 7.) denkst du an den Traum? Vgl. c. 19 καὶ γυνή γὰρ ἐν τοῦς ἄλλοις ὁ Ηυθαγόρας ἐγένετο;

Τ. ως ό ποιητικός λόγος bezieht sich nur auf das folgende Wort ἀμενηνήν. Vgl. Odyss. Χ. 521. νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα. Odyss. ΧΙΧ. 562. δοιαλ γάρ τε πύλαι ἀμενηνῶν εἴσῖν. ὀνείρων.

6. 9. εὐ τσθι wisse es wohl,

ganz gewiss. Ebenso c. 15. Vgl. zu εἶ οἰδ' ὅτι c. 3.

11. ώς — ἀνοίγειν. S. zu c. 3. 14. παρεῖχέ μοι τὰ ὁρώμε-

να. S. zu c. 13.

15. δείνόν τινα τὸν ἔρωτα φης oft bei Lucian, zusammengezogen aus zwei Sätzen: ὁ ἔρως, δε λέγεις, δεινός τίς ἐστι. Vgl. Icarom. 1. 4.

16. εἴ γε πτηνὸς ὤν. Vgl. Hom. II. II. 71 — ὤχει ἀποπτάμενος.

17. ὑπὲο τὰ ἐσκαμμένα τηθῷ, sprichwörtlich , über das Maass'. τὰ ἐσκαμμένα, gewöhnlicher τὸ σκάμμα. Der Sprung jedes einzelnen Agonisten wurde durch einen kleinen Graben (σκάμμα) oder Aufwurf bezeichnet; wer weiter als die Zeichen aller Uebrigen sprang, Sieger war.

ΜΙΚ. Έτοιμος λέγειν. ήδὺ γοῦν τὸ μεμνῆσθαι καὶ διεξιέναι τι περὶ αὐτοῦ. σὸ δὲ πηνίκα, ὧ Πυθαγόρα, διη-

γήση τὰ περὶ τῶν μεταβολῶν;

ΑΛΕΚ. Ἐπειδὰν σύ, ὧ Μικύλε, παύση ὀνειρώττων, καὶ ἀποψήση ἀπὸ τῶν βλεφάρων τὸ μέλι· τὸ νῦν δὲ πρό- 5 τερος εἰπέ, ὡς μάθω, εἴτε διὰ τῶν ἐλεφαντίνων πυλῶν εἴτε διὰ τῶν κερατίνων σοι ὁ ὄνειρος ἦκε πεμπόμενος.

ΜΙΚ. Οὐδὲ δι' ετέρας τοίτων, ὧ Πυθαγόρα.

ΑΛΕΚ. Καὶ μὴν 'Όμηρος δύο [μόνας] ταύτας λέγει.
ΜΙΚ. 'Έα χαίρειν τὸν λῆρον ἐκεῖνον ποιητὴν οὐδὲν 10 εἰδότα ὀνείρων πέρι. οἱ πένητες ἴσως ὄνειροι διὰ τῶν τοιούτων ἐξίασιν, οῖους ἐκεῖνος ἑώρα οὐδὲ πάνυ σαφῶς τυφλὸς αὐτὸς ὧν, ἐμοὶ δὲ διὰ χρυσῶν τινων πυλῶν

ό ήδιστος αφίκετο χουσοῦς καὶ αὐτός καὶ χουσα πάντα περιβεβλημένος καὶ πολύ ἐπαγόμενος χουσίον.

ΑΛΕΚ. Παῦε, ὧ Μίδα βέλτιστε, χουσολογῶν ἀτεχνῶς γὰο ἐκ τῆς ἐκείνου σοι εὐχῆς τὸ ἐνύπνιον καὶ μέταλλα ὅλα χούσεια κεκοιμῆσθαί μοι δοκεῖς.

ΜΙΚ. Πολύ, ὧ Πυθαγόρα, χρυσίον εἶδον, πολύ, πῶς οἴει καλόν, οἵαν τὴν αὐγὴν ἀπαστράπτον; τί ποτε ὁ Πίνδα- 20 ρός φησι περὶ αὐτοῦ ἐπαινῶν; ἀνάμνησον γάρ με, εἰ οἶσθα,

5. τὸ νῦν advb. wie τὸ ἀπὸ τούτου, τὸ μετὰ τοῦτο.

9. καὶ μὴν "Ομηφος δύο [μόνας] ταύτας λέγει. Od. ΧΙΧ. 562—567.

Δοιαί γάρ τε πύλαι αμενηνών είσιν ονείρων

αί μεν γὰρ κεράεσσι τετεύχαται, αί δ' ελέφαντι τῶν οι μέν κ' ελθωσι διὰ πριστοῦ

ελέφαντος, οί δ' ελεφαίρονται, έπε' ἀκράαντα φέροντες

οι δε διὰ ξεστῶν περάων ἔλθωσι θύραζε,

οἴ δ' ἔτυμα πραίνουσι, βροτῶν ὅτε κέν τις ἴδηται. Dem Mythos liegt ein Wortspiel zu Grunde (κέρας — κραίνω; εἰξφας — ἐλεφαίρομαι), das jedoch auf einer unrichtigen Etymologie beruht.

10. ἔα χαίρειν. S. zu c. 2. 13. τυφλός αὐτός ἄν, eine im Alterthum viel verbreitete Sage. Cic. Tusc. V. 39. Traditum est etiam Homerum caecum fuisse.

16. παῦε. S. zu Nigr. c. 8. ὧ Μίδα, weil Mik. ganzer Sinn, wie der des Midas, auf Gold gerichtet ist.

άτεχνῶς. S. zu Nigr c. 19.
17. ἐκ τῆς ἐκείνου εὐχῆς (ἐστι) ist Prädikat zu τὸ ἐνύπνιου.
Sinn: Der Traum ist ja ganz, wie Jener (Midas) es sich gewünscht.
Das γὰο begründet die vorhergehende Αnrede ὧ Μίδα βέκτιστε.

18. χεχοιμῆσθαι, transitiv, etwa ,erschlafen', d. i. durch Schlaf erwerben.

15

όπότε ύδως άριστον είπων είτα το χουσίον θαυμάζει, εὐ ποιών . . . , ἐν ἀρχῆ εὐθὺς τοῦ βιβλίου κάλλιστόν τι ασμάτων απάντων.

ΔΛΕΚ. Μών ἐκεῖνο ζητεῖς,

5 αριστον μεν εδωρ. δ δε χρυσός αιθόμενον περ άτε διαπρέπει νυατί μεγάνορος έξοχα πλούτου;

ΜΙΚ. Νη Δία, τοῦτ' αὐτό ωσπερ γὰρ τουμον ἐνύπνιον ίδων δ Πίνδαρος ούτως επαινεί το χρυσίον. ώς δε ήδη μάθης οξόν τι ήν, ακουσον, ω σοφώτατε άλεκτουών. 10 ότι μεν ούκ οἰκόσιτος ήν χθές, οἶσθα Εὐκράτης γάρ με ό πλούσιος εντυχών εν άγορα λουσάμενον ήπειν επέλευε την ωραν έπὶ τὸ δεῖπνον.

ΑΛΕΚ. Οἶδα πάνυ τοῦτο πεινήσας παρ' ὅλην τὴν 8 ημέραν, άχρι μοι βαθείας ήδη έσπέρας ήκες ύποβεβρεγ-15 μένος τοὺς πέντε κυάμους ἐκείνους κομίζων οὐ πάνυ δα-. ψιλές τὸ δεῖπνον άλεκτουόνι άθλητῆ ποτε γενομένω καὶ Όλύμπια ούκ άφανῶς άγωνισαμένω.

ΜΙΚ. Ἐπεὶ δὲ δειπνήσας ἐπανῆλθον, ἐκάθευδον εὐθύς τούς κυάμους σοι παραβαλών, εἶτά μοι κατά τὸν

 1. εὶπὼν εἶτα—θαυμάζει, s. zum Briefe an den Nigr. Hier wie c. 14. οὐκοῦν ἐκεῖνος αὐτὸ κλεψας εἶτα ἐπωμόσατο enthält es zugleich einen Gegensatz: dann doch, dann gleichwohl'.

 $\epsilon \tilde{\psi}$ ποιῶν, ,mit Recht'. 2. ϵv ἀρχῆ — τοῦ βιβλίου, im Anfange des ersten Olympischen Siegesgesanges.

5. ὁ δὲ χουσὸς - πλούτου. Zu construiren: ὁ δὲ χουσὸς μεγάνορος έξοχα πλούτου (διαπρέπει), ἄτε (gleich wie) αλθόμενον πῦρ διαπρέπει νυχτί.

11. λουσάμενον. Man pflegte sich unmittelbar vor der Hauptmahlzeit zu baden. Vgl. c. 9.

12. την ωραν, zur bestimmten, rechten Zeit.

8. 13. παρ' δλην την ημέoav. S. zu Nigr. 9.

14. ἄχρι-ή κες. ἄχρι mit dem Indic. bei vollendeten Thatsachen, oft bei Lucian und andern Prosaikern der spätern Zeit. Vgl. c. 17. άχοι δη ὁ Μνήσαρχος έξειργάζετό μοι τον οίκον. Τοχ. c. 43. Advers. indoct. c. 21. Pseudol. c. 18. Mit dem Conj. u. $\tilde{\alpha}\nu$ bei noch nicht vollendeten Handlungen oder in allgemeinen Sentenzen. Timon. c. 23. De hist. escr. e.9. Icar.c. 17. Catapl.c. 8. Vgl. ἔστ' ἄν. Bis Acc. c. 23. μη φιλονεικείτε υπερκείσεται γάρ καί αύτη ή δίκη ἔστ' ἂν ὁ Ζεῦς δικάση περί τοῦ Διονυσίου.

17. 'Ολύμπια άγωνισαμένω wie 'Ολύμπια νιχᾶν construirt. Pythagoras soll Ol. 48 (588 v. Chr.) in dem Faustkampfe der Männer gesiegt haben.

19. πατὰ τὸν "Ομηφον. ΙΙ. ΙΙ. 56. 57., wo Agamemnon erzählt:

Όμηρον αμβροσίην δια νύκτα θεῖός τις ως αληθως όνειρος έπιστας...

ΑΛΕΚ. Τὰ παρὰ τῷ Εὐπράτει πρότερον, ῷ Μικύλε, διήγησαι καὶ τὸ δεῖπνον οἶον ἐγένετο καὶ τὰ ἐν τῶ συμποσίω ἄπαντα κωλύει γὰρ οὐδὲν αὖθίς σε δει- 5 πνείν ωσπερ όνειρόν τινα τοῦ δείπνου εκείνου αναπλάττοντα, καὶ ἀναμηουκώμενον τῆ μνήμη τὰ βεβρωμένα.

ΜΙΚ. ' Ωιμην ενοχλήσειν καὶ ταῦτα διηγούμενος επεί δὲ σὸ προθυμῆ, καὶ δὴ λέγω. οὐ πρότερον, α Πυθαγόρα, παρά πλουσίω τινὶ δειπνήσας ἐν ἄπαντι τῷ βίω τύχη 10 τινί άγαθη έντυγχάνω χθές τῷ Εὐκράτει, καὶ έγω μέν προσειπών αὐτόν, ώσπερ εἰώθειν, δεσπότην ἀπηλλαττόμην, ώς μή καταισγύνοιμι αὐτὸν ἐν τριβακῶ τῷ τρίβωνι συμπαρομαρτών. δ δέ, Μικύλε, φησί, θυγατρός τήμερον έστιῶ γενέθλια καὶ παρεκάλεσα τῶν φίλων μάλα πολ-15 λούς επεί δέ τινά φασιν αὐτῶν μαλακῶς ἔχοντα οὐχ οἶόν τε είναι ξυνδειπνείν μεθ' ήμων, σύ αντ' έκείνου ήκε λουσάμενος, ην μη δ γε κληθείς αθθις είπη αφίξεσθαι, ώς νῦν γε ἀμφίβολός ἐστι. τοῦτο ἀκούσας ἐγω προσκυνήσας απήειν εθχόμενος απασι θεοίς ηπίαλόν τινα ή πλευρίτιν 20 ή ποδάγραν επιπέμψαι τῷ μαλακιζομένω εκείνω, οδ έφεδρος έγω καὶ ἀντίδειπνος καὶ διάδοχος ἐνεκλήμην καὶ τὸ ἄχρι τοῦ λουτροῦ αἰῶνα μήκιστον ἐτιθέμην συνεχές έπισκοπών, δποσάπουν τὸ στοιχεῖον είη, καὶ πηνίκα ήδη

θεῖός μοι ἐνύπνιον ἦλθεν 'Ονειρος αμβροσίην διὰ νύκτα.

6. ὄνειρόν τινα τοῦ δείπνου. S. zu Icarom. c. 1. 9. 9. καὶ δη λέγω, ,da sag'

ich's ja schon'. Vgl. c. 29. καὶ δη πάρεσμεν.

12. προσειπών - δεσπότην. S. zu Nigr. c. 23. ἀπηλλαττόμην, ich war im Begriff mich von ihm loszumachen, d. i. weiter zu gehen.

15. ξστιώ γενέθλια, einen Geburtstagschmaus veran-stalten. Vgl. c. 21. ἐστιᾶσθαι τὰ ἐπινίχια.

16. μαλαχώς έχοντα wie

weiterhin μαλαχιζομένω und πονήρως έχειν.

18. 8 ye zln deis ad cenam vo-

catus, wie weiter unten ἐκεκλήμην, 19. προσχυνήσας απήεν.

S. zu Nigr. c. 21.

21. ĕ \varphi \varepsilon \delta \varphi \varp berwundenen eintritt, um mit dem Sieger statt dessen den Kampf fortzusetzen. Hier also ,Stellvertreter, Ersatzmann'.

24. όποσάπουν τὸ στοιχεῖον είη, der Stift an der Sonnenuhr anstatt des Stiftes Schatter

λούσθαι δέοι. κάπειδή ποτε ὁ καιρὸς ἀφίκετο, πρὸς τάγος ξμαυτον αποδούψας άπειμι χοσμίως μάλα ξσχηματισμένος, αναστρέψας το τριβώνιον, ώς έπὶ τοῦ καθαρωτέρου γένοιτο ή αναβολή. καταλαμβάνω τε πρὸς ταῖς θύ- 10 5 ραις άλλους τε πολλούς και δή κάκεινον φοράδην ύπὸ τεττάρων κεκομισμένον, ῷ με ὑποδειπνεῖν ἔδει, τὸν νοσεῖν λεγόμενον, καὶ ἐδήλου δὲ πονήρως ἔχων ὑπέστενε γοῦν καὶ ὑπέβηττε καὶ ἐχρέμπτετο μύχιόν τι καὶ δυσπρόσοδον, ώγρος όλος ών και διωδηκώς, άμφι τα έξήκοντα έτη σχε-10 δόν ελέγετο δε φιλόσοφός τις είναι τῶν πρὸς τὰ μειράκια φλυαρούντων. δ γοῦν πώγων μάλα τραγικός ην ές ύπερβολήν κουριών καὶ αἰτιωμένου δὲ ᾿Αρχιβίου τοῦ ἰατροῦ, διότι ούτως έχων ἀφίκετο, Τὰ καθήκοντα, έφη, οὐ χρη προδιδόναι, καὶ ταῦτα φιλόσοφον ἄνδρα, κὰν μυρίαι 15 νόσοι έμποδων ίστωνται ήγήσεται γάρ Εὐκράτης ύπερεωράσθαι πρός ήμων. Ούμενουν είπον έγώ, αλλ' επαινέσεταί σε, ην οίκοι παρά σαυτῷ μᾶλλον ἀποθανεῖν ἐθέλης ήπες εν τῷ συμποσίω συναναχρεμψάμενος τὴν ψυχὴν μετά τοῦ φλέγματος. ἐκεῖνος μὲν οὖν ὑπὸ μεγαλοφροσύ-20 νης οὐ προσεποιείτο ἀκηκοέναι τοῦ σκώμματος εφίσταται δε μετά μικρον δ Ευκράτης λελουμένος καὶ ἰδών τον Θεσμόπολιν - τοῦτο γὰρ ὁ φιλόσοφος ἐκαλεῖτο - Διδάσκαλε.

Vgl. Epist. Saturn. c. 17. Λούεσθαι — ὁπόταν τὸ στοιχεῖον ξξάπουν ἢ. 1. κάπειδή ποτε = aliquan-

do, endlich einmal. πρὸς τάχος wie κατὰ τάχος,

adverbial.

4. ἡ ἀναβολή, die Art und Weise, wie man das Kleid umwirft, dann das Kleid selbst.

10. 5. zai độ xả x c ĩ vov , und

wirklich auch . . .

.6. ὑποδειπνεῖν wie c. 9. ἔφεδρος, ἀντίδειπνος, διάδοχος, stellvertretend essen'. Verschieden davon die Bedeutung der Präp. ὑπό in ὑποκατακλίνουσι c. 11.

7. ὑπέστενε γοῦν. Ueber

youv zu Nigr. c. 7.

8. ἐχρέμπτετο μύχιόν τι

και δυσπρόσοδον, tief aus der Brust und so, dass man ungern ihm sich näherte. Vgl. c. 1. διάτορόν τι και γεγωνὸς ἀναβοήσας.

11. πωγων. S. zu Nigrin. c. 24. Charakteristisches Abzeichen der

damaligen Philosophen.

 $\xi \varsigma$ \hat{v} περβολή \hat{v} wie c. 14. c. 24. adverb. ausserordentlich, sehr oft. Vgl. c. 14.

13. οὕτως ἔχων, nämlich πονήρως, μαλακῶς, wie vorhin gesagt.

22. τοῦτο γὰρ ὁ φιλόσοφος ἐχαλεῖτο, so hiess der Philosoph. Vollständig ist der Ausdruck: χαλεῖν τινα ὄνομά τι oder χαλεῖσθαι ὄνομα τι. Vgl. c. 20 ω

φησίν, εδ μεν εποίησας αθτός ήκων παρ' ήμας, οθ μείον δ' άν τι σοι έγένετο, καὶ ἀπόντι γὰρ ἃπαντα έξῆς ἀπέσταλτο άν καὶ άμα λέγων ἐσήει χειραγωγῶν τὸν Θε-11 σμόπολιν, ἐπερειδομένον καὶ τοῖς οἰκέταις. ἐγώ μὲν οὖν απιέναι παρεσκευαζόμην, δ δε επιστραφείς και επί πολύ 5 ένδοιάσας, έπεί με πάνυ σκυθρωπον είδε, Πάριθι, έφη, καὶ σύ, ὦ Μικύλε, καὶ συνδείπνει μεθ' ἡμῶν τὸν υίὸν γάρ εγώ κελεύσω εν τη γυναικωνίτιδι μετά της μητρός έστιᾶσθαι, ώς σύ χώραν έχρις. ἐσήειν οὖν μάτην λύκος χανών παρά μικρόν, αλοχυνόμενος δτι εδόκουν εξεληλακέ- 10 ναι τοῦ συμποσίου τὸ παιδίον τοῦ Εὐκράτους. κάπειδή κατακλίνεσθαι καιρός ήν, πρώτον μεν αράμενοι ανέθεσαν τὸν Θεσμόπολιν οὐκ ἀπραγμόνως μὰ Δία πέντε οἶμαι νεανίσκοι εύμεγέθεις ύπαυχένια περιβύσαντες αὐτῷ πάντοθεν, ως διαμένοι έν τῷ σχήματι καὶ ἐπὶ πολύ καρτε- 15 ρείν δύναιτο. είτα μηδενός ανεχομένου πλησίον κατακείσθαι αὐτοῦ, ἐμὲ ὑποκατακλίνουσι φέροντες, ὡς ὁμοτρά-

Πυθαγόρα, καίτοι τί μάλιστα χαίρεις καλούμενος;

1. εὖ μὲν ἐποίησας αὐτὸς ημων. Anders c. 7. εὖ ποιῶν.

ου μεῖον δ' ἄν τι ἐγένετο, du auch nicht gekommen wenn wärest.

3. αμα λέγων, wie μεταξύ mit dem Partic. S. zu Nigr. c. 13.

11. 5. ἐπὶ πολύ clange Zeit'. wie weiter unten ἐπὶ πολὺ καρτερείν. Dagegen vom Raume c. 23. 26.

7. τον υξόν — πελεύσω έστιᾶσθαι, ώς σὺ χώραν ἔχοις, Optativ. So fast stets bei Lucian, wie überhaupt in der späteren Gräcität in Absichtssätzen auch nach einem Präsens oder Futurum. Vgl. c. 20. c. 22. Die Worte sind in der obliquen Rede dem Sohne gegenüber gesprochen zu denken: Ich werde es ihm sagen mit der Bemerkung, dass ich das angeordnet ,damit du Platz hättest'.

8. Εν τη γυναιχωνίτιδι μετά της μητρός. Die Frauen

nahmen an den Gastmählern der Männer nicht Theil; sonst speiste die Familie gemeinschaftlich.

9. μάτην λύχος χανών sprichwörtlich von den in leidenschaftlicher Erwartung und Sehnsucht Getäuschten.

10. παρά μικρόν. S. zu Ni-

grinus c. 13.

14. ὑπαυχένια. In der Homerischen Zeit nahm man das Mahl sitzend ein, später liegend. Weiber und Kinder aber behielten die ältere Sitte bei.

15. ἐντῷ σχήματι (τῆς κατααλίσεως) den linken Arm auf das im Rücken liegende Kissen (προσπεφάλαιον) gestützt, der rechte blieb frei. Der gebrechliche Thesmopolis wird von allen Seiten mit Kissen umgeben.

17. ξμε ύποκατακλίνουσι - εἴημεν. Gewöhnlich lagen nur je zwei auf einer αλίνη und hatten zusammen einen Tisch. ὑποκατα κλίνουσι bezeichnet den unteren der beiden Plätze.

πεζοι είημεν. τουντεύθεν εδειπνούμεν, & Πυθαγόρα, πολύοψόν τι καὶ ποικίλον δεῖπνον ἐπὶ χουσοῦ πολλοῦ καὶ ἀργύρου καὶ ἐκπώματα ἦν χρυσᾶ καὶ διάκονοι ώραῖοι καὶ μουσουργοί καὶ γελωτοποιοί μεταξύ καὶ όλως ήδί-5 στη τις ἦν ἡ διατριβή, πλην άλλ' εν με ελύπει ου μετρίως, δ Θεσμόπολις ένοχλων καὶ άρετήν τινα πρός με διεξιών και διδάσκων, ώς αι δύο αποφάσεις μίαν κατάφασιν αποτελοῦσι, καὶ ώς εὶ ἡμέρα ἐστί, νὺξ οὐκ ἔστιν, ένίστε δὲ καὶ κέρατα ἔφασκεν εἶναί μοι. τοιαῦτα πολλά 10 οὐδὲν δεομένω προσφιλοσοφῶν συνείρει καὶ ὑπετέμνετο την ευφροσύνην ουκ έων ακούειν των κιθαριζόντων ή άδόντων. τοιούτο μέν σοι, ὦ άλεπτουών, τὸ δείπνον.

ΑΛΕΚ. Ούχ ήδιστον, ὦ Μικύλε, καὶ μάλιστα ἐπεὶ

συνεκληρώθης τῷ λήρω ἐκείνω γέροντι.

ΜΙΚ. Ίπουε δὲ ήδη καὶ τὸ ἐνύπνιον ώμην γὰρ τὸν 15 Ευκράτην αυτον άπαιδα όντα ουκ οίδ' όπως αποθνήσκειν, είτα προσκαλέσαντά με καὶ διαθήκας θέμενον, εν αίς δ κληρονόμος ην απάντων εγώ, μικρον επισχόντα αποθανείν έμαυτὸν δὲ παρελθόντα ἐς τὴν οὐσίαν τὸ μὲν χρυ-20 σίον καὶ τὸ ἀργύριον ἐξαντλεῖν σκάφαις τισὶ μεγάλαις αέναόν τε καὶ πολύ ἐπιδδέον· τὰ δ' ἄλλα, τὴν ἐσθῆτα καὶ τραπέζας καὶ ἐκπώματα καὶ διακόνους, πάντα ἐμά, ώς τὸ εἰκός, εἶναι. εἶτα ἐξήλαυνον ἐπὶ λευκοῦ ζεύγους

φέροντες, eilends, ohne weitere Umstände. Vgl. Timon. c. 26.

1. τούντεῦθεν, adverbial wie τὸ ἀπὸ τούτου, τὸ μετὰ τοῦτο

4. μεταξύ absolut, zwischen den einzelnen Gängen des Gastmahls, während des Gast-mahls. S. zu Nigr. c. 8.

5. πλην αλλά. S. zu c. 5. 9. ενίστε δε καὶ κέρατα έφασκεν είναι μοι, nach dem

unter dem Namen, κερατίς, cor-nutus bekannten Trugschlusse: εἴ τι ούκ απέβαλες, τοῦτ' ἔχεις κέρατα δ' ούκ απέβαλες, κέρατα άρα ἔχεις.

10. $\sigma v \nu \epsilon i \rho \epsilon i \nu = conectere$. συνείσει (Praes.) und ὑπετέμνετο (Imperf.) wie Luc. Asin. c. 23. ή δὲ γραθς έπειδή είδεν αποδιδράσκειν έτοιμον, λαμβάνεταί με έχ τῆς ούρας και είχετο . . . u. a.

12. 16. ουχοίδ' όπως, ir-

gendwie. S. zu c. 3. ἀποθνήσχειν, im Sterben liegen; zu unterscheiden von dem

folgenden Javeiv.

23. ώς τὸ εἰκός, sehr oft bei Lucian, Abdic. c.5, Alexd.c.18.40.54. Eunuch.c. 11., abwechselnd mit ώς εἶzós, was jedoch seltener vorkommt, Alexd. c. 16. Ueber die Bedeutung s. ελκότως im Briefe an den Nigr.

έξυπτιάζων περίβλεπτος απασι τοῖς δρώσι καὶ ἐπίφθονος. καὶ προέθευν πολλοὶ καὶ προίππευον, καὶ είποντο πλείους. έγω δε την έσθητα την έκείνου έχων και δακτυλίους βαρείς δσον έκκαίδεκα έξημμένος των δακτύλων έκέλευον έστίασιν τινά λαμπράν εύτρεπισθήναι ές ύπο- 5 δοχήν των φίλων οι δέ, ώς εν δνείρω εικός, ήδη παρήσαν καὶ τὸ δεῖπνον ἄρτι ἐσεκομίζετο καὶ ὁ πότος συνεκροτείτο. Εν τούτω όντα με καὶ φιλοτησίας προπίνοντα έν χουσαῖς φιάλαις εκάστω των παρόντων, ήδη τοῦ πλακούντος έσκομιζομένου, αναβοήσας ακαίρως συνετάραξας 10 μεν ημίν το συμπόσιον, ανατρέψας δε τας τραπέζας τὸν πλοῦτον ἐκεῖνον [διασκεδάσας] ὑπηνέμιον φέρεσθαι παρεσκεύασας. ἄρά σοι άλόγως άγανακτήσαι κατά σοῦ δοκῶ; τριέσπερον ὰν ήδέως ἔτι εἶδον τὸν ὄνειρόν μοι γενόμενον. 15

ΑΛΕΚ. Οξτω -φιλόχουσος εί καὶ φιλόπλουτος, δ 13 Μικύλε, καὶ μόνον τοῦτο ἐξ ἄπαντος θαυμάζεις καὶ ἡγῆ εύδαιμον είναι τὸ πολύ κεκτησθαι χουσίον;

ΜΙΚ. Οὐκ ἐγωὶ μόνος, ὧ Πυθαγόρα, τοῦτο, ἀλλὰ καὶ σὺ αὐτός, ὁπότε Εὐφορβος ἦσθα, χρυσὸν καὶ ἄργυρον 20

2. προέθεον π. x. προϊππευον, Vorläufer und Vor-reiter. Vgl. Mart. XII. 21. v. 5. 6. Non rector Libyci niger caballi, Succinctus neque cursor antecedit.

4. δακτυλίους βαρεῖς ὅσον έχχαιδεχα έξ. τ. δ. Männer wie Frauen trugen in Rom wie in Griechenland zur Kaiserzeit zum Schmuck eine grosse Anzahl Ringe. Icar. c. 18. Von der früheren Zeit sagt Macr. Sat. VII. 13. veteres non ornatus sed signandi causa annulum secum circumferebant. Ueber Rom vgl. Nigr. c. 21.

δσον, etwa. 7. ο πότος συνεχροτεῖτο, wurde bereitet. Vgl. c. 24 ίππος συγκεκροτημένη.

8. ἐν τούτω ὄντα με-άναβοήσας - συνετάραξας μέν

ήμιν το συμπόσιον. Nicht etwa ὄντα με abhängig von ἀνα-βοήσας in der Bedentung unseres "Jemanden aufschreien, d. i. durch Schreien aufwecken', sondern anakoluthisch. Man erwartet: wecktest du mich durch dein Schreien auf und störtest so das Gastmahl.

προπίνοντα έν χουσαῖς φιάλαις. Dagegen c. 26 πίνειν

άπὸ χουσῆς φιάλης.
13. 20. χουσὸν — τῶν βοστοίχων έξημμένος, wie c. 12. δακτυλίους έξημμένος τῶν δακτύλων. Il. XVII. 51. 52. heisst es von ihm, als er unter der Hand des Menelaos fällt:

αίματι οί δεύοντο χόμαι, Χαρίτεσσιν όμοῖαι,

πλοχμοί 3', οθ χουσῷ τε καὶ ἀργύρω ξσφήκωντο.

των βοστρύχων εξημμένος ήεις πολεμήσων οθτω τοῖς Αγαιοίς, καὶ ἐν τῷ πολέμω, ἔνθα σιδηροφορεῖν [μαλλον ή χουσοφορείν] άμεινον ήν, σύ δε και τότε ήξίους χουσφ αναδεδεμένος τους πλοκάμους διαγωνίζεσθαι. καί μοι δο-5 κεί δ Όμηρος διά τοῦτο Χαρίτεσσιν όμοίας εἰπεῖν σου τάς κόμας, ότι ,χουσῷ τε καὶ ἀργύρω ἐσφήκωντο." μακοῷ γαρ αμείνους δηλαδή και έρασμιώτεραι έφαίνοντο συναναπεπλεγμέναι τῷ χουσίω καὶ συναπολάμπουσαι μετ' αὐτοῦ. καίτοι τὰ μὲν σά, ὦ χρυσοκόμη, μέτρια, εἶ Πάνθου 10 νίὸς ὢν ἐτίμας τὸ χρυσίον. ὁ δὲ πατήρ άπάντων ἀνδρῶν καὶ θεῶν, ὁ Κρόνου καὶ Ῥέας, ὁπότε ἡράσθη τῆς Αργολικής εκείνης μείρακος, οὐκ έχων ές δ τι έρασμιώτερον αύτὸν μεταβάλοι οὐδὲ ὅπως ἀν διαφθείρειε τοῦ Ακρισίου την φρουράν — ακούεις δήπου, ώς χρυσίον έγένετο καί 15 δυείς διὰ τοῦ τέγους συνην τῆ ἀγαπωμένη. ώστε τί ἀν σοι τὸ ἐπὶ τούτω ἔτι λέγοιμι, ὅσας μὲν χρείας παρέχεται ό χουσός, ώς δέ, οξς αν παρή, καλούς τε αὐτούς καὶ σοφούς καὶ ἰσγυρούς ἀπεργάζεται τιμήν καὶ δόξαν προσάπτων καὶ έξ άφανῶν καὶ άδόξων ενίστε περιβλέπτους 20 καὶ ἀοιδίμους ἐν βραχεῖ τίθησι; τὸν γείτονα γοῦν μοι 14

1. οὖτω hebt die vorhergehenden Worte χουσὸν — ἔξημμένος mit Nachdruck hervor. Vgl. zu ἔπειτα im Briefe an Nigr.

3. ἄμεινον τν zu Nigr. c. 10.

σῦ δὲ καὶ τότε ἦξίους. In dem Satze σῦ — ἦξίους liegt ein Gegensatz zu dem in ἐν τῷ πολέμω enthaltenen Concessivsatze, deshalb δὲ "obgleich es in den Krieg ging, so wolltest du dennoch". Vgl. ludic. νοcal. c. 11. ἦδη καὶ τῷ μεγάλφ βασιλεῖ, ῷ καὶ τῆν καὶ τὰ ἀλακτκαν εἶξαὶ φασιν, τὸ δὲ καὶ τούτῳ ἐπιβουλεύει.

6. μετρια, mässig, d.i. vongeringer Erheblichkeit. Vgl. Bis acc. c. 2. καίτοι τὰ μὲν τῶν ἄλλων μέτρια,

9. Háv 9 ov v to 5 áv, d. i. ein Mensch von Menschen geboren, im Gegensatz zum Zeus. 11. τῆς ᾿Αργ. μείραπος Danae. 14. ἀπούεις δήπου, do ch wohl ohne Zweifel (s. zu Nigrin. c. 15.). Das Präsens ἀπούεις, wie oft in der Bedeutung des Präterit. Vgl. c. 4. 14. Somn. c. 12 ὁ δὲ Σωκράτης — ἀπούεις ὡς παρὰ πάντων ἄδεται.

15. ἄστε. S. zu Nigr. c. 4. 16. τὸ ἐπὶ τούτω, was damit zusammenhängt, das Folgende. Charon c. 7.

παρέχεται, oft so das Med. bei Lucian, z. B. de salt. c. 23. ὅρα μη ἀνόσιον ἢ κατηγορεῖν ἐπιτηδευματος — παιδιὰν ἀφελιμον παρεχομένου. c. 52. καὶ Θετιαλία δὲ ἔτι πλείω παρέχεται. Anach. c. 26. Dagegen das Activ. Nigr. c. 26. Gall. c. 23. 26.

14. 20. τον γείτονα γοῦν. Ueber γοῦν s. zu Nigr. c. 7. τὸν δμότεχνον οἶσθα τὸν Σίμωνα οὐ πρὸ πολλοῦ δειπνήσαντα παρ' έμοί, ότε τὸ έτνος ήψησα τοῖς Κρονίοις δύο τεμάχη τοῦ ἀλλᾶντος ἐμβαλών.

ΑΛΕΚ. Οἶδα, τὸν σιμόν, τὸν βραχύν, δς τὸ κεραμεοῦν τουβλίον ύφελόμενος ώχετο ύπὸ μάλην έχων, μετά 5 τὸ δέιπνον, δ μόνον ήμιν υπηρχεν είδον γὰρ αὐτός, δ Μικύλε.

ΜΙΚ. Οὐκοῦν ἐκεῖνος αὐτὸ κλέψας εἶτα ἐπωμόσατο θεούς τοσούτους; άλλὰ τί οὐκ ἐβόας καὶ ἐμήνυες τότε, ὧ άλεκτουών, ληϊζομένους ήμας δρων;

ΑΛΕΚ. Εκόκκυζον, δ μόνον μοι τότε δυνατόν ήν.

τί δ' οὖν δ Σίμων; ἐφκεις γάρ τι περὶ αὐτοῦ ἐρεῖν.

ΜΙΚ. Ανεψιός ήν αὐτῷ πλούσιος ἐς ὑπερβολήν, Δημύλος τούνομα. οδτος ζων μέν ούδε όβολον έδωκε τω Σίμωνι. πῶς γάρ, δς οὐδὲ αὐτὸς ῆπτετο τῶν χρημάτων; 15 έπει δε απέθανε πρώην, απαντα έκεινα κατά τους νόμους Σίμωνός έστι, καὶ νῦν ἐκεῖνος ὁ τὰ ράκια τὰ πιναρά, δ τὸ τρυβλίον περιλείχων ἄσμενος έξελαύνει άλουργη καὶ ύσγινοβαφη άμπεχόμενος, οἰκέτας καὶ ζεύγη καὶ γρυσα εκπώματα καὶ ελεφαντόποδας τραπέζας έχων, ύφ' 20 άπάντων προσκυνούμενος οὐδὲ προσβλέπων ἔτι ἡμᾶς. έναγχος γοῦν έγω μεν ίδων προϊόντα, Χαῖρε, έφην, δ Σίμων. δ δε άγανακτήσας, Είπατε, έφη, τῷ πτωχῷ τούτω μή κατασμικούνειν μου τούνομα· οὐ γάο Σίμων, άλλά

2. τοῖς Κρονίοις. Fest zu Ehren des Kronos, am 12. Tage des Hekatombäon; auch in Athens früherer Zeit wohl ein Fest der Lust wie die römischen Saturnalien.

5. ὑπὸ μάλην ἔχων, construirt wie ein Verb. der Bewegung unter den Arm nehmen und unter ihm forttragen'. S. dagegen c. 29. τὰ τουβλία ὑπὸ μάλης ἄπειμι έχων.

8. είτα. S. zu c. 7.

11. δ μόνον auf τουβλίον zu beziehen, das einzige, welches, wie in demselben c. δ μόνον τότε δυνατον ην und Bis Acc. c. 16. ανδράποδον δ μόνον είχεν εύνουν και πιστον αυτή.

13. ξς ὑπερβολήν wie c. 10.

15. $\pi \tilde{\omega}_{S} \gamma \dot{\alpha} \rho$, wie hätte er das auch thun sollen!

17. ὁ τὰ δάκια τὰ πιναρά ,der mit den schmutzigen Lumpen', ohne ἔχων sehr oft bei Lucian. Vgl. Catapl. c. 4. ὁ τὸ ξυλόν. Char. c. 14. ὁ τὸ διάδημα. Bis Acc. c. 9. ὁ τὴν σύριγγα.

22. ἔναγχος γοῦν , zum Bei-spiel'. S. zu Nigr. c. 7.

προϊόντα, in publicum pro-

24. οὐ γὰρ Σίμων, ἀλλὰ Σιμω-

Σιμωνίδης δνομάζομαι. τὸ δὲ μέγιστον, ἤδη καὶ ἐρῶσιν αὐτοῦ αἱ γυναϊκες, ὁ δὲ θρύπτεται πρὸς αὐτὰς καὶ ὑπερορῷ καὶ τὰς μὲν προσίεται καὶ ἵλεώς ἐστιν, αἱ δὲ ἀπειλοῦσιν ἀναρτήσειν ἑαυτὰς ἀμελούμεναι. ὁρῷς ὅσων ἀγαστός αἴτιος, εἴ γε καὶ μεταποιεῖ τοὺς ἀμόρφους καὶ ἐρασμίους ἀπεργάζεται ὥσπερ ὁ ποιητικὸς ἐκεῖνος κεστός. ἀκούεις δὲ καὶ τῶν ποιητῶν λεγόντων

ω χρυσε δεξίωμα κάλλιστον

xαì

10

χουσός γάο έστιν ος βροτών έχει πράτη.

άλλα τί μεταξύ έγέλασας, ὧ άλεπτουών;

ΑΛΕΚ. 'Οτι ύπ' ἀγνοίας, ὧ Μικύλε, καὶ σὺ τὰ 15 ὅμοια τοῖς πολλοῖς ἐξηπάτησαι περὶ τῶν πλουσίων· οἱ δὲ εὖ ἴσθι πολὸ ὑμῶν ἀθλιώτερον τὸν βίον βιοῦσι. λέγω 15 δέ σοι καὶ πένης καὶ πλούσιος πολλάκις γενόμενος καὶ ἄπαντος βίου πεπειραμένος· μετὰ μικρὸν δὲ καὶ αὐτὸς εἴση ἕκαστα.

ΜΙΚ. Νη Δία, καιρός γοῦν ἤδη καὶ σὲ εἰπεῖν, ὅπως

ηλλάγης καὶ ὰ σύνοισθα τῷ βίῳ ἐκάστῳ.

20 ΑΛΕΚ. Άκουε τοσοῦτόν γε προειδώς, μηδένα με σοῦ εὐδαιμονέστερον βιοῦντα έωρακέναι.

ΜΙΚ. Ἐμοῦ, ὧ ἀλεκτρυών; οὕτω σοὶ γένοιτο προάγει γάρ με λοιδορεῖσθαί σοι. ἀλλ' εἰπὲ ἀπὸ τοῦ Εὐ-

νίδης ὀνομάζομαι. Emporkömmlinge liebten solche Namensverlängerungen. So wirft Demosthenes in der Rede vom Kranze (§ 130) dem Aeschines vor, er habe seinen Vater aus einem Τρόμητος zum Ατρόμητος, seine Mutter, die Γλαυμές hiess, zu einer Γλαυχοθέα gemacht.

τὸ δὲ μέγιστον wie c.
 und τό γε κεφάλαιον c. 27.

S. zu Nigr. c. 4.

6. ὅσπερ ὁ ποιητικὸς — κεστός, der Gürtel der Aphrodite bei Homer, ausführlich beschrieben II. XIV. 214 ff.

7. ἀχούεις. S. zu c. 13.

Lucian. II,

8. ὧ χουσὲ δεξίωμα κάλλιστον, aus Bellerophon, einer verloren gegangenen Tragödie des Euripides. Vollständiger bei Timon c. 41. ἀ χουσέ, δεξίωμα κάλλιστον βροτοῖς.

11. τι μεταξύ εγελασας dazwischen', ,dabei', abso-

lut wie c. 11.

15. 22. οῦτω σοι γένοιτο. Möchte es dir so gehen, d. h. möchte dir diese Glückseligkeit zu Theil werden! was nach des Mikylos Ansicht eine Verwünschung ist, wie er selbst sagt: προάγει γάο με λοιδορεῖσθαί σοι.

φόρβου ἀρξάμενος, ὅπως ἐς Πυθαγόραν μετεβλήθης, εἶτα ἑξῆς ἄχρι τοῦ ἀλεκτρυόνος· εἰκὸς γάρ σε ποικίλα καὶ ἰδεῖν καὶ παθεῖν ἐν πολυειδέσι τοῖς βίοις.

16 ΑΛΕΚ. Ώς μὲν ἐξ Απόλλωνος τὸ πρῶτον ἡ ψυχή μοι καταπταμένη ἐς τὴν γῆν ἐνέδυ εἰς ἀνθρώπου σῶμα 5 ῆντινα τὴν καταδίκην ἐπτελοῦσα, μαπρὸν ὰν εἴη λέγειν, ἄλλως τε οὐδὲ ὅσιον οὕτ' ἐμοὶ εἰπεῖν οὕτε σοὶ ἀπούειν τὰ τοιαῦτα. ἐπεὶ δὲ Εύφορβος ἐγενόμην.....

ΜΙΚ. τοῦτό μοι πρότερον εἰπέ, εἰ κάγώ ποτε ήλ-

λάγην ωσπες σύ.

ΑΛΕΚ. Καὶ μάλα.

MIK. Τίς οὖν ἦν πρό γε τούτου, ὧ θαυμάσιε, τίς ἦν; εἴ τι ἔχεις εἰπεῖν ἐθέλω γὰρ τοῦτο εἰδέναι.

 $A \triangle E K$. Σv μύρμηξ 3 Ινδικός τῶν τὸ χρυσίον ἀνορυττόντων.

ΜΙΚ. Είτα ώπνουν ο παποδαίμων καν ολίγα των ψηγ-

16. 4. $\dot{\omega}s - \dot{r} \psi \nu \chi \dot{\eta} - \dot{\epsilon} \nu \dot{\epsilon}$ δυ είς ανθρώπου σώμα ήντινα την καταδίκην έκτελοῦσα ,wie meine von Apollo entstammende Seele in einen menschlichen Leib überging und ... ' Vgl. Somn. c. 12 δρᾶς τὸν Δημοσθένην ξαείνον τίνος υίὸν όντα ηλίκον ἐποίησα. Zwei abhängige Fragesätze (ώς . . . und ηντινα . . .) in einen Satz zusammengezogen, wie es häufig bei unabhängigen der Fall ist; vgl. das Homerische τίς πόθεν εἶς ἀνδρῶν; - Achnliche, namentlich durch die Neuplatoniker verbreitete Sagen über Pythagoras, wie dass seine Seele des Apollo Seele gewesen sei, gab es unzählige. Man nennt ihn einen Sohn des Apollo oder Hermes. lässt ihn mit Halbgöttern verkehren, Thieren gebieten u. s. w. Einige davon c. 18.

7. ἄλλως τε ,und überdiess'. Ebenso ἄλλως δὲ c. 18. S. zu Nigr. 6.

ποό γε τούτου Mascul., ,ehe ich wurde, was ich jetzt bin', anstatt πρὸ τοῦ τοῦτον γενέσθαι. Vgl. Tim. c. 57. 10

15

14. μύρμηξ Ἰνδικός, fabelhafte goldgrabende Ameisen. S. Herodot III, 102. $\vec{\epsilon} \nu \delta \dot{\eta} \vec{\omega} \nu \tau \tilde{\eta} \vec{\epsilon} \rho \eta$ μίη ταύτη και τη ψάμμω γίνον-ται μύομηκες μεγάθεα έχοντες κυνών μεν ελάσσονα, ἀλωπέκων δὲ μέζονα. ,Die sandigen Hochflächen Tübets, welche das obere Industhal im Norden begrenzen, enthalten viel Goldstaub; hier hausen zugleich viel Murmelthiere mit gesleckten Fellen. Der röthliche Boden war von diesen Thieren durchlöchert, welche vor ihren Höhlen auf den Hinterbeinen sassen und sie zu hüten schienen. Diese Thiere, welche südlich vom Himalaya gar nicht vorkommen, haben die Inder des Ganges nach der Lebensweise Ameisen genannt'. Duncker, Gesch. d. Aterth. II. 244.

16. εἶτα ἄκνουν—ξπισιτισάμενος. εἶτα so in Fragen der Verwunderung, des Unwillens und des Spottes.

κάν ολίγα. S. zu Nigr. c. 23.

μάτων ήπειν ές τόνδε τὸν βίον έξ έπείνου ἐπισιτισάμενος; άλλα και τί μετα τοῦτο ἔσομαι, εἰπέ· εἰκὸς δὲ εἰδέναι σε. εἰ γάρ τι ἀγαθὸν εἴη, ἀπάγξομαι ἤδη ἀναστὰς ἀπὸ τοῦ παττάλου, ἐφ' οδ σὸ Εστηκας.

ΑΛΕΚ. Οὐκ ἀν μάθοις τοῦτο οὐδεμιᾶ μηχανή. πλην 17 άλλ' ἐπείπερ Εὐφορβος ἐγενόμην — ἐπάνειμι γὰρ ἐπ' ἐκεῖνα - έμαχόμην επ' Ἰλίω καὶ αποθανών ύπὸ Μενέλεω χρόνω υστερον ές Πυθαγόραν ήπον. τέως δε περιέμενον άοικος καὶ ἀνέστιος, ἄχρι δή ὁ Μνήσαρχος ἐξειργάζετό 10 μοι τὸν οἶκον.

ΜΙΚ. "Ασιτος, & τῶν, καὶ ἄποτος;

ΑΛΕΚ. Καὶ μάλα· οὐδὲ γὰρ ἔδει τούτων ἢ μόνψ τῷ σώματι.

ΜΙΚ. Οὐκοῦν τὰ ἐν Ἰλίω μοι πρῶτον εἰπέ. τοιαῦτα 15 ἦν οἶά φησιν Όμηρος γενέσθαι αὐτά;

ΑΛΕΚ. Πόθεν εκείνος ηπίστατο, ω Μικύλε, ος γινομένων εκείνων κάμηλος εν Βάκτροις ην. εγώ δε τοσοῦτόν σοί φημι ύπερφυες μηδεν γενέσθαι τότε, μήτε τὸν Αἴαντα ούτω μέγαν μήτε τὴν Ελένην αὐτὴν ούτω 20 καλήν, ως οἴονται. εἶδον γὰο λευκήν μέν τινα καὶ ἐπιμήκη τον τράχηλον, ώς εἰκάζειν κύκνου θυγατέρα εἶναι, τὰ δὲ άλλα πάνυ πρεσβῦτιν, ἡλικιῶτιν σχεδον τῆς Εκά-

17. 5. πλήν αλλά ellipt., .doch unterbrich mich nicht, sondern höre meinen Lebenslauf weiter an'. S. zu c. 5.

7. ἀποθανών ὑπὸ Μενελ.

II. XVII. zu Anfang.

9. ἄσικος καὶ ἀνέστιος. Vgl. de sacrificiis c. 11. ἔπειτα δὲ ναούς έγειραντες, εν' αὐτοῖς μη άοικοι μηδε ἀνέστιοι δηθεν ὧσιν, ελκόνας αὐτοῖς ἀπεικάζουσι.

άχρι δή - Εξειργάζετο. S.

Μνήσαρχος. S. c. 4.

12. τούτων durch die in ἄσιτος und ἄποτος enthaltenen Begriffe bestimmt.

17. πάμηλος εν Βάπτροις, das Trampelthier mit zwei Höckern, unterschieden von dem Arabischen Kameele, dem Dromedar.

19. τὸν Αἴαντα οὕτω μέ-

yαν, der Telamonier. 21. ώς εἰκ άζειν == ώστε. S.

zu c. 3. κύκνου θυγατέρα, die Toch-

ter der Leda und eines Schwans (Zeus).

βης, ήν γε Θησεύς πρώτον άρπάσας εν Αφίδναις είχε κατά τὸν Ἡρακλέα γενόμενος, ὁ δ' Ἡρακλῆς πρότερον είλε Τροίαν κατά τούς πατέρας ήμων τούς τότε μάλιστα. διηγείτο γάρ μοι δ Πάνθους ταῦτα κομιδή μειράλιον ών ξωρακέναι λέγων τὸν Ἡρακλέα.

ΜΙΚ. Τί δαί; δ Αχιλλεύς τοιοῦτος ην, άριστος τὰ

πάντα, ή μύθος άλλως καὶ ταῦτα;

ΑΛΕΚ. Έκείνω μεν οὐδεν συνηνέχθην, & Μικύλε, οὐδ' ὰν ἔχοιμί σοι ἀκριβῶς ούτω τὰ παρὰ τοῖς Αχαιοῖς λέγειν· πόθεν γάρ, πολέμιος ών; τὸν μέντοι εταῖρον 10 αὐτοῦ τὸν Πάτροκλον οὐ χαλεπῶς ἀπέκτεινα διελάσας τῷ δορατίω.

ΜΙΚ. Είτα σε ὁ Μενέλεως μακοῷ εὐχερέστερον. άλ-

λὰ ταῦτα μὲν ἱκανῶς, τὰ Πυθαγόρου δὲ ἤδη λέγε.

ΑΛΕΚ. Τὸ μὲν ὅλον, ὧ Μικύλε, σοφιστής ἄνθρω- 15 18 πος ήν. χρή γάρ, οίμαι, τάληθες λέγειν άλλως δε ούκ άπαίδευτος οὐδ' ἀμελέτητος τῶν καλλίστων μαθημάτων, άπεδήμησα δε καὶ ές Αίγυπτον, ώς συγγενοίμην τοῖς προ-

1. ήν γε Θησεύς πρώτον άρπάσας. Auch an andern Stellen Lucians (Dial. Deor. XX. 14. Charid. c. 16.) und bei Plut. Thes. 31. findet sich diese Sage. Lucian verbindet verschiedene Mythen, um selbst die vielberühmte Schönheit der Helena zum Gegenstande des Spottes machen zu können.

έν Αφίδναις, attischer Demos. Kastor und Pollux befreiten

sie von dort.

2. κατὰ τὸν Ἡρακλέα, Zeitbestimmung wie bald darauf κατά τοὺς πατέρας. Raumbestimmung dagegen κατ' ἐκεῖνα c. 18.

Ηραχλής πρότερον είλε Tροίαν, als ihm Laomedon den für die Ueberwältigung des Seeungethüms ausbedungenen Lohn versagte. Hom. II. V. 640-42.

4. 6 Havdovs. S. zu c. 4. χομιδη μειράχιον wie Bis Acc. c. 27. S, zu c. 2. 5. ἄλλως gehört zu μῦθος, eitel, nichts als, nur'. Vgl. Prom. 6. λήρος άλλως.

10. πόθεν γάρ, aus dem Vorhergehenden οὐδ' ἀν ἔχοιμι zu er-

gänzen.

11. τον Πάτροκλον - ἀπέ-κτεινα. Nach Homer II. XVI 812. 813. verwundete er ihn nur: ός τοι πρώτος έφταε βέλος, Πα-

13. εἶτά σε ο M. S. zu c. 13. 18. 15. σοφιστής. S. zu c. 4. 16. ἄλλως δέ. S. zu c. 16.

18. τοῖς προφέταις, eine Klasse der ägyptischen Priester statt der Priester im Allgemeinen. Der Prophet ist Vorsteher des Heiligthums und hat von den 42 Büchern des Hermes die zehn sogenannten Priesterbücher zu erlernen, welche von den Gesetzen, den Göttern und der ganzen Priesterzucht handeln. φήταις ἐπὶ σοφία, καὶ ἐς τὰ ἄδυτα κατελθών ἐξέμαθον τας βίβλους τας 'Ωρου καὶ 'Ισιδος, καὶ αὖθις ἐς 'Ιταλίαν έκπλεύσας ούτω διέθηκα τούς κατ' ἐκεῖνα Ελληνας, ώστε θεὸν ἦγόν με.

ΜΙΚ. Ήπουσα ταῦτα, καὶ ώς δόξειας ἀναβεβιωκέναι αποθανών, καὶ ώς χουσοῦν τὸν μηρὸν ἐπιδείξαιό ποτε αὐτοῖς. ἐπεῖνο δέ μοι εἰπέ, τί σοι ἐπῆλθε νόμον ποιήσασθαι, μήτε κρεών μήτε κυάμων έσθίειν;

ΑΛΕΚ. Μή ἀνάκρινε ταῦτα, ιδ Μικύλε.

ΜΙΚ. Διὰ τί, ιδ άλεκτουών;

ΑΛΕΚ. Ότι αἰσχύνομαι λέγειν πρὸς σὲ τὴν ἀλήθειαν ύπερ αὐτῶν.

ΜΙΚ. Καὶ μὴν οὐδεν έχρην όκνεῖν λέγειν πρὸς άνδρα σύνοιπον παὶ φίλον· δεσπότην γάρ οὐκ ὰν ἐτ' 15 είποιμι.

ΑΛΕΚ. Οὐδὲν ύγιὲς οὐδὲ σοφὸν ἦν, ἀλλ' ξώρων, οτι εὶ μέν τὰ συνήθη καὶ ταὐτὰ τοῖς πολλοῖς νομίζοιμι, ήκιστα ἐπισπάσομαι τοὺς ἀνθρώπους ἐς τὸ θαῦμα, ὅσω δ' αν ξενίζοιμι, τοσούτω σεμνότερος ώμην αυτοίς έσεσθαι. 20 διὰ τοῦτο καινοποιεῖν είλόμην ἀπόδοητον ποιησάμενος την αίτίαν, ώς είκάζοντες άλλος άλλως άπαντες έκπλήττων-

1. ἐπὶ σοφία wie de merc. cd.

c. 4. ἐπὶ παιδεία συνεῖναι. 2. "Ωρου καὶ "Ισιδος. Horus der Sohn des Osiris, Isis die Gemahlin und Schwester des Osiris.

3. τούς κατ' έκεῖνα "Ελλη-

νας, S. zu c. 17.

5. ώς δόξειας, oblique Rede, desshalb der Optativ: , wie man — so sagen sie — von dir ge-glaubt, dass...

11. αλοχύνομαι λέγειν, lasse mich durch Schaam abhalten, vgl. c. 28. εγώ δε δ πέπονθα οὐκ αλσχύνομαι πρός σὲ ελπεῖν. Dagegen Nigrin. c. 14. ούχ αλσχύνονται πενίαν όμολογοῦντες.

13. οὐδὲν ἐχοῆν. S. zu Nigr.

c. 10. αμεινον είχεν.

17. νομίζοιμι. νομίζειν ,als Gesetz aufstellen'; rois nolλοῖς nicht mit νομίζοιμι zu verbinden.

- 18. οσφ δ' αν ξενίζοιμι, ohne Compar. mit nachfolgendem 70σούτω und dem Compar. auch im Latein., vgl. Tac. Ann. 1. 68. quanto inopina, tanto maiora. Hist. II. 99. quantum hebes — tanto promptior. Ann. IV. 48. tanto infensius caesi, quanto perfugae-ferre arma ad suum - servitium incusabantur.

ξενίζειν wie dehist. cscr. c. 45. und de merc. cond. c. 24. ξενίζων τῷ τρίβωνι, im Sprechen oder Handeln ,von dem Gewöhnlichen abweichen'. Vgl. ὑπο-

ξενίζω Icar. c. 1.

ται καθάπερ έπὶ τοῖς ἀσαφέσι τῶν χρησμῶν. ὀρας; κα-

ταγελάς μου [καὶ] σὸ ἐν τῷ μέρει.

ΜΙΚ. Οὐ τοσοῦτον, ὅσον Κροτωνιατῶν καὶ Μεταποντίνων καὶ Ταραντίνων καὶ τῶν ἄλλων ἀφώνων σοι έπομένων καὶ προσκυνούντων τὰ ἴχνη, ἃ σὰ πατῶν ἀπολιμ- 5 19 πάνοις. ἀποδυσάμενος δὲ τὸν Πυθαγόραν τίνας μετημφιάσω μετ' αὐτόν;

ΑΛΕΚ. Ασπασίαν την έκ Μιλήτου εταίραν.

ΜΙΚ. Φεῦ τοῦ λόγου, καὶ γυνή γὰς ἐν τοῖς ἀλλοις ό Πυθαγόρας έγένετο, καὶ ἦν ποτε χρόνος, ὅτε καὶ σὰ 10 φοτόκεις, ώ γενναιότατε άλεκτρυόνων, καὶ συνῆσθα Περικλεῖ Ασπασία οὖσα, καὶ ἔρια ἔξαινες καὶ κρόκην κατηγες και εγυναικίζου ές τὸ εταιρικόν;

ΑΛΕΚ. Πάντα ταῦτα ἐποίουν οὐ μόνος, άλλὰ καὶ Τειρεσίας προ εμού και δ Ελάτου παις δ Καινεύς, ώστε 15 δπόσα άγ ἀποσπώψης ες έμέ, καὶ ές ἐκείνους ἀποσκώψας

20

ΜΙΚ. Τίς δε δή μετά την Ασπασίαν ανήρ ή γυνή αύθις ανεφάνης;

ΑΛΕΚ. Ὁ πυνίσκος Κράτης.

ΜΙΚ. ' Διοσπόρω, της ανομοιότητος, έξ εταίρας φιλόσοφος.

ΑΛΕΚ. Είτα βασιλεύς, είτα πένης και μετ ολίγον σατράπης, εἶτα ίππος καὶ κολοιὸς καὶ βάτραχος καὶ ἄλλα μυρία μακρον δ' αν γένοιτο καταριθμήσασθαι εκαστα 25

2. σὺ ἐν τῷ μέρει. S. zu

Nigr. c. 3.

3. Κροτωνιατών - Ταραντίνων, sämmtlich in Grossgriechenland; in Kroton hatte Pythagoras seine Schule begründet.

4. ἀφώνων. S. c. 4.

19. 9. καὶ γυνη γὰ ο-ἐγέ-

νετο. S. zu c. 5. 13. ἐς τὸ ἑταιρικόν adverbial.

15. Τειρεσίας, der blinde Seher von Theben zur Zeit des Oedipus. Sieben Jahre lang war er in eine Frau verwandelt.

ό Ἐλάτου παῖς ὁ Καινεύς, ein Lapithe aus Gyrton am Othrys in Magnesien. Es hiess, er sei ursprünglich eine Jungfrau, Kaivis, gewesen. Poseidon gewährte ihr die Bitte, ein Mann und unverwundbar zu werden.

20. 20. ό κυνίσκος Κρ. Vgl. Char. c. 2. ὁ τελώνης Αλακός. Tim. c. 10. τὸν σοφιστὴν Αναξαγόραν.

Κράτης aus Theben, der berühmteste unter den Schülern des Cynikers Diogenes.

τὰ τελευταῖα δὲ ἀλεκτρυὼν πολλάκις, ήσθην γὰρ τῷ τοιούτφ βίῳ, καὶ παρὰ πολλοῖς ἄλλοις δουλεύσας [βασιλεῦσι] καὶ πένησι καὶ πλουσίοις καὶ σοὶ νῦν σύνειμι καταγελῶν δσημέραι σοῦ ποτνιωμένου καὶ οἰμώζοντος ἐπὶ τῇ πενίᾳ καὶ τοὺς πλουσίους θαυμάζοντος ὑπὰ ἀγνοίας τῶν ἐκείνοις προσόντων κακῶν. εἰ γοῦν ἤδεις τὰς φροντίδας αὐτῶν, ὰς ἔχουσιν, ἐγέλας ὰν ἐπὶ σαυτῷ πρῶτον οἰηθέντι ὑπερευδαίμονα εἶναι τὸν πλοῦτον.

ΜΙΚ. Οὐκοῦν, ὧ Πυθαγόρα, . . . καίτοι τὶ μάλιστα 10 χαίρεις καλούμενος, ὡς μὴ ἐπιταράττοιμι τὸν λόγον ἄλλοτε ἄλλον καλῶν

ΑΛΕΚ. Διοίσει μὲν οὐδέν, ἦν τ' Εὐφορβον ἢ Πυθαγόραν ἦντ' Ασπασίαν καλῆς ἢ Κράτητα· πάντα γὰρ ταῦτα ἐγώ εἰμι· πλὴν τὸ νῦν ὁρώμενον τοῦτο ἀλεκτρυόνα 15 ὀνομάζων ἄμεινον ἄν ποιοῖς, ὡς μὴ ἀτιμάζοις εὐτελὲς εἶναι δοκοῦν τὸ ὄρνεον, καὶ ταῦτα τοσαύτας ἐν αὐτῷ ψυχὰς ἔχον.

ΜΙΚ. Οὐνοῦν, ὧ ἀλεκτρυών, ἐπειδη πάντων σχε- 21 δὸν τῶν βίων ἐπειράθης καὶ πάντα ἦσθα, λέγοις ἂν ἤδη 20 σαφῶς ἰδία μὲν τὰ τῶν πλουσίων, ὅπως βιοῦσιν, ἰδία δὲ τὰ πτωχικά, ὡς μάθω, εἰ ἀληθῆ ταῦτα φὴς εὐδαιμονέστερον ἀποφαίνων με τῶν πλουσίων.

ΑΛΕΚ. Ἰδοὺ δὴ οὖτως ἐπίσκεψαι, ὧ Μικύλε· σοὶ μὲν οὖτε πολέμου πολὺς λόγος, ἢν λέγηται, ὡς οἱ πολέ25 μιοι προσελαύνουσιν, οὐδὲ φροντίζεις, μὴ τὸν ἀγρὸν τέμωσιν ἐμβαλόντες ἢ τὸν παράδεισον ξυμπατήσωσιν ἢ τὰς
ἀμπέλους δηώσωσιν, ἀλλὰ τῆς σάλπιγγος ἀκούων μόνον,

^{1.} τὰ τελευταῖα, adverbial. S. zu Nigr. c. 8.

^{9.} Καίτοι τί μάλιστα χαίρεις καλούμενος. Μ. unterbricht sich, um zunächst zu erfahren,
welchen Namen der Hahn am liebsten höre. Vgl. Timon. c. 57.
ξωοιδέ-καίτοι οιὰ ξμαυτοῦ χάριν
αἰτῶ, ἀλλ ὅπως μεταδῶ τῶν ἐταίρων — Wegen τί—χαίρεις καλουμενος. S. zu c. 12.

τὸ νῦν ὁρώμενον τοῦτο άλεχτουόνα ὀνομάζων. Vgl. c. 5. ἄχουε ὅπως ἐχ Πυθαγόρου τοῦτο νῦν εἰμί.

^{21. 19.} λέγοις άν, wie c. 5. πάντα ἦσθα mit Beziehung auf c. 20. πάντα γὰρ ταῦτα ἔγώ ελμ.

^{24.} οὖτε πολέμου. Das entsprechende τε folgt erst c. 22 ἐν εἰρήνη τε.

είπερ άρα, περιβλέπεις τὸ κατὰ σεαυτόν, οἶ τραπόμενον χρη σωθηναι καὶ τὸν κίνδυνον διαφυγεῖν. οἱ δ' εὐλαβοῦνται μέν τὰ ἀμφ' ἑαυτοῖς, ἀνιῶνται δὲ ὁρῶντες ἀπὸ τῶν τειχέων αγόμενα καὶ φερόμενα όσα είχον έν τοῖς αγροῖς. καὶ ήν τε εἰσφέρειν δέη, μόνοι καλοῖνται, ήν τε ἐπεξ- 5 ιέναι, προκινδυνεύουσι στρατηγούντες ή ίππαρχούντες σύ δε οισυίνην ασπίδα έχων, εύσταλης και κουφος ές σωτηρίαν, Ετοιμος εστιασθαι λά επινίκια, επειδάν θύη δ 22 στρατηγός νενικηκώς. Εν είρήνη τε αὖ σὰ μεν τοῦ δήμου ῶν ἀναβὰς ἐς ἐχκλησίαν τυραννήσεις τῶν πλουσίων, οἱ 10 δε φρίττουσι και υποπτήσσουσι και διανομαϊς ιλάσκονταί σε. λουτρά μέν γάρ ως έχοις καὶ άγῶνας καὶ θεάματα καὶ τάλλα διαρκή άπαντα, ἐκεῖνοι πονοῦσι, σὸ δ' ἐξεταστής καὶ δοκιμαστής πικρός ώσπερ δεσπότης οὐδὲ λόγου μεταδιδούς ενίστε· κάν σοι δοκή, κατεχαλάζησας αὐτῶν 15 άφθόνους τους λίθους ή τὰς οὐσίας αὐτῶν ἐδήμευσας.

1. εἴπερ ἄρα, nämlich περιβλέπεις, ,wenn du das thust, daher ,höchstens'; mit dem Verbum de morte Peregrini c. 25. ἄλλως τε ὁ μὲν Ἡρακλῆς, εἴπερ ἄρα καὶ ἐτόλ μησέ τι τοιοῦτον, ὑπὸ νόσου αὐτὸ ἔδρασεν.

2. of δ' εὐλαβοῦνται μὲν τὰ ἀμφ ἐαυτοῖς, ἀνιῶνται δέ. Sinn: Aber sie haben nicht den Trost, ihr Eigenthum mit sich fortnehmen zu können, sondern müssen mit Schmerzen sehen, wie ihre Güter geplündert werden.

5. εἰσφέρειν, steuern; εἰσφορά, die Vermögenssteuer, besonders in Kriegsnoth ausserordent-

lich erhoben.

7. οἰσυἴνην ἀσπίδα ἔχων. In Zeiten der Noth mussten auch die Armen Kriegsdienste leisten. Zu ihrer Vertheidigung erhielten sie leichtere Schilde aus Weiden geflochten. Vgl. Dial. mort. XIV. c. 2. δεῖλος ἀεὶ συνηνέχ ϑης τοξάρια καὶ πελτάρια καὶ γέβộα οἰσύνα προβεβλημέ γοις.

8. ξστιᾶσθαι τὰ ἐπινίχια.

S. zu c. 9. Vgl. c. 26. θανάσιμα

εύωχοῦνται.

22. 10. τυραννήσεις, du herrschest und wirst herrschen, daher 'plegen'. Die Bedeutung des Futur ist ähnlich der des Präsens und des gnomischen Aorists, mit welchen es hier abwechselt: τυραννήσεις, φρίττουσι, — ἐλάσχονται, πονοῦσι, κατεχαλάζησας, ἐδήμευσας ff.

11. διανομαῖς von Geld, Getreide, Ländereien.

12. ὡς ἔχοις — πονοῦσι. Ueber den Optativ s. zu c. 11.

13. ἐξεταστὴς καὶ δοκιμαστής. Die Staatsbeamten hatten sich in Athen vor Antritt des Amtes einer Untersuchung (δοκιμασία), die sich hauptsächlich auf ihre Berechtigung als Bürger bezog, zu unterwerfen, nach Verwaltung desselben vor bestimmten Behörden Rechenschaft abzulegen.

15. κατεχαλάζησας—τοὺς λίθους. Vgl. Hom. Il. III. 56. 57., wo Hektor drohend zu Paris sagt:

ούτε δὲ συκοφάντην δέδιας ούτε ληστήν, μη υφέληται τὸ χουσίον ύπερβάς τὸ θριγκίον ἢ διορύξας τὸν τοῖχον, οὕτε πράγματα έχεις λογιζόμενος ἢ ἀπαιτῶν ἢ τοῖς καταράτοις οἰκονόμοις διαπυκτεύων καὶ πρὸς τοσαύτας φροντίδας δια-5 μεριζόμενος, άλλα πρηπίδα συντελέσας έπτα δβολούς έχων τὸν μισθόν, ἀπαναστὰς περὶ δείλην ὀψίαν, λουσάμενος, ην δοχή, σαπέρδην τινά η μαινίδας η προμμύων πεφαλίδας όλίγας πριάμενος, εὐφραίνεις σεαυτὸν ἄδων τὰ πολλά καὶ τῆ βελτίστη πενία προσφιλοσοφών. ώστε διὰ ταῦτα ύγι- 23 10 αίνεις τε καὶ ἔρρωσαι τὸ σῶμα καὶ διακαρτερεῖς πρὸς τὸ κούος οι πόνοι γάο σε παραθήγοντες οὐκ εὐκαταφρόνητον άνταγωνισιήν άποφαίνουσι πρός τὰ δοχούντα τοῖς άλλοις άμαχα είναι. αμέλει οὐδέν σοι τῶν χαλεπῶν τούτων νοσημάτων πρόσεισιν, άλλ' ήν ποτε κούφος πυρε-15 τὸς ἐπιλάβηται, πρὸς ὀλίγον ὑπηρετήσας αὐτῷ ἀνεπήδησας εύθυς αποσεισάμενος ασιτία την άσην, δ δε φεύγει αὐτίκα φοβηθεὶς ψυγροῦ σε δρῶν ἐμφορούμενον καὶ μακρά οἰμώζειν λέγοντα ταῖς ἰατρικαῖς περιόδοις οἱ δὲ ὑπ' ἀκρασίας άθλιοι τί των κακών ούκ έχουσι, ποδάγρας καί 20 φθόας καὶ περιπνευμονίας καὶ ύδέρους; ταῦτα γὰρ τῶν πολυτελών εκείνων δείπνων απόγονα, τοιγαρούν οί μεν αὐτῶν ώσπερ ὁ Ἰκαρος ἐπὶ πολὸ ἄραντες αὐτοὺς καὶ πλησιάσαντες τῷ ἡλίω, οὐκ εἰδότες, ὅτι κηρῷ ἡομοστο αὐτοῖς ή πτέρωσις, μέγαν ἐνίοτε τὸν πάταγον ἐποίησαν

άλλα μάλα Τρώες δειδήμονες ή τέ κεν ήδη

λάϊνον ἕσσο χιτῶνα, κακῶν ένεχ, όσσα έοργας.

Auch in historischer Zeit als Mittel der Volksjustiz nicht ohne Beispiel. – κατεχαλάζησας – ἐδήμευσας. Ueber diesen Gebrauch des Aorist s. zu Nigr. c. 37. Ebenso c. 23. άνεπήδησας, εποίησαν, διέπτησαν.

3. ἀπαιτῶν das Ausgeliehene.

23. 9. ώστε, zu Anfang des Satzes. S. zu Nigr. c. 37.

13. αμέλει. S. zu Nigr. c. 26.

14. η ν - πυρετός επιλάβη-ται. S. zu Nigr. c. 29. 17. ψυχροῦ, ,kaltes Wasser'. Des Schusters Kur besteht in Fasten und Wassertrinken.

18. ταῖς ἐατριχαῖς περιόδοις, dieBesuche der Aerzte'. Vgl. Nigr. c. 22.

19. τίτῶν κακῶν. Vgl. Nigr.

c. 25. τί τῶν zaλῶν.

22. ἐπὶ πολὺ ἄραντες vom Raume, wie c. 26. S. dagegen c. 11.

ἐπὶ κεφαλὴν ἐς πέλαγος ἐμπεσόντες· ὅσοι δὲ κατὰ τὸν Δαίδαλον μὴ πάνυ μετέωρα μηδὲ ὑψηλὰ ἐφρόνησαν ἀλλὰ πρόσγεια, ὡς νοτίζεσθαι ἐνίοτε τῆ ἄλμη τὸν κηρόν, ὡς τὸ πολὺ οὖτοι ἀσφαλῶς διέπτησαν.

ΜΙΚ. Ἐπιεινεῖς τινας καὶ συνετούς λέγεις.

ΑΛΕΚ. Τῶν μέντοι γε ἄλλων, ὧ Μινύλε, τὰ ναυάγια πάνυ αἰσχρὰ ἴδοις ἄν, ὅταν ὁ Κροῖσος παρατετιλμένος τὰ πτερὰ γέλωτα παρέχη Πέρσαις ἀναβαίνων ἐπὶ τὸ πῦρ, ἢ Διονύσιος καταβύσης τῆς τυραννίδος ἐν Κορίνθω γραμματιστὴς βλέπηται μετὰ τηλικαύτην ἀρχὴν παιδία 10 συλλαβίζειν διδάσκων.

24 ΜΙΚ. Εἰπέ μοι, ὧ ἀλεκτουών, σὰ δὲ ὁπότε βασιλεὺς ἦσθα— φὴς γὰς καὶ βασιλεῦσαί ποτε—ποίου τότ ἐπειράθης τοῦ βίου ἐκείνου; ἦ που πανευδαίμων ἦσθα τὸ κεφάλαιον ὅ τὶ πές ἐστι τῶν ἀγαθῶν ἁπάντων ἔχων.

ΑΛΕΚ. Μηδὲ ἀναμνήσης με, ὧ Μικύλε, οθτω τρισάθλιος ἦν τότε, τοῖς μὲν ἔξω πᾶσιν, ὅπερ ἔφησθα, πανευδαίμων εἶναι δοπῶν, ἔνδοθεν δὲ μυρίαις ἀνίαις ξυνών.

ΜΙΚ. Τίσι ταύταις; παράδοξα γάρ καὶ οὐ πάνυ πιστὰ φής.

ΑΛΕΚ. της νο νεν οὐκ όλίγης χώρας, ὧ Μικύλε, παμφόρου τινὸς καὶ πλήθει ἀνθρώπων καὶ κάλλει τῶν πόλεων ἐν ταῖς μάλιστα θαυμάζεσθαι ἀξίαις, ποταμοῖς τε ναυσιπόροις καταξόεομένης καὶ θαλάττη εὐόρμω χρωμένης, καὶ στρατιὰ ἦν πολλὴ καὶ ἵππος συγκεκροτημένη 25 καὶ δουυφορικὸν οὐκ ὀλίγον καὶ τριήρεις καὶ χρημάτων

1. ἐπὶ κεφαλήν, kopfüber. κατὰ τὸν Δαίδαλον. S. zu Nigr. c. 7.

3. ως νοτίζεσθαι. S. zu c. 3. ως τὸ πολύ , meistentheils.

8. γέλωτα παρέχη. Dagegen

παρέχεσθαι zu c. 13.

9. Διονύσιος der Jüngere, Tyrann von Syrakus, 343 v. Chr. von Timoleon aus Korinth vertrieben. Cic. Tusc. III. 12. §. 27. Dionysius quidem tyrannus Syracusis expulsus Corinthi pueros docebat; usque eo imperio carere non poterat.

καταδύσης τῆς τυραννίδος, wie das Schiff auf dem Meere.

24. 22. κάλλει τῶν πόλεων ξν ταῖς μάλιστα θαυμάζεσθαι ἀξίαις, die zu denen gehörten, welche am meisten bewundernswürdig sind. Vgl. Somn. c. 2. λιθοξόος ἐν τοῖς μάλιστα εὐδοχίμοις.

πληθος ανήριθμον και χουσός δ κοίλος πάμπολυς και ή άλλη της ἀρχης τραγωδία πᾶσα ἐς ὑπερβολὴν ἐξωγκωμένη, ώστε, δπότε προΐοιμι, οί μεν πολλοί προσεκύνουν καί θεόν τινα δραν ζώοντο και άλλοι έπ' άλλοις συνέθεον 5 οψόμενοί με, οί δε καὶ επὶ τὰ τέγη ἀνιόντες εν μεγάλφ έτίθεντο απριβώς έωραπέναι τὸ ζεύγος, την έφεστρίδα, τὸ διάδημα, τούς προπομπεύοντας, τούς επομένους. εγώ δε είδως δπόσα με ηνία καὶ έστρεφεν έκείνοις μέν τῆς άγνοίας συνεγίγνωσκον, έμαυτον δε ηλέουν όμοιον όντα τοῖς 10 μεγάλοις τούτοις πολοσσοῖς, οίους ἢ Φειδίας ἢ Μύρων ἢ Πραξιτέλης εποίησαν κακείνων γάρ Εκαστος έκτοσθεν μέν Ποσειδών τις ή Ζεύς έστι πάγκαλος, έκ χρυσίου καὶ έλέφαντος ξυνειργασμένος, περαυνόν ή άστραπην ή τρίαιναν έχων εν τη δεξιά. ήν δε ύποκύψας ίδης τά γ' ένδον, όψει 15 μογλούς τινας καὶ γόμφους καὶ ήλους διαμπάξ διαπεπερονημένους καὶ κορμούς καὶ σφήνας καὶ πίτταν καὶ πηλὸν καὶ πολλήν τινα τοιαύτην αμορφίαν υποικουρούσαν εω λέγειν μυῶν πληθος [ή μυγαλῶν] έμπολιτευόμενον αὐτοῖς ένίστε, τοιοῦτόν τι καὶ βασιλεία ἐστίν.

20 ΜΙΚ. Οὐδέπω ἔφησθα τὸν πηλὸν καὶ τοὺς μοχλοὺς 25 καὶ γόμφους οἵτινες τῆς ἀρχῆς οὐδὲ τὴν ἀμορφίαν ἐκείνην τὴν πολλὴν ἥτις ἐστίν. ὡς τό γε ἐξελαύνειν ἀποβλεπόμενον καὶ τοσούτων ἄρχοντα καὶ προςκυνούμενον δαιμονίως ἔοικεν ἔκτοσθεν τῷ κολοσσιαίῳ παραδείγματι · θεσπέσιον γάρ τι καὶ τοῦτο. σὰ δὲ τὰ ἔνδον ἤδη τοῦ κολοσσοῦ λέγε.

ΑΛΕΚ. Τι πρώτον είπω σοι, ὧ Μικύλε; τοὺς φόβους καὶ τὰ δείματα καὶ ὑποψίας καὶ μῖσος τὸ παρὰ

χουσὸς ὁ κοῖλος hohles,
 i. zu Gefässen verarbeitetes Gold.

2. ξς ὑπερβολήν. S. zu c. 10. ξξωγκωμένη von ὄγκος, ein Kopfaufsatz, durch welchen die Maske (und somit auch die ganze Gestalt) des tragischen Schauspielers in ähnlicher Weise erhöht wurde, wie die Füsse durch die

hohen ξμβάται, der Leib durch das προγαστοίδιον und προστερνίδιον.
5. ξν μεγάλω ξτίθεντο ,für etwas Grosses halten'. Vgl. c. 9.

10. Μύρων Zeitgenosse des Phidias und wie dieser ein Schüler des Ageladas.

11. $\Pi \rho \alpha \xi \iota \tau \epsilon \lambda \eta s$ aus Athen um 350.

τῶν συνόντων καὶ ἐπιβουλάς, καὶ διὰ ταῦτα ὑπνον τε δλίγον, ἐπιπόλαιον κἀκεῖνον, καὶ ταραχῆς μεστὰ ὀνείρατα καὶ ἐννοίας πολυπλόκους καὶ ἐλπίδας ἀεὶ πονηράς, ἢ τὴν ἀσχολίαν καὶ χρηματισμοὺς καὶ δίκας καὶ ἐκστρατείας καὶ προστάγματα καὶ συνθήματα καὶ λογισμούς; ὑφ² 5 ὧν οὐδὲ ὄναρ ἀπολαῦσαί τινος ἡδέος ἐγγίνεται, ἀλλ' ἀνάγκη ὑπὲρ ἀπάντων μόνον διασκοπεῖσθαι καὶ μυρία ἐχειν πράγματα:

οὐδὲ γὰς Ατρείδην Αγαμέμνονα...

ῦπνος ἔχε γλυκερὸς πολλὰ φρεσὶν ὁρμαίνοντα, 10 καὶ ταῦτα ἡεγκόντων ἀχαιῶν ἀπάντων. λυπεῖ δὲ τὸν μὲν ἀνδὸν ὁ υἱὸς κωφὸς ἄν, τὸν Πέρσην δὲ Κλέαρχος Κύρφ ξενολογῶν, ἄλλον δὲ Δίων πρὸς οὖς τισι τῶν Συρακουσίων κοινολογούμενος, καὶ ἀλέξανδρον Παρμενίων ἐπαινούμενος καὶ Περδίκκαν Πτολεμαῖος καὶ Πτολεμαῖον Σέλευκος· ἀλλὰ 15 κἀκεῖνα λυπεῖ, ὁ ἐρώμενος πρὸς ἀνάγκην ξυνών καὶ παλλακὶς ἄλλφ χαίρουσα καὶ ἀποστήσεσθαί τινες λεγόμενοι καὶ δύ ἢ τέτταρες τῶν δορυφόρων πρὸς ἀλλήλους διαψιθυρίζοντες. τὸ δὲ μέγιστον, ὑφορᾶσθαι δεῖ μάλιστα τοὺς φιλτάτους κάξ ἐκείνων ἀεί τι δεινὸν ἐλπίζειν ῆξειν. 20

25. 1. ἐπιπόλαιον, oberflächlich, d. i. nicht fest. Vgl. zu Nigr. c. 35.

6. ήδέος Neutrum. wie Bis Acc. c. 21. χανδόν ξμπιπλαμένους

τοῦ ἡδέος.

9. οὐθὲ γὰς ἀτςείδην. II. X. 3. 4. als die Gesandten unverrichteter Sache von dem zürnenden Achilles zurückgekehrt waren.

11. τὸν μὲν Δυδόν, den König von Lydien, Krösus. Einer seiner Söhne war taubstumm. He-

rod. I. 34.

12. τὸν Πέρσην, Artaxerxes II. Mnemon, gegen den Cyrus der Jüngere um den Thron kämpfte.

Κλέαρχος, der Anführer der griechischen Hülfstruppen des jüngeren Cyrus, die Xenophon zurückführte. 13. ἄλλον δέ, Dionysius der

Jüngere

Δίων, Schwager des älteren und Oheim des jüngeren Dionysius, anfangs Rathgeber des letzteren, später, als dieser dem Einflusse des Philistus Gehör gab, der Dionysius den Aelteren geleitet hatte, von ihm verbannt und seines Vermögens beraubt.

14. Παομενίων Alexanders d. G. Feldherr, der aus Misstrauen

von ihm getödtet wurde.

15. Περδίππαν Πτολεμαίος
— Σέλευπος, Feldherren Alexanders und seine Nachfolger in der Herrschaft.

19. τὸ δὲ μέγιστον. S. zu

Nigr. 4.

20. ελπίζειν, erwarten, fürchten.

[ό μεν γοῦν ὑπὸ τοῦ παιδὸς ἀπέθανεν ἐκ φαρμάκων, ὁ δὲ καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ ἐρωμένου, τὸν δὲ ἄλλον ἄλλος ἴσως δμοιότροπος θάνατος κατέλαβεν].

ΜΙΚ. Άπαγε, δεινά ταῦτα φής, ὧ άλεκτουάν. ἐμοὶ 26 γοῦν πολύ ἀσφαλέστερον σκυτοτομεῖν ἐπικεκυφότα ἢ πί- 5 νειν από χουσης φιάλης κωνείω και ακονίτω συνανακραθείσαν φιλοτησίαν ό γοῦν κίνδυνος έμοι μέν, εί παρολίσθοι τὸ σμιλίον καὶ άμάρτοι τῆς τομῆς τῆς ἐπ' εὐθύ, δλίγον τι αιμάξαι τους δακτύλους έντεμόντα οι δέ, ώς φής, θανάσιμα εθωχούνται, καὶ ταῦτα μυρίοις κακοῖς ξυν- 10 όντες. εἶτ' ἐπειδὰν πέσωσιν, ὅμοιοι μάλιστα φαίνονται τοῖς τραγικοῖς ὑποκριταῖς, ὧν πολλοὺς ἰδεῖν ἔστι τέως μεν Κέκροπας δηθεν όντας η Σισύφους η Τηλέφους, διαδήματα έχοντας και ξίφη έλεφαντόκωπα και επίσειστον κόμην καὶ γλαμύδα χουσόπαστον ήν δέ, οξα πολλά γί- 15 γνεται, πενεμβατήσας τις αὐτῶν ἐν μέση τῆ σκηνῆ καταπέση, γέλωτα δηλαδή παρέχει τοῖς θεαταῖς τοῦ προσωπείου μεν συντριβέντος αὐτῷ διαδήματι, ήμαγμένης δὲ της άληθούς κεφαλής του υποκριτού και των σκελών έπί πολί γυμνουμένων, ώς τῆς τε ἐσθῆτος τὰ ἔνδοθεν φαί- 20

1. δ μέν γοῦν. γοῦν, ,zum Beispiel', wie c. 14.S. zu Nigr.c. 7.

2. ὁμοιότροπος d. i. auch ein gewaltsamer Tod.

26. 10. θανάσιμα εὐωγοῦνται. Vgl. c. 9. 21. 13. Κέχροπας δηθεν ὔντας

ironisch.

Τηλέφους. Telephos aus Ar-kadien, Sohn des Herakles und der Auge, von einer Hirschkuh gesäugt, von dem König Korythos erzogen. Als er herangewachsen, heisst ihn das delphische Orakel, das er um seine Herkunft befragt, nach Mysien reisen, wo er seine Mutter findet und Nachfolger des Teuthras, Königs von Mysien, wird, dessen Tochter Aegiope er heirathet. S. zu Nigr. 38. Lieblingsstoff der dramatischen, wie später

der bildenden Kunst.

14. ἐπίσειστον χόμην, das lang herabwallende Haar an der tragischen Maske.

15. χλαμύδα χουσόπαστον. Vgl. Nigr. c. 11. Icarom. c. 29.

16. πενεμβατήσας, mit den hohen Schuhen fehl treten.

17. γέλωτα—παρέχει. S. zu c. 13. Vgl. c. 23.

τοῦ προσωπείου μὲν συντριβέντος. Die Maske der Schauspieler bedeckte den ganzen Vorderkopf und einen Theil des Hinterkopfes. .

18. αὐτῷ διαδήματι, mit sammt dem Diadem.

19. ἐπὶ πολύ. S. zu c. 23.

20. ως - φαίνεσθαι. S. zu c. 3.

νεσθαι ξάκια δύστηνα όντα καὶ τῶν κοθόρνων τὴν ὑπόδεσιν ἀμορφοτάτην καὶ οὐ κατὰ λόγον τοῦ ποδός. ὁρᾳς, ὅπως με καὶ εἰκάζειν ἐδιδάξω ήδη, ὡ βέλτιστε ἀλεκτρυών; ἀλλὰ τυραννὶς μὲν τοιοῦτόν τι ὤφθη οὖσα. ἵππος δὲ ἢ 5 κύων ἢ ἰχθὺς ἢ βάτραχος ὁπότε γένοιο, πῶς ἔφερες ἐκείνην τὴν διατριβήν;

27 ΑΛΕΚ. Μακρον τοῦτον ἀνακινεῖς τὸν λόγον καὶ οὐ τοῦ παρόντος καιροῦ πλην τό γε κεφάλαιον, οὐδεὶς ὅστις οὐκ ἀπραγμονέστερος τῶν βίων ἔδοξέ μοι τοῦ ἀνθρωπείου 10 μόναις ταῖς φυσικαῖς ἐπιθυμίαις καὶ χρείαις ξυμμεμετρημένος τελώνην δὲ ἵππον ἢ συκοφάντην βάτραχον ἢ σοφιστὴν κολοιὸν ἢ ὀψοποιὸν κώνωπα ἢ κίναιδον ἀλεκτρυόνα ἢ ὅσα ὑμεῖς ἐννοεῖτε, οὐκ ἀν ἴδοις ἐν ἐκείνοις.

28 ΜΙΚ. Άληθη ΐσως ταῦτα, ὧ ἀλεκτρυών. ἐγὼ δὲ δ 15 πέπονθα οὐκ αἰσχύνομαι πρὸς σὲ εἰπεῖν. οὔπω δύναμαι ἀπομαθεῖν τὴν ἐπιθυμίαν, ἡν ἐκ παίδων εἶχον, πλούσιος γενέσθαι, ἀλλά μοι καὶ τοὐνύπνιον ἔτι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἔστηκεν ἐπιδεικνύμενον τὸ χρυσίον, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῷ καταράτῳ Σίμωνι ἀποπνίγομαι τρυφῶντι ἐν ἀγα- 20 θοῖς τοσούτοις.

ΑΛΕΚ. Έγω σε ιάσομαι, ὧ Μικύλε και ἐπείπες ἔτι νύξ ἐστιν, ἐξαναστὰς ἕπου μοι ἀπάξω γάς σε πας αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν Σίμωνα και ἐς τὰς τῶν ἄλλων πλουσίων οἰκίας, ὡς ἴδης, οἶα τὰ πας αὐτοῖς ἐστι.

MIK. Πώς τοῦτο κεκλεισμένων τῶν θυρῶν; εἰ μὴ καὶ τοιχωρυχεῖν γε σύ με ἀναγκάσεις.

1. τῶν κοθόρνων, ursprünglich ein namentlich von Weibern und Jägern getragener bequemer Schuh, dann besonders, wie hier, eine Art der auf hohen Holzuntersätzen ruhenden Schuhe der tragischen Schauspieler (ἐμβάται).

2. οὐ κατὰ λόγον τοῦ ποδός, ,nicht nach Verhältniss. Sie überschritten zwar das Maass des Fusses, standen aber im Verhältnisse zu der übrigen künstlichen Grösse des tragischen Schauspielers. S. zu c. 24.

27. 9. πλήν. S. c. 20. Sehr oft, wie hier, mit folgendem γε. Vgl. Dial. meretr. II. 4. πλήν ματην γε ξιαράχθητε. De morte Peregr. c. 33. πλήν τό γε τοσούτον ξπήρουσα. Saturnal.c. 3. πλήν τά γε σοὶ δυνατὰ ξθέλω εἰδέναι τίνα ταῦτά ξοτιν.

25

τὸ κεφάλαιον. S. zu Nigrin. 4.

28. 20. αποπνίγομαι, , vor

ΑΛΕΚ. Οὐδαμῶς, ἀλλ' ὁ Έρμῆς, οὖπερ ἱερός εἰμὶ, τοῦτο ἐξαίρετον ἔδωκέ μοι, ἤν τις τὸ οὐραῖον πτερὸν τὸ μήκιστον, ὁ δι' ἀπαλότητα ἐπικαμπές ἐστί μοι....

ΜΙΚ. Δύο δ' έστι σοι τοιαῦτα.

ΑΛΕΚ. Τὸ δεξιὸν τοίνυν ὅτῷ ἂν ἐγωὰ ἀποσπάσαι παράσχω καὶ ἔχῃ, ἐς ὅσον ἂν βούλωμαι ἀνοίγειν τε ὁ τοιοῦτος πᾶσαν θύραν δύναται καὶ ὁρᾶν ἅπαντα οὐχ ὁρω-

μενος αὐτός.

20

25

ΜΙΚ. Έλελήθεις με, ὧ άλεκτουών, καὶ σὺ γόης ὧν. 10 ἐμοὶ δ' οὖν ἢν τοῦτο ἄπαξ παράσχης, ὄψει τὰ Σίμωνος πάντα ἐν βραχεῖ δεῦρο μετενηνεγμένα μετοίσω γὰρ αὐτὰ παρεισελθών ὁ δὲ αὖθις περιτρώξεται ἀποτείνων τὰ καττύματα.

ΑΛΕΚ. Οὖ θέμις γενέσθαι τοῦτο· παρήγγειλε γὰρ 15 ὁ Ἑρμῆς, ἥν τι τοιοῦτον ἐργάσηται ὁ ἔχων τὸ πτερόν,

αναβοήσαντά με καταφωρασαι αὐτόν.

ΜΙΚ. Απίθανον λέγεις, κλέπτην τὸν Έρμην αὐτὸν ὅντα τοῖς ἄλλοις φθονεῖν τοῦ τοιούτου. ἀπίωμεν δ' ὅμως ἀφέξομαι γὰρ τοῦ χρυσίου, ἢν δύνωμαι.

ΑΛΕΚ. Απότιλον, ὧ Μικύλε, πρότερον τὸ πτίλον

... τί τοῦτο; ἄμφω ἀπέτιλας.

ΜΙΚ. Ασφαλέστερον οθτως, ὧ άλεκτρυών, καὶ σοὶ ηττον ὰν ἄμορφον τὸ πρᾶγμα είη, ὡς μὴ χωλεύοις διὰ θάτερον τῆς οὐρᾶς μέρος.

ΑΛΕΚ. Είεν. ἐπὶ τὸν Σίμωνα πρώτον ἄπιμεν ἢ 29

πας' άλλον τινά τῶν πλουσίων;

ΜΙΚ. Οὐμενοῦν, ἀλλὰ παρὰ τὸν Σίμωνα, δς ἀντὶ

Aerger ersticken', desshalb wie αγαναμτεῖν u. a. mit ἐπὶ construirt.

2. ἢν τις . . . Die von M. unterbrochene und mit τὸ δεξεὸν τοίνυν ὅτος ἄν—παράσχω vom Hahne wiederaufgenommene Redegeht in eine andere Construction über.

5. ὅτῷ ἄν—παράσχω καὶ ἔχη. Oft so das Relativum nur einmal bei Verben mit verschiedener Construction. Das Relativ, welches

als Subject zu $\xi \chi \eta$ gehört, ist aus dem $\delta \tau \varphi$ $\delta \nu$ zu ergänzen.

6. ἐς ὅσον , so lange als.
12. ἀποτείνων τὰ καττύματα. Eine alte Gewohnheit der
Schuster, das Leder mit den Zähnen auszudehnen. Mart. IX. 74.
In sutorem: Dentibus antiquas
solitus producere pelles.

29. 27. δς αντιδισυλλάβου.

S. c. 14.

δισυλλάβου τετρασύλλαβος ήδη πλουτήσας εἶναι ἀξιοῖ. καὶ δὴ πάρεσμεν ἐπὶ τὰς θύρας. τἱ οὖν ποιῶ τὸ μετὰ τοῦτο;

ΑΛΕΚ. Ἐπίθες τὸ πτερὸν ἐπὶ τὸ κλεῖθρον.

ΜΙΚ. Ἰδοὶ ήδη. ὧ Ἡράκλεις, ἀναπεπέτασται ὧσ- 5 περ κλειδὶ ή θύρα.

ΑΛΕΚ. Ἡγοῦ ἐς τὸ πρόσθεν. ὁρᾶς αὐτὸν ἀγρυπνοῦντα καὶ λογιζόμενον;

ΜΙΚ. 'Ορῶ νὴ Δία πρὸς ἀμαυράν τε καὶ διψῶσαν τὴν θρυαλλίδα, καὶ ώχρὸς δ' ἔστιν οὐκ οἶδ' ὅθεν, ὧ ἀλεκ- 10 τρυών, καὶ κατέσκληκεν ὅλος, ἐκτετηκώς ὑπὸ φροντίδων δηλαδή· οὐ γὰρ νοσεῖν ἄλλως ἐλέγετο.

ΑΛΕΚ. 'Ακουσον & φησιν είση γας όθεν οθτως

ΣΙΜ. Οὐκοῦν τάλαντα τὰ μὲν ἑβδομήκοντα ἐκεῖνα 15 πάνυ ἀσφαλῶς ὑπὸ τῇ κλίνη κατορώρυκται καὶ οὐδεὶς ὅλως εἶδε, τὰ δὲ ἑκκαίδεκα εἶδεν, οἶμαι, Σωσύλος ὁ ἱπποκόμος ὑπὸ τῇ φάτνη κατακρύπτοντά με ΄ ὅλος γοῦν περὶ τὸν ἱππανά ἐστιν οὐ πάνυ ἐπιμελὴς ἄλλως οὐδὲ φιλόπονος ἀν. εἰκὸς δὲ ἡρπάσθαι πολλῷ πλείω τούτων, ἢ πόθεν 20 γὰρ ὁ Τίβιος ταρίχους οἵτω μεγάλους ἀψωνηκέναι χθὲς ἐλέγετο ἢ τῇ γυναικὶ ἐλλόβιον ἐωνῆσθαι πέντε δραχμῶν ὅλων; τὰμὰ οὖτοι σπαθῶσι τοῦ κακοδαίμονος. ἀλλ' οὐδὲ τὰ ἐκπώματα ἐν ἀσφαλεῖ μοι ἀπόκειται τοσαῖτα ὅντα δέδια γοῦν, μή τις ὑπορύξας τὸν τοῖχον ὑφέληται 25 αὐτά πολλοὶ φθονοῦσι καὶ ἐπιβουλεύουσί μοι καὶ μάλιστα ὁ γείτων Μικύλος.

ΜΙΚ. Νη Δία σοὶ γὰρ ὅμοιος ἐγὼ καὶ τὰ τρυβλία ὑπὸ μάλης ἄπειμι ἔχων.

1. καὶ δὴ πάρεσμεν. S. zu

 c. 9.
 2. πάρεσμεν ἐπὶ τὰς θύρας wie c. 14. ὑπὸ μάλην ἔχων.

τὸ μετὰ τοῦτο advb. ,ferner' sehr oft wie τὸ ἀπὸ τούτου, τὸ ἐπὶ τούτω.

15. οὐκοῦν knüpft an eine Gedankenreihe an, demen Anfang vor diesen Worten liegt. Vgl. c. 1. und

Icar. c. 1 zu Anfang.

20. ἢ πόθεν γάρ, oder wie sollt' es anders sein, denn woher...; elliptisch. Vgl. de dipsad.c. 1. ἢ πῶς γὰρ ἄν οἰκοῖτο ἀνήμερος οὕτω καὶ ξηρὰ κ. τ. λ. De morte Peregr. c. 6. ἢ τί γὰρ ἄλλο, ἔφη, χρὴ ποιεῖν ἀκούοντα μὲν οὕτω γελοίων ἡήσεων.

21. o Tibios Sklavenname.

ΑΛΕΚ. Σιώπα, ὦ Μικύλε, μη καταφωράση παρόν-

τας ήμᾶς.

30

31

ΣΙΜ. 'Αριστον γοῦν ἄγρυπνον αὐτὸν διαφυλάττειν απαντα· περίειμι διαναστὰς ἐν κύκλῳ τὴν οἰκίαν. τίς οὖτος; δρῶ σέ γε, ὧ τοιχωρύχε μὰ Δί' ἐπεὶ κίων γε ὢν 5 τυγχάνεις, εὖ ἔχει. ἀριθμήσω αὖθις ἀνορύξας τὸ χρυσίον, μή τί με πρώην διέλαθεν. — ἰδοὺ πάλιν ἐψόφηκέ τις ἐπ' ἐμὲ δηλαδή· πολιορκοῦμαι καὶ ἐπιβουλεύομαι πρὸς ἀπάντων. ποῦ μοι τὸ ξιφίδιον; ἀν λάβω τινά θάπτωμεν αὖθις τὸ χρυσίον.

ΑΛΕΚ. Τοιαῦτα μέν σοι, ὧ Μικύλε, τὰ Σίμωνος. ἀπίωμεν δὲ καὶ παρ' ἄλλον τινά, ἕως ἔτι ὀλίγον τῆς νυ-

ατός λοιπόν έστιν.

ΜΙΚ. ³Ω κακόδαιμον, οἶον βιοῖ τὸν βίον ἐχθροῖς οὕτω πλουτεῖν γένοιτο. κατὰ κόξξης δ' οὖν πατάξας αὐ- 15 τὸν ἀπελθεῖν βούλομαι.

ΣΙΜ. Τίς ἐπάταξέ με; ληστεύομαι ὁ δυστυχής.

ΜΙΚ. Οἴμωζε καὶ διαγούπνει καὶ ὅμοιος γίγνου τὸ χρῶμα τῷ χρυσῷ προστετηκὼς αὐτῷ. ἡμεῖς δὲ παρὰ Γνίφωνα, εἰ δοκεῖ, τὸν δανειστὴν ἴωμεν. οὐ μακρὰν δὲ καὶ 20 οὖτος οἰκεῖ. ἀνέωγε καὶ αὕτη ἡμῖν ἡ θύρα.

ΑΛΕΚ. Όρᾶς ἐπαγουπνοῦντα καὶ αὐτὸν ἐπὶ φροντίδων, ἀναλογιζόμενον τοὺς τόκους καὶ τοὺς δακτύλους ἤδη κατεσκληκότα, ὃν δεήσει μετ' ὀλίγον πάντα ταῦτα καταλιπόντα σίλφην ἢ ἐμπίδα ἢ κυνόμυιαν γενέσθαι;

ΜΙΚ. 'Ορῶ κακοδαίμονα καὶ ἀνόητον ἄνθρωπον οὐδὲ νῦν πολὸ τῆς σίλφης ἡ ἐμπίδος ἄμεινον βιοῦντα. ὡς δὲ

6. ἀριθμήσω—μή τι με διελαθεν. Abhängiger Fragesatz, durch μή ausgedrückt, weil in ἀριθμήσω der Begriff der Furcht enthalten ist. Der Indicatasteht, weil der Gegenstand der Besorgniss als ausgemacht dargestellt werden soll.

8. ἐπ' ἐμέ, gegen mich', in Lucian, II.

feindseliger Absicht. Die kurzen abgerissenen Sätze entsprechen der inneren Aufreguug des Geizhalses.

14. έχθοοῖς οὕτω πλουτεῖν γ ένοιτο. Vgl. Icarom. c. 25. βασιλεῦσαί μοι γένοιτο.

31. 22. *και* αὐτόν wie den Simon,

رَة

καὶ οὖτος ἐκτέτηκεν ὅλος ὑπὸ τῶν λογισμῶν. ἐπ' ἄλλον απίωμεν.

ΑΛΕΚ. Παρά τὸν σὸν Εὐκράτην, εἰ δοκεῖ καὶ ἰδού 32 γάρ ανέφγε καὶ αθτη ή θύρα : ώστε εἰσίωμεν.

ΜΙΚ. Πάντα ταῦτα μικρον ἔμπροσθεν ἐμὰ ἦν.

ΑΛΕΚ. Έτι γάρ σὸ ὀνειρώττεις τὸν πλοῦτον; ὁρᾶς δ' οὖν τὸν Εὐκράτην αὐτὸν μεν ὑπὸ τοῦ οἰκέτου πρεσβύτην άνθρωπον; paragaph milled

MIK. 'Ogw vì Aia.

ΑΛΕΚ. Τί οὖν; ἐθέλοις ἀν καὶ τούτων κληρονομείν, 33 ω Μικύλε, καὶ πάντα έχειν τὰ Εὐκράτους;

ΜΙΚ. Μηδαμῶς, ὁ άλεκτρυών λιμῷ ἀπολοίμην πρότερον. χαιρέτω τὸ χρυσίον καὶ τὰ δεῖπνα, δύο ὀβολοὶ έμοί γε πλοῦτός έστι μᾶλλον ή τοιχωρυχεῖσθαι πρός τῶν 15 οίκετων.

ΑΛΕΚ. Άλλα νῦν μέν, ἡμέρα γαρ ήδη άμφὶ τὸ λυκαυγές αὐτό, ἀπίωμεν οἴκαδε παρ' ἡμᾶς τὰ λοιπὰ δέ είσαῦθις ὄψει, ὦ Μικύλε.

32. 6. ἔτι γὰρ σὺ ἀνειρώτ-τεις τὸν πλοῦτον. S. zu c. 5. ἔτι γάρ σὺ ἀναπεμπάζη.

33. 16. ἀλλὰ νῦν μέν, ἡμέρα γάρ - απίωμεν. Der den Grund enthaltende Satz ἡμέρα γάρ . . . vor

Charen 3-4

dem, was begründet werden soll (ἀπίωμεν), wie oft namentlich bei Herodot.

18. είσαῦθις ein andermal. S. Icarom. c. 5.

ICAROMENIPPUS.

Menippus, ein witziger Satiriker aus der Schule der Cyniker*, kommt geraden Weges vom Himmel und überzählt bei sich, wie viel Meilen er von Station zu Station zurückgelegt. Ein Freund, der ihm folgt, will seinen Ohren kaum trauen, als er diese sonderbare Berechnung anhört. Doch Menippus ist in der That bei Zeus gewesen und theilt nun seinem Freunde mit, was ihn zu diesem geführt (c. 1 — 3.).

Lange hatte er, so lautet seine Erzählung, mit dem besten Willen, die Wahrheit zu erkennen, der Philosophen Unterricht benutzt. Aber durch ihre unerspriesslichen Untersuchungen, ihr hochfahrendes, rechthaberisches, streitsüchtiges Wesen waren ihre Lehren ihm bald verleidet worden (c. 4-9.). Ohne Hoffnung, auf der Erde das Rechte zu finden, beschliesst er, bei Zeus selbst sich Rath zu holen. Nachdem eine von ihm erfundene Flugmaschine durch vielfache Versuche sich bewährt hat, beginnt er, ein zweiter Icarus (daher Icaromenippus), seine Reise (c. 10.). Wie er sie zurückgelegt, was er gesehn und erlebt, wie namentlich Zeus ihn aufgenommen und was dieser im Rathe der Götter über die Philosophen beschlossen, bildet den übrigen Theil der Erzählung (c. 11-34.). Ob aber seinem Wunsche, der ihn zu diesem Fluge veranlasst (c. 10. οὐ μὴν εἶχόν γε ὅποι τῶν λόγων τραπόμενος ἀνεπίλη πτόν τι αὐτῶν εὕροιμι καὶ ύπὸ θατέρου μηδαμῆ περιτρεπόμενον), Genüge geschehn sei, ob er die unantastbare, über allen Zweifel erhabene Wahrheit gefunden, davon erfährt man nichts.

Der Icaromenippus gehört zu den geistvollsten Schriften Lucians und bekundet nach Erfindung wie Ausführung sein

^{*)} Seiner Abkunft nach ein Sklave aus Phönicien, im 2. Jahrh. v. Chr. Nach ihm nannte M. Terentius Varro seine Satiren Satirae Menippeae.

glänzendes Talent. Nicht minder wichtig ist er für die richtige Beurtheilung seines Charakters. Unverkennbar tritt zunächst seine Hinneigung zur praktischen Philosophie hervor, die nach und nach immer mehr der Kern seines Wesens, der Angelpunkt seiner ganzen Wirksamkeit wurde. Harmonische Einheit zwischen Lehre und Wandel ist ihm die Hauptaufgabe (vgl. die Einleitung zum Nigrin), die er um so nachdrücklicher betont, je weniger er sie theils durch die unfruchtbare Spitzfindigkeit, theils durch die unlautere Scheinheiligkeit der Philosophen seiner Zeit gelöst findet. Derselbe Gedanke, den er anderwärts in der bestimmteren Fassung ausdrückt, dass alles Wissen unnütz sei, wenn es nicht zur Besserung führe (Sympos. c. 34. οὐδὲν ὄφελος — ἐπίστασθαι τὰ μαθήματα, εἰ μή τις καὶ τὸν βίον ὁυθμίζοι πρὸς τὸ βέλτιον), zieht sich auch durch das ganze luftige Gewebe dieser olympischen Reise hin; und seine edle, selbst durch den genialen Uebermuth, dem er sich hingiebt, nicht ganz verdunkelte Entrüstung gegen die Leerheit und Nichtigkeit seiner Zeitgenossen, erfüllt uns mit Achtung und Ehrfurcht vor seinem sittlichen Streben.

Aber freilich machen die Verirrungen der damaligen Philosophen ihn nicht selten gegen die Philosophie selbst ungerecht und lassen ihn Werth und Bedeutung derselben verkennen; und damit hängt zugleich ein anderer charakteristischer Zug zusammen, dass er zwar durchdrungen von der Nichtigkeit der alten Götterlehre, doch an die Stelle des morschen, zerfallenden Gebäudes selbst keinen festen Grund zu finden weiss und hinter dem reichen Spotte, mit welchem er Zeus und den hohen Rath der Götter überschüttet, auch nur seine eigene Rathlosigkeit verbirgt.

Jedenfalls ist die Schrift nach dem Nigrinus abgefasst, wahrscheinlich während seines Aufenthalts in Griechenland. (S. die Einleitung im ersten Bändchen.) Und wenn wir annehmen dürfen, dass Menippus in der Hauptsache nichts Anderes als ein Spiegelbild seines Verfassers ist und dieser uns somit einen Blick in sein eigenes Leben eröffnet, so ist es wahrscheinlich, dass sie mitten aus der Zeit stammt, wo er sich ernstlich mit der Philosophie beschäftigt hat, bis er aus Mangel an innerer Befriedigung allmählich auch ihr, wie früher der Rhetorik (vgl. zum Nigrin), den Abschied giebt.

Die Form des Dialogs ist noch nicht zu der Ausbildung gelangt, wie wir sie im Gallus finden; die Schilderung dagegen, zu welcher der Dialog nur den Rahmen hergiebt, überaus lebendig, leicht und luftig.

ΙΚΑΡΟΜΕΝΙΙΙΠΟΣ Η ΥΠΕΡΝΕΦΕΛΟΣ.

ΜΕΝΙΠΠΟΣ. Οὐκοῦν τρισχίλιοι μὲν ἦσαν ἀπὸ γῆς Ι στάδιοι μέχρι πρὸς τὴν σελήνην, ὁ πρῶτος ἡμῖν σταθμός τοὐντεῦθεν δὲ ἐπὶ τὸν ἥλιον ἄνω παρασάγγαι που πεντακόσιοι. τὸ δ' ἀπὸ τούτου ἔς αὐτὸν ἤδη τὸν οὐρανὸν 5 καὶ τὴν ἀκρόπολιν τὴν τοῦ Διὸς ἄνοδος καὶ ταῦτα γένοιτ' ἄν εὐζώνω ἀετῷ μιᾶς ἡμέρας.

ΕΤΑΙΡΟΣ. Τι ταῦτα πρὸς Χαρίτων, ὧ Μένιππε, ἀστρονομεῖς, καὶ ἡσυχῆ πως ἀναμετρεῖς; πάλαι γὰρ ἐπα- • προῶμαί σου ἀκουλουθῶν ἡλίους καὶ σελήνας, ἔτι δὲ τὰ 10 φορτικὰ ταῦτα, σταθμούς τινας καὶ παρασάγγας ὑποξενί- ζοντος.

MEN. Μὴ θαυμάσης, ὧ ἑταῖρε, εἰ μετέωρα καὶ διαέρια δοκῶ σοι λέγειν τὸ κεφάλαιον γὰρ δὴ πρὸς ἐμαυτὸν λογίζομαι τῆς ἔναγχος ἀποδημίας.

1. 1. οὐκοῦν deutet auf eine vorhergehende Gedankenreihe hin; L. führt uns mitten in das Selbstgespräch hinein. Vgl. Gall. c. 1.

2. μέχρι πρός την σελήνην. S. zu Nigr. c. 36.

3. τοὐντεῦθεν und τὸ ở ἀπὸ τούτου nicht adverb. wie Gall. c. 29, sondern ,der Weg von

5. καὶ ταῦτα fasst das τὸ δ' ἀπὸ τούτου — Διός zusammen, wie Nigr. c. 6. καὶ οῦτω.

9. τὰ φορτικά ταῦτα ,die alberne Geschichte, das alberne Zeug'.

10. τινας, eine Art' drückt die Aehnlichkeit aus. Das zur Berechnung von Entfernungen auf der Erde übliche persische Maass ist auf den Himmel übertragen. Vgl. c. 8. μάλα τινὰς τολμητὰς καὶ θαυματοποιοὺς ἄνδοας λέγεις. c. 12. καθάπεο Δυγκεύς τις eine Art L., wie ein L.

ύποξενίζοντος, wie de hist. cscr. c. 15, ,et was in fremdartiger, ung ewöhnlich er Weise thun und treiben', hier also ,in fremdartiger Weise von Himmels-Parasangen sprechen'. Achnlich ξενίζω Gall. c. 18. De merc. cond. c. 24. ξενίζων τῷ τρίβωνι, u. Anach. c. 16. τὸν πῖλόν μοι ἀφελεῖν οἰχόθεν ἔδοξεν, ὡς μη μόνος ἐν ὑμῖν ξενίζοιμι τῷ σχήματι.

ETAIP. Εἶτα, ὦγαθέ, καθάπες οἱ Φοίνικες ἄστροις ἐτεκμαίρου τὴν ὁδόν;

ΜΕΝ. Οὐ μὰ Δία, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς ἄστροις ἐποιού-

μην την αποδημίαν.

ETAIP. Ἡράκλεις, μακρόν τινα τὸν ὅνειρον λέγεις, 5 εἴ γε σαυτὸν ἔλαθες κατακοιμηθεὶς παρασάγγας ὅλους.

MEN. 'Όνειοον γάρ, ὧ τάν, λέγειν σοι δοχῶ δς ἀρτίως ἀφῖγμαι παρὰ τοῦ Διός;

ΕΤΑΙΡ. Πῶς ἔφησθα; Μένιππος ἡμῖν διοπετής πάρεστιν ἐξ οὐρανοῦ;

ΜΕΝ. Καὶ μὴν ἐγώ σοι παρ' αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ πάνυ Διὸς ῆκω τήμερον θαυμάσια καὶ ἀκούσας καὶ ἰδών εἰ δὲ ἀπιστεῖς, καὶ αὐτὸ τοῦτο ὑπερευφραίνομαι τὸ πέρα πίστεως εὐτυγεῖν.

ΕΤΑΙΡ. Καὶ πῶς ἂν ἔγωγε, ὧ θεσπέσιε καὶ Ὀλύμ- 15 πιε Μένιππε, γεννητὸς αὐτὸς καὶ ἐπίγειος ὢν ἀπιστεῖν δυναίμην ὑπερνεφέλῳ ἀνδρὶ καί, ἵνα καθ' Ὁμηρον εἴπω, τῶν Οὐρανιώνων ἐνί; ἀλλ' ἐκεῖνά μοι φράσον, εἰ δοκεῖ, τίνα τρόπον ἤρθης ἄνω καὶ ὁπόθεν ἐπορίσω κλίμακα τηλικαύτην τὸ μέγεθος; τὰ μὲν γὰρ ἀμφὶ τὴν ὄψιν οὐ 20 πάνυ ἔοικας ἐκείνῳ τῷ Φρυγί, ὥστε ἡμᾶς εἰκάζειν καὶ σὲ οἰκοχοήσοντά που ἀνάρπαστον γεγονέναι πρὸς τοῦ ἀετοῦ.

ΜΕΝ. Σὺ μὲν πάλαι σκώπτων δῆλος εἶ, καὶ θαυμαστὸν οὐδέν, εἴ σοι τὸ παράδοξον τοῦ λόγου μύθω δοκεῖ
προσφερές ἀτὰρ οὐδὲν ἐδέησέ μοι πρὸς τὴν ἄνοδον οἴτε 25
τῆς κλίμακος οὖτε παιδικὰ γενέσθαι τοῦ ἀετοῦ. οἰκεῖα
γὰρ ἦν μοι τὰ πτερά.

ETAIP. Τοῦτο μὲν ἤδη καὶ ὑπὲρ αὐτὸν Δαίδαλον ἔφησθα, εἴ γε πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐλελήθεις ἡμᾶς ἱέραξ τις

η κολοιός έξ ανθρώπου γενόμενος.

1. καθάπεροί Φοίνικες, bei der Seefahrt.

5. μαχρόν τινα τὸν ὄνειρον λέγεις wie c. 4. πολλήντιναπαρείχετην ἀπορίαν und ἀπόβδητόν τινατην αλτίαν ἔχειν ἐδοχίμαζον. S. zu Gall. c. 6. 2. 11. τοῦ πάνυ Διός, ,der grosse Zeus. Vgl. Apol. pro mercede cond. c. 5. ἄλλοι δὲ τὸ τοῦ πιθήκου πεπουθέναι σε φήσουτη, δν Κλεο πάτρα τῆ πάνυ φαοὶ γενέσθαι. Navig. c. 22. Κλεαίνετος καὶ Δημόκριτος οἱ πάνυ.

10

21. τῷ Φρυγί, Ganymedes.

ΜΕΝ. 'Ορθώς, ω έταῖρε, καὶ οὐκ ἀπὸ σκοποῦ είκασας. τὸ Δαιδάλειον γὰρ ἐκεῖνο σόφισμα τῶν πτερῶν καὶ

αὐτὸς ἐμηχανησάμην.

ΕΤΑΙΡ. Είτα, ὧ τολμηρότατε πάντων, οὐκ ἐδεδοί- 3 5 κεις, μή καὶ σύ που τῆς θαλάττης καταπεσών Μενίππειόν τι πέλαγος ημίν ωσπες το Ικάριον αποδείξης επί τῷ σεαυτοῦ ὀνόματι;

ΜΕΝ. Οὐδαμῶς δ μεν γὰρ Ίκαρος ἄτε κηρῷ τὴν πτέρωσιν ήρμοσμένος, ἐπειδή τάχιστα πρός τὸν ήλιον 10 εκείνος ετάκη, πτεροβουήσας είκοτως κατέπεσεν ήμιν δε ακήρωτα ήν τα ωκύπτερα.

ΕΤΑΙΡ. Πῶς λέγεις; ήδη γὰο οὐκ οἶδ' ὅπως ἡρέμα

με προσάγεις πρός την άλήθειαν της διηγήσεως.

ΜΕΝ. ΤΩδέ πως : ἀετὸν εὐμεγέθη συλλαβών, ἔτι δὲ 15 γῦπα τῶν καρτερῶν, ἀποτεμών αὐταῖς ώλέναις τὰ πτερά μᾶλλον δὲ καὶ πᾶσαν ἐξαρχῆς τὴν ἐπίνοιαν, εί σοι σχολή, δίειμι.

1. ἀπὸ σχοποῦ. Hom. Odyss. ΧΙ. 344. & φίλοι, οὐ μὰν τ μιν ἀπὸ σχοποῦ οὐδ' ἀπὸ δόξης μυθείται βασίλεια περίφρων.

3. 4. εἶτα in Fragen des Un-willens, des Spottes, der Verwunderung Vgl. Deor. concil. c. 5. είτα θαυμάζομεν εί καταφρονοῦσιν ἡμῶν οἱ ἄνθρωποι ὁρῶντες ούτω γελοίους θεούς;

οὐχ ἐδεδοίχεις, μὴ — ἀποδείξης, der Conj. statt des Optativs nach einem Tempus der Vergangenheit ist auch bei Verbis des

Fürchtens nicht selten.

5. που της θαλάττης, wie alicubi terrarum, vgl. weiter unten ἄνω που τῆς διηγήσεως.

8. ἄτε — ἡομοσμένος. ἄτε mit dem Part. giebt den thatsächlichen Grund an (vgl. c. 13. 22. ατε έξ ήμισείας ων αετός), ώς einen vorgeblichen, oder nur auf der Meinung beruhenden. Vgl. zum Brief an Nigrinus.

10. εἰκότως. S. z. Br. an Nigr. 12. ἔδη γὰς — διηγήσεως. Sinn: Ich stelle die Frage πῶς λέγεις, und gehe so auf das Gesagte näher ein, weil ich allmählich anfange, deiner Erzählung Glauben beizumessen.

οὖκ οἶδ' ὅπως nescio quomodo wie c. 13. τοῦτο οὐκ οἶδ' ὅπως παρέλιπον. Ebenso ohne Einfluss auf die Construction ev old' öte Gall. c. 3. de morte Peregr. c. 23. άλλ' οὐχ ᾶν εὖ οἶδ' ὅτι βουληθείητε.

zu Nigr. c. 8.

13. πρὸς τὴν άλήθειαν τῆς διηγήσεως, dass ich deiner Erzählung

Glauben schenke'.

15. γῦπα τῶν χαρτερῶν, wie Nigr. c. 30. οἱ μὲν ἐσθῆτας ἑαυτοίς πελεύοντες συγκαταφλέγεσθαι τῶν παρὰ τὸν βίον τιμίων. Dial. meretr. VI. c. 4. οσμον τινά μοι δούσης τῶν πολυτελῶν καὶ ὀδύνας τῶν λεπτῶν. Fugit. c. 20. άγρους ένίστε και ξσθέτας τῶν μαλθαχῶν ἐποίαντο. 16. μᾶλλον δὲ = ac potius,

bricht die angefangene Rede ab,

ΕΤΑΙΡ. Πάνυ μεν ούν ως εγώ σοι μετέωρος είμι ύπὸ τῶν λόγων καὶ πρὸς τὸ τέλος ἤδη κέχηνα τῆς ἀκροάσεως μηδέ πρός Φιλίου με περιίδης άνω που της διηγήσεως έκ των ώτων απηρτημένον.

ΜΕΝ. "Απουε τοίνυν οὐ γὰρ ἀστεῖόν γε τὸ θέαμα, 5 κεχηνότα φίλον εγκαταλιπεῖν, καὶ ταῦτα, ώς σὸ φής, ἐκ των ώτων απηρτημένον. έγω γαρ έπειδή τάχιστα έξετάζών τὰ κατὰ τὸν βίον γελοῖα καὶ ταπεινὰ καὶ ἀβέβαια τὰ ἀνθρώπινα πάντα εύρισκον, πλούτους λέγω καὶ ἀρχὰς καὶ δυναστείας, καταφρονήσας αὐτῶν καὶ τὴν περὶ ταῦτα 10 σπουδήν ασχολίαν των αληθώς σπουδαίων υπολαβών ανακύπτειν τε καὶ πρὸς τὸ πᾶν ἀποβλέπειν ἐπειρώμην καί μοι ένταῦθα πολλήν τινα παρείχε τὴν ἀπορίαν πρῶτον μέν αὐτὸς οὖτος ὁ ὑπὸ τῶν σοφῶν καλούμενος κόσμος οὐ γαρ είχον εύρειν ούθ' όπως εγένετο ούτε τον δημιουργόν 15 ούτε την άρχην ούθ' δ τι τὸ τέλος ἐστὶν αὐτοῦ. ἔπειτα δὲ κατὰ μέρος ἐπισκοπῶν πολύ μᾶλλον ἀπορεῖν ἡναγκαζόμην τούς τε γαρ αστέρας ξώρων ώς έτυχε τοῦ οὐρανοῦ διεβδιμμένους, καὶ τὸν ήλιον αὐτὸν τί ποτε ἦν ἄρα ἐπόθουν είδεναι· μάλιστα δε τὰ κατὰ τὴν σελήνην ἄτοπά μοι 20 καὶ παντελώς παράδοξα κατεφαίνετο, καὶ τὸ πολυειδές αὐτῆς τῶν σχημάτων ἀπόδδητόν τινα τὴν αἰτίαν ἔχειν ἐδοκίμαζον, οὐ μὴν άλλὰ καὶ ἀστραπὴ διάξασα καὶ βροντή καταδδαγείσα και ύετος ή χιων ή χάλαζα κατενεχθείσα 5 καὶ ταῦτα δυσείκαστα πάντα καὶ ἀτέκμαρτα ἦν. οὐκοῦν 25 έπειδήπες ούτω διεκείμην, άριστον είναι ύπελάμβανον παρά τῶν φιλοσόφων τούτων ταῦτα ξικαστα ξικαθεῖν.

um zu einem anderen Gegenstande überzugehen; sehr oft bei Lucian.

3. προς Φιλίου, Zeus als Beschützer der Freundschaft.

16. την ἀρχην. Vgl. c. 9. την των δλων ἀρχην.

4. 18. ως ἔτυχε , wie es sich gerade traf', d. h. nicht nach Regel und Gesetz = temere. Vgl. Nigr. c. 35. οὐ γὰρ ἐξεπιπολῆς οὐδ' ὡς ἔτυχε ἡμῶν ὁ λόγος καθίκετο.

19. τίποτε ην, quid tandem esset.

21. τὸ πολυειδὲς αὐτῆς τῶν σχημάτων. Vgl. zu Nigr. c. 12.

23. où μην άλλα και elliptisch: Wahrlich nicht (bloss das erschien mir unerklärlich, wunderbar), sondern auch...

25. καὶ ταῦτα wie c. 1.

5. 26. ὑπελάμβανον. S. zu Nigr. c. 23.

ώμην γαρ έκείνους γε πάσαν έχειν αν είπειν την αλήθειαν. ούτω δή τους αρίστους επιλεξάμενος αυτών, ώς ενην τεκμήρασθαι προσώπου τε σκυθρωπότητι καὶ χρόας ώχρότητι καὶ γενείου βαθύτητι, - μάλα γὰρ ύψαγόραι τινές 5 καὶ οὐρανογνώμονες οἱ ἄνδρες αὐτίκα μοι κατεφάνησαν τούτοις έγχειρίσας έμαυτὸν καὶ συχνὸν ἀργύριον, τὸ μέν αὐτόθεν ήδη καταβαλών, τὸ δὲ εἰσαῦθις ἀποδώσειν ἐπὶ κεφαλαίω τῆς σοφίας διομολογησάμενος, ήξίουν μετεωρολέσχης τε διδάσκεσθαι καὶ τὴν τῶν ὅλων διακόσμησιν καταμα-10 θείν. οἱ δὲ τοσοῦτον ἄρα ἐδέησάν με τῆς παλαιᾶς ἐκείνης άγνοίας απαλλάξαι, ώστε καί είς μείζους απορίας φέροντες ἐνέβαλον, ἀρχάς τινας καὶ τέλη καὶ ἀτόμους καὶ κενά καὶ ύλας καὶ ἰδέας καὶ τὰ τοιαῦτα δσημέραι μου καταχέοντες. δ' δε πάντων έμοι γοῦν εδόκει χαλεπώτατον, 15 δτι μηδέν άτερος θατέρω λέγοντες απόλουθον, αλλά μαχόμενα πάντα καὶ ὑπεναντία, ὅμως πείθεσθαί τέ με ήξίουν καὶ πρός τὸν αύτοῦ λόγον Εκαστος ὑπάγειν ἐπειρώντο.

ETAIP. "Ατοπον λέγεις, εἰ σοφοὶ ὅντες οἱ ἄνδρες ἐστασίαζον πρὸς αὐτοὺς περὶ τῶν λόγων καὶ οὐ τὰ αὐτὰ

20 περί τῶν αὐτῶν ἐδόξαζον.

ΜΕΝ. Καὶ μήν, ὧ έταῖρε, γελάση ἀπούσας τήν τε 6 ἀλαζονείαν αὐτῶν καὶ την ἐν τοῖς λόγοις τερατουργίαν, οι γε πρῶτα μὲν ἐπὶ γῆς βεβηπότες καὶ μηδὲν τῶν χαμαὶ ἐρχομένων ἡμῶν ὑπερέχοντες, ἀλλ' οὐδὲ ὀξύτερον τοῦ 25 πλησίον δεδορκότες, ἔνιοι δὲ ὑπὸ γήρως ἢ ἀργίας ἀμ-

2. οδτω δή, so also, so natürlich. S. zu Nigr. c. 15.

4. γενείου βαθύτητι. S. zu

c. 10.

6. αὐτόθεν, auf der Stelle, augenblicklich'.

9. τῶν ὅλων, abwechselnd mit το πᾶν c. 7. S. zu Nigr. c. 2.

10. οἱ δὲ τοσοῦτον ἄρα ἐδέησάν με — ἀπαλλάξαι. S. zu Nigr. c. 26.

13. ἀτόμους — Ιδέας. S. zu

e. o.

14. δ δὲ πάντων — ἐδόχει

χαλεπώτατον, ὅτι. S. zu Nigr. c. 4.

15. ὅτι μηδέν.. S. zu Nigr. c. 24.

19. περὶ τῶν λόγων. Vgl. das kurz vorher Gesagte δ δὲ πάντων — χαλεπώτατον, ὅτι μη δὲν ἄτεφος θα τέρ ωλέγοντες ἀχόλου-θον, ἀλλὰ μαχόμενα πάντα — ὅμως — πρὸς τὸν αὐτοῦ λόγον ἔχαστος ὑπάγειν ἐπειρώντο. c. 8. τὴν μὲν γὰρ ἔναντί τητα τῶν λόγων ὁ πότοῦ ρόπόση ὑάδιον ἔχαμεθεῖν.

6. 25. Eviol de entspricht nicht

βλυώττοντες, όμως ούρανοῦ τε πέρατα διοράν έφασκον καὶ τὸν ήλιον περιεμέτρουν καὶ τοῖς ὑπέρ τὴν σελήνην έπεβάτευον καὶ ώσπερ έκ τῶν ἀστέρων καταπεσόντες μεγέθη τε αὐτῶν καὶ σχήματα διεξήεσαν, καὶ πολλάκις, εἰ τύχοι, μηδε δπόσοι στάδιοι Μεγαρόθεν Αθήναζε είσιν 5 ακριβώς επιστάμενοι, τὸ μεταξύ τῆς σελήνης καὶ τοῦ ήλίου χωρίον δπόσων είη πηχών τὸ μέγεθος ετόλμων λέγειν, άέρος τε ύψη καὶ θαλάττης βάθη καὶ γῆς περιόδους ἀναμετρούντες, έτι δε κύκλους καταγράφοντες καὶ τρίγωνα έπὶ τετραγώνοις διασχηματίζοντες καὶ σφαίρας τινάς 10 ποικίλλοντες, τὸν οὐρανὸν δηθεν αὐτὸν ἀναπλάττοντες. 7 έπειτα δε κάκεινο πως ούκ άγνωμον αὐτων και παντελώς τετυφωμένον τὸ περὶ τῶν οίτως ἀδήλων λέγοντας μηδὲν ώς εικάζοντας αποφαίνεσθαι, άλλ' ύπερδιατείνεσθαί τε καὶ μηδεμίαν τοῖς ἄλλοις ὑπερβολὴν ἀπολιμπάνειν μο- 15 νονουχὶ διομνυμένους, μύδρον μεν εἶναι τὸν ἡλιον, κατοικεῖσθαι δὲ τὴν σελήνην, ύδατοποτεῖν δὲ τοὺς ἀστέρας,

dem vorhergehenden πρῶτα μέν, sondern einem in den Worten ἐπὶ γῆς βεβημότες — δεδοραότες enthaltenen μέν. Auf πρῶτα μέν folgt erst c. 7. das entsprechende Glied in den Worten: ἔπειτα δὲ κάκεῖνο.

4. εὶ τύχοι, wenn es sich trifft' d. h. bei Gelegenheit, fast stets ironisch. Vgl. Bis accus. c. 2. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἐπιβάται μεθύουσι καὶ εὶ τύχοι ἐγκαθεύδουσι. Τοκατ. c. 4 οῦς κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον θεοὺς νόμιζε, καὶ ταῦτα καπήλους καὶ ταριχοπώλας, εἶ τύχοι, τοὺς πολλοὺς αὐτῶν ὄντας. lup. trag. c. 47 de sacrif. c. 2.

11. ποιχίλλοντες , künstlich verfertigen', wie Hom. II. XVIII. 590. ἐν δὲ χορὸν ποί-κιλλε περιχλυτὸς ἀμφιγυήεις. Zur Sache vgl. Cic. de natura de or. II. 34. 35. Quodsi in Scythiam aut in Britanniam sphaeram aliquis tulerit hanc, quam familiaris noster effecit Posidonius, cuius singulae conversiones idem efficiunt

in sole et in luna et in quinque stellis errantibus, quod efficitur in coelo singulis diebus et noctibus: quis in illa barbarie dubitet, quin ea sphaera sit perfecta ratione? Tuscul. I. 25. Archimedes lunae, solis, quinque errantium motus in sphaeram illigavit.

 $\delta \tilde{\eta} \vartheta \epsilon \nu$ ironisch.

άναπλάττοντες ,plastisch darstellen'. Vgl. Gall. c. 8. und de sacrificiis c. 11. οἱ δὲ (Praxiteles, Phidias) οἰα οἶδ΄ ὅπου ἰδόντες ἀναπλάττουσι γενειήτην — τὸν Δία.

7. 14. ώς ελκάζοντας, ,als Vermuthung, Hypothese'.

άποφαίνεσθαι wie c. 8., seine Meinung aussprechen'.

15. μη δεμίαν ὑπερβολην ἀπολιμπάνειν. Sinn: Sie glauben von keinem Anderen übertroffen werden zu können, sie halten sich für unfehlbar.

16. μύδρον μέν είναι τὸν ηλιον. S. zu c. 20.

τοῦ ήλίου καθάπες ἱμονιᾶ τινι την ἰκμάδα ἐκ τῆς θαλάττης ανασπώντος και απασιν αὐτοῖς τὸ ποτὸν ἐξ ἴσου έξης διανέμοντος. την μέν γαρ εναντιότητα των λόγων 8 όπόση φάδιον καταμαθείν. καὶ σκόπει πρὸς Διός, εἰ ἐν 5 γειτόνων έστὶ τὰ δόγματα καὶ μὴ πάμπολυ διεστηκότα. πρώτα μεν γάρ αὐτοῖς ή περί τοῦ κόσμου γνώμη διάφορος, εί γε τοῖς μεν ἀγέννητός τε καὶ ἀνώλεθρος εἶναι δοκεῖ. οί δὲ καὶ τὸν δημιουργὸν αὐτοῦ καὶ τῆς κατασκευῆς τὸν τρόπον είπεῖν ἐτόλμησαν, οθς καὶ μάλιστα ἐθαύμαζον, 10 θεὸν μέν τινα τεχνίτην τῶν ὅλων ἐφιστάντας, οὐ προστιθέντας δε ούτε όθεν ήκων ούτε όπου έστως εκαστα έτε**χταίνετο· καίτοι πρό γε τῆς τοῦ παντὸς γενέσεως ἀδύνατον** καὶ χρόνον καὶ τόπον έννοεῖν.

ΕΤΑΙΡ. Μάλα τινάς, δ Μένιππε, τολμητάς καὶ

15 θαυματοποιούς ἄνδρας λέγεις.

ΜΕΝ. Τί δ', εὶ ἀχούσειας, ὧ θανμάσιε, περί τε

8. 3. των λόγων, der Philosophen.

4. ἐν γειτόνων, benachbart, daher hier verwandt, ähnlich.

6. πρῶτα μὲν γὰ ρ - ή περὶ τοῦ χόσμου γνώμη διάφο-gos κτ.λ. Dem durchgängig auf das Praktische, auf den Lebenswandel gerichteten Sinne Lucians erscheinen die kosmologischen (ebenso wie die metaphysischen) Untersuchungen als Träumereien ohne wirklichen Werth. - Zu Lucians Zeit herrschten vornehmlich der Stoicismus (s. zu c. 21.), der Epikureismus (s. zu c. 18.), der Skepticismus (s. zu c. 25.) und ausser diesen Systemen der Eklekticismus d. i. die Richtung derer, die, ohne einer bestimmten Schule sich anzuschliessen, aus Neueren und Aelteren (namentlich Plato, Pythagoras) das dem Einzelnen Zusagende auswählten. Auch orientalische Vorstellungsweisen machten sich geltend. Die hier c. 8. 9. angeführten, aus dem Zusammenhang gerissenen, bunt durch einander gewürfelten Lehrsätze (δόγματα) gehören einer oder der anderen dieser Richtungen an.

7. εί γε τοῖς μέν ἀγέννητός τε καὶ ἀνώλεθρος εἶναι Soxei nach der Lehre der Eleaten (Xenophanes aus Kolophon um 540 v. Chr., Parmenides aus Elea in Unteritalien u. A.), die das Werden der Dinge leugneten.

8. τον δημιουργόν, der Werkmeister, Schöpfer.

14. μάλα τινάς τολμητάς. S. zu c. 2.

16. περί τε έδεων, Urbilder, nach denen die Weltgeschaffen. Vgl. Vitar. auct. c. 18, wo Sokrates auf die Frage: Τῆς δὲ σοφίας τί σοι τὸ κεφάλαιον; antwortet: A i lδέαι καὶ τὰ τῶν ὄντων παραδείyματα όπόσα γὰρ δὴ ὁρᾶς, τὴν γῆν, τὰ ἐπὶ γῆς, τὸν οὐοανόν, τὴν θάλατταν, ἀπάντων τούτων εἰκόνες ἀφανεῖς ἐστᾶσιν ἔξω τῶν ολων. Cic. orat. c. 3. has rerum formas appellat ideas . . . Plato easque gigni negat, et ait semper esse ac ratione et intelligentia

ιδεών καὶ ἀσωμάτων ὰ διεξέρχονται, ἢ τοὺς περὶ τοῦ πέρατός τε καὶ ἀπείρου λόγους; καὶ γὰρ αὖ καὶ αὕτη νεανικὴ αὐτοῖς ἡ μάχη, τοῖς μὲν τέλει τὸ πᾶν περιγράφουσι, τοῖς δὲ ἀτελὲς τοῦτο εἶναι ὑπολαμβάνουσιν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ παμπόλλους τινὰς εἶναι τοὺς κόσμους ἀπεφαίνοντο καὶ τῶν ὡς περὶ ἑνὸς αὐτῶν διαλεγομένων κατεγίγνωσκον. Ετερος δέ τις, οὐκ εἰρηνικὸς ἀνήρ, πόλεμον τῶν ὅλων πα-9 τέρα εἶναι ἐδόξαζε. περὶ μὲν γὰρ τῶν θεῶν τὶ χρὴ καὶ λέγειν; ὅπου τοῖς μὲν ἀριθμός τις ὁ θεὸς ἦν, οἱ δὲ κατὰ κυνῶν καὶ χηνῶν καὶ πλατάνων ἐπώμνυντο. καὶ οἱ μὲν 10 τοὺς ἄλλους ἄπαντας θεοὺς ἀπελάσαντες ἑνὶ μόνφ τὴν τῶν ὅλων ἀρχὴν ἀπένεμον, ὥστε ἡρέμα καὶ ἄχθεσθαί με

contineri: cetera nasci, occidere, fluere, labi nec diutius esse uno

et eodem statu.

1. ἀσωμάτων wie Timon. c. 9. Bis Acc. c. 11. πλην άλλὰ ἀκούω γε αὐτῶν — ἰδέας καὶ φύσιν καὶ ἀσώματα διεξιόντων, die Atome, überaus feine, an Menge unendliche, an Grösse untheilbare (daher ἄτομα) Körper, aus denen die Substanz der Dinge nach Demokrit (aus Abdera, im 5. Jahrh. v. Chr., Haupt der atomistischen Schule) besteht. Vgl. zu c. 18.

2. νεανική, jugendlich, d. i.

thöricht.

3. τοῖς μὲν τέλει τὸ πᾶν περιγράφουσι, nähere Bestimmung des vorher allgemein bezeichneten περὶ τοῦ πέρατος — λόγοι; ἀτελές was vorher ἄπειρον genannt war.

4. οὐ μὴν ἀλλὰ. S. zu c. 4.

5. ἀπεφαίνοντο. S. zu c. 7. 6. ώς περὶ ἐνὸς αὐτῶν διαλεγομένων = περὶ αὐτῶν (τῶν κόσμων) ὡς περὶ ἐνὸς διαλεγ. Weil sie von dem Dasein mehrerer κόσμοι überzeugt sind, tadeln sie die, welche die Vielheit nīcht zugeben, sondern behaupten, dass es nur einen κόσμος gebe. — Aristoteles nahm eine Welt an.

7. ἔτεφός τις, Heraklit, aus Ephesus um 500 v. Chr.

ούχ εξοηνικός ἀνή ο, well von ihm der Satz: πόλεμος πατήρ τῶν ὅλων.

9. 8. τί χρη καὶ λέγειν; S. zu Nigr. c. 2.

9. δπου causal, ,da'. Vergl. c. 16. c. 23.

τοῖς μὲν ἀριθμός τις ὁ θεὸς ἦν mit Beziehung auf Pythagoras' (s. zu Gall. c. 4.) Lehre, dass die Einheit das ursprünglich Göttliche sei, welches als gestaltende Macht die Vielheit durchdringe und ihr Gestalt und Bewegung gebe.

ο δ δ ε κατά κυνων και χηνών και πλατάνων επώ μνυντο. Vitar. auct. c. 16. legt Lucian diesen Schwur dem Sokrates in den Mund: και μήν όμνύω γε σοι τὸν κύνα και τὴν πλάτανον οῦτω ταῦτα

έγειν.

10. of μέν — ένλ μόνο την των όλων ἀρχην ἀπενεμον, zuerst der Eleate Xenophanes (s. zu c. 8.) in seinem Gedichte περλφύσεως:

είς θεός έν τε θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισι μέγιστος οὔτι δέμας θνητοῖσι ὁμοἴιος, οὐδὲ νόημα. τοσαύτην ἀπορίαν θεῶν ἀπούοντα· οἱ δὲ ἔμπαλιν ἐπιδαψιλευόμενοι πολλούς τε αὐτοὺς ἀπέφαινον καὶ διελόμενοι τὸν μέν τινα πρῶτον θεὸν ἐπεκάλουν, τοῖς δὲ τὰ
δεύτερα καὶ τρίτα ἔνεμον τῆς θεότητος ἔτι δὲ οἱ μὲν ἀσώ5 ματόν τι καὶ ἄμορφον ἡγοῦντο εἶναι τὸ θεῖον, οἱ δὲ ὡς
περὶ σώματος αὐτοῦ διενοοῦντο. εἶτα καὶ προνοεῖν τῶν
καθ' ἡμᾶς πραγμάτων οὐ πᾶσιν ἐδόκουν οἱ θεοἱ, ἀλλ'
ἤσάν τινες οἱ τῆς συμπάσης ἐπιμελείας αὐτοὺς ἀφιέντες,
ὥσπερ ἡμεῖς εἰώθαμεν ἀπολύειν τῶν λειτουργιῶν τοὺς
10 παρηβηκότας· οὐδὲν γὰρ ὅτι μὴ τοῖς κωμικοῖς δορυφορήμασιν ἐοικότας αὐτοὺς εἰσάγουσιν. ἔνιοι δὲ ταῦτα πάντα
ὑπερβάντες οὐδὲ τὴν ἀρχὴν εἶναι θεούς τινας ἐπίστευον,
ἀλλ' ἀδέσποτον καὶ ἀνηγεμόνευτον φέρεσθαι τὸν κόσμον
ἀπελίμπανον. τοιγάρτοι ταῦτα ἀκούων ἀπιστεῖν μὲν οὐκ 10

2. διελόμενοι — τοῖς δὲ τὰ δεύτερα καὶ τρίτα ἔνεμον, wahrscheinlich mit Beziehung auf die Lehre seines Zeitgenossen Numenius von Apamea, der einen ersten, obersten Gott, den Urgrund aller Dinge, von einem zweiten, weltbildenden (δημιουρός) unterscheidet, der sich wieder in einen zweiten und dritten spaltet (διελόμενοι). — δεύτ.κ.τρίτ. νέμειν von den Schauspielern, welche die zweite, dritte Rolle haben (δευτεραγωνιστής, τριταγωνιστής), auf die Götter zweiter, dritter Ordnung übergetragen.

4. οι μεν ἀσώματον και ἄμορφον ἡγοῦντο z. B. Plato

und Aristoteles.

6. προνοεῖν — οὐ πᾶσιν ἐδόκουν οἱ θεοί. Diese Streitfrage ist der Gegenstand von Lucians Dialog Jupiter Tragoedus, in welchem die Stoiker für die Vorsehung der Götter gegen die Epikureer kämpfen. Vgl. auch c. 32.

9. ἀπολύειν των λειτουργιών. Nicht sowohl höheres Alter, als ausgezeichnete Verdienste befreiten Einzelne von den enkyklischen Liturgien, d. h. von gewissen regelmässig wiederkehrenden

Staatsleistungen der Begüterten (Choregie, Gymnasiarchie, Stammspeisung, ἐστίασις). Hier allgemeiner "Staats dien ste".

10. οὐ δὲν — ὅτι μή, nichts, worin nicht, d. i. ganz und gar', nur'. Vgl. Somn. c. 9. οὐ δὲν γὰρ

δτι μη ξογάτης ἔση.

τοῖς χωμιχοῖς δορνφορήμαστη, Statisten in der Komödie', welche auf der Bühne (wie namentlich die Trabanten δορυφόροι) erscheinen, ohne zu sprechen, und desshalb auch χωφὰ πρόσωπα heissen. Vgl. de hist. escr. c. 4. ώς — μηδ ὥσπερ χωμικὸν δορυφόρημα κεχηνώς σιωπη παραφεροίμην.

12. οὐδὲ τὴν ἀρχὴν. S. zu

Nigr. c. 26.

13. άδεσποτον — φερεσθαι τὸν κόσμον ἀπελίμπανον. Vgl. Gallus c. 12. τὸν πλοῦτον ὑπηνεμιον φερεσθαι παρεσκεύασας.

10. 14. τοιγά ο τοι, ähnlich wie τοιγαροῦν vieles Vorhergehende zusammenfassend und daraus folgernd: "Nun also". Vgl. Timon. c. 4.

απιστείν μέν — ετόλμων. Der dem απιστείν μέν entsprechende Gedanke "ich vermochte aber ετόλμων ύψιβρεμέταις τε καὶ ἢϋγενείοις ἀνδράσιν οὐ μὴν εἶχόν γε ὅποι τῶν λόγων τραπόμενος ἀνεπίληπτόν τι αὐτῶν ευροιμι καὶ ὑπὸ θατέρου μηδαμῆ περιτρεπόμενον. ώστε δὴ τὸ Ὁμηρικὸν ἐκεῖνο ἀτεχνῶς ἔπασχον πολλάκις μὲν γὰρ ἂν ὧρμησα πιστεύειν τινὶ αὐτῶν,

έτερος δέ με θυμός έρυκεν.

έφ' οἶς ἄπασιν ἀμηχανῶν ἐπὶ γῆς μὲν ἀκούσεσθαὶ τι περὶ τούτων ἀληθὲς ἀπεγίγνωσκον, μίαν δὲ τῆς συμπάσης ἀπορίας ἀπαλλαγὴν ἤμην ἔσεσθαι, εἰ αὐτὸς πτερωθείς πως ἀνέλθοιμι ἐς τὸν οὐρανόν. τούτου δέ μοι παρεῖχε 10 τὴν ἐλπίδα μάλιστα μὲν ἡ ἐπιθυμία ἔπειτα δὲ καὶ ὁ λογοποιὸς Αἴσωπος ἀετοῖς καὶ κανθάροις, ἐνίστε καὶ καμήλοις βάσιμον ἀποφαίνων τὸν οὐρανόν. αὐτὸν μὲν οὖν πτεροφυῆσαὶ ποτε οὐδεμιᾳ μηχανῆ δυνατὸν εἶναὶ μοι κατεφαίνετο εἰ δὲ γυπὸς ἡ ἀετοῦ περιθείμην πτερά, — ταῦτα 15 γὰρ μόνα ὰν διαρκέσαι πρὸς μέγεθος ἀνθρωπίνου σώματος — τάχα ἄν μοι τὴν πεῖραν προχωρῆσαι. καὶ δὴ συλλαβών τὰ ὄρνεα θατέρου μὲν τὴν δεξιὰν πτέρυγα, τοῦ γυπὸς δὲ τὴν ἑτέραν ἀπέτεμον εἶτα διαδήσας εὖ μάλα καὶ κατὰ τοὺς ὤμους τελαμῶσι καρτεροῖς ἁρμοσάμενος καὶ πρὸς 20 ἄκροις τοῖς ἀκυπτέροις λαβάς τινας ταῖς χεροὶ παρασκευ-

auch nicht vollen Glauben zu schenken" ist in dem erklärenden ov

μήν γε enthalten.

1. ύψιβοεμέταις, das Homerische Beiwort des Donnergottes hier zur Bezeichnung der zank- und streitsüchtigen Philosophen.

ηυγενείοις. Der Bart gehörte zu den äusseren Abzeichen der da-

maligen Philosophen.

2. ὅποι τῶν λόγων. Vgl. zu c. 3. που mit dem Genit.

4. ωστε — ἔπασχον. S. zu Nigr. c. 4.

ατεχνως. S. zu Nigr. c. 19.

5. ἄν ῶ ο μησα, Indicativ der Nebentempora mit ἄν, um zu bezeichnen, dass etwas zu weil en geschicht, weder bloss einmal, noch immer. Vgl. c. 16. πολεμοῦντας ἂν εώρων. c. 18. πάνυ καὶ ἐπὶ τούτφ

αν εγέλων: sehr oft bei Lucian.

6. ἔτερος δέ με θυμός ἔρυκεν. Homer Odyss. 1X. 302.

7. ἀχούσεσθαι abhängig von

απεγίγνωσκον.

11. μάλιστα μὲν — ἔπειτα δὲ. Ebenso de mercede cond. c. 4. μάλιστα μὲν οἱ ποιοῦντες αὐτοὶ, ἔπειτα δὲ οἱ ὑπομένοντες αὐτὰ δὲκαιοι πάσχειν.

12. καὶ καμήλοις βάσιμον ἀποφ. τὸν οὐρανόν. In Aesops Fabeln Nr. 184. der Teubnerschen Ausg. heisst es nur: Κάμηλος δεασαμένη ταῦρον ἐπὶ τοῦς κέρασιν ἀγαλλόμενον, φθονήσασα αὐτῷ ἡβουλήθη καὶ αὐτὴ τῶν ἴσων ἔφικέσθαι. Διὸ καὶ προσγενομένη πρὸς τὸν Δία τούτου ἐδέετο.

16. διαρχέσαι — προχωρήσοι, abhängig von einem aus κα-

άσας ἐπειρώμην ἐμαυτοῦ τὸ πρῶτον ἀναπηδῶν καὶ ταῖς χερσίν ὑπερέττων καὶ ώσπερ οἱ χῆνες ἔτι χαμαιπετώς ἐπαιρόμενος καὶ ἀκροβατῶν ἅμα μετὰ τῆς πτήσεως ἐπεὶ δὲ ύπήκουέ μοι τὸ πράγμα, τολμηρότερον ήδη τῆς πείρας 5 ήπτόμην, και ανελθών έπι την ακρόπολιν αφηκα έμαυτον 11 κατά τοῦ κρημνοῦ φέρων ἐς αὐτὸ τὸ θέατρον. ὡς δὲ ἀκινδύνως κατεπτόμην, ύψηλα ήδη και μετέωρα έφρόνουν, καί άρας ἀπὸ Πάρνηθος ἢ ἀπὸ Ύμηττοῦ μέχρι Γερανείας έπετόμην, εἶτ' ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸν Ακροκόρινθον ἀνω, εἶτα 10 ύπερ Φολόης καὶ Ἐρυμάνθου μέχρι πρὸς τὸ Ταΰγετον. ήδη δ' οὖν μοι τοῦ τολμήματος ἐχμεμελετημένου τέλειός τε καὶ ύψιπέτης γενόμενος οὐκέτι τὰ νεοττῶν ἐφρόνουν, άλλ' ἐπὶ τὸν 'Όλυμπον ἀναβὰς καὶ ὡς ἐνῆν μάλιστα κούφως επισιτισάμενος τὸ λοιπὸν έτεινον εὐθύ τοῦ οὐρανοῦ: 15 καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἰλιγγίων ὑπὸ τοῦ βάθους, μετὰ δὲ ἔφερον καὶ τοῦτο εὐμαρῶς. ἐπεὶ δὲ κατ' αὐτὴν ἤδη τὴν σελήνην έγενόμην πάμπολυ των νεφων αποσπάσας, ήσθόμην κάμνοντος έμαυτοῦ, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ἀριστερὰν πτέουγα την γυπίνην. προσελάσας οὖν καὶ καθεζόμενος ἐπὸ 20 αὐτῆς διανεπαυόμην, ἐς τὴν γῆν ἄνωθεν ἀποβλέπων καὶ ωσπερ ὁ τοῦ Όμήρου Ζεὺς ἐκεῖνος ἄρτι μὲν τὴν τῶν ἱπποπόλων Θρηκών καθορώμενος άρτι δὲ τὴν Μυσών καὶ μετ' όλίγον, εἰ δόξειέ μοι, τὴν Ἑλλάδα, τὴν Περσίδα, καὶ την Ίνδικήν. Εξ ών άπάντων ποικίλης τινός ήδονης 25 ενεπιμπλάμην.

ΕΤΑΙΡ. Οὐκοῦν καὶ ταῖτα λέγοις ἄν, ὧ Μένιππε, ίνα μηδε καθ' εν απολειπώμεθα της αποδημίας, αλλ' εί

τεφαίνετο hinzuzudenkenden Vb. "glauben".

11. 8. Πάρνηθος - Yμητ-

τοῦ, Berge in Attika.

Γερανείας, Berg zwischen Korinth und Megara.

10. Φολόης, Waldgebirge zwischen Arkadien und Elis.

Έρυμ άνθου, Gebirg in Arkadien an der Gränze von Elis.

μέχρι πρός. S. zu Nigr. c. 36. το Ταθγετον, Berg zwischen Lakonien und Messenien.

11. οὐκέτι τὰ νεοττῶν ἐ-φοόνουν d. i. ich dachte aufhöhere Flüge.

14. εὐθὺ τοῦ οὐρανοῦ wie εὐθὺ τῆς πόλεως. Nigr. c. 2.

17. πάμπολυ τῶν νεφῶν ἀποσπάσας, sich lossreisen, sich über die Wolken erheben.

21. ὥσπερ ὁ τοῦ Ὁμήρου Ζεύς. Il. XIII. 4. 5.

26. λέγοις ἄν. S. zu Gall. c. 5. 26. Ίνα μηδέ καθ' εν άπολειπώμεθα ττς αποδημίας,

τί σοι καὶ όδοῦ πάρεργον ἱστόρηται, καὶ τοῖτο εἰδωμεν: ώς έγωγε ούα δλίγα προσδοκώ απούσεσθαι σχήματός τε πέρι γης καὶ τῶν ἐπ' αὐτης ἀπάντων, οἶά σοι ἄνωθεν έπισκοπούντι κατεφαίνετο.

ΜΕΝ. Καὶ δρθώς γε, δ έταῖρε, εἰκάζεις διόπερ ώς 5 οξόν τε άναβας έπὶ τὴν σελήνην τῷ λόγω συναποδήμει 12 τε καὶ συνεπισκόπει την όλην των έπὶ γης διάθεσιν. καὶ πρωτόν γέ μοι πάνυ μικράν δόκει τινά την γην δράν, πολύ λέγω τῆς σελήνης βραχυτέραν, ώστε έγω ἄφνω κατακύψας ἐπὶ πολὺ ἢπόρουν, ποῦ είη τὰ τηλικαῦτα ὅρη 10 καὶ ή τοσαύτη θάλαττα. καὶ εί γε μὴ τὸν 'Ρόδιον κολοσσον έθεασάμην καὶ τὸν ἐπὶ τῆ Φάρω πύργον, εὖ ίσθι παντελώς άν με ή γη διέλαθε. νῦν δὲ ταῦτα ύψηλά όντα καὶ ύπερανεστηκότα καὶ ὁ Ώκεανὸς ἠρέμα πρὸς τὸν ήλιον υποστίλβων διεσήμαινέ μοι γην είναι το δρώμενον. 15 έπει δε απαξ την όψιν είσω ατενές απηρεισάμην, απας δ των ανθρώπων βίος ήδη μοι κατεφαίνετο, οὐ κατα έθνη μόνον καὶ πόλεις, άλλὰ καὶ αὐτοὶ σαφῶς οἱ πλέοντες, οἱ πολεμοῦντες, οἱ γεωργοῦντες, οἱ δικαζόμενοι, τὰ γύναια, τὰ θηρία, καὶ πάνθ' άπλῶς, ὁπόσα τρέφει ζείδωρος ἄρουρα. 20

ΕΤΑΙΡ. Παντελώς ἀπίθανα φής ταῦτα καὶ αὐτοῖς ύπεναντία · δς γάρ άρτίως, ω Μένιππε, την γην έζητεις

,damit wir auch nicht in einem Stücke hinter deiner Reise zurückbleiben', d. h. damit wir mit Allem bekannt werden. Der Genitiv hängt nicht von καθ' έν ab. Vgl. de hist. cscr. c. 45. ἄμεινον οὖν ξφ' ζππου ὀχουμένη τότε τῆ γνώμη την ξομηνείαν πεζή συμπαραθείν, έχομένην τοῦ ἐφιππίου, ώς μὴ ἀπο-

λείποιτο τῆς φορᾶς. 1. όδοῦ πάρεργον. S. zu

Nigr. c. 1.

12. 10. ἐπὶ πολύ ἡπόρουν.

S. zu Gall. c. 11.

11. τὸν Ψόδιον χολοσσόν, eine eherne, dem Helios geweihte Säule, 70 Ellen hoch. Er stand in der Nähe des Hafens, nicht, wie es gewöhnlich heisst, über dem Ein-

gange des inneren Hafens, so dass zwischen seinen ausgespreizten Beinen die grössten Schiffe durchfahren konnten.

12. τὸν ἐπὶ τῆ Φάρω πύργο ν. Φαρ. kleine Insel bei Alexandrien; der Leuchtthurm daselbst hat allen Leuchtthürmen seinen Namen gegeben. Vgl. de hist. cscr. c. 62.

ε δ "σ 9 ι. S. zu Gall. c. 6.

16. εἴσω ἀτενὲς ἀπηρεισάμην. Vgl. Dial. deor. VI. 2. διότι ατενές αφέωρα ές έμε. Bis Acc. c. 27. εδόχει μοι . . . άτενες όραν ες ξμέ. Sympos. c. 34. ές μόνα τα βεβαΐα — ἀτενες ἀφορῶντας.

22. εζήτεις ,nicht finden konntest.

ύπο του μεταξί διαστήματος ές βραχύ συνεσταλμένην, και εί γε μη δ πολοσσός εμήνυσε σοι, τάχα αλλο τι ψήθης όραν, πως νύν καθάπες Λυγκεύς τις άφνω γενόμενος άπαντα διαγινώσκεις τὰ ἐπὶ γῆς, τοὺς ἀνθρώπους, τὰ 뜯 5 θηρία, μικρού δείν τας των έμπίδων νεοττίας

ΜΕΝ. Εὖ γε ὑπέμνησας δ γὰς μάλιστα ἐχςῆν 13 είπειν, τούτο οίκ οίδ' όπως παρέλιπον. ἐπεί γάρ αὐτήν μεν έγνωρισα την γην ίδων, τὰ δ' ἄλλα οὐχ οξός τε ήν καθοράν ύπὸ τοῦ βάθους, άτε τῆς ὄψεως μηκέτι ἐφικνου-10 μένης, πάνυ μ' ήνία τὸ χρημα καὶ πολλήν παρείχε τήν άπορίαν. κατηφεί δε όντι μοι και όλίγου δείν δεδακουμένω εφίσταται κατόπιν ό σοφός Έμπεδοκλης, άνθρακίας τις ίδεῖν καὶ σποδοῦ πλέως καὶ κατωπτημένος κάγω μέν, ώς είδον, - είρήσεται γάρ - ὑπεταράχθην καί τινα 15 σεληναΐον δαίμονα ῷήθην ὁρᾶν ὁ δέ, Θάρδει, φησίν, ὦ Μένιππε.

ούτις τοι θεός είμι, τί μ' άθανάτοισιν έίσκεις; ό φυσικός οδτός είμι Έμπεδοκλης. έπει γάρ ές τούς κρατῆρας ἐμαυτὸν φέρων ἐνέβαλον, ὁ καπνός με ἀπὸ τῆς 20 Αίτνης άρπάσας δεῦρ' ἀνήγαγε, καὶ νῦν ἐν τῆ σελήνη

1. ὑπὸ τοῦ μεταξὶ διαστήματος, der dazwischen liegende Abstand, Raum.

3. χαθάπεο Λυγκεύς τις, wie eine Art Lynkeus, s. zu c. 1. L., der Sohn des Aphareus, einer der Argonauten, berühmt durch die Schärfe seines Gesichtes; er soll z. B. durch die Erde haben hindurchsehen können.

13. 9. ἄτε τῆς ὄψεως —

ξφικνουμένης. S. zu c. 3. 10. ό σοφός Έμπεδοκλῆς, der Naturphilosoph, aus Agrigent in Sicilien, um 440 v. Chr., Physiker genannt, weil er, wie die meisten Philosophen vor Sokrates, namentlich mit Erkenntniss der Natur (φύσις) des Weltalls sich beschäftigte. Er soll sich in den Krater des Aetna gestürzt haben; desshalb nennt ihn L. avdoaxlas tis *εδεῖν.*

14. ελοήσεται, es muss heraus' (gesagt werden) d. i. ,ich will es nur gestehn'. Vgl. Timon c. 26. έτι δή μοι και τοῦτο ἀπόκριναι, sagt Hermes zum Plutus, πῶς τυφλὸς ὧν — εἰρήσεται γα ο - καὶ προσέτι ώχρδς καὶ βαούς έχ τοῦν σχελοῖν, τοσούτους ξραστὰς ἔχεις, ὥστε πάντας ἀπο-βλέπειν εἶς σέ. Zeuxis c. 2. πλὴν ἐμέ γε — εἰρήσεται γάρ — οὐ μετρίως ήνία ο έπαινος αιτών.

17. ovtis τοι θεός είμι. Ho-mer Odyss. XVI. 187. Worte des Odysseus an den Telemach, nachdem er von Athene's goldenem Stabe berührt seine Mannesschönheit wieder erhalten hatte.

18. obtos = ille, der berühmte.

τοίνυν σε ἀπολύσων τῆς παρούσης ἀπορίας ἀνιᾶ γάρ σε, οξμαι, καὶ στρέφει τὸ μὴ σαφῶς τὰ ἐπὶ γῆς ὁρᾶν. Εὐ γε ἐποίησας, ἦν δ' ἐγώ, βέλτιστε Ἐμπεδόκλεις, κάπειδάν τάχιστα κατάπτωμαι πάλιν ές την Ελλάδα, μεμνήσομαι 5 σπένδειν τέ σοι έπὶ τῆς καπνοδόκης κάν ταῖς νουμηνίαις πρός την σελήνην τρίς έγχανών προσεύχεσθαι. Αλλά μά τὸν Ἐνδυμίωνα, ή δ' ός, οὐχὶ τοῦ μισθοῦ χάριν ἀφῖγμαι, πέπονθα δέ τι την ψυχην ίδων σε λελυπημένον. άταρ 14 οἶσθα δ΄ τι δράσας όξυδερκής γενήση; Μά Δί', ἦν δ' ἐγώ, 10 ην μη σύ μοι την άχλύν πως άφέλης άπο των δμμάτων. νῦν γὰρ δη λημᾶν οὐ μετρίως δοκῶ. Καὶ μην οὐδέν γε, ή δ' δς, έμου δεήσει το γαρ οξυδερκές αυτός ήδη γηθεν ήκεις έχων. Τί οὖν τοῦτό ἐστιν; οὐ γὰρ οἶδ', ἔφην. Οὐκ οἶσθα, ἢ ὅς, ἀετοῦ τὴν πτέρυγα τὴν δεξιὰν περικείμε- 15 νος; Καὶ μάλα, ἦν δ' ἐγώ. τί δ' οὖν πτέρυγι καὶ ὀφθαλμῶ κοινόν έστιν; Ότι, ή δ' ός, παρά πολύ των άλλων ζώων αετός έστιν δξυωπέστατος, ώστε μόνος αντίον δέδορκε τῶ ἡλίω, καὶ τοῦτό ἐστιν ὁ βασιλεὺς καὶ γνήσιος ἀετός, ην άσκαρδαμυκτί πρός τὰς ἀκτίνας βλέπη. Φασὶ ταῦτα, 20 ην δ' εγώ, καί μοι ήδη μεταμέλει, ότι δεύρο ανιών ούχὶ τω δφθαλμά τοῦ ἀετοῦ ἐνεθέμην τοὺς ἐμοὺς ἐξελών ώς νῦν γε ημιτελής ἀφίγμαι καὶ οὐ πάντα βασιλικώς έν-

1. ἀεφοβατῶν doppelsinnig, mit Bezug auf die Gedankenluft-

sprünge der Philosophen.

7. $\pi \varrho \delta s \tau \dot{\eta} \nu \sigma \varepsilon \lambda \dot{\eta} \nu \eta \nu$, nach ihr zugewendet, weil Empedokles dort seinen Wohnsitz hatte. Man pflegte sich beim Gebet nach der Gegend hinzurichten, wo man die Gottheit sich dachte.

· ἐγχανών zur Bezeichnung des lauten Gebetes, wie es bis auf wenige Ausnahmen bei den Griechen

Sitte war.

14. 10. μὰ Δί', Nein, οὐκ οἶδα. μὰ Δί gewöhnlich nur in negativen Sätzen.

17. παρὰ πολύ. S.zu Nigr. c. 13. των άλλων - όξυωπέστατος schärfer blickend als die Anderen, und zwar von Allen am schärfsten'eine gewöhnliche Zusammenziehung zweier Sätze. Vgl. Hom. Il. I. 505. τίμησόν μοι υίόν, δς ωχυμορώτατος άλλων έπλετ'. Soph. Antig. 100. Azris aellov, ro κάλλιστον επταπύλω φανέν Θήβα τῶν προτέρων φάος. 19. τοῦτό ἐστὶ — ἀετός. S.

zu Nigr. c. 27.

23. οὐ - βασιλιμῶς ἔνεσχευασμένος, wie ein Königsadler.

εσκευασμένος, άλλ' ξοικα τοῖς νόθοις ἐκείνοις καὶ ἀποκηρύκτοις. Καὶ μὴν πάρα σοί, ἢ δο δς, αὐτίκα μάλα τὸν Ετερον δφθαλμον έχειν βασιλικόν ήν γαρ εθελήσης μικρον άναστάς, ἐπισχών τοῦ γυπὸς τὴν πτέρυγα, θατέρα μόνη 5 πτερύξασθαι, κατά λόγον τῆς πτέρυγος τὸν δεξιὸν ὀφθαλμον δξυδερκής έση τον γάρ ετερον ούδεμία μηχανή μή ούκ αμβλύτερον δεδορκέναι της μερίδος όντα της χείρονος. Άλις, ήν δ' έγώ, εί και δ δεξιός μόνος αετώδες βλέποι οὐδεν γὰρ ὰν είλαττον γένοιτο, ἐπεὶ καὶ τοὺς 10 τέκτονας πολλάκις εωρακέναι μοι δοκώ θατέρω των όφθαλμών ἄμεινον πρός τούς κανόνας ἀπευθύνοντας τὰ ξύλα.

Ταῦτα εἰπων ἐποίουν αμα τὰ ὑπὸ τοῦ Ἐμπεδοκλέους παρηγγελμένα · ὁ δὲ κατ' όλίγον ὑπαπιών ἐς καπνὸν ἡρέμα 15 διελύετο. κάπειδή τάχιστα έπτερυξάμην, αὐτίκα με φῶς 15 πάμπολυ περιέλαμψε καὶ τὰ τέως λανθάνοντα πάντα διεφαίνετο · κατακύψας γοῦν ές την γῆν ξώρων σαφῶς τὰς πόλεις, τους ανθρώπους, τα γιγνόμενα, καὶ οὐ τὰ ἐν ὑπαίθρω μόνον, άλλα και οπόσα οίκοι έπραττον οιόμενοι λαν-20 θάνειν, Πτολεμαΐον μέν συνόντα τῆ ἀδελφῆ, Αυσιμάχω

1. τοῖς νόθοις - καὶ ἀποχηρύχτοις, den unechten und desshalb ausgestossenen Adlern'. Zur Probe der Echtheit wurden die noch unflüggen Jungen der Sonne entgegen gestellt, und wer mit den Augen blinzelte, als unecht ausgestossen.

3. βασιλιχόν. S. oben zu

βασιλικώς ένεσκευασμένος.

5. zατὰ λόγον, nach Ver-hältniss', wie c. 18 und 19. Gall.

6. οὐδεμία μηχανή μὴ οὐκ αμβλύτερον δεδορχέναι = non potest non . . . d. i. necesse estes liegt in der Natur der Sache begründet'.

9. οὐδὲν ᾶν ἔλαττον γένοιto, kein Nachtheil', wörtlich: nichts Geringeres, als den Handwerkern, was in dem folgenden ἐπεὶ zαl enthalten ist.

14. ἠοέμα wie Nigr. c. 8. An-

ders Icarom. c. 27.

15. 20. Πτολεμαῖον — ἀδελ- $\varphi \tilde{\eta}$, Ptol. II. Philadelphus, 285 v. Chr. König von Aegypten. Zuerst mit Arsinoe, einer Tochter des Lysimachus, vermählt, trennte er sich von ihr, um sich mit seiner leiblichen Schwester zu verbinden, die früher die Gemahlin des Lysimachus gewesen war.

Αυσιμάχω - τὸν υἱὸν ἐπιβουλείοντα. Lysimachus, Begleiter Alexanders des Grossen. später König von Thracien. Wahrscheinlich ist es, dass sein Sohn, Agathokles, von dem hier die Rede, nicht wirklich nach des Vaters Krone und Leben getrachtet hat, sondern nur von seiner Stiefmutter Arsinoe verleumdet worden ist.

δὲ τὸν υίὸν ἐπιβουλεύοντα, τὸν Σελεύνου δὲ Αντίογον Στρατονίκη διανεύοντα λάθρα τῆ μητρυιᾶ, τὸν δὲ Θετταλον Αλέξανδρον ύπο της γυναικός αναιρούμενον και Αντίγονον μοιχεύοντα τοῦ υίοῦ τὴν γυναῖκα καὶ Αττάλω τὸν υίον εγχέοντα το φάρμακον, ετέρωθι δ' αξ Αρσάκην φο- 5 νεύοντα τὸ γύναιον καὶ τὸν εὐνοῦχον Αρβάκην έλκοντα τὸ ξίφος ἐπὶ τὸν Αρσάκην, Σπατίνος δὲ ὁ Μῆδος ἐκ τοῦ συμποσίου πρός των δορυφόρων είλκετο έξω του ποδὸς σκύφω χουσῷ τὴν ὀφρὺν κατηλοημένος. ὅμοια δὲ τούτοις εν τη Λιβύη καὶ παρά Σκύθαις καὶ Θραξὶ γιγνόμενα 10 έν τοῖς βασιλείοις ἦν ὁρᾶν, μοιχεύοντας, φονεύοντας, ἐπι-16 βουλεύοντας, άρπάζοντας, έπιορχούντας, δεδιότας, ύπο τών οίκειοτάτων προδιδομένους. καὶ τὰ μέν τῶν βασιλέων τοιαύτην παρέσχε μοι την διατριβήν, τα δε των ίδιωτων πολύ γελοιότερα καὶ γὰρ αὖ κάκείνους ἑώρων, Έρμόδω- 15 οον μέν τον Έπικούρειον χιλίων ένεκα δραχμών έπιορχούντα, τὸν Στωϊκὸν δὲ Αγαθοκλέα περί μισθού τῶ μαθητή δικαζόμενον, Κλεινίαν δὲ τὸν ξήτορα ἐκ τοῦ Ασκληπιείου φιάλην ύφαιρούμενον, τὸν δὲ Κυνικὸν Ἡρόφιλον

1. τὸν Σελεύχου - διανεύοντατη μητουιά. Damit stimmt Lucian de dea Syria c. 17. 18. de saltat. c. 58. und Calumn. c. 14. überein; de hist. cscr. c. 35. dagegen wird diese Geschichte wohl irrthümlich von Perdiccas erzählt. Antiochus, Sohn des Seleucus, liebte seine Stiefmutter Stratonice, die Tochter des Demetrius Poliorcetes. Da er durch die Hoffnungslosigkeit dieser Liebe dem Tode nahe gebracht war (κατεσκληκώς de hist. cscr. c. 35. τε χροιή πάμπαν ετρέπετο και τὸ σῶμα δι' ημέρης ξμαραίνετο de dea Syr. c. 17), überlässt sie ihm der Vater, nachdem er vom Arzte den Grund des Leidens erfahren. Das διανεύοντα λάθοα entstellt hier den Hergang der Sache, indem es auf ein unerlaubtes Einverständniss

zwischen Mutter und Sohn hinweist. An den andern Stellen des Lucian fehlt dieser Zusatz.

2. τὸν δὲ Θετταλὸν Δλέξανδρον von Pherä, der von seiner Gemahlin Thebe, 357 v. Chr., ermordet wurde.

3. Avttyovov — Aosáznv, Bei der grossen Anzahl Personen dieses Namens und bei der Unzulänglichkeit der historischen Nachrichten ist nicht mit Bestimmtheit zu ermitteln, welche Personen hier gemeint sind.

7. Σπατῖνος nicht anderwei-

tig bekannt.

16. 15. Έρμόδωρον (vgl. c. 26) — Άγαθοκλέα — Κλεινίαν — Ήρόφιλον wahrscheinlich Lucians Zeitgenossen.

16. Έπιχούρειον - Στωϊ-

zòv s. zu c. 18.

ἐν τῷ χαμαιτυπείῳ καθεύδοντα. τί γὰς ἀν τοὺς ἄλλους λέγοιμι, τοὺς τοιχωρυχοῦντας, τοὺς δεκαζομένους, τοὺς δανείζοντας, τοὺς ἀπατῶντας; ὅλως γὰς ποικίλη καὶ παντοδαπή τις ἦν ἡ θέα.

ETAIP. Καὶ μὴν καὶ ταῦτα, ὧ Μένιππε, καλῶς εἶχε λέγειν ἔοικε γὰρ οὐ τὴν τυχοῦσαν τερπωλήν σοι παρ-

εσχησθαι.

ΜΕΝ. Πάντα μεν έξῆς διελθεῖν, ὧ φιλότης, ἀδύνατον, ὅπου γε καὶ δρᾶν αὐτὰ ἔργον ἦν τὰ μέντοι κεφά10 λαια τῶν πραγμάτων τοιαῦτα ἐφαίνετο, οἶά φησιν 'Όμηρος τὰ ἐπὶ τῆς ἀσπίδος· οὖ μὲν γὰρ ἦσαν εἰλαπίναι καὶ
γάμοι, ἑτέρωθι δὲ δικαστήρια καὶ ἐκκλησίαι, καθ' ἔτερον
δὲ μέρος ἔθυέ τις, ἐν γειτόνων δὲ πενθῶν ἄλλος ἐφαίνετο·
καὶ ὅτε μὲν ἐς τὴν Γετικὴν ἀποβλέψαιμι, πολεμοῦντας
15 ἀν ἑώρων τοὺς Γέτας· ὅτε δὲ μεταβαίην ἐπὶ τοὺς Σκύθας, πλανωμένους ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν ἦν ἰδεῖν· μικρὸν δὲ
ἐπικλίνας τὸν ὀφθαλμὸν ἐπὶ θάτερα τοὺς Αἰγυπτίους
γεωργοῦντας ἐπέβλεπον. καὶ ὁ Φοίνιξ δὲ ἐνεπορεύετο καὶ
ὁ Κίλιξ ἐλήστευε καὶ ὁ Λάκων ἐμαστιγοῦτο καὶ ὁ Αθη20 ναῖος ἐδικάζετο. ἀπάντων τούτων ὑπὸ τὸν αὐτὸν γιγνομέ- 17

20 ναῖος έδικάζετο. ἀπάντων τούτων ὑπὸ τὸν αὐτὸν γιγνομέ- 1 νων χρόνον, ὥρα σοι ἦδη ἐπινοεῖν, ὁποῖός τις ὁ κυκεών

5. καλῶς εἶχε ,es wäre s s c h ö n', wie Charon c. 1. καὶ μὴν καλῶς εἶχεν, ἐκείνων γοῦν σε μεμνῆσθαι. Vgl. zu Nigr. c. 10.

6. οὐ τὴν τυχοῦσαν τερπωλήν, nicht den ersten besten
Genuss, d. i. einen auss erg ewöhnlichen Genuss. Fugit. c. 19.
οπόταν ὑπὸ τῆς τυχοὑσης αἰτίας ἐπιζέση — ἡ χολή. Vgl. Herod.
1. 51. φασὶ δέ μιν Δελφοὶ Θεοδώρου — ἔργον εἶναι καὶ ἔγὰ
σοπέω, οὐ γὰρ τὸ συντυχὸν
φαίνεταί μοι ἔργον εἶναι.

6. παρεσχησθαι medial. Pass.

wie c. 29. S. zu Gall. c. 13. 9. δπου γε. S. zu c. 9.

ἔργον ἦν wie wir: ,es war eine Arbeit'.

10. οἶά φησιν Όμηρος ΙΙ. XVIII. 490 ff.

11. $o\tilde{b} \mu \hat{\epsilon} \nu$ adv. , an dem einen Orte'.

13. ἐν γειτόνων. S. zu c. 8. 14. ἐς τὴν Γετικὴν die Geten, ein thracisches Volk.

πολεμοῦντας ἂν ξώρων. S. zu c. 2.

19. καὶ ὁ Λάκων ἐμαστιγοῦτο. Vgl. Anach. c. 38. μέμνησο
ἤν ποτε καὶ ἔς Λακεθαίμονα ἔλθης
μὴ καταγελάσαι. — μάλιστα ἡν
ὁρᾶς μαστιγουμένους αὐτοὺς
ἐπὶ τῷ βωμῷ καὶ αἵματι ὁυομένους.

17. 20. $\dot{v} \pi \dot{o} \tau \dot{o} \nu \alpha \dot{v} \tau \dot{o} \nu - \chi \varrho \dot{o} \nu o \nu = sub idem tempus.$

οὖτος ἐφαίνετο. ὥσπερ ὰν εἴ τις παραστησάμενος πολλοὺς χορευτάς, μᾶλλον δὲ πολλοὺς χορούς, ἔπειτα προστάξειε τῶν ἀδόντων ἑκάστω τὴν συνωβίαν ἀφέντι ἰδιον ἄδειν μέλος φιλοτιμουμένου δὴ ἑκάστου καὶ τὸ ἴδιον περαίνοντος καὶ τὸν πλησίον ὑπερβαλέσθαι τῆ μεγαλο- 5 φωνία προθυμουμένου, ἆρα ἐνθυμῆ πρὸς Διὸς οῖα γένοιτ ὰν ἡ ϣδή;

ΕΤΑΙΡ. Παντάπασιν, ὁ Μένιλπε, παγγέλοιος καὶ

ΜΕΝ. Καὶ μήν, ὧ έταῖρε, τοιοῦτοι πάντες εἰσὶν οἱ 10

τεταραγμένη.

ἐπὶ γῆς χορευταὶ κὰκ τοιαύτης ἀναρμοστίας ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος συντέτακται, οὐ μόνον ἀπφδὰ φθεγγομένων
ἀλλὰ καὶ ἀνομοίων τὰ σχήματα καὶ τὰναντία κινουμένων,
καὶ ταὐτὸν οὐδὲν ἐπινοούντων, ἄχρι ἀν αὐτῶν ἕκαστον ὁ
χορηγὸς ἀπελάση τῆς σκηνῆς οὐδὲν ἔτι δεῖσθαι λέγων 15
τοὐντεῦθεν δὲ ὅμοιοι πάντες ἤδη σιωπῶντες, οὐκέτι τὴν
συμμιγῆ ἐκείνην καὶ ἀτακτον ψδὴν ἀπάδοντες. ἀλλ' ἐν
οῦτω γε ποικίλω καὶ πολυειδεῖ τῷ θεάτρω πάντα μὲν
18 γελοῖα δήπουθεν ἦν τὰ γιγνόμενα. μάλιστα δὲ ἐπ' ἐκείνοις ἐπήει μοι γελᾶν τοῖς περὶ γῆς ὅρων ἐρίζουσι καὶ 20
τοῖς μέγα φρονοῦσιν ἐπὶ τῷ τὸ Σικυώνιον πεδίον γεωρ-

1. ὥσπερ ἄν εἴ τις — μελος. Aus dem Vorhergehenden ὥρα σοι ἔπινοεῖν ὁποῖός τις ὁ κυκεὼν οὖτος ἐφαίνετο ist zu ergänzen: "der Wirrwarr war etwa der Art", wie wenn...; ὧσπερ ἄν ohne Vb., wie de hist. conscrb. c. 27. ὥσπερ ἄν εἴ τις τοῦ Διὸς — τὸ μὲν ὅλον κάλλος — μὴ βλέποι τοῦ ὑποποδίου δὲ τὸ τε εὐθυεργὲς καὶ τὸ εὕξεστον θαυμάζοι.

παραστησάμενος — ἔπειτα. S. zum Brief an den Nigrin.

10. οἱ ἐπὶ γῆς χορευταί, die Menschen.

12. φθεγγομένων. Der Gegensatz liegt in σχήματα und κινουμένων. Wie der Gesang (φθεγγομένων) ohne Harmonie, so auch

die Tanzbewegungen nicht im Einklang mit einander, ohne Einheit.

13. τὰ σχήματα die einzelnen Stellungen der Choreuten, so wie die durch harmonische Verbindung derselben entstebenden Bilder, welche durch den Tanz dargestellt werden. Vgl. c. 29.

14. ἄχρι ᾶν — ἀπελάση. S.

zu Gall. c. 8.

15. τοὖντεῦθεν. S. zu Gall.

c. 11.

17. $\alpha \lambda \lambda' = sed$, Rückkehr zur Erzählung, von der er durch den Vergleich des menschlichen Lebens mit einem unharmonisch singenden und tanzenden Chore abgezogen worden war.

18. 21. τὸ Σιχνώνιον πεδίον, durch Fruchtbarkeit ausgeγεῖν ἢ Μαραθώνος ἔχειν τὰ περὶ τὴν Οἰνόην ἢ Αχαρνῆσι πλέθρα κεκτῆσθαι χίλια· τῆς γοῦν Ἑλλάδος ὅλης, ὡς τότε μοι ἄνωθεν ἐφαίνετο, δακτύλων οὔσης τὸ μέγεθος τεττάρων κατὰ λόγον, οἶμαι, ἡ Αττικὴ πολλοστημόριον 5 ἦν. ὥστε ἐνενόουν ἐφ' ὁπόσω τοῖς πλουσίοις τούτοις μέγα φρονεῖν κατελείπετο· σχεδὸν γὰρ ὁ πολυπλεθρότατος αἰτῶν μίαν τῶν Ἐπικουρείων ἀτόμων ἐδόκει μοι γεωργεῖν. ἀποβλέψας δὲ δὴ καὶ ἐς τὴν Πελοπόννησον, εἶτα τὴν Κυνουρίαν γῆν ἰδων ἀνεμνήσθην, περὶ ὅσου χωρίου, κατὶ οὐδὲν φακοῦ Αἰγυπτίου πλατυτέρου, τοσοῦτοι ἔπεσον Αργείων καὶ Ακεδαιμονίων μιᾶς ἡμέρας. καὶ μὴν εἴτινα ἴδοιμι ἐπὶ χρυσῷ μέγα φρονοῦντα, ὅτι δακτυλίους τε εἶχεν ὀκτω καὶ φιάλας τέτταρας, πάνυ καὶ ἐπὶ τούτω ἀν ἐγέλων. τὸ γὰρ Πάγγαιον ὅλον αὐτοῖς μετάλλοις κεγτις χριαῖον ἦν τὸ μέγεθος.

ΕΤΑΙΡ. ³Ω μακάριε Μένιππε, τῆς παραδόξου θέας. 19 αἱ δέ γε πόλεις, πρὸς Διός, καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοὶ πηλίκοι διεφαίνοντο ἄνω;

MEN. Οἶμαί σε πολλάκις ἤδη μυομήκων ἀγορὰν 20 ξωρακέναι, τοὺς μὲν εἰλουμένους, ἐνίους δ' ἐξιόντας, ἑτέ-

zeichnet. Dasselbe gilt von Olvón und Axaoval.

1. ὅἰνὁην, Flecken in Attika bei Marathon, zur aiantischen Phyle gehörig.

Αχαρνή σι. Αχαρναί attischer Demos der oineischen Phyle.

2. $\tilde{\imath}\tilde{\eta}s$ $\gamma o\tilde{\imath}v$ Elládos. $\gamma o\tilde{\imath}v$, zum Beispiel'. S. zu Nigr. 7.

4. κατὰ λόγον wie c. 14. 19.
7. τῶν Ἐπικουρείων ἀτόμων. S. zu c. 18. Die Atomenlehre, von Demokrit ausgegangen,
wurde auch von Epikur (Stifter
einer philosophischen Schule, geb.
342 v. Chr.) angenommen.

8. την Κυνουρίαν γτν mit der Stadt Θυρέαι an der Gränze von Argolis und Lakonien, und desshalb lange Zeit ein Gegenstand des Kampfes, bis es

zuletzt in die Hände der Spartaner kam.

11. μιᾶς ἡμερας geschildert bei Herodot I. 82. Die Schlacht war so mörderisch, dass von den je 300 Männern, die Sparta und Argos nach vorhergegangener Verabredung einander gegenüberstellten, von Argivischer Seite zwei, von der Seite der Lacedämonier nur einer übrig blieb.

12. δακτυλίους — ὀκτώ. Lieblingsgegenstand des Luxus der damaligen Zeit. S. zu Gall. c. 12.

14. αν ἐγέλων wie c. 10. 16. τὸ Πάγγαιον macedonisches Gebirge an der Gränze von Thracien mit Gold- und Silberbergwerken.

αὐτοῖς μετάλλοις wie c. 19. αὐτοῖς ἀνδράσι c. 27. und oft.

ρους δὲ ἐπανιόντας αὖθις εἰς τὴν πόλιν καὶ ὁ μέν τις τὴν κόπρον ἐκφέρει, ὁ δὲ άρπάσας ποθὲν ἢ κυάμου λέπος ἢ πυροῦ ἡμίτομον θεῖ φέρων. εἰκὸς δὲ εἶναι παρ' αὐτοῖς κατὰ λόγον τοῦ μυρμήκων βίου καὶ οἰκοδόμους τινὰς καὶ δημαγωγοὺς καὶ πρυτάνεις καὶ μουσικοὺς καὶ φιλοσόφους. 5 καὶ μὴν αίγε πόλεις αὐτοῖς ἀνδράσι ταῖς μυρμηκιαῖς μάλιστα ἐψκεσαν. εἰ δέ σοι μικρὸν δοκεῖ τὸ παράδειγμα, τὶ ἀνθρώπους εἰκάσαι τῷ μυρμήκων πολιτεία, τοὺς παλαιοὺς μύθους ἐπίσκεψαι τῶν Θετταλῶν εἰρήσεις γὰρ τοὺς Μυρμιδόνας, τὸ μαχιμώτατον φῦλον, ἐκ μυρμήκων ἄνδρας 10 γεγονότας.

Ἐπειδή δ' οὖν πάντα ίκανῶς ἑώρατο καὶ κατεγεγέ-

λαστό μοι, διασείσας έμαυτον άνεπτόμην

δώματ' ές αἰγιόχοιο Διὸς μετὰ δαίμονας ἄλλους.
20 οὖπω στάδιον ἀνεληλύθειν καὶ ἡ Σελήνη γυναικείαν φω- 15
νὴν προϊεμένη, Μένιππε, φησίν, οὖτως ὄναιο, διακόνησαί

19. 6. καὶ μὴν sehr oft mit Bezug auf vorhergegangene Frage und Antwort, die hier enthalten sind in οἶμαι σε ποιλάκις ἤδη μυρμέκων ἀγορὰν ἐωρακέναι = "Du hast doch schon einen Ameisenhaufen gesehn"? — "Ja". — "Nun in der That (καὶ μὴν) die Städte sammt den Menschen gleichen...". Vgl. καὶ μὴν in c. 17, ἄρα ἐνθυμῆ πρὸς Διὸς οἴα γένοιτ ἀν τ ῷδη; — Παντάπασιν — παγμέλοιος καὶ τεταραγμένη. — Καὶ μὴν κ. τ. λ.

9. τοὺς Μυομιδόνας — γεγονότας. Vgl. Övid. VII. 627 ff. Während Aegina durch eine Pest verödet war, fleht Aeacus, als er an der Wurzel einer Eiche eine grosse Schaar Ameisen einherziehn sieht, zum Zeus, ihm eine gleiche

Anzahl Männer zu geben:

Totidem, pater optime dixi Tu mihi da cives, et inania moenia supple,

worauf die Ameisen sich in Menschen verwandeln.

Adspicio, agnoscoque. Adeunt;

regemque satutant

sagt Aeacus

Myrmidonasque voco, nec origine nomina fraudo. Die Fabel beruht jedenfalls nur auf einer etymologischen Spielerei, ähnlich wie die von den hörnernen und elfenbeinernen Thoren der Träume. S. zu Gall. c. 6.

14. δώματ' ἐς αὶγιόχοιο — ἄλλους. Π. Ι. c. 222.

20 15. οὖπω—ἀνεληλύθειν καὶ ἡ Σελήνη — φησίν, Νeben ordnung der Sätze anstatt der bei uns gebräuchlichen Unterordnung., Als..., da... Vergl. Somn. c. 3. Άμα τε οὖν ἐπιτήθειος ἐδόκει ἡμέρα τέχνης ἐνάρχεσθαι κἀγὼ παρεδεδόμην τῷ θείω.

16. οῦτως ὅναιο, parenthetisch, möge es dir (in dem Maasse) gut gehn (wie du meine Bitte erfüllst)'; wir: 'ich bitte dich'. Vgl. de mercede conductisc. 34. Θεσμόπολι, φησίν, οῦτως ὄναιο, χάριν οὖ μικρὰν αλτούση δὸς μησὲν ἀντειπών. Aehnlich im Latei-

μοί τι πρὸς τὸν Δία. Δέγοις ἄν, ἦν δ' ἐγώ· βαρὸ γὰρ οὐδέν, ἢν μή τι φέρειν δέη. Πρεσβείαν, ἔφη, τινὰ οὐ χαλεπήν καὶ δέησιν ἀπένεγκαι παρ' έμοῦ τῷ Διί ἀπείοπια γαρ ήδη, ὦ Μένιππε, πολλά καὶ δεινά παρά τῶν φιλο-5 σόφων ακούουσα, οίς οὐδεν Ετερόν εστιν έργον ή ταμά πολυπραγμονείν, τίς είμι καὶ πηλίκη, ἢ καὶ δι' ἢν τινα αίτίαν διχότομος ή αμφίκυρτος γίγνομαι. καὶ οἱ μὲν κατοικείσθαί με φασίν, οἱ δὲ κατόπτρου δίκην ἐπικρέμασθαι τῆ θαλάττη, οἱ δὲ ος τι ὰν ξιαστος ἐπινοήση, τοῦτό 10 μοι προσάπτουσι. τὰ τελευταῖα δὲ καὶ τὸ φῶς αὐτὸ κλοπιμαϊόν τε καὶ νόθον εἶναί μοί φασιν ἄνωθεν ἦκον παρά τοῦ Ήλίου, καὶ οὐ παύονται καὶ πρὸς τοῦτόν με άδελφὸν όντα μου συγκρούσαι καὶ στασιάσαι προαιρούμενοι. οὐ γαρ ίκανα ήν αὐτοῖς α περί αὐτοῦ εἰρήκασι τοῦ Ἡλίου 15 λίθον αὐτὸν είναι καὶ μύδρον διάπυρον. Καίτοι πόσα 21 έγω συνεπίσταμαι αὐτοῖς ἃ πράττουσι τῶν νυκτῶν αἰσχρὰ καὶ κατάπτυστα οἱ μεθ' ἡμέραν σκυθρωποὶ καὶ ἀνδρώδεις τὸ βλέμμα καὶ τὸ σχημα σεμνοὶ καὶ ὑπὸ τῶν ἰδιωτῶν αποβλεπόμενοι; κάγω μέν ταῦτα δρώσα ὅμως σιωπώ· οὐ 20 γάρ ήγουμαι πρέπειν αποκαλύψαι καὶ διαφωτίσαι τὰς νυπτερινάς έπείνας διατριβάς παὶ τὸν ὑπὸ σκηνῆς έπάστου βίον, αλλά καν τινα ίδω αυτών μοιχεύοντα ή κλέπτοντα ή άλλο τι τολμώντα νυπτερινώτερον, εύθίς έπισπασαμένη τι νέφος ενεκαλυψάμην, ενα μη δείξω τοις

nischen amabo oder amabo te (,ich bitte dich') anstatt der Bitte das Versprechen, das gelöst werden soll, wenn die Bitte erfüllt worden ist.

1. léyous av wie c. 11.

3. ἀπείρηκα, wie c. 23. ὡς ἀπαγορεύσαιμι διασπώμενος , müde werden', mit dem Particip ἀκούσουσα wegen des in dem Worte enthaltenen Begriffes παύομαι.

8. κατόπτρου δίκην ,wie

ein Spiegel'.

10. τὰ τελευταῖα. S. zu Gall. c. 20. 15. λίθον αὐτὸν εἶναι καὶ μύδρον διάπυρον. Metrodorus hielt die Sonne für einen glühenden Stein, Anaximander für eine Scheibe, deren Inneres hohl und voll Feuer sei.

21. 21. τὸν ὑπὸ σκηνῆς ἐκάστου βίον, ihr Leben hinter der Bühne' d. i. was sie im Geheimen treiben. Vgl. Philostr. vit. Apoll. VI. 11. τὸ ὑπὸ σκηνῆς ἀποσθυήσκειν ἐπενόησεν, ὡς μὴ ἐν φανερῷ σφάττοι. Der Raum hinter der Bühne hiess ὑποσκήνιον, postscenium.

πολλοίς γέροντας άνδρας βαθεί πιώγωνι καὶ άρετη ένασχημονούντας. οἱ δὲ οὐδὲν ἀνιᾶσι διασπαράττοντές με τῷ λόγω καὶ πάντα τρόπον ύβρίζοντες: ώστε νη την Νύκτα πολλάκις εβουλευσάμην μετοικήσαι ότι ποδρωτάτω, εν' αὐτῶν τὴν περίεργον ἀν γλῶτταν διέφυγον μέμνησο τοί- 5 νυν ταῦτά τε ἀπαγγεῖλαι τῷ Διὶ καὶ προσθεῖναι δ' ὅτι μή δυνατόν έστί μοι κατά χώραν μένειν, ήν μή τούς φυσικούς εκείνους επιτρίψη καὶ τούς διαλεκτικούς επιστομίση καὶ τὴν Στοὰν κατασκάψη καὶ τὴν Ακαδημίαν καταφλέξη καὶ παύση τὰς ἐν τοῖς περιπάτοις διατριβάς οθτω 10 γαρ αν είρηνην άγοιμι δσημέραι πρός αθτών γεωμετρου-22 μένη. "Εσται ταῦτα, ἦν δ' ἔγώ, καὶ ἅμα πρὸς τὸ ἄναντες έτεινον την έπὶ τοῦ οὐρανοῦ,

ένθα μέν ούτε βοών, ούτ' ανδρών φαίνετο έργα. μετ' δλίγον γάρ καὶ ή σελήνη βραχεῖά μοι καθεωράτο, καὶ 15 την γην ήδη απέκρυπτον. λαβών δε τον ήλιον εν δεξια, διὰ τῶν ἀστέρων πετόμενος τριταΐος ἐπλησίασα τῷ οὐ-

1. βαθεί πώγωνι und άρετῆ abhängig von ἐνασχημονοῦντας die sich aufführen, wie es für den langen Bart, den sie tragen, und für die Tugend, die sie bekennen, sich nicht geziemt'.

4. ίν' αὐτῶν τὴν περίεργον αν γλωτταν διέφυγον, damit ich wo möglich (αν) entgangen wäre'. Ueber die Construction s. zu Nigr. c. 33. Das hier beigefügte av drückt aus, dass selbst wenn Verhältnisse stattgefunden, unter welchen das Gewünschte möglich, dennoch die beabsichtigte Wirkung noch zweifelhaft sein könnte.

5. μέμνησο - προσθείναι, ότι μη δυνατόν ἐστι. Ueber μή s. zu Nigr. c. 24.

9. την Στοάν, d. i. die Stoiker, sogenannt von der στοὰ ποιχίλη in Athen, deren Begründer, Zeno von Citium, in dieser Halle lehrte.

την Ακαδημίαν die Akade-

miker, deren erster Meister Plato in der Akademie, einem in der Nähe von Athen gelegenen Gymnasium, lehrte; ursprünglich war der Ort dem Heros Akademos geweiht.

10. τὰς ἐντοῖς περιπάτοις διατριβάς d. i. die Schule der Peripatetiker, deren Begründer Ari-

11. ελοήνην ἄνοιμι mit dem Partic. wie das sinnverwandte παύεσθαι.

γεωμετρουμένη. γεωμετρ. obgleich vom Monde die Rede ist. Nur der Begriff des µετρεῖσθαι ist festzuhalten. Vgl. das homerische ο ὶνοχόει γλυκὸ νέ-**2ταρ II. I.** 598. βουχολείν ίππους u. a.

22. 14. ἔνθα μὲν οὔτε βοῶν ff. Homer Odyssee X. 98., wo es sich auf das Lästrygonenland

bezieht.

16. την γην - απέχρυπτον ich verlor die Erde aus den Augen'.

ρανῷ, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐδόκει μοι, ὡς εἰχον, εὐθὺς εἰσω παριέναι · ραδίως γὰρ ῷμην διαλαθεῖν ἄτε ἐξ ἡμισείας ἀν ἀετός, τὸν δὲ ἀετὸν ἠπιστάμην ἐκ παλαιοῦ συνήθη τῷ Διὶ · ὕστερον δὲ ἐλογισάμην, ὡς τάχιστα καταφωρά-5 σουσί με γυπὸς τὴν ἑτέραν πτέρυγα περικείμενον. ἄριστον οὖν κρίνας τὸ μὴ παρακινδυνεύειν ἔκοπτον προσελθών τὴν θύραν. ὑπακούσας δὲ ὁ Ἑρμῆς καὶ τοὕνομα ἐκπυθόμενος ἀπήει κατὰ σπουδὴν φράσων τῷ Διὶ, καὶ μετ' ὀλίγον εἰσεκλήθην πάνυ δεδιως καὶ τρέμων, κατα-10 λαμβάνω τε πάντας ἄμα συγκαθημένους, οὐδ' αὐτοὺς ἀφρόντιδας · ὑπετάραττε γὰρ ἡσυχῆ τὸ παράδοξόν μου τῆς ἐπιδημίας, καὶ ὅσον οὐδέπω πάντας ἀνθρώπους ἀφίξεσθαι προσεδόκων τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπτερωμένους. Ὁ 23 δὲ Ζεὺς μάλα φοβερῶς δριμύ τε καὶ τιτανῶδες εἰς ἐμὲ

τίς πόθεν εἶς ἀνδρῶν, πόθι τοι πόλις, ἦδὲ τοκῆες; ἐγω δέ, ὡς τοῦτ' ἦκουσα, μικροῦ μὲν ἐξέθανον ὑπὸ τοῦ δέους, εἰστήκειν δὲ ὅμως ἀχανῆς καὶ ὑπὸ τῆς μεγαλοφωνίας ἐμβεβροντημένος· χρόνω δ' ἐμαυτὸν ἀναλαβων ἄπαντα 20 διηγούμην σαφῶς ἄνωθεν ἀρξάμενος, ὡς ἐπιθυμήσαιμι τὰ μετέωρα ἐκμαθεῖν, ὡς ἔλθοιμι παρὰ τοὺς φιλοσόφους, ὡς τἀναντία λεγόντων ἀκούσαιμι, ὡς ἀπαγορεύσαιμι δια-

1. ώς είχον ,wie ich war'. Vgl. Tim. e. 39. σὺ μὲν σχάπτε, ώς ἔχεις.

2. ατε — ων. S. zu c. 3.

11. ήσυχη, ein wenig', eini-

germaassen'.

12. ὅσον οὐδεπω, ὅσον οὐ = μόνον οὐ tantum non (bein ahe), daher ὅσον οὐδεπω, nur noch nicht (gleich) d. i. , in nicht gar langer Zeit'. Vgl. de merc. cond. 81. ὥστ' ἔξ ἀπάντων ἀχρὸς ἀεὶ καὶ ὅσον οὐδεπω τεθνηξομένω ἔοικας. Ver. hist. l. c. 8.

23. 14. δριμύ τε καὶ τιτανῶδες — ἀπιδών wie Philopatr. c.22. δριμὺ καὶ τιτανῶδες ἐνιδών sprichwörtlich. Vgl. De luctu c. 4. τους μὲν ἔσαφικνουμένους φίλιόν τε καὶ εἰρηνικὸν προσβλέπων.

16. τίς πόθεν εἶς ἀνδοῶν, Hom. Odyss. I. 170., wo Athene mit diesen Worten von Telemach angeredet wird.

17. μικροῦ, gewöhnlicher μικροῦ δεῖν, wie c. 12. und ὀλίγου δεῖν c. 13.

εξεθανον , ohn mächtig werden', zu unterscheiden von ἀπεθανον.

18. ἀχανής ,mit offenem Munde'.

20. ώς ἐπιθυμήσαιμι, indirecte Rede.

22. ἀπαγορεύσαιμι — διασπώμενος. S. zu c. 20.

σπώμενος ὑπὸ τῶν λόγων, εἶτα ἑξῆς τὴν ἐπίνοιαν καὶ τὰ πτερά καὶ τάλλα πάντα μέχρι πρὸς τὸν οὐρανόν ἐπὶ πασι δὲ προσέθημα τὰ ὑπὸ τῆς Σελήνης ἐπεσταλμένα. μειδιάσας δ' οὖν δ Ζεὺς καὶ μικρὸν ἐπανεὶς τῶν ὀφρύων, Τί αν λέγοις, φησίν, "Ωτου πέρι και Εφιάλτου, όπου και 5 Μένιππος ετόλμησεν ες τον ούρανον ανελθεῖν; αλλα νῦν μεν επί ξενία σε καλούμεν, αύριον δέ, έφη, περί ων ηκεις χρηματίσαντες αποπέμψομεν. καὶ άμα έξαναστάς έβάδιζεν ές τὸ ἐπημοώτατον τοῦ οὐρανοῦ · μαιρὸς γὰρ ἦν ἐπὶ 24 των είχων καθέζεσθαι. μεταξύ τε προϊών ανέκρινέ με 10 περί των έν τη γη πραγμάτων, τὰ πρώτα μέν έχεῖνα, πόσου νῦν ὁ πυρός ἐστιν ώνιος ἐπὶ τῆς Ελλάδος, καὶ εί σφόδρα ήμῶν ὁ πέρυσι χειμών καθίκετο, καὶ εί τὰ λάχανα δείται πλείονος έπομβρίας μετά δὲ ήρώτα, εί τις έτι λείπεται τῶν ἀπὸ Φειδίου, καὶ δι' ἣν αἰτίαν ἐλλί- 15 ποιεν Αθηναίοι τὰ Διάσια τοσούτων έτων, καὶ εἰ τὸ Όλυμπίειον αὐτῷ ἐπιτελέσαι διανοοῦνται, καὶ εἰ συνελήφθησαν οί τὸν ἐν Δωδώνη νεών σεσυληκότες. ἐπεὶ δὲ περί τούτων απεκρινάμην, Είπέ μοι, Μένιππε, έφη, περί δὲ ἐμοῦ οἱ ἀνθρωποι τίνα γνώμην ἔχουσι; Τίνα, ἔφην, 20 δέσποτα, η την εὐσεβεστάτην, βασιλέα σε εἶναι πάντων θεων; Παίζεις έχων, έφη. το δε φιλόπαινον αὐτων αποι-

2. μέχρι πρὸς τὸν οὐρ. S. zu c. 1. ,bis ich in den Himmel gekommen.

4. μικρ. ἐπανεὶς τ. ὀφρύων: ὀφρ. supercilium ,Gravität.

5. Ώτον πέρι καὶ Ἰφιάλτον, die riesigen Söhne des Poseidon und der Iphimedeia, welche den Himmel stürmen wollten. Vgl. Char. c. 3.

öπου. S. zu c. 9.

7. ἐπὶ ξενία σε καλοῦμεν, auf Grund der Gastfreundschaft (zu Tisch) einladen; anders ἐπὶ ξενίαν καλεῦν wenn auch die Sache dieselbe ist.

9. ξς τὸ ἐπηχοώτατον τοῦ οὐρανοῦ ,an den Ort, wo man es am besten hören konnte'.

24. 10. μετάξὺ προϊών. S. zu Nigr. c. 13.

13. ήμων — καθίκετο. S.

zu Nigr. c. 35.

15. τῶν ἀπὸ Φειδίου, Schüler des Phidias d. i. Bildhauer. Zeus wird zu dieser Frage durch die Wahrnehmung veranlasst, dass gar keine neuen Götterbilder geschaffen werden.

16. τὰ Διάσια, Fest zu Ehren

des Ζεὺς Μειλίχιος.

τὸ Ολυμπίειον, ein prachtvoller Tempel des Olympischen Zeus in Athen, dessen Ausbau wegen Mangels an Geld dreihundert Jahre sich verzögerte, bis Hadrian ihn auf Staatskosten vollenden liess.

22. παίζεις ἔχων, du scher-

βῶς οἶδα, κὰν μη λέγης. ἦν γάρ ποτε χρόνος, ὅτε καὶ μάντις εδόκουν αὐτοῖς καὶ ἰατρὸς καὶ πάντα ὅλως ἦν ἐγώ, μεσταί δὲ Διὸς πᾶσαι μὲν ἀγυιαί,

πασαι δ' ανθρώπων αγοραί.

5 καὶ ή Δωδώνη τότε καὶ ή Πῖσα λαμπραὶ καὶ περίβλεπτοι πασιν ήσαν, ύπὸ δὲ τοῦ καπνοῦ τῶν θυσιῶν οὐδ' αναβλέπειν μοι δυνατόν εξ οδ δε εν Δελφοῖς μεν Απόλλων τὸ μαντείον κατεστήσατο, ἐν Περγάμω δὲ τὸ ἰατρείον δ Ασηληπιός και τὸ Βενδίδειον εγένετο εν Θράκη και τὸ 10 Ανουβίδειον εν Αιγύπτω και το Αρτεμίσιον εν Έφεσω, έπὶ ταῦτα μὲν ἄπαντες θέουσι καὶ πανηγύρεις ἀνάγουσι καὶ έκατόμβας παριστᾶσιν, ἐμὲ δὲ ώσπερ παρηβηκότα ίκανῶς τετιμηκέναι νομίζουσιν, αν δια πέντε όλων ετών θύσωσιν εν Όλυμπία. τοιγαρούν ψυχροτέρους άν μου τούς 15 βωμούς ίδοις των Πλάτωνος νόμων ή των Χουσίππου συλλογισμών. Τοιαῦτ' άττα διεξιόντες άφικνούμεθα ές 25 τὸ χωρίον, ένθα έδει αὐτὸν καθεζόμενον διακοῦσαι τῶν είχων. θυρίδες δὲ ἦσαν ἑξῆς, τοῖς στομίοις τῶν φρεάτων έοιχνίαι, πώματα έχουσαι, καὶ παρ' έκάστη θρόνος έκειτο 20 γρυσούς. καθίσας οὖν ἑαυτὸν ἐπὶ τῆς πρώτης ὁ Ζεὺς καὶ

zest, ,wie du da bist, wie du dich gehabst'; d. i., offenbar'; du hast das Wesen eines Menschen, der seinen Scherz treibt. Vgl. Pseudosoph c. 1.

3. μεσταί δὲ Διὸς — άγοραί aus dem Anfang der Φαινόμενα καὶ Διοσημεῖαι (d. i. Sternerscheinungen und Wetterzeichen), eines astronomischen Lehrgedichtes des Aratos aus Soloi in Cilicien, um 271 v. Chr.

5. ή Πισα in Elis, wo die Olym-

pischen Spiele gefeiert wurden.
9. το Βενδίδειον das Heiligthum der Bendis, der thracischen Mondgöttin (Artemis-Hekate), deren Cultus schon im 5. Jahrh. v. Chr. von Thracien nach Attika einwanderte. Man feierte ihr im Piräus järlich ein Fest (Βενδίδεια).

τὸ Άνουβίδειον Heiligthum

des Anubis (Menschengestalt mit einem Hundekopf), des Sohnes der Nephthys und des Osiris. Auch sein Dienst wurde in Griechenland und Rom aufgenommen.

10. '4ρτεμίσιον, Tempel der Artemis.

13. διά πέντε - ετών singulis quinque annis.

14. ψυχροτέρους. ψυχρός ohne (Opfer-) Feuer, daher frostig; hier doppelsinnig.

15. των Πλάτωνος νόμων,

eine Schrift des Platon.

τῶν Χουσίππου συλλογισμῶν. Chrysippus, Nachfolger des Kleanthes in der stoischen Schule, aus Soloi in Cilicien, ausgezeichnet durch Scharfsinn und dialektische Gewandtheit; er blühte um die Mitte des 3. Jahrh. v. Chr.

ἀφελών τὸ πῶμα παρεῖχε τοῖς εὐχομένοις ἑαυτόν ηὐχοντο δὲ πανταχόθεν τῆς γῆς διάφορα καὶ ποικίλα. συμπαρακύψας γὰρ καὶ αὐτὸς ἐπήκουον ἄμα τῶν εὐχῶν. ἦσαν δὲ τοιαίδε, ¾Ω Ζεῦ, βασιλεῦσαὶ μοι γένοιτο . ὧ Ζεῦ, τὰ κρόμμνά μοι φῦναι καὶ τὰ σκόροδα . ὧ θεοί, τὸν πατέρα μοι 5 ταχέως ἀποθανεῖν · ὁ δέ τις ἀν ἔφη · Εἴθε κληρονομήσαιμι τῆς γυναικός, εἴθε λάθοιμι ἐπιβουλεύσας τῷ ἀδελφῷ, γένοιτό μοι νικῆσαι τὴν δίκην, στεφθῆναι τὰ Ὁλύμπια. τῶν πλεόντων δὲ ὁ μὲν βορέαν ηὐχετο ἐπιπνεῦσαι, ὁ δὲ νότον · ὁ δὲ γεωργὸς ὑετόν, ὁ δὲ κναφεὺς ῆλιον. ἐπα- 10 κούων δὲ ὁ Ζεὺς καὶ τὴν εὐχὴν ἑκάστην ἀκριβῶς ἐξε-τάζων οὐ πάντα ὑπισχνεῖτο,

άλλ' ετερον μεν έδωνε πατήρ, ετερον δ' ἀνένευσε τὰς μεν γὰρ δικαίας τῶν εὐχῶν προσίετο ἄνω διὰ τοῦ στομίου καὶ ἐπὶ τὰ δεξιὰ κατετίθει φέρων, τὰς δὲ ἀνο- 15 σίους ἀπράκτους αὖθις ἀπέπεμπεν ἀποφυσῶν κάτω, ενα μηδὲ πλησίον γένοιντο τοῦ οὐρανοῦ. ἐπὶ μιᾶς δέ τινος εὐχῆς καὶ ἀποροῦντα αὐτὸν ἐθεασάμην δύο γὰρ ἀνδρῶν τἀναντία εὐχομένων καὶ τὰς ἴσας θυσίας ὑπισχνουμένων οὐκ εἰχεν ὁποτέρω μᾶλλον ἐπινεύσειεν αὐτῶν, ώστε δὴ 20 τὸ Ακαδημαϊκὸν ἐκεῖνο ἐπεπόνθει καὶ οὐδέν τι ἀποφήνασθαι δυνατὸς ἦν, ἀλλ' ώσπερ ὁ Πύρξων ἐπεῖχεν ἔτι καὶ τὸν ἑξῆς μεταβὰς θρόνον καὶ τὴν δευτέραν θυρίδα, κατακύψας τοῖς ὅρκοις ἐσχόλαζε καὶ τοῖς ὁμνύουσι. χρηματίσας 25

25. 4. τὰ • ½ ο όμμυ ά μο ι φῦναι. Der Infinitiv drückt den Wunsch aus. Vgl. Hom. II. VII. 180. Ζεῦ πάτερ, ἢ Αἴανια λαχεῖν, ἢ Τυθέος υἰόν, ἢ αὐτὸν βασιλῆα πολυχρύσοιο Μυτήνης.

13. ἀλλ' ἔτερον—ἀνένευσε. Hom. II. XVI. 250.

15. φέρων. Vgl. c. 27.

21. τὸ Ἀκαδη μαϊκὸν ἐκεῖνο ἐπεπον θει ; insofern die neuere Akademie sich zurskeptischen Richtung hinneigte, in der Ueberzeu-

gung, dass man nicht zur absoluten Gewissheit gelangen, sondern nur das Wahrscheinlichste zu erkennen vermöge (Probabilismus). Die Aehnlichkeit des Zustandes beruht also auf der Unentschiedenheit, Ungewissheit.

22. ὧ σπερ ὁ Πύζξων ἐπεῖχεν aus Elis um 340 v. Chr., Urheber der skeptischen Schule, deren Anhänger die Ueberzeugung haben, dass man sich jedes bestimmten Urtheils (Dogmatismus) enthalten (ἐπέχειν) müsse. δὲ καὶ τούτοις καὶ τὸν Ἐπικούρειον Ἐρμόδωρον ἐπιτρίψας μετεκαθέζετο ἐπὶ τὸν ἑξῆς θρόνον κληδόσι καὶ φήμαις καὶ οἰωνοῖς προσέξων. εἶτ ἐκεῖθεν ἐπὶ τὴν τῶν θυσιῶν θυρίδα μετήει, δι' ἦς ὁ καπνὸς ἀνιων ἀπήγγελλε τῷ Διὶ τοῦ θύοντος ἑκάστου τοὔνομα. ἀποστὰς δὲ τούτων προσέταττε τοῖς ἀνέμοις καὶ ταῖς ώραις, ἃ δεῖ ποιεῖν Τήμερον παρὰ Σκύθαις ὑέτω, παρὰ Δίβυσιν ἀστραπτέτω, παρὰ 'Ελλησι νιφέτω, σὰ δὲ ὁ Βορέας πνεῦσον ἐν Δυδία, σὰ δὲ ὁ Νότος ἡσυχίαν ἄγε, ὁ δὲ Ζέφυρος τὸν Δδρίαν 10 διακυμαινέτω καὶ τῆς χαλάζης ὅσον μέδιμνοι χίλιοι διασκεδασθήτωσαν ὑπὲρ Καππαδοκίας.

Απάντων δὲ ἤδη σχεδὸν αὐτῷ διῳκημένων ἀπήειμεν 27 ἐς τὸ συμπόσιον δείπνου γὰρ ἤδη καιρὸς ἦν καί με ὁ Ἑρμῆς παραλαβών κατέκλινε παρὰ τὸν Πᾶνα καὶ τὸν Κο-15 ρύβαντα καὶ τὸν ᾿Αττιν καὶ τὸν Σαβάζιον, τοὺς μετοίκους τούτους καὶ ἀμφιβόλους θεούς. καὶ ἄρτον δὲ ἡ Αημήτηρ παρεῖχε καὶ ὁ Διόνυσος οἶνον καὶ ὁ Ἡρακλῆς κρέα καὶ μύρτα ἡ ᾿Αφροδίτη καὶ ὁ Ποσειδῶν μαινίδας. ἄμα δὲ καὶ τῆς ἀμβροσίας ἤρέμα καὶ τοῦ νέκταρος παρεγευόμην ὁ 20 γὰρ βέλτιστος Γανυμήδης ὑπὸ φιλανθρωπίας, εἰ θεάσαιτο ἀποβλέποντά ποι τὸν Δία, κοτύλην ἀν ἢ καὶ δύο τοῦ

26. 1. Έρμόδωρον. Vergl. c. 16.

2. $\varkappa \lambda \eta \delta \acute{o} \sigma \iota$, vermeinte Götterstimmen, und $\varphi \acute{\eta} \mu \alpha \iota \varsigma$ Menschenstimmen (Orakel), die als prophetisch gelten, und denen, zumal wenn sie unerwartet oder ohne wahrnehmbaren Ursprung das Ohrberührten, vorbedeutende Kraft beigelegt wurde.

3. oł ωνοίς, bestimmte Vögel, aus deren Flug, Stimme, Sitz man der Götter Willen glaubte deuten zu können.

 $\pi \varrho \circ \sigma \epsilon \xi \omega \nu$ absolut, sonst oft mit $\nu \circ \tilde{\nu} \nu$.

10. 800v. S. Gall. c. 12.

27. 14. τὸν Κορύβαντα,

Priester und Geliebter der Cybele in Phrygien. Vgl. deor. concil. 8. ἀλλ' ὁ ἄττις γε, ὡ Ζεῦ, καὶ ὁ Κοοὐβας καὶ ὁ Σαβάζιος πόθεν ἡμῖν ἐπεισεκυκλήθησαν οὐτοι;

15. τον "Αττιν, ein Phrygier, führte in Lydien den Dienst der Cybele ein und wurde nach seinem Tode in den Tempeln der Cybele gemeinschaftlich mit ihr verehrt.

τον Σαβάζιον, eine phrygische Gottheit, deren Dienst sich später mit dem des orphisch-thracischen Dionysos vereinigte.

μετοίχους, inquilini, die nicht volles Bürgerrecht besitzen.

19. τρέμα ,im Stillen.

νέκταρος ἐνέχει μοι φέρων. οἱ δὲ θεοί, ὡς Ὁμηρός που λέγει, καὶ αὐτὸς οἰμαι καθάπερ ἐγω τὰκεῖ τεθεαμένος, οἴτε σῖτον ἔδουσιν οἴτε πίνουσιν αἴθοπα οἶνον, ἀλλὰ τὴν ἀμβροσίαν παρατίθενται καὶ τοῦ νέκταρος μεθύσκονται, μάλιστα δὲ ἡδονται σιτούμενοι τὸν ἐκ τῶν θυσιῶν καπνὸν 5 αὐτῆ κνίση ἀνενηνεγμένον καὶ τὸ αἶμα δὲ τῶν ἱερείων, δ τοῖς βωμοῖς οἱ θύοντες περιχέουσιν. ἐν δὲ τῷ δείπνῳ ὅ τε Απόλλων ἐκιθάρισε καὶ ὁ Σειληνὸς κόρδακα ὡρχήσατο καὶ αἱ Μοῦσαι ἀναστᾶσαι τῆς τε Ἡσιόδου Θεογονίας ἦσαν ἡμῖν καὶ τὴν πρώτην ῷδὴν τῶν ὕμνων τῶν Πινδάρου. 10 κάπειδὴ κόρος ἦν, ἀνεπαυόμεθα, ὡς εἶχεν ἕκαστος, ἱκανῶς ὑποβεβρεγμένοι.

υποβεβρεγμενοι.

28 ἄλλοι μέν ξα θεοί τε καὶ ἀνέρες ἱπποκορυσταὶ εὖδον παννύχιοι, ἐμὲ δ' οὐκ ἔχε νήδυμος ὕπνος ἀνελογιζόμην γὰρ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα, μᾶλλον δὲ ἐκεῖνα, 15 πῶς ἐν τοσούτψ χρόνψ ὁ ἐπόλλων οὐ φύει πώγωνα, ἢ πῶς γίνεται νὺξ ἐν οὐρανῷ, τοῦ ἡλίου παρόντος ἀεὶ καὶ συνευωχουμένου. τότε μὲν οὖν μικρόν τι κατέδαρθον. ἔωθεν δὲ διαναστὰς ὁ Ζεὺς προσέταττε κηρύττειν ἐκκλη-29 σίαν. κἀπειδὴ παρῆσαν ᾶπαντες, ἄρχεται λέγειν Τὴν μὲν 20 αἰτίαν τοῦ ξυναγαγεῖν ὑμᾶς ὁ χθιζὸς οὖτος ξένος παρέσχηται πάλαι δὲ βουλόμενος ὑμῖν κοινώσασθαι περὶ τῶν φιλοσόφων, μάλιστά γε ὑπὸ τῆς Σελήνης καὶ ὧν ἐκείνη μέμφεται προτραπεὶς ἔγνων μηκέτ' ἐπὶ πλέον παρα-

1. φέρων eilends, schnell. ώς Όμηρός που λέγει. ΙΙ. V. 341.

6. αὐτῆ κνίση, mit sammt dem Fettdampfe. S. c. 18.

8. χόρδαχα, ein ausgelassener, der griechischen Komödie eigenthümlicher Tanz.

9. 'Hσιό σου aus Askra, nach Homer der älteste epische Dichter (zwischen 900 und 800 v. Chr.). Θεογονία ein noch erhaltenes Lehrgedicht vom Ursprunge der Götter.

10. τὴν πρώτην ῷδὴν — $\mathbf{\Pi}$ ινδάρου, dieselbe Ode, die

Gall. c. 7. durch ἐν ἀρχῆ εὐθὺς τοῦ βιβλίου bezeichnet ist. Pindar, aus Theben (geb. 521 v. Chr.), berühmtester lyrischer Dichter.

11. ώς εἶχεν. S. zu c. 22.

28. 13. ἄλλοι μέν — ὅπνος. Hom. Il. zu Anfang, wo es im 2. Verse heisst:

Δία δ' οὐκ ἔκε νήδυμος ὕπνος.

16. οὐ φύει πώγωνα. Apollon wird stets jugendlich dargestellt.

29. 21. παρέσχηται. S. zu c. 16. und Gall. c. 13.

τείναι την διάσκεψιν γένος γάρ τι άνθρώπων έστιν οὐ προ πολλοῦ τῷ βίω ἐπιπολάσαν, ἀργόν, φιλόνεικον, κενόδοξον, δξύχολον, υπόλιχνον, υπόμωρον, τετυφωμένον, υβρεως ανάπλεων, καὶ ίνα καθ' Όμηρον είπω ,, έτώσιον άχθος 5 αρούρης". οδτοι τοίνυν είς συστήματα διαιρεθέντες καὶ διαφόρους λόγων λαβυρίνθους ἐπινοήσαντες, οἱ μὲν Στωϊκούς ωνομάκασιν έαυτούς, οἱ δὲ Ακαδημαϊκούς, οἱ δὲ Ἐπικουρείους, οἱ δὲ Περιπατητικούς, καὶ ἄλλα πολλῷ γελοιότερα τούτων έπειτα δε όνομα σεμνόν την άρετην περιθέμενοι 10 καὶ τὰς ὀφρῦς ἐπάραντες καὶ πώγωνας ἐπισπασάμενοι περιέρχονται επιπλάστω σχήματι κατάπτυστα ήθη περιστέλλοντες, έμφερείς μάλιστα τοίς τραγικοίς έκείνοις ύποκριταίς, ὧν ἢν ἀφέλη τις τὰ προσωπεῖα καὶ τὴν χρυσόπαστον εκείνην στολήν, τὸ καταλειπόμενόν εστι γελοῖον άν-15 θρώπιον έπτα δραχμών ές τον αγώνα μεμισθωμένον. τοιούτοι δε όντες ανθρώπων μεν απάντων καταφρονούσι, 30 περί θεών δε άλλόκοτα διεξέρχονται καὶ συνάγοντες εὐεξαπάτητα μειράκια τήν τε πολυθρύλητον άρετὸν τραγωδούσι καὶ τὰς τῶν λόγων ἀπορίας ἐκδιδάσκουσι, καὶ πρὸς 20 μέν τούς μαθητάς καρτερίαν ἀεὶ καὶ σωφροσύνην ἐπαι-

4. 2αθ' Όμηςον, II. XVIII. 104., wo sich Achilles nach dem Tode des Patroklos so nennt. Ueber 2ατὰ s. zu Nigr. c. 7.

6. Στωϊκούς — Περιπατητικούς. S. zu c. 21.

9. τοίτων ,als diese Namen'.

ὄνομα σεμνόν τὴν ἀρετὴν περιθέμενοι. Sinn: Sie verstecken sich hinter den ehrwürdigen Namen der Tugend. Der Ausdruck (περιθέσθαι ὄνομα) ist von der Maske (πρόσωπον oder προσωπεῖον) entlehnt, die um das Gesicht gelegt wurde. S. zu Nigr. c. 11.

10. τὰς ὀφοῦς ἐπάραντες, der Gegensatz von μικοὸν ἐπανεὶς τῶν ὀφούων c. 23.

ξπισπασάμενοι , nach-Lucian II. schleppen,' scherzbaft um die grosse Länge zu bezeichnen.

11. ἐπιπλάστω σχήματι mit gemachtem, erkünsteltem Aussehn, im Gegensatze zu ihrer wirklichen Beschaffenheit. Ueber σχήμα s. zu c. 17.

13. την χουσόπαστον — στολήν. S. zu Nigr. c. 11. Vgl. Necyom. 16. την χουσόπαστον ξαείνην ξοθήτα ακὶ τὸ προσωπεῖον ἀποθέμενος.

30. 18. τραγφδοῦσι, machen sie zum Gegenstande der Schaustellung, führen sie auf wie ein Schauspiel'; Gegensatzzur wahren, echten Tugend. Die praktische Unbrauchbarkeit der Philosophen ist es vornehmlich, die er an verschiedenen Stellen geisselt.

19. τὰς τῶν λόγων ἀπορίας,

6

νοῦσι καὶ πλούτου καὶ ήδονῆς καταπτύουσι, μόνοι δὲ καὶ καθ' ξαυτούς γενόμενοι, τί αν λέγοι τις, όσα μεν εσθίουσιν, όσα δὲ ἀφροδισιάζουσιν, όπως δὲ περιλείχουσι τῶν δβολών τὸν δύπον; τὸ δὲ πάντων δεινότατον, ὅτι μηδὲν αὐτοὶ μήτε κοινὸν μήτε ίδιον ἐπιτελοῦντες, ἀλλ' ἀχρεῖοι 5 καὶ περιττοί καθεστώτες

ούτε ποτ' εν πολέμω εναρίθμιοι ούτ' ενί βουλή. δμως των άλλων κατηγορούσι, και λόγους τινάς πικρούς συμφορήσαντες καὶ λοιδορίας τινάς έκμεμελετηκότες έπιτιμώσι καὶ ὀνειδίζουσι τοῖς πλησίον, καὶ οὖτος αὐτών τὰ 10 πρώτα φέρεσθαι δοκεί, δς αν μεγαλοφωνότατός τε ή καί 31 Ιταμώτατος καὶ πρὸς τὰς βλασφημίας θρασύτατος. καίτοι τὸν διατεινόμενον αὐτὸν καὶ βοῶντα καὶ κατηγοροῦντα των άλλων ην έρη, συ δε δη τί πράττων τυγχάνεις, η τί φωμεν πρός θεων σε πρός τὸν βίον συντελείν; φαίη 15 άν, εὶ τὰ δίκαια καὶ άληθη θέλοι λέγειν, ὅτι πλεῖν μὲν η γεωργείν η στρατεύεσθαι ή τινα τέχνην μετιέναι περιττὸν εἶναί μοι δοκεῖ, κέκραγα δὲ καὶ αὐχμῶ καὶ ψυχρολουτῶ καὶ ἀνυπόδητος τοῦ χειμῶνος περιέρχομαι, καὶ ώσπερ δ Μώμος τὰ ὑπὸ τῶν ἄλλων γιγνόμενα συκοφαν- 20 τω καὶ εἰ μέν τις ωψώνηκε των πλουσίων πολυτελώς ἢ έταίραν ἔχει, τοῦτο πολυπραγμονῶ καὶ ἀγανακτῶ, εἰ δε των φίλων τις η εταίρων κατάκειται νοσών, επικουρίας τε καὶ θεραπείας δεόμενος, άγνοῦ. τοιαῦτα μέν 32 ἐστιν ἡμῖν, ὦ θεοί, ταῦτα τὰ θρέμματα. οἱ δὲ δὴ Ἐπι- 25 κούρειοι αὐτῶν λεγόμενοι μάλα δή καὶ ύβρισταί εἰσι καὶ

Spitzfindigkeiten, aus denen man sich nicht heraushelfen kann.

4. τὸ δὲ πάντων δεινότατον. S. zu Nigr. c. 4.

7. οὔτε ποτ' — ἐνὶ βουλῆ.

Hom. Il. II. 202.

31. 13. τὸν διατεινόμενον. Vgl. ὑπερδιατείνεσθαι s. c. 7.

18. αὐχμῶ ,schmutzig, struppig sein'. Auch das gehörte mit zu dem scheinheiligen Bettlerstaate der damaligen Philosophen.

19. ἀνυπόδητος - περιέρχομαι. Vgl. Nigr. c. 27.

13. τον δε διατεινόμενον καὶ βοῶντα, den Hauptstreiter und Schreier. Die folgende Schilderung zeigt, dass die Cyniker gemeint sind.

20. ωσπερ ὁ Μωμος. S. zu

Nigr. c. 32.

32. 25. θο έμματα , Gezücht.
ο δ δ ε δ η Έπιχού ο ειοι —
μήτε επιμελεῖσθαι τῶν ἀν-

ού μετρίως ήμαν καθάπτονται μήτε επιμελείσθαι τών ανθρωπίνων λέγοντες τούς θεούς μήτε όλως τα γιγνόμενα ἐπισκοπεῖν· ώστε ώρα ύμιν λογίζεσθαι δήθεν, ὅτι ἡν απαξ ούτοι πείσαι τὸν βίον δυνηθώσιν, οὐ μετρίως πει-5 νήσετε. τίς γαρ αν έτι θύσειεν ύμιν πλέον ουδεν έξειν προσδοκών; ά μεν γάρ ή Σελήνη αιτιάται, πάντες ημούσατε τοῦ ξένου χθες διηγουμένου πρός ταῦτα βουλεύεσθε ά και τοις ανθρώποις γένοιτ' αν ωφελιμώτατα καί ήμιν ασφαλέστατα.

Εἰπόντος ταῦτα τοῦ Διὸς ή ἐκκλησία διετεθορύβητο, 33 10 καὶ εὐθὺς ἐβόων ἄπαντες, κεραύνωσον, κατάφλεξον, ἐπίτριψον, ές τὸ βάραθρον, ές τὸν Τάρταρον ώς τοὺς Γίγαντας. ήσυχίαν δε δ Ζεύς αθθις παραγγείλας, "Εσται ταύτα ώς βούλεσθε, έφη, και πάντες επιτρίψονται αυτή 15 διαλεκτική, πλήν τό γε νῦν εἶναι οὐ θέμις πολασθήναί τινα· ἱερομηνία γάρ ἐστιν, ώς ἴστε, μηνῶν τούτων τεττάρων, καὶ ήδη τὴν ἐκεχειρίαν περιηγγειλάμην. ἐς νέωτα οὖν ἀρχουμένου ἦρος κακοὶ κακῶς ἀπολοῦνται τῷ σμερδαλέφ κεραυνώ.

η καὶ κυανέησιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων. περί δὲ Μενίππου ταῦτα, ἔφη, μοι δοχεῖ περιαιρε- 34

θρωπίνων λέγοντες. S. zu c. 9. **33.** 10. διετεθορύβητό. Ebenso lov. trag. c. 13. Alexand. c. 31.

12. το βάραθρον, ein Abgrund in Athen, in welchen Verbrecher gestürzt wurden.

ές τὸν Τάρταρον. Vgl. Hom.

II. VIII. 13 ff.

ή μιν έλων δίψω ές Τάρταο ον ἦεροέντα τῆλε μάλ', ἦχι βάθιστον ὑπὸ

χθονός έστι βέρεθρον· ἔνθα σιδήρειαί τε πύλαι καί χάλκεος οὐδός

τόσσον ένεοθ' Αίδεω, ὄσον οὐρανός ἐστ από γαίης.

14. ξπιτρίψονται passivisch. αὐτη διαλεκτικη. S. zu c. 27. 15. τό γενῦν εἶναι = τὸ νῦν wie ad Saturn. c. 1. σὺ γὰρ ἔοικας ἄρχειν τό γε νῦν εἶναι. Gall. c. 11.

16. Ιερομηνία im weitesten Sinne jede festliche Zeit, selbst die sich über die Gränze eines Monats ausdehnte.

μηνών τούτων τεττάρων, hier wohl die Winterszeit gemeint, während deren Zeus nicht zu donnern und zu blitzen pflegt. Vgl. ές νέωτα — ἀπολοῦνται τῷ σμερδαλέφ περαυνώ.

17. ἐχεχειρία Waffenruhe, die während der Festzeit stattzufinden pflegte, daher wie hier ,Ferienzeit'.

20. η - νεῦσε Κρονίων. Hom. II. I. 528., wo Zeus in schwerem Zorn geschildert wird. Der Contrast dieser Worte mit dem vorhergehenden milden Be-

θέντα αὐτὸν τὰ πτερά, ἵνα μὴ καὶ αὖθις ἔλθη ποτέ, ύπὸ τοῦ Ερμοῦ ἐς τὴν γῆν κατενεχθῆναι τήμερον. καὶ ό μεν ταῦτα εἰπών διέλυσε τὸν σύλλογον, ἐμε δε ὁ Κυλλήνιος τοῦ δεξιοῦ ἀτὸς ἀποκρεμάσας περὶ ἑσπέραν χθές κατέθηκε φέρων ές τον Κεραμεικόν. Απαντα ακήκοας, 5 ω έταιρε, τὰ έξ οὐρανοῦ. ἄπειμι τοίνυν καὶ τοῖς ἐν τῆ Ποικίλη περιπατούσι των φιλοσόφων αὐτὰ ταῦτα εὐαγγελιούμενος.

schlusse erhöht ihre komische Wirkung an dieser Stelle.

34. 3. τον σύλλογον dem Sinne nach = ξκκλησίαν.

ὁ Κυλλήνιος, Hermes, sogenannt von Κυλλήνη, einem Gebirge des Peloponnes an der Gränze von Achaja und Arcadien, das dem Her-

mes heilig war.

5. ἐς τὸν Κεραμεικόν, grosser Platz in Athen; es gab zwei dieses Namens, einen im Innern der Stadt, einen ausserhalb derselben.

7. ἐντῆ Ποιχίλη. S. zu c. 21.

ABWEICHUNGEN DER CODICES MARCIANI 434. 436, DER VATICANI 87 UND 90 UND DES COD. LAURENT. 77. 2640. VON DER JACOBITZSCHEN AUSGABE (Teubner 1852).

NIGRINUS.

| Νιγοίνω | 22 | " | ,,, | νηγοίνω | . ,,, |
|--------------------------------|------------|--------------------|---------------|-------------------|---|
| κομίζει | 37 | " | 99 | χομίζοι (2 m.) | χομίζοι |
| εἴλημμαι ποὸς τῶν σῶν λόγων | " | 27 | : / ., | 33 | πρὸς τῶν σῶν λόγων εἴ- |
| | | | | | λημμαι |
| ή ἀμαθία | 22 . | 29 | om. ή | " | å · ", |
| θρασεῖς | ,, | θράσος | , ,, | " | 3. 1. 1. 2. 2. 2. 2. 2. 2. 2. 2. 2. 2. 2. 2. 2. |
| τ αμαθία | 22 | 22 1 | om. ή | . 22 | " |
| uoi | 29 | ٠,,, | - " " | | om. |
| αἴτιος | . 95 | " | " | om. | 72 |
| ΝΙΓΡΙΝΟΣΗ | ** | νηγοίνου | ,, | | νηγείνου φι |
| ПЕРІ ФІ- | | φιλοσο | | 1, 14 | λοσοφία |
| Λ0Σ0Φ0Υ | | | | A Comment | |
| $H\Theta O Y \Sigma$ | | | | | |
| ἐπανελήλυθας | . 93 | . ,,, | ανελήλυθας | 99 | |
| τί δὲ τὸ μέγα | . 55 | τί δὲ τὸ | μέτα τοῦτό | . 29 | |
| τοῖτό ἔστιν | 1 | े हेन | τιν | | |
| ἀχριβές | " | . 2) | ἀχοιβῶς | , jj | |
| σε τινι | . 22 | σὲ τινὶ | | . ,, | |
| oc eve | | ~ | | | |
| Νιγοῖνον | . 59 | -νηγοῖνον | . 99. | | |
| | . 99 99 | -νηγοινον ἔωθεν | | | |

| Ed. Tenbn. Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. | Cod. Marc. 434. | Cod. Laur. |
|--|---|---|---------------------------------------|
| σοφῶν ,, | σιλο | σόφων | , , |
| c. 3. κάγω , , | κανώ | | 77 |
| τι τε δ | έτι τ | 77 | |
| ἀρξάμενος ,, | ,, | ἀπαοξάμενος | ,, |
| | λόγων ἀμ- | μου ἀμβροσί- | " |
| ἀμβροσίαν | βροσίαν | αν λόγων | " |
| μηληδόνας | ἀηδο | όνας | |
| c. 4. δημοσία δημοσίων | 22 | | 22 |
| καταγελάσαι ,, | καταγελᾶσαι | 22 | ,, |
| άναπεπταμέ- άναπεπταμέ- | - N 4 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 | | ** |
| νη τῆ ψυχῆ νην (c. ras. | in | | |
| ν) τὴν ψυ | χὴν | | |
| παντοῖος ,, | καὶ παντοῖος | | 1., 11 |
| και ἄρτι μέν om. Ελυπούμην | . ,, | " | 23 |
| μοιτῶν φιλτά- " των | 22 | 73 | om. |
| πλούτου τε χή ,, | πλουτε 1 m. π | lού- :,, | 1 99 |
| | του τε sec. m | 1. | |
| μόνον οὐκ ,, | μονονουκ | 22 | 99 |
| αὖ | $\alpha \tilde{v}$ | ᾶν | , "" |
| ἐπελανθανόμην ", | 22 77 | * . ** | ε πελαθόμην |
| c. 5. γαῦρός τε γὰρ γαῦρός τε γι ὑπὸ τοῦ λό- εὶμι καὶ μ γου καὶ με- τέωρος ὑτ τέωρός εὶμι τοῦ λόγου | -3. | | ņ |
| οξόνπες ,, | | ὅπερ | |
| c. 6. νήφειν τε ,, | νήφειν τὲ | ,,,, | 2.1 |
| βουλοίμην ἄν ,, | • | om. åv | · · · · · · · · · · · · · · · · · · · |
| και φίλος ,, | ,,, | | om. xal |
| พื้าสร้ะ ,, | พี ส่งสระ | 990 | , , |
| τοῦτο γάρ τοι ,, | | τοῦτο γάρ μοι | |
| εί γε | εἴ τε α | 11 | . 21 |
| μη ἔφθης ,, | a comb | om. µŋ | . 22 |
| έμαυτὸν έαυτὸν | " | ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,, | " |

| 1 | Ed. Teubn. | God. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. | Cod. Marc. 434. | Cod. Laur. |
|--------------|-----------------------|---------------|--------------------|-------------------------|------------------|
| d 7. | παιδικῶν | παίδων | | 97 | 22 |
| 1 | γοῦν | 22 | γ' οὖν | " | ,, |
| 1 | άγουσι τοῖς ἐι | y ,, | άγουσιν έντοῖ | ς ἄγουσιν ἐντοῖς | ,,, |
| 1 | ποσίν : | _ >> | <i>ξμποσ</i> ίν | ξν ποσίν | " |
| | ξμαυτον | 'n | " | μ έαυτὸν (sic) | ,, |
| | δταν | " | ὄτ' ἀν | " | . 27 |
| | καὶ γάρ τοι | >> | " | " | καὶ γάρ τι(?) |
| | ξγκατέλιπε | 77 | ξγκατέλιπεν | " | ,, |
| 1 . | ἀκούουσι | 27 | ἀχούουσιν | " | 27 |
| ċ. 8. | νη Δία | . 32 | νηδία | " | 22 |
| | τε καὶ | " | τὲ καὶ | 29 | ,, |
| | AOYK. | om. | , . | 22 (| " |
| c. 9. | μέμνησό μοι | μέμνησθέ μου | ,, | ,, | - 22 |
| | πόρρω που | πόροω ποι | | πόρρω ποι | 22 |
| | τῶν ἑητόρων | ** | " | om. τῶν | 22 1 |
| | ξοικας | ΔΥΚ. ἔοικας | . ,, | ,, | . 22 |
| P. 44 A | τυγχάνεις τῆ μνήμη | " | " · · · " | τῆ μνήμη τυγ- χάνεις | |
| 1. | σοι δεῖ | " | . ,, | δεῖ σοι | * * * 9 3 |
| 1 | ενεκα | om. | | om. | , ,, |
| | ξτοιμος | τὸν ἀνῶνα ἕ | | 22 | , ,, |
| | _ | τοιμος | " | <i>"</i> | " |
| c.11 | . οὐδὲ — ἀδύνα τον | - ,, | 27 | om. | 33 |
| | τ καὶ Ἡρακλέο | ους ,, | . % | om. καὶ | :.,, |
| | πολὺ | πολλω | 52 | 22 | ,, |
| | ยง | ly' sec. manu | ,, | ľνα | , ,, |
| | καταισχύνων | ,, | κατ' ἀσχύνων | 77 | ,, · |
| c.12 | , άνὴρ | ** | ἀνὴο | ,, | , ,, |
| | παύσεται | " | ** | παύεται (?) | , ,, |
| | 'Αθήνησιν | " | ? A9ηνηισιν | " | * 22 |
| | εὶσι | " | εὶσιν | " | |
| | ἀστῶν | αὐτῶν | , | " | " |
| | εl | | " | η̈́ν in rasura | " |
| | Cu | " | " | y in lasura | " |

| Ed. Teubn. | Cod. Vat. 87. Coo | d. Vat. 90. | Cod. Marc.434. | Cod. Laur. |
|----------------------------------|---|--------------------------|---|--------------|
| παρα παιδα- γωγοῦσι | " "" " " " " " " " " " " " " " " " " " | 22. | παιδαγωγοῦ σ ι | ", " |
| $c.13. \gamma_0 \tilde{v}_{\nu}$ | γ', | วงึ้ง | | |
| ῷετο | | o | | 27 |
| τοῖς δ' ἄρα | | 22 | τοῖς δὲ ἄρα | 2) |
| πικρώς | ,, πικο | όςa πικοωςb | | " |
| βιοῦν | μη βιοῦ | ν | $\mu\dot{\eta}({\rm inras.})eta\iota o \tilde{v} v$ | · *** |
| τοῖς ολκέταις | τοὺς ολκέτ | τας | ,, | |
| τὰ ἄλλα | . " | 23. | τἆλλα | 59 |
| c.14.τινα | ,, τιν | à | " | . ,, |
| ἀνειπόντος | , v , , , , , , , , , , , , , , , , , , | 23 | ειπόντος | |
| ξποίησεν | * ἐποίης | σε om. | ξν | ~ ~ ,, |
| μιᾶ φωνῆ | μεγάλη φωνή | , ,, | # 9 A.A. | 22 |
| τοιαῦτα | 7 7 2 22 22 | . ,, | τὰ τοιαῦτα | , ,, |
| ε πήνει | ν = επι | ήνει . | | |
| ήσυχίαν τε | " | ύχίαν τὲ | | |
| απεφαίνετο | T | s. XIV vel | *** | |
| | | XV in marg καὶ ἀπεφαί | | |
| | | και απεφαί νετ φ. | | |
| πρὸς τὰ φι | ύ- πρὸς τὴν φύ- | ,, | · (. | |
| σει κ. | σιν χ. | " | 22 | |
| μάλιστα | ὦ μάλιστα | . ,, | ώς μάλιστα | |
| c.15. κεκήληται | κεκόλληται | , , | " | |
| τὰ πάντα | om. τὰ | 1 . 19 | om. τὰ | |
| λατρεύειν | | | δουλεύειν | |
| nai () A | # 29 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 | 55 | in marg. adscr. | |
| διατριβήν | τοιαύτην διατο. | 1 . m | <u>, , , , , , , , , , , , , , , , , , , </u> | |
| c.16. ἀφροδισίων | 79 | તાં તેવ | οροδισίων | |
| ἀενάφ | άεννάω 🔻 🛒 | | وخ ج | |
| τοιοῦτο | . · · · · · • • • · · · · · · · · · · · | 22. | τοιοῦτον | |
| τοσούτων | τοιοῦτον | ?? | " | |
| c.17. ἐπανήειν | 29.5 | 2 9 , 1 | ἐπανήειν | 1, 100 81 14 |
| δη | 1 / ha ma comp | " | om. | |

| 1 | E. Teubn. | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. | Cod. Marc. 434. |
|-------------|-------------------|--------------------|---------------------------------------|--|
| | τὰ τοῦ Όμ. | 97 | τά τε τοῦ Ό. | . 22 |
| | <i>ซิอกูร</i> | 39 - 5" , " | ใชกุร | 1 15 m 16 16 |
| | πράξειν | ,, | b, πράξαι | N. 2 . 3 21 75 |
| c.18. | . φησίν | | φασίν | |
| c.19. | . ἀλλ' ἀτέχνως | ,, | αλλα ατ. | . 99 |
| 20 | δειλον | 27 . | | δειλῶν |
| | μηδὲ | 23. | μή | " |
| c.20. | .τῆς τύχης | της ψυχης | 72 | • |
| | καταφοονεῖν | μη καταφρονείν | , , , , , , , , , , , , , , , , , , , | 22 |
| | μαρτυρομένης | " | 29 | μαρτυρουμένους |
| | αὐτῶν | αὐτὸν | 7. 79. | ,, |
| | γιγνομένων | | γινομένων | |
| c 21 | οί πλουτοῦντες | | om. of | |
| 0,21 | αὐτοὺς προσέβλε | - αὐτοῖς πο. | 25 | . ,, |
| | ψαν | | ", | . " |
| | [πόρρωθεν] | πόρρω | πό | ρρωθεν |
| | καὶ ὑποκύψαντα | 22 | ,, | om. |
| | μηδὲ | ,,, | .μὴ δὲ | 27 |
| c.22 | .πολὺ | πολλὺ | 77 | |
| | πύκλω | ,, | χύχλω · | ************************************** |
| | και μικοολογίαν | | ρολογίαν | 22 |
| | κατακλιθέντες | κατακλειθέντες | | " |
| c.23 | .αλτούς ξχείνους | αλτοῖς ἐκείνοις | σύτο | ις ξαείνους |
| Ç. . | αλτίους | αλτίοις | | 4.1 |
| | θ αυμάσωσι | " | ,, θαυμάσωσιν | 33 |
| | ξμπλήσωσι | | ξ μπλήσωσιν | ., ., ., ., ., ., ., ., ., ., ., ., ., . |
| | προσείπωσι | 27 · · · | προσείπωσιν | , |
| | ξθελοδουλείας | ,, Εθελοδουλίας | | " Εθελοδουλίας |
| | μηδ' | | μη δ' | |
| | ἀνόνητον | ἀνόητον | b, ἀνόνητον | 39 |
| | διὰ τὸ πλουτεῖν | | διὰ τοῦ πλουτεῖι | 29 277 |
| | , | " | | 52 53 |
| 4 | ταύτη | 79 | ταυτη | 22 |
| 6: | ล้yoบธเ | ,72 | นี้ของชเข | " |
| C. 24 | . ὅταν | 59 | δτ' ᾶν | and the state of t |

| Ed. Teubn. | Cod. Vat. 87. Cod. Vat. 90. | Cod. Marc. 434. |
|-----------------------|--|--|
| c.24. παραγγέλλουσι | ,, in marg.b παφερχο- | · · · · · · · · · · · · · · · · · · · |
| 25 | μένοις | |
| c.25. πολάπων | καλῶν | |
| ἆσαι | ,, ા 🐇 a, તૈંગલા b, તાંગલા | " |
| γοῦν | " γ' οὖν | ٠ 99 |
| _. αύτὸν | αὐτὸν | 29° - Å |
| c.26. πράττων ταῦτα | ,, το | αῦτα πράττων |
| δέων | ,, δέον γενική τ | 59 |
| ποιεῖσθαι | ποιῆσαι ,, | × . ,, |
| δς γε | , ώς γε | *. '59 |
| διειληφώς | " in marg.b ὑπειλη- | 99 |
| | φώς | |
| νόμφ δὲ | ,, and add.b, de | , i i i j. |
| τὴν χοῆσιν | 23. β ομ. ου | χρήσιμον |
| νομιζόμεθα | νομιζόμενοι ,, | ,,, |
| κάπειδὰν | ,, καπειδ' ἄν | >> |
| c.27.παρήνει | ,, παρήνει | 11- 11 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 |
| μηδ' | μήτ | |
| ποιεῖν | ποιεῖν οἶμαι ,, | ,, |
| δοιζομ έν ους | ,, ώ | ρισμένους |
| έορτὰς | καὶ ξορτάς | |
| ποιῆσαι | ποιήσειν | |
| ἀμέλλητον | α_{L} | ιέλητον |
| καταγυμνάσωσι | ,, καταγυμνάσωσιν | |
| δεῖν | οὐδε | ĩv |
| | b, in marg. ἀνυπο- δητῖν | |
| c.28.χοτναι | om. | " |
| τὰ παρὰ δ. | | παρὰ δ. |
| ἐπειδη | ἐπεὶ (1) (1.11 - 1.1 | |
| ἀμεταστ <i>ο</i> επτὶ | ,, a, μεταστρεπτί b, ἀμεταστρ. | Open Say |
| δ ^α ον | ο δάον | . 59 |
| c.29.διεξήει | ,, διεξήει | " " |

| Ed. Teubn. | Cod. V | at. 87. | Cod. | Vat. 90. | Cod. M | larc. 434. |
|----------------------|---------------|---------------|------------------|------------------|---------|------------|
| ώς αληθως | om. ώς | | | ,, ,,,,,, | | ,, |
| .30. διαθήκας | | , 13.6 | διαθήκη | s (sic) - | | 22 |
| προήχθην 🌞 | . 33 | , * | a,προήχ ήχθηι | ιθη b,προ | D+ | " |
| οί δ' ἄλλο τι | " | | 100 | . 0 | m. | |
| εὐήθεις | " | 6.5.6 ° | εὐηθείς | | | " |
| .31. τούτοις | 95 | , | | ** | αὐτοῖς | |
| τὸ πολυτελές | , ,, | , , | | ,, | om. τὸ | |
| κρόκων τε | 99 | , 2 | χρότων : | τὲ | | 1) |
| τοὺς | τοὺς δὲ | | | ,, | | " |
| μέσου | . ,, | | | ,, 1 | μεσει | |
| ξμπιπλαμένους | ,, | | ξμπιμπ. | λαμένους | | 27 |
| τὸ δ' ἐν καιρῷ | . 21 | | των δ' | εν καιρῷ | | ,, |
| μύρα | ,,, | | μῦρα | 1 | - | " |
| μηδὲ | . ,, | | μὴδε | | | 73. |
| ζσασι | " | | ἴσασιν | | | 22 |
| συγχέουσι - δη τὸ | | | | ** | om, sed | . in marg |
| | , , | | | " | adscr | ** |
| τῆ τουφῆ | τη̃ om. | | | ,, | | 72 |
| αὐτῶν — πατεῖν | om. | | | 22 | | 22 |
| αύτῶν | . , | , | αὐτῶν | | | " |
| χωμφδίαις | 3 | | χωμωδί | αις | | |
| τὸ τοιοῦτον | 7 | | τοῦτο | ^ | | ·" |
| .32. ×ἀ×εῖνο | 9: | | | xůx | εῖνα | _ |
| ήτιᾶτο | | | ήτιᾶτο | 4 | | ,, |
| c.33,xἀxείνους | | | κακείνο | υς | | " |
| αὖ | oขึ้ ง | | | | ้อขึ้น | ,, |
| ἀπέφαινε | | | | ύπε | έφαινε | _ |
| γοῦν | 2: | | γ' อชี้ข | | | 1 |
| είνεχα | /- | | εἶνο | | | 27 |
| πάντα | · · · · · · | | xat | | | |
| εφ' δσους ὁ μή- | bis script | um | |)) | | " |
| χιστος | | | | | | |

| Ed. Teubn. | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. | Cod. Marc. 434. |
|--------------------|---|--|---|
| γιγνομένην | γινομένην | e de la companya del companya de la companya del companya de la co | · · · · · · · · · · · · · · · · · · · |
| ξστι | | εξστιν και και το | ,,, |
| c.34.γάο τινας | 1 2 1 | γὰρ τινὰς | · " |
| ύπερβαίνειν | ύποβαίνειν | · ,, | ὑποβαίνειν |
| χ αινότατον | , , , | χενώτατον | " |
| βαδίζουσι | | βαδίζουσιν | |
| μηδὲ | ,,, | μη δὲ | 99 |
| c.35.ταῦτά τε | , , , | om. τε sed. addit. | om. |
| καὶ πεφοβημένος | om. xai a a a | . 25 | om. καὶ |
| ελλίγγω | , ' , ' ' | ελλίγγω b, λλίγγω | . 22 |
| ίδοῶτι 🔭 | ίδοῶ (sic) | , ,,, | . ,, |
| ήμά οταν ε | διημάρτανε | 22. | διημάρτανε |
| εδά κουον | ήμάρτανον | 77 77 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 | , |
| έμα | , | καμὲ 🕟 🔻 | · |
| ώδε 💮 | ₩:mz | a, ῶδε b, ὧδε | . 22 |
| περί 💮 📜 | πως | , | . 99 |
| c.36.ἀφιᾶσι | · | ἀφιᾶσιν . | |
| διελθόντα | • • • • • • • • • • • • • • • • • • • | a, δι' ελθόντα b, δι ελθόντα | , ý |
| μόνον 🧳 👾 | n , 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, | 5 m | μόνφ |
| ἀπέλειπεν | ἀπέλιπον | ἀπέλι | πεν |
| ύπεναντίως | απεναντίον | | . , ,, |
| πρὸς Τη Απολά | 5 g = 1 1 5 5 5 1 1 1 | πρὸ | , ,,, |
| πληγήν | την πληγήν | | . ,,, |
| ἔντολῆς | | εμβολής | |
| ε.37.γίγνονται | γίνονται | 195 | · • • • • • • • • • • • • • • • • • • • |
| ἐπειδὰν | | ะ πειδ' αν | |
| τοῦτο | | τούτω | |
| ἔντόνως | εὐτόνως | 200 m m m m m m m m m m m m m m m m m m | · · · · · · · · · · · · · · · · · · · |
| τοῦ διελθεῖν | 2277 1 | ς, τοῦ μὴ διελθεῖι | |
| τοῦτο τοι | τούτω τοι | | ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,, |
| ήσυχη | , , , , , , , , , , , , , , , , , , , | έσυχ ῖ | |
| την ψυχην | | ** | om. |

| Ed. Teubn. | Cod. Vat. 87. | Cod. Va | t. 90: 👾 Cod. I | Marc. 434. |
|-------------------------|----------------|--|--|--|
| οΰτως | " | | οΰτω | |
| τι | ο ι | | γι τοι | |
| φόως ἄνδρεσσιγέ- φ | ράος δὲ γένηαι | Jan 1 5 | om. ἄνδρεσσι | |
| νηαι | | | · 10 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 | |
| τοῦ πάθους τ | ῆ πάθει? | " | | 29 |
| $\delta \hat{\eta}$ | 9, | | δè | |
| υπην | 22 | $\dot{v}\pi$, $\dot{\eta}\nu$ | | 22 |
| .38ETAI. | luz. | ,, | | ,, |
| λυττώντων | | | λυσσώντων | |
| εν τῆ μανία | 20 | αὶ αὐτοὶ ἔν | τῆ μανία | S. Harris & |
| διαθώσι | ·: 22 | $\delta\iota\alpha\vartheta\tilde{\omega}\sigma\iota\nu$ | S. 11 | ,, |
| γίγνονται γ | ίνονται | ,, | | ,,, , |
| τι τ | | · | | 20 |
| πολυγονείται π | ολυγονητικη | ; ; ; ;; | | 39 ." " |
| γίγνεται γι | νεται | | | 22 1 2 |
| AOYK. on | n | | | " |
| oบ่ <mark>ะงบั</mark> ง | .27 . | . อช้ | | ,, (1,1) |
| ποινήν | ,,, | χ οινάν | | 59 " : K. " . |
| AOYK on | n. | . 22 | | 99 1 2 2 2 2 2 |
| τὸ τοῦ ἄρα Τη- τὸ | ο τοῦ Τηλέφοι | υ ,, | | , 20 July 18 18 18 18 18 18 18 18 18 18 18 18 18 |
| λέφου | ἄρα | | | 2. 1 |
| ETAIP A | YK. | . 4 22 | and the second | 22 |
| ∆OYK E | T. | | | 77 |

GALLUS.

| | Ed. Teubn. | Cod. Vat. 90. | Cod. Marc. 434. |
|--------------|------------|------------------------|----------------------------|
| . 1. κάκιστε | | 22 | ὧ κάκιστε |
| ονείρατι | | ονείρω (i subscr. om.) | ονείοω |
| γεγωνὸς | • | " | γεγωνὸν |
| σοῦ | | " | om. sed. recent. manu add. |
| διαφύγο | ιμι | " | διαφεύγοιμι |

| Ed. Teubn. | Cod. Vat. | 90. Cod. Marc. 43 |
|--|---|------------------------|
| ἀποπηγνύντι | ἀποκναίοντι | _ 99 |
| ἀμέλει σε | supscr. αλιέλε ευθύς σε | ι σε εὐθύς σε |
| νῦν γὰο | supr. γὰο νῦν δὲ | บับ ชิย |
| προλαμβάνων | | φθάνων |
| αν δυναίμην | · | om. äv |
| ώς ἔχοις | ~ ` ~ •99` . | ώς έχης |
| ξπορθοευόμενος | er eksil 📶 | όρθρευόμενος |
| · ผิงบัยเงา โดย สาราชาวาราชาวาราชาวาราชาวาราชาวาราชาวาราชาวาราชาวาราชาวาราชาวาราชาวาราชาวาราชาวาราชาวาราชาวารา | supscr. ν | ποοανύειν |
| ην. Prince the transfer of the second | η ανίσχειν | ή |
| πρίν ήλιον ἀνίσχειν | ἀνατεῖλαι ἥλι | ον ἀνατεῖλαι ἥλιον |
| ξογάση | εξεργάσαιο | ξογάσαιο |
| πρὸ ὁδοῦ ἔση τοῦτο ἐς | | โท ริชากร |
| τοῦτ' | | τοῦτο |
| . 2. ἀνθρωπικῶς | | ἀνθρωπίνως |
| άλεπτούων | | ό άλεκτούων |
| τοιοῦτον | | τοιοῦτο |
| ύμῖν | ύμῶν | , ,, |
| αποτρέποιτε | οιτ in rasura | άποτρέπειτε |
| τὸ δεινὸν το Τοργανίο | supscr. | om. |
| દેપ ભેંદુ મનો | καὶ ἐν οἶς | · εν οἶς om. καὶ |
| ἀνευ | · • • • • • • • • • • • • • • • • • • • | om. sed. suprscr. |
| προεθέσπιζε | προεθέσπιζει | ν ,, |
| σύντε τη του συ | σὺ νῦν | , |
| ε λάλησεν το φηγός | ελάληο | σεν ώσπες ποτε ή φηγός |
| η Δωδώνη | , a + 1 + 1 (T | . ἐν Δωδώνη |
| ξ μαντεύσατο | 1 % | ε μαντεύετο |
| ήμιεφθα | φθα ἡμίοπτα καὶ | ξφθὰ ἡμίοπτα καὶ ξφδ |
| λαλιστάτου | | καλλίστου |

| Ed. Teubn. | Cod. Vat. | 90. Cod. Marc. 434. |
|---|--|-----------------------------------|
| τάλλα | | τὰ ἄλλα |
| ἀνθρώπων | | ἀνθρωπίνην |
| οὕτω | | οὕτως |
| 3. πρός με | • | πρὸς ἔμὲ |
| εὶπὲ δ' | | om. d' |
| εἴτι | η τι | η τίνι |
| αὐτὸ | | αὐτὰ |
| τοίνυν | | om. |
| παραδοξότατόν σοι λόγο οΐδ' ὅτι λέγω | ον εὖ παραδοξι | ότατόν σοι εὖ οἶδ' ὅτι λέγω |
| τι | supraser. | om. |
| τοιοῦτον | ν τοιοῦτο | τοιοῦτο |
| ξυμπίνοι | | συμπίνοι |
| ξυγκωμάζοι | | συγκωμάζοι |
| οπότε | The state of the s | εἴποτε |
| καὶ ἐπειδη | | om. zaì |
| τὸν "Ηλιον μάλιστα | , , , | μάλιστα τὸν "Ηλιον |
| ξείποι | " | <i>ξξείπη</i> |
| άεὶ | 99 S | om. |
| ἀνίσχοι | 99 | φαίνει |
| οΰτω | 29 | οὕτως |
| | πεποίητο | |
| πεποίητο | μεμηχάνητο | μεμηχάνητο |
| ές | · · | εὶς |
| ώς ἔτι τῆς πόρυθος | ως (in marg. 90 ως ἔτιτῆ | ς άντι τοῦ πράνους ἐς πόουθος) |
| χαλ διὰ τοῦτο | | om. zal |
| αΐσθησθε | αἴσθηστε | *** |
| ανελευσόμενον - | | ἀνατέλλοντα |
| tire to operor | in marg. 90 avele | |
| αὐτοῦ | , , , , , , , , , , , , , , , , , , , | om. |
| 4. τὸ δ' | | τὸ δὲ |
| γέγονε | | ξγένετο |
| | | |

| Ed. Teubn. | Cod. Va | t. 90. Cod. Ma | rc. 434. |
|--|---------------------------------------|--------------------------------|-------------------|
| ες άλεκτο. | _ | εὶς ἀλεκτ. | |
| ξθέλω | ,, | 1 9 ελω | |
| ἀχούεις τινα Πυθ. | | ίσθα ἀρα τὸν Πυθ. | |
| Μνησαρχίδην Σάμιον | | om. | |
| κάκεῖν ο | κά κεῖνον | ุธิฆธุ์เขอ | |
| τον ἄνθρωπον | | om. τὸν | |
| ὧ ἀλεκτουών. ΑΛΕΚ ΄ κεῖνος | Ε- Άλε | κτο. ώς άλεκτουών έ | χεῖνος |
| παῦ' | | παύου | |
| હેંγαθέ | ,, | હેં તેγαθέ | |
| τοῦτ' αὖ | | ταῦτα | |
| τερατωδέστερον | | τερατωδέστερα | |
| δμως | " | om. | |
| Ταναγοικὸς | ικὸς Ταναγοαῖος | Ταναγοαίο | os |
| εν σοι αλλότοια | , , , , , , , , , , , , , , , , , , , | άλλότοια έν σοί | |
| ก็หอง พร อไซ ขิน รับพง | <i></i> | ώς οἶσθα ἔχων ἦχοι | , |
| μέλλησας | ,, | μέλησας | |
| ή | in ras. | σὲ (?) | |
| ἄλλφ | · · | ἄλλο | |
| Πυθαγόρα ὄντι | ,, . | Ιυθαγόρε | ιόν τι |
| παρανενομηκέναι | νενομηκένα παρανεν | suprsc. νενομικένι ομηκέναι | χι |
| βεβοώκεις | | ξδηδόχεις | |
| 5. ὀ ονιθική | | καὶ ὀονιθική | |
| πλην | · | om. | ` |
| ξλλ' · | " | dllà | |
| δπως | | πῶς | |
| οΐοις | οΐοις ὅσοις | | |
| βίοις πρότερον εβιότευσα | ξβιότευσα α βίοις | ποότ. ποότεοον βίοις | <i>ξβιότευ</i> σο |
| ατινα | suprascr. | om. | |
| έκαστης απολέλαυκα | | ἀπολελ. ἐκάστης | |

| Ed. Teubn. | Cod. Vat. 9 | 0. Cod. Marc. 434. |
|-------------------------------------|--|--|
| υπερήδιστον | Lucia 1 | ήδιστον |
| πότερα | ···· • , | πότερον |
| TIS | A Section of | δστις |
| λόγος | · · · · · · · · · | λόγος φησίν |
| où d'è | οὐδ ' | , · · · · · · · · · · · · · · · · · · · |
| οὖτω | 7.00 | οὕτως |
| Es | εἰς | 27 |
| youv | 27 | oขึ้ง |
| ळेटर अस्तर व्यवस्थात | ผิσโข | . 21 |
| παρεϊχέ μοι | 7 | ταρείχετό μοι |
| τὸν ἔρωτα φης | 4 | τον ξρωτα |
| τοῦ | · · · · · · · · · · · · · · · · · · · | rec. m. add. |
| ως φασι | ως φασίν | ,, |
| ενδιατρίβει | διατρίβει | 299 mary 1 1/2 m |
| οὖτος | - **** | οὕτως |
| σοι | *** | om. |
| μοι | supraser. | om. |
| τὸ νῦν | τὸ suprascr. | τὸ om. |
| | πεμπόμενος | |
| πεμπόμενος | πετόμενος | πετόμενος |
| μόνας | n-make to a | om. |
| | <i>ξξίασιν</i> | The second secon |
| ξξίασιν | ξχφοιτῶσιν | ξχφοιτῶσιν |
| αὐτὸς | " | om. |
| χουσοῦς | and some of the same of the sa | χουσός |
| χουσᾶ | | καὶ χουσᾶ |
| χούσεια | α χουσίου | χουσίου |
| , χουδεία τ | τν καλόν | |
| οΐαν | η οίαν | " |
| yáp : FIA (12 CS) | supraser. | 39 |
| el . | suprasor. | εἴπερ |
| | _ 5 | |
| τοῦ βιβλίου κάλλιστον τι ἀ μάτων | in marg. Cod. | λλίστου τῶν ἀσμάτων 90 τοῦ |
| or entitlement shift a contain | βιβλίου χ. τ. | |

| Ed. Teubn. | Cod. Vat. 9 | Cod. Marc. 4 |
|-----------------------|--------------------------------|---|
| τοῦτ' αὐτό | | αὐτὸ τοῦτο |
| ήδη | | om. |
| ἐ χέλευε | ะี xé levev | ,, |
| τεινήσας | " " | πεινάσας |
| ที่หะร | | ήχεις |
| , દેપ છે પેડ | supraser. | om. |
| διὰ | | χατὰ |
| απαντ α | | πάντα |
| άναπλάττοντα | | ποοάγοντα |
| ἀναμαρυχώμενον | ,, | άναμηρυχώμενοι |
| πλουσίω | " | πλησίω |
| χ αταισχύνοιμι | | ατασχύναιμι |
| | έν τοιβακκώ | |
| σὺν τριβαχῷ | εν πενιχοωι | έν πενιχοῷ |
| . สงี้ 9 เร | ι in ras. | αὐτὸς |
| ξστι | | ξστιν |
| πλευρίτιν | πλευρίτην | " |
| τὸ ἄχοι | τὸ suprascr. | τὸ om. |
| τοῦ λουτροῦ | τοῦ supraser. | τοῦ om. |
| αλῶνα | ι in ras. | ἀγῶνα |
| μέγιστον | | μήχιστον |
| ἀπορρύψας | 22 | άπορρίψας |
| ἄπειμι | ἄπειμι ἀπέοχομαι | ἀπέοχομαι |
| 0.อีโอร ซึ่ง | | ῶν ὅλος |
| γε | δὲ | · • • • • • • • • • • • • • • • • • • • |
| έχων ἀφίκετο | ἀφίχετο ἔχων | ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,, |
| દે ઝર્રાત્ર | έθέλοις al. m. co in έθέλης | rr. & && lois |
| Εὐκράτης | | ό Εὐχράτης |
| παρ' | παρ' πρός | ποὸς |
| τι | | τί σοι |
| λέγων | | om. |

111.

| Ed. Teubn. | Cod. Vat. 90. Cod. Marc. 434. |
|---------------------------------|---|
| ξσήει χειραγωγῶν τὸν μόπολιν | Θεσ- εῖσήει χεῖρας ὀρέγων αὐτῷ |
| ξπερειδόμενον | ξπερειδομένω |
| · 0 0 v | om. |
| κελεύσω | κελεύω ,, |
| ξστιασθαι | ξστιαθηναι |
| ἔχοις , | έχης |
| ξσήειν | ελσήειν , , , , , , , , , , , , , , , , , , , |
| πρῶτον | ποῶτοι ,,, |
| μὰ Δία | ,, νη Δία |
| ύποκατακλίνουσι | κατακλίνουσι κατακλίνουσι |
| | suprascr. $\dot{v}\pi o$ |
| δεῖπνον | suprascr. om. |
| μεταξὺ | supraser. om. |
| τις ήν | supraser. om. |
| αλλ' εμε | άλλὰ ἕν με |
| τοιαῦτα | καλ τοιαῦτα |
| συνείζει | συνήρει |
| τοιαῦτο | ,, τοῦτο |
| . ઈદે મું ઉગ | om. ἤδη, in marg. ἄ- δὴ πουε δὲ ἤδη καὶ |
| ὁ κληρονόμος | " / om. ó |
| | τι |
| τε . | τε ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,, |
| าทุ้ง ธันธ์เงอบ | ξκείνου, (την in marg. om. την |
| 36 | adscr.) |
| ξξημμένος | ξξημμένους |
| άρτι | supraser. om. |
| έσεχομίζετο | ελσεχομίζετο συνεχομίζετο |
| φέρεσθαι | φέρειν |
| διασχεδάσας | om. (in marg. ὑπηνέμιον |
| | φέρεσθαι παρεσκεύ- |
| | ασας διασχεδάσας) |
| τριέσπερον | ,,, , , , , , , , ως τ ριέσπερον 8* |

| Ed. Teubn. | Cod. Vat. 90. Cod. Ma | |
|---|------------------------------|------|
| . τῶν βοστρύχων ἔξημμένος | ε ξημμένος των βοστούχο | υν |
| ούτω | om. | |
| μαλλον η χουσοφορείν | om. | |
| και τότε | om. xal | |
| ἀναδεδεμένος | αναδεδεμένους διαδεδεμέν | υς |
| διαγωνίζεσθαι | έχων διακινδυνεύσειν | |
| ό "Ομηρος | " om. ó | 6 |
| συναναπεπλεγμέναι | γ in ras. συναναπεπ | λασμ |
| πατήρ άπάντων ἀνδρῶν κ | αὶ πάντων θεῶν πατής καὶ ἀι | δρῶ |
| · ઉ εῶν | | |
| όπότε | ,, ὅςποτε | |
| Es and the second | εὶς | |
| δήπου | ,, ἤδη που | |
| τέγους | ,, στέγους | |
| αν παρή το σου Είν | ξὰν π. | |
| προσάπτων | προς in ras. συνάπτων | |
| • | ησα | |
| ι,ήψησα έν κατα | ήψουν ήψουν | |
| τεμάχη | τόμους | |
| μάλην | μάλης | |
| ω αλ / · · · · · · · · · · · · · · · · · · | ω supraser. | |
| μόνον δ | δ μόνον | 1 |
| Δημύλος | Δοιμύλος ,, | |
| Σίμωνός έστι καὶ νῦν έκε | ĩ- suprascr. voç kotı om. | |
| νος δ | καὶ νῦν ἐκεῖνος | |
| τούτω (ονοκοιοι στο | suprascr. om. | |
| ήδη | ου, υ, οτι | |
| αὐτοῦ | ,, αὐτοῦ καὶ | |
| αὐτὰς Αρελ Με Αρελ Αρελ Αρελ Αρελ Αρελ Αρελ Αρελ Αρε | ,, ταύτας | |
| | αναρτήσειν ξαυτάς | 2.5 |
| άναρτήσειν έαυτας | ลิขะโรเข ลบาลิร ลิขะโรเข ลบั | τας |
| ἀμόρφους | αμορφοτέρους | |
| δεξίωμα | ελάγει της δεξίαμα | |

| Ed. Teubn. | Cod. Vat. 90. | Cod. Marc. 434. |
|--|----------------------|---|
| 15. ύμῶν ἀθλιώτερον | , , | άθλιώτερον ήμῶν |
| παντὸς | expect to the second | ταντος |
| οΰτω | 2) | οὕτως |
| προάγη | π | οράγει |
| τοῦ Εὐφ. | τοῦ suprascr. | τοῦ om. |
| και ίδεῖν και παθεῖν | εδεῖν καὶ supraser. | καὶ εδείν om. |
| 16. ην τινα | ην supraser. | τίνα |
| οὐδὲ | οὖτε | . " |
| v v v v v v v v v v v v v v v v v v v | | οὖτε |
| ἔπειτ' | 1 | πεὶ δὲ |
| τοῦτό μοι — καὶ μάλα Μ. | 22 | έγὼ δὲ ποό γε τούτου ὧ θαυμάσιε |
| τίς οὖν τ̈́ν | ,, | om. ov |
| εἶτα | suprascr. | om. |
| • หลิง อิโเทล | καν supraser. | ολίγων, om. κᾶν |
| ημειν | ει in ras. | η̈́κων |
| τόνδε | | om. |
| ελκός δὲ | 8 6 | τκὸς γὰο |
| ἀπάγξομαι | - 22 | πάγχομαι |
| 17.ξπ' 'Ιλίω | | ν Ἰλίφ |
| Μενέλεω | Μενελάου | Μενελάω |
| | μητος | |
| ãoixos | นึงเหอร | . 59 |
| εξειργάζετο | हें दें | εργάσεται |
| μοι πρώτον | ω̃τ in rasura | ποότεοόν μοι |
| εγώ δε | 22 | om. dè |
| μήτε τὸν Αἴαντα | " | om. μήτε |
| μέγαν — οὕτω | "" | om. |
| τὰ δὲ ἄλλα | 70 | άλλα δὲ |
| ήλικιῶτιν. | ήλικιώτην | , ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,, |
| ~ | ν | ~ |
| πρώτον | ποῶτος | πρῶτος, |
| ood and the second of the seco | | δ δè |
| τί δαί 🐣 | | τί δὲ |

| Ed. Teubn. | Cod. Vat. | 90. Cod. Ma |
|---------------------|--------------------|-------------------------|
| οὐδὲν | | οὐδὲ |
| αποιβώς ουτω | | οΰτως ἀχοιβῶς |
| δορατίω | | δόρατι |
| Μενέλεως | εω corr. ex αο | Μενέλαος |
| .τάληθές | | τάληθῆ |
| oပ် d'è | " · · · · | <i>ဝပ်</i> δ' |
| nai es Aiy. | καὶ εἰς Αἰγ. | Els Aly., o |
| ἐς Ἰταλίαν | | εὶς Ἰτ. |
| οΰτω | οΰτω c. ras. | οΰτως |
| η̃γον | " | ที่งื่อข |
| τὰ τοιαῦτα | | ταῦτα |
| ύπὲρ | | περί |
| έχοῆν ὀπνεῖν | 27 | ο δχνεῖν χρη |
| ἔτ' | , | om. |
| 2.01 | ουδὲ | |
| ov d'è | χ αὶ | χαὶ |
| άλλὰ | | άλλ' |
| ταὐτὸν | | ταὐτὰ |
| σεμνότερος | | καινότερος |
| καὶ | " | zãv |
| σὺ ἐν τῷ μέρει | in rasura | συ om. |
| où | in ras. | om. |
| ἀπολιμπάνεις | | ἀπολιμπάνοις |
| τίνας | | τίνα |
| | ξν | |
| έν | σὺν | σὺν |
| γενναιότατε άλεκτο. | | λ. γενναιότατος |
| συνῆσθα | συνεῖς συνῆσθαι | |
| εχύεις Εχύεις | o o rijo o u r | χύεις " |
| ะั _ย เ' | ". | ξρια |
| ἔς ἔμ ὲ . | | εὶς ἐμὲ |
| ές έχείνους | | εις εμε εὶς ἐχείνους |
| ซ์ องึง | " | τίς οὖν |

| Ed. Teubn. | Cod. Vat | . 90. Cod. Marc. 434. |
|---------------------------------------|-----------------|-----------------------|
| πότερος ὁ βίος ἡδίων σοι | πότ | ε ήδίων ὁ βίος σοι |
| $\tilde{\eta}\sigma \vartheta \alpha$ | ή̃ς, add. θα | า้า ว่า ทุ้ร |
| Περικλῆς | | ό Περικλης |
| δρᾶς | όρᾶς οἶθας | οἶδας |
| σὺ μὴ | μὴ σὺ | |
| ξ θέλοι | , , | θέλοι |
| Mix. | | ω̃ Mιx. |
| ξς μαχράν | _ | είς μακοάν |
| ώδινοῦσαν | | ώδίνουσαν |
| γοῦν | _ | o ขึ้ง |
| λαμπρόν πολλ. | | πολλ. λαμπο. |
| . Tís dè | _ | om. dè |
| Διοσχόρω . | ω Διοσκόροι | 22 |
| μαχρόν δ' | | om. d' |
| τοιούτφ | | om. |
| άλλοις | in marg. add. | om. |
| σοῦ | ,, | om. |
| έπὶ — θαυμάζοντος | suprascr. | om. |
| αὐτῶν | suprascr. | om. |
| γέλας | -ας ἐγέλασας | ἔ γέλασας |
| ύπερευδαίμονα είναι τὸν | supraser. | ύπερευδαιμονείν αι |
| πλοῦτον | | τον πλούσιον |
| χαὶ εἴ τι | | χαίτοι τί |
| χαίροις | | χαίρεις |
| ἥντ' | | ήντε |
| $\tilde{\eta}$ $\Delta \sigma \pi$. | | ἤντε ᾿Ασπ. |
| ταῦτα ἐγὼ ΄ | | εγώ ταῦτα |
| ขบิง | . ,, | om. |
| άλεχτουόνα | őνα in ras. | ἀλεκτουών |
| πάντων | | άπάντων |
| σχεδον . | | σχεδον ήδη |

| Ed. Teubn. | Cod. Vat. 90. | Cod. Marc. |
|---------------------|--------------------------------|---------------------|
| r̃σθα . | oเื้อง | α |
| 0~ | βιοῦσιν | |
| βιοῦσιν | πλουτοῦσιν | πλουτοῦσιν |
| <i>ોઈ ં</i> વ્ | \boldsymbol{n}_{int} | <i>λδία</i> |
| προσελαύνουσιν | ποοσέλαυνουσιν Επελαύνουσιν | επελαύνουσιν |
| ξμβαλόντες | <i>ξμβάλλοντες</i> | . ,, |
| έαυτοῖς | αύτο | |
| τειχέων | τειχά | ŏν |
| δσα | 29 | en en |
| ήνπεο | ήντι | |
| ξσφέρειν | ελσφέρειν | "" |
| ές σωτηρ. | εὶς σω | |
| ό στρατηγ. | ó addit. | o omiss. |
| 2. ξς ξακλησίαν | els éxxx | ησίαν |
| τυραννήσεις | τυραν | veïs · |
| ώς έχοις καὶ ἀγῶνας | om. | |
| πονοῦσι | πονοῦ | σιν |
| καὶ δοκιμαστής | om | |
| τοὺς λίθους | τοὺς suprascr. | τοὺς om. |
| οὔτε δὲ | ovdè | οὔτε, οπ. δέ |
| οἴτε ληστὴν | οὐδὲ ληστὴν | ,, |
| διορύξας | ὀρύξ | ας |
| τοσαύτας | τὰς | |
| διαμεριζόμενος | λογιζόμ | ιενος |
| έχων τὸν μισθόν | τὸν μισθ | |
| Κοομμόων | ,, | Κοομύων c. ra |
| σεαυτόν | 22 | σαυτὸν |
| 3. πρὸς | supraser. | om. |
| γάρ | 99 | om. |
| ἀμέλει | ωστ | 8 |
| πρόσεισιν | ξπιβουλ | εύει |
| ἀνεπήδησας | αναπήδησας corr. al | |
| 101000 | m. in ἀνεπήδησας | . , , |

| Ed. Teubn. | Cod. Vat. 90. | Cod. Marc. 434. | |
|------------------------|----------------------------|-------------------------|--|
| την ἄσην | $	au	ilde{\eta}$ doiri a | τῆι ἀστ. c. ras. in | |
| | | extr. litt. | |
| φοβηθείς | φοβηί | θείς σε | |
| μαχοὰ | ,,, · | μαχοάν | |
| ἔχουσι | ἔχουσιν | | |
| ταῦτα | ταῦτα αὖται | αὖται | |
| ξχείνων | | om. | |
| exervar | ,, α | OIII. | |
| ἀπόγονα | ἀπογοναί | ἀπογοναί | |
| πάταγον | in rasura | " | |
| | τὰ ναυάγια πανυ αλο; | ροὰ | |
| τὰ ναυάγια πάνυ αλσχρὰ | τας ναυαγίας αίσχο | ας τας ναυαγίας αλοχράς | |
| τὸ πῦρ | τὴν π | τυρὰν | |
| Διονύστος | , , , . | Διόνυσος | |
| καταδύσης | *αταλ | | |
| γραμματιστής βλέπηται | . , | γράμματα διδάσκη | |
| διδάσχων | ἀναγκάζων | ,,, | |
| 4. ποτε | on | | |
| τότ' | 711 | vòs | |
| τοῦ βίου ξαείνου | ะ ระย์ขอบ | τοῦ βίου | |
| ή | $\tilde{\eta}$ | " | |
| ἔνδοθεν | " | ἔνδον | |
| πάντη | πο | νυ | |
| τῶν πολ. | om. | τῶν | |
| 0.01/ | θαλάττηι | | |
| θαλάττη ἀνήριθμον | ανάρι Ανάρι | 9.4024 | |
| δ κοϊλος | , | • | |
| προπομπεύοντες | suprascr. προπέμποντας | om. προπεμπεύοντες | |
| nponounceories | $(\mu\pi \text{ in ras.})$ | ngoneuneoovies | |
| ἀγνοίας | ἀνοίας add. γ | ล้ขอในร | |
| τούτοις | ะ เการหรือ | ois | |
| ξποίησαν | <i>ξποίησεν</i> | | |
| κάκε (νων | ξαείνων | | |

| Ed. Teubn. | Cod. Vat. 90. | Cod. Marc. 434. |
|---------------------------------------|---------------------------------------|--|
| εχαστος έχτοσθεν | τὰ ἐ | εκτός |
| μὲν | ó | uèv |
| τις | 0 | m. |
| πάγκαλος | 27 | πάγκαλλος |
| ἔχ | add. | om. |
| τά γ' ἔνδον | τὰ ἔνδοθε | τὰ ἔνδοθεν |
| διαπεπερονημένους | πεπερο | νημένους |
| καὶ πηλὸν | om. xai | ύπόπηλον, om. καὶ |
| πολλήν τινα τοιαύτην | τοιαύτην | τινὰ πολλήν |
| μυγαλῶν | · · · · · · · · · · · · · · · · · · · | μυγαλεῶν |
| c.25. μοχλούς καὶ γόμφους 🗀 | γόμφους | καὶ μοχλούς |
| οίτινες | οίτιν | res elev |
| ἔοιχεν ὄντως τῷ χολ. | ἔοικε οὕτως κ. | ἔοικεν οὖτος κολ. |
| τὰ ἔνδον | " | και τὰ ἔνδον |
| åll' : | di di | làà |
| | σθαι | |
| διασχοπεῖσθαι | διασχοπεῖν | διασκοπεῖν |
| ἀπάντων | πάντων suprascr. α | |
| ό υίος | υίὸς supraser. ὁ | om. ő |
| πρὸς οὖς | in marg. add. | om. |
| άλλον | 2) | ἄλλον |
| άλλὰ κάκεῖνα — ψιθυρίζο τες | ov- in marg. add. | om. |
| μάλιστα τοὺς φίλτάτους | , , , , , | τοὺς φιλτάτους μα λιστα |
| ελπίζειν ηξειν | ที่รับบา | λπίζειν |
| ό μεν γοῦν | δ μεν in rasura | εγώ γοῦν |
| απέθανεν | • | ἀπέθανον |
| ällov | ν in ras. | άλλος |
| | | ος θάνατος |
| δμοιος τρόπος θανάτου c.26. κωνείω | χωνίω | |
| ñ αχογ. | | ,, ,, ,, ,, ,, ,, ,, ,, ,, ,, ,, ,, ,, |
| ή ακον. ό γοῦν κίνδυνος | " | ό δὲ χίνδυνος |
| σμιλίον | σμηλίον | |
| υμικιον | σμηλιον | 29 |

| Ed. Teubn. | Cod. Vat. 90. | Cod. Marc. 434. | | |
|---------------------------|-------------------------------|------------------------------|--|--|
| ἔστι | ἔνεστιν και ή | 4 22 | | |
| ἔχοντας | έχοντες | y 4 . 22 | | |
| γίγνεται | γίνε | ται | | |
| κενεμβατήσας | in marg. κενεμβατ. | προςχρούσας | | |
| ώς | suprascr. | om. | | |
| κοθόρνων | ξμβάτων, in marg. ποθόρνων | ξ μβάδων | | |
| ov | οὐχ | ì | | |
| ματὰ λόγον | 33 * * . | κατάλογον . | | |
| ἐ διδάξω | ω Εδίδα ξας | <i>ξδίδαξας</i> | | |
| 7,τοῦτον | " | τοιοῦτον | | |
| συμμεμεμτρημένος | μεμετρημένος supr. | | | |
| οψοποιόν | in ras. | ύψιπέτην | | |
| ή | και τἆλλα | | | |
| έννοεῖτε | ξπιτηδ | εύετε | | |
| ἔδοις | A · | om. sed. al. m. add. | | |
| 3. ίσως ταῦτα | 22 | ταῦτα ἴσως | | |
| - είπεῖν | λέγειν suprascr. ελ- πεῖν | λέγειν | | |
| ἀλλά μοι | άλλά μην | ἀλλὰ μὴν | | |
| τὸ ἐνύπνιον | τοὐνύπ | νιον | | |
| ξς | 99 , | εls | | |
| ข้อกูร | ίδο | is | | |
| χεχλεισμένων | κεκλειμένων | | | |
| εὶ μὴ καὶ | καὶ μ | ήν | | |
| γέ συ με ἀναγκάσεις | με συναναγκάσεις | με ἀναγκάσεις, om. γε σύ | | |
| τοῦτο ἐξαίρετον ἔδωχέ μοι | ξξαίρετον ξδωκέ μοι τοῦτο | | | |
| μοι | in marg. add. | ,, | | |
| MIK. | " | om. | | |
| δύο δ' ἔστι σοι τοιαῦτα | | δύο δέ ἔστι σοι τοι- αῦτα | | |

.27

| Ed. Teubn. | Cod. Vat. 90. | Cod. Marc. |
|------------------------|---|--|
| પ્રવા દૂરમુ | ἔχει, ν in ras. | ἔχειν, om. καὶ |
| ἀποσπάσαι | ι in ras. | ἀποσπάσας |
| ἄπαντα | 22 | τὰ πάντα |
| ἄπαξ | 22 (* - 5) | ἄπαν |
| παρεσελθών | παοελθών, suprascr. | παρελθών |
| αποτείνων | ἀποτείνων,τει ex corr | . ἀποπίνων |
| παρήγγειλε | παρήγγειλεν | |
| τινα | τι suprascr. | om. |
| ξογάζηται | ξργάσ | ηται |
| τοῦ τοιούτου — ἀπίωμεν | in marg. add. | om. |
| σοὶ |)) 4 | σὺ |
| άν | om. | Nº 3 - 100.00 - 22 |
| εἴη | αν ε | $\tilde{t}\eta$ |
| θάτερον | , , , , , , | θατέρου |
| μέρος | ras. | μέρους |
| .ήδη | $\delta \dot{\eta}$ | |
| άναπεπέτασται | . , · · · · · · · · · · · · · · · · · · | άνατέτραπται |
| Κλειδὶ | $\xi \pi \iota$ (ε et ι in ras.) | |
| ð. | δέ | |
| อีงอย | | όπό θεν |
| ὦ ἀλ. | " | om. å |
| α φ. | " | δ φ. |
| δλως | älle | |
| દોંઈદ | <i>ίδε</i> | ελδεν |
| έχχαίδεχα | έξκαι | δεκα |
| οἶμαι | om | |
| δλος | ős | |
| ξ ππῶνα | ξππ | TOV |
| | d d d | |
| ἄλλως | | |
| είχὸς δὲ | om, dè | 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1 |

| Ed. Teubn. | Cod. Vat 90. | Cod. Marc. 434 | |
|---------------------------|---|----------------------|--|
| μεγάλους | μέγα | μέγαν | |
| ωψωνηκέναι | " | ώψώνηκεν | |
| έλέγετο | - ··· · · · · · · · · · · · · · · · · · | έλέγετ ο δὲ | |
| ή | in ras. | om. | |
| ολων | ras. in ν | δλως (?) | |
| αὐτὰ | ,, | ταῦτα | |
| ἄπειμι | supraser. | om. | |
| σιώπα | σιώ | πησον | |
| διαφυλάττειν | φυλ | άττειν | |
| απαντα . | απ | τασαν | |
| μὰ Δί' | | μὰ δία | |
| καὶ ἐπιβουλεύομαι | suprascr. | om. , . | |
| ᾶν λάβω | ἀν | γαλάβω . | |
| 0. ὧ κακόδαιμον | ό κακοδαίμων | ี้ พลพอฮิลไนเดง | |
| δ' oὖν | 2 | v ๋ ov̄ัv | |
| διαγούπνει | ἀγρ | ούπνει | |
| παρὰ Γνίφωνα | in marg. add. | om. | |
| <i>ἴωμεν</i> | ras. | <i>ἴδωμεν</i> | |
| καὶ | om. | . 22 | |
| ανέωγε καί | in ras. | ανέωκται, om. κα | |
| 31.αὐτόν | ,, | τοῦτον | |
| ήδη | om. | . 22 | |
| χ αταλιπόντα | λι | πόντα | |
| κ υνόμυια ν | 1 | นบโลข | |
| 32.Εὐκράτην | " | εὐκράτη | |
| 2.4 | , 1/8 | 3 | |
| ἀνέωγε | άνεωηται | ἀνέωπται | |
| ξσίωμεν | , 99 . · | ελσίωμεν | |
| πάντα | ἄπαντα | | |
| ξμπροσθεν μικρόν | μιχοδι | ν ἔμπροσθεν | |
| 3/ | ώττεις | ĉarcionaro) são | |
| ονειρώττεις | ονειφοπολείς | ὀνειροπολεῖς γοῦν | |
| อ๊ อขึ้ง | 33 % | • | |
| Εὐχράτην | " | εὐχράτη | |

γεννητὸς

| | | -FF 01 21 21 | |
|-----------------------------|----------------|--------------------------|--|
| Ed. Teubn. | Cod. | Vat. 90. | Cod. Marc. 434. |
| κ αταπυγοσύνην | | χαταπυγοσύνη: | ν τινα |
| πασχη. τινα | τινα | suprascr. | om. |
| μοιχευομένην | | om. | |
| ἀπολοίμην πρότεροι | πρότ | ερον ἀπολοίμην ἢ τ | οιοῦτόν τι πείσομαι |
| νῦν μὲν ἡμέρα γὰρ | • | νῦν γὰς ἡ | |
| દેંડ લહેંગાડ | | εໄς α້ຳອີເς | |
| | ICARON | IENIPPUS. | |
| Ed. Teubn. | Cod. Vat. 87 | | Cod. Marc. 434. |
| Zu. Toubii. | dou. yau. o | (des \(\ell\) subscr. fe | |
| | | durchgängig.) | , |
| 1 | | σχεδὸν | |
| 1. που | | που | : " 22 |
| τὸ δ' | 957 | ή τὸ δὲ | |
| | | όδὸς ἂν | DAMES. |
| αν όδὸς | αν όδον | ἄνοδον | άνοδον |
| ξ πα χ ροῶμαι | " | ἐπ ᾽ ἀκροῶμαι | , 99 |
| σταθμούς τινας | " | June 19 39 | οπ. τινας |
| | | διεξιόντος | |
| ύποξενίζοντος | | ις ὑποξενίζοντας | " |
| θαυμάσης | 2,7 | θαυμάσης | · |
| λέγειν | " " | λαλεῖν | 27 |
| δή | om. , ~ | | . 25 |
| | | ἀνα - | |
| λογίζομαι | " | λογίζομαι | |
| ພ້ γαθέ | 27 | હે વેya <i>ગ</i> ર્દ | . » |
| μαχρόν τινα | 3.7 | · | μακοόν, γε |
| 2. δοχῶ σοι λέγειν | λέγειν δοχῶ σ | οι " | , ", ", ", ", ", ", ", ", ", ", ", ", ", |
| ἀφῖγμαι 🧌 | " | άφίγμαι : | 22 |
| πῶς ἂν | | consequences av or | m. |
| θεσπέσιε | ,, , .> | , | θαυμάσιε |
| | | | |

" in margine θνητός

| Ed. Teubn. | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. | Cod. Marc. 434. |
|--|---------------------|---|---|
| οὐρανιώνων 🛴 👸 | , ,, | οὐρανίων (ν in rasura |) ,, |
| et doxei | 727 | , | om. |
| ἀνάρπαστον | The second second | in marg. ἀνάσπαστον | 22 |
| εδέησέ | | εδέησέν | om. |
| ελελήθεις | 9 10 4 1 3 1 2 9 | ελελήθεις (ει ex η correct.) | • |
| 3. θαλάττης | | θαλάσσης | |
| καταπεσών | 22 | πεσών | ,, |
| ωσπερ τὸ Ἰκάριον | | ῶσπερ τ. Ἰ. ἀποδειξη | |
| ἀποδείξης | πεο τὸ Ἰχ. | • | ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,, |
| σεαυτοῦ | σῷ | ** | |
| ξχεῖνος | 99 % 6 3% (6 | η̃κεν in ras., apparen vestigia vocis ἐκεῦ | |
| | | νος et και addit. | |
| πτερορρυήσας | " | καὶ πτερορουήσας | 99 |
| αχήρωτα - | . 29 | 799 | ἀχήρατα |
| προσάγεις | 39 | " | om. sed su- praser. |
| μηδὲ | , | $\mu\dot{\eta}$ $\delta\dot{\eta}$ (sed η in ras.) | .* 27 |
| 4. ἀστεῖόν | ,, | ἀστεῖον | 10 se |
| παρείχε | " | παρείχεν | . " |
| ουτ' ἀρχὴν | , | οὔτε ἀρχὴι | |
| ἔτυχε | *** | ἔτυχεν | .,,, |
| τί | , ,, | őτι (add. ő) | 22 |
| ατοπά μοι | | ἄπιστά μοι ἄτοπά μοι | , , |
| διάξασα | διαίξασα | διά . ξασα (post. α | " |
| the state of the s | | litt. ı erasa) | " |
| 5. οὖτω | | οΰτως | , , , |
| τούτων ταῦτα ἕχ. | τούτων τὰ | τούτων seq. ras. 3 vel | τούτων τὰ |
| | έχαστα | 4 litter. ἕχ. | έχαστα |
| 78 | . 99 | 22. | om. |
| πᾶσαν | " | πᾶσάν γι | |
| οῦτω δη | 22 | οῦτω δὲ | 15 A 10 20 |
| μείζους | 99 | " | μείζονας |

| | 120 | rearomentp | pus c. 5-9. | |
|-------|-----------------------|---------------------|------------------------------|-----------------|
| | Ed. Teubn. | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. | Cod. Marc. 434. |
| | ξμοί γοῦν | ,, | ξμοί δ | ° oขึ้ บ |
| | | | α | |
| | ἀχόλουθον | " | ἀκόλουθον | 22 |
| | πείθεσθαί τε | om. τε | " | 22 |
| | περί τῶν ὄντων | | περί τῶν λόγων | · · |
| ÷ | τῶν αὐτῶν | τῶν ὄντων | ** | " |
| 0 | ~ : 5 1 | | τὰ | and the |
| с. б. | τοῖς ὑπὲρ | " | τοῖς ὑπὲρ | 99 |
| | ἐπεβάτευον | | ενε επεβάτευον | |
| | καὶ σχήματα | .* " | | " " |
| | | " | om. | |
| | ξ πιμετροῦντες | " | in marg. ἐπιδειχνύ- οντες | αναμετρουντες |
| . 7 | μύδοον μεν είναι | μύδρον εἶναι μ | 24 | |
| U. 1. | ξε ίσου | μουρονείναι μ | | " |
| | - | | <i>દેકું મું</i> ડ | |
| c. 8. | καταμαθείν | έχμαθεῖν | 22 | " |
| | πάμπολυ | " | . 22 | πάνυ πολὺ |
| | ποῶτα | πρῶτον | ,, | " |
| | ἀγέννητος | " | άγένη | τος |
| | τεχνίτην τῶν ὅλων | τῶν ὅλων τεχ | - ,, | ,, |
| | | νίτην | | |
| | ἀδύνατον | ,,, | in marg. add. οἶμαι | " |
| | ะ พงอยัง | " | ξπινο | าะเัv ` |
| | ανδρας | . ,,, | " | άνδρας εἶναι |
| | θαυμάσιε 🗎 | " | θαυμ | άσιε |
| | τοῦ πέρατος | " | ,, | om. τοῦ |
| | περιγράφουσι | <i>ξπιγ</i> ράφουσι | περιγράφουσιν | 27 |
| | παμπόλλους τινές | | παμπόλλους τινας | |
| | τῶν | " | τούτ | wv |
| | κατεγίγνωσκον | " | " | νατεγίνωσκον |
| c. 9. | εἶναι | " | " | om. |
| | τῶν ὅλων | " | ,, | om. |
| | δὲ ἔμπαλιν | ,, | ,, | δ' ἔμπαλιν |
| | δαψιλευόμενοι | " | δαψιλευσάμενοι sed | ,, |
| | | | | |

σα in ras.

| Ed. Teubn. | Cod. Vat. 87 | . Cod. Vat. | 90. Cod. | Marc.434. |
|---------------------|--|---|-------------|--|
| πολλοὺς — διελόμενο | ı " " | add. alia manu | | om. 337 |
| ἀπέφαινον 💮 🛴 | ἀπεφαίνοντο | F | | " |
| πρῶτον θεὸν | θεὸν πρῶτον | | March March | 99 - 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 |
| <i>θεότητος</i> | 99 1 ° | θειότητος (ει ή | in ras.) | 20 2 1 1 1. |
| ταῦτα πάντα | 22 | 22 | om. 7 | τάντα |
| 10. ἀκούσεσθαι | 22 | ακούσεσθαι,ad | d.σ al.m. | 27 (20) |
| απεγίγνωσκον | ἀπεγίνωσκον | ,,,,, | άπεγ | ίνωσχον |
| ₹ ₹ \$ | 22. | | εἰς | |
| καὶ ή ἐπιθ. | 57 | om. zai | | n 1 1 1 1 1 1 1 |
| διαρχέσαι | διαρχῆσαι | ******** | 1 42 | 22 |
| ανθρωπίνου | | , ,, | οὐρα | víov |
| προχωρησαι | 22 22 1 | " | χωρῆ | |
| | | | al. | m. ποο |
| τὸ πρῶτον | " | 22 | om. | |
| τῆς πτήσεως | om. $\tau \tilde{\eta}_{\mathcal{S}}$ | " | | 22 |
| ποᾶγμα | 12 | ζοημα | | *** |
| .11.ύψηλὰ | ,, , | | om. | Action 1 |
| ἀνω | άντειν | | ầν | Cade de seguido de |
| Φολόης | | | φιλόι | ne transfer |
| ช้ำ องี้ท | ** | . ,, | ovv | 13 - No. 20509 (w. 1 |
| • ἐχμεμελητημένου | 27 | . 57 | | λητημένου |
| 4. 4 4 4 | | | | νητημένου |
| ξγενόμην | 99 | | έγεγόνειν | |
| καὶ μετ' όλ. | 27 | · · · · · · · · · · · · · · · · · · · | om. zaì | |
| oliyov " | | | ολίγον δὲ | |
| ένεπιμπλάμην | | ž N | νεπιμπλάμην | |
| | . 10° 199 c (100) | 3 · · · · · · · · · · · · · · · · · · · | δρθῶς γὰρ | |
| δρθώς γε | 72 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 | 78 Y 1 | ορσως γαρ | The shall sell a |
| δλην | | ών δλην | | 29 |
| .12. θάλαττα | 7.7 | and the state of the | θάλασσα | |
| 'Ρόδιον | 22 | 4, | δοδίων | |
| αποστίλβων | a | 7 | ύποστίλβων | 1 . |
| ήδη μοι | 22 | _ | om. µoı | |
| Lucian II. | | | 9 | |

| | Ed. Teubn. | Cod. Vat. 87 | 7. Cod. Va | t. 90. | Cod. Marc. 434. |
|------|------------------------------|---|---------------------------------------|---|-----------------|
| | αύτοῖς | αὐτοῖς | S | All gard | |
| | τὰχα ἂν ἄλλο τι ῷήθη | ? , | ,ον , τάχα ἂν ἀλλ θης sic. | ήτν άλλ δ ὰ τι ώή− | |
| c.13 | $E^{3}\gamma \varepsilon$ | | εὖ με | | ,,, |
| | παρεῖχε | 299 | παρεί | | |
| | φυσικός | ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,, | | σοφὸς | |
| | άρπάσας το έξειτο | | | άναρπάο | |
| | δεῦρὸ | 22 | | δεῦρο | |
| | τὰ ἐπὶ γῆς | , ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,, | om, to | ' | |
| | χατάπτωμαι | χαταπτῶμα <i>ι</i> | | | |
| y to | καπνοδόκης | ^ 22 | " | χαπνοδό | vnc " |
| | κάν | χαὶ | zãv | ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,, | |
| c.14 | , δεήσει | δεήση | | | ** |
| | τί οὖν | | τί δ' οὖν | | |
| | οἶσθα | οὖδα | . 4 . 4 . | | 22 |
| | την δεξιαν περικεί- μενος | περικείμενος την δεξιαν | | | 22 27 |
| | ό βασιλεὺς καὶ γνήσιο | s | δ γνή | σιος καὶ β | βασιλεὺς |
| | βλέπη | . , | η ex ει corr. | alia m. | |
| | ένεσκευασμένος | " | , ,, | | ξσχευασμένος |
| | τὸν γὰρ ΑΕΙΑ | | | τὸν δ | |
| | έωρακέναι | , ,, | ξοραχέναι | 1, | |
| c.15 | .φῶς | *** | φῶς γε | | 77 |
| | οπόσα | ,, | 4 | | σα |
| | ἐπιβουλεύοντα | , , , , , , , , , , , , , , , , , , , | ἐπιβουλεύοντ corr. al. m. | | . , 99 |
| | μητουία | 99 | in ras. | | μητρὶ |
| | τὸ φάρμαχον | 99 | , | | om. 7ò |
| | δορυφορούντων | δορυφόρων | 22 | | ,, |
| | γιγνόμενα 💮 🗀 | | γινόμει | να | and the proper |
| c.16 | Επικούρειον | | ξπικούριον | | |
| | ' 4σχληπιείου | 99 | άσκληπιοῦ | : 6 | ασκληπείου |
| | τεοπωλήν | om. | , , , , , , , , , , , , , , , , , , , | | 99 |

| Ed. Teubn. | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. | Cod. Marc. 434. |
|--------------------|---------------|---|--|
| πάντα μέν | πάντα μοι | 23) | The state of the s |
| αὐτὰ ἔργον | 27 | αὐτὰ ἔφγον post α ras. 2 vel. 3 litter. | αὐτὰ ἐνεργὸν |
| οία | , , , , , , | οσα | and the second |
| ξακλησίαι | | ,, | ξκκλησία |
| ξπὶ | . ,, | ₹ 5 | |
| 7.χορευτὰς | χορεύοντας | " | " |
| προςτάξειε | " | προστάξειεν | · - · · · · · · · · · · · · · · · · · · |
| ἀφέντα | ἀφέντι | 22 | " |
| ύπερβαλέσθαι | | ύπ ερβάλλεσθαι | 1 |
| συντέτακται | ,, | 33 | τετάχται su- |
| | | | prascr. συν |
| ἄχοι | ἄχρις | ,, | 29 |
| συμμιγή ξαείνην κα | ** | συμμιγή και άτ. έκει | ·- ·· · · · · · · · · · · · · · · · · · |
| ἄτακτον ῷδ. ἀπάδ | · . | νην άδ. άπ. | |
| καὶ πολυειδεῖ | "" | καὶ ποικίλω | om. |
| γιγνόμενα | γινόμενα | " | γινόμενα |
| 8. μέγα φρονοῦσιν | . 27 | 199 2 | μεγαλοφοο- νοῦσιν |
| ξφαίνετο | . 29 | ,, | ξφαίνοντο |
| | | ἀνά | |
| χ ατὰ | , ,, | κατὰ | 222 |
| 'Επικουρείων | 77 | ξπικουρίων | |
| Αλγυπτίου φακοῦ | " | φακ. Αλγυπτ. | " |
| 9. Evlous de | 27 | ξνίους | 8 |
| δ μέν τις | om. tis | ,, | 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 |
| εἶναι | " | ทุ้ง | |
| κατὰ λόγον | * *99 | κατάλογον | 22. |
| nal olnos. | . , , , | " | om. ×al |
| ξώχεσαν | ξά χεισαν | 39 * 1 × 1 × 1 | . 22 . 5. 10.00 |
| δοκεῖ μικρόν | μικρόν δοκεῖ | ,, | 22 |
| τῶν Θετταλῶν | " | τους των Θειτ. | The state of the s |
| | | τν | |

| Ed. Teubn. | Cod. Vat. 87 | Cod. Vat. 90. | Cod. Marc. 434. |
|------------------------|----------------|---------------------------------------|--|
| c.20.προϊεμένη | 21 - 1 | προεμένη (post o r | |
| n zal | 4 | καί sed ante κ. rasu | *** |
| γίγνομαι | γίνομαι | · · · · · · · · · · · · · · · · · · · | γίνομαι |
| κατοικεῖσθαι | ,, | 27 | κατοικεῖσθαί τε |
| μοί φασιν | " | 27 | φασι μου |
| οντα | " | 22 | ὄντα μου |
| | 77 | κλίνης | oren proc |
| c.21. ἐπὶ σκηνῆς | 22., | έπὶ τῆς σκηνῆς | 27 |
| νυχτερινώτατον | νυπτερινώτερο | ον , ₂ , | " |
| διέφυγον | 22: | " | ξφυγον |
| τοίνυν | | oขึ้ง | 1 |
| ξαείνους | 27 | ξxs | īvos |
| Ακαδημίαν | 22 | απαδημείαν | . 27 |
| έν τοῖς περιπ. | ,, | om | ι. τοῖς |
| | | άγ | |
| ἄγοιμι * | " | άγοιμι | , 5 Y 3 |
| πας' αὐτῶν | " | 29 · · · · · | πρός αὐτῶν |
| c.22. ἔργα | ἔργον | 22 | in the standing |
| 2_4: 14: 4: 1 | | 0 | |
| ἀπέχουπτε | " · | ἀπέκουπτεν | " |
| ἄριστον οὖν | άρ | ιστον γοῦν | 27 |
| τον αὐτον | " | μοι in marg. adscr. | " |
| c.23.φοβερῶς | | εὐθάοσως φοβερῶς | |
| δοιμύ τε | " | , | om. |
| φησι τίς | " | ησίν τις | 57, 73 4 |
| μικροῦ | ,, μιχοὸν | φησον στος χωρι | 10 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 |
| χρόνω δ' | , , | χρόνφ δὲ | ** *** *** *** *** *** *** *** *** *** |
| παρὰ τ. φιλ. | " ἐπὶ τ. φ. | | 23 E., |
| τἆλλα | , | " | ähla " |
| ชั้ง กขึ้ง อ้า | " | | dà |
| ξενία | " | " | ενία |
| αὔοιον δὲ | ού οιον γάο. | , | |
| αυφιον σε εξαναστάς | | 22 | " ἀναστὰς |
| | " | " | μῶν |
| c.24.ἡμῶν | " | | pra y |

| Ed. Teubn. | Cod. Vat. 87 | . Cod. Vat. 90. | Cod. Marc. 434. |
|-------------------|-------------------------|------------------------|--|
| <i>έλλείποιεν</i> | 93 0 - 200 - 200 | 186 20 3 Beach | έλλίποιεν in ras. |
| ''Ολύμπιον | 22 | ολύμπειον | , |
| αὐτῷ | | αὐτῶν | |
| είναι πάντων θεών | 22 | πάντων | εἶναι θεῶν |
| τότε | ", ", | | δὲ · |
| | | $\tilde{\eta} u$ | |
| δυνατόν | " | δυνατόν | |
| Βενδίδ ει ον | 25 | ει al. m. corr. ex | The second of the second |
| ανουβίδειον | ," | ει corr. ex ι | άνουβίδιον |
| έπι ταῦτα | 22, ' | ξπί | τούτοις 🐪 🔌 🚉 |
| θέουσι | · 22 | θέουσιν | , , , , , , , , , |
| ωσπερ | ייין פפר | | m. |
| δ.τοιαῦτ' ἄττα | " | τοιαύθ' ἄμα | τοιαῦτ' αμα |
| | 15000 | μαστι | the transfer of the server. |
| στομίοις | στομείοις | στομίοις | e i generalis de la compania del compania del compania de la compania del compania de la compania del compania de la compania del compania de la compania del compa |
| παρείχε | 22 | " " | om. sed su- |
| 24 - 24 | | | prascr. |
| ηὖχοντο | 9 7 | 4.71 | χοντο |
| ποόμμυα | ," | χ οόμυα | " " · " |
| ό δέ τις ἔφη | ό δέτις ἂν ἔς | • | ς αν φαίη |
| δίκην στεφθηναι | | δὸς δίκην στεφθῆναι | |
| ที่ ระเ | om. | οικην στεφοηναί | 4 1 1 1 1 2 20 |
| χναφεὺς | | " | 22 |
| κουκε ἔδωκε | | | γαφεύς |
| . δ' ἀνένευσε | " | έδωκεν | ?? |
| | 29 | δε ανένευσε | |
| στομίου | στομείου | 27 . | " |
| ἀποροῦντα | , ,,, | ουμενον απορούντα | · · · · · · · · · · · · · · · · · · · |
| ξπινεύσειεν | 22 23 | | νεύσειεν |
| 26. ξχοημάτισε | | ξχ οημάτισεν | The State of the S |
| Έπικού ρειον | " | ξπικούριον | 22 |
| ἀπήγγελλε | | ἀπήγγελλεν | - " " " " " " " " " " " " " " " " " " " |
| σύ δὲ | σὺ δ' | | " |
| Βοζόᾶς | _ | βυρέας " | " |
| | | bodoma | 22 |

| 194 | тсагошешрр | 15 6. 20-20. | | |
|------------------------------|---|---|------------|------------|
| Ed. Teubn. | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. | 90. Cod. | Marc. 43 |
| Καππαδοκίας | Καππάδοχας | , r , t, rt | | " |
| "Αττην | "Αττιν | ι in ras. | | " |
| κα ι ὁ Ἡο. | | om. na | ì | |
| ποι | 77 | του | | ,, |
| οὖτε πίνουσιν | · ••• | οὐ πίνουσ' | | " |
| άνενηνεγμένον | 22, | άνηνεγμένον | | " |
| ξχιθάρισε | - , 25 | · | ξχιθάρισεν | |
| Σειληνὸς | | | σιληνὸς | |
| τῶν Πινδ. | om. τῶν | | | " |
| c.28. εὖδον | , 9 9 | εὖδον | | ,, |
| έχε | 29 | εἴχε | | ,, |
| ~44 | | μάλιστα | | " |
| μᾶλλον | 27 | μᾶλλον | | " |
| φύει | 55 (a. 3) | φύσεις | | " |
| γίνεται | 2 m | <i>ξγίνε</i> το | έγει | έτο |
| κατέδαρθον | κατέδραθον | . 22 | | " |
| c.29.παρέσχηται | " | | παρ | έχεται |
| μάλιστα | μάλιστά γε | . 23 | | " |
| ξπιπολάζον | | σαν ξπιπολάζον | | ,, |
| ×al | , ,,, | | om. | ~ " |
| ενα καθ' [«] Ομηρον | ίνα εἴπω καθ | , | | ,, |
| εἴπω | "Ομηφον | . ,, | | " |
| | | ων | | |
| διαφόρους | 99 | διαφόρους | | " |
| ωνομάχασιν 🔝 🔾 | ด้างแน่งหลุดเก | έαυτοὺ ὢνομά κασιν | S | ,, |
| wy openios y | αὐτοὺς | | | " |
| οί δὲ Ακ., οί δὲ Ἐπικ | . οἱ δὲ Περ. ο | ε ,, | | ,, |
| οί δὲ Π. | $\delta \hat{\epsilon}$ En. of ϵ | Sè . | | |
| | '4χαδ. | | | |
| πολλῷ | 22 | · | πολ | λὰ |
| ττν ἀρετήν | " | | om. | |
| ΄ καὶ πώγωνας | | τοὺς καὶ πώγωνας | | |
| και πωγωνας ξμφερεῖς | " | ξοιχότες | | " ότας |
| εμφερείς | 22 | Comoves | EUIA | |

| Ed. Teubn. | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. | Cod. Marc. 434. |
|--------------------|--|--|--|
| ἀφέλη | 1907 1 19 19 19 19 19 19 19 19 19 19 19 19 1 | J. J | ἀφελης |
| 30. ξχδιδάσκουσι | | ἐχδιδάσχουσιν | |
| λέγοι | λέγη | · · · · · · · · · · · · · · · · · · · | 22 |
| δεινότατον | δεινότερον | ,, | , , , , , , , , , , , , , , , , , , , |
| κατηγοροῦσι | · • | κ ατηγοροῦ σ ιν | |
| συμφορήσαντες | συμπορίσαντε | s ,, | 27 |
| έχμεμελετηχότες | ,, | ,, | ξμμεμελετηκό- |
| £ | | | τες |
| ονειδίζουσι | " | " | λοιδοροῦσι |
| 31. αὐτῶν | αὐτὸν | | |
| δή | om. | 99 1 N. 20 | , , , , , , , , , , , , , , , , , , , |
| εὶ | εί καὶ | ,, | 29 |
| θέλοι λέγειν | λέγειν θέλοι | | " " " " " " " |
| ἀνυπόδητος | ** | η ἀνυπόδετος | ἀνυπόδετος |
| 32.γιγνόμενα | γινόμενα | | γινόμενα |
| 33.διετεθούλητο | διεθουλλεῖτο | ′ | διαδεθούλλητο |
| ἔσται | " | ἔσται ὥστε | 1 1 1 22 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 |
| περιηγγειλάμην | ξπηγγειλάμην | *** | ξπηγγειλάμην |
| οὖν ἀρχομένου | | 2,2 | ฉีอุรอุนธ์ของ องึ้ง |
| περί δὲ Μενίππου | 99 | περί δὲ τουτουι με- νίππου | |
| 34.εὶπὼν | ἔφη ::- | 39 | 99 |
| ἄπαντα | om. | " | ,, |

τἀξ

τὰ ἐξ

VERZEICHNISS DER STELLEN, IN WELCHEN VON DER TEUBNERSCHEN AUSGABE (Leipzig 1852) ABGEWICHEN WORDEN IST.

NIGRINUS.

A. Auf Grund handschriftlicher Auctorität.

(Die ersten Worte enthalten den Text von Jacobitz, die folgenden hinter dem — Zeichen den dieser Ausgabe. Die Handschriften sind nach der grössern Ausgabe von Jacobitz (Leipzig 1836-41) bezeichnet; v heisst vulgata.

Brief. $\varepsilon i \lambda \eta \mu \mu \alpha \iota \pi \rho \delta \varsigma \tau \tilde{\omega} \nu \sigma \tilde{\omega} \nu \lambda \delta \gamma \omega \nu = \pi \rho \delta \varsigma \tau \tilde{\omega} \nu \sigma \tilde{\omega} \nu \lambda \delta \gamma \omega \nu \varepsilon i$ λημμαι Cod. Marc. 436. Νιγρίνου η περί φιλοσόφου ήθους = Νιγρίνου φιλοσοφία Cod. Vat. 90. Cod. Laurent. 77. 2640. c. 1. ἀχριβ $\dot{\epsilon}\varsigma = \dot{\alpha}$ χριβ $\ddot{\omega}$ ς Cod. Marc. 434. c. 3. $\mathring{\eta}\xi$ ίουν είδέναι τι τε \mathring{o} πράττοι = $\mathring{\eta}\xi$ ίουν είδέναι, οτι τε πράττοι Cod. Marc. 434. Vat. 90. Cod. Laurent. τῷ λόγω = λόγων Cod. Vat. 87. Cod. Vat. 90. c. 13. $\beta \iota o \tilde{\nu} \nu = \mu \dot{\eta} \beta \iota o \tilde{\nu} \nu$ Vat. 87. 90. c. 14. $μάλιστα = \dot{ω} ς μάλιστα Cod. Marc. 434 (Cod. Vat. 87. <math>\dot{ω}$ μάλιστα). c. 16. των δὲ ἔρημος ὁ χωρος γενόμενος δίψης ἀεὶ πιμπλάμενος = των δε έρημος ο χωρος γενόμενος ελύος αεί πιμπλαμενος R. T. c. 20. τῶν τῆς τύχης ἀγαθῶν καταφρονεῖν = τῶν τῆς ψυχῆς ἀγαθῶν μὴ καταφρονείν Cod. Vat. 87. c. 23. ξθελοδουλείας = ξθελοδουλίας Cod. Marc. 434. Cod. Vat. 87. c. 25. $\tau i \nu \iota \tau \tilde{\omega} \nu \times \sigma \lambda \dot{\alpha} \times \omega \nu = \tau i \nu \iota \tau \tilde{\omega} \nu \times \alpha \lambda \tilde{\omega} \nu$ Cod. Marc. 434. Cod. Vat. 87.90. M. Q. c. 26. $\delta \iota \epsilon \iota \lambda \eta \phi \dot{\omega} \varsigma = \dot{\upsilon} \pi \epsilon \iota \lambda \eta \phi \dot{\omega} \varsigma$ Cod. Vat. 90. c. 27. $\tau \circ \tilde{v} \tau \circ \mu \dot{\epsilon} \nu \delta \epsilon \tilde{\iota} \nu = \tau \circ \tilde{v} \tau \circ \mu \dot{\epsilon} \nu \delta \nu \nu \pi \circ \delta \eta \tau \epsilon \tilde{\iota} \nu$ margo Cod. Vat. 90. c. 30. οἱ μὲν ἐσθῆτας ἑαυτοῖς κελεύοντες συγκαταφλέγεσθαι, ο δ δ' άλλο τι τῶν παρὰ τὸν βίον τιμίων = οἱ μὲν ἐσθῆτας ἑαυτοῖς κελεύοντες συγκαταφλέγεσθαι των παρά τὸν βίον τιμίων mit allen Handschriften. c. 31. $\tau \dot{o}$ $\tau o \iota o \tilde{v} \tau o \nu = \tau o \tilde{v} \tau o$ Cod. Marc. 434. Vat. 87. 90. c. 35. εὶ γάρ τι δεῖ = εὶ γάρ τοι δεῖ Q. c. 36. ἀπέλειπεν = ἀπέλιπεν v. Cod. Marc. 434. Vat. 90. $\pi \lambda \eta \gamma \dot{\eta} \nu = \tau \dot{\eta} \nu \pi \lambda \eta \gamma \dot{\eta} \nu$ Cod. Vat. 87. $\dot{\alpha} \pi'$ $i\sigma\chi\nu\rho\tilde{\alpha}\varsigma$ $\dot{\epsilon}\nu\tau\circ\lambda\tilde{\eta}\varsigma=\dot{\alpha}\pi'$ $i\sigma\chi\nu\rho\tilde{\alpha}\varsigma$ $\dot{\epsilon}\mu\beta\circ\lambda\tilde{\eta}\varsigma$ ν . Cod. Marc. 434. Cod. Vat. 87. 90.

B. Nach Conjecturen.

B. = Bekker. Cob. = Cobet. Ddf. = Dindorf. Fr. = Fritzsche. Hlm. =
Halm. Hmst. = Hemsterhuis. Hr. = Hercher. Hm. = C. F. Hermann.
R. = Reitz. S. = Seeger. Sp. = H. Sauppe. Schb. = Scheibe.
Schn. = Schneidewin. Schoe. = Schöne. Schw. = Schwidop.

Sbdt. = Sommerbrodt.

c. 2. $\tau \circ \tilde{v}$ $\pi \alpha \circ \delta$. $\epsilon i c \alpha \gamma \gamma \epsilon i \lambda \alpha \gamma \tau \circ c \epsilon \lambda \lambda \eta \vartheta \eta \gamma = \tau \circ \tilde{v}$ π . $\alpha \gamma \gamma \epsilon i \lambda \alpha \gamma \tau \circ c \epsilon \delta \sigma$ εκλήθην Sbdt. (Vat. 87 άγγείλαντος ξκλ'θην). - πινάκιόν τι τῶν ἀπὸ γεωμετρίας σχημάτων καταγεγραμμένον = πινάκιόν τισι των από γεωμετρίας σχημάτων καταγεγραμμένον Hmst. c. 6. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ καταφρονείν αὐτῶν οἰμαι θέμις = οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἀπορείν αὐτῶν οἰμαι θέμις Sbdt. κάν τις μη = κάν μη τις Cob. c. 8. μικρον άνακρουόμενος = μακρον ανακρουόμενος Fr. c. 9. το ξμον μέρος = [το ξμον μέρος] κήσω γε = ην δέ γε διαμέλλης μνησικακήσω Fr. c. 11. καὶ ταῦτα μὲν = καὶ ταῦτα Sp. κάκεῖνα $\delta \hat{\epsilon} =$ κάκεῖνα $\delta \hat{\epsilon}$ γε Schw. Fr. c. 13. δ $\delta \hat{\epsilon}$ ακούων α ην μεταξύ επαιδεύετο = ὁ δὲ ακούων δηταμ επαιδεύετο Sbdt c. 14. δτι παρά τὸν νόμον ἐποίησεν ἐν τοιαύτη ἐσθῆτι θεώμενος = ότι παρά τὸν νόμον ἐποίησεν τοιαύτη ἐσθῆτι χρώμενος Hmst. (?) ἀπεφαίνετο = απέφαινε δὲ Fr. c. 15. η ὅστις ἀκούων <math>- ἀσμάτων = [η]όστις ἀκούων — ἀσμάτων] Sbdt. c. 16. τῶν ἡδονῶν = τῆ ἡδονῆ Fr. c. 16. τοσούτων διδάσκαλον άγαθων = τοιούτων διδάσκαλον άγαθων Fr. c. 20. τον δε φίλον τούτου, τον δε εχθρόν, τον δε φυγάδα = τον δε φίλον τούτου έχθρον, τον δε φυγάδα φίλον Sbdt. c. 21. οι πλουτούντες $a\dot{v}$ τοὶ = οἱ πλουτοῦντες αὐτίκα Schb. ὁ δ' ἔστηκε — ἔξαπατώμενον = [ὁ δ' εστηκε — εξαπατώμενον] Sbdt. ότι μηδε τοῖς στόμασιν — προσίενται = $\delta \tau_i \mu \dot{\eta} \tau \delta \tilde{i} s \delta \tau_i - \pi$. Hlm. c. 22. $\alpha \dot{v} \tau \delta \tilde{i} = \alpha \dot{v} \tau \delta \tilde{i} s Fr. \pi \rho \delta s \delta \delta \delta \delta \delta \tau \epsilon s$ $= \pi \rho \circ \sigma \epsilon \lambda \vartheta \circ \nu \tau \alpha \varsigma B$. καὶ οῦτω δὲ ἔχει = καὶ οῦτω δὴ ἔχει Hmst. καὶ απευωνίζειν = καπευωνίζειν. Fr. c. 24. ότι μη και την σκευην μεταλαμβάνουσι = ὅτι μὴ καὶ τὴν σκευὴν τῶν κολάκων μεταλαμβάνουσι Fr. c. 26. αὐτοῦ εἶναι = αύτοῦ εἶναι Fr. ταῦτ' οἶμαι ὑπειληφώς = τοῦτ' οἶμαι ὑπειληφώς. Fr. c. 31. παρὰ καιρὸν = παράκαιρον Fr. τοῦτους είναι τούς καὶ τὰ μύρα πίνοντας, δ καὶ μάλιστα διέσυρεν αὐτῶν, ότι = τούτους - πίνοντας και δ μάλιστα διέσυρεν αὐτῶν, ὅτι Sbdt. παραδόντες = παραδιδόντες Fr. πατεῖν = [πατεῖν] Sbdt. τὸ ἐν ταῖς τραγωδίαις τε και κωμωδίαις λεγύμενον = το έν ταις [τραγωδίαις τε καί] κωμφδίαις λεγόμενον Sbdt. μηδέ των ώτων ακούοντες = μηδέ άλλοτρίων ώτων ακούοντες Fr. c. 35. μη σιωπήση και πεφοβημένος = καὶ μη σιωπήση πεφοβημένος Schw. c. 36. ὧδε περὶ τούτων ὑπείληφα Lucian II.

= ὧδέ πως περὶ τούτων ὑπείληψα Sbdt. εὐτονώτερον = ἐντονώτερον Sbdt. καὶ ἄπτονται μὲν καὶ οὖτοι τῆς ὁδοῦ = καὶ ἄπτονται μὲν καὶ οὖτοι τῆς ὁδοῦ = καὶ ἄπτονται μὲν καὶ οὖτοι [τῆς ὁδοῦ] Sbdt. c. 37. το ὑτῷ ὅμοιος = Τεύκρῷ ὅμοιος Struve. ἀτεχνῶς = εὐτέχνως Β. τοῦτό τοι καὶ ῆδονται = ταῦτά τοι καὶ ῆδονται Fr. οὖτῶ δὴ καὶ φιλοσόφων ἀκούοντες = οὖτῶ δὴ καὶ οἱ φιλοσόφων ἀκούοντες Fr. c. 38. ἀλλὰ κἄν τινας ἐτέρους ἐν τῆ μανίᾳ τὸ αὐτὸ τοῦτο διαθῶσι, καὶ αὐτοὶ ἔκφρονες γίγνονται = ἀλλὰ κἄν τινας ἑτέρους ἐν τῆ μανίᾳ δάκωσι, τὸ αὐτὸ τοῦτο καὶ οὖτοι ἔκφρονες γίγνονται Sbdt. ἑρᾶν = καιρίαν Schn. τὸ τοῦ ἄρα Τηλέφου = τὸ τοῦ Τηλέφου ἄρα Cob. ποῖον αὖ λέγεις; = ποῖον τοῦτο λέγεις; Schw.

GALLUS.

A. Auf Grund handschriftlicher Auctorität.

c. 1. ὀνείρατι = ὀνείρω Φ. G. Vat. 90 Marcian. 434. v. c. 2. άνθρωπικώς = ανθρωπίνως Cod. Vat. 90. Marc. 434 Φ. v. αλεκτρυών = δ άλεχτρυών Vat. 90. Marc. 434. Φ. υ. η Δωδώνη αὐτόφωνος ξμαντεύσατο = ώσπεο ποτε ή φηγός εν Δωδώνη αὐτόφωνος εμαντεύσατο Vat. 90. Marc. 434. Φ. c. 3. ἄκουε τοίνυν παραδοξότατόν σοι λόγον εὖ οἶδ' ὅτι λέγω = άπουε τοίνυν παραδοξότατόν σοι εὖ οἶδ' ὅτι λόγον Α. (Gorl.). c. 4. ἐς πέντε ἔτη - κάκεῖνο = [ἐς πέντε ἔτη - κάκεῖνο] om. A. MIK =[MIK] A haov ώς οἶσθα ἔχων = ώς οἶσθα ἔχων ἡπον Vat. 90 Marc. 434 Φοὐδὲ μελλήσας = οὐδὲν μελλήσας υ. (Φοὐδὲ). c. 6. τὸν ἔρωτα φής = φης τὸν ἔρωτα Vat. 90 Marc. 434. μελιχρός οὖτος = μελιχρός οὖτω Vat. 90. Marc. 434. v. μόνας = [μόνας] om. Vat. 90. Marc. 434. Φ. χουσοῦς καὶ αὐτὸς, χουσᾶ πάντα περιβεβλημένος = χουσοῦς καὶ αὐτὸς καὶ χουσᾶ πάντα περιβεβλημένος Vat. 90. Marc. 434. Φ. G. v. c. 10. Εὐκράτης = ό Εὐχράτης Vat. 90. Marc. 434. Φ. ν. οὐ μεῖον δ' ἄν τι ἐγένετο = οὐ μεῖον δ' ἄν τί σοι ἐγένετο Vat. 90. Marc. 434. v. c. 14. μόνον δ τότε δυνατὸν ἦν = ο μόνον μοι τότε δυνατὸν ἦν Φ. ν. (ο μόνον τότε δυνατὸν $\tilde{\eta}_{\nu}$ Vat. 90. Marc. 434). c. 15. $\pi \alpha \nu \tau \delta \varsigma$ $\beta i \sigma v = \tilde{\alpha} \pi \alpha \nu \tau \sigma \varsigma$ $\beta i \sigma v$ Vat. 90. Marc. 434. Φ v. προάγη = προάγει Vat. 90. Marc. 434 A. c. 18. μή ανάκρινε τα τοιαύτα = μη ανάκρινε ταύτα Vat. 90. Marc. 434. Φ. G. v. ἀπολιμπάνεις = ἀπολίμπάνοις Vat. 90. Marc. 434. Φ. v. c. 22. δέδιας αὐτὸς = δέδιας. c. 24. οὐ πάντη = οὐ πάνυ Vat. 90. Marc. 434. Φ . G. ν, έν ταῖς μάλιστα ἀξίας = εν ταῖς μάλιστα ἀξίαις Α. c. 29. διήρπασθαι = ἡρπάσθαι Α. ὶδοὺ πάλιν ἐψόφηκέ τις ἐπ' ἐμὲ δηλαδή = ἱδοὺ πάλιν εψόφηκέ τις επ' εμε δηλαδή Α. c. 32. έμπροσθεν μικρόν = μικρόν ἔμπροθεν Vat. 90. Marc. 434. Φ. v.

B. Nach Conjecturen.

c. 1. ποολαμβάνων τῆς νυκτὸς ὁπόσον ἂν δυναίμην — φθον ῶν τῆς νυκτὸς ὁπόσου ἂν δυναίμην Sbdt. (φθάνων Vat. 90. Marc. 434 Φ.). c. 2. $\eta\mu\iota\epsilon\varphi\vartheta\alpha=\eta\iota\iota\iota\circ\pi\tau\alpha$ Cob. Fr. c. 3. $\mathring{a}\nu\epsilon\lambda\epsilon\upsilon\sigma\acute{o}\mu\epsilon\nu\omicron\nu=\mathring{a}\nu\iota\acute{o}\nu\tau\alpha$ Cob. c. 4. τερατουργόν τον άνθρωπον = τερατουργόν τινα τον άνθρωπον Sbdt. c. 5. τον μικρον ξμπροσθεν = τον μικρον ξμπροσθεν φανέντα Sbdt. τοῖς ἡδίστοις φανεῖσι = τοῖς ἡδίστοις Sbdt. c. 6. εἴνε πτηνὸς ὤν, ώσ φασι = εἴγε πτηνὸς ὧν, ὧσ φασι, ὁ ὄνειρος Sbdt. c. 9. σῦν τριβακῷ =έν τριβακώ Ddf. λελούσθαι = λούσθαι Fr. c. 11. πλην αλλά ξμε ελύπει $=\pi\lambda\dot{\eta}\nu$ $\dot{\alpha}\lambda\lambda$ ' $\ddot{\epsilon}\nu$ $\mu\epsilon$ $\ddot{\epsilon}\lambda\dot{\nu}\pi\epsilon\iota$ Ddf. $(\dot{\alpha}\lambda\lambda\dot{\alpha}$ $\ddot{\epsilon}\nu$ $\mu\epsilon$ $Vat. 90. Marc. 434. <math>\Phi.v.$) c. 12. ανέτρεψας δὲ τὰς τραπέζας τὸν δὲ πλοῦτον ἐκεῖνον ὑπηνέμιον φέρεσθαι παρεσκεύασας διασκεδάσας = άνατρέψας δὲ τὰς τραπέζας τὸν πλοῦτον ξκείνον [διασκεδάσας] ύπηνέμιον φέρεσθαι παρεσκεύασας. c. 13. ήεις πολεμήσων τοῖς 'Αχαιοῖς οὕτω = ἤεις πολεμήσων οὕτω τοῖς 'Αχαιοῖς Sbdt. (ούτω ήεις πολεμήσων Fr. Hm.). c. 14. Δοιμύλος = Δημύλος Fr. (Vat.90) προσιόντα = προϊόντα Sbdt. c. 16. Τίς οὖν ἦν; εἴ τι ἔχεις εἰπεῖν = Τίς οὖν ἦν πρό γε τούτου ὧ θαυμάσιε, τίς ἦν; Fr. c. 17. ἀοίκητος ἐστώς = ἄοικος καὶ ἀνέστιος Fr. c. 18. καὶ σ $\dot{v} = [καὶ]$ σ \dot{v} Sbdt. c. 20. βασιλεῦσι = [βασιλεῦσι] om. Fr. τὰ τελευταῖα = om. Fr. καὶ εἴ τι μάλιστα χαίρεις καλούμενος =... καίτοι τί μάλιστα χ. κ. Sbdt. (καίτοι τι μ. χ. Marc. 434). ήντ' Εύφορβον ήντε Πυθ. η Άσπασίαν καλής η Κράτητα = ήντ' Εύφορβον η Πυθ. η ντ' Ασπασίαν καλης η Κράτητα Sbdt. (ηντε-ηντε-ηντε- $\tilde{\eta}$ Marc. 434). c. 21. καὶ ἀμφ' ἑαυτοῖς = τὰ ἀμφ' ἑαυτοῖς Sbdt. c. 23. ἀποσεισάμενος την άσην = αποσεισάμενος ασιτία την άσην Sbdt. φοβηθείς ψυγοοῦ τε ὁρῶν ἐμφορούμενον = φοβ. ψυχροῦ σε ὁρῶν ἐμφ. Sbdt. c. 24. \mathring{r} $\mu\nu\gamma\alpha\lambda\tilde{\omega}\nu=[\mathring{\eta}\ \mu\nu\gamma\alpha\lambda\tilde{\omega}\nu]$ Sbdt. c. 25. $\delta\alpha\iota\mu\nu\nu\iota\omega\varsigma\ \check{\epsilon}\iota\kappa\epsilon\nu\ \check{\delta}\nu\tau\omega\varsigma=\delta\alpha\iota$ μονίως ἔοικεν ἔκτοσθεν Sbdt. ἄλλον Παρμενίων = 'Αλέξανδρον Παρμ. Sbdt. ὁ μὲν γοῦν—κατέλαβεν = [ὁ μὲν γοῦν—κατέλαβεν] Sbdt. τὸν δὲ άλλον άλλος ἴσως ὅμοιος τρόπος θανάτου κατέλαβεν = τὸν δὲ άλλον ζοως όμοιότροπος θάνατος κατέλαβεν Fr.

ICAROMENIPPUS.

A. Auf Grund handschriftlicher Auctorität.

c. 4. ἀναβλέπειν = ἀποβλέπειν Τ. V. v. c. 5. περὶ τῶν ὄντων = περὶ τῶν λόγων Marc. 434. Vat. 87. 90. Φ. G. a. c. 12. ἀποστίλβων = ὑποστίλβων V. Φ. G. Marc. 434. Vat. 90. v. c. 13. ὁ φυσικὸς Ἐμπεδοκλῆς = ὁ σοφὸς Ἐμπεδοκλῆς Marc. 434. Vat. 90. Φ. G. v. c. 15. δορυφορούντων = δορυφόρων Vat. 87. V. A. G. c. 19. δοκεῖ μικρὸν = μικρὸν δοκεῖ Vat. 87. Φ. G. c. 21. νυκτερινώταιον = νυκτερινώτερον Vat. 87. παρὰ αὐτῶν γεωμετρουμένη = πρὸς αὐτῶν γεωμετρουμένη Marc. 434. v. c. 24. ἐλλείποιεν = ἐλλίποιεν Marc. 434. c. 25. ὁ δὲ γεωργὸς ἢτει ὑετόν = ὁ δὲ γεωργὸς ὑετόν Vat. 87. c. 26. ὁ Βορρᾶς = ὁ βορέας Vat. 87. 90. T. v. c. 27. τὸν Ἦτην = τὸν Ἦτην Vat. 87. 90. Marc. 434. Φ. G. v. ἑκα-

νῶς ὑποβεβρεγμένος = ἰκανῶς ὑποβεβρεγμένοι G. v. c. 29. μάλιστα = μάλιστα γε Vat. 87. v. c. 31. τὸν διατεινομένον αὐτῶν = τὸν διατεινόμενον αὐτὸν Vat. 87.

B. Nach Conjecturen.

c. 1. αν όδος και ταυτα γένοιτο = ανοδος και ταυτα γένοιτ' αν Ddf. c. 2. ώστε καὶ ἡμᾶς εἰκάζειν = ώστε ἡμᾶς εἰκάζειν Bk. c. 4. ἀρχὴν = την ἀρχην Sbdt. c. 6. σφαίρας τινάς ποικίλας τον οὐρανον δηθεν αὐτὸν ἐπιμετροῦντες = σφαίρας τινάς ποικίλλοντες, τὸν οὐρανὸν δηθεν αὐτὸν ἀναπλάττοντες Sbdt. (Cod. Marc. 434. ἀναμετροῦντες). c. 7. $\xi\xi$ "σου διανέμοντος = $\xi\xi$ "σου $\xi\xi\tilde{\eta}$ ς διανέμοντος Sbdt. c. 10. $\delta\pi\eta$ = οποι Cob. c. 11. μάλιστα μέν καὶ ή ἐπιθυμία καὶ ὁ λογοποιὸς = μάλιστα μεν ή ξπιθυμία επειτα δε και ό λογοποιός Fr. c. 10. μόνα = μόνα αν Βκ. απέτεμον εὖ μάλα· εἶτα διαδήσας = ἀπέτεμον· εἶτα διαδήσας $\epsilon \tilde{v}$ μάλα Sbdt. (Hercher $\epsilon \tilde{t}$ τα $\epsilon \tilde{v}$ μάλα διαδήσας). ὑπηρετῶν = ὑπερέττων Fr. (Hercher διερέττων). c. 11. tλιγγιων = tλιγγίων Cob. c. 12. ξς το άτενες = είσω άτενες Sbdt. c. 16. τους δικαζομένους = τους δεκαζομένους Fr. τοὺς ἀπαιτοῦντες = τοὺς ἀπατῶντας Sbdt. c. 17. ώσπερ αν εί τις παραστησάμενος πολλούς χορευτάς - έπειτα προστάξειε άδειν μέλος, φιλοτιμουμένου δε έχαστου - άρα ενθυμή οία γένοιτ' αν ή ῷδή; = ὥσπερ ἂν εἴ τις παραστησάμενος πολλούς χορευτάς έπειτα προςτάξειε - ἄδειν μέλος φιλοτιμουμένου δη έκάστου - άρα ενθυμή οΐα γένοιτ' αν ή ώδη; Sbdt. οὐκέτι = οὐδεν έτι Fr. εν αὐτῷ $\gamma \varepsilon \pi \sigma i \kappa i \lambda \omega - \tau \tilde{\omega} \vartheta \varepsilon \alpha \tau \sigma \omega = \tilde{\epsilon} \nu \sigma \tilde{\nu} \tau \omega \gamma \varepsilon \pi \sigma i \kappa i \lambda \omega - \tau \tilde{\omega} \vartheta \varepsilon \alpha \tau \sigma \omega B. c. 18.$ Kυνοσουρίαν = Kυνουρίαν Palmer. c. 19. αἱ δὲ δὴ πόλεις = αἱ δὲ γε πόλεις Sbdt. πλην αί γε πόλεις - και μην αί γε πόλεις Sbdt. c. 21. επί σκηνῆς = ὑπὸ σκηνῆς Sbdt. c. 22. ἀπέκρυπτε = ἀπόκρυπτον B. c. 24. 'Ολύμπιον = 'Ολυμπίειον Hlm. c. 27. τους Κορύβαντας = τον Κορύβαντα Sbdt. c. 29. ξπιπολάζον = ξπιπολάσαν Β. (Vat. 90). ωνομακασιν = ωνομάκασιν έαυτοίς Pellet (Vat. 87 αὐτούς Vat. 90 έαυτούς). c. 32. ώστε ώρα ήμιν λογίζεσθαι, διότι = ώστε ώρα ύμιν λογίζεσθαι δήθεν, ότι Sbdt. c. διετεθρύλητο = διετεθορύβητο B.

Berichtigungen.

S. 35 Zeile 17 statt παραδοξότατον σοι zulesen παραδοξότατόν σοι

S. 39 Anmerkung 15 statt δεινόν τινα τον ἔρωτα φής zu lesen δειγόν τινα φής τον ἔρωτα

S. 42 Zeile 22 statt ἐνεκλήμην zu lesen ἐκεκλήμην

Verlag der Weidmannschen Buchhandlung (J. Reimer) in Berlin.

Druck von W. Pormetter in Berlin, Neue Grunstr. 30.

AUSGEWÄHLTE

SCHRIFTEN DES LUCIAN.

ERKLÄRT

VON

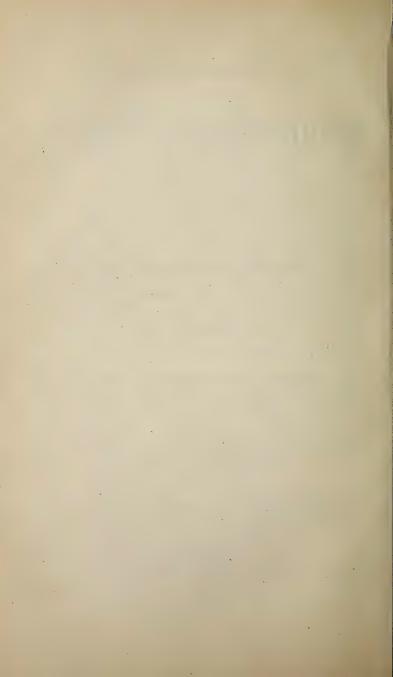
JULIUS SOMMERBRODT.

DRITTES BÄNDCHEN:

WIE MAN GESCHICHTE SCHREIBEN SOLL. DIE REDNER-SCHULE. DER FISCHER. DER UNGEBILDETE BÜCHERNARR. ÜBER DIE PANTOMIMIK.

ZWEITE AUFLAGE.

BERLIN,
WEIDMANNSCHE BUCHHANDLUNG.
1878.



HERRN

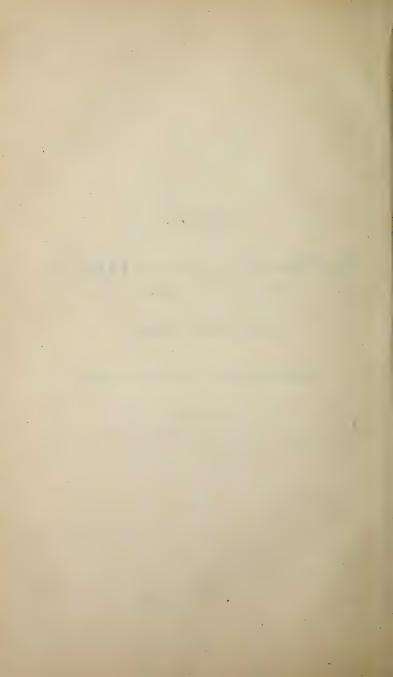
PROFESSOR JULIUS GUTTMANN

DIRECTOR DES KÖNIGLICHEN GYMNASIUMS ZU BRIEG

SEINEM FRÜHEREN COLLEGEN

IN FROHER UND DANKBARER ERINNERUNG AN RATIBOR

GEWIDMET.



VORWORT.

Man hat Lucian nicht selten den Voltaire seiner Zeit genannt. Mit grösserem Rechte darf man ihn mit Rabelais vergleichen. Wie dieser mit kühner Meisterhand die Gebrechen des 16ten Jahrhunderts n. Chr. gezeichnet, so entwirft Lucian zwar in minder gigantischen Zügen, aber mit um so kunstvollerer Feinheit lebenswahre Bilder der Entartung der ersten Jahrhunderte unter den Kaisern.

Die Zeugen solcher Zeiten des Verfalls pflegen Satiriker zu sein, und da es im Wesen der Satire liegt, mehr zu erkälten, als zu erwärmen, mehr zu zerstören, als aufzubauen, so möchte man sich leicht geneigt finden, diese Darstellungsform der Jugend fern zu halten.

Allein wer die Bedeutung einer Erscheinung richtig würdigen will, muss sie von Anfang an in ihren Hauptmomenten bis ans Ende verfolgen. Soll also die Jugend mit dem klassischen Alterthume vertraut werden, so dass sie im Stande ist, seine Bedeutung in der Geschichte und sein Verhältniss zum Christenthum zu erfassen, so genügt es nicht, bloss die Zeit des Aufgangs dieser grossen Erscheinung kennen zu lernen; auch ihren Untergang muss sie ins Auge zu fassen, auch auf die

Kehrseite der Münze einen Blick werfen, um die Signatur der Zeit ganz zu verstehen. Nur so wird es ihr klar werden, wie in Wahrheit die Zeit erfüllet war, als Christus in die Welt gekommen und wie durch das Christenthum Alles neu geworden ist.

Kein Schriftsteller ist geeigneter, diese Kenntniss zu vermitteln, als Lucian, der an der Gränze dieser alten und neuen Zeit, in einer Sprache, die an die besten Vorbilder der klassischen Muster erinnert, noch einmal die alte Herrlichkeit vor Augen führt, und im Gegensatze dazu von der Auflösung aller sittlichen Kraft des Alterthums, von der Entartung in Kunst und Wissenschaft ein anschauliches Bild zeichnet, nicht ohne inmitten dieser Verderbniss hier und da Spuren einer stillen und unbewussten Verbreitung evangelischer Ideen errathen zu lassen.

Aus diesem Grunde verdient nach den erhabenen Denkmälern der Blüthezeit, deren Genuss der Jugend nimmermehr verkürzt oder verkümmert werden soll, nach Homer, Sophocles, Herodot, Thucydides, Xenophon, Plato, Demosthenes auch Lucian einen bescheidenen Platz selbst auf der Schule. Seine Schilderungen können nicht wenig dazu beitragen, vor dem Irrthum der Ueberschätzung zu bewahren, der gerade strebsamere Geister, wie die Erfahrung zeigt, nicht selten verleitet hat, die "Götter Griechenlands" aus dem Reiche der Poesie in das wirkliche Leben hinüberzutragen und mit rückwärts gewandtem Blicke hoffnungslos zu betrauern, dass jene "schöne Welt" dahin ist.

Es scheint daher an der Zeit, Lucian von dem Banne zu befreien, in dem er lange unter dem Urtheile der Kirchenschriftsteller gestanden hat, die anstatt seine offenbare Unkenntniss des Christenthums zu beklagen, von jeher in ihm einen gefährlichen Feind desselben gesehen haben und nicht nur in den ältesten Zeiten ihn zur Strafe dafür von den Hunden zersleischen liessen (Suidas v. Δουπιανός), sondern noch in unsern Tagen mehr oder weniger eifrig in den Verdammungsruf mit einstimmen, ohne die gründlichen Untersuchungen zu berücksichtigen,

durch welche diese Anklage als vollständig beseitigt zu betrachten ist.*)

Die vergangene Generation beachtete dieses Urtheil nicht; sie benutzte vielmehr Lucian mit Vorliebe für die Schule. Aber indem sie darin fehlte, dass sie ihn den jüngeren Schülern vorlegte und gerade die Schriften (Todtengespräche, Göttergespräche) auswählte, welche theils an sich die unbedeutendsten, theils für diese Altersstufe ungeniessbar ja schädlich sind, erhöhte sie nur die Abneigung gegen ihn. Hoffentlich gelingt es besser, das Vorurtheil allmählich zu besiegen, wenn fortan das Gediegenste und Beste nur für die gereiftere Jugend ausgehoben wird, für welche die Beschäftigung mit Lucian um so weniger bedenklich ist, als überall, zumal in den spätern Schriften, durch den beissenden Spott der ernste nach Wahrheit strebende, aller Lüge und Aufgeblasenheit feindliche Sinnhindurchleuchtet.

Die hier zusammengestellten für die Prima eines Gymnasiums bestimmten fünf Schriften, von denen bisher nur zwei (Wieman Geschichteschreiben soll und der Fischer) für die Schule bearbeitet worden sind, scheinen wohl geeignet, in die wichtigsten Strömungen des geistigen und sittlichen Lebens jener Zeit einzuführen und somit den Zweck zu erreichen, den ich bei der Lectüre des Lucian an die Spitze gestellt habe.

Neue handschriftliche Mittel zur Texteskritik standen mir nicht zu Gebote. Doch habe ich auch in diesem Bändchen zu den Schriften über die Geschichtsschreibung und über die Pantomimik, so wie zum Fischer den Codex Gorlicensis (A. bei Jacobitz), den mir die bewährte Güte des Magistrats zu

^{*) (}E. Burmeister, commentatio, qua Lucianum scriptis suis libros sacros irrisisse negatur. Gustroviae 1843. Kühn, commentatio, qua Lucianus a crimine librorum sacrorum inrisorum liberatur, part. I Grimmae 1844. A. Planck, Lucian und das Christenthum in Theologische Studien und Kritiken 1851. 4s Heft). [Vgl. Ausgewählte Schriften des Lucian. Erklärt von Julius Sommerbrodt. Bd. I. 2. Aufl. S. XXXIII.—XL.]

Görlitz zur Einsicht gestattete, selbst verglichen und konnte ausserdem zu der Schrift über die Pantomimik eine während eines früheren Aufenthaltes in Rom von mir veranstaltete Vergleichung des Cod. Vaticanus 90 (Γ bei Jacobitz) benutzen.

Die Goldadern des vortrefflichen Codex Marcianus [436] in Venedig, auf welchen Cobet aufmerksam gemacht, schlummern noch immer unverwerthet, da Cobet, so viel ich weiss, nichts weiter veröffentlicht hat, Andere aber, die weniger Scheu hätten, ihren Fund zum Gemeingut zu machen, nicht die Gelegenheit haben, an Ort und Stelle selbst den Schatz zu heben.

Schliesslich bemerke ich für die, denen in der Erklärung hier und da vielleicht zu viel Hülfe dargeboten scheint, dass ich wie beim zweiten Bändchen vorläufig, bis sich Lucian in den öffentlichen Lehrstunden die ihm gebührende Stelle erringt, das Bedürfniss der Privatlectüre besonders berücksichtigt habe.

Anclam, den 9. August 1857.

Julius Sommerbrodt.

ZUR ZWEITEN AUFLAGE.

Die handschriftlichen Hülfsquellen, die ich vor zwanzig Jahren vermisste, sind mir seit der Zeit reichlich zugeflossen. Wie ich selbst ausser den in der ersten Auflage dieses Bandes erwähnten Handschriften die Marcianischen zu Venedig (434 und 436), und die Wiener (123) vergleichen konnte, so verdanke ich der Gefälligkeit des Herrn Director Treu in Ohlau die Vergleichung des Oxoniensis Harleianus zu πῶς δεῖ ἱστορίαν συγγράφειν, Herrn Professor Dr. Benedictus Niese

zu Marburg die des Cod. Vat. 87 zu den Schriften über die Geschichtsschreibung und die Pantomimik so wie zum Büchernarr und zum Fischer, Herrn Dr. Jaenicke in Liegnitz die des Cod. Vat. 90*) zum Fischer**).

Dass im Uebrigen das seitdem namentlich von F. V. Fritzsche, dem eigentlichen Restaurator Luciani, Geleistete, so wie die scharfsinnigen Beiträge von Cobet (Variae lectiones) und Madvig (Adversaria critica ad scriptores graecos. Hauniae 1871) nicht ohne Einfluss auf die Textgestaltung geblieben sind, versteht sich von selbst, ebenso dass ich die Erklärung durchgängig wiederholter Prüfung unterworfen habe. Fritzsche's vorzüglicher Ausgabe (Lucianus Samosatensis. Franciscus Fritzschius recensuit. Rostochii. vol. I. -- III. P. I. 1860-1874), deren baldige Fortsetzung und Beendung dringend gewünscht wird, ist von den hier gegebenen Schriften leider bis jetzt nur die über die Geschichtsschreibung und den Fischer erschienen.

Das Interesse an Lucian ist in steter Zunahme begriffen, wie die im J. 1872 ***) von mir zusammengestellte Litteraturübersicht beweist. Seitdem sind noch folgende Schriften hinzugekommen: Ern. Ziegeler, de Luciano poetarum iudice et imitatore. Gott. 1872. O. Buchwald, Homer in Lucians Schriften. Progr. des Görlitzer Gymnas. 1874. E. Wasmannsdorf, Luciani scripta ea quae ad Menippum spectant, inter se comparantur et diiudicantur. Jenae 1874. F. Motz. Lucian als Aesthetiker. Progr. des Gymnas, zu Meiningen 1875. Henricus Bertram, De Luciani arte scaenica commentatio. Lipsiae 1875. S. Hahndel, über die gegen den Götterglauben gerichteten Schriften Lukians von Samosata. St.

^{*)} Cod. Gorl. = Δ (bei Fritzsche), Cod. Vat. 87 = Δ., Cod. Vat. 90 = Γ, cod. Marc. 434 = Ω, cod. Marc. 436 = Ψ, cod. Vindobon. 123 = Β.

**) Für die Genauigkeit aller dieser Auflage beigefügten Vergleichungen glaube ich einstehen zu können. Druckfehler sind möglichst sorgfältig verhütet worden.

***) Ausgewählte Schriften des Lucian. Bd. I. Auflage 2 S. XLI. XLII.

Pölten 1875. J. Sörgel, Lucians Stellung zum Christenthum. Kempten 1875. A. Jenni, Beiträge zum Verständniss der Schriften des Lucian. Frauenfeld 1876. Herwerden *Plutarchea et Lucianea*. Traiecti ad Rhenum 1877. F. J. Hartmann, studia critica in Lucianum. Lugd. Bat. 1877.

Ueber Lucians Wiedereinführung in die Schulen kann ich nur wiederholen, was ich in den Vorworten der drei Bände meiner Auswahl*) gesagt habe, — meine Ueberzeugung hat sich seitdem nicht geändert — und die Thatsache, dass überhaupt eine zweite Auflage derselben nöthig geworden ist, scheint dafür zu sprechen, dass sich eine nicht geringe Anzahl von Schulmännern meiner Ansicht angeschlossen hat. Schliesslich wird doch der praeceptor Germaniae Melanchthon Recht behalten, der ihm einen Ehrenplatz neben Homer, Herodot und Demosthenes anweist**).

Breslau, den 6. December. 1877.

Julius Sommerbrodt.

^{*)} Bd. I. 1860 und 1872. Bd. II. 1853 und 1869. **) S. Bd. II. 2. Aufl. S. IX.

WIE MAN GESCHICHTE SCHREIBEN SOLL.

Lucian nach allen Richtungen hin, im Leben und in der Wissenschaft, je länger, je eifriger darauf bedacht, Aufgeblasenheit, Dünkel, Unwahrheit und Lüge in die geheimsten Schlupfwinkel zu verfolgen, macht in dieser aus seinem reifen Mannesalter stammenden Schrift die Historiker seiner Zeit zur Zielscheibe seines

Witzes und Spottes.

Hadrian hatte bei seinem Regierungsantritte aufgegeben, was Trajan den Parthern abgenommen und mit Vologes sus II., König der Parther, unter der Bedingung Frieden geschlossen, dass Armenien selbstständig sein, ausserdem das Gebiet jenseits des Euphrats den Parthern zufallen sollte. Etwa 44 Jahre wurde dieser Frieden erhalten. Gegen Ende der Regierung des Antoninus Pius (138-161) machte Vologessus III., der 149 seinem Vater auf den Thron gefolgt war, Anstalten, Armeniens sich zu bemächtigen, dessen arsacidische Herrscher sich unter römischen Schutz gestellt hatten. Severianus, den man von römischer Seite dahin absendete, kämpfte unglücklich bei Elegeia und fand selbst den Tod. Als Vologessus auch nach Syrien vorgedrungen und den damaligen Statthalter der Römer Atidius Cornelianus verdrängt hatte, übernahm Lucius Verus, der Mitkaiser des M. Aurelius Antoninus, die Führung des Krieges und trug durch seine Feldherrn, namentlich Avidius Cassius, während er selbst dem Genusse nachging, einen glänzenden Sieg davon. Das Heer der Parther wurde bei Europus (in Mesopotamien am Euphrat) ge-schlagen, Avidius Cassius verfolgte den Vologessus bis nach Babylon, zerstörte Babylon und Seleucia, drang in Medien ein und machte Ktesiphon dem Erdboden gleich. Statius Priscus aber nahm Artaxata, die Residenz des Vologessus, bemächtigte sich so Armeniens und setzte den von den Armeniern vertriebenen König Soämus wieder ein, worauf Lucius Verus im Triumph in Rom einzog.

Dieser im Laufe von vier Jahren (162-165) von den Römern mit Glück geführte und beendigte Krieg hatte eine grosse Anzahl Schriftsteller hervorgerufen, *) die zufrieden mit dem leicht zu erringenden Beifall des Augenblicks, durch niedrige Schmeichelei die Wahrheit der Geschichte entstellten und durch Unfähigkeit und Unwissenheit die historische Kunst herabwürdigten. Ihnen gegenüber entwickelte Lucian im Anschluss an Thucydides die Haupterfordernisse eines echten Historikers. Der Geschichtschreiber soll der Wahrheit getreu, unbekümmert um die Gunst oder Ungunst der Mitwelt, das Urtheil der Nachwelt im Auge behalten; sein Werk soll ein ατημα ές ἀεί sein. Dies ist der Grundzug seiner Abhandlung, die zwar den Stempel der Flüchtigkeit, aber eben so unverkennbar das Gepräge des Geistes ihres Verfassers an sich trägt. Während Manches nur oberflächlich angedeutet ist, hier und da ein Irrthum unterläuft und Spuren von Eilfertigkeit gegen das Ende zahlreich sich finden, ist Anderes, namentlich die Charakteristik der stümperhaften Historiker, von hoher Vortrefflichkeit und unleugbar durchdringt das Ganze ein ernster, kräftiger Sinn, der wie anderwärts in der Philosophie und Beredsamkeit, so hier auf dem Gebiete der Geschichte an Stelle des leeren, trügerischen Scheines einer innerlich hohlen, mark- und kraftlosen Zeit die gesunderen Grundsätze einer idealeren Vorzeit geltend zu machen strebt.

Freilich eine vollständige Theorie der Historik darf man in diesem Schriftchen nicht suchen. Diese Aufgabe zu lösen lag kaum in Lucians Absicht. Er wollte nach seinen eigenen Worten nichts Anderes, als eine Warnungstafel aufstellen und einige Rathschläge zu beliebiger Benutzung den Schriftstellern an die Hand geben, **) wobei er wohl ausser dem oben angegebenen allgemeinen noch einen besonderen praktischen Zweck verfolgte. Wenn

^{*)} S. c. 2. οὐδεὶς, ὅστις οὐχ ἱστορίαν συγγράφει. **) c. 4. παραίνεσιν δέ τινα μικράν καὶ ὑποθήκας ταύτας όλίγας ὑποθήσομαι τοῖς συγγράφουσιν.

schon während des Krieges eine grosse Anzahl Litteraten sich erhoben hatte, die ihn als eine willkommene Gelegenheit ausbeuteten bei Hofe sich einzuschmeicheln, welche Fluth drohte hereinzubrechen, nachdem er so glänzend zu Ende geführt worden war! Diesem Unwesen wollte er steuern und durch die Veröffentlichung seines wenn auch skizzenhaften, doch in den Hauptgedanken klar ausgeprägten Werkchens vielleicht zu einer würdigeren Darstellung des ruhmvollen Unternehmens anregen, mindestens der Fingerfertigkeit schlechter Scribenten Einhalt thun und für die Folgezeit den Irrthum beseitigen, als wenn Geschichte zu schreiben der Erste Beste im Stande wäre.*) Die Veranlassung dazu bot sich ihm um so ungesuchter dar, als er auf einer Reise durch Griechenland, Kleinasien, wahrscheinlich in seine Heimath Syrien begriffen sowohl dem Schauplatz des Krieges nahe war, als auch aus der ersten Hand die Werke kennen lernte,**) mit denen die feilen Schriftsteller dem ohne sein Verdienst durch den Ruhm seiner Feldherrn verherrlichten L. Verus schmeichelten.

Die Schrift ist also eine auf den nächsten Augenblick berechnete Gelegenheitsschrift und daraus erklärt sich zugleich, dass sie nach Inhalt und Form minder ausgearbeitet, als man wünschen möchte, die letzte Hand vielfach vermissen lässt.

Uebrigens dürfte es, selbst wenn Lucian mit grösserer Sorgfalt den Gegenstand bearbeitet hätte, nicht in Verwunderung setzen, wenn seinem Werke die strenge Consequenz und Abrundung eines Systems abginge. Lucians Natur war zu dergleichen Untersuchungen wenig geeignet, und die Schwierigkeiten, die sich ihm entgegenstellten, mussten um so grösser sein, als vor ihm, so viel wir wissen, kein ähnlicher Versuch auf diesem Gebiete gemacht worden war. Er fand also eine ganz leere Stätte vor, und wenn wir bedenken, in wie wenigen Disciplinen im Alterthum überhaupt die Theorie in der Klarheit zum Bewusstsein gekommen ist, wie es unserer Zeit vorbehalten war, so müssen wir es anerkennen, dass er mindestens einige Bausteine als die Ecksteine der historischen Kunst richtig erkannt und als solche bezeichnet hat.

Die beiden Haupttheile des Schriftchens, das er einem uns sonst unbekannten Freunde Philon (c. 1) widmet, behandeln die

^{*)} c. 5. Καίτοι οὐδὲ παραινέσεως οἱ πολλοὶ δεῖν οἴονταί σφισιν ξπὶ τὸ πράγμα — ἀλλὰ πάνυ ξάστον καὶ πρόχειρον καὶ ἄπαντος είναι ἱστορίαν συγγράψαι, ἦν τις ξρμηνεῦσαι τὸ ἔπελθον δύνηται. **) Vgl. c. 14. c. 17.

Frage: "Was hat der Historiker zu vermeiden?" (c. 6) und "Was hat der Historiker zu thun?" (c. 34) Dass der erste Theil den andern bei Weitem übertrifft, hat gewiss nicht blos in der gegen das Ende zu immer mehr eilenden Flüchtigkeit, sondern hauptsächlich darin seinen Grund, dass Lucian vermöge seiner ganzen Eigenthümlichkeit überall besser sich darauf verstand, die Gebrechen seiner Zeit aufzufinden und bloss zu legen, als sie zu heilen.

The state of the s

ar an entered and a second and a first of the second and

ΠΩΣ ΔΕΙ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΝ.

as a sore and brown, I a

1. Δβδηρίταις φασὶ Λυσιμάχου ἤδη βασιλεύοντος 1 ἐμπεσεῖν τι νόσημα, ὧ καλὲ Φίλων, τοιοῦτο. πυρέττειν μὲν γὰρ τὰ πρῶτα πανδημεὶ ἄπαντας ἀπὸ τῆς πρώτης εὐθὺς ἐξξωμένως καὶ λιπαρεῖ τῷ πυρετῷ, περὶ δὲ τὴν 5 ἑβδόμην τοῖς μὲν αἶμα πολὺ ἐκ ξινῶν ξυέν, τοῖς δ' ἰδρὼς ἐπιγενόμενος, πολὺς καὶ οὖτος, ἔλυσε τὸν πυρετόν, ἐς γελοῖον δέ τι πάθος περιίστα τὰς γνώμας αὐτῶν. ἄπαντες γὰρ ἐς τραγωδίαν παρεκίνουν καὶ ἰαμβεῖα ἐφθέγγοντο καὶ μέγα ἐβόων, μάλιστα δὲ τὴν Εὐριπίδου Ανδρο-10 μέδαν ἐμονώδουν καὶ τὴν τοῦ Περσέως ὁῆσιν ἐν μέρει

Einleitung c. 1-5. Veranlassung zu der Schrift über die Geschichtsschreibung.

1. 1. ²Αβδηρίταις. Abdera, Stadt in Thracien, im Rufe unseres

Schildburg, Polkwitz u. a.

Aυσιμάχου ήδη βασιλεύοντος. Nach dem Tode Alexanders d. G. war ihm Thracien zugefallen; den Königstitel nahm er nach dem Vorgange des Antigonus

(306) an.

2. ὧ καλὲ Φίλων. ὧ καλέ nicht 'du schöner', sondern 'mein lieber', (ähnlich wie c. 3 ὧ φιλότης). Hermot. c. 28 wird so der sechzigjährige Hermotimus angeredet. Ueber Philo s. die Einleitung. Auch das Symposion ist ihm gewidmet.

3. τὰ πρῶτα. Welche Zeit damit bezeichnet wird, ergiebt sich aus dem Gegensatze περὶ δὲ τὴν

έβδόμην.

8. ξς τραγωδίαν zur Darstellung von Tragödien. Nicht vom Dichten, sondern vom Declamiren

der Tragödie ist die Rede.

παρεκίνουν und weiter unten εξ την τραγφάζαν παρολισθαίνειν intransitiv 'vom rechten Wege abirren'. Ebenso παραπαίειν c. 2 und Menippus c. 1. οὐτος. ἀλλ' η παραπαίεις; Vgl. c. 45.

tαμβεῖα der Dialog, welcher •gesprochen wurde, im Gegensatz

zu den Gesängen.

9. τὴν Εὐριπίδον 'Ανδρομέδαν die Rolle der Andromeda in der uns verloren gegangenen Tragödie gleichen Namens.

10. ἐμονώδουν die von den Schauspielera vorgetragenen Gesänge (τὰ ἀπὸ σκηνῆς), im Gegensatze zu den auf der Orchestra vorgetragenen Chorgesängen.

την - δησιν was vorhin

λαμβεῖα.

έν μερει 'wenn die Reihe in der Tragödie an ihn (Perseus) kam' per vices, alterum altero excipiente. Vgl. zu Nigrin, c. 3.

διεξήεσαν, καὶ μεστὶ ἦν ἡ πόλις τῶν εβδομαίων ἐκείνων τραγωδών, ώχρων άπάντων καὶ λεπτών,

σὺ δ' ὧ θεῶν τύραννε κανθρώπων ἔρως,

καὶ τὰ ἄλλα μεγάλη τῆ φωνῆ ἀναβοώντων, καὶ τοῦτο ἐπὶ πολύ, ἄχρι δὴ χειμών καὶ κρύος δὲ μέγα γενόμενον 5 έπαυσε ληφούντας αὐτοίς. αἰτίαν δέ μοι δοκεί τοῦ τοιούτου παρασχεῖν 'Αρχέλαος ὁ τραγωδός, εὐδοκιμῶν τότε, μεσούντος θέρους εν πολλώ τω φλογμώ τραγωδίσας αυτοῖς τὴν Ανδρομέδαν, ὡς πυρέξαι τε ἀπὸ τοῦ θεάτρου τοὺς πολλοὺς καὶ ἀναστάντας ὕστερον ἐς τὴν τραγωδίαν 10 παρολισθαίνειν, ἐπὶ πολὸ ἐμφιλοχωροίσης τῆς Ανδρομέδας τη μνήμη αυτών και του Περσέως έτι συν τη Μεδοίση την εκάστου γνώμην περιπετομένου.

2. 'Ως οὖν Εν, φασίν, ενὶ παραβαλεῖν, τὸ 'Αβδηριτικὸν ἐκεῖνο πάθος καὶ νῦν τοὺς πολλοὺς τῶν πεπαιδεν- 15 μένων περιελήλυθεν, ούχ ωστε τραγωδείν — έλαττον γαρ αν τούτο παρέπαιον αλλοτρίοις λαμβείοις ου φαύλοις κατεσχημένοι — άλλ' ἀφ' οδ δη τὰ ἐν ποσὶ ταῦτα κεπίνηται, ὁ πόλεμος ὁ πρὸς τοὺς βαρβάρους καὶ τὸ ἐν

1. των έβδομαίων εκείνων τραγώδων 'die am siebenten Fiebertage Schauspieler

geworden waren'. 3. συ δ' ὧ θεῶν τύραννε κανθοώπων ἔρως. Vollständiger ist das Fragment bei Athenäus XIII. p. 561 B.

σὺ δ' ὧ τίραννε θεῶν τε κάνθρώπων, έρως,

η μη δίδασκε τα καλά φαίνεσθαι καλά

ή τοῖς ἐρῶσιν, ών σύ δημιουργος εί,

μοχθούσι μόχθους εὐτυχῶς συνεκπόνει. ΜΙΒΡΑΘΕ

καὶ ταῦτα μέν δρῶν τίμιος θεοίς έση, μη δρών δ' ύπ' αὐτοῦ τοῦ δί-

δάσκεσθαι φιλείν άφαιρεθήση χάριτας αίς τι-μῶσί σε.

5. ἐπὶ πολύ von der Zeit, wie

weiter unten έπὶ πολύ ξμφιλοχωοούσης της Ανδρομέδας. Vgl. Gallus c. 11. Dagegen vom Raume ebendaselbst c. 23. 26 und oft.

ἄχοι δη mit dem Indic. bei vollendeten Thatsachen, dagegen mit dem Conjunct. und av c. 9. 39. Vgl. zu Gallus c. 8.

καὶ κούος δέ. καὶ — δέ quin etiam. Vgl. Rhetor. praec. c. 6. zal ή δόξα δὲ καὶ Ισχύς παρέστωσαν und oft. Aehnlich alla zaí ohne vorhergehendes où movov c. 31.

7. Αρχέλαος ὁ τραγωδός sonst nicht weiter bekannt.

129. από τοῦ θεάτρου Zeitbestimmung: seitdem Archelaus aufgetreten.

2. 14. φασίν quod aiunt, ut aiunt; der Ausdruck wird dadurch als ein sprüchwörtlicher bezeichnet. Vgl. c. 32.

19. ο πόλεμος ο πρός τούς

Αρμενία τραύμα καὶ αἱ συνεχεῖς νῖκαι, οὐδεὶς ὅστις οὐχ ἱστορίαν συγγράφει, μᾶλλον δὲ Θουκυδίδαι καὶ Ἡρόδοτοι καὶ Ξενοφῶντες ἡμῖν ἄπαντες, καὶ ὡς ἔοικεν, ἀληθες ἄρ' ἦν ἐκεῖνο τό "πόλεμος ἀπάντων πατήρ", εἴ γε καὶ συγγραφέας τοσούτους ἀνέφυσεν ὑπὸ μιᾳ τῆ ὁρμῆ.

3. ταῦτα τοίνυν, ὧ φιλότης, δρῶντα καὶ ἀκούοντά με τὸ 3 τοῦ Σινωπέως ἐκεῖνο εἰσῆλθεν. ὁπότε γὰρ ὁ Φίλιππος ἐλέγετο ἤδη ἐπελαύνειν, οἱ Κορίνθιοι πάντες ἔταράττοντο καὶ ἐν ἔργφ ἦσαν, ὁ μὲν ὅπλα ἐπισκευάζων, ὁ δὲ λί-

10 θους παραφέρων, ὁ δὲ ὑποικοδομῶν τοῦ τείχους, ὁ δὲ ἔπαλξιν ὑποστηρίζων, ὁ δὲ ἄλλος ἄλλο τι τῶν χρησίμων ὑπουργῶν. ὁ δὴ Διογένης ὁρῶν ταῦτα, ἐπεὶ μηδὲν εἰχεν ὅ τι καὶ πράττοι — οὐδεὶς γὰρ αὐτῷ ἐς οὐδὲν ἐχρῆτο — διαζωσάμενος τὸ τριβώνιον σπουδῆ μάλα καὶ αὐτὸς ἐκύ-

15 λιε τὸν πίθον, ἐν ὧ ἐτύγχανεν οἰκῶν, ἄνω καὶ κάτω τοῦ Κρανείου. καί τινος τῶν συνήθων ἐρομένου, Τί ταῦτα ποιεῖς, ὧ Διόγενες; Κυλίω, ἔφη, κἀγὼ τὸν πίθον, ὡς μὰ μόνος ἀργεῖν δοκοίην ἐν τοσούτοις ἐργαζομένοις. 4. καὐ-4 τὸς οὖν, ὧ Φίλων, ὡς μὰ μόνος ἄφωνος εἴην ἐν οῦτω

τὸς οὖν, ὦ Φίλων, ὡς μὴ μόνος ἄφωνος εἴην ἐν οὕτω 20 πολυφώνω τῷ καιρῷ μηδ' ὥσπερ κωμικὸν δορυφόρημα

βαρβάρους der Parthische Krieg. S. die Einleitung.

τὸ ἐν Ἀρμενία τραῦμα die Niederlage bei Elegeia. Vgl. c. 21. 1. αἱ συνεχεῖς νῖχαι von Seiten der Römer.

2. $\mu \tilde{\alpha} \lambda \lambda o \nu \delta \epsilon = ac potius$. S. c. 8. c. 34. und oft.

4. πόλεμος ἀπάντων πατήρ. Ausspruch des Philosophen Heraklit aus Ephesus um 500 v. Chr.

3. 7. ὁ Φίλιππος ελέγετο ἤδη ἐπελαύνειν wahrscheinlich zur Zeit der Schlacht bei Chäronea.

11. ὁ δὲ ἄλλος ἄλλο. Indem Luciau mit ὁ δὲ anfängt noch eine andere Einzelheit aufzuführen, bricht er ab und sagt statt dessen allgemein ἄλλος ἄλλο; ἄλλος ist also nicht mit ὁ δὲ zu verbinden. Ebenso pro imaginibus c. 14. ἢτιᾶτο δὲ ὁ μὲν τὴν δῖνα ὡς παχεῖαν, ὁ δὲ ὡς

ξπιμηκέστερον τὸ πρόσωπον, ὁ δὲ ἄλλος ἄλλο τι. Vgl. Icaromenippus c. 20.

13. δ τι καὶ πράττοι quid tandem. S. zur Nigr. c. 2.

14. διαζωσάμενος τὸτριβώνιον. διαζώννυσθαι den Mantel von den Schultern ziehn und um die Lenden binden, um die Hände und den Oberkörper zur Arbeit frei zu haben, wie die Handwerker zu thunpflegen. Vgl. Somnium c. 6, wo die Bildhauerkunst geschildert wird διεζωσμένη τὴν ἐσθῆτα.

15. τοῦ Κοανείου eine Vor-

stadt von Korinth.

17. $\dot{\omega}_S - \delta o xo t \eta v$ bei L. wie überhaupt bei den späteren Schriftstellern, in Absichtssätzen häufig der Optativ statt des Conjunct. nach dem Präsens.

4.20. χωμικόν δορυφόρημα

πεχηνός σιωπή παραφεροίμην, καλώς έχειν υπέλαβον ώς δυνατόν μοι κυλίσαι τὸν πίθον, οὐχ ώς ἱστορίαν συγγράφειν οὐδὲ πράξεις αὐτὸν διεξιέναι οὐχ οὕτω μεγαλότολμος έγώ, μηδέ τοῦτο δείσης περί έμοῦ. οἶδα γάρ, ήλίκος ὁ κίνδυνος, εἰ κατὰ τῶν πετρῶν κυλίοι τις, καὶ 5 μάλιστα οξον τουμόν τουτο πιθάκνιον ουδέ πάνυ καρτερώς πεπεραμευμένον. δεήσει γὰρ αὐτίκα μάλα πρὸς μιπρόν τι λιθίδιον προσπταίσαντα συλλέγειν τὰ όστρακα. τί οὖν ἔγνωσταί μοι καὶ πῶς ἀσφαλῶς μεθέξω τοῦ πολέμου, αὐτὸς ἔξω βέλους ἑστώς, ἐγώ σοι φράσω. "τού- 10 του μέν καπνοῦ καὶ κύματος" καὶ φροντίδων, δσαι τῷ συγγράφειν ένεισιν, ἀπείρξω έμαυτὸν εὖ ποιῶν, παραίνεσιν δέτινα ταύτην μιαράν καὶ ύποθήκας ταύτας δλίγας ύποθήσομαι τοῖς συγγράφουσιν, ώς κοινωνήσαιμι αὐτοῖς τῆς οἰκοδομίας, εἰ καὶ μὴ τῆς ἐπιγραφῆς, ἀκρφ 15 5 γε τῷ δακτύλω τοῦ πηλοῦ προσαψάμενος. 5. καίτοι οὐδὲ παραινέσεως οἱ πολλοὶ δεῖν οἴονταί σφισιν ἐπὶ τὸ πρᾶγμα, οὐ μᾶλλον ἢ τέχνης τινὸς ἐπὶ τὸ βαδίζειν ἢ βλέπειν

'ein Statist in der Komödie', der auf der Bühne erscheint, ohne zu sprechen, daher auch χωφὸν πρόσωπον genannt. Vgl. zu Icaromen. c. 9. 2. ως ίστορίαν συγγράφειν. ως bei Späteren nicht selten in der Bedeutung von ωστε mit dem Infinitiv. Vgl. c. 32. ovd' ws Ev γέλωτι ποιήσασθαι καὶ ἐπισκῶψαι τας ίστορίας ούτω καλάς ούσας. Dagegen c. 2 οὐχ ώστε τραγωδεῖν.

 10. ἔξω βέλους. Vgl. Nigr.
 c. 18. οῦτω δὴ βουλευσάμενος καὶ καθάπερ ὁ Ζεὺς τὸν Έκτορα ύπεξαγαγών έμαυτον έχ βε-λέων Homer. Π. XVI, 122. χάζετο δ' έκ βελέων.

τούτου μέν καπνοῦ καὶ κύματος aus Homers Odyssee XII. 198. 199, wo Odysseus bei der Skylla und Charybdis zum Steuermann spricht:

τούτου μέν καπνοῦ καὶ κύματος έχτὸς ἔεργε

νηα, σύ δε σκοπέλων επιμαίεο... 12. ἀπείοξω ἐμαυτόν im Anschluss an Homers ἔεργε νῆα.

εὖ ποιῶν 'wohl weislich', 'mit Recht' sehr beliebt bei Lucian. S. c. 12. 15. Gall. c. 17.

παραίνεσιν — ύποθήσομαι τοίς συγγάφουσιν. Die Aufgabe, die L. in dieser Schrift sich gestellt hat. Nicht selbst Geschichte will er schreiben, nicht eine vollständige Theorie der Geschichtschreibung, sondern nur einige praktische Rathschläge will er geben. Mit etwas mehr Selbstgefühl bezeichnet er c. 5. seine Arbeit als einen Kanon für die Historiker.

14. ώς χοινωνήσαιμι. S. zu

c. 3. ως δοχοίην.

15. εί καὶ μὴ τῆς ἐπιγραφη̃ς wenn nicht als Baumeister, doch wenigstens als Handlanger. (ἄχρω γε τῷ δαχτύλω τοῦ πηλοῦ - der zum Bau verwendete Lehm

η έσθίειν, άλλα πάνυ δάστον και πρόχειρον και απαντος είναι ίστορίαν συγγράψαι, ήν τις έρμηνεῦσαι τὸ ἐπελθὸν δύνηται. τὸ δὲ οἶσθά που καὶ αὐτός, ὧ εταῖρε, ὡς οὐ των ευμεταχειρίστων ουδέ δαθύμως συντεθήναι δυναμένων 5 τοῦτ' ἐστίν, ἀλλ' εὶ καί τι άλλο ἐν λόγοις, πολλῆς τῆς φροντίδος δεόμενον, ήν τις, ώς δ Θουαυδίδης φησίν, ές ἀεὶ κτημα συντιθείη. οίδα μεν οὖν οὐ πάνυ πολλοὺς αὐτῶν έπιστρέψων, ενίοις δε και πάνυ έπαχθής δόξων, και μάλιστα οπόσοις αποτετέλεσται ήδη καί εν τῷ κοινῷ δέδεικ-10 ται ή ιστορία. εὶ δὲ καὶ ἐπήνηται ὑπὸ τῶν τότε ἀκροασαμένων, μανία ήδη ή γε έλπίς, ώς οἱ τοιοῦτοι μεταποιήσουσιν ή μεταγράψουσί τι των άπαξ κεκυρωμένων καὶ ώσπερ ές τὰς βασιλείους αὐλὰς ἀποκειμένων. ὅμως δὲ οὐ

- προσαψάμενος). Auf das vollendete Werk pflegte der Name des Künstlers geschrieben zu werden. 5. 1. ἄπαντος εἶναι, die

Jedermanns d. i. sehr Sache

leicht.

2. έρμηνεῦσαι τὸ ἐπελθόν Erste Beste sprechen' zur Bezeichnung der Flüchtigkeit und Nachlässigkeit, der es nicht sowohl auf den Inhalt als auf die Form ankommt.

3. $\tau \delta \delta \epsilon = at \ vero$. Nicht selten wird so bei späteren Schriftstellern, namentlich bei Lucian, τὸ δὲ gebraucht, um falschen Annahmen, die vorausgehen, die wirkliche Lage der Dinge mit Nachdruck gegenüberzustellen.

5. εξ καί τι ἄλλο ἐν λόγοις d. i. so sehr, wie irgend etwas Anderes in der Redekunst.

6. ἢν τις — ἐς ἀεὶ κτῆμα συντιθείη. Der Optativ nach ἐάν steht bei späteren Prosaikern nicht selten statt des in der klassischen Zeit gewöhnlichen Conjunctivs. Vgl. de saltat. c. 79. αν ξρων τις gewöhnlichen ές το θέατρον παρέλθοι.

ώς ό Θουχυδίδης φησίν Ι. c. 22. πτημάτε ές ἀεὶ μᾶλλον

η αγώνισμα ές τὸ παραχρημα ακούειν σύγκειται. 9. ἐν τῷ κοινῷ publice.

10. εί δὲ καὶ ἐπήνηται die Werke (ή ἱστορία) jener Schriftsteller.

ύπὸ τῶν τότε ἀκροασα- $\mu \, \varepsilon \nu \, \omega \nu$ bei der öffentlichen Vorlesung. Vgl. das vorhergehende έν τῷ κοινῷ δέδεικται.

11. μανία ἤδη ἡ γε ἐλπίς. ἤδη 's chon gar'. Vgl. Cynic. c. 5. πολύ δὲ ἀθλιώτερον, εἴ τις αύτὸς ξαυτὸν ἀποστεροίή πάντων τῶν καλών, μανία ήδη τοῦτό γε σαφής. 12. κεκυρωμένων durch den

Beifall der Zuhörer.

ωσπερ ές τὰς βασιλείους αὐλὰς ἀποχειμένων. ὥσπερ, 's o g u t als' ...; in die kaiserliche Bibliothek zu kommen war das Ziel der Wünsche für die meisten Schriftsteller der damaligen Zeit.

13. δμως δὲοὐχεῖοον nicht schlimmer, d.i. nicht unpassend. Sonst fast immer οὐ χεῖρον δέ. Vgl. Dipsad. c. 6. γεγράφθαι δὲ πρὸς τουπίγραμμα, οῦ χεῖρον δὲ αὐτὸ εἰπεῖν. Demonax. c. 14. οὐ χείρον δὲ αὐτὰ εἰπεῖν ἃ ἔλεγεν. c. 44.

χεῖρον καὶ πρὸς αὐτοὺς ἐκείνους εἰρῆσθαι, ἵν', εἴ ποτε πόλεμος ἄλλος συσταίη, ἢ Κελτοῖς πρὸς Γέτας ἢ Ἰνδοῖς πρὸς Βακτρίους — οὐ γὰρ πρὸς ἡμᾶς γε τολμήσειεν ἄν τις, ἀπάντων ἤδη κεχειρωμένων — ἔχωσιν ἄμεινον συντιθέναι τὸν κανόνα τοῦτον προσάγοντες, ἤνπερ γε δόξη αὐ-5 τοῖς ὀρθὸς εἶναι. εἰ δὲ μή, αὐτοὶ μὲν καὶ τότε τῷ αὐτῷ πήχει ὥσπερ καὶ νῦν μετρούντων τὸ πρᾶγμα ὁ ἰατρὸς δὲ οὐ πάνυ ἀνιάσεται, ἢν πάντες ᾿Αβδηρῖται ἑκόντες ᾿Ανδορμέδαν τραγφδῶσιν.

6 6. Διττοῦ δὲ ὄντος τοῦ τῆς συμβουλῆς ἔργου, 10 τὰ μὲν γὰρ αἰρεῖσθαι, τὰ δὲ φεύγειν διδάσκει, φέρε πρῶτα εἴπ ωμεν ἄτινα φευκτέον τῷ ἱστορίαν συγγράφοντικαὶ ὧν μάλιστα καθαρευτέον, ἔπειτα οἶς χρώμενος οὐκ ὰν ἁμάρτοι τῆς ὀρθῆς καὶ [ἐπ'] εὐθὰ ἀγούσης. ἀρχὴν δὲ οῖαν αὐτῷ ἀρκτέον καὶ τάξιν 15 ἔντινα τοῖς ἔργοις ἐφαρμοστέον καὶ μέτρον ἐκάστου καὶ ὰ σιωπητέον καὶ οῖς ἐνδιατριπτέον καὶ ὅσα παραδραμεῖν Ι. ἄμεινον καὶ ὅπως ἔρμηνεῦσαι αὐτὰ καὶ συναρμόσαι, ταῦτα μὲν καὶ τὰ τοιαῦτα ὕστερον. νῦν δὲ τὰς κακίας ἢδη εἴπωμεν ὁπόσαι τοῖς φαύλως συγγράφουσι παρα-20 κολουθοῦσιν. ὰ μὲν οὖν κοινὰ πάντων λόγων ἐστὶν

άμαρτήματα έν τε φωνή και άρμονία και διανοία και τή

4. ἀπάντων ἤδη κεχειοωμένων ironisch mit Beziehung auf die Uebertreibungen und Schmeicheleien der damaligen Histo-

7. ὁ ἰ ατρὸς – τραγωδωσιν. Sinn: Ich zürne nicht, wenn auch die Historiker bei ihrer Verkehrtheit verharren, wie die Abderiten nach der Aufführung der Andromeda.

6. Eintheilung der Abhandlung. Zwei Haupttheile.

18. καὶ ὅπως ἑομηνεῦσαι nicht von dem vorhergehenden ἄμεινον, sondern von einem in den
Verbaladjectiven καθαρευτέον —
εφαρμοστέον dem Sinne nach enthaltenen δεῖ abhängig. Vgl. Hermotim. c. 23. τῶν δ' ἄλλων ἀμελη-

τέον καὶ μήτε πατρίδος — πολύν ποιεῖσθαιτὸν, λόγον μήτε παί-

δων η γονέων.

19. τὰς κακίας was vorhin durch ἄτινα φευπτέον... bezeichnet war. Erster Theil: Welche Fehler hat der Historiker zu vermeiden?

21. πάντων λόγων nicht blos der Geschichte. Gegensatz c. 7. ἃ δ' ἐν ἐστορία διαμαρτάνουσιν.

22. ἔν τε φωνή — διανοία. φωνή der Ausdruck in Beziehung auf Reinheit der Sprache, ά ο μονία harmonische Verbindung d. i. das richtige Verhältniss der Theile zum Ganzen, διάνοια der den Schriften zu Grunde liegende Gedanke.

καὶ τῆ ἄλλη ἀτεχνία. τῆ

άλλη ἀτεχνία, μακρόν τε αν είη ἐπελθεῖν καὶ τῆς παρούσης ύποθέσεως ούκ ίδιον Γκοινά γάρ, ώς έφην, απάντων λόγων έστιν άμαρτήματα έν τε φωνή και άρμονία. 7. α δ' 7 έν ίστορία διαμαρτάνουσι, τοιαύτα αν εύροις έπιτη-5 ρών, οξα κάμοὶ πολλάκις άκροωμένω έδοξε, καὶ μάλιστα ην άπασιν αυτοίς αναπετάσης τα ώτα. ουν ακαιρον δε μεταξύ και απομνημονεύσαι ένια παραδείγματος ένεκα τῶν ἢδη ούτω συγγεγραμμένων. καὶ πρῶτόν γε ἐκεῖνο, ήλίπον αμαρτάνουσιν, επισποπήσωμεν αμελήσαντες γαρ 10 οἱ πολλοὶ αὐτῶν τοῦ ἱστορεῖν τὰ γεγενημένα τοῖς ἐπαίνοις αρχόντων καὶ στρατηγών ενδιατρίβουσι, τοὺς μεν οἰκείους ές ύψος αίροντες, τοὺς πολεμίους δὲ πέρα τοῦ μετρίου καταρρίπτοντες, άγνοοῦντες ώς ού στενῷ τω ἰσθμῷ διώρισται καὶ διατετείχισται ή ἱστορία πρὸς τὸ ἐγκώμιον, 15 άλλά τι μέγα τείχος εν μέσω εστίν αὐτῶν καὶ, τὸ τῶν μουσικών δη τούτο, δίς δια πασών έστι προς άλληλα, εί γε τῷ μὲν ἐγκωμιάζοντι μόνου ἐνὸς μέλει, ὁπωσοῦν ἐπαινέσαι καὶ εὐφρᾶναι τὸν ἐπαινούμενον, κὰν ψευσαμένω ύπάρχη τυχείν τοῦ τέλους, ή δὲ οὐκ ἄν τι ψεῦδος ἐμπεσὸν 20 [ή ἱστορία] οὐδ' ἀχαριαῖον ἀνάσχοιτο, ού μαλλον ἢ τὴν

αλλη nicht 'der andre' Mangel an technischer Bildung, sondern 'überhaupt' (omnino) der Mangel an technischer Bildung; ein auch bei klassischen Schriftstellern vorkommender Gebrauch, der dem Deutschen fremd ist. Am Nächsten steht das französische autre in nous autres Allemands u. a., wir Deutschen (überhaupt), eigentlich, wir Anderen, nehmlich wir Deutschen. S. zu c. 24.

7. Fehler, die aus der Unkenntniss des Unterschiedes zwischen Geschichtsschreibung und Lobrede (ἐγχώμιον) (mit Einschluss der Poesie c. 8.) hervorgehen. c. 7. — c. 14.

μεταξύ absolut, 'un ter dessen', d. i. bis du es selbst durch eigne Erfahrung wahrnimmst. S. zu

Nigr. c. 8.

12. πέρα τοῦ μετρίου sehr oft bei Lucian. Vgl. de salt. c. 75, wo bald daranf c. 76 in demselben Sinne ὑπέρ τὸ μέτριον steht. Rhet. praec. c. 10. Ebenso häufig πέρα τοῦ μέτρου. Navig. c. 1. Catapl. c. 2.
13. ὡς — πρὸς ἄλληλα. Sinn:

Geschichte und Lobrede sind himmelweit von einander entfernt.

 $\sigma \tau \epsilon \nu \tilde{\varphi} \quad \tau \omega \quad t \sigma \vartheta \mu \tilde{\varphi} \quad \text{sprüch-}$ wörtlich.

15. τὸ τῶν μουσικῶν. S. zu Nigr. c. 1.

16. δὶς διὰ πασῶν, z wei Octaven hind urch, zur Bezeichnung eines grossen Abstandes, Unterschiedes. Vgl. Adv. indoet. c. 21. Μύδιου φασὶ — ὑπὸ τῶν πολάπων ἐπὶ τῷ ὁμοίῳ ποτὲ διαφθασῆναι, ὡς πιστεύειν ὅτι ὅμοιος ἦν Δλε-

άρτηρίαν λατρών παϊδές φασι την τραχείαν παραδέξασθαι 8 άν τι ές αὐτὴν καταποθέν. 8. ἔτι ἀγνοεῖν ἐοίκασιν οἱ τοιούτοι, ώς ποιητικής μέν καὶ ποιημάτων άλλαι ύποσχέσεις καὶ κανόνες ίδιοι, ιστορίας δὲ άλλοι ἐκεῖ μὲν γὰρ άπρατος ή έλευθερία καὶ νόμος εξς, τὸ δόξαν τῷ ποιητή 5 ένθεος γὰρ καὶ κάτοχος ἐκ Μουσῶν, κὰν Ἱππων ὑποπτέρων άρμα ζεύξασθαι εθέλη, κὰν εφ' ύδατος άλλους ή επ' άνθερίκων άκρων θευσομένους άναβιβάσηται, φθόνος οὐδείς. οὐδ' ὁπόταν ὁ Ζεὺς αὐτῶν ἀπὸ μιᾶς σειρᾶς ἀνασπάσας αίωοη όμου γην και θάλατταν, δεδίασι, μη 10 αποδδαγείσης εκείνης συντριβή τὰ πάντα κατενεχθέντα. άλλα καν Αγαμέμνονα επαινέσαι θέλωσιν, οὐδεὶς ὁ κωλύσων Διὶ μέν αὐτὸν ὅμοιον εἶναι τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ όμματα, τὸ στέρνον δὲ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ τῷ Ποσειδῶνι, τὴν δὲ ζώνην τῷ ᾿Αρεί, καὶ ὅλως σύνθετον ἐκ πάντων 1 θεών γενέσθαι δή τὸν Ατρέως καὶ Αερόπης ου γάρ ίκανὸς ὁ Ζεὺς οὐδ' ὁ Ποσειδών οὐδ' ὁ ᾿Αρης μόνος Εκαστος άναπληρώσαι τό κάλλος αὐτοῦ. ἡ ἱστορία δὲ ήν τινα πολαπείαν τοιαύτην προσλάβη, τί άλλο ή πεζή τις

ξάνδοφ ἐκείνφ, καίτοι τὸ τῶν μουσικῶν τοῦτο, δὶς διὰ πασῶν τὸ πρᾶγμα ἦν.

1. $\dot{\alpha} \rho \tau \eta \rho \ell \alpha \nu - \tau \dot{\eta} \nu \tau \rho \alpha - \chi \epsilon \tilde{\iota} \alpha \nu = aspera arteria die Luft-$

röhre.

taτρῶν παῖδες. Die Bezeichnung παῖδες drückt das Verhältniss der Jünger; Anhänger einer Gelehrten- oder Künstler-Schule aus. Anders of 'Ρωμαίων παῖδες — οἱ 'Ρωμαῖοι Nigr. c. 36. Vgl. zu c. 9.

8. 5. ἄχρατος ἡ ἐλευθερία ungemischt d. i. 'vollkommen, unbeschränkt', nach Plato's

Staat VIII p. 562.

7. κὰν ἐφ' ὕδατος — ἀναβιβάσηται. Homer II. XX. 226 werden die von Boreas erzeugten Rosse so geschildert:

αί δ' ότε μεν σκιρτῷεν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν

ακρον έπ' ανθερίκων καρπόν

θέον οὐδὲ κατέκλων ἀλλ' ὅτε δὴ σκιρτῷεν ἔπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης ἄκρον ἔπὶ ἡηγμὶνος άλὸς πολίοιο

θέεσκον.

8. φ θ όνος ο ὐ δ είς ohne Verb. wie Pseudolog c. 30. Deor. dial. 18 c. 1. εἰ δὲ παιδιὰ καὶ τροφή προσεστιν αὐτοῖς, οὐδὲς φθόνος. Aehnlich συγγνώμη sehr oft, πᾶσα ἀνάγκη Hermot. c. 27 πολλή αἰχύνη dial. mort. 15 c. 1.

οπόταν ο Ζεύς — αλωοῆ όμοῦ γῆν καὶ θάλατταν.

Hom. II. VIII. 18 ff.

12. ἀλλὰ χᾶν ἀγαμέμνονα ἀερόπης. Hom. Π. Π. 477 — 479.

μετὰ δὲ κρείων Αγαμέμνων ὅμματα καὶ κεφαλὴν ἔκελος Διὶ

τεοπιχεοαύνω "Αρεϊ δε ζώνην, στέρνον δε Ποσειδάωνι.

ποιητική γίνεται, της μεγαλοφωνίας μέν έκείνης έστερημένη, την λοιπην δε τερατείαν γυμνην των μέτρων καί δι αυτό επισημοτέραν εκφαίνουσα; μέγα τοίνυν, μαλλον δε υπέρμεγα τουτο κακόν, εί μη είδείη τις χωρίζειν τὰ 5 ίστορίας και τὰ ποιητικής, άλλ' ἐπεισάγοι τῆ ἱστορία τὰ τῆς ἐτέρας κομμώματα, τὸν μῦθον καὶ τὸ ἐγκώμιον καὶ τὰς ἐν τούτοις ὑπερβολάς, ὥσπερ ὰν εί τις άθλητὴν τῶν καρτερῶν τούτων καὶ κομιδῆ πρινίνων άλουργίσι περιβάλλοι καὶ τῷ άλλφ κόσμφ τῷ έταιρικῷ καὶ φυ-10 κίον εντρίβοι και ψιμύθιον τῷ προσώπω, Ηράκλεις ώς καταγέλαστον αὐτὸν ἀπεργάσαιτο αἰσχύνας τῷ κόσμῳ ἐκείνφ. 9. καὶ οὐ τοῦτό φημι, ώς οὐχὶ καὶ ἐπαινετέον ἐν 9 ίστορία ένίστε άλλ' έν καιρώ τω προσήκοντι έπαινετέον καὶ μέτρον ἐπακτέον τῷ πράγματι, τὸ μὴ ἐπαχθές τοῖς 15 ύστερον αναγνωσομένοις αυτά, καὶ όλως πρὸς τὰ ἔπειτα κανονιστέον τὰ τοιαῦτα, ὅπερ μικρὸν ὕστερον ἀποδείξομεν. όσοι δε οίονται καλώς διαιρείν ες δύο την ίστορίαν, ες τὸ τερπνόν καὶ χρήσιμον, καὶ διὰ τοῦτο εἰσποιοῦσι καὶ τὸ έγκωμιον ές αυτήν ως τερπνον και ευφραϊνον τους έν-20 τυγχάνοντας, δρᾶς δσον τάληθοῦς ήμαρτήμασι; πρῶτον μεν πιβδήλω τη διαιφέσει χρώμενοι. Εν γαρ έργον ίστο-

3. μαλλον δέ. S. c. 2.

χωρίζειν τὰ ἱστορίας καὶ τὰποιητικής. Ueber den Unterschied des historischen, poetischen, oratorischen, philosophischen Stils vgl. Cic. orator c. 19. 20.

7. ἀθλητήν τῶν καρτερῶν τοὐτων für ἀθλητήν τινα καρτερόν, sehr oft bei Lucian. Vgl. Nigr. c. 30. τὴν ἀναλγησίαν ἔγγραφον ὁμολογοῦσιν, οἱ μὶν ἐσθῆτας ἔαυτοῖς κελεύοντες συγκαταφλέγεσθαι τῶν παρὰ τὸν βίον τιμίων. Αdv. indoct. c. 8. Ταραντίνος Εὐάγγελος τῶν οὐκ ἀ φανῶν. Fugit. c. 20. ἐσθῆτας τῶν μαλθακῶν ἐκρίωντο.

κομιδή adverb., sehr häufig bei Lucian. Vgl. c. 10. 13. 21. 25.

πρινίνων eichen, wir 'hage-

büchen', nach Aristoph. Acharn. 180 und Vespen 909.

10. Η ο άκλεις ώς adverbial, vulgare Verstarkung νου καταγέλαστον. Vgl. Epist. Satur. c. 32. Ἡράκλεις ώς ἀνελεύθερον. S. zu c. 19. Ἡράκλεις ὅσαι μυριάθες ἐπῶν.

9. 14. το μη ξπαχθές erklärt das Vorhergehende μέτοον ξπακτέον τῷ πράγματι: Als Maasstab diene die Rücksicht, dass die späteren Leser keinen Anstoss daran nehmen.

15. πρὸς τὰ ἔπειτα 'nach dem Urtheile der Nachwelt'. Vgl. τὸ τήμερον, τὸ παρόν, τοὐπιόν c. 13. τὸ παραντίκα c. 40.

16. μικοὸ ν ὕστερον so immer bei Lucian, nie μικοῷ ὕστερον, ebenso stets μικοὸν ἔμπροσθεν.

ρίας καὶ τέλος, τὸ χρήσιμον, ὅπερ ἐκ τοῦ ἀληθοῦς μόνον συνάγεται. τὸ τερπνὸν δὲ άμεινον μέν, εἰ καὶ αἰτὸ παρακολουθήσειεν, ώσπες καὶ κάλλος άθλητῆ, εἰ δὲ μή, οὐδεν κωλύσει ἀφ' Ἡρακλέους γενέσθαι Νικόστρατον τὸν Ἰσιδότου, γεννάδαν όντα καὶ τῶν ἀνταγωνιστῶν ἐκατέ- 5 ρων άλκιμώτερον, εί αὐτὸς μέν αἴσχιστος εἴη ὀφθῆναι, Αλκαΐος δὲ ὁ καλὸς ὁ Μιλήσιος ἀνταγωνίζοιτο αὐτῷ καὶ ἐρώμενος, ώς φασι, τοῦ Νικοστράτου ών. καὶ τοίνυν ή ιστορία, εὶ μὲν άλλως τὸ τερπνὸν παρεμπορεύσαιτο, πολλούς αν τούς έραστας έπισπάσαιτο άχρι 1 δ' αν καὶ μόνον έχη τὸ ίδιον ἐντελές, λέγω δὲ τὴν τῆς 10 άληθείας δήλωσιν, ολίγον τοῦ κάλλους φροντιεί. 10. έτι κάκεινο είπειν άξιον, ότι οὐδε τερπνον έν αὐτη τὸ κομιδή μυθώδες καὶ τὸ τῶν ἐπαίνων μάλιστα πρόσαντες

4. ἀφ' Ἡρακλέους γενέσθαι ein Schüler, Nachfolger des Herakles, insofern dieser Siegerim Pankration (eine Versehmelzung des Faust- und Ringkampfes, bei der die Hände ohne den Kampfriem waren) und im Ringkampfewar. Vgl. Ver. hist. Il. c. 22. πάλην μεν ενίκησε Κα-ρος ό άφ' Ηρακλέους. Icarom. c.24 μετά δε ήρωτα, εί τις έτι λείπεταιτῶν ἀπὸΦειδίου, Schüler des Phidias d. i. Bildhauer. Ebenso im Latein. ab. Cic. adv. Muren. c. 30, 63. nostri illi a Platone et Aristotele moderati homines et temperati aiunt.

Νιχόστρατον. Einen imFaustund Ringkampfe berühmten Nikostratus erwähnt Quintil, II. 8. At si fuerit qui docebitur, ille, quem adolescentes senem vidimus, Nicostratus, omnibus in eo docendi partibus similiter utetur efficietque illum, qualis hie fuit, luctando pugnandoque, quorum utroque certamine iisdem diebus coronabatur, invictum. Tacit. de oratoribus dial. c. 10. . . . si in Graecia natus esses, - ac tibi Nicostrati robur ac vires dii dedissent. . .

5. ἀνταγωνιστῶν ξκατέφων die Kämpfer in jeder der beiden Kampfarten Pankration und Ring-

kampf.

7. 'Aλκαῖος sonst nicht bekannt. 9. allws. Vgl. Hermotim. c. 49. εὶ δὲ καὶ ευροιμεν αλλως (aliud quid agentes d. i. beiläufig, ohne Absicht) κατά τινα άγαθην τύχην περιπεσόντες αὐτῷ, οὐχ ἔξομεν βεβαίως εἰδέναι εἰ ἐκεῖνο ἐστιν ο ζητούμεν: wo es durch κατά τινα

άγαθην τύχην erklärt wird. 10. ἄχοι δ' ἄν ἔχη. S. zu c. 1

und Gallus c. 8.

11. τὸ ἴδιον Substantiv 'die ihr eigenthümliche Aufgabe'.

εντελές perfectum numeris absolutum Prädicat.

10. 13. τερπνόν und πρόσαντες sind Prädicate.

τὸ χομιδή μυθώδες χαὶ τὸ τῶν ξπαίνων was c. 8. durch ὁ μῦθος und τὸ ἐγκώμιον bezeichnet war; τὸ τῶν ἐπαίνων Umschreibung für den Begriff selbst mit Allem, was zu ihm gehört, also = ὁ ἔπαινος. Vgl. c. 17. de morte Peregrini c. 18. από τούτων τὰ τῆς δόξης ηὐξάνετο.

παρ' έκάτερον, ἢν μὴ τὸν συρφετὸν καὶ τον πολὺν δῆμον ἐπινοῆς, ἀλλὰ τοὺς δικαστικῶς καὶ νὴ Δία συκοφαντικῶς προσέτι γε ἀκροασομένους, οὺς οὐκ ἄν τι λάθοι παραδραμόν, ὀξύτερον μὲν τοῦ Ἄργου ὁρῶντας καὶ πανταχόθεν τοῦ σώματος, ἀργυραμοιβικῶς δὲ τῶν λεγομένων ἕκαστα ἐξετάζοντας, ὡς τὰ μὲν παραπεκομμένα εὐθὺς ἀποξρίπτειν, παραδέχεσθαι δὲ τὰ δόκιμα καὶ ἔννομα καὶ ἀκριβῆ τὸν τύπον, πρὸς οὺς ἀποβλέποντα χρὴ συγγράφειν, τῶν δ' ἄλλων ὀλίγον φροντίζειν, κὰν διαξόραγῶσιν ἐπαινοῦντες. 10 ἢν δ' ἀμελήσας ἐκείνων ἡδύνης πέρα τοῦ μετρίου τὴν ἱστορίαν μύθοις καὶ ἐπαίνοις καὶ τῆ ἄλλη θωπεία, τάχιστ' ὰν ὁμοίαν αὐτὴν ἐξεργάσαιο τῷ ἐν Δυδία Ἡρακλεῖ ἑωρακέναι γάρ σέ που εἰκὸς γεγραμμένον, τῆ Ὁμφάλη δουλεύοντα, πάνυ ἀλλόκοτον σκευὴν ἑκάτερον 15 ἐνεσκευασμένον, ἐκείνην μὲν τὸν λέοντα αὐτοῦ περιβεβλημένην καὶ τὸ ξύλον ἐν τῆ χειρὶ ἔχουσαν, ὡς Ἡρακλέα

1. παο' ξαάτερον in utramque partem d. i. nach der Seite des Zuviel wie des Zuwenig. Sinn: Es ist schwer (πρόσωντες) beim Lobe das rechte Maass zu halten, schwer, wie es weiter heisst, nicht πέρα τοῦ μετρίου zu schreiben.

τον συρφετόν Gegensatz zu

den Gebildeten.

τὸν πολὺν δῆμον = τοὺς πολλούς. Vgl. Somn. c. 9 αὐτὸ μόνον ἔργάτης καὶ τῶν τοῦ πολ-

λοῦ δήμου είς.

9. zάν διαφόα γῶ σιν ἐπαινοῦντες, vor Lobsprüchen
bersten, wie wir sagen 'vor Aerger, vor Lachen bersten'. Vgl. de
mercede conductis c. 35. τότε καὶ μάλιστα διαφόαγῆναι χρὴ ἐπαινοῦντα καὶ κολακείοντα. Sinn: Der Historiker soll sich durch den Beifall
der Ungebildeten, auch wenn er noch
so lebhaft wäre, nicht berücken
lassen.

10. πέρα τοῦ μετρίου. S. zu c. 7. 13. έωρακέναι γάρ σε που εἰκὸς γεγραμμένου κ. τ. λ. Achnliche Darstellungen sind uns noch erhalten, Berühmt ist u. a. die Capitolinische Mosaik mit dem spinnenden Herakles im Weiberrock; Schild und Keule liegen neben ihm. Zwei Liebesgötter spielen mit einem gefesselten Löwen; ein dritter bläst die Syrinx. Vgl. Millin, mythologische Gallerie. Tafel CXVIII. Nr. 454.

14. τη Θ μφάλη δουλεύοντα Omphale, Tochter des Jardanos, Königin der Lydier, an die Herakles durch Hermes verkauft wurde und der er drei Jahre um Lohn diente, um von einer wegen Ermordung des Iphitos über ihn verhängten Krankheit befreit zu werden. Die hier erwähnte Sage von dem weibischen Herakles findet sich auch dial. deor. 13 c. 2 wo Asklepios zu Herakles sagt: ἐγω δὲ — οὕτε ἐδουλευσα ὥσπερ σὰ οὕτε ἔξαινον ἔρω ἀν Αυδία πορφυρίδα ἐνδεσουκὸς καὶ παιόμενος ὑπὸ τῆς Όμφάλης χρυσῷ σανδάλω, ἀλλ'...

15. τον λέοντα — καὶ τὸ ξύλον 'Löwen haut und Keule'.

δήθεν οὖσαν, αὐτὸν δέ ἐν κροκωτῷ καὶ πορφυρίδι ἔρια ξαίνοντα καὶ παιόμενον ὑπὸ τῆς 'Ομφάλης τῷ σανδαλίω, καὶ, θέαμα αἴσχιστον, ἀφεστώσα ή ἐσθής τοῦ σώματος καὶ μὴ προσιζάνουσα καὶ τοῦ θεοῦ τὸ ἀνδρῶδες ἀσχη-

- 11 μόνως καταθηλυνόμενον. 11. καὶ οἱ μὲν πολλοὶ ἴσως 5 καὶ ταῦτά σου ἐπαινέσονται, οἱ λόγιοι δ' ἐκεῖνοι, ὧν σὶ καταφρονεῖς, μάλα ήδὸ καὶ ἐς κόρον γελάσονται, δρώντες τὸ ἀσύμφυλον καὶ ἀνάρμοστον καὶ δυσκόλλητον τοῦ πράγματος εκάστου γὰρ δὴ ἴδιόν τι καλόν ἐστιν. εὶ δὲ τοῦτο ἐναλλάξειας, ἀκαλλές τὸ αὐτὸ παρὰ τὴν χρῆ- 10 σιν γίνεται. εω λέγειν ότι οἱ έπαινοι ένὶ μεν ίσως τεςπνοί, τῷ ἐπαινουμένω, τοῖς δ' άλλοις ἐπαχθεῖς, καὶ μάλιστα ην υπερφυείς τας υπερβολας έχωσιν, οίους αυτούς οί πολλοί ἀπεργάζονται, την εύνοιαν την παρά των έπαινουμένων θηρώμενοι καὶ ενδιατρίβοντες άχρι τοῦ πᾶσι 15 προφανή την πολαπείαν έξεργάσασθαι οὐδε γάρ κατά την τέχνην αύτὸ δρᾶν ἴσασιν οὐδ' ἐπισπιάζουσι τὴν θωπείαν, άλλ' έμπεσόντες άθρόα πάντα και απίθανα και γυμνά
- 12 διεξίασιν. 12. ώστ' οὐδὲ τυγχάνουσιν οὖ μάλιστα ἐφίενται οί γὰς ἐπαινούμενοι πρὸς αὐτῶν μισοῦσι μᾶλλον καὶ 20 αποστρέφονται ως πόλαπας, εξ ποιούντες, καὶ μάλιστα ην

1. δηθεν, natürlich, ironisch. έν χροχωτῷ καὶ πορφυρίδι, προκωτός das safranfarbene Unterkleid, πορφυρίς das purpurne Obergewand, wie sie Weiber und Weichlinge zu tragen pflegten.

3. θέαμα αἴσχιστον wie Ver. hist. A. c. 18. καὶ δη ἐφαίνοντο προσίοντες, θέαμα παραδοξότατον, έξ εππων πτερωτών και ανθρώπων συγκείμενοι.

11. 10. εὶ δὲ τοῦτο ἐναλλάξειας - γίνεται. Sinn: Ver-kehrter Gebrauch und unpassende Umgebung macht auch das Schöne unschön: παρά την χοησιν 'während des Gebrauchs'. S. zu Nigrin. c. 9.

18. εμπεσόντες hineinfallen, daher, etwas plump, unge-

schickt anfangen. Gegensatz: vorsichtig ans Werk gehn. Vgl. Timon c. 23. ὁ δὲ ἐμπεσών ἀθρόως εἰς ἐμὲ απειρόχαλος και παχύδερμος άνθρωπος. Adv. indoct. c. 9. εμπεσών τη πιθάρα σφοδρότερον τοῦ δέ-

άθοόα zu Hauf d. i. ohne Unterschied. γυμνά im Gegensatz zu dem vorhergehenden ἐπισχιάζειν.

19. διεξίασιν wie c. 27 und oft

= persequi.

12. ώστε am Anfange des Satzes 'daher', oft bei Lucian. S. Nigrin. c. 4. on metastidegall a

21. ἀποστρέφονται ώς χόλακας, sich abwenden, d. i. hassen, daher mit dem Accus. construirt, wie μισεῖν. Vgl. Calumniae non temere esse credendam, c. 14.

ανδρώδεις τας γνώμας ώσιν : ώσπερ 'Αλέξανδρος 'Αριστοβούλου μονομαχίαν γράψαντος Αλεξάνδρου καὶ Πώρου, καὶ άναγνόντος αὐτῷ τοιοῦτο μάλιστά τι χωρίον τῆς γραφῆς - ψέτο γάρ χαριείσθαι τὰ μέγιστα τῷ βασιλεί ἐπιψεν-5 δόμενος άριστείας τινάς αυτώ καὶ άναπλάττων έργα μείζω τῆς ἀληθείας - λαβών τὸ βιβλίον - πλέοντες δ' ετύγχανον εν τῷ ποταμῷ τῷ Ύδάσπη — ε΄δδιψεν επί κεφαλίν ές τὸ ύδωρ ἐπειπών, Καὶ σὲ δὲ ούτως ἐχρῆν, ὧ Αριστόβουλε, τοιαύτα ύπερ εμού μονομαχούντα καὶ ελέ-10 φαντας ένὶ ἀκοντίω φονεύοντα. καὶ ἔμελλέ γε ούτως άγανακτήσειν ὁ 'Αλέξανδρος, ός γε οὐδὲ τὴν τοῦ άρχιτέπτονος τόλμαν ηνέσχετο υποσχομένου τον Αθω είπονα ποιήσειν αὐτοῦ καὶ μετακοσμήσειν τὸ όρος ἐς ὁμοιότητα τοῦ βασιλέως, άλλὰ πόλαπα εὐθὺς ἐπιγνοὺς τὸν ἄνθρω-

απέστραπται τὸν φίλον. Rhetor. praecept. c. 16.

εὖ ποιοῦντες wie c. 4.

1. 'Αριστοβούλου - γράψαντος. Sein verloren gegangenes Werk über Alexander d. G. wird von Arrian im 2 ten Jahrhundert nach Ch. G. in seiner 'Αλεξάνδρου ανάβασις als eine Hauptquelle angeführt. Nach Lucian Makrob. c. 22. begann er es im 84 ten Lebensjahre zu Cassandria in Macedonien. Dadurch wird es zweifelhaft, ob dieses Werk hier gemeint sein könne. Wahrscheinlich hat Lucian ihn mit Onesikritos verwechselt, dessen historische Treue auch aus anderen Stellen verdächtig ist. Vgl. c. 40. 2. μονομαχίαν 'Αλεξάν-

δρου καὶ Πώρου. Nur Justinus XII. 8. berichtet noch von einem solchen Zweikampfe mit dem indischen Fürsten Porus, schildert aber den Ausgang als ungünstig für Alexander: Nec Alexander pugnae moram fecit, sed prima congressione vulnerato equo, cum praeceps in terram decidisset, concursu satellitum ser-

vatur.

3. τοιοίτο μάλιστά τι Sommerbrodt, Lucian III. 2. Aufl. χωρίον nämlich eine Stelle voll von Lob und Schmeicheleien, erklärt durch das Vorhergehende of vao ξπαινούμενοι.

4. ξπιψευδόμενος zu den wirklich von ihm vollführten Gross-

thaten hin zuerfinden. 7. Υδάσπη Nebenfluss des Akesines und somit des Indus auf dessen linker Seite.

έπὶ κεφαλήν praeceps, in demselben Sinne auch ἐπὶ κεφαλῆς. Peregr. c. 24.

8. καὶ σὲ δε. S. zu c. 1.

10. καὶ ἔμελλέγε ἀγανακτήσειν, is erat qui...er musste wohl... de saltat. c. 25. καὶ ἔμελλέ γε έχεῖνος περί ὀρχηστικήν οί μετρίως σπουδάσεσθαι. Vergl. zu Gall. c. 2.

11. τοῦ ἀρχιτέχτονος Plutarch (de fortitudine Alexandri M. Orat. II. 2) nenntihn Stasikrates, Vitruv (Praef. 1. II.) Dinokrates und erzählt abweichend von unserer Anekdote, dass dieser durch seinen Einfall Alexander sich vielmehr empfohlen und in Folge dessen den Auftrag zum Bau des Hafens in Alexandria erhalten habe.

13 πον οὐκέτ' οὐδ' ἐς τὰ ἄλλα ὁμοίως ἐχρῆτο. 13. ποῦ τοίνυν τὸ τερπνὸν ἐν τούτοις; ἐκτὸς εἰ μή τις κομιδῖ ἀνόητος είη, ώς χαίρειν τὰ τοιαῦτα ἐπαινούμενος, ὧν παρὰ πόδας οἱ ἔλεγχοι, ώσπερ οἱ ἄμορφοι τῶν ἀνθρώπων, καὶ μάλιστά γε τὰ γύναια τοῖς γραφεῦσι παρακελευόμενα ώς 5 καλλίστας αυτάς γράφειν ο δίονται γάρ άμεινον έξειν την όψιν, ἢν ὁ γραφεὺς αὐταῖς ἐρύθημά τε πλέον ἐπανθίση καὶ τὸ λευκὸν ἐγκαταμίξη πολὸ τῷ φαρμάκω. τοιοῦτοι των συγγραφόντων οἱ πολλοί εἰσι τὸ τήμερον κατ' ἰδίαν καὶ τὸ χρειῶδες, ὅ τι ἀν ἐκ τῆς ἱστορίας ἐλπίσωσι, θερα- 10 πεύοντες ους μισείσθαι καλώς είχεν, ές μέν τὸ παρὸν κόλακας προδήλους καὶ ἀτέχνους ὄντας, ἐς τοὐπιὸν δὲ υποπτον ταις υπερβολαίς την ύλην πραγματείαν αποφαίνοντας. εὶ δέ τις πάντως τὸ τερπνὸν ἡγεῖται καταμεμίχθαι δείν τη ἱστορία, πόσα άλλα σὺν άληθεία τερπνά 15 έστιν έν τοῖς κάλλεσι τοῦ λόγου, ὧν ἀμελήσαντες οἱ πολλοὶ τὰ μηδὲν προσήμοντα ἐπεισμυμλοῦσιν.

14. Έγω δ' οὖν καὶ διηγήσομαι ὁπόσα μέμνημαι έναγχος εν Ιωνία συγγραφέων τινών, και νη Δί' εν

13. 2. ἐχτὸς εὶ μή 'nur etwa mit der Ausnahme' vgl. c. 21. 38. oft bei Lucian, nicht selten mit ironischer Färbung. Aehnlich χωρίς εί μή, πλην εί μή.

χομιδη ανόητος. S. c. 8.

9. το τήμερον der Augenblick, in welchem sie leben 'die Gegenwart', während die wahre Aufgabe der Geschichte darin besteht, ein πτημα ές ἀεί zu schaffen.

κατ' ιδίαν. Jeder für sich in

seinem eigenen Interesse.

11. οθς μισείσθαι χαλώς είγεν. S. zu Nigr. c. 10. αμεινον είχεν und zu Icaromen. c. 16.

13. ἀποφαίνοντας efficere, reddere. Ebenso adv. indoct. c. 4 εί γε τὸ κεκτῆσθαι τὰ βιβλία καὶ πεπαιδευμένον απέφαινε τὸν έχοντα, πολλοῦ ἂν ώς ἀληθῶς τὸ ατημα ην άξιον und oft; anders Gall. c. 4.

15. πόσα ἄλλα - λόγου. Vgl. c. 28. σύν άληθεία im Gegen-

satz zur Schmeichelei.

17. $\xi \pi \epsilon_{i} \sigma \kappa_{i} \nu \kappa_{i} \lambda_{0} \tilde{\nu} \sigma_{i} \nu$ in ihr Geschichtswerk. Der Ausdruck ist von der Bühne entlehnt. Das ἐκκύxλημα war eine Maschinerie auf dem attischen Theater, eine auf Rollen stehende, bewegliche Bühne, auf welcher, nachdem die hintere Scenenwand auseinandergezogen, das Innere des Hauses den Zuschauero sichtbar wurde.

14. Beispiele von Verirrungen und Fehlern der Historiker seiner Zeit bis c. 26

19. ἔναγχος — ποώην auf seiner Reise in die Heimath. S. die Einleitung.

19. ξν Ίωνία — καὶ νη Δί' ξν 'Αχαΐα. In dem europäischen durch guten Geschmack berühmten

Αχαΐα ποώην ἀκούσας τὸν αὐτὸν τοῦτον πόλεμον διηγουμένων καὶ πρὸς Χαρίτων μηδεὶς ἀπιστήση τοῖς λεχθησομένοις. ότι γὰρ άληθη ἐστι κὰν ἐπωμοσάμην, εἰ αστείον ην δραον εντιθέναι συγγράμματι. είς μέν τις 5 αὐτῶν ἀπὸ Μουσῶν εὐθὺς ἤρξατο παρακαλῶν τὰς θεὰς συνεφάψασθαι τοῦ συγγράμματος. όρῷς ὡς ἐμμελὴς ἡ άρχη καὶ περὶ πόδα τῆ ἱστορία καὶ τῷ τοιούτω εἴδει τῶν λόγων πρέπουσα. εἶτα μικρον ὑποβὰς Αχιλλεῖ μὲν τὸν ημέτερον ἄρχοντα είκαζε, Θερσίτη δε τὸν τῶν Περσῶν 10 βασιλέα, ουκ είδως ότι δ Αχιλλεύς αμείνων ην αυτώ, εί Εκτορα μαλλον ή Θερσίτην καθήρει, καὶ εἰ

πρόσθε μεν έσθλος έφευγε, δίωκε δέ μιν μέγ' αμείνων. είτ ἐπῆγεν ὑπὲρ αὐτοῖ τι ἐγκάμιον, καὶ ὡς ἄξιος είη συγγράψαι τὰς πράξεις ούτω λαμπρὰς ούσας. ήδη δὲ 15 κατιών ἐπήνει καὶ τὴν πατρίδα τὴν Μίλητον, προστιθεὶς ώς άμεινον ποιοί τούτο τού Ομήρου μηδέν μνησθέντος της πατρίδος. εἶτ' ἐπὶ τέλει τοῦ φροιμίου ὑπισχνεῖτο διαρδήδην καὶ σαφώς, ἐπὶ μεῖζον μὲν ἀρεῖν τὰ ἡμέτερα, τοὺς

Griechenland (als römische Provinz Achaja genannt) musste die hier angeführte Verirrung mehr Verwunderung erregen als in Ionien, d. i. in den asiatischen Kolonien, daher die Hervorhebung und Steigerung durch zal vn Ata. Vgl. Cic. Brut. c. 13. Nam ut simul e Piraeo evecta eloquentia est, omnes peragravit insulas atque ita peregrinata tota Asia est, ut se externis oblineret moribus omnemque illam subtilitatem Atticae dictionis et quasi sanitatem perderet ac linguam paene dedisceret. Dagegen η και νη Δία verbessernd. Vgl. c. 2. - Dass Lucian in Korinth gewesen, sehen wir aus c. 27.

τον αὐτον τοῦ τον πόλεμον

S. die Einleitung.

7. περί πόδα τῆ Ιστορία für die Geschichte passend, wie ein Schuh um den Fuss. Adv. indoct. c. 10.

8. μιπρον υποβάς, etwas weiter unten. Den fernern Fortschritt der Rede bezeichnen κατιών und ξπὶ τ. έλει. κατιέναι wie καταβαίνειν bei Herodot 'zu etwas Anderm

ubergehn' (descendere).
τον ἡμέτερον ἄρχοντα
wohl Lucius Verus, (S. die Einleitung) auf welchem, obwohl er sich von der Theilnahme am Kriege entfernt hielt, von der Schmeichelei der damaligen Geschichtschreiber der Ruhm seiner Feldherren übertragen wurde,

12. πρόσθε - άμείνων Hom, Il, XXII, 158, verglichen mit XXI. 280. 81, wo Achilles klagt

ως μ' ὄφελ' Έχτως χτεῖναι ος ἐνθάδε γ' ἔτραφ' ἄριστος τῷ κ' ἀγαθὸς μὲν ἔπεφν', ἀγαθον δέ κεν έξενάριξεν.

17. διαζοήδην Advb. von διειρημέναι 'diserte'.

βαρβάρους δὲ καταπολεμήσειν καὶ αὐτός, ώς ὰν δύνη-

ται καὶ ἤρξατό γε τῆς ἱστορίας οὕτως, αἴτια ἄμα τῆς τοῦ πολέμου ἀρχῆς διεξιών , ,, Ο γὰρ μιαρώτατος καὶ κάκιστ ἀπολούμενος Οὐολόγεσσος ἤρξατο πολεμεῖν δι αἰτίαν 15 τοιάνδε. 15. οἶτος μὲν τοιαῦτα. ἔτερος δὲ Θουκυδίδου 5 ζηλωτὴς ἄκρος, οἶος εὖ μάλα τῷ ἀρχετύπῳ εἰκασμένος, καὶ τὴν ἀρχὴν ὡς ἐκεῖνος σὺν τῷ ἑαυτοῦ ὀνόματι ἤρξατο, χαριεστάτην ἀρχῶν ἀπασῶν καὶ θύμου τοῦ Αττικοῦ ἀποπνέουσαν. ὅρα γάρ , ,, Κρεπερήιος Καλπουρνιανὸς Πομπηϊοπολίτης συνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν Παρθυαίων 10 καὶ Ῥωμαίων, ὡς ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους, ἀρξάμενος εὐθὸς ξυνισταμένου. ὅστε μετά γε τοιαύτην ἀρχὴν τὶ ἄν σοι τὰ λοιπὰ λέγοιμι, ὁποῖα ἐν Αρμενία ἐδημηγόρησε τὸν Κερνυραῖον αὐτῷ ῥήτορα παραστησάμενος, ἢ οἶον Νισιβηνοῖς λοιμὸν τοῖς μὴ τὰ Ῥωμαίων αἰρουμένοις ἐπή- 15

1. καταπολεμήσειν auf dem Papier mit dem Griffel.

3. ΄Ο γὰς μιας ώτατος. Dergleichen der attischen Komödie und der gewöhnlichen Umgaugssprache geläufige Ausdrücke sind der Würde der Geschichte nicht angemessen. Vgl. Arist. Frösche v. 466. ἀ μιας και παμμίαςε και μιας ώτατε; dasselhe gilt von κάκιστ' ἀπολούμενος.

4. Οὐολόγεσσος Vologessus III., König der Parther, folgte 149 seinem Vater Vologessus II. in der Regierung. S. die Einleitung.

4. δι' α λτίαν τοιάν δε. Nach Herodot I. c. 1. τά τε άλλα καὶ δι ην αλτίαν ξπολέμησαν άλλήλοισι.

15. 6. ἄχοος auf der Höhe, d. i. ausgezeichnet. Vgl. Vitar, auct. c. 2. μάντιν ἄχοον βλέπεις.

οξος — ελκασμένος = τοιοῦτος, ώστε ελκάσθαι,

9. Κοεπερή τος Καλπουονιαν ος wörtlich nach Thucyd. I. c. 1. Θουκυδίδης Αθηναΐος ξυνέγραψε τὸν πόλεμον Πελοπονησίων καὶ Αθηναίων ώς Επολέμησαν πρὸς αλλήλους, αρξαμενος εύθυς καθισταμένου.

Πομπηϊοπολίτης. Es giebt zwei Städte dieses Namens in Asien, die eine in Paphlagonien, die andere, das frühere Soloi, in Cilicien. Welche von beiden hier gemeint, ist nicht zu ermitteln, wie auch der Historiker selbst, von dem hier die Rede, nicht weiter bekannt ist.

12. μετά γετοι αύτην ἀρχήν. Wie der Anfang wörtlich aus Thucydides, so auch alles Uebrige. Krepereius änderte nur die Namen.

13. ὁποῖα ἐν ᾿Αρμενία ἐδημηγόρησε — παραστησάμενος. Der Geschichtschreiber liess wahrscheinlich einen Parthischen Unterhändler, der den Armenischen König für ein Bündniss zu gewinnen suchte, einem Dorier gegenüber, der dies zu verhindern suchte, in derselben Weise sprechen, wie bei Thucydides I. 32 ff. der Corcyräer dem Korinthischen Gesandten gegenüber vor den Atheniensern auftritt.

15. Νισιβηνοῖς. Nisibis die Hauptstadt von Mygdonia, eines

γαγε παρά Θουκυδίδου χρησάμενος όλον άρδην πλην μόνου τοῦ Πελασγικοῦ καὶ τῶν τειχῶν τῶν μακοῶν, ἐν οἶς οί τότε λοιμώξαντες ζίνησαν. τὰ δ' άλλα καὶ άπὸ Αίθιοπίας ηρξατο, είτα και ές Αίγυπτον κατέβη και ές την 5 βασιλέως γῆν τὴν πολλήν, καὶ ἐν ἐκείνη γε ἔμεινεν εὖ ποιών. ἐγώ γοῦν θάπτοντα ἔτι αὐτὸν καταλιπών τοὺς άθλίους Αθηναίους έν Νισίβι ἀπηλθον ἀπριβῶς είδως παί όσα άπελθόντος έρεῖν έμελλε. καὶ γὰρ αν καὶ τοῦτο ἐπιεικώς πολύ νῦν ἐστι, τὸ οἴεσθαι τοῦτ' εἶναι τοῖς Θουκυ-10 δίδου ἐοικότα λέγειν, εὶ ὀλίγον ἐντρέψας τὰ αὐτὰ ἐκείνω λέγοι τις, [μικρά φάκια, ὅπως καὶ αὐτὸς ἀν φαίης, οί δι' αυτήν]. νη Δία κακείνο ολίγου δείν παρέλιπον : έ γάρ αὐτὸς οὖτος συγγραφεὺς πολλὰ καὶ τῶν ὅπλων καὶ των μηχανημάτων, ως 'Ρωμαΐοι αὐτὰ ὀνομάζουσιν, ού-15 τως ανέγραψε, καὶ τάφρον ώς ἐκεῖνοι καὶ γέφυραν καὶ τὰ τοιαῦτα. καί μοι ἐννόησον ἡλίκον τὸ ἀξίωμα τῆς ἱστορίας καὶ ώς Θουκυδίδη πρέπον, μεταξὺ τῶν Αττικῶν

ονομάτων τὰ Ἰταλιωτικὰ ταῦτα ἐγκεῖσθαι, ώσπερ δὴ

Theiles von Mesopotamien. Von Trajan erobert fiel sie wieder ab, bis sie zum zweiten Male von Lusius, einem Maurischen Fürsten und Befehlshaber unter Trajan, eingenommen wurde.

1. χρησάμενος 'leihen', bei den Attikern in dieser Bedeutung selten.

δλοναφδην 'Alles mit ein-

ander'; ἄρδην von αἴρω.

πλην μόνου τοῦ Πελασγιποῦ κ. τ. Sinn: Er vertauschte nur der Oertlichkeiten mit andern; alles Uebrige schrieb er aus Thucydides berühmter Beschreibung der Pest (Thucyd. II, 17) ab.

3. καὶ ἀπὸ Αἰθιοπίας ἤοξατο (se. λοιμός) wörtlich nach Thucydides II. c. 48, wo er vom Ursprunge und der Verbreitung der Krankheit spricht. Die Uebertragung dieser Stelle in das Werk des Krepereius ist, abgesehen von der sklavischen Nachtreterei deshalb besonders abgeschmackt, weil, wenn auch dieselbe Krankheit über die Nisibener kam, doch die Art und Weise der Verbreitung keinesweges dieselbe war, wie zu Thucydides Zeit in Athen.

5. ἔμεινεν εὖ ποιῶν.S. Gallus c. 7. c. 4. c. 12.

7. Aθηναίους, weil er nur das von den Atheniensern bei Thucydides Gesagte auf die Nisibener übertrug. — ἀπελθόντος näml. ξμοῦ.

8. καὶ γὰρ αὖ καὶ τοῦτο Häufung der Partikeln. S. die Einleitung im ersten Bande, S. XXVI.

9. πολύ Prädicat. Vgl. Nigr.

18. ωσπερδήπορφύραν. δή = seilicet, ironisch. Wie der Purpurstreifen die Toga praetexta schmückt, so glauben sie die Schönheit der Darstellung durch die unter das Griechische gemischten latei-

πορφύραν έπικοσμούντα καὶ έμπρέποντα καὶ πάντως συνάδοντα.

- 16. άλλος δέ τις αὐτῶν ὑπόμνημα τῶν γεγονότων 16 γυμνὸν συναγαγών εν γραφή πομιδή πεζὸν καὶ χαμαιπετές οξον καὶ στρατιώτης άν τις τὰ καθ' ἡμέραν ὑπογραφόμενος 5 συνέθημεν η τέκτων η κάπηλός τις συμπερινοστών τη στρατιά. πλην άλλα μετριώτερός γε δ ίδιώτης οδτος ήν, αύτος μέν αυτίκα δήλος ών οξος ήν, άλλω δέ τινι χαρίεντι καὶ δυνησομένω ἱστορίαν μεταχειρίσασθαι προπεπονηκώς. τοῦτο μόνον ἢτιασάμην αὐτοῦ, ὅτι οὕτως ἐπέ- 10 γραψε τὰ βιβλία τραγικώτερον η κατὰ την τῶν συγγραμμάτων τύχην ,,Καλλιμόρφου ιατρού τῆς τῶν κοντοφόρων Εκτης ἱστοριῶν Παρθικῶν." καὶ ὑπεγέγραπτο ἐκάστη ὁ άριθμός. καὶ νὴ Δία καὶ τὸ προοίμιον ὑπέρψυχρον εποίησεν ούτω συναγαγών οικείον είναι ιατοφ ιστορίαν 15 συγγράφειν, εί γε ο Ασκληπιός μεν Απόλλωνος νίός. Απόλλων δε μουσηγέτης και πάσης παιδείας άρχων καί άρξάμενος εν τῆ Ἰάδι γράφειν οὐκ οἶδ' ὅ τι δόξαν αὐτίκα μάλα ἐπὶ τὴν κοινὴν μετῆλθεν, ἰητοείην μεν λέγων καὶ πείρην καὶ ὁκόσα καὶ νοῦσοι, τὰ δ' άλλα όμο- 20 δίαιτα τοῖς πολλοῖς καὶ τὰ πλεῖστα οἶα ἐκ τριόδου.
- 17. Εὶ δέ με δεῖ καὶ σοφοῦ ἀνδρὸς μνησθηναι, τὸ 17

nischen Wörter zu erhöhen. Vgl. Rhetor, praecept, c. 16. Paras, c. 58. ωσπερ στρατιώτης, χωρίς δπλων ατιμότερος, και έσθης άνευ πορφύρας καὶ ἵππος ἄνευ φαλάρων ούτω καὶ πλούσιος ἄνευ παρασίτου ταπεινός τις καὶ εὐτελής φαίνεται.

16. 7. πλην αλλά. S. zu Gallus c. 5. 20.

μετριώτερος, er hielt mehr das Maass des Schicklichen ein, war minder abgeschmackt und daher erträglicher.

8. γαρίεντι = πεπαιδευμένω Gegensatz zu dem hervorgehenden

ζδιώτης.

12. τύχην 'Beschaffenheit'. τῆςτῶνχοντοφόρων ἕχτης

nämlich Cohorte.

13. καὶ ὑπεγεγραπτο ἐκά-στη ὁ ἀριθμός, also erstes, zweites u. s. w. Buch, wovon der vorhergeheude Genit. ἱστοριῶν abhängig zu denken ist.

15. συναγάγά v durch Zusam menstellen von Urtheilen etwas 'folgern', häufig vom Schlusssatz

im Syllogismus.

17. zαὶ ὅτι noch abhängig von

ήτιασάμην αὐτοῦ.

19. ἐπὶ τὴν χοινήν die gewöhnliche zu Lucians Zeiten übliche Umgangs- und Schriftsprache.

μεν όνομα εν άφανει πείσθω, την γνώμην δε έρω και τά πρώην εν Κορίνθω συγγράμματα, πρείττω πάσης ελπίδος εν άρχη μεν γάρ ευθύς εν τη πρώτη του προοιμίου περιόδω συνηρώτησε τους αναγινώσκοντας λόγον πάνσο-5 φον δείξαι σπεύδων, ώς μόνω αν τῷ σοφῷ πρέποι ίστορίαν συγγράφειν. εἶτα μετὰ μικρὸν ἄλλος συλλογισμός, είτα άλλος · καὶ όλως εν άπαντι σχήματι συνηρώτητο αὐτῷ τὸ προοίμιον. τὸ τῆς κολακείας ἐς κόρον, καὶ τὰ ἐγκώμια φορτικά καὶ κομιδή βωμολοχικά, οὐκ ἀσυλλόγιστα 10 μέντοι, άλλὰ συνηρωτημένα κάκεῖνα. καὶ μὴν κάκεῖνο φορτικόν έδοξέ μοι καὶ ἥκιστα σοφῷ ἀνδρὶ καὶ πώγωνι πολιώ καὶ βαθεῖ πρέπον, τὸ ἐν τῷ προοιμίω εἰπεῖν, ὡς εξαίρετον τοῦτο έξει ὁ ημέτερος ἄρχων, οὖ γε τὰς πράξεις καὶ φιλόσοφοι ήδη συγγράφειν άξιοῦσιν. τὸ γὰρ τοιοῦ-15 τον, είπερ άρα, ημιν έδει καταλιπείν λογίζεσθαι μη αὐτὸν είπείν. 18. καὶ μὴν οὐδ' ἐκείνου ὅσιον ἀμνημονῆσαι, ος 18 τοιάνδε ἀρχὴν ἡρξατο : , Έρχομαι ἐρέων περὶ Ῥωμαίων

17. 4. συνηρώτησε 'durch Frage und Antwort Jemand von etwas zu überzeugen suchen', dann überhaupt von jeder Art der Beweisführung gebraucht. Vgl. weiter unten καὶ ὅλως ἐν ἄπαντι σχήματι συνηρώτητο αὐτῷ τὸ προσίμιον und οὐκ ἀσυλλόγιστα μέντοι, ἀλλὰ συνηρωτημένα κάκεῖνα.

5. ως μόνω αν τῷ σοφῷ πρέποι ἰστορίαν συγγρά-φειν nach dem bekannten Satze der Stoiker, dass nur der Weise wahrhaft frei, reich, genug im Be-

sitze aller Güter sei.

7. ἐν ἄπαντι σχήματι von den verschiedenen Figuren des Syl-

logismus.

8. τὸ τῆς κολακείας = κολακεία, nicht selten bei Lucian. Vgl. c. 10. Bis Accus. c. 6. τὰ τῆς φιλοσοφίας. Abdic. c. 1. τὰ τῆς μανίας.

ες κόρον Prädicat, ebenso φορ-

τικά und βωμολοχικά.

11. $\pi \dot{\omega} \gamma \omega v \iota - \beta \alpha \vartheta \varepsilon \tilde{\iota}$ wie ihn die Philosophen, zu denen er sich zählte (vgl. oben $\sigma \circ \varphi \circ \tilde{\iota} \dot{\alpha} v \delta \circ (s)$, damals trugen.

13. $\xi \xi \alpha i \varrho \varepsilon \tau \circ \nu = eximium$. Vgl.

Gall. c. 28.

 $o\dot{v} = \ddot{o}\iota\iota \ \alpha\dot{v}\tau o\tilde{v}, \text{ wie oft olos}$

statt ότι τοιοῦτος.

15. $\epsilon i \pi \epsilon \rho \ \alpha \rho \alpha$ wie Gall. c. 21., hier aus dem folgenden $\epsilon \delta \epsilon \iota - \epsilon \iota$

πείν zu ergänzen.

ήμῖν ἔδει καταλιπεῖν λογίζεσθαι ἡ αὐτὸν εἰπεῖν. Verschmelzung zweier Constructionen: 'so musste er es uns zu denken (und zu sagen) über lassen, nicht selbst es sagen' und: 'so musste er es vielmehr uns zu denken überlassen, als es selbst sagen'.

18. 17. ἔοχομαι ἐρξων nach dem bei Herodot gewöhnlichen Sprachgebrauch. Auch die folgenden Sätze sind bis auf die Namen aus Herodot. Vgl. Herod. I. 5. 7. 8. II. 161.

καὶ Περσέων, και μικρον υστερον ,, έδεε γαρ Πέρσησι γενέσθαι κακῶς, καὶ πάλιν ,, ἔρεν 'Οσρόης, τὸν οἱ Ελληνες 'Οξυρόην οὐνομαίνουσι," καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα. ὁρᾶς, όμοιος οὖτος ἐκείνω, παρ' ὅσον ὁ μὲν Θουκυδίδη, οὖτος 19 δε Τροδότω εν μάλα εώχει. 19. άλλος τις αρίδιμος επί 5 λόγων δυνάμει, Θουκυδίδη καὶ αὐτὸς ὅμοιος ἢ ὁλίγω άμείνων αὐτοῦ, πάσας πόλεις καὶ πάντα όρη καὶ πεδία καὶ ποταμούς έρμηνεύσας πρός τὸ σαφέστατον καὶ ἰσχυρότατον, ως ψέτο το δε ες εχθρων πεφαλάς ο άλεξίπαπος τρέψειεν τοσαύτη ψυχρότης ένην ύπερ την Κασπιακήν χιό- 10 να καὶ τὸν κούσταλλον τὸν Κελτικόν. ἡ γοῦν ἀσπὶς ἡ τοῦ αὐτοκράτορος Ελφ βιβλίφ μόγις έξηρμηνεύθη αὐτῷ, καὶ Γοργών ἐπὶ τοῦ ὁμφαλοῦ καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς ἐκ κυανοῦ καὶ λευκοῦ καὶ μέλανος καὶ ζώνη ἰριοειδής καὶ δράκοντες έλικηδὸν καὶ βοστουχηδόν. ἡ μέν γὰο Οὐολο-15 γέσσου αναξυρίς η ο χαλινός τοῦ εππου, Ἡράκλεις ὅσαι

3. o o a s ironisch, du siehst wohl; ein Fragezeichen ist nicht nöthig. Vgl. Vitar. auct. c. 4. ὁρᾶς ἃ σὺ δο**χέεις τέτταρα, ταῦτα δέχα ἐστί.**

4. $\pi \alpha \rho$ $\delta \sigma \circ \nu = \pi \alpha \rho \alpha \tau \circ \sigma \circ \tilde{\nu} - \tau \circ \nu \delta \tau \iota$ (nur) soviel daneben hin d. h. 'nur mit dem geringen Unterschiede' dass. Anders c. 45.

19. 8. έρμηνεύσας das fehlende Verbum des Hauptsatzes, der durch den Zwischensatz (τὸ δὲ τρέψειν) unterbrochen wird, ist dem Sinne nach enthalten in den Worten: τοσαύτη ψυχρότης ενην. Wir: 'Ein Anderer, der - geschildert hat: bewahre mich der Himmel $(\tau \dot{o} \ \delta \dot{e} - \tau \rho \dot{e} \psi \epsilon \iota \epsilon \nu)$, so frostig war er, frostiger als ... 'anstatt: Ein Anderer - war so frostig in seiner Darstellung, dass man nur seinem Feinde eine solche Lecture wünschen kann.

10. ὑπὲρτὴν Κασπιακὴν γῆν = μείζων τ. Κ. γ. Vgl. Herod. c. 5. 75. οὐκέτι σεμνοί καὶ ὥσπερ νῦν υπέρ τους πολλους δόξουσι. Rhet. praec, c, 9, 13, 15.

11. ή ἀσπὶς - βοστρυγηδόν. Die Hauptzüge des Bildes sind aus der Beschreibung des Agamemoonischen Schildes bei Homer Il, XI, 32 - 40 entlehnt.

12. ἐξηρμηνεύθη fertig, bis zu Ende beschrieben.

15. έλιχηδόνκαὶ βοστουχηδόν zur Erhöhung der komischen Gravität von Lucian selbst gebildet. Vergl. Timon. c. 3. οἱ σεισμοὶ δὲ ποσκινηδόν και ή χιών σωρηδόν και ή χάλαζα, πετοηδόν.

ή μέν γάρ elliptisch: Und das ist noch nichts, denn ... Wir: 'Und nun erst die Hose des Partherkönigs

Vologessus . . . 16. 'H φ ά κ λ ε ις wie Meuipp. c. 14.

καὶ μὴν κάκεῖνα εἶδον τὰ μυθώδη, τὸν Ίξίονα καὶ τὸν Σίσυφον καὶ τὸν Φούγα Τάνταλον καὶ τὸν γηγενη Τιτυόν, Ἡράκλεις ὅσον. Ηράκλεις ist nicht als alleinstehender Ausruf zu fassen, sondern verstärkt das folgende őoai adverbialisch in ähnlicher Weise wie c. 23. θαυμαστά ήλίκα, mirum quan-

μυριάδες έπων ξιαστον τούτων, και οία ήν ή 'Οσρόου κόμη διανέοντος τὸν Τίγρητα, καὶ ἐς οἱον ἄντρον κατέφυγε, κιττοῦ καὶ μυδρίνης καὶ δάφνης ἐς ταὐτὸ συμπε- 20 φυκότων καὶ σύσκιον ακριβώς ποιούντων αυτό. σκόπει 5 ώς αναγκαῖα τῆ ἱστορία ταῦτα, καὶ ὧν οὐκ ἄν τι ἄνευ ήδειμεν των έκει πραχθέντων. 20. υπό γαρ ασθενείας της έν τοῖς χρησίμοις ἢ ἀγνοίας τῶν λεκτέων ἐπὶ τὰς τοιαύτας των χωρίων καὶ άντρων εκφράσεις τρέπονται, καὶ όπόταν ες πολλά καὶ μεγάλα πράγματα εμπέσωσιν, εοίκα-10 σιν οἰκέτη νεοπλούτω, ἄρτι κληρονομήσαντι τοῦ δεσπότου, δς ούτε την έσθητα οίδεν ώς χρη περιβαλέσθαι ούτε δειπνησαι κατά νόμον, άλλ' έμπηδήσας πολλάκις όρνίθων και συείων και λαγώων προκειμένων ύπερεμπίπλαται ως έτνους τινός το ταρίχους, έστο αν διαβδαγή 15 έσθίων. οὖτος δ' οὖν, δν προεῖπον, καὶ τραύματα συνέγραψε πάνυ ἀπίθανα καὶ θανάτους ἀλλοκότους, ώς εἰς δάκτυλον τοῦ ποδὸς τὸν μέγαν τρωθείς τις αὐτίκα ἐτελεύτησε, καὶ ώς ἐμβοήσαντος μόνον Πρίσκου τοῦ στρατηγοῦ ἐπτὰ καὶ είκοσι τῶν πολεμίων ἐξέθανον. ἔτι δὲ καὶ

tum u. a. = wunder wie viel, d. i. unzählig viel. Vgl. zu c. 28.

1. ἐπων' Zeilen' nicht' Wor-

te'. Vgl. c. 28.

4. $\partial \times \varrho \iota \beta \tilde{\omega} \varsigma$ 'genau' = quam maxime, oft bei Lucian wie χομιδη. (c. 13. χομιδη ἀνόητος c. 21. χο-μιδη 'Αττιχός') Vgl. Hercul. c. 1. πολιὸς ἀχοιβῶς. Prom. in verb. c. 4. ἀχοιβῶς μέλαν... 5. ὧν οὐχ ἄν τι ἄνευ

ήδειμεν. Ebenso Rhetor, praec. c 18. επι πασι δε ο Μαραθων και ο Κυναίγειρος ων ούκ αν τι

άνευ γένοιτο. 20. 9. ξοίχασιν ολχέτη νεοπλούτφ, — δς — ύπεςεμπίπ λαται. Der Vergleichungspunkt in der Gegenüberstellung des reich gewordenen Sklaven und des hier gezeichneten Geschichtschreibers ist die Maasslosigkeit aus Ungeschick. ὀρνίθων — προκειμένων abhängig ebenso wie

ἔτνους - η ταρίγους von ὑπερεμπίπλαται.

11. την έσθητα - περιβαλέσθαι. Das περίβλημα (pallium), welches man über den χιτών zog, durfte nur von Freien getragen werden. Die Art und Weise, wie es umgethan wurde, unterschied den Gebildeten von dem Ungebildeten. S. zu Rhet. praec. c. 16. εὐμόρφου της αναβολης.

12. ξμπηδήσας und das obenstehende ξμπέσωσιν erklären

sich gegenseitig.

18. Holoxov Statius Priscus, der Legat des Kaisers Lucius Verus, durch welchen mit der Einnahme von Artaxata der Parthische Krieg beendet wurde.

19. ἐξέθανον 'ohnmächtig wurden', zu unterscheiden von ἀπέθανον. Vgl. Icarom. c. 23. μιπροῦ μὲν ἐξέθανον ὑπὸ τοῦ δέους.

19. ἔτι δὲ — ἐψεύσατο.

έν τῷ τῶν νεκρῶν ἀριθμῷ τοῦτο μέν καὶ παρὰ τὰ γεγραμμένα εν ταῖς τῶν ἀρχόντων ἐπιστολαῖς ἐψεύσατο. έπὶ γὰο Εὐοώπω τῶν μὲν πολεμίων ἀποθανεῖν μυριάδας έπτὰ καὶ τριάκοντα καὶ έξ πρὸς τοῖς διακοσίοις, 'Ρωμαίων δὲ μόνους δύο, καὶ τραυματίας γενέσθαι ἐννέα. 5 21 ταῦτ' οὐκ οἶδα εἴ τις ὰν εὖ φρονῶν ἀνάσχοιτο. 21. καὶ μην κακείνο λεκτέον, οὐ μικοὸν όν. ὑπὸ γὰο τοῦ κομιδῆ Αττικός είναι και άποκεκαθάρθαι την φωνήν ές το άκριβέστατον ήξίωσεν οὖτος καὶ τὰ ὀνόματα μεταποιῆσαι τὰ Ρωμαίων καὶ μεταγράψαι ές τὸ Ελληνικόν, ώς Κρόνιον 10 μέν Σατουρνίνον λέγειν, Φρόντιν δέ τὸν Φρόντωνα, Τιτάνιον δὲ τὸν Τιτιανὸν καὶ ἄλλα πολλῷ γελοιότερα. ἔτι ό αὐτὸς οὖτος περὶ τῆς Σενηριανοῦ τελευτῆς ἔγραψεν, ώς οι μεν άλλοι άπαντες εξηπάτηνται οιόμενοι ξίφει τεθνάναι αὐτόν, ἀποθάνοι δὲ ὁ ἀνὴο σιτίων ἀποσχόμενος 15 τοῦτον γὰρ αὐτῷ ἀλυπότατον δόξαι τὸν θάνατον οὐκ είδως ότι το μεν πάθος εκείνο πᾶν τριῶν οἶμαι ἡμερῶν έγένετο, ἀπόσιτοι δὲ καὶ ἐς ἑβδόμην διαρκοῦσιν οἱ πολλοί, ἐκτὸς εἰ μὴ τοῦθ' ὑπολάβοι τις, ὡς Ὀσρόης τέως εί-

Sinn: Er log noch mehr als in den Kriegsbülletins (ἐπιστολαῖς) gelogen zu werden pflegt.

1. παρά τὰ γεγραμμένα daran vorbei d. i. davon abweichend,

im Widerspruch damit.

3. ἐπὶ γὰρ Εὐρώπω Stadt in Syrien, nahe am Euphrat. S. die Einleitung.

21. 7. χομιδη 'Αττικός S. c. 13. c. 19.

8. φωνήν S. c. 6. 9. μεταποιῆσαι τὰ 'Ρωμαίων καὶ μεταγράψαι ές τὸ Έλληνικόν. Lucian durfte das Uebermass tadeln. Der Gebrauch selbst ist der griechischen Sprache nicht fremd. Sie liebt es, fremde Namen bei der Uebertragung nach Anklängen der eigenen Sprache umzuformen. So Lucius in Δεύχιος, Scipio in Σκηπίων u. a.

13. περί τῆς Σευηριανοῦ

τελευτης. S. die Einleitung.

Vgl. c. 25. 26.

15. ἀποθάνοι δ ε. Nicht selten so der Optativ in der obliquen Rede mit δέ, γάο auch ohne Partikel angefügt, wenn Nomin. oder Accusat. und Infinit. oder ώς (wie hier) oder őτι mit dem Indicativ oder Optativ vorhergegangen ist. Vgl. Sophokles Philoktet 614 ff. (Schneidewin):

καὶ ταῦθ' ὅπως ἤκουσ' ὁ Δαέρτου τόχος

τὸν μάντιν εἰπόντ', εὐθέως ύπέσγετο

τὸν ἄνδο ἀνδο ἀχαιοῖς τόνδε δηλώσειν ἄγων. οἴοιτο μὲν, μάλισθ' ἐχούσιον

λαβών.

17. τὸ μὲν πάθος wie c. 2. τὸ τραῦμα.

19. ἐπτὸς εὶ μή. S. zu. c. 13. 'Oσρόης. Pseudomant. c. 27 heisst er 'Οθουάδης.

στήκει περιμένων, έστ' αν Σευηριανός λιμῷ απόληται, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἐπῆγε διὰ τῆς ἑβδόμης.

22. Τοὺς δὲ καὶ ποιητικοῖς ὀνόμασιν, ὧ καλὲ Φίλων, 22 ἐν ἱστορία χρωμένους ποῦ ἄν τις θείη, τοὺς λέγοντας, 5 ,,ἐλέλιξε μὲν ἡ μηχανή, τὸ τεῖχος δὲ πεσὸν μεγάλως ἐδούπτησε," καὶ πάλιν ἐν ἑτέρω μέρει τῆς καλῆς ἱστορίας , ἔΕδεσσα μὲν δὴ οὕτω τοῖς ὅπλοις περιεσμαραγεῖτο καὶ ὅτοβος ἦν καὶ κόναβος ἄπαντα ἐκεῖνα," καὶ ,,ὁ στρατηγὸς ἐμερμήριζεν, ῷ τρόπω μάλιστα προσαγάγοι πρὸς τὸ 10 τεῖχος." εἶτα μεταξὺ οὕτως εὐτελῆ ὀνόματα καὶ δημοτικὰ καὶ πτωχικὰ πολλὰ παρενεβέβυστο, τό ,,ἐπέστειλεν ὁ στρατοπεδάρχης τῷ κυρίω," καί ,,οἱ στρατιῶται ἡγόραζον τὰ ἐγχρήζοντα," καί ,,ἡδη λελουμένοι περὶ αὐτοὺς ἐγίνοντο," καὶ τὰ τοιαῦτα ιώστε τὸ πρᾶγμα ἐοικὸς εἶται τραγωροῦς τὸν ἔτερον μὲν πόδα ἐπὶ ἐμβάτου ὑψηλοῦ βεβηκότι, θάτερον δὲ σανδάλω ὑποδεδεμένω. 23. καὶ μήν 23

2. ἐπῆγε nämlich τὴν στοατιάν, was Herodot I. c. 65 hinzufügt.

22. Tadel in Bezug auf die Vermischung des poetischen und des prosaischen Ausdrucks. ποῦ ἄν τις θείη = quonam quis loco habeat. Vgl. Sophokl. Philoktet 451 ποῦ χρη τίθεσθαι ταῦτα 'wie soll man das beurtheilen?' 'was soll man dazu sagen?'

5. ξλέλιξε — ξδούπησε

nach Homer.

7. ${}^{"}E\delta \varepsilon \sigma \sigma \alpha$ Stadt im nord-westlichen Theile Mesopotamiens.

περιεσμαραγείτο. Bei Hom. (Π. 210. σμαραγεί δέτε πόντος und XXI. 199. δεινήν τε βροντήν, δτ' ἀπ' ούρανόθεν σμαραγήση) kommt nur das Simplex vor.

8. ὅτοβος — χόναβος vielleicht nach Aesch. Sieben gegen Theben v. 137. ὅτοβον ἀρμάτων ἀμφὶ πόλιν χλύω.

ν. 146. πόναβος εν πύλαις χαλ-

κοδέτων σακέων.

ξ μ ε ρ μ ή ρ ι ζ ε ν oft bei Homer.
 μ ε τ α ξ ύ. Vgl. c. 7.

11. ἐπέστειλεν — χυρίφ.
Das Wort, welches der Tadel trifft,
ist χυρίφ (dominus), welches der
antiken attischen Schriftsprache
fremd war, weil sie den Begriff unter
freien Männern selbst nicht kannten.

12. ο δ στο ατι ὅται — τὰ ἐγχοής ο ντα. Nicht ἢγόραζον in dem Sinne 'einkaufen', welches durch Χεοορh. Anab. I. 5. 10 ο δ στοατιῶται ἢγόραζον τὰ ἐπιτήδεια geschützt ist, sondern τὰ ἔγχρήζοντα für τὰ ἐπιτήδεια wird hier angefochten.

13. λελουμένοι — ξγίνοντο ein Bruchstück, dessen Beziehung nicht klar ist. γίνεσθαι περί τι = operam dare alicui rei. Die Sache, nicht der Ausdruck, scheint hierin als trivial bezeichnet zu werden.

15. $\ell \pi^{\prime}$ $\ell \mu \beta \acute{\alpha} \tau \sigma v$, $\ell \mu \beta \acute{\alpha} \tau \eta s$ (nicht $\varkappa \acute{\alpha} \vartheta o \varrho \nu \sigma \acute{\rho}$) die allgemeine Bezeichnung des hohen tragischen Stiefels ($\ell \mu \beta \alpha \acute{\nu} \nu \omega$), im Gegensatz zu den untergebundenen Sohlen ($\dot{\nu} \pi o \acute{\alpha} \acute{\eta} \mu \alpha \tau \alpha$) des gewöhnlichen Lebens. Vgl. zu Gall. c. 26.

καὶ ἄλλους ἴδοις ὰν τὰ μεν προοίμια λαμπρὰ καὶ τραγικὰ καὶ ἐς ὑπερβολὴν μακρὰ συγγράφοντας, ὡς ἐλπίσαι θανμαστὰ ήλίκα τὰ μετὰ ταῦτα πάντως ἀκούσεσθαι, τὸ σῶμα δὲ αὐτὸ τῆς ἱστορίας μικρόν τε καὶ ἀγεννὲς ἐπαγαγόντας, ώς καὶ τοῦτο ἐοικέναι παιδίω, εί που Ἐρωτα εἶδες 5 παίζοντα, προσωπεῖον Ἡρακλέους πάμμεγα ἢ Πανὸς περικείμενον εύθυς γοῦν οἱ ἀκούσαντες ἐπιφθέγγονται αὐτοῖς τό, "Ωδινεν όρος. χρὶ δὲ οἶμαι μὴ οὕτως, ἀλλ' δμοια τὰ πάντα καὶ δμόχροα εἶναι καὶ συνᾶδον τῆ κεφαλῆ τὸ ἄλλο σῶμα, ὡς μὴ χουσοῦν μὲν τὸ κράνος είη, θώραξ 10 δὲ πάνυ γελοίως ἐκ δακῶν ποθεν ἢ ἐκ δερμάτων σαπρῶν συγκεκαττυμένος καὶ ή ἀσπὶς οἰσυίνη καὶ χοιρίνη περὶ ταῖς κνήμαις. ίδοις γὰς ὰν ἀφθόνους τοιούτους συγγραφέας, τοῦ Ροδίου πολοσσοῦ τὴν πεφαλὴν νανώδει σώματι επιτιθέντας, άλλους αξ εμπαλιν απέφαλα τὰ σώμα- 15 τα εἰσάγοντας, [ἀπροοιμίαστα καὶ εὐθὸς ἐπὶ τῶν πραγμάτων], οί καὶ προσεταιρίζονται τὸν Ξενοφῶντα ούτως ἀρξάμενον , Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος παϊδες γίνονται δύο, " καὶ άλλους πολλούς των παλαιών, ούκ είδότες ώς δυνάμει τινά προοίμιά έστι λεληθότα τοὺς πολλούς, ὡς ἐν ἄλλοις δείξομεν. 20 24. Καίτοι ταῦτα πάντα φορητὰ ἔτι, ὅσα ἢ ἑρμη-24

23.6. Mangel an Harmonie im Verhältnisse der einzelnen Theile. 3 αν μαστὰ ἡ λία α S. zu c. 19. — Πανός. So ist mit O. Jahn statt Τιτάνος zu lesen. Das borstige Haar, die Hörner, der Bocksbart und der bis zur Verzerrung furchtbare und schreckliche Ausdruck des Gesichts im Gegensatz zu der lieblichen Gestalt des Eros.

7. περικείμενον weil die Maske fast den ganzen Kopf umgiebt. Vgl. zu Nigr. c. 11. — περικείμενον anstatt περικειμένω angezogen (Attraktion) durch das näher stehende είδες.

8. α δινεν ὄφος. Vollständig bei Athen. XIV. p. 616. d. α δινεν ὄφος, Ζεὺς δ' ἐφοβεῖτο, τὸ δ' ἔτεχεν $μ\tilde{v}$ ν. Hor. de arte poetica v. 139.

14. $\tau \circ \tilde{v}$ Postov zologgov. S. zu Icaromen. c. 12.

άχεφαλα τὰ σώματα,
 Vgl. oben τὸ σῶμα δὲ αὐτὸ τῆς
 ἐστορίας μικρόν τε καὶ ἀγεννὲς.

19. ώς δυνάμει τινὰ προοίμιά ἐστι. Sinn: Es giebt Proömien, die es nicht zu sein scheinen und von der Menge als solche nicht erkannt werden (λεληθότα τ. π.), aber dem Wesen (δυνάμει) nach es dennoch sind, Vgl. c. 52.

20. ώς εν ἄλλοις δείξομεν.

S. c. 52.

24. 21. ξομηνεία sonst λέξις = elocutio.

νείας ἢ τῆς ἄλλης διατάξεως ἁμαρτήματά ἐστι τὸ δὲ καὶ περί τους τόπους αυτους ψεύδεσθαι, ου παρασάγγας μόνον, άλλὰ καὶ σταθμούς όλους, τίνι τῶν καλῶν ἔοικεν; είς γοῦν ούτω δαθύμως συνήγαγε τὰ πράγματα, ούτε 5 Σύρω τινὶ ἐντυχών οὖτε τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο τῶν ἐπὶ πουρείω τὰ τοιαύτα μυθολογούντων ἀπούσας, ώστε περί Ευρώπου λέγων ούτως έφη· , Η δε Εύρωπος κείται μεν έν τη Μεσοποταμία σταθμούς δύο τοῦ Εὐφράτου ἀπέχουσα, άπώκισαν δ' αἰτὴν Ἐδεσσαῖοι". καὶ οὐδὲ τοῦτο 10 απέχρησεν αὐτῷ, αλλα καὶ τὴν ἐμὴν πατρίδα τὰ Σαμόσατα ὁ αὐτὸς ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίω ἀράμενος ὁ γενναῖος αὐτῆ ἀκροπόλει καὶ τείχεσι μετέθηκεν εἰς τὴν Μεσοποταμίαν, ως περιδρείσθαι αυτήν υπ' άμφοτέρων των ποταμών, έκατέρωθεν εν γρώ παραμειβομένων καὶ μονον-15 ουχὶ τοῦ τείχους ψανόντων. τὸ δὲ καὶ γελοῖον, εί σοι νῦν, ω Φίλων, απολογοίμην, ως ου Παρθυαίος ουδέ Μεσοποταμίτης σοι έγώ, οξ με φέρων ό θαυμαστός συγγραφεὺς ἀπώχισεν. 25. νὴ Δία κάκεῖνο κομιδῆ πιθανὸν περί 25 τοῦ Σευηριανοῦ ὁ αὐτὸς οὖτος εἶπεν ἐπομοσάμενος, ή 20 μην ἀποῦσαί τινος τῶν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔργου διαφυγόντων ούτε γὰρ ξίφει [εθελησαι αὐτὸν ἀποθανεῖν οὐτε

1. ἢ τῆς ἄλλης διατάξεως 'oder in Anderem, nämlich in der διάταξις (dispositio), wie Homer Odyss. II 412. μήτης οὔτι πέπυσται, οὖδ' ἄλλαι δμωαί 'noch auch die Anderen, nämlich die Mägde' Xenoph. Anab. I. 5. 5. πολλὰ τῶν ὑποζυγίων ἀπώλετο ὑπὸ λιμοῦ οὐ γὰο χόρτος οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν δένδρον = 'noch auch etwas Anderes, nämlich ein Baum'. Vgl. zu c. 6. und de salt. c. 9.

3. τίνι τῶν καλῶν ἔοικεν; Vgl. zu Nigr. c 25. τίνι τῶν καλῶν είκασομεν:

4. youv 'zum Beispiel'. S.

zu Nigr. c 13.

5. τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο ut aiunt zur Bezeichnung, dass das Folgende ein sprüchwörtlicher Ausdruck ist. S. zu Nigr. c. 1.

6. περί Εὐρώπου. S. zu c. 20. 10. τὰ Σαμόσατα in Syrien (Komagene).

13. ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν ποταμῶν Euphrat und Tigris.

14. ἐν χοῷ παραμειβομέ-νων 'dicht daneben vorbeifliessen' wie Herodot I. 72.75.

17. ἀπολογοίμην weil ja Parther und Mesopotamier damals im Kriege mit Rom begriffen waren.

25. 18. περί τοῦ Σενηρια-

 $v \circ \tilde{v}$. S. die Einleitung. 20. $\tau \circ \tilde{v}$ $\tilde{\varepsilon} \circ \gamma \circ v = affaire$ 'Schlacht' wie c. 29. Auch bei Thucyd. I. 23. 105. 107 in dieser Bedeutung.

φαρμάκου πιείν ούτε βρόχον άψασθαι, άλλά τινα θάνατον ἐπινοῆσαι τραγικὸν καὶ τῆ τόλμη ξενίζοντα τυχεῖν μεν γάο αὐτὸν έχοντα παμμεγέθη ἐκπώματα ὑάλινα τῆς καλλίστης υάλου έπει δε πάντως αποθανείν έγνωστο, κατάξαντα τὸν μέγιστον τῶν σκύφων ενὶ τῶν θραυμά- 5 των χρήσασθαι ές την σφαγην έντεμόντα τη ύάλω τον λαιμόν. ούτως ου ξιφίδιον, ου λογχάριον εύρεν, ώς αν-26 δρεῖός γε αὐτῷ καὶ ἡρωϊκὸς ὁ θάνατος γένοιτο. 26. εἶτ' έπειδη Θουκυδίδης έπιτάφιόν τινα εἶπε τοῖς πρώτοις τοῦ πολέμου εκείνου νεκροῖς, καὶ αὐτὸς ἡγήσατο χρῆναι ἐπει- 10 πείν τῷ Σευηριανῷ · άπασι γὰρ αὐτοῖς πρὸς τὸν οὐδὲν αίτιον των εν Αρμενία κακων Θουκυδίδην ή αμιλλα. θάψας οὖν τὸν Σευηριανὸν μεγαλοπρεπώς ἀναβιβάζεται έπὶ τὸν τάφον Αφράνιον τινα Σίλωνα έκατόνταρχον, άνταγωνιστήν Περικλέους, δς τοιαύτα καὶ τοσαύτα έπεδ- 15 δητόρευσεν αὐτῷ, ώστε με νὴ τὰς Χάριτας πολλὰ πάνυ δακούσαι ύπὸ τοῦ γέλωτος, καὶ μάλιστα ὁπότε ὁ ὁήτως Αφράνιος ἐπὶ τέλει τοῦ λόγου δακρύων αμα σὺν οἰμωγή περιπαθεί εμέμνητο των πολυτελών εκείνων δείπνων καί προπόσεων, είτα ἐπέθηκεν Αιάντειόν τινα την κορωνίδα : 20 σπασάμενος γὰο τὸ ξίφος, εὐγενῶς πάνυ καὶ ὡς Αφράνιον εἰκὸς ἦν, πάντων ὁρώντων ἀπέσφαξεν ἑαυτὸν ἐπὶ τῷ τάφω, οὐκ ἀνάξιος ὢν μὰ τὸν Ἐννάλιον πρὸ πολλοῦ άποθανείν η τοιαύτα εδόητόρευε. καὶ τούτο έφη ιδόντας

2. ξενίζοντα 'fremdartig, ungewöhnlich.' S. zu Gall. c. 18.

7. ο ὕτως — εὖοεν zum Ausdruck der unwilligen Verwunderung. Vgl. Τοχ. c. 38. ο ὕτως ἄρα ἡγνόησας, ὅτι ἀνθρώποις μεῖζον οὐδέν ἐστι ζωῆς τε καὶ θανάτου.

26. 9. ἐπιτάφιον die berühmte Leichenrede des Perikles bei

Thucid. Il. 34-46.

10. ἐπειπεῖν τῷ Σευηοιανῷ, was bei Thucyd, II. c. 34. λέγει ἐπ' αὐτοῖς ἔπαινον τὸν πρέποντα.

14. Άφράνιόν τινα Σίλωνα.

Ueber seine Person ist nichts bekannt. 20. $\pi \varrho \circ \pi \circ \sigma \varepsilon \omega v$. Der Hauswirth pflegte seinen Gästen und diese sich untereinander namentlich vor $(\pi \varrho \circ)$ d. i. zuzutrinken.

Αλάντειόν τινα 'nach Art des Ajax' Aianteum quendam

finem.

23. οὐκ ἀνάξιος ὤν passiv. 'es geschah ihm recht', entsprechend dem ebenso häufig gebrauchten activischen εὖ ποιῶν, 'er that wohl dran'.

προ πολλοῦ construirt mit η

wie ein Comparativ.

τοὺς παρόντας ἄπαντας θαυμάσαι καὶ ὑπερεπαινέσαι τὸν Αφράνιον. ἐγὼ δὲ καὶ τἆλλα μὲν αὐτοῦ κατεγίνωσκον, μονονουχὶ ζωμῶν καὶ λοπάδων μεμνημένου καὶ ἐπιδακρόντος τῷ τῶν πλακούντων μνήμη, τοῦτο δὲ μάλιστα ἡτιασάμην, ὅτι μὴ τὸν συγγραφέα καὶ διδάσκαλον τοῦ δράματος προαποσφάξας ἀπέθανε.

27. Πολλούς δὲ καὶ ἄλλους δμοίους τούτοις ἔχων σοι, 27 ω έταιρε, καταριθμήσασθαι, δλίγων όμως έπιμνησθείς έπὶ την ετέραν υπόσχεσιν ήδη μετελεύσομαι, την συμ-10 βουλήν ὅπως ἀν ἄμεινον συγγράφοι τις εἰσὶ γάρ τινες, οί τὰ μεγάλα μεν των πεπραγμένων καὶ ἀξιομνημόνευτα παραλείπουσιν η παραθέουσιν, ύπὸ δὲ ἰδιωτείας καὶ ἀπειοοναλίας καὶ άγνοίας τῶν λεκτέων ἢ σιωπητέων τὰ μιπρότατα πάνυ λιπαρώς καὶ φιλοπόνως έρμηνεύουσιν έμ-15 βραδύνοντες, ώσπερ αν εί τις τοῦ Διὸς τοῦ ἐν Ολυμπία τὸ μὲν ὅλον κάλλος τοσοῦτο καὶ τοιοῦτον ὂν μὴ βλέποι μηδ ἐπαινοίη μηδὲ τοῖς οὐκ εἰδόσιν ἐξηγοῖτο, τοῦ ὑποποδίου δὲ τό τε εὐεργὲς καὶ τὸ εὐξεστον θαυμάζοι καὶ τῆς πρηπίδος τὸ εύρυθμον, καὶ ταῦτα πάνυ μετὰ πολλῆς 20 φροντίδος διεξιοίη. 28. έγω γοῦν ήκουσά τινος την μέν 28 έπ' Ευρώπω μάχην έν οὐδ' όλοις έπτὰ έπεσι παραδραμόντος, είκοσι δε μέτρα η έτι πλείω ύδατος αναλωκότος

5. διδάσχαλον τοῦ δοά-ματος, der Dichter eines Stückes, der es zugleich mit den Schauspielern einübte, und zur Aufführung brachte. Vgl. docere fabulam. Hier wird der Schriftsteller so genannt wegen des dramatischen Flitterstaates (die Leichenrede mit der darauf folgenden Selbstentleibung), mit welchem er sein Geschichtswerk aufputzte.

27. 9. ἐπὶ τὴν ἐτέραν ὑπόσχεσιν ἤδη μετελεύσομα. Lucian kündigt zwar hier den Uebergang zum zweiten Hauptheil an, führt aber zunächst noch einige audere Verstösse auf. Erst c. 34 beginnt der zweite Theil.

15. ωσπερ αν είτις. ωσπερ ἀν ohne Verbum wie oft, z. B. Icarom. c. 17. ωσπερ αν είτις παρασησάμενος πολλούς χορευτας ἐπειτα προστάξειε τῶν ἀδόντων ἐπάστφ τὴν συνφδίαν ἀφέντα ἰδον άδειν μέλος.

τδιον ἄδειν μέλος.
17. τοῦ ὑποποδίου. Auf dieser Fussbank waren nach Pausan.
V. 11. 2. Reliefs, welche goldene Löwen und den Kampf des Theseus mit den Amazonen darstellten.

19. $\tau \tilde{\eta} \varsigma \varkappa \varrho \eta \pi \tilde{\iota} \delta \varrho \varsigma$, die Basis, auf welcher die Statue ruhte.

28. 20. γοῦν wie c. 24. 21. ἔπεσι wie c. 19.

22. $\tilde{\epsilon} \tilde{\iota} \varkappa o \sigma \iota - \tilde{\upsilon} \delta \alpha \tau o \varsigma$. Durch die Wasseruhr $\varkappa \lambda \varepsilon \psi \dot{\upsilon} \delta \rho \alpha$ wurde in

ές ψυχράν καὶ ούδεν ήμιν προσήκουσαν διήγησιν, ώς Μαῦρός τις ἱππεὺς Μαυσάκας τοὖνομα ὑπὸ δίψους πλανώμενος ανα τα όρη καταλάβοι Σύρους τινας των αγροίκων, άριστον παρατιθεμένους, καὶ ὅτι τὰ μεν πρώτα εκείνοι φοβηθείεν αυτόν, είτα μέντοι μαθόντες ώς των 5 φίλων είη κατεδέξαντο καὶ είστίασαν. καὶ γάρ τινα τυχείν αὐτῶν ἀποδεδημηκότα καὶ αὐτὸν ἐς τὴν τῶν Μαύρων, άδελφοῦ αὐτῷ ἐν τῆ γῖ στρατενομένου. μῦθοι τὸ μετά τοῦτο μακροί καὶ διηγήσεις, ώς θηράσειεν αὐτὸς έν τῆ Μαυρουσία καὶ ὡς ἴδοι τοὺς ἐλέφαντας πολλοὺς ἐν τῷ 10 αυτῷ συννεμομένους καὶ ὡς ὑπὸ λέοντος ὁλίγου δεῖν καταβρωθείη, καὶ ἡλίκους ἰχθῦς ἐπρίατο ἐν Καισαρεία. καὶ δ θανμαστός συγγραφεύς άφείς τὰς ἐν Εύρώπω γινομένας σφαγάς τοσαύτας καὶ ἐπελάσεις καὶ σπονδάς ἀναγκαίας καὶ φυλακὰς καὶ ἀντιφυλακὰς ἄχοι βαθείας ἑσπέ- 15 ρας εφειστήμει δρών Μαλχίωνα τον Σύρον εν Καισαρεία σκάρους παμμεγέθεις άξίους ωνούμενον εί δε μή νύξ κατέλαβε, τάχ' αν καὶ συνεδείπνει μετ' αυτου "όη των σπάρων έσπευασμένων. άπερ εί μη ενεγέγραπτο επιμελως τη ἱστορία, μεγάλα ὰν ἡμεῖς ἡγνοηκότες ἡμεν, καὶ ἡ 20

vielen Processen den griechischen Rednern auf der Bühne die Zeit zugemessen, ein Gebrauch, der im dritten Consulat des Pompeius auch in Rom Eingang fand, Vgl. Piscator c. 24 und 28.

μέτρα der Amphoreus. höchste aus Processen uns bekannte Maass betrug 11 Amphoren.

1. ὡς Μαῦρός τις — καταλάβοι — καὶ ὅτι — ἐκεῖνοι φοβηθεῖεν αὐτόν, εἶτα κατεδέξαντο καὶ είστίασαν. Uebergang aus der obliquen Rede in die directe, auch bei andern Schriftstellern nicht selten. Vergl. Nigr. c. 16.

10. Μαυρουσία Mauritanien, das westlichste Land der Nordküste von Africa.

12. Καισαρεία. Mauritanien

zerfiel in Maur. Caesariensis im Osten, mit der Hauptstadt Cäsarea und M. Tingitana mit 'Tingis.

13. $\vec{\epsilon} \nu E \vec{v} \varrho \omega \pi \psi$ vorher $\vec{\epsilon} \pi'$ $E \vec{v} \varrho \omega \pi \psi$. Beide Präpositionen kommen in dieser Verbindung gleich oft vor. Vgl. Plato's Apologie p. 28. εν Ποτιδαία και εν Αμφιπόλει καὶ ἐπὶ Δηλίω.

14. ἐπελάσεις 'Reiterkämpfe'. 15. ἄχοι βαθείας ξσπέρας. Sonst δείλη ὀψία. Ebenso βαθεῖα νύξ Luc. Asinus c. 16. βαθὺς ὄρ-

800g.

17. ἀξίους 'um billigen Preis'. Möris p. 56. άξιωτέρας 'Αττικώς. εὐωνοτέρας Έλληνικώς. 18. συνεδείπνει μετ' αὐτοῦ. Aehnlicher Pleonasmus Aristoph, Acharn. 227. ἐὰν μεθ' ἡμῶν συμπίης.

ζημία 'Ρωμαίοις ἀφόρητος, εἰ Μαυσάκας ὁ Μαῦρος διψῶν μη εύρε πιείν, άλλ' άδειπνος ἐπανηλθεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. καίτοι πόσα άλλα μακοῷ άναγκαιότερα έκὼν έγὼ νῦν παρίημι; ώς καὶ αὐλητρὶς ἦκεν ἐκ τῆς πλησίον κώ-5 μης αὐτοῖς καὶ ώς δῶρα ἀλλήλοις ἀντέδοσαν, ὁ Μαῦρος μεν τῷ Μαλχίωνι λόγχην, ὁ δὲ τῷ Μαυσάκα πόρπην καὶ άλλα πολλά τοιαντα τῆς ἐπ' Ευρώπω μάχης αὐτὰ δὴ τὰ πεφάλαια. τοιγάρτοι εἰκότως ἄν τις εἴποι τοὺς τοιούτους τὸ μεν δόδον αὐτὸ μη βλέπειν, τὰς ἀκάνθας δὲ αὐ-10 τοῦ τὰς παρὰ τὴν δίζαν ἀπριβῶς ἐπισποπεῖν. 29. ἄλλος, 29 ὦ Φίλων, μάλα καὶ οὖτος γελοῖος, οὐδὲ τὸν ἕτερον πόδα έκ Κορίνθου πώποτε προβεβηκώς οὐδ' άχρι Κεγχρεών ἀποδημήσας, ούτι γε Συρίαν η Αρμενίαν ιδών, ὧδε ήρξατο - μέμνημαι γάο - , Ωτα δφθαλμῶν ἀπιστότερα 15 γράφω τοίνυν ἃ εἶδον, οὐχ ἃ ήκουσα." καὶ οὕτως ἀκριβῶς ἄπαντα ἑωράκει, ώστε τοὺς δράκοντας ἔφη τῶν Παρθυαίων - σημεῖον δὲ πλήθους τοῦτο αὐτοῖς χιλίους γὰο οἶμαι ὁ δράκων ἄγει — ζῶντας δράκοντας παμμεγέθεις είναι, γεννωμένους έν τη Περσίδι μικρον ύπερ την 20 Ίβηρίαν, τούτους δὲ τέως μὲν ἐπὶ κοντῶν μεγάλων ἐκ-

3. ἀναγκαιότερα ironisch. Vgl. c. 19. σκόπει ὡς ἀναγκαῖα τῆ ἐστορία ταῦτα.

4. αὶ λητρὶς ἡπεν zum Mahle. 7. αὐτὰ δὴ τὰ πεφάλαια.

7. αυτα δή τα χεφαλαια. δή 'offenbar, natürlich' ironisch wie c. 15. Vgl. δῆλον ὅτι c. 30.

8. τοιγά οτοι. Nachdrückliche Hervorhebung des Schlusssatzes. S. zu Icarom. c. 10.

ελχότως 'mit Recht'. S. zum

Brief an Nigrinos.

29. 12. ἄχοι Κεγχοεῶν. Κεγχοέωι der östliche Hafen von Korinth am saronischen Meerbusen, nur 70 Stadien von der Stadt entfernt.

13. οὔτιγε 'gewiss ganz und gar nicht' d. i. 'gesch weige denn'.

14. ὧτα ὀφθαλμῶν ἀπιστότερα Worte des Kandaules

bei Herodot I. 8. Vgl. de saltat. c. 78.

17. σημεῖον δὲ πλήθους, Zeichen für eine nach der Anzahl bestimmte Heeresabtheilung.

18. δοάχοντας Feldzeichen der 'Arsaciden und Sassaniden, nach Suidas auch bei den Indern und

Scythen gebräuchlich.

19. μικοὸν ὑπὲο τὴν Ἰβηρίαν characterisirt die Unwissenheit des Schriftstellers. Abgesehen von dem spanischen Iberien ist sowohl das an der Grenze Armeniens gelegene als das Indische weit von Persien entfernt.

20. ξπί χοντῶν — ἐχδεδεμένους αίω φεῖσθαι Vermischung zweier Constructionen: ἐπὶ χοντῶν αἰωρεῖσθαι und χοντῶν ἐχδεδεμένους αἰωρεῖσθαι.

δεδεμένους ύψηλούς αλωρείσθαι καλ πόρφωθεν έπελαννόντων δέος εμποιείν, εν αυτώ δε τω έονω επειδαν όμου ώσιν, λύσαντες αὐτοὺς ἐπαφιᾶσι τοῖς πολεμίοις · ἀμέλει πολλούς των ημετέρων οίτω καταποθηναι καὶ άλλους, περισπειραθέντων αυτοῖς, αποπνιγηναι καὶ συγκλασθή- 5 ναι ταῦτα δ' ἐφεστως ὁρᾶν αὐτός, ἐν ἀσφαλεῖ μέντοι άπὸ δένδρου ύψηλοῦ ποιούμενος την σκοπήν. καὶ εὖ γε έποίησε μη δμόσε χωρήσας τοῖς θηρίοις, ἐπεὶ οὐκ ὰν ήμεῖς ούτω θαυμαστὸν συγγραφέα νῦν είχομεν καὶ ἀπὸ χειρὸς αὐτὸν μεγάλα καὶ λαμπρὰ ἐν τῷ πολέμῳ τούτῳ ἐργασά- 10 μενον· καὶ γὰρ ἐκινδύνευσε πολλά καὶ ἐτρώθη περὶ Σοῦραν, από τοῦ Κρανείου δηλον ὅτι βαδίζων ἐπὶ τὴν Δέρναν. καὶ ταῦτα Κορινθίων ἀκουόντων ἀνεγίνωσης τῶν άπριβώς είδότων, ότι μηδε κατά τοίχου γεγραμμένον πόλεμον έωράκει. άλλ' οὐδὲ ὅπλα ἐκεῖνός γε ήδει οὐδὲ μη- 15 χανήματα οξά έστιν ούδε τάξεων ἢ καταλοχισμῶν ὀνόματα πάνυ γοῦν ἔμελεν αὐτῷ πλαγίαν μὲν τὴν ἔπὶ κέρως

2. ἐν αὐτῷ δὲ τῷ ἔργφ wie c. 25.

ομοῦ ὦσιν 'zusammengerathen'. Vgl. das folgende ὁμόσε χωρήσας.

3. au élec 'sicherlich'. S.

zu Nigr. c. 26. 7. εὖ γε ἐποίησε μὴ χωοήσας öfter noch εὖ ποιῶν mit Tempus finitum. S. zu c. 4.

9. ἀπὸ χειρός wie ἐκ χειρός = χειρί Soph. Aj. 27. εφθαρμένας γαο αρτίως εύρισχομεν λείας άπάσας και κατηναρισμένας έκ χειρός.

11. περί Σοῦραν vollständig Flavia Firma Sura, Stadt der syrischen Provinz Chalybonitis am

Euphrat.

12. Κρανείου. S. c. 3. — Aέρνα eine Quelle in der Gegend

von Korinth.

δηλον δτι ironisch: das Sura, wo er verwundet, muss zwischen dem Kraneion und der Quelle Lerna gewesen sein, da er Korinth nie verlassen hat. Ebenso $\delta \acute{\eta}$ c. 15. u. 28. δηθεν Icarom. c. 6. τον οὐρανον δήθεν αὐτὸν ἀναπλάττοντες.

14. ὅτι μηδὲ κατὰ τοίχου γεγραμμένον πόλεμον έωοάχει sprüchwörtlich. Vgl. Cic. de finibus V. 27 § 80. Dicis eadem omnia et bona et mala; quae quidem dicunt ii qui nunquam philosophum pictum, ut dicitur, viderunt. Ueber ότι μη s. zu Nigrin. c. 24.

17. πάνυ γοῦν ἔμελεν ironisch: 'er machte sich wahrscheinlich viel daraus'; adv. Indoct. c. 16. πάνυ γουν ήδη βελτίων γεγέ-

 $\pi \lambda \alpha \gamma i \alpha \nu - \phi \alpha \lambda \alpha \gamma \gamma \alpha$. Nach Arrian. de instr. acie p. 63 ed. Blancard ist πλαγία μεν φάλαγξ (ἐστὶν) ή τὸ μῆκος τοῦ βάθους πολλαπλάσιον ἔχουσα (entspricht also dem έπὶ μετώπου ἄγειν in Linie, Front): ὀοθία δὲ ὅταν έπι κέρας πορεύηται ούτω δέ

φάλαγγα, ἐπὶ κέρως δὲ λέγειν τὸ ἐπὶ μετώπου ἄγειν. 30. εξς δέ τις βέλτιστος απαντα έξ άρχης ές τέλος τὰ 30 πεπραγμένα, όσα εν Αρμενία, όσα εν Συρία, όσα εν Μεσοποταμία, τὰ ἐπὶ τῷ Τίγρητι, τὰ ἐν Μηδία, πεντακοσί-5 οις οὐδ' ὅλοις ἔπεσι περιλαβών συνέθλιψε καὶ τοῦτο ποιήσας ίστορίαν συγγεγραφέναι φησίν. την μέντοι έπιγραφήν ολίγου δείν μαπροτέραν τοῦ βιβλίου ἐπέγραψεν, , Αντιοχιανού τοῦ Απόλλωνος ἱερονίκου" - δόλιχον γάρ που οἶμαι ἐν παισὶν ἐνενικήπει — "τῶν ἐν ᾿Αρμενία καὶ 10 Μεσοποταμία καὶ ἐν Μηδία νῦν Ἡρωμαίοις πρακθέντων αφήγησις." 31. ήδη δ' έγω τινος καὶ τὰ μέλλοντα συγγε- 31 γραφότος ήπουσα, καὶ τὴν λῆψιν τὴν Οὐολογέσσου καὶ τὶν 'Οσρόου σφαγήν, ώς παραβληθήσεται τῷ λέοντι, καὶ έπὶ πᾶσι τὸν τριπόθητον ἡμῖν θρίαμβον. οὕτω μαντικῶς 15 άμα έχων έσπευδεν ήδη πρὸς τὸ τέλος τῆς γραφῆς. ἀλλὰ καὶ πόλιν ήδη εν τη Μεσοποταμία ώκισε μεγέθει τε μεγίστην και κάλλει καλλίστην έτι μέντοι έπισκοπεί και διαβουλεύεται είτε Νίκαιαν αυτήν από της νίκης χρή

αὖ τὸ βάθος τοῦ μήχους πολλαπλάσιον παρέχεται (entspricht also dem ἐπὶ κέρως ἄγειν in Colonne,

in Zügen).

30. 2. τὰ πεποαγμένα — τὰ ἐν Μηδία, der Tod des Severian bei Elegeia, die Eroberung von Armenien, die Vertreibung des Atidius Cornelianus aus Syrien; Wiedereroberung von Artaxata durch Statius Priscus, Schlacht bei Europus, Angriff auf Mesopotamien, Eroberung von Seleucia und Babylon, Zug über den Tigris unter Avidius Cassius, Ankuntt in Medien, Versiphon.

4. πενταχοσίοις οὐδ' ὅλοις ἔπεσι wie c. 28. ἐν οὐδ'

ολοις έπτα έπεσι.

9. $\ell \nu$ $\pi \alpha \iota \sigma \iota$ 'in seiner Jugend', nicht zur Bezeichnung des Wettkampfes $(\pi \alpha \iota \delta \omega \nu)$ oder $\ell \nu$ $\pi \alpha \iota \sigma \iota$).

δόλιχον γάο που — ξνενιπήχει. Der Dolichos ist eine Art Wettlauf, wobei es nicht nur auf Schnelligkeit, sondern auch auf ungewöhnliche Ausdauer ankam, Dauerlauf. 7, 10, 12 selbst 24 Stadien (8 Stadien 1 römische Millie) betrug die zu durchlaufende Strecke.

10. $v \tilde{v} v = modo$, nuperrime. 31. 15. $\mathring{a} \lambda \lambda \mathring{a} \times a \lambda$ ohne vorherhendes $o\mathring{v} \mu \acute{o} vov = iasogar$.

gehendes οὖ μόνον = ja sogar. Vgl. Τοχ. c. 2. τὴν ξέρειαν παοαλαβόντες ἀλλὰ καὶ τὴν Ἄρτεμιν
αὐτὴν ἀποσυλήσαντες ἄχοντο
ἀποπλέοντες. Vgl. ἀλλὶ οὐδέ
c. 33.

16. μεγέθει — μεγίστην Worte des getadelten Schriftstellers nach Herodot I. 51. αρητῆρας δύο μεγάθεϊ μεγάλους u. a. St.

18. διαβουλεύεται = in

utramque partem deliberare.

Nίχαιαν wie in Indien von

ονομάζεσθαι είτε 'Ομόνοιαν είτε Είρηνίαν. και τοῦτο μέν έτι άκριτον καὶ άνώνυμος ήμῖν ή καλή πόλις εκείνη, λήρου πολλού καὶ κορύζης συγγραφικής γέμουσα τὰ δ' εν Ίνδοῖς πραχθησόμενα υπέσχετο ήδη γράψειν καὶ τὸν περίπλουν τῆς ἔξω θαλάττης, καὶ οὐχ ὑπόσχεσις ταῦτα 5 μόνον, άλλα και το προοίμιον της Ινδικης ήδη συντέτακται, καὶ τὸ τρίτον τάγμα καὶ οἱ Κελτοὶ καὶ Μαύρων μοῖρα ολίγη σὺν Κασσίω πάντες οὖτοι ἐπεραιώθησαν τὸν Ινδον ποταμόν· δ τι δε πράξουσιν ή πως δέξονται την των ελεφάντων επέλασιν, ουκ είς μακράν ήμιν ο θαν- 10 μαστὸς συγγραφεὺς ἀπὸ Μουζίριδος ἡ ἀπὶ Οξυδρακῶν 32 έπιστελεί. 32. τοιαντα πολλά ύπ' άπαιδευσίας ληφούσι, τὰ μεν άξιόρατα ούθ' δρώντες ούτ', εί βλέποιεν, κατ' άξίαν είπεῖν δυνάμενοι, ἐπινοοῦντες δὲ καὶ ἀναπλάττοντες. δ΄ τι κεν ἐπ' ἀκαιρίμαν γλώσσαν, φασίν, ἔλθη, καὶ ἐπὶ 15 τῷ ἀριθμῷ τῶν βιβλίων ἔτι σεμνυνόμενοι, καὶ μάλιστα έπὶ ταῖς ἐπιγραφαῖς καὶ γὰρ αὖ καὶ αὖται παγγέλοιοι "τοῦ δεῖνος Παρθικῶν νικῶν τοσάδε" καὶ αὖ ,,Παρθίδος πρώτον, δεύτερον"[, ώς 'Ατθίδος δηλον ότι]. άλλος αστειότερον παρά πολύ — άνέγνων γάρ — "Δημητρίου Σαγα- 20

Alexander d. G. eine Stadt zur Erinnerung an seinen Sieg benannt worden war. Arrian. V. c. 19.

1. 'Ομόνοιαν mit Beziehung auf die Eintracht zwischen M.

Aurelius und L. Verus.

3. χορύζης Schnupfen daher Stumpfsinn 'Dünkel'. Vgl. adversus indoctum c. 21. De morte Peregrini. c. 2.

5. της έξω θαλάττης, Gegensatz: η ἐντὸς θάλαττα das mittel-

ländische Meer.

και οἰχ ὑπόσχεσις ταῦτα μόνον wie c. 51. τοῦτο ἦν ἡ τέχνη αὐτοῖς. Rhetor. praec. c. 20. ἔλεγχος γὰο σαφής ταῦτά γε. Icarom. c. 14. τοῦτό ἐστιν ὁ βασιλεύς καὶ γνήσιος ἀετός. de salt. c. 17, während sonst das demonstrative Pronomen mit dem Prädicat

wie im Lateinischen übereinstimmt. S. zu Nigr. c. 27. δηλος δὲ ην καὶ τῶν τοιούτων κατεγνωκώς φιλοσόφων, οι ταύτην άσκησιν άρετης ύπελάμβανον.

7. $\tau \alpha \gamma \mu \alpha$, 'Legion'. 10. où z els $\mu \alpha z \rho \alpha v = non$ multo post sehr oft bei Lucian.

11. ἀπὸ Μουζίριδος. Muziris, erster Handelsplatz von Indien. Όξυδραχῶν eine Völkerschaft in Indien, zwischen dem Ganges und

Hyphasis.

32. 15. δτικεν έπ' ἀκαιρίμαν γλωσσαν έλθη sprüchwörtlich = quidquid in buccam ve-

20. παρὰ πολύ 'bei weitem'.

S. zu. Nigr. c. 14.

Σαγαλασσέως Sagalassus, Stadt in Pisidien.

λασσέως Παρθυηνικά οὐδ ως ἐν γέλωτι ποιήσασθαι καὶ ἐπισκῶψαι τὰς ἱστορίας οὕτω καλὰς οὕσας, ἀλλὰ τοῦ χρησίμου ἕνεκα ως ὅστις ἄν ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα φεύγη, πολὺ μέρος ἤδη ἐς τὸ ὀρθῶς συγγράφειν οὖτος ὅπροείληφε, μᾶλλον δὲ ὀλίγων ἔτι προσδεῖται, εἴ γε ἀληθὲς ἐκεῖνό φησιν ἡ διαλεκτική, ως τῶν ἀμέσων ἡ θατέρου ἄρσις τὸ ἕτερον πάντως ἀντεισάγει. 33. καὶ δὴ τὸ 33 κωρίον σοι, φαίη τις ἄν, ἀκριβῶς ἀνακεκάθαρται καὶ αί τε ἄκανθαι, ὁπόσαι ἡσαν, καὶ βάτοι ἐκκεκομμέναι εἰσί, 10 τὰ δὲ τῶν ἄλλων ἐρείπια ἤδη ἐκπεφόρηται, καὶ εἴ τι τραχὺ ἡν, ἤδη καὶ τοῦτο λεῖόν ἐστιν. ώστε οἰκοδόμει τι ἤδη καὶ αὐτός, ως δείξης οὐκ ἀνατρέψαι μόνον τὸ τῶν ἄλλων γεννάδας ὤν, ἀλλά τι καὶ αὐτὸς ἐπινοῆσαι δεξιὸν καὶ δ οὐδεὶς ἄν, ἀλλ΄ οὐδ ὁ Μῶμος μωμήσασθαι δύναιτο.

34. Φημὶ δὴ τοίνυν τὸν ἄριστα ἱστορίαν συγ-34
γράψοντα δύο μὲν ταῦτα κορυφαιότατα οἴκοθεν
ἔχοντα ῆκειν, σύνεσίντε πολιτικὴν καὶ δύναμιν
ἑρμηνευτικήν, τὴν μὲν ἀδίδακτόν τι τῆς φύσεως δῶρον,
ἡ δύναμις δὲ πολλῆ τῆ ἀσκήσει καὶ συνεχεῖ τῷ πόνῳ καὶ

1. οὐδ' ὡς ἐν γελωτι ποιήσασθαι. Hier ist eine grössere Lücke. Lucian schliesst mit Aufzählung der Fehler ab und fügt die Versicherung hinzu, dass er nicht dabei auf Gelächter und Spott ausgegangen sei. Ueber οὐδ' ὡς s. zu c. 4.

6. τῶν ἀμέσων 'von den Dingen, zwischen welchen nichts in der Mitte liegt', wie es nach der Stoiker Lehre zwischen ἀρετή und κακία kein Mittelding giebt.

33. 7. και δή abschliessend 'und nun (offenbar)'. S. zu Nigr. c. 15.

11. ωστε 'demnach, daher'.

S. zu Nigrin, c. 4.

12. $\dot{\omega}_S$ $\delta \epsilon t \xi \eta_S - \gamma \epsilon \nu \nu \dot{\alpha} \delta \alpha_S$ $\ddot{\omega} \nu$. $\delta \epsilon t \xi \eta_S$ nach der Analogie von $\varphi \alpha t \nu \epsilon \sigma \vartheta \alpha t$ und $\delta \tilde{\eta} \lambda \dot{\alpha}_S \epsilon \tilde{\iota} \mu \iota$, mit denen es sinnverwandt ist, mit dem

Participium construirt, damit du zeigst, dass = damit man sieht, dass . . .

14. ἀλλ' οὐδέ, 'ja nicht einmal'. Vgl. ἀλλὰ καί 'ja sogar' c. 31. ἀλλὰ καὶ πόλιν . . . ὥκισε.

ο Μωμος. S. zu Nigr. c. 32. Er, der Alles tadelte, soll vor Aerger geplatzt sein, weil er an Aphrodite nichts auszusetzen fand.

34. Zweiter Haupttheil. Was hat der Geschichtschreiber zu thun?

16. 20 ου φαιότατα eine von den Atticisten und von Lucian Solöcist. c. 5 selbst verwerfene Form; ebenso wenig gebilligt werden die Superlative τελευταιότατος εεφαλαιωθέστατος, μονώτατος.

17. $\sigma \dot{v} \nu \varepsilon \sigma \iota \nu - \dot{\varepsilon} \rho \mu \eta \nu \varepsilon \nu \tau \iota - \varkappa \dot{\eta} \nu$. Zwei Haupterforder-

ζήλω των άρχαίων προσγεγενημένη έστω. ταῦτα μεν οὐν άτεχνα καὶ οὐδὲν ἐμοῦ συμβούλου δεόμενα· οὐ γὰρ συνετοὺς καὶ ὀξεῖς ἀποφανεῖν τοὺς μὴ παρὰ τῆς φύσεως τοιούτους φησί τοῦτο ήμιν τὸ βιβλίον ἐπεὶ πολὺ πλείονος, μαλλον δὲ τοῦ παντὸς ην άξιον, εὶ μεταπλάσαι καὶ μετα- 5 κοσμήσαι τὰ τηλικαῦτα ήδύνατο, ἢ ἐκ μολύβδου χουσὸν άποφηναι η άργυρον έκ κασσιτέρου η έκ Κόνωνος Τίτορμον η έκ Λεωτροφίδου Μίλωνα εξεργάσασθαι.

35. Αλλά που τὸ τῆς τέχνης καὶ τὸ τῆς συμβουλῆς 35 χρήσιμον, [οὐχ ἐς ποίησιν τῶν μὴ προσόντων, ἀλλ' ἐς χρῆ- 10 σιν αυτών την προσήκουσαν οξόν τι αμέλει καὶ Ίκκος καὶ

nisse. In ähnlicher Weise stellt Lucian als Haupterfordernisse des Pantomimen auf de salt. c. 36. γνωναί τε τὰ δέοντα καὶ έρ-

μηνεῦσαι αὐτά.

1. ταῦτα μὲν οὖν ἄτεχνα ταῦτα bezieht sich auf σύνεσις πολιτική und auf σύναμις έρμηνευτική; ἄτεχνα heissen sie, insofern das Eine eine Gabe der Natur ist, das Andere nur durch Uebung erworben werden kann. Vgl. Cic. de invent. 1, 4: Hoc si forte non natura modo neque exercitatione conficitur, verum etiam artificio quodam comparatur, non alienum est videre, quid dicant ii, qui quaedam eius rei praecepta nobis reliquerunt, wo auf dieselbe Weise natura (φύσις), exercitatio (ασχησις), artificium (τέχνη) unterschieden

 μαλλον δέ. S. zu c. 2.
 Κόνωνα. Der berühmte Atheniensische Feldherr war von sehr kleiner Gestalt.

Τίτορμον ein Rinderhirt von ausserordentlicher Körperstärke, der den Milon von Kroton bei verschiedenen Kraftproben

8. Δεωτροφίδου von sehr zarter, hagerer Gestalt, ein Athenienser aus der Zeit des Aristophanes, der von den Komikern vielfach verspottet wurde.

Μίλωνα ein berühmter Athlet aus Kroton in Unteritalien, um 580 v. Chr. Cic. de senect. c. 33. Olympiae per stadium ingressus esse Milo dicitur, cum humeris sustineret bovem.

35. Verhältniss der natürlichen Anlage zur künstlerischen Ausbildung. $\tau \delta \tau \tilde{\eta} \varsigma$ $\tau \varepsilon \chi \nu \eta \varsigma = \dot{\eta} \tau \varepsilon \chi \nu \eta$. Vgl. c. 10. c. 53. τὸ τῆς εὐνοίας παρείς . . . , eine bei Lucian häufig vorkommende Umschreibung.

10. χρήσιμον ist Prädicat.

11. οἰόν τι — μετὰ τῆς τέχνης. οἰον τι wie c. 57 u. oft 'etwa wie'. Lucian macht den Nutzen der Kunstanweisung durch ein Bild anschaulich, um zu zeigen, dass die Kunst den Historiker zwar nicht schaffen, wohl aber fördern könne. Dieser in dem Bilde enthaltene Gedanke ist von fremder Hand in fehlerhafter Verbindung und mangelhafter Form mit den Worten οὐκ ἐς ποίησιν προσήχουσαν hier eingeschoben worden, während er von Lucian selbst weiter unten an passender Stelle und entsprechender Form (ώστε απέστω — σκοπόν) ausgeführt wird.

αμέλει. S. zu c. 29.

"Ixxoc von Plato mit Auszeich-

Ἡρόδικος καὶ Θέων καὶ εἴ τις ἄλλος γυμναστής, ὑπόσχοιντο ἄν σοι οὐ τὸν Περδίκκαν παραλαβόντες — εἰ δὴ οὖτός ἐστιν ὁ τῆς μητρυιᾶς ἐρασθεὶς καὶ διὰ ταῦτα κατεσκληκώς, ἀλλὰ μὴ ἀντίοχος ὁ τοῦ Σελεύκου Στρατονίτης κης ἐκείνης — ἀποφαίνειν ὀλυμπιονίκην καὶ Θεαγένει τῷ Θασίῳ ἢ Πολυδάμαντι τῷ Σκοτουσαίῳ ἀντίπαλον, ἀλλὰ τὴν δοθεῖσαν ὑπόθεσιν εὐφυᾶ πρὸς ὑποδοχὴν τῆς γυμναστικῆς παρὰ πολὺ ἀμείνω ἀποφαίνειν μετὰ τῆς τέχνης. ώστε ἀπέστω καὶ ἡμῶν τὸ ἐπίφθονον τοῦτο τῆς 10 ὑποσχέσεως, εἰ τέχνην φαμὲν ἐφ' οῦτω μεγάλῳ καὶ χαλεπῷ τῷ πράγματι εὐρηκέναι' οὐ γὰρ ὁντινοῦν παραλαβόντες ἀποφανεῖν συγγραφέα φαμέν, ἀλλὰ τῷ φύσει συνετῷ καὶ ἄριστα πρὸς λόγους ἠσκημένῳ ὑποδείξειν ὁδούς τινας ὀρθάς, εὶ δὴ τοιαῦται φαίνονται, αἷς χρώτρενος θᾶττον ὰν καὶ ἐψμαρέστερον τελέσειεν ἄχρι πρὸς

nung genannt, blühte um die 77te Olymp. Zu Olympia gewann er einen Sieg im Pentathlon. Selbst ein Muster der Mässigkeit regelte er die Diät der Gymnasten durch

strenge Vorschriften.

1. Ἡρόδικος nicht nur Lehrer der Gymnastik, sondern auch Arzt, der zuerst die Gymnastik mit der Heilkunst verhand (Urheber der Iatraliptik) und sein kränkliches Leben durch seine diätetische Kunst hoch hinauf brachte. S. Platos Staat III. p. 406. Α. μίξας γυμναστικήν ἰατριεξή ἀπέχναισε πρώτου μέν καὶ μάλιστα ἑαυτόν, ἔπειτ' άλλους ὕστερον πολλούς.

Θέων sonst nicht bekannt.

2. $r \circ \nu$ $H \varepsilon \varrho \delta t \varkappa \varkappa \alpha \nu$ wohl schwerlich auf Perdikkas, den Feldherrn Alexanders d. G. zu beziehen, der sogar nach Aelian. Var. Hist. IX. 3. gymnastisch sehr tüchtig geübt war. An anderen Stellen wird die hier folgende Anekdote von Antiochus, Sohn des Seleucus Nicator erzählt. Da dieser durch die Hoffnungslosigkeit seiner Liebe zur eignen Stiefmutter dem Tode nahe ge-

bracht war, so überlässt sie ihm der Vater, nachdem er vom Arzte den Grund des Leidens erfahren hatte. S. zu Icarom. c. 15.

3. χατεσχληχώς. Genauer bei Lucian de dea Syria c. 17. χαί οί ήτε χροιή πάμπαν ετρέπετο χαὶ τὸ σῶμα δι' ἡμέρης ξμαραίνετο.

 Θεαγένει dreimal Sieger in Olympia, ausserdem nach einigen 1400, nach Andern 1200 Mal, blühte in der 75ten und 76ten Olympiade.

6. Πολυδάμαντι Ol. 93. Sieger im Pankration, von gewal-

tiger Körperkraft.

Σχοτουσαίω Skotusa in Thessalien.

7. iπόθεσιν 'Grundlage'.
9. τὸ ἐπίφθονον — τῆς ὑποσχέσεως oft so das Neutrum für das entsprechende abstracte Substantivum. S. zu Nigr. c. 12. <math>τὸ καθαρὸν τῆν διαίτης c. 13. τῆς κόμης τὸ περίεργον.

15. εὐμαρέστερον poetisches

wort.

τελέσειεν. τελεῖν ἐς, πρός,

36 τὸν σκοπόν. 36. οὐ γὰρ ἀν φαίης ἀπροσδεῆ τὸν συνετὸν εἶναι τῆς τέχνης καὶ διδασκαλίας ὧν άγνοεῖ ἐπεὶ κὰν έκιθάριζε μὴ μαθών καὶ ηύλει καὶ πάντα αν ἡπίστατο. νῦν δὲ μὴ μαθών οὐκ ἄν τι αὐτῶν χειρουργήσειεν, ὑποδείξαντος δέ τινος δάστά τε αν μάθοι καὶ εὖ μεταχειρίσαιτο 5 έφ' αύτοῦ.

37. Καὶ τοίνυν καὶ ἡμῖν τοιοῦτός τις ὁ μαθητής νῦν 37 παραδεδόσθω, συνείναι τε καὶ είπεῖν ούκ ἀγεννής, ἀλλ' όξὸ δεδορκώς, οἶος καὶ πράγμασι χρήσασθαι άν, εὶ ἐπιτραπείη, άλλὰ καὶ γνώμην στρατιωτικήν μετά τῆς πολι- 10 τικής καὶ ἐμπειρίαν στρατηγικήν ἔχων, καὶ νὴ Δία καὶ ἐν στρατοπέδω γεγονώς ποτε καὶ γυμναζομένους ἢ ταττομένους στρατιώτας ξωρακώς καὶ ὅπλα εἰδώς καὶ μηχανήματα οξα καὶ τί ἐπὶ κέρως καὶ τί ἐπὶ μετώπου, καὶ πῶς οί λόγοι, πως οἱ ἱππεῖς, καὶ πόθεν καὶ τί ἐξελίττειν ἢ περιε- 15 λίττειν, καὶ όλως, οὐ τῶν κατοικιδίων τις οὐδ' οἶος πι-

38 στεύειν μόνον τοῖς ἀπαγγέλλουσι. 38. μάλιστα δὲ καὶ πρὸ τῶν πάντων ἐλείθερος ἔστω τὴν γνώμην καὶ μήτε φοβείσθω μηδένα μήτ' έλπιζέτω μηδέν, έπει δμοιος έσται

έπί, μέχριτι (den Weg) 'wohin vollenden'. — μέχοι πρός und ἄχοι πρός häufig bei Lucian. S. zu Nigrin. c. 36.

36. 2. ἐπεὶ κὰν ἐκιθάριζε 'sonst' (d. i. wenn es der Lehre nicht bedürfte) 'würde" Dagegen mit dem Futur c. 38. ἐπεὶ ομοιος ἔσται 'sonst wird er sein'.

Vgl. c. 44. 6. ἐφ' αὐτοῦ für sich selbst, ohne eines Andern Rath und Hülfe.

37. 8. συνείναι τε καί είπεῖν οὐκ ἀγεννής was c. 34. σύνεσις πολιτική και δύναμις ξομηνευτική genanut war. συνεῖναι νου συνίημι.

9. ο ἶος — χοήσασθαι ἄν = talis, ut . . Vgl. zu c. 17. Ebenso οίος πιστεύειν zu Ende c. 37. ή λέξις δὲ σαφής καὶ πολιτική, οία ξπισημότατα δηλοῦν τὸ ὑποκείμενον. c. 43. ποάγμασι Staatsge-schäfte.

εὶ ἐπιτραπείη nämlich αὐτὸς αὐτά, mit etwas beauftragt werden. S. zu Nigr. c. 34. of

τὰς πόλεις ἐπιτετραμμένοι. 10. ἀλλὰ — καί. S. zu c. 31. 14. ἐπὶ κέρως. S. zu 29.

15. $\pi \acute{o} \vartheta \epsilon \nu$ gehört wie $\tau \acute{\iota}$ zu έξελίττειν, woher die kommen, welche εξελίττουσι und περιελίτ-

ξξελίττειν die hinteren Treffen vorrücken lassen und in Front gegen den Feind stellen. Vgl. Xenoph. Cyrop. 8. 5. 15.

16. κατοικίδιος 'ein Stu-

benhocker'.

38. 19. ἐπεὶ — ἔσται. S. zu c. 36.

τοῖς φαύλοις δικασταῖς πρὸς χάριν ἢ πρὸς ἀπέχθειαν ἐπὶ μισθώ δικάζουσιν. άλλα μη μελέτω αυτώ μήτε Φίλιππος, εὶ ἐκκεκομμένος τὸν ὀφθαλμὸν ὑπὸ ᾿Αστέρος τοῦ ᾿Αμφιπολίτου τοῦ τοξότου ἐν ᾿Ολύνθω τοιοῦτος οἶος ἦν 5 δειχθήσεται, μήτε Αλέξανδρος δς ανιάσεται επί τη Κλείτου σφαγή ώμως εν τω συμποσίω γενομένη, εί σαφως αναγράφοιτο οὐδε Κλέων αὐτὸν φοβήσει μέγα εν τη έχκλησία δυνάμενος καὶ κατέχων τὸ βῆμα, ώς μὴ εἰπεῖν ότι όλεθοος καὶ μανικός άνθρωπος οὖτος ἢν · οὐδὲ τ΄ 10 σύμπασα πόλις των Αθηναίων, ην τὰ ἐν Σικελία κακὰ ίστοοῆ καὶ τὴν Δημοσθένους λῆψιν καὶ τὴν Νικίου τελευτήν και ώς εδίψων και οξον το ύδωο έπινον και ώς έφονεύοντο πίνοντες οἱ πολλοί. ἡγήσεται γὰς - ὅπες δικαιότατον — ὑπ' οὐδενὸς τῶν νοῦν ἐχόντων αὐτὸς έξειν 15 την αιτίαν, ην τὰ δυστυχώς η ἀνοήτως γεγενημένα ώς έπράχθη διηγήται οὐ γὰρ ποιητής αὐτὸς, ἀλλὰ μηνυτής. ώστε καν καταναυμαχώνται ποτε, ουκ εκείνος έ καταδύων έστί, καν φεύγωσιν, οὐκ ἐκεῖνος ὁ διώκων έκτος εί μη εύξασθαι δέον παρέλιπεν επεί τοί γε εί 20 σιωπήσας αυτά ή πρός τουναντίον είπων έπανορθώσασθαι εδύνατο, δάστον ην ενί καλάμω λεπτώ τον Θουκυ-

2. $\vec{\alpha}\lambda\lambda\vec{\alpha}$ $\mu\hat{\eta}$ $\mu\epsilon\lambda\epsilon\tau\omega$ — of π o $\lambda\lambda$ o ℓ . Sinu: Er scheue sich nicht die Wahrheit zu sagen, selbst auf die Gefahr, dass sie den Unwillen der Mächtigen hervorrufen könnte.

3. ὑπὸ ἀστέρος τοῦ ἀμ-·φιπολίτου von Anderen wird er ein Olynthier genannt.

4. ἐν Ὀλύνθω. Nicht bei der Belagerung von Olynth, sondern bei der von Methone fiel das Ereigniss vor.

5. ὄς ἀνιάσεται wie es dem Philosophen Kallisthenes ergangen war, der zur Abfassung von Alexanders Geschichte veranlasst, wegen seiner Aufrichtigkeit ins Gefängniss geworfen, dort ein schreckliches Ende nahm.

10. τὰ ἐν Σικελία κα κά während des Peloponnesischen Krieges. Demosthenes und Nikias, die Feldherren der Athenienser, wurden beide von den Syrakusanern gefangen genommen und getödtet.

12. ως έδίψων και οἶον τὸ ὕδωρ ἔπινον bei derselben Expedition und noch vor der Gefangennehmung. Thucyd. VII. c. 84.

19. ἐχτὸς εὶ μὴ εὔξασθαί δέον παρέλιπεν, nämlich τὸ εἴξασθαι, ironisch: er müsste denn mit seinen guten Wünschen, die er unterlassen hat, etwas haben ändern können. Vgl. Demosthen. Olynth. III. c. 18 ἀλλ' οὐχ ἡθέα ταῦτα οὐκέτι τοῦθ' ὁ λέγων ἀδικεῖ, πλὴν εὶ δέον εὕξασθαι παρα-RELTEL.

δίδην άνατρέψαι μέν τὸ έν ταῖς Ἐπιπολαῖς παρατείχισμα, καταδύσαι δὲ τὴν Εομοκράτους τριήρη καὶ τὸν κατάρατον Γύλιππον διαπείραι μεταξύ άποτειγίζοντα καὶ άποταφοεύοντα τὰς ὁδούς, καὶ τέλος Συρακουσίους μεν ες τὰς λιθοτομίας εμβαλεῖν, τοὺς δ' Δθηναίους περιπλεῖν 5 Σικελίαν καὶ Ἰταλίαν μετὰ τῶν πρώτων τοῦ ᾿Αλκιβιάδου έλπίδων. άλλ', οἶμαι, τὰ μέν πραγθέντα οὐδὲ Κλωθώ 39 αν έτι ανακλώσειεν ουδ' Ατροπος μετατρέψειεν. 39. τοῦ δη συγγραφέως έργον έκαστα, ώς επράχθη, είπεῖν. τοῦτο δ' ούκ αν δύναιτο, άχρι αν η φοβηται Αρταξέρξην ιατρός 10 αὐτοῦ ών, ἢ ἐλπίζη κάνδυν πορφυροῦν καὶ στρεπτὸν χουσούν καὶ εππον τῶν Νισαίων λήψεσθαι μισθὸν τῶν έν τη γραφη ἐπαίνων. άλλ' οὐ Ξενοφων αὐτὸ ποιήσει, δίκαιος συγγραφεύς, ούδε Θουκυδίδης. άλλα καν ίδια μιση τινας, πολύ αναγκαιότερον ήγήσεται τὸ κοινὸν καὶ τὴν 15

1. παρατείχισμα Gegenmauer gegen die von Nikias begonnene doppelte Mauer, durch welche dieser die Stadt ganz zu sperren beabsichtigte. Thucyd. VII c. 4. Καὶ μετὰ ταῦτα ἐτείχιζον οἰ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι διὰ τῶν Ἐπιπολῶν (ein Stadttheil von Syrakus, auf den die Stadt selbst beherrschenden Anhöhen) ἀπὸ τῆς πόλεως ἀρξάμενοι ἄνω πρὸς τὸ έγκάρσιον τείχος άπλοῦν, ὅπως οί Αθηναίοι, εί μη δύναιντο χωλύσαι, μηκέτι οξοί τε ώσιν άποτειχίσαι.

2. Έρμοχράτους nicht er, sondern Sicanus und Agatharchus waren die Befehlshaber der Syrakusischen Flotte; aber Hermokrates hatte deu Hauptruhm des Sieges.

3. Γύλιππον Feldherr der den Syrakusanern zu Hülfe gesandten spartanischen Truppen.

μεταξύ ἀποτειχίζοντα während er das obengenannte παρατείγισμα aufführe. μεταξύ wie αμα mit dem Part. drückt die Gleichzeitigkeit der durch das Participium bezeichneten Handlung und der Haupthandlung aus. S. zu Nigr. c. 13. - αποτειχίζειν und ἀποταφοεύειν τὰς ὁδούς, durch Bollwerke und Gräben die Wege abschneiden.

4. Συρακουσίους anstatt der Athener. 5. τοὺς δ' Άθηναίους πε-

ριπλεῖν hängt ab von δᾶστον ἦν. 6. μετά τῶν πρώτων — ἔλπίδων. Alcibiades hoffte Siciliens und dann Karthagos sich zu bemächtigen.

39. 8. τοῦ δὴ συγγραφέως.

 $\delta \dot{\eta}$ wie c. 33.

10. *λατρός αὐτοῦ ὧν* mit

Beziehung auf Ktesias.

12. ἵππον τῶν Νισαίων, wie die vorhererwähnten Gegenstände ausschliessliches Besitzthum der Könige. Das in der nordischen Provinz Rhagiana gelegene Nisäische Gefilde umfasste die grossen Stutereien, aus welchen die Fürsten Asiens ihre schönsten Rosse bezogen. - Ueber den Gebrauch des Genit, τῶν Νισαίων vgl. zu c. 8.

αλήθειαν περί πλείονος ποιίσεται της έχθρας, καν φιλή, δμως ου φείσεται άμαρτάνοντος εν γάρ, ώς έφην, τοῦτο ίδιον ίστορίας, καὶ μόνη θυτέον τῆ ἀληθεία, εί τις ίστορίαν γράψων ίοι, των δ' άλλων απάντων αμελητέον 5 αὐτῷ, καὶ ὅλως πῆχυς εἶς καὶ μέτρον ἀκριβές, ἀποβλέπειν μη είς τους νύν ακούοντας, άλλ' είς τους μετά ταύτα συνεσομένους τοῖς συγγράμμασιν. 40, εἰ δὲ τὸ παραυτίκα 40 τις θεραπεύει, της των κολακευόντων μερίδος εἰκότως αν νομισθείη, οθς πάλαι ή Ιστορία και έξ άρχης εθθυς 10 ἀπέστραπτο, οὐ μεῖον ἢ κομμωτικὴν ἡ γυμναστική. 'Αλεξάνδρου γοῦν καὶ τοῦτο ἀπομνημονεύουσιν, ος , ήδέως άν, " έφη, ,πρὸς ολίγον αναβιοίην, ω 'Ονησίηριτε, αποθανών, όπως μάθοιμι πῶς ταῦτα οἱ άνθρωποι τότε άναγινώσκουσιν. εὶ δὲ νῦν αὐτὰ ἐπαινοῦσι καὶ ἀσπάζονται, μη 15 θαυμάσης · οίονται γὰρ ού μικρῷ τινι τῷ δελέατι τούτῳ άνασπάσειν έκαστος την παρ' ήμων εύνοιαν." Όμηρω γοῦν, καίτοι πρὸς τὸ μυθώδες τὰ πλεϊστα συγγεγραφότι ὑπὲρ τοῦ Αχιλλέως, ήδη καὶ πιστεύειν τινὲς ὑπάγονται, μόνον τοῦτο εἰς ἀπόδειξιν τῆς άληθείας μέγα τεκμήριον 20 τιθέμενοι, ότι μὴ περί ζωντος έγραφεν οὐ γὰρ εύρίσκουσιν ούτινος ένεπα έψεύδετ άν.

41. Τοιοῦτος οὖν μοι ὁ συγγραφεὺς ἔστω, ἄφοβος, 41 ἀδέκαστος, ἐλεύθερος, παὸδησίας καὶ ἀληθείας

6. εἰς τοὺς μετὰ ταῦτα συνεσομένους τ. σ. Vgl. c. 5. 40. τ. τὸ παραυτίνα was bei Thucyd. I. c. 22. τὸ παραχοῆμα. Vgl. τὸ τήμερον c. 13.

8. τῆς τῶν κολακενόντων μερίδος εἰκότως ἀν νομισθείη. Sinn: Dann gehört er zu den Schmeichlern und verdient nicht den Namen eines Historikers. Ueber εἰκότως S. zu c. 28.

10. ἀπέστραπτο, S. zu c. 12. 11. μαὶ τοῦτο. Vgl. c. 12. 12. ἆ Όνησίμοιτε. Seine Unzuverlässigkeit als Geschichtschrei-

12. ω Ονησίαριτε. Seine Unzuverlässigkeit als Geschichtschreiber wird vielfach gerügt; er war Unterbefehlshaber der Flotte unter

Nearch.

15. où $\mu \iota \iota \iota \varrho \tilde{\varphi} \tau \iota \iota \iota \iota \iota \tilde{\varphi} \delta \epsilon \lambda \epsilon - \alpha \tau \iota \iota \tau \iota \tilde{\varphi} \tau \tilde{\psi}$. $\tau \iota \varsigma$ bei dem Artikel zur Vermittelung des bildlichen Ausdruckes (hier $\delta \epsilon \lambda \epsilon \alpha \varrho$) = quidam, quasi quidam. Vgl. Rhet. praec. c. 1. c. 3.

17. χαίτοι — συγγεγοαφότι, καίτοι mit dem Partic. bei Lucian oft wie καίπεο, καὶ ταῦτα als Concessivpartikel. S. zu Nigr. c. 8.

20. ὅτι μή. S. zu Nigr. c. 24. 21. ἐψεύδετ ἄν nämlich 'wenn er hätte lügen wollen' (εἴπερ — ἐψεύδετο).

41. 23. ἀδέχαστος unbestochen. Die Bestechung der Richter φίλος, ώς δ κωμικός φησι, τὰ σῦκα σῦκα, τὴν σκάφην δὲ

σπάφην ονομάζων, οὐ μίσει οὐδὲ φιλία τι νέμων οὐδὲ φειδόμενος η έλεων η αισχυνόμενος η δυσωπούμενος, ίσος δικαστής, εύνους άπασιν άχρι τοῦ μὴ θατέρω άπονειμαι πλείον τοῦ δέοντος, ξένος εν τοῖς βιβλίοις καὶ ἄπολις, 5 αὐτόνομος, ἀβασίλευτος, οὐ τί τῷδε ἢ τῷδε δόξει λογι-42 ζόμενος, άλλὰ τί πέπρανται λέγων. 42, δ δ' οὖν Θουνυδίδης εξ μάλα τοῦτ ενομοθέτησε καὶ διέκρινεν άρετην καὶ κακίαν συγγραφικήν, δρών μάλιστα θαυμαζόμενον τὸν Ἡρόδοτον, ἄχρι τοῦ καὶ Μούσας κληθηναι αὐτοῦ τα 10 βιβλία · πτημά τε γάρ φησι μᾶλλον ές άεὶ συγγράφειν ήπερ ές τὸ παρὸν ἀγώνισμα, καὶ μὴ τὸ μυθῶδες ἀσπάζεσθαι, άλλὰ τὴν ἀλήθειαν τῶν γεγενημένων ἀπολείπειν τοῖς ύστερον. καὶ ἐπάγει τὸ χρήσιμον καὶ δ τέλος ἄν τις εἶ

ging decurienweise vor sich; die Mitglieder einer jeden der zehn Richterabtheilungen, welche ihre Stimme zu verkaufen Lust hatten, wählten sich eine gewisse Anzahl von Leuten aus ihrer Mitte, um den Handel abzuschliessen und zwar gewöhn-lich zehn nach der Zahl der Stimmen, weil in jeder Abtheilung meist Leute aus allen Stämmen vereinigt waren (Meier und Schömann, der attische Process p. 150.), daher $\delta \varepsilon$ κάζειν wie decuriare bestechen.

1. ως ο χωμιχός φησι nicht

bekannt wer es gewesen.

2. τὰ σῦκα σῦκα — ὀνομάζων d. i. Nichts bemänteln, sondern alle Dinge bei ihrem rechten Namen nennen. (,Nichts verlindert und nichts verkritzelt, nichts verzierlicht und nichts verwitzelt' Goethe.) Jedenfalls liegt in σῦκα eine Beziehung auf die Sykophanten, wie in σκάφη auf die Metöken (Harpoer. p. 198. ξκάλουν οξ κωμικοί σκαφέας τοὺς μετοίχους, ἐπεὶ ἐν ταῖς πομπαϊς τὰς σκάφας ἐκόμιζον οὖτοι). Vgl. Juppit. tragoed. c. 32.

5. ξένος εν τοῖς βιβλίοις

καὶ ἄπολις. Sinn: So lange er mit seinem Geschichtswerk (ἐν τοῖς βιβλίοις) beschäftigt ist, soll er, um die Gerechtigkeit zu bewahren, nicht durch Vorliebe zum Vaterlande bestochen, sondern wie ein Fremdling (ἄπολις) unparteiisch Alles der Wahrheit gemäss berichten.

42. 10. $\overset{\prime\prime}{\alpha}\chi\varrho\iota\tau\circ\tilde{v}-\tau\grave{\alpha}\beta\iota$ - $\beta\lambda\iota\alpha$. Dieselben Worte in Lucians

Herodot c. 1.

11. ατημά τε γάρ φησι z. τ. λ. Die Worte des Thucydides sind I. c. 22: καὶ ές μεν ακρόασιν ἴσως τὸ μη μυθῶθες αὐτῶν ἀτεο-πέστερον φανείται . ὅσοι δὲ βουλήσονται των τε γενομένων τὸ σαφές σχοπεῖν καὶ τῶν μελλόντων ποτε αίθις κατά τὸ ἀνθρώπινον τοιούτων και παραπλησίων έσεσθαι ωφέλιμα χρίνειν αὐτά, άρ-χούντως έξει χτῆ μά τε ἐς ἀεὶ μαλλον η αγώνισμα ές τὸ παραχρημα άχοίειν ξύγ-

12. ἀγώνισμα. Im Gegensatz zu πτῆμα ,jede Leistung bei einem αγών, deren Wirkung auch mit diesem vorüber ist' (Classen).

φρονῶν ὑπόθοιτο ἱστορίας, ὡς εἴ ποτε καὶ αὖθις τὰ ὅμοια καταλάβοι, ἔχοιεν, φησί, πρὸς τὰ προγεγραμμένα ἀποβλέποντες εὖ χρῆσθαι τοῖς ἐν ποσίν. 43. καὶ τὴν μὲν γνώ- 43 μην τοιαύτην ἔχων ὁ συγγραφεὺς ἡκέτω μοι, τὴν δὲ φω-

5 νὴν καὶ τὴν τῆς ἑομηνείας ἰσχύν, τὴν μὲν σφοδοὰν ἐκείνην καὶ κάρχαρον καὶ συνεχῆ ταῖς περιόδοις καὶ ἀγκύλην ταῖς ἐπιχειρήσεσι καὶ τὴν ἄλλην τῆς ἡπτορείας δεινότητα μὴ κομιδῆ τεθηγμένος ἀρχέσθω τῆς γραφῆς, ἀλλ' εἰρηνικώτερον διακείμενος. καὶ ὁ μὲν νοῦς εὐστοχος ἔστω 10 καὶ πυκνός, ἡ λέξις δὲ σαφὴς καὶ πολιτική, οῖα ἐπισημότατα δηλοῦν τὸ ὑποκείμενον. 44. ὡς γὰρ τῆ γνώμη τοῦ 44

τατα δηλοῦν τὸ ὑποκείμενον. 44. ὡς γὰο τῷ γνώμη τοῦ 4 συγγραφέως σκοποὺς ὑπεθέμεθα παζόησίαν καὶ ἀλήθειαν, οὕτω δὲ καὶ τῷ φωνῷ αὐτοῦ εἶς σκοπὸς ὁ ποῶτος,

Herodot war es, wie Lucian anzunehmen scheint, mehr um den augenblicklichen Beifall zu thun.

1. ὑπόθοιτο wie c. 44. Vgl.

ύπόθεσις c. 35.

χαταλάβοι absolut 'sich zutragen'. Bei Thucyd. II. c. 78.
 ποτε καὶ αὖθις ἐπιπέσοι.

43. Zweites Haupterforderniss. Vgl. c. 34 (δύο μὲν ταῦτα 20ου- φαιότατα). Uebergang von der σύνεσις, hier γνώμη genannt, zur δύναμις έρμηνευτική, hier zerlegt in φωνή und τῆς

έρμηνείας λοχύς.

4. τὴν δὲ φωνὴν — τὴν μὲν σφοδοὰν — μὴ κομιδῆ τεδηγμένος ἀρχέσδω τῆς γοαφῆς — ἀλλ' εἰρηνικώτε σον διακείμενος. Sinn: Was die Darstellung anbetrifft, so hat der Geschichtschreiber sich vor der Ausdrucksweise zu hiten, wie sie vor Gericht in damaliger Zeit (ἐκείνην) gang und gäbe war. — τὴν δὲ φωνήν steht absolut; als verschiedene Gattungen der Darstellung (φωνή) werden einander entgegengesetzt die leidenschaftliche, künstliche, rhetorische (τὴν μὲν σφοδοάν κ. τ. λ.) und der ruhige Fluss der für die Geschichte

geeigneten, die in dem ελοηνικώτερον διακείμενος enthalten ist. Vgl.
Ĉie. orator c. 20. In historia —
tracta quaedam et fluens expetitur,
non haee contorta (hier τὴν συνεχη
ταῖς περιόδοις καὶ ἀγκύλην ταῖς
ἐπιχειρήσεσι) et acris (σφοδρὰν καὶ
κάρχαρον) oratio. de oratore II. c.
15. verborum autem ratio (in historia) et genus orationis fusum atque
tractum et cum lenitate quadam aequabili profluens sine
hae iudiviali asperitate et sine sententiarum forensium aculeis persequendum est.

6. κάρχαρον besonders oft von bissigen Hunden gebraucht, hier passend auf die Bissigkeit der Advocaten übertragen. Vgl. de salt.

c. 4

7. ἐπιχειρήσεσι argumentatio.

 $\tau \tilde{\eta} \varsigma \delta \eta \tau o \varrho \epsilon \iota \alpha \varsigma$. Darauf liegt der Nachdruck. Der Historiker soll nicht in die rhetorische Darstellung verfallen.

9. εὐστοχος, sicher treffend, d. i. von richtigem Urtheil. πυκνός gedankenreich.

10. λέξις — πολιτική im Gegensatz zur λέξις ἰδιωτική 'gebildet', erklärt durch c. 44. ώς

σαφως δηλώσαι καὶ φανότατα έμφανίσαι τὸ πράγμα, μήτε απορφήτοις καὶ έξω πάτου όνόμασι μήτε τοῖς αγοραίοις τούτοις καὶ καπηλικοῖς άλλ' ώς μέν τοὺς πολλοὺς συνείναι, τούς δὲ πεπαιδευμένους ἐπαινέσαι. καὶ μὴν καὶ σχήμασι πεκοσμήσθω άνεπαχθέσι καὶ τὸ άνεπιτήδευτον 5 μάλιστα έχουσιν έπεὶ τοιούτοις τοῖς κατηστυμένοις τῶν 45 ζωμῶν ἐοικότας ἀποφανεῖ τοὺς λόγους. 45. καὶ ἡ μὲν γνώμη κοινωνείτω και προσαπτέσθω τι και ποιητικής, παρ' όσον μεγαληγόρος και διηρμένη και εκείνη, και μάλισθ' δπόταν παρατάξεσι καὶ μάχαις καὶ ναυμαχίαις συμπλέκηται 10 δεήσει γὰρ τότε ποιητικοῦ τινος ἀνέμου ἐπουριάσοντος τὰ ἀκάτια καὶ συνδιοίσοντος ύψηλὴν καὶ ἐπ' ἄκρων τῶν κυμάτων την ναῦν. η λέξις δὲ όμως ἐπὶ γῆς βεβηκέτω, τῷ μὲν κάλλει καὶ τῷ μεγέθει τῶν λεγομένων συνεπαιορμένη καὶ ώς ἔνι μάλιστα ὁμοιουμένη, μὴ ξενίζουσα δὲ μηδ' 15 ύπερ τον καιρον ενθουσιώσα κίνδυνος γάρ αὐτῆ τότε μέγιστος παρακινήσαι καὶ κατενεχθήναι ές τὸν τής ποιητικής κορύβαντα, ώστε μάλιστα πειστέον τηνικαῦτα τῷ

χαλινώ καὶ σωφρονητέον, εἰδότας ώς ἱπποτυφία τις καὶ

μέν τούς πολλούς συνείναι, τοίς δὲ πεπαιδευμένους συναινέσαι.

οία — δηλοῦν. S. zu c. 37. 44. 2. ἀποζόήτοις, dunkel wie die Mysterien, die nur von dem Eingeweihten verstanden werden. Vgl. Herod. c. 20. οὐ γὰο φιλεῖ τὰ τοιαύτα ούτω διαγαίνεσθαι, άλλ' ἔστω ἀπόββητα καὶ ἐν ἀφανεϊ κείμενα.

ἔξω πάτου ὀνόμασι Gegensatz ist: τὰ ἐχ τριόδου c. 16.

3. ως für ωστε.

συνεῖναι. S. zu c. 37.

5. τὸ ἀνεπιτήδευτον žχουσιν 'die das Gepräge der Kunstlosigkeit haben'.

6. τοῖς χατηρτυμένοις τῶν ζωμῶν nicht selten so bei Lucian anstatt des gewöhnlicheren ζωμοῖς κατηρτυμένοις. — κατη ο -τυμένοις 'vollendet' d. i. so zugerichtet, dass ihnen nichts fehlt.

6. ἐπεὶ — ἀποφανεῖ. Sinn:

So (τοιούτοις) wird seine Rede einer wohlzubereiteten schmack-

haften Speise gleichen.

45. ἡ μὲν γνώμη. Sinn: der Geist des Historikers entbehre nicht des poetischen Schwunges, so dass er sich mit den Gegenständen zu erheben vermag. Gegensatz ή λέξις. wie vorher ή φωνή. 8. παρ' ο σον quatenus. Anders

c. 18.

9. μεγαληγόρος nicht in tadelodem Sinne.

 μη ξενίζουσα δέ. Sinn: der Ausdruck sei nicht fremdartig d. i. suche nicht das Ungewöhnliche. S. zu Icarom. c. 1.

17. παραχινῆσαι wie c. 1. vom Wege ab, seitwärts gehen d. i. ausarten (verrückt werden).

18. πορύβαντα = ένθουσιασμόν selten. Vgl. χοουβαντιᾶν Herod. c. 7.

19. ελδότας als wenn vorhergegangen wäre δεῖ σωφρονεῖν.

ἐν λόγοις πάθος οὐ μικρὸν γίνεται. ἄμεινον οὖν ἐφ'
『ππου ὀχουμένη ποτὲ τῆ γνώμη τὴν ἑρμηνείαν πεζῖ συμπαραθεῖν, ἐχομένην τοῦ ἐφιππίου, ὡς μὴ ἀπολείποιτο τῆς
φορᾶς. 46. καὶ μὴν καὶ συνθήκη τῶν ὀνομάτων εὐκράτω καὶ 46
5 μέση χρηστέον, οὖτε ἄγαν ἀφιστάντα καὶ ἀπαρτῶντα ὁυθμοῦ
— τραχὺ γάρ — οὖτε ὁυθμῷ παρ' ὀλίγον, ὡς οἱ ποιηταὶ,
συνάπτοντα τὸ μὲν γὰρ ἐπαίτιον, τὸ δ' ἀηδὲς τοῖς ἀκούουσιν. 47. τά δὲ πράγματα αὐτὰ οὐχ ὡς ἔτυχε συνακτέον, 47
ἀλλὰ φιλοπόνως καὶ ταλαιπώρως πολλάκις περὶ τῶν αὐ10 τῶν ἀνακρίναντα, καὶ μάλιστα μὲν παρόντα καὶ ἐφορῶντα, εἰ δὲ μή, τοῖς ἀδεκαστότερον ἐξηγουμένοις προσέχοντα
καὶ οῦς εἰκάσειεν ἄν τις ἥκιστα πρὸς χάριν ἢ ἀπέχθειαν
ἀφαιρήσειν ἢ προσθήσειν τοῖς γεγονόσιν. κὰνταῦθα ἤδη
καὶ στοχαστικός τις καὶ συνθετικὸς τοῦ πιθανωτέρου
15 ἔστω. 48, καὶ ἐπειδὰν ἀθροίση ἅπαντα ἢ τὰ πλεῖστα, 48

iπποτυφία Reiterübermuth d. i, der Stolz, immer auf dem hohen Pferdesitzen zu wollen, woher unser 'hochtrab en des Wesen'.

46. Ueber die Stellung der Worte besonders mit Rücksicht auf Tonfall und rhyth-

mische Gliederung.

5. ἀφιστάντα καὶ ἀπαρτῶντα δυθμοῦ drückt den Mangel der rhythmischen Gliederung aus, während das Folgende οὔτε δυθμῷ παρ' ὀλίγον — συνάπτοντα das Uebermass der rhythmischen Bewegung bezeichnet, die sich dem Metrum nähert. Vgl. Cic. orator. c. 57. neque numerosa, ut poema, neque extra numerum, ut sermo vulgi, esse debet oratio.

6. ὁ υθμο richtiger μέτοφ. Cic. orat. c. 57. Itaque ut versum fugimus in oratione, ita hi sunt evitandi continuati pedes. Aliud enim quiddam est oratio nec quicquam inimicius, quam illa versibus.

παρ' δλίγον häufiger παρὰ μικρόν, beinahe. S. zu Nigr.c. 13.

το μ èν das Letztere.

47. Auffindung und Sich-

tung des Stoffes. Vgl. Thucyd. I. c. 22. τὰ δὲ ἔργα τῶν πραχθέντων ἐν τῷ πολέμω οὐ κ ἐκ τοῦ παρατυ χόντος πυνθανόμενος δίζωσε καθίζων ἀλλ' οἶς τε αὐτὸς παρῆν καὶ παρὰ τῶν ἄλλων, ὅσον ἐδύνατο, ἀκριβεία περὶ ἐκάστου ἐπεξελθών. Ἐπιπόνως δὲ εὐρίσκετο, διότι οἱ παρόντες τοῖς ἔργοις ἐκάστοις οὐ ταὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν ἔλεγον, ἀλλ' ὡς ἐκατέρων τις εὐνοίας ἢ μνήμης ἔχοι.

8. ως έτυχε temere. S. zu

Nigr. 35.

11. ἀ δ εκα στότε φον. S. zu c. 41.

 $\pi \rho \circ \sigma \epsilon \chi \circ \nu \tau \alpha$ ohne $v \circ \tilde{v} v$ nicht selten. Vgl. Anach. c. 17 und zu Icarom. c. 26.

14. στοχαστικός τις καὶ συνθετικός — ἔστω. Sinn: Er suche durch Tact (στοχαστ.) und Combinations gabe (συνθετ.) das aufzufinden, was am glaubwürdigsten ist.

48. Ueber Ordnung des Stoffes (dispositio).

πρώτα μεν υπόμνημά τι συνυφαινέτω αυτών καὶ σώμα ποιείτω απαλλές έτι παὶ αδιάρθρωτον εἶτα ἐπιθεὶς τὴν τάξιν ἐπαγέτω τὸ κάλλος καὶ χρωννύτω τῆ λέξει καὶ σχη-49 ματιζέτω καὶ δυθμιζέτω. 49, καὶ όλως ἐοικέτω τότε τῶ τοῦ 'Ομήρου Διὶ ἄρτι μὲν τὴν τῶν ἱπποπόλων Θρηκῶν 5 γην δρώντι, άρτι δὲ τὴν Μυσών κατὰ ταῦτα γὰρ καὶ αὐτὸς άρτι μεν τα ίδια δράτω και δηλούτω ημίν οξα εφαίνετο αὐτῷ ἀφ' ὑψηλοῦ ὁρῶντι, ἄρτι δὲ τὰ Περσῶν, εἶτ' ἀμφότερα, εὶ μάχοιντο. καὶ ἐν αὐτῆ δὲ τῆ παρατάξει μὶ πρὸς εν μέρος δράτω μηδ' ες ενα ίππεα ἢ πεζόν, εἰ μὴ Βρα-10 σίδας τις είη προπηδών ή Δημοσθένης ανακόπτων την ἀπόβασιν άλλ ές τοὺς στρατηγούς μέν τὰ πρῶτα, καὶ εί τι παρεκελεύσαντο, κάκεῖνο ακηκοέτω, καὶ ὅπως καὶ ἦτινι γνώμη καὶ ἐπινοίᾳ ἔταξαν. ἐπειδὰν δὲ ἀναμιχθῶσι, κοινή έστω ή θέα, καὶ ζυγοστατείτω τότε ώσπερ εν τρυτάνη τὰ 15 50 γινόμενα καὶ συνδιωκέτω καὶ συμφευγέτω. 50, καὶ πᾶσι

τούτοις μέτρον ἐπιθεὶς μὴ ἐς πόρον μηδ' ἀπειροπάλως μηδὲ νεαρῶς, ἀλλὰ ὁραδίως ἀπολυέσθω· καὶ στήσας ἐν-

1. $\dot{v}\pi \dot{o}\mu v \eta \mu \alpha$ wörtlich = commentarius Denkzettel d. i. Concept, Brouillon, erster kunst-

loser Entwurf.

3. σχηματιζέτω καὶ δυθμιζέτω er gebe ihm Gestalt und Eben mass (Schmuck der rednerischen Figur und rhythmischen Fall). Gegensatz zu dem vorhergehenden ἀδιάρθρωτον.

49. 4. ξοικέτω — τῷ τοῦ Ὁ μής ου Διί. S. II. XIII. Anfang. Der Vergleich passt nicht, da bei Homer die Thracier und Myser nicht als Parteien einander gegenüber-

gestellt werden.

8. ἀφ' ὑψηλοῦ ὁρῶντι d.i. aus unparteiischer Höhe, so dass er über den Parteien steht.

10. εὶ μἡ Βοασίδας τις εἴη mit Beziehung auf Thucyd. IV. 9—12 bei der Belagerung von Pylos; c. 11 heisst es dort: πάντων δὲ φανερώτατος ὁ Βρασίδας

ξγένετο.

11. Δημοσθένης ἀναχόπτων τὴν ἀπόβασιν. Thueyd. IV. c. 12 πειοώμενος ἀποβαίνειν (ans Land steigen) ἀπεκόπη (Brasidas).

νπὸ τῶν Αθηναίων. Einer besonderen persönlichen Tapferkeit des Demosthenes geschieht nicht

Erwähnung.

12. εί τι παρεχελεύσαντο Ermahnung vor der Schlacht.

15. ζυγοστατείτω nach Homer II. X. 209.

μέτρον ἐπιθεὶς wie Timon. c. 16. τοὺς μέτρον ἐπιθήσοντας τῷ πράγματι und oben c. 48. ἐπιθεὶς τὴν τάξιν.

50. 18. νεα ρῶς in tändelnder Weise. Vgl. Hor. ars. poet. v. 246. iuvenari.
Silvis deducti caveant me iudice

Silvis deducti caveant me iudice Fauni, ταῦθά που ταῦτα ἐπ' ἐκεῖνα μεταβαινέτω, ἢν κατεπείγη εἰτα ἐπανίτω λυθείς, ὁπόταν ἐκεῖνα καλῖ · καὶ πρὸς πάντα σπευθέτω καὶ ὡς δυνατὸν ὁμοχρονείτω καὶ μεταπετέσθω ἀπ' Αρμενίας μὲν εἰς Μηδίαν, ἐκεῖθεν δὲ ἑοιζήματι ἑνὶ 5 ἐς Ἰβηρίαν, εἰτα ἐς Ἰταλίαν, ὡς μηδενὸς καιροῦ ἀπολείποιτο. 51. μάλιστα δὲ κατόπτρψ ἐοικυῖαν παρασχέσθω 51 τὴν γνώμην ἀδόλψ καὶ στιλπνῷ καὶ ἀκριβεῖ τὸ κέντρον, καὶ ὁποίας ἂν δέξηται τὰς μορφὰς τῶν ἔργων, τοιαῦτα καὶ δεικνύτω αὐτά, διάστροφον δὲ ἢ παράχρουν ἢ ετεσιν, ἀλλὰ τὰ μὲν λεχθησόμενα οἱα ἔστι καὶ εἰρήσεται πέπρακται γὰρ ἤδη δεῖ δὲ τάξαι καὶ εἰπεῖν αὐτά. ὥστε οὐ τί εἴπωσι ζητητέον αὐτοῖς, ἀλλ' ὅπως εἴπωσιν. ὅλως δὲ νομιστέον τὸν ἱστορίαν συγγράφοντα Φειδία χρῆναι ἢ 15 Πραξιτέλει ἐοικέναι ἢ Αλκαμένει ἤ τψ ἄλλφ ἐκείνων.

Ne velut innati triviis ac paene forenses

Aut nimium teneris iuvenentur versibus unquam,

Aut... $\mathring{\alpha}\pi\circ\lambda\nu \acute{\epsilon}\sigma\vartheta\omega$ sich losmachen, nicht allzulange verweilen, zeugmatisch; zu $\mu\dot{\eta} - \nu\epsilon\alpha\varrho\tilde{\omega}s$ ist daraus zu ergänzen, 'er erzähle nicht'.

αμὶ στήσας — ὁμοχοονείτω. Bei Schlachtgemälden soll der Historiker möglichst gleichzeitig die Bewegung der Ereignisse auf beiden Seiten schildern, ebenso bei gleichzeitigen Kriegen in verschiedenen Ländern verfahren.

1. **z**ατεπείγη unpersönlich. Dagegen e. 52. ὁπόταν μὴ πάνυ **z**ατεπείγη τὸ ποᾶγμα.

3. ομοχοονείτω er verfahre synchronistisch.

5. ἀπολείποιτο wie c. 35.

zurückbleiben.

51. 6. κατόπτο ω - ἀδόλω καὶ στιλπνῷ καὶ ἀκοιβεῖ τὸ κέντρον, ein convexer Spiegel, der das Bild treu (ἀδολος), hell und scharf, aber in verkleiner.

Sommerbrodt, Lucian III. 2. Aufl.

tem Massstabe wiedergiebt. So soll auch das Geschichtswerk das Geschehene der Wahrheit gemäss wenn auch in engem Rahmen darstellen.

10. οὐ γὰρ ὥσπερ τοῖς ξήτορσι — εἰρήσεται. Sinn: die Historiker schreiben (γράφουσιν, Uebergang aus dem Singular δεικνύτω in den Plural) nicht wie die Rhetoren, so dass sie auch den Stoff erfinden müssen, sondern was sie zu sagen haben (λεχθησόμενα der Stoff) ἔσι ist vorhanden, gegeben, und soll wie es ist, d. i. der Wahrheit gemäss dargestellt werden. Fritzsche ergänzt die Lücke durch die Worte ἔθος, ἐπίπλαστα.

15. Πο αξιτελει wohl aus Versehen statt Polyklet, von dessen Hand die Bildsäule der Argivischen Juno. Praxiteles arbeitete nur in Erz und Marmor. Wenigstens ist sonst nirgends erwähnt, dass Praxiteles auch chryselephantine Statuen verfertigt habe.

'Aλκαμένει aus Athen, ein Schüler des Phidias.

οὐδὲ γὰρ οὐδ ἐκεῖνοι χρυσὸν ἢ ἄργυρον ἢ ἐλέφαντα ἡ τὴν ἄλλην ὅλην ἐποίουν, ἀλλ' ἡ μὲν ὑπῆρχε καὶ προϋπεβέβλητο, Ἡλείων ἢ Ἁθηναίων ἢ Ἁργείων πεπορισμένων, οἱ δὲ ἔπλαττον μόνον καὶ ἔπριον τὸν ἐλέφαντα καὶ ἔξεον καὶ ἐκόλλων καὶ ἐξούθμιζον καὶ ἐπήνθιζον τῷ χρυσῷ, 5 καὶ τοῦτο ἦν ἡ τέχνη αὐτοῖς ἐς δέον οἰκονομήσασθαι τὴν ὅλην. τοιοῦτο δή τι καὶ τὸ τοῦ συγγραφέως ἔργον, ἐς καλὸν διαθέσθαι τὰ πεπραγμένα καὶ εἰς δύναμιν ἐναργέστατα ἐπιδεῖξαι αὐτά. καὶ ὅταν τις ἀκροώμενος οἰηται μετὰ ταῦτα ὁρᾶν τὰ λεγόμενα καὶ κατὰ τοῦτο ἐπαινῆ, 10 τότε δὴ τότε ἀπηκρίβωται καὶ τὸν οἰκεῖον ἔπαινον ἀπείλενος πὸ ἔκονος ποῦτον ἀπείλενος πὸ ἔκονος ποῦτον ἀπείλενος πὸ ἔκονος ποῦτον ἀπείλενος πὸ ἔκονος ποῦτον ἐπαινον ἀπείλενος ποῦτον ἔπαινον ἀπείλενος ποῦτον ἔπαινον ἀπείλενος πὸ ἔκονος ποῦτον ἐπαινον ἀπείλενος πὸ ἔκονος ποῦτον ἐπαινον ἀπείλενος πὸ ἔκονος ποῦτον ἐπαινον ἀπείλενος ποῦτον ἐπαινον ἐπαινον ἀπείλενος

52 ληφε τὸ ἔογον [τῷ τῆς ἱστορίας Φειδία]. 52, πάντων δὲ ἦδη παρεσκευασμένων καὶ ἀπροοιμίαστον μέν ποτε ποιήσεται τὴν ἀρχήν, ὁπόταν μὴ πάνυ κατεπείγη τὸ πρᾶγμα προδιοικήσασθαί τι ἐν τῷ προοιμίῳ· δυνάμει δὲ καὶ τότε 1ξ φροιμίῳ χρήσεται τῷ ἀποσαφοῦντι περὶ τῶν λεκτέων.

53 53. δπόταν δὲ καὶ φροιμιάζηται, ἀπὸ δυοῖν μόνον ἄρξεται, οὐχ ὥσπερ οἱ ἑήτορες ἀπὸ τριῶν, ἀλλὰ τὸ τῆς εὐνοίας παρεὶς προσοχὴν καὶ εὐμάθειαν εὐπορήσει τοῖς ἀκούουσιν. προσέξουσι μὲν γὰρ αὐτῷ, ἢν δείξη ὡς περὶ 20 μεγάλων ἢ ἀναγκαίων ἢ οἰκείων ἢ χρησίμων ἐρεῖ εὐμαθῆ δὲ καὶ σαφῆ τὰ ὕστερον ποιήσει, τὰς αἰτίας προεκτιθέμενος καὶ προορίζων τὰ κεφάλαια τῶν γεγενημέ-

6. τοῦτο ἐν ἡ τέχνη αὐτῶν. S. zu c. 31.

7. $\xi \varsigma \varkappa \alpha \lambda \acute{o} \nu = \varkappa \alpha \lambda \widetilde{\omega} \varsigma$, wie $\xi \varsigma$

 $\delta \acute{\epsilon}o\nu$ hier und c. 63.

11. τότε δη τότε 'dann ja dann', eine zur nachdrücklichen Hervorhebung auch Plato und Demosthenes gewöhnliche Wiederholung. Vergl. Demosth. Encom. c. 48. τότε δη τότε πρὸς βίαν αὐτὸν ἀποσπᾶν διενοούμην.

52. Ueber die Einleitung (προοτμιον); wenig mehr als c. 23, wo er den Gegenstand ausführlicher zu erörtern verheissen hatte.

15. δυνάμει 'dem Wesen, der

Bedeutung nach', wenn auch die Sache selbst nicht vorhanden ist.

zαὶ τότε d. i. wenn nicht wirklich eine Einleitung vorhanden ist.

53. 18. τὸ τῆς εὐνοίας. S. zu c. 35. Zur Sache vgl. Auctor. ad Herenn. I. 5. Principium est, cum statim auditoris animum nobis idoneum reddimus ad audiendum. Id ita sumitur, ut attentos (hier προσοχή), ut do ciles (εὐμάθεια), ut benevolos (εὕνοικ) auditores habeamus.

19. $\varepsilon \vec{v} \pi$ o $\varrho \vec{\eta} \sigma \varepsilon \iota$, transitiv, schon bei den älteren Schriftstellern.

21. ε θ μ α θ η passivisch.

νων. 54, τοιούτοις προοιμίοις οἱ ἄριστοι τῶν συγγραφέων 54 έχρήσαντο, Ἡρόδοτος μέν, ώς μη τὰ γενόμενα ἐξίτηλα τῷ χρόνω γένηται, μεγάλα καὶ θαυμαστὰ όντα, καὶ ταῦτα νίκας Έλληνικάς δηλούντα καὶ ήττας βαρβαρικάς. Θου-5 πυδίδης δὲ μέγαν τε καὶ αὐτὸς ἐλπίσας ἔσεσθαι καὶ ἀξιολογώτατον [καὶ μείζω] τῶν προγεγενημένων ἐκεῖνον τὸν πόλεμον καὶ γὰο παθήματα ἐν αὐτῷ μεγάλα ξυνέβη γενέσθαι. 55. μετὰ δὲ τὸ προοίμιον ἀνάλογον τοῖς πράγ- 55 μασιν ή μηκυνόμενον ή βραχυνόμενον ευαφής και ευά-10 γωγος έστω ή επί την διήγησιν μετάβασις άπαν γὰρ άτεχνως τὸ λοιπὸν σωμα της ίστορίας διήγησις μακρά έστιν ώστε ταῖς τῆς διηγήσεως ἀρεταῖς κατακεκοσμήσθω, λείως τε καὶ όμαλῶς προϊοῦσα καὶ αὐτῆ όμοίως, ώστε μὴ προύχειν μηδέ κοιλαίνεσθαι έπειτα τὸ σαφές έπανθείτω, 15 τῆ τε λέξει, ως ἔφην, μεμηχανημένον καὶ τῆ συμπεριπλοκή των πραγμάτων. ἀπόλυτα γὰς καὶ ἐντελή πάντα ποιήσει, και τὸ πρώτον έξεργασάμενος ἐπάξει τὸ δεύτε-

54. 1. τοιούτοις die geeignet waren, die Aufmerksamkeit und Lernbegierigkeit hervorzurufen.

2. $H \rho \acute{o} d \circ \tau \circ \varsigma \mu \acute{e} \nu - \beta \alpha \rho - \beta \alpha \rho \iota \varkappa \acute{a} \varsigma$. I. 1, indem er als Zweck seines Werkes angab ώς μήτε τὰ γενόμενα έξ ανθρώπων τῷ χρόνω έξίτηλα γένηται, μήτε έργα μεγάλα τε καὶ θαυμαστά, τὰ μὲν Ελλησι, τὰ δὲ βαρβάροισιν ἀπο-δεχθέντα ἀκλεᾶ γένηται

4. Θουχυδίδης — γενέσθαι Ι. 1. Θουχυδίδης — ξυνέγραψε τὸν πόλεμον - ἀρξάμενος εὐθὺς **μαθισταμένου μαὶ ἐλπίσας μέγαν** τε ἔσεσθαι καὶ ἀξιολογώτατον (καὶ μείζω steht nicht bei Thucydides) των προγεγενημένων und 23. τούτου δὲ τοῦ πολέμου μῆχός τε μέγα προύβη, παθήματά τε ξυνηνέχθη γενέσθαι εν αὐτῷ τῆ Ελλάδι, οἶα ούχ έτερα εν ζοω χρόνω. - Ueber άξιολογώτατον των προγεγενημένων s. zu Icaromenip. c. 14.

55. Gränze der Einleitung und

Uebergang zur Sache. Stil der geschichtlichen Darstellung.

9. εὐάγωγος, act., geeignet uns leicht zu führen. Der Uebergang darf nicht hart sein.

11. $\alpha \tau \epsilon \gamma \nu \tilde{\omega} \varsigma = omnino$, S. zu

Nigr. c. 19.

13. ὥστε μὴ προὔχειν μηδέχοιλαίνεσθαιοhne Erhöhungen und ohne Vertiefungen d. i. glatt und eben dahin

14. τὸ σαφές ἐπανθείτω. Sinn: Klarheit und Deutlichkeit verbreite sich ferner über das ganze Werk.

15. τῆ τε λέξει — πραγμάτων. Diese Deutlichkeit beruht einestheils auf dem Ausdruck, andrerseits auf der Anordnung des Stoffes.

16. ἀπόλυτα lose d. i. expedita im Gegensatz zum Schwerfälligen, Verwickelten, Verworrenen (impeditum) ἐντελῆ in sich abgeοον εχόμενον αὐτοῦ καὶ άλύσεως τρόπον συνηρμοσμένον, ώς μὴ διακεκόφθαι μηδε διηγήσεις πολλὰς είναι ἀλλήλαις παρακειμένας, ἀλλ' ἀεὶ τὸ πρῶτον τῷ δευτέρῳ μὴ γειτνιᾶν μόνον, ἀλλὰ καὶ κοινωνεῖν καὶ ἀνακεκρᾶσθαι κατὰ

- 56 τὰ ἄχρα. 56. τάχος ἐπὶ πᾶσι χρήσιμον, καὶ μάλιστα εἰ μὴ 5 ἀπορία τῶν λεκτέων εἴη καὶ τοῦτο πορίζεσθαι χρὴ μὴ τοσοῦτον ἀπὸ τῶν ὀνομάτων ἢ ἡημάτων, ὅσον ἀπὸ τῶν πραγμάτων λέγω δέ, εἰ παραθέοις μὲν τὰ μικρὰ καὶ ἦττον ἀναγκαῖα, λέγοις δ' ἱκανῶς τὰ μεγάλα μᾶλλον δὲ καὶ παραλειπτέον πολλά. οὐδὲ γὰρ ἢν ἑστιᾶς τοὺς φίλους 10 καὶ πάντα ἢ παρεσκευασμένα, διὰ τοῦτο ἐν μέσοις τοῖς πέμμασι καὶ τοῖς ὀρνέοις καὶ συσὶν ἀγρίοις καὶ λαγώρις καὶ ὑπογαστρίοις καὶ λοπάσι τοσαύταις καὶ σαπέρδην ἐνθήσεις καὶ ἔτνος, ὅτι κάκεῖνο παρεσκεύαστο, ἀμελήσεις
- 57 δὲ τῶν εὐτελεστέρων. 57, μάλιστα δὲ σωφρονητέον ἐν 15 ταῖς τῶν ὁρῶν ἢ τειχῶν ἢ ποταμῶν ἑρμηνείαις, ὡς μὴ δύναμιν λόγων ἀπειροπάλως παρεπιδείπνυσθαι δοποίης καὶ τὸ σαυτοῦ δρᾶν παρεὶς τὴν ἱστορίαν, ἀλλ' ὁλίγον προσαψάμενος τοῦ χρησίμου καὶ σαφοῦς ἕνεκα μεταβήση ἐκφυγών τὸν ἰξὸν τὸν ἐν τῷ πράγματι καὶ τὴν τοι- 20 αύτην ἄπασαν λιχνείαν, οἶόν τι ὁρῷς ὡς καὶ Ὁμηρος ὁ μεγαλόφρων ποιεῖ, καίτοι ποιητὴς ὧν παραθεῖ τὸν Τάνταλον καὶ τὸν Ἱξὶονα καὶ τὸν Τιτυὸν καὶ τοὺς ἄλλους, εἰ δὲ Παρ-

schlossen, abgerundet. Beides bezieht sich auf den Aus druck (λέξες, er sei leicht und rund); das folgende και το πο ωτον — τὰ ἄκο α auf die Anordnung des Stoffes (συμπεριπλοκή τῶν πραγμάτων), wobei ein doppelter Fehler zu vermeiden ist: weder unverbunden dürfen die einzelnen Theile sein, noch auch Verschiedenes neben einander laufen, so dass Verwirrung entsteht.

56. Kürze des Ausdrucks. 9. μᾶλλον δὲ wie c. 2. c. 57 und oft.

13. καὶ λοπάσι τοσαύταις. καὶ = denique. 57.17. παρεπιδείχνυσθαι 'nebenbeizeigen', so dass die Aufmerksamkeit von dem Gegenstande auf die Darstellung abgewendet wird.

18. τὸ σαυτοῦ ποιεῖν d. i. deinen Lieblingsneigungen nachgehn.

22. *χαίτοι ποιητής ὧν*. S. zu c. 40.

παραθεῖ τὸν Τάνταλον. S. Odyss. XI, 576—592.

23. $\tau \delta \nu I \xi i o \nu \alpha$. Ixion wird an jener Stelle nicht erwähnt.

Παρθένιος η Ευφορίων η Καλλίμαχος, alle drei Alexandriθένιος η Ευφορίων η Καλλίμαχος έλεγε, πόσοις αν οίει

ἔπεσι τὸ ὕδωρ ἄχρι πρὸς τὸ χεῖλος τοῦ Ταντάλου ἤγαγεν; εἰτα πόσοις ὰν Ἱξίονα ἐκύλισε; μᾶλλον δὲ ὁ Θουκυδίδης αὐτὸς ὀλίγα τῷ τοιούτῳ εἴδει τοῦ λόγου χρησάμενος σκέ5 ψαι ὅπως εὐθὺς ἀφίσταται ἢ μηχάνημα ἑρμηνεύσας ἢ πολιορκίας σχῆμα δηλώσας, ἀναγκαῖον καὶ χρειῶδες ὄν, ἢ Ἐπιπολῶν ἔρυμα ἢ Συρακουσίων λιμένα ὅταν μὲν γὰρ τὸν λοιμὸν διηγῆται καὶ μακρὸς εἶναι δοκῆ, σὰ τὰ πράγματα ἐννόησον εἴση γὰρ οὕτω τὸ τάχος καὶ ὡς φεύγον10 τος ὅμως ἐπιλαμβάνεται αὐτοῦ τὰ γεγενημένα πολλὰ ὄντα. 58. ἢν δέ ποτε καὶ λόγους ἐροῦντά τινα δεήση εἰσ- 58 άγειν, μάλιστα μὲν ἐοικότα τῷ προσώπῳ καὶ τῷ πράγματι οἰκεῖα λεγέσθω, ἔπειτα ὡς σαφέστατα καὶ ταῦτα πλὴν ἐφεῖταί σοι τότε καὶ ὁητορεῦσαι καὶ ἐπιδεῖξαι τὴν
15 τῶν λόγων δεινότητα. 59. ἔπαινοι μὲν γὰρ ἢ ψόγοι πάνυ 59 πεφεισμένοι καὶ περιεσκεμμένοι καὶ ἀσυκοφάντητοι καὶ

ner. Parthenius aus Nikäa um 60 v. Chr. Im Mithridat. Kriege jung gefangen genommen siedelte er sich unter Augustus in Rom an. Virgil veranlasste ihn zur Abfassung der noch erhaltenen Liebesgeschichten (ἐρωτικά). Euphorion aus Chalcis in Euböa, geb. um 276 v. Chr., gestorben als Bibliothekar des syrischen Königs Antiochus d. Gr. Von ihm eine nicht geringe Anzahl epischer Gedichte. Kallimachus aus dem Geschlechte der Battiaden von Cyrene, blühte unter König Ptolemäus Euergetes um 250. Er schrieb ausser vielen anderen Werken vier Bücher Αἴτια (eine umfassende Mythenlese oder Encyclopädie griechischer Alterthümer und Volkssagen) und ein mythisches Epos Έκαλη. Ueber ihn Ovid. amor. I, 15. Battiades semper toto cantabitur orbe; Quamvis ingenio non valet, arte valet. Der bequeme mythographische Stil ist es, vor dem Lucian hier warnt.

1. ο ἔει eingeschaltet wie Jup. Tragoed. c. 25. ἐπεί τοί γε εἴ μοι ἐπ ἐξουσίας τὸ πρᾶγμα ἦν, εἴασα ἄν, ο ἴει, τοὺς ἱεροσύλους πρῷην ἀπελθεῖν ἀπεραυνώτους ἐπ Πίσης.

2. ἔπεσι Verse.

7. Eπιπολών Epipolä, ein Theil der Stadt Syrakus. Die Beschreibung von Syrakus Thucyd. VI. 96.

8. τὰ πράγματα ἐννόησον die Zeitverhältnisse; die Pest ist nicht etwas Nebensächliches, sondern etwas Wesentliches im Verlaufe des Krieges.

9. $\varphi \epsilon \dot{\nu} \gamma o \nu \tau o c$ d. i. trotz seines Strebens nach Kürze, seiner Scheu

vor Abschweifungen.

58. 11. $\eta \nu \delta \epsilon \pi o \tau \epsilon \rightarrow \tau \alpha \tilde{\nu} - \tau \alpha$, ganz nach Thucyd. I. 22.

είσάγειν von der Bühne, Icarom. c. 9.

12. τῶ ποοσώπω die Person des Redners.

14. πλήν == ceterum, Sympos. c. 11. Saturn. c. 8. oft bei Lucian, häufiger noch πλην ἀλλά zur Einμετὰ ἀποδείξεων καὶ ταχεῖς καὶ μὴ ἄκαιροι, ἐπεὶ ἔξω τοῦ δικαστηρίου ἐκεῖνοί εἰσι. καὶ τὴν αὐτὴν Θεοπόμπφ αἰτίαν εξεις φιλαπεχθημόνως κατηγοροῦντι τῶν πλείστων καὶ διατριβὴν ποιουμένω τὸ πρᾶγμα, ὡς κατηγορεῖν μᾶλλον

60 ἢ ἱστορεῖν τὰ πεπραγμένα. 60. καὶ μὴν καὶ μῦθος εἴ τις 5 παρεμπέσοι, λεκτέος μέν, οὐ μὴν πιστωτέος πάντως, άλλ ἐν μέσω θετέος τοῖς ὅπως ἀν ἐθέλωσιν εἰκάσουσι περὶ αὐτοῦ σὐ δ' ἀκίνδυνος καὶ πρὸς οὐδέτερον ἐπιρ-

61 ξεπέστερος. 61. τὸ δ' ὅλον ἐκείνου μοι μέμνησο — πολλάκις γὰρ τοῦτο ἐρῶ — ... καὶ μὴ πρὸς τὸ παρὸν μόνον ὁρῶν 10 γράφε, ὡς οἱ νῦν ἐπαινέσονταὶ σε καὶ τιμήσουσιν, ἀλλὰ τοῦ σύμπαντος αἰῶνος ἐστοχασμένος πρὸς τοὺς ἔπειτα μᾶλλον σύγγραφε καὶ παρὰ ἐκείνων ἀπαίτει τὸν μισθὸν τῆς γραφῆς, ὡς λέγηται καὶ περὶ σοῦ ,,ἐκεῖνος μέντοι ἐλεύθερος ἀνὴρ ἦν καὶ παρξησίας μεστός, οὐδὲν οὖτε 15 κολακευτικὸν οὖτε δουλοπρεπές, ἀλλ ἀλήθεια ἐπὶ πᾶσιν". τοῦτ , εἰ σωφρονοίη τις, ὑπὲρ πάσας τὰς νῦν ἐλπίδας

62 θεῖτο ἄν, οὕτως ὀλιγοχρονίους οὕσας. 62. ὁρῷς τὸν Κνίδιον ἐκεῖνον ἀρχιτέκτονα, οἶον ἐποίησεν; οἰκοδομήσας γὰρ τὸν ἐπὶ τῷ Φάρω πύργον, μέγιστον καὶ κάλλιστον 20

leitung ganzer Sätze. S. Gallus c. 20.

59. 1. ἐπεὶ ἔξω τοῦ δικαστηρίου ἐκεῖνοί εἰσιν. Sinn: der Geschichtschreiber spricht ja nicht vor Gericht (ἔξω τοῦ δικ καστηρίου). Dort mag es gestattet sein, von Lob und Tadel in unbeschränkterer Weise Gebrauch zu machen, nicht aber in einem Geschichtswerke.

τήν αὐτήν Θεοπόμπω anstatt τῆ τοῦ Θεοπόμπων. Theopomp aus Chios, erst Redner, Schüler des Isokrates, dann Geschichtsschreiber, ein Zeitgenosse Alexanders d. G. Von ihm Ελληνικά Fortsetzung der von Thucydides begonnenen Geschichte und Φιλιππικά. Er und Timäus heissen bei Cornel. Nep. Alcibiad. c. 11. duo male-

dicentissimi.

4. διατοιβήν ποιουμέν ω aus dem Schmähen eine ergötzliche Beschäftigung machen. Vgl. de saltat.c. 21. ξογον ποιείσθαι τὰ ἐγόπλια παιδεύειν.

60. 7. $\varepsilon l z \dot{\alpha} \sigma o v \sigma \iota = coniecturam facere$. S. Piscator c. 12.

8. ἐπιζ ὁ επέστερος nur den späteren Schriftstellern angehörig.

61.14. ἐχεῖνος μέντοι ἐλεύθερος. , Das war doch einmal"wörtlich: das war dir wah rlich. μέν Abschwächung von μήν, τοι der zur Partikel erstarrte dat. ethic. des Pronomens. Auch wir gebrauchen 'doch' zur Verstärkung einer Versicherung.

62. 20. ἐπὶ τῆ Φάρω kleine Insel bei Alexandrien; der Leuchtthurm daselbst hat allen Leucht-

έργων άπάντων, ώς πυρσεύοιτο απ' αυτού τοίς ναυτιλλομένοις έπὶ πολὺ τῆς θαλάττης καὶ μὴ καταφέροιντο εἰς τὴν Παραιτονίαν, παγχάλεπον, ώς φασιν, οὐσαν καὶ άφυκτον, εί τις εμπέσοι είς τὰ ξοματα οἰκοδομήσας οὖν 5 αὐτὸ τὸ ἔργον ἔνδοθεν μεν κατὰ τῶν λίθων τὸ αὐτοῦ όνομα έγραψεν, επιχρίσας δε τιτάνω και επικαλύψας επέγραψε τούνομα τοῦ τότε βασιλεύοντος, εἰδώς, ὅπερ καὶ εγένετο, πάνυ δλίγου χρόνου συνεκπεσούμενα μεν τῷ χρίσματι τὰ γράμματα, ἐκφανησόμενον δέ, ,,Σώστρατος 10 Δεξιφάνους Κνίδιος θεοίς σωτήρσιν ὑπὲρ τῶν πλοϊζομένων". ούτως ουδ' εκείνος ές τον τότε καιρον ουδε τον αύτοῦ βίον τὸν ὀλίγον ἑώρα, ἀλλ' ἐς τὸν νῦν καὶ τὸν αεί, άχρι αν έστημη δ πύργος και μένη αὐτοῦ ή τέχνη. 63. χρη τοίνυν καὶ την ἱστορίαν ούτω γράφεσθαι σὺν τῷ 63 15 άληθεῖ μᾶλλον πρὸς τὴν μέλλουσαν ἐλπίδα ήπερ σὺν κολακεία πρός τὸ ήδὺ τοῖς νῦν [ἐπαινουμένοις]. οὖτός σοι κανών καὶ στάθμη ἱστορίας δικαίας. καὶ εἰ μὲν σταθμήσονταί τινες αυτή, ευ αν έχοι και ές δέον ημίν γέγρα-

πται, εί δε μή, κεκύλισται δ πίθος εν Κρανείω.

thürmen seinen Namen gegeben. Angefangen wurde der Thurm unter Alexander, vollendet, wie die weiter unten angeführte Stelle des Plinius zeigt, unter Ptolemäus.

3. Παραιτονίαν sonst Παοαιτόνιον Stadt und Hafen im ägyptischen Marmarika, auch Άμμωνία genannt.

4. ἔρματα unter dem Meere

verborgene Klippen.

o l 20 δ ο μή σας — ἔγο α ψεν. Plin. Nat. hist. XXXVI. 18. 4. erzählt die Sache so: Magnificatur et alia turris a rege facta in insula Pharo, portum obtinente Alexandriae, quam constitisse DCCC talen-

tis tradunt; magno animo, ne quid omittamus, Ptolemaei regis, quod in ea permiserit Sostrati Onidii architecti structurae ipsius nomen insoribi.

5. κατὰ τῶν λίθων wie

c. 29 κατά τοίχου.

13. ἄχοι ἄν ἐστήχη. Vgl. c. 9. 63.15.ποὸς τὴν μελλουσαν ἐλπίδα δὰν τὴν τῶν μελλόντων ἐλπίσος Gegensatz zu αἱ νῦν ἐλπίσος c. 61.

18. ἐς δέον wie c. 51.

19. χεχύλισται ὁ πίθος ἐν Κοανείω d. i.: Ich habe den guten Willen gezeigt. S. zu c. 3. Κυλίω κάγω τὸν πίθον.

DIE REDNERSCHULE.

Eine in starken Farben aufgetragene, ergötzliche Schilderung der Rhetorik damaliger Zeit in Form einer Anweisung zur Beredsamkeit. Ein Jüngling bittet Lucian um Auskunft, wie er ein berühmter Redner werden könne. Zwei Wege giebt es, ist die Antwort, einen beschwerlichen, spät zum Ziele führenden und einen kurzen auf blumigen Auen. Diesen letzteren wähle und folge dem Rathe, den Dir besser als ich ein würdiger Vertreter dieser Richtung geben wird. In ausführlicher Rede setzt dieser nun dem lernbegierigen Schüler auseinander, wie es keinesweges auf gründliche Kenntniss und sorgfältige Vorbereitung ankomme, sondern dass vielmehr Unwissenheit und Unverschämtheit die Zaubermittel seien, die allein sicher zum Ziele führen; worauf Lucian dem Jünglinge nochmals empfiehlt, die Lehren des Meisters zu beherzigen, und mit der Erklärung schliesst, dass er seinerseits diesen Weg nicht eingeschlagen, und weil er nun mit den Rednern seiner Zeit nicht gleichen Schritt halten, noch gleiches Ruhmes theilhaftig werden könne, auf die Redekunst ganz verzichte.

Je würdiger der Grundton dieser Schrift trotz aller Uebertreibung im Einzelnen ist, je tiefer der Ernst, der durch die Ironie hindurchleuchtet, desto weniger lässt sich annehmen, dass wir in ihr nichts als eine Schmähschrift auf eine bestimmte Person, den Rhetor Pollux, besitzen, eine Ansicht, die um so weniger sicher ist, je gegründeter die Bedenken gegen die Echtheit des 24. und 25. Capitels sind, auf welche sich dieselbe lediglich stützt. Richtiger betrachten wir sie, worauf besonders der Schluss*) hinweist, als einen Scheidebrief, durch welchen sich Lucian von der Rhetorik seiner Zeit, die auf so heillose Bahnen

^{*)} c. 26.

gerathen sei, lossagt, und der nur in anderer Form dieselben Gründe enthält, die Lucian im 'Doppelt Angeklagten' zu seiner Vertheidigung anführt, als die Rhetorik ihn wegen seines Treubruchs vor Gericht anklagt. Möglich, ja wahrscheinlich bleibt dabei, dass viele der aus dem Leben gegriffenen Züge leicht von den Zeitgenossen auf die Originale zurückgeführt werden konnten, von denen sie entlehnt waren.

Die Zeit der Abfassung ist durch die im Doppelt Angeklagten (c. 32) enthaltenen Angaben hinlänglich bestimmt. Lucian war etwa 40 Jahr alt, als er die Rhetorik aufgab, um sich der Philosophie und der künstlerischen Ausbildung des

Dialoges zu widmen.

Dass die oben erwähnten Capitel nebst dem 23ten in dieser Schulausgabe keinen Platz gefunden haben, werden hoffentlich selbst Die gutheissen, die an der Echtheit derselben keinen Zweifel hegen.

ΡΗΤΟΡΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ

- 1 1. Έρωτᾶς, ὧ μειράχιον, ὅπως ὰν ξήτωρ γένοιο καὶ τὸ σεμνότατον τοῦτο καὶ πάντιμον ὄνομα σοφιστης αὐτὸς εἶναι δόξαις ἀβίωτα γὰρ εἶναί σοι φής, εἰ μὴ τοιαύτην τινὰ τὴν δύναμιν περιβάλοιο ἐν τοῖς λόγοις, ὡς ἄμαχον εἶναι καὶ ἀνυπόστατον καὶ θαυμάζεσθαι πρὸς 5 ἀπάντων καὶ ἀποβλέπεσθαι, περισπούδαστον ἄκουσμα τοῖς Ἑλλησι δοκοῦντα καὶ δὴ τὰς ἐπὶ τοῦτο ἀγούσας ὁδοὺς αϊτινές ποτέ εἰσιν ἐθέλεις ἐκμαθεῖν. ἀλλ' οὐδεὶς φθόνος, ὧ παῖ, καὶ μάλιστα ὁπότε νέος τις αὐτὸς ὼν ὁρεγόμενος τῶν ἀρίστων οὐχ εἰδὼς ὁπόθεν ὰν ταῦτα ἐκ- 10 πορίσαιτο, ἱερόν τι χρῆμα τὴν συμβουλὴν οὖσαν, καθά-
 - 1. 2. τὸ ὄνομα σοφιστὴς αὐτὸς εἶναι leibhaftig sein, was der Name Sophist bezeichnet. σοφιστὴς hiess aber seit Hadrian theils der griechische Rhetor, welcher amtlich vom Raiser diesen Titel sammt dem öffentlichen Lehrstuhl erhielt, theils jeder Prosaiker, welcher nicht sowohl des Inhalts als der schönen Form wegen, sei es Reden, Briefe, Geschichtswerke, oder Anderes in ungebundener Rede schrieb.
 - 3. $\tau \circ \iota \alpha \dot{\nu} \tau \eta \nu \tau \iota \nu \dot{\alpha} \tau \dot{\eta} \nu \delta \dot{\nu} \nu \alpha \mu \iota \nu$. $\tau \iota \varsigma$ beim Demonstrativum oder Artikel (c. 3. $\mu \nu \rho (\sigma \nu \varsigma \tau \iota \nu \dot{\alpha} \varsigma \tau \sigma \dot{\nu} \varsigma \sigma \dot{\nu} \sigma \nu \sigma \varsigma) = q u i d a m$. S. zu de

- histor, conscr. c. 40. οὐ μικρῷ τινι τῷ δελέατι τούτ φ .
- 7. $\varkappa\alpha \flat$ $\delta \acute{\eta}$ abschliessend, 'und nun...', so dass die Schlussfolgerung als einleuchtend bezeichnet wird. S. zu Nigr. c. 15.
- 8. οὐδεὶς φθόνος wie Pseudolog. c. 30. φθόνος οὐδεὶς ἔξ ἄπαντος ἀμύνεσθαι τὴν ἀπορίαν. Vgl. das Homerische οὐ νέμεσις, τ. Β. Π. ΧΙV. 80. οὐ γάρ τις νέμεσις φυγέειν κακόν.
- 11. ξερόν τι χρῆμα τὴν συμβουλὴν οὖσαν nach des Griechischen Komikers Menander: ξερὸν ἀληθῶς ἐστιν ἡ συμβουλία.

περ συ νυν αιτοίη προσελθών. ώστε άκουε, τό γε έπ' έμοι και πάνυ θαρρών, ώς τάχιστα δεινός άνηρ έση γνώναί τε τὰ δέοντα καὶ ξομηνεῦσαι αὐτά, ἢν τὸ μετὰ τοῦτο εθελήσης αὐτὸς εμμένειν οἶς αν ακούσης παρ' ἡμῶν 5 καὶ φιλοπόνως αὐτὰ μελετᾶν καὶ προθύμως ἀνύειν τὴν όδον έστ' αν αφίκη προς το τέρμα, 2. [το μέν ουν θή-2 ραμα] οὐ μιπρὸν οὐδ' ὁλίγης τῆς σπουδῆς δεόμενον, άλλ' έφ' ότω καὶ πονήσαι πολλά καὶ άγουπνήσαι καὶ πᾶν ότιοῦν ὑπομεῖναι ἄξιον σκόπει γοῦν ὁπόσοι τέως μηδὲν 10 όντες ένδοξοι καὶ πλούσιοι καὶ νη Δί' ευγενέστατοι έδοξαν ἀπὸ τῶν λόγων. 3. ὅμως δὲ μὴ δέδιθι μηδὲ 3 πρός τὸ μέγεθος τῶν ἐλπιζομένων ἀποδυσπετήσης μυρίους τινάς τοὺς πόνους προπονήσειν οἰηθείς ου γάρ σε τραχειάν τινα ουδέ έρειον καὶ ίδρωτος μεστην ημείς γε 15 άξομεν, ώς εκ μέσης αυτης αναστρέψαι καμόντα, επεί οὐδεν ὰν διεφέρομεν τῶν άλλων, ὅσοι τὴν συνήθη ἐκείνην ήγουνται μακράν καὶ ἀνάντη καὶ καματηράν καὶ ώς έπὶ τὸ πολὺ ἀπεγνωσμένην, ἀλλὰ τό γε παρ' ἡμῶν ἐξαίρετόν σοι τῆς συμβουλῆς τοῦτ' ἔστιν, ὅτι ἡδίστην τε ἅμα 20 καὶ ἐπιτομωτάτην καὶ ἱππήλατον καὶ κατάντη σὺν πολλῆ τη θυμηδία καὶ τρυφή διὰ λειμώνων εὐανθών καὶ σκιᾶς

2. τό γε ξπ' ξμοὶ καὶ πάν υ θαοξοῦν. τό γε ξπ' ξμοὶ (ebenso Pseudolog. c. 27.) gehört zu πάνυ θαοξοῦν, nicht zu ἄνυε; καὶ ist nicht verbindend, sondern verstärkt das πάνυ, 'g ar sehr'. Sinn: habe volles Vertrauen zu mir.

3. γνῶναί – ξομηνεῦσαι, die beiden Haupterfordernisse des Rhetors, von denen das erste die inventio und dispositio, das zweite die elocutio mit der memoria und actio umfasst. Ebenso wird von dem Pantomimen de saltat. c. 36. νοτzugsweise verlangt γνῶναίτε τὰ δέοντα καὶ ξομηνεῦσαι αὐτά. Vgl. de histor. cscr. c. 34.

τὸ μετὰ τοῦτο wie τὸ νῦν, τὸ ἀπὸ τούτου, τὸ ἐπὶ τούτω, τὸ ἐπὶ τούτω, τὸ ἐπὶ τούτω,

2. 10. καὶ νὴ Δι' εἰ'γενέστατοι ironische Verstärkung, um die Uebertreibung hervorzuheben, dass selbst das γένος durch den Ruhm der Beredsamkeit an Adel gewinnt.

3. 12. μυρίους τινάς τοὺς πόνους. S. zu c. 1.

15. ώς für ώστε. S. zu de hist. cscr. c. 4.

 $\xi \pi \varepsilon i$ où $\delta \varepsilon v$ $\tilde{\alpha} v \delta \iota \varepsilon \varphi \varepsilon \varrho$ o $\mu \varepsilon v$. S. zu de hist. cscr. c. 36.

17. ώς ξπιτό πολύ meisteutheils, gewöhnlich', auch bei Plato und Thucydides. Dagegen Gall. c. 23. Fugit. c. 12. ώς τὸ πολύ.

18. ἐξαίρετον eximium wie de hist, escr. c. 17.

απριβούς σχολή και βάδην ανιών ανιδρωτί επιστήση τή άκρα καὶ αἰρήσεις τοὺς γάμους καὶ νη Δί' εὐωχήση κατακείμενος, εκείνους οπόσοι την ετέραν ετράποντο από τοῦ ύψηλοῦ ἐπισκοπῶν ἐν τῆ ὑπωρεία τῆς ἀνόδου ἔτι κατὰ δυσβάτων καὶ όλισθηρών των κρημνών μόλις άνέρπον- 5 τας, αποκυλιομένους έπὶ κεφαλήν ένίστε καὶ πολλά τραύματα λαμβάνοντας περί τραχείαις ταῖς πέτραις σὸ δὲ πρὸ πολλοῦ ἄνω ἐστεφανωμένος εὐδαιμονέστατος ἔση άπαντα εν βραχεί όσα εστίν άγαθά παρά της 'Ρητορικής 4 μονονουχὶ καθεύδων λαβών. 4. ή μεν δὴ ὑπόσχεσις 10 ούτω μεγάλη· σὰ δὲ πρὸς φιλίου μὴ ἀπιστήσης, εἰ δᾶστά τε άμα καὶ ήδιστά σοι ταῖτα ἐπιδείξειν φαμέν. ἡ γὰρ Ήσίοδος μεν ολίγα φύλλα έκ τοῦ Ελικῶνος λαβών αὐτίκα μάλα ποιητής εκ ποιμένος κατέστη καὶ ήδε θεών καὶ ήρωων γένη κάτοχος εκ Μουσων γενόμενος, δήτορα δέ, 15 δ πολύ ένερθε τῆς ποιητικῆς μεγαληγορίας ἐστίν, ἀδύνατον καταστήναι εν βραχεί, εί τις εκμάθοι την ταχίστην 5 όδόν; 5. ως έγωγε καὶ διηγήσασθαί σοι βούλομαι Σιδω-

2. αξοήσεις τούς γάμους. Du wirst die Ehe (οἱ γάμοι) als Siegespreis erlangen, d. i. du wirst die Brautheimführen. Werdie Braut ist, ergiebt sich aus dem Folgenden: σὺ δὲ πρὸ πολλοῦ ἄνω έστεφανωμένος ειδαιμονέστατος έση ἄπαντα — άγαθὰ παρὰ τῆς 'Ρητορικῆς μονο-νουχὶκαθεύδων λαβών. Vgl. c. 6. ώς γαμήσειας c. 8. γαμήσεις c. 9. c. 26. οὐδέν σε χωλύσει — γαμεῖν την 'Ρητορικήν. Der Pluralis (γάμοι) statt des gebräuchlicheren Sing.ebenso Luc. Herodot.c. 6.πάρεργον τῶν Αλεξάνδρου — γάμων. εὐωχήση vom Hochzeits-

schmause.

4. 11. προς φιλίου Zeus, als Beschützer der Freundschaft.

12. η γαο Ήσιοδος μεν ποιητής έχ ποιμένος χα-τέστη, δήτορα δέ — αδύνατον καταστήναι έν βραχεῖ wie Cic. Tuscul. V. 32. 90. An Scythes Anacharsis potuit pro nihilo pecuniam facere: nostrates philosophi facere non poterunt, und in Catil. I. 1. 3, nur dass im Lateinischen der Gegensatz in der Regel nicht durch eine Partikel, sondern nur durch die Stellung der Worte

hervorgehoben wird.

13. ολίγα φύλλα έχ τοῦ Έλιχῶνος λαβών. Hesiod. Theog. 22. 23. αΐ (die Musen) νυ ποθ' Ήσιοδον χαλὴν ἐδιδαξαν ἀοιδην ἄρνας ποιμαίνουθ' Έλιαῶνος ὑπὸ ζαθεοῖο, und v. 29 ff. καί μοι σκηπτρον έδον δάφνης ξοιθηλέος όζον δρέψασαι θηητόν ενέπνευσαν δέ μοι αὐδήν θείην, ώς κλείοιμι τα τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα.

5. Die hier erzählte Anecdote zeigt von vorn herein den Gesichtspunkt, aus dem die nachfolgende Anweisung zur Beredsamkeit zu

νίου τινός εμπόρου επίνοιαν δι' απιστίαν ατελή γενομένην καί τῷ ἀκούσαντι ἀνόνητον. ἡρχε μεν γὰρ ήδη Περσῶν ' 1λέξανδρος μετά την εν 'Αρβήλοις μάχην Δαρείον καθηοηκώς · έδει δὲ πανταχόσε τῆς ἀρχῆς διαθεῖν τοὺς γραμ-5 ματοφόρους τὰ ἐπιτάγματα τοῦ Αλεξάνδρου κομίζοντας. έκ Περσών δὲ πολλή ἐς Αίγυπτον ἐγίγνετο ἡ ὁδός ἐκπεριιέναι γὰρ έδει τὰ όρη, εἶτα διὰ τῆς Βαβυλωνίας ἐς την Αραβίαν έλθεῖν, εἶτα ἐρήμην πολλην ἐπελάσαντας άφικέσθαι ποτέ ές Αίγυπτον είκοσι μηκίστους άνδοὶ 10 εὐζώνω σταθμούς τούτους διανύσαντας. ήχθετο οὖν δ Αλέξανδρος επὶ τούτω, διότι Αιγυπτίους τι παρακινείν ακούων ούκ είγε διὰ ταχέων ἐκπέμπειν τοῖς σατράπαις τὰ δοκοῦντά οἱ περὶ αὐτῶν. τότε δὴ ὁ Σιδώνιος ἔμπορος, , Εγώ σοι", έση, ,, δ βασιλεῦ, ὑπισχνοῦμαι δείξειν ὁδὸν 15 οὐ πολλὴν ἐκ Περσῶν ἐς Αίγυπτον· εἰ γάρ τις ὑπερβαίη τὰ όρη ταῦτα, ὑπερβαίη δ' ὰν τριταῖος, αὐτίκα μάλα ἐν Αιγύπτω έστιν ούτος". και είχεν ούτως. πλην ο γε 'Αλέξανδρος ουν επίστευσεν, αλλά γόητα ώετο είναι τὸν άνθρωπον. ούτω τὸ παράδοξον τῆς ὑποσχέσεως ἄπιστον δο-20 κεῖ τοῖς πολλοῖς. 6. άλλὰ μὴ σύ γε πάθης [τὸ] αὐτό. εἴση 6 γαρ πειρώμενος ώς οὐδέν σε κωλύσει ήδη ξήτορα δοκείν μιᾶς οἰδ' όλης ήμέρας ὑπερπετασθέντα τὸ όρος ἐκ Περσων ες Αίγυπτον. εθέλω δέ σοι πρώτον ώσπερ ὁ Κέβης

verstehen ist. Trotz des καὶ εἶχεν ούτως ist das Ganze ironisch aufzufassen. So wenig Jemand im Stande ist, in drei Tagen von Persien nach Aegypten zu kommen, so gewiss ist es unmöglich, in der auseinandergesetzten Art ein guter Redner zu werden.

5. 9. μηχίστους ανδρίεύζώνω σταθμούς die bei Herodot gewöhnliche Bestimmung von Ortsentfernungen,

11. παρακινείν intransitiv wie de hist. cscr. c. 1, hier abtrünnig werden.

16. ύπερβαίη δ' αν τριταῖος parenthetisch, und er

könnte das in drei Tagen thun.

17. $\pi \lambda \dot{\eta} \nu - \gamma \varepsilon$ wie c. 8, 'nur dass', oft bei Lucian und so, dass ye immer an der dritten Stelle steht. S. zu Gallus c. 27.

19. τὸ παράδοξον τῆς ύποσχέσεως. S. zu de hist. cscr. c. 35.

6. 21. δοχείν. Darauf liegt der Nachdruck.

22. ύπερπετασθέντα. ἐπετάσθην von πέτομαι nur in späterer Prosa und Poesie.

23. o Kégns ezervos ille, der bekannte, berühmte, aus Theben, Schüler des Sokrates. Die hier be-

επείνος είπονα γραψάμενος τῷ λόγῳ επατέραν επιδείξαι την όδόν δύο γάρ έστον, ω πρός την Υητορικην άγετον, ής έραν ου μετρίως μοι δοκείς. και αιτή μεν έφ' ύψηλοῦ καθήσθω πάνυ καλή καὶ ευπρόσωπος, τὸ τῆς 'Αμαλθείας πέρας έχουσα εν τη δεξιά παντοίοις παρποίς 5 ύπερβούον εν θατέρα δέ μοι τὸν πλοῦτον δόκει παρεστώτα όραν χρυσοῦν όλον καὶ ἐπέραστον καὶ ἡ δόξα δὲ καὶ ἡ ἰσχὺς παρέστωσαν καὶ οἱ ἔπαινοι περὶ πᾶσαν αὐτην "Ερωσι μικροίς ἐοικότες πολλοὶ άπανταχόθεν προσπλεκόμενοι. ή που τὸν Νεῖλον εἶδες γραφή μεμιμημένον, 10 αύτον μεν κείμενον έπὶ κροκοδείλου τινός ἢ ίπποποτάμου, οξοι πολλοί εν αυτώ, μικοά δε τινα παιδία περί αὐτὸν παίζοντα - πήχεις δὲ αὐτοὺς οἱ Αἰγύπτιοι καλούσι - τοιούτοι καὶ περὶ τὴν 'Ρητορικὴν οἱ ἔπαινοι. πρόσει δή σὸ ὁ ἐραστής ἐπιθυμῶν δηλαδή ὅτι 15 τάχιστα γενέσθαι έπὶ τῆς ἄκρας, ώς γαμήσειάς τε αὐτην ανελθών και πάντα εκείνα έχοις, τον πλούτον την δόξαν τούς έπαίνους νόμω γὰρ ἄπαντα γίγνεται τοῦ γε-

rührte Schrift ist die allein uns erhaltene πίναξ, über deren Echtheit jedoch Zweifel sind.

2. ω nicht selten so die masculine Form statt der femininen.

4. τὸ τῆς ἀμαλθείας κέoας. Amaltheia die Ziege, welche den Zeus säugte, aus deren Hörnern Nectar und Ambrosia geflossen sein soll. Nach Ovid fast, V. 120 ff. stiess die Ziege sich ein Horn an einem Baume ab, worauf eine Nymphe es mit grünen Kräutern umgab, mit Früchten füllte und es dem Zeus brachte. Dieser versetzte das Bild desselben unter die Sterne, das Horn selbst aber schenkte er den Nymphen, die ihn aufgezogen hatten. Nach Anderen brach Zeus der Ziege Amaltheia, die ihn nährte, ein Horn ab, gab es den Töchtern des Melisseus und legte in dasselbe solchen Segen, dass es mit Allem, was sie nur wünschten, sich anfüllte; daher das cornu copiae.

10. η που — εἰδες. Zusammenhang: Wie Du diese ἔπαινοι Dir vorzustellen hast, wird Dir wohl klar sein, ganz ebenso wie die um den Nil spielenden Kinder, wovon Du ja gewiss irgendwo ein Bild gesehen hast. Die berühmte kolossale Statue in Museo Pioclement, bei Millin galérie mytholog. LXXIV. Nr. 304. stimmt ganz mit der Beschreibung des Gemäldes bei Lucian überein, nur dass hier der Nil auf eine Sphinx sich lehnt, anstatt auf ein Flusspferd oder ein Krokodil.

12. μικοὰ δέτινα παιδία περὶ αὐτὸν παίζοντα, an der Zahl sechszehn zur Bezeichnung der 16 Ellen (πήχεις, cubitus), welche er steigen muss, um Aegypten fruchtbar zu machen.

16. ώς γαμήσειάς τε — καὶ — ἔχοις, wie c. 10. 11. Der Op-

γαμηχότος. 7. εἶτ' ἐπειδὰν πλησιάσης τῷ όρει, τὸ μὲν 7 πρώτον ἀπογινώσκεις τὴν ἀνοδον, καὶ τὸ πρᾶγμα ὅμοιον εἶναί σοι δοκεῖ ὁποῖον ἡ ᾿Αορνος ἐφάνη τοῖς Μακεδόσιν ἀπόξυρον αὐτὴν ἁπανταχόθεν ἰδοῦσιν, ἀτεχνῶς οὐδὲ ὀρ-5 νέοις ὑπερπτῆναι ὁαδίαν, Διονύσου τινὸς ἢ Ἡρακλέους, εὶ μέλλοι καθαιρεθήσεσθαι, δεομένην. ταῦτά σοι δοκεῖ τὸ πρώτον εἶτα μετ' ολίγον ὁρᾶς δύο τινὰς ὁδούς, μᾶλλον δὲ ἡ μὲν ἀτραπός ἐστι στενὴ καὶ ἀκανθώδης καὶ τραχεῖα, πολύ τὸ δίψος ἐμφαίνουσα καὶ ἰδρῶτα, καὶ ἔφθη 10 γὰο ἢδη Ἡσίοδος εὖ μάλα ὑποδείξας αὐτήν, ώστε οὐδὲν έμου δεήσει ή ετέρα δε πλατεία και ανθηρά και ένυδρος, τοιαύτη οίαν μιπρον έμπροσθεν είπον, ίνα μη ταυτά λέγων πολλάκις ἐπέχω σε ήδη δήτορα εἶναι δυνάμενον. 8. πλην τό γε τοσούτον προσθήσειν μοι δοκώ, ότι ή μεν 8 15 τραχεῖα ἐκείνη καὶ ἀνάντης οὐ πολλὰ ἴχνη τῶν ὁδοιπόοων έχει, εί δέ τινα, πάνυ παλαιά καὶ έγω γὰρ κατ έκείνην άθλιος ανήλθον τοσαύτα καμών ούδεν δέον. ή ετέρα δ' άτε όμαλη οὖσα καὶ ἀγκύλον οὐδὲν ἔχουσα πόρδωθέν μοι εφάνη οία εστίν ούχ όδεύσαντι αὐτήν οὐ γὰρ εώρων

tativ nach dem Präsens, nicht selten bei Lucian. S. zu Gallus c. 11.

7. 2. ἀπογινώσαεις την ανοδον wie desperare aliquid.

Vgl. c. 3. ἀπεγνωσμένην.

3. $\eta^2 A \circ \varrho v \circ \varsigma$. Es gab mehrere Felsenkastelle dieses Namens. Eins lag in Boeotien, ein anderes, von dem es heisst, dass selbst Herakles es nicht habe einnehmen können, in Indien. Auf dieses spielt hier Lucian an. Arrian beschreibt es fol-gendermassen IV. 28. τὸν μὲν δὴ πύκλον τῆς πέτρας λέγουσιν ἔς διακοσίους σταδίους μάλιστα εἶναι, ύψος δὲ αὐτῆς, Ίνα περ χθαμαλώτατον, σταδίων ενδεκα καὶ ανάβασιν χειροποίητον μίαν χαλεπήν.

τοῖς Μαχεδόσιν unter Alex-

ander d. G.

4. ἀτεχνῶς omnino, oft bei Lucian. S. zu Nigr. c. 19.

οὐδὲ ὀρνέοις ὑπερπτῆναι φαδίαν, darauf führt man die Bedeutung des Wortes "Δορνος zurück.

7. μαλλονδέ — ac potius, verbessert das vorhergehende odoús.

9. ἔφθηγὰο ἤδη Ἡσίοδος. Werke und Tage v. 290.

8. 14. τοσοῦτον προσθήσειν μοι δοχῶ videor mihi in der Bedeutung von videtur 'es scheint mir gut, ich habe be-schlossen', hier mit dem Infinitiv Futuri, sonst auch mit dem Infinitiv des Präsens. Vgl. Piscat. c. 28.

18. ἄτε ὁμαλὴ οὖσα. ἄτε mit dem Particip, giebt den factischen

Grund an.

19. οὐχόδεύσαντι αὐτήν, obgleich ich ihn nicht betreten; warum er es nicht gethan, wird im Folgenden (οὐ γὰρ ξώρων ...) angegeben.

νέος ὢν ἔτι τὸ βέλτιον, ἀλλὰ τὸν ποιητὴν ἐκεῖνον ἀληθεύειν ῷμην λέγοντα ἐκ τῶν πόνων φύεσθαι τὰγαθά.
τὸ δ' οὐκ εἶχεν οὕτως ἀπονητὶ γοῦν ὁρῶ μειζόνων τοὺς
πολλοὺς ἀξιουμένους εὐμοιρία τῆς αἰρέσεως τῆς τῶν λόγων καὶ ὁδῶν. ἐπεὶ δ' οὖν εἰς τὴν ἀρχὴν ἀφικόμενος 5
εὖ οἶδ' ὅτι ἀπορήσεις, [καὶ ἤδη ἀπορεῖς] ὁποτέραν τρεπτέον, ἤδη ὡς ἑᾶστα ἐπὶ τὸ ἀκρότατον ἀναβήση καὶ
εὐδαιμονήσεις καὶ γαμήσεις καὶ θαυμαστὸς πᾶσι δόξεις,
ἐγώ σοι φράσω ἱκανὸν γὰρ τὸ ἀὐτὸν ἐξαπατηθῆναι καὶ
πονῆσαι. σοὶ δὲ ἀσπορα καὶ ἀνήροτα πάντα φνέσθω κα- 10
θάπερ ἐπὶ τοῦ Κρόνου.

9. Εὐθὺς οὖν πρόεισι σοι καρτερός τις ἀνήρ, ὑπόσκληρος, ἀνδρώδης τὸ βάδισμα, πολὺν τὸν ἥλιον ἐπὶ τῷ σώματι δεικνίων, ἀξόενωπὸς τὸ βλέμμα, ἐγρηγορώς, τῆς τραχείας ἐκείνης ὁδοῦ ἡγεμών, λήρους τινὰς πρὸς 15 σὲ ὁ μάταιος διεξιὼν ἕπεσθαί οἱ παρακελευόμενος, ὑποδεικνὺς τὰ Δημοσθένους ἴχνη καὶ Πλάτωνος καὶ ἄλλων τινῶν, μεγάλα μὲν καὶ ὑπὲρ τοὺς νῦν, ἀμαυρὰ δὲ ἤδη καὶ ἀσαφῆ τὰ πολλὰ ὑπὸ τοῦ χρόνου, καὶ φήσει εὐδαίμονά σε ἔσεσθαι καὶ νόμω γαμήσειν τὴν Ὑρτορικήν, εἰ 20 κατὰ τούτων ὁδεύσειας ὥσπερ οἱ ἐπὶ τῶν κάλων βαίνοντες, εἰ δὲ κὰν μικρόν τι παραβαίης ἔξω τῆς εὐθείας ἣ ἐπὶ θάτερα μᾶλλον κλιθείης τῆ ροπῆ, ἐκπεσεῖσθαί σε

1. τὸν ποιητὴν ἐκεῖνον Hesiod. Tage und Werke v. 289: τῆς δ' ἀφετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθημαν ἀθάνατοι.

4. ἀξιουμένους passiv.
5. εὐ οἰδ' ὅτι adverb. ganz

gewiss. S. zu Gall. c. 3.

10. ἄσπορα καὶ ἀνήροτα πάντα φυέσθω nach Homer Odyssee IX. 109, wo es von dem Lande der Kyklopen heisst: ἀλλὰ τά γ' ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα πάντα φύονται.

11. επίτοῦ Κοόνου zur Zeit

des Kronos, wie ἐπ² ἐμοῦ.

9. 18. ὑπὲρτοὺς νῦν 'grösser als...', sehr oft so ὑπέρ, namentlich in dieser Schrift, S. c. 13. 15. 17. Piscator c. 23.

22. zäv μιχρόν ohne Verb., wie wir: wenn auch nur wenig, oft bei Lucian. überhaupt bei den späteren Schriftstellern. S. zu Nigr. c. 23.

τῆς εὐ θείας der gerade Weg, zu unterscheiden von 24 τῆς ὀοθῆς

der richtige Weg.

23. ἐπὶ θάτερα μᾶλλον κλ. τῆ ὅοπῆ so dass der Schwerpunkt nicht in der Mitte bleibt. κλιθείης die Neigung des Körpers ist dem παραβαίης entgegengesetzt.

της δρθης δδοῦ καὶ ἀγούσης ἐπὶ τὸν γάμον. εἶτά σε κελεύσει ζηλοῦν ἐκείνους τοὺς ἀρχαίους ἄνδρας ἕωλα παραδείγματα παρατιθείς των λόγων ου δάδια μιμεῖσθαι, οξα τὰ τῆς παλαιᾶς ἐργασίας ἐστίν, Ἡγίου καὶ τῶν ἀμφὶ 5 Κριτίον καὶ Νησιώτην, ἀπεσφιγμένα καὶ νευρώδη καὶ σκληρά καὶ ἀκριβῶς ἀποτεταμένα ταῖς γραμμαῖς, πόνον δέ καὶ ἀγουπνίαν καὶ ύδατοποσίαν καὶ τὸ λιπαρές άναγκαῖα ταῦτα καὶ ἀπαραίτητα φήσει ἀδύνατον γὰρ είναι άνευ τούτων διανύσαι την όδόν. δ δε πάντων άνια-10 ρότατον, ότι σοι καὶ τὸν χρόνον πάμπολυν ὑπογράψει τῆς ὁδοιπορίας, ἔτη πολλά, οὐ κατὰ ἡμέρας καὶ τριακάδας, άλλὰ κατ' όλυμπιάδας όλας άριθμῶν, ώς καὶ προ-

4. τὰ τῆς παλαιᾶς ἔργασίας nicht von der Redekunst, sondern von der Bildhauerkunst zu verstehen.

Ήγίου καὶ τῶν ἀμφὶ Κριτίον και Νησιώτην. Hegias (so richtiger als Hegesias) wie Kritios (nicht Kritias) und Nesiotes Erzgiesser aus Athen, Zeitgenossen des Phidias, aber älter, als dieser. Dass Kritios und Nesiotes zwei verschiedene Künstler sind und nicht Κοιτίον τον Νησιώτην zu lesen ist, beweist unzweifelhaft eine Iuschrift an der Statue des Hoplitodromen Epicharinos auf der Akropolis zu Athen:

Κριτίος [x]αὶ Νησιώτης ξπο[ιησ]άτην.

οί αμφί τινα bei späteren Schriftstellern für die Person allein, also hier Kritios und Nesiotes. Beide Künstler werden auch Philopseud. c. 18 zusammen erwähnt: ἀλλὰ τούς μέν έπὶ τὰ δεξιὰ ελσιόντων ἄφες, εν οίς και τὰ Κοιτίου και Νησιώτου πλάσματα ἕστηκεν.

5. ἀπεσφιγμένα — γραμμαῖς. Die Redekunst wird mit der Bildhauerkunst verglichen. Lucian stellt durchgängig die guten Eigenschaften der alten Schule wegen

Sommerbrodt, Lucian III. 2. Aufl.

der Anstrengung, die sie verlangt, im Geiste der Moderedner seiner Zeit in gehässigem Lichte dar. So wird das Gedrängte, Knappe als zugeschnürt (ἀπεσφιγμένα) d. i. unfrei und gebunden, das Ernste und Strenge als hart (σκληρά), die derbe Kraft als anmuthlose Magerkeit (νευρώδη) bezeichnet, endlich die Klarheit, Bestimmtheit und Sauberkeit der Umrisse gilt gegenüber der Ungenauigkeit und Leichtfertigkeit der neueren Kunst als pedantische Sorgfalt (ἀπριβῶς ἀποτεταμένα ταῖς γοαμμαῖς) — ἀποτείνειν τὰς γοαμμὰς heisst "Linien ziehn", also αχοιβώς αποτ. τ. γ. genau, sorgfältig, hier mit peinlicher Sorgfalt zeichnen.

πόνον δὲ — καὶ τὸ λιπαφὲς (τὸ λιπαφές Ausdauer); ähnlich die Zusammenstellung Hermot. c. 24. ἀποχοῆν δ' ξκάστω πρός τὸ πολίτην γενέσθαι σύνεσίν και ξπιθυμίαν των καλών καὶ πόνον καὶ τὸ λιπαρές. Vergl. Piscat. c. 22, wo eine grössere Anzahl von Substantiven und substant. Adjectiven verbunden sind.

8. ἀπαραίτητα durch Bitten nicht abzuwenden d. i. unvermeidlich, unausbleiblich.

αποκαμεῖν ἀκούοντα καὶ ἀπαγορεῦσαι πολλὰ χαίρειν φράσαντα τη ελπιζομένη εκείνη ευδαιμονία το δε επί τούτοις ούδε μισθούς ολίγους απαιτεί των τοσούτων κακῶν, ἀλλ' οὐδ' ὰν ἡγήσαιτό σοι, εἰ μὴ μεγάλα πρότερον 10 λάβοι, 10, δ μεν ταῦτα φήσει άλαζων καὶ άρχαῖος ώς 5 άληθώς καὶ Κρονικός ἄνθρωπος νεπρούς ές μίμησιν παλαιούς προτιθείς καὶ ἀνορύττειν ἀξιῶν λόγους πάλαι κατορωρυγμένους ώς τι μέγιστον άγαθόν, μαχαιροποιού νίὸν καὶ άλλον Ατρομήτου τινὸς γραμματιστοῦ ζηλοῦν άξιῶν, καὶ ταῦτα ἐν εἰρήνη μήτε Φιλίππου ἐπιόντος μήτε 10 Αλεξάνδρου επιτάττοντος, όπου τὰ εκείνων τέως εδόκει χρήσιμα, οὐκ εἰδώς ὁποία νῦν κεκαινοτόμηται ταχεῖα καὶ απράγμων καὶ εὐθὺ τῆς δητορικῆς ὁδός. σὰ δὲ μήτε πείθεσθαι μήτε προσέχειν αὐτῷ, μή σε ἐκτραχηλίση που παραλαβών η τὸ τελευταίον προγηράσαι τοίς πόνοις πα- 15 ρασκευάση. άλλ' εί πάντως έρᾶς και τάχιστα έθέλεις τῆ Ρητορική συνείναι ακμάζων έτι, ώς καὶ σπουδάζοιο πρὸς αντης, ίθι τω μέν δασεί τούτω και πέρα του μετρίου ανδρικώ μακρά χαίρειν είπων λέγε άναβαίνειν αυτόν καί άλλους οπόσους αν εξαπατάν δύνηται ανάγειν, καταλι- 20 11 πων ασθμαίνοντα καὶ ίδρωτι πολλώ συνόντα. 11, σὺ δὲ πρός την ετέραν ελθών εύρησεις πολλούς μεν καὶ άλλους,

1. $\chi \alpha l \varrho \epsilon \iota \nu \varphi \varrho \acute{\alpha} \sigma \alpha \nu \tau \alpha = valedicere;$ anstatt $\pi o \lambda l \grave{\alpha} \chi$, steht häufiger $\mu \alpha \chi \varrho \grave{\alpha} \chi$, $\varphi \varrho \acute{\alpha} \sigma \alpha \iota$ wechselt mit $\epsilon l \pi \epsilon i \nu$.

2. τὸ δὲ ἐπὶ τούτοις 'noch

dazu, zu alle dem'.

4. αλλ' οὐδ' ohne vorhergehendes οὐ μόνον οὐ 'ja sogar nicht', wie ἀλλὰ και ohne vorhergehendes οὐ μόνον 'ja sogar'. S. zu de histor. cscr. c. 3 1.

10. 6. Κρονιχός ἄνθοωπος aus der Zeit des Kronos d. i. ur alt mit spöttischer Nebenbedeu-

tong altfränkisch.

8. μαχαιροποιοῦ υξόν De-

mosthenes.

9. Ατρομήτου Vater des Redners Aeschines.

11. δπου 'zu einer Zeit wo,

unter Umständen wo'.

13. εὐθὺ τῆς ὁητορικῆς ὁθός ein Weg, der gerade hin zur Rhetorik führt, wie Bis accus, c. 12. εὐθὺ τοῦ ᾿Αρείου πάγου. Fugit, c. 24. εὐθὺ τῆς Θρᾶκης. S. zu Nigr. c. 2.

14. προσέχειν absolut, sonst

auch mit vovv.

15. μή σε — προγηράσαι — παρασχευάση wie Gall. c. 12 τὸν πλοῦτον ὑπηνέμιον φέρεσθαι παρεσχεύασας.

17. ἀχμάζων im Höhepunkt

des Lebens.

17. ώς σπου δάζοιο s. zu c. 6. 18. πέρα τοῦ μετρίου. S. zu de hist. cscr. c. 7.

έν τούτοις δε καὶ πάνσοφόν τινα καὶ πάγκαλον άνδρα, διασεσαλευμένον τὸ βάδισμα, ἐπικεκλασμένον τὸν αὐγένα, γυναικείον τὸ βλέμμα, μελιχρὸν τὸ φώνημα, μύρων άποπνέοντα, τῷ δακτύλω ἄκρω τὴν κεφαλὴν κνώμενον, ολί-5 γας μεν έτι, ούλας δε και υακινθίνας τας τρίχας ευθετίζοντα, πάναβούν τινα Σαρδανάπαλον η Κινύραν η αυτον Αγάθωνα τον της τραγωδίας επέραστον εκείνον ποιητήν. λέγω δε ώς από τούτων γνωρίζοις αὐτὸν μηδέ σε ούτω θεσπέσιον χρημα καὶ φίλον Αφροδίτη καὶ Χά-10 ρισι διαλάθοι. καίτοι τί φημι; κὰν εὶ μύοντι γάρ σοι προσελθών είποι τι τὸ Ύμηττικὸν ἐκεῖνο ἀνοίξας στόμα καὶ τὴν συνήθη φωνὴν ἀφείη, μάθοις ὰν ώς οὐχὶ τῶν καθ' ήμᾶς ἐστιν, οἱ ἀρούρης καρπὸν ἔδομεν, ἀλλά τι ξένον φάσμα δρόσω η αμβροσία τρεφόμενον. τούτω τοί-15 νυν προσελθών καὶ παραδούς σεαυτὸν αὐτίκα μάλα δήτωρ καὶ περίβλεπτος έση καί, ώς ονομάζει αὐτός, βασιλεύς έν τοῖς λόγοις ἀπονητὶ ματαστήση τὰ τέθριππα ἐλαύνων

11. 2. διασεσαλευμένον τὸ βάδισμα wie de mercede conductis c. 33, 'mit unstetem Gange', diess und das Folgende zur Bezeichnung der Unmännlichkeit.

5. ο ὔλας zierlich gekräuselt.

- 5. ὖαχινθίνας das Färben der Haare war ein beliebtes Verschönerungsmittel der Frauen und weibischen Männer. Genauer ist die Farbe beschrieben Amores c. 26: δαψιλεῖς ἀπὸ τῶν βοστούχων τῆς κεφαλῆς ἕλικες, ὑακίν θοις τὸ καλὸν ἀνθοῦσιν ὅμοια ποφφύροντες.
- 6. Κινύοαν mythischer, viel besungener König auf Cypern, wohl nur desshalb als Weichling genannt, weil er Priester der Aphrodite zu Paphos war.
- 7. αὐτὸν ᾿Αγάθωνα tragischer Dichter zur Zeit des Aristophanes, bekannt als feiner attischer Welt- und Lebemann. αὐτὸν ipsum, leibhaftig. Vgl. die Zu-

sammensetzungen Αὐτοθαίδα c. 12 u. a.

8. λέγω, ώς — γνωρίζοις. S. zu c. 6.

10. κἂν εὶ μύοντι γάο σοι προσελθών εἔποι τι τὸ Ύμηττικὸν ἐκεῖνο ἀνοίξας στόμα — μάθοις ἄν. Das καί in κᾶν gehört zum Conditionalsatze εὶ — εἴποι, das ἄν zu μάθοις, so dass dieses also ein doppeltes ἄν bei sich hat. Der Unterschied zwischen καὶ εὶ μύοντι γάρ und καὶ γὰρ εὶ μύοντι ist der, dass durch das Erstere der Begriff μύοντι, auf welchem der Nachdruck ruht, mehr hervorgehoben wird.

12. τῶν καθ' ἡμᾶς nicht wie sonst, Zeitgenosse, sondern Männer von unserem Schlage, Männer wie wir, unsere Lente.

13. ο ι ἀ ρούρης καρπόν ἔδομεν nach Hom. II. VI. 142.

17. τὰ τεθοιππα ελαύνων τοῦ λόγου d. i. im Triumph als Redner einherfahren. τοῦ λόγου διδάξεται γάρ σε παραλαβών τὰ πρῶτα μὲν 12 ἐκεῖνα. 12. μᾶλλον δὲ αὐτὸς εἰπάτω πρὸς σέ γελοῖον γὰρ ὑπὲρ τοιούτου ἡήτορος ἐμὲ ποιεῖσθαι τοὺς λόγους φαῦλον ὑποκριτὴν ἴσως τῶν τοιούτων καὶ τηλικούτων, μὴ καὶ συντρίψω που πεσών τὸν ἥρωα δν ὑποκρίνομαι, φαίη 5 τοιγαροῦν ἂν πρὸς σὲ ὧδέ πως ἐπισπασάμενος ὁπόσον ἔτι λοιπὸν τῆς κόμης καὶ ὑπομειδιάσας τὸ γλαφυρὸν ἐκεῖνο καὶ ἁπαλον οἷον εἴωθεν, Αὐτοθαΐδα τὴν κωμικὴν ἢ Μαλθάκην ἢ Γλυκέραν τινὰ μιμησάμενος τῷ προσηνεῖ τοῦ φθέγματος ἄγροικον γὰρ το ἀξξενωπὸν 10

13 καὶ οἰ πρὸς άβροῦ καὶ ἐρασμίου ξέτορος. 13. φήσει τοίνυν πάνυ μετριάζων ὑπὲρ αὐτοῦ Μῶν σε, ὧγαθέ, ὁ Πύθιος ἔπεμψεν ἐπ΄ ἐμὲ ἡπόρων τὸν ἄριστον προσειπών, ὥσπερ, ὅτε Χαιρεφῶν ἤρετο αὐτόν, ἔδειξεν ὅστις ἦν ὁ σοφώτατος ἐν τοῖς τότε; εἰ δὲ μὴ τοῦτο, ἀλλὰ κατὰ 15.

12. 2. $\mu \tilde{\alpha} \lambda \lambda \delta \nu \delta \epsilon$. Lucian unterbricht sich, um statt seiner den Lehrer selbst sprechen zu lassen. S. zu de hist. cscr. c. 2.

4. μ ἡ καὶ συντρίψω — τὸν ἥ ρωα von der Larve, die beim Fallen zerschlagen wird, auf die durch die Maske dargestellte Person übertragen. Aehnlich Nigr. c. 11. ἕνα μὴ συγκατασπάσω που πεσών τὸν ἥρωα, ὃν ὑποκρίνομαι.

6. τοιγαροῦν wie τοιγάρτοι nun also, gewöhnlich an der ersten Stelle des Satzes. S. zu Jearom. c. 10. Wie hier Pisc. c. 20.

7. ὑπομειδιάσας τὸ γλαφυρὸν ἐκεῖνο 'mit jenem zierlichen Lächeln'. Vgl. de luctu c. 4. φίλιον τι καὶ εἰρηνικὸν προσβλέπων und das Horaz, dulce ridentem.

7. τὸ γλαφυρὸν ἐχεῖνο wie c. 20 τὸ ἄττα σου ἐχεῖνο.

8. Αὐτο θατό α die leibhaftige Thais, eine berühmte Hetäre. Aehnliche komische Zusammensetzungen Timon. c. 54, Αὐτοβοφέας. Philopseud. c. 18. αὐτοάνθρωπος, der Mensch wie er leibtundlebt, dial. meretr. 14, 4. αὐτολυρίζων ὄνος der leibhafte citherspielende Esel, fast ausschliesslich bei Lucian in Gebrauch nach dem Vorgange von Demosth. de corona p. 307, 25. αὐτοτραγικὸς πίθηκος.

8. την κωμικήν, wie sie in

der Komödie auftritt.

9. τῷ προσηνεῖ τοῦ φθέγματος. S. zu de hist, cscr. c. 35. 11. οὐ πρὸς — ξήτορος nicht

nach Art, nicht angemessen.

13. 12. μετριάζων 'mit Maassen, bescheiden' ironisch.
14. Χαιρεφών einer der treu-

sten Anhänger und Schüler des Sokrates. 14. δστις ἦν ὁ σοφώτατος

14. οστις ην ο σοφωτατος die Antwort lautete: σοφὸς Σοφοκλῆς, σοφώτερος δ' Εὐριπίδης, ἀνδρῶν δ' ἀπάντων Σωκράτης σοφώτατος.

15. κατὰ κλέος — ηκεις bei Homer Il. XI. 227. μετὰ κλέος.

γήμας δ' εκ θαλάμοιο μετὰ κλέος εκετ' Αχαιῶν σὺν δυοκαίδεκα νηυσὶ κορωνίσιν.

κλέος αυτός ημεις ακούων απάντων υπερεκπληττομένων τὰ ἡμέτερα καὶ ὑμνούντων καὶ τεθηπότων καὶ ὑπεπτηχότων, αυτίκα μάλα είση πρός οξόν τινα δαιμόνιον άνδρα ήχεις. προσδοχήσης δε μηδέν τοιοῦτον ζωεσθαι οξον 5 τῶδε ἢ τῶδε παραβαλεῖν, ἀλλ' εί τις ἢ Τιτνὸς ἢ Ώτος ἢ Εφιάλτης, ὑπὲρ ἐκείνους [πολύ] φανεῖταί σοι τὸ πρᾶγμα ύπερφυές και τεράστιον έπει τούς γε άλλους τοσούτον ύπερφωνούντα εύρήσεις οπόσον ή σάλπιγξ τοὺς αὐλοὺς καὶ οἱ τέττιγες τὰς μελίττας καὶ οἱ χοροὶ τοὺς ἐνδιδόν-10 τας. 14. ἐπεὶ δὲ καὶ δήτωρ αὐτὸς ἐθέλεις γενέσθαι καὶ 14 τοῦτο ούν ἀν παρ' άλλων ξᾶον μάθοις, επου μόνον, ὦ μέλημα, οίς αν είπω καὶ ζήλου πάντα καὶ τοὺς νόμους, οξε αν επιτάξω χρησθαι, ακριβώς μοι παραφύλαττε. μάλλον δὲ ήδη προχώρει μηδεν οκνήσας μηδε πτοηθείς, εί 15 μὴ προετελέσθης ἐνεῖνα τὰ πρὸ τῆς ὁητορικῆς, ὁπόσα ἡ άλλη προπαιδεία τοῖς ἀνοήτοις καὶ ματαίοις μετὰ πολ-

αλλη προπαιδεία τοις ανοήτοις και ματαίοις μετά πολλοῦ καμάτου όδοποιεῖ· οὐδὲν γὰρ αὐτῶν δεήσει. ἀλλ' ἀνίπτοις — φησίν ἡ παροιμία — ποσὶν ἔμβαινε, οὐ μεῖον ἔξων διὰ τοῦτο, οὐδ' ἄν, τὸ καινότατον, μηδὲ γράφειν 20 τὰ γράμματα εἰδῆς· ἄλλο γάρ τι παρὰ ταῦτα ὁ ξήτωρ.

5. Τιτνὸς ἢ ματος ἢ Ἐφιἀλτης drei Riesen: Tityos auf Euböa von Zeus mit dem Blitze getödtet und in der Unterwelt gestraft (Hom. Odyss. XI. 576), weil er sich an Leto vergriffen hatte, Otos und Ephialtes, die himmelstürmenden Söhne des Aloeus, welche alle Jahre eine Elle in die Breite und eine Klafter in die Länge wuchsen. (Odyss. XI. 303.)

9. τοὺς ἐνδιδόντας die Chorführer, welche den Ton an-

geben.

14. 12. μελημα Gegenstand der Sorge, Liebling. So μελημα Χαρίτων Liebling der Grazien.

13. μαλλον δε. S. zu c. 12. 15. ἐκεῖνα τὰ πρὸ τῆς ὅητορικῆς die Vorkenntnisse, welche die Rhetorik erfordert.

17. ἀνίπτοις ποσίν. Voll-

ständig heisst das Sprüchwort: ἀνίπτοις ποσὶν ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ στέγος von denen, welche ohne Weiteres, ohne alle Vorarbeit zu einer Arbeit schreiten.

18. οὐ μεῖον ἔξων. μεῖον ἔχειν zu kurz kommen. Gegensatz πλέον ἔχειν, πλεονεπτεῖν.

19. τὸ καινότατον, was das Auffallendste ist wie Nigr. e. 22. ἔνιοι μὲν γὰᾳ, τὸ καινότατον, οὐδὲ νοσεῖν σχολάζουσιν, abgekürzter Relativsatz. S. zu Nigrin. c. 4.

20. ἄλλογάρτιπ αρὰταῦτα ὁ ἡτωρ geringschätzig: 'denn der Redner gebraucht etwas Anderes, als dieses'. παρὰ nach ἄλλο statt des gewöhnlichen ἤ, schon bei Plato Gesetze p. 729 e. ἄλλα λέγουσι παρὰ τὴν ξαυτῶν δόξαν.

15. Δέξω δὲ πρῶτον μὲν ὁπόσα χρη αὐτόν σε οίκοθεν έχοντα ήμειν εφόδια πρός την πορείαν καὶ όπως έπισιτίσασθαι, ως αν τάχιστα διανύσαι δυνηθείης έπειτα καυτός α μέν προϊόντι επιδεικνύς κατά την όδόν, α δὲ καὶ παραινών, πρὶν ήλιον δῦναι, δήτορά σε ὑπὲρ τοὺς 5 πάντας ἀποφανῶ οἶος αὐτός εἰμι, ἀναμφιλέκτως τὰ πρῶτα καὶ τὰ μέσα καὶ τὰ τελευταῖα τῶν λέγειν ἐπιχειρούντων. κόμιζε τοίνυν τὸ μέγιστον μέν τὴν ἀμαθίαν, εἶτα θράσος έπὶ τούτω καὶ τόλμαν καὶ ἀναισχυντίαν αἰδῶ δὲ καὶ ξπιείκειαν καὶ μετριότητα καὶ ξούθημα οίκοι ἀπόλιπε, ἀχρεῖα 10 γὰο καὶ ὑπεναντία τῷ πράγματι . ἀλλὰ καὶ βοὴν ὅτι μεγίστην καὶ μέλος άναίσχυντον καὶ βάδισμα οξον τὸ ἐμόν. ταῦτα δὴ πάντα ἀναγκαῖα καὶ μόνα ἔστιν ὅτε ἱκανά. ή έσθης δε έστω ευανθής και λευκή [έργον] της Ταραντίνης έργασίας, ώς διαφαίνεσθαι τὸ σῶμα, καὶ ή κρηπίς 15 Αττική [γυναικεία] των πολυσχιδών, ή έμβας Σικυωνία πίλοις τοῖς λευποῖς ἐπιπρέπουσα, καὶ ἀκόλουθοι πολλοί καὶ βιβλίον ἀεί. [ταῦτα μέν αὐτὸν χρη συντελεῖν.] 16 16, τὰ δ' ἄλλα καθ' ὁδὸν ἤδη προϊὼν ὅρα καὶ ἄκουε. καὶ

15. 3. ως (damit du) αν (vorkommenden Falls) δυνηθείης. Ueber den Optativ zu c. 6.

4. $\vec{\alpha}$ $\mu \dot{\epsilon} \dot{\nu} - \vec{\alpha}$ $\delta \dot{\epsilon}$, nur bei Späteren statt $\tau \dot{\alpha}$ $\mu \dot{\epsilon} \dot{\nu} - \tau \dot{\alpha}$ $\delta \dot{\epsilon}$. Vgl. Timon c, 57.

5. ύπὲρ τοὺς πάντας. S.

zu c. 9.

6. τὰ πρῶτα — τελευταῖα Apposition το αὐτός, τὰ προῦτα von Personen 'der Erste' nicht selten bei Lucian. Vgl. [Hippias] c. 3 ὁ δὲ μηχανικῶν τε ῶν τὰ πρῶτα καὶ γεωμετρικῶν. Τim, c. 55 κολάκων ἐστὶ τὰ πρῶτα.

12. μέλος. S. zu c. 19.

12. μέλος ἀναίσχυντον, S. zu c. 19.

13. καὶ μόνα ἔστιν ὅτε ἐκανά 'in manchen Fällen (ἔστιν ὅτε) allein ausreichend'.

zierliche Art Fussbekleidung für den Sommer, Sandalen, die mit vielen Riemchen um den Fuss befestigt sind, so dass sie wie Schuhe von durchbrochener Arbeit aussehen, auch λεπτοσχιδεῖς (Pollux Onom. VII. 171) genannt. Athen. VI p. 259 c. ὑπεδεδεντο δὲ καὶ πολυσχιδη σανδάλια τοῦ θέρους. Weichlingen empfahlen sie sich dadurch, dass sie leicht waren und doch zugleich mehr Schutz gewährten, als die gewöhnlichen Sandalen. Der Genitiv Tav πολυσγιδων ohne τις wie c. 16. σισύρα τῶν παχειῶν, de mercede conductis e. 33. yuvaini Two Eniφανών. Fugit. c. 20. ἐσθῆτας τῶν μαλθακών ξποίαντο, und sehr oft bei Lucian. S. zu Nigr. c. 30.

16. ἡ ἐμβὰς — πίλοις τοῖς λευχοῖς ἐπιποέπουσα im Gegensatz zu den vorhergenannten

δή σοι τοὺς νόμους δίειμι, οἶς χρώμενόν σε ή Γητορική γνωριεί και προσήσεται, ούδε αποστραφήσεται και σκορακιεί καθάπερ ἀτέλεστόν τινα καὶ κατάσκοπον τῶν ἀποὸδήτων. [άλλὰ] σχήματος μέν τὸ πρώτον έπιμεληθήναι χρή 5 μάλιστα καὶ ευμόρφου της αναβολής, έπειτα δε πεντεκαίδεκά που η ού πλείω γε των είκοσιν Αττικά ονόματα έκλέξας ποθέν, ακριβώς εκμελετήσας αὐτα πρόχειρα έπ' ἄνρας τῆς γλώττης έχε, τὸ ἄττα καὶ κάτα καὶ μῶν καὶ ἀμηγέπη καὶ λῷστε καὶ τὰ τοιαῦτα καὶ ἐν ἄπαντι 10 λόγω καθάπεο τι ήδυσμα ἐπίπαττε αὐτῶν μελέτω δὲ μηδέν τῶν ἄλλων, εἰ ἀνόμοια τούτοις καὶ ἀσύμφυλα καὶ απωδά τ πορφύρα μόνον έστω καλή και ευανθής, κάν σισύρα τῶν παχειῶν τὸ ἱμάτιον τ. 17. μέτει δὲ ἀπόρ-17 όητα καὶ ξένα φήματα καὶ σπανιάκις εἰρημένα ὑπὸ τῶν 15 πάλαι, καὶ ταῦτα ξυμφορήσας ἀποτόξευε προχειριζόμενος πρός τους δμιλοῦντας ούτω γάρ σε ό λεώς ό πολύς αποβλέψονται καὶ θαυμαστὸν υπολήψονται καὶ τὴν παιδείαν ύπερ αύτούς, εὶ ἀποστλεγγίσασθαι μεν τὸ ἀποξύσασθαι λέγοις, τὸ δὲ ἡλίφ θέρεσθαι είληθερεῖσθαι,

Sommer - Sandalen eine feinere Art Winterschuh (von ἐμβαίνω) von weissem Filz.

16. 2. οὐδὲ ἀποστραφήσεται. Vgl. de hist. cscr. c. 12. 3. τῶν ἀποζόήτων Μysterien.

4. σχήματος die äussere

Haltung.

5. της ἀναβολης. S. zu de hist. eser. c. 20. Das ξμάτιον, von dessen ἀναβολή hier die Rede, war ein Obergewand, ein viereckiger Mantel, der den ganzen Körper einhüllte und so getragen werden musste, dass, wenn er auch die rechte Schulter frei liess, der linke Arm jedenfalls bedeckt blieb.

9. $\vec{\alpha} \mu \eta \gamma \epsilon \pi \eta$ wie $\vec{\alpha} \mu \eta \gamma \epsilon \pi \sigma v$ and $\vec{\alpha} \mu \eta \gamma \epsilon \pi \omega \varsigma$ 'a ufirgendeine Weise', von $\vec{\alpha} \mu \dot{\omega} \varsigma = \tau \iota_{\varsigma}$ veraltet und auch in der klassischen Prosa

wenig gebräuchlich.

12. ἡ πορφ'ρα — ἢ bildlich zu fassen wie de hist. escr. c. 15: Mag der Mantel noch so grob sein, wenn er nur einen schönen Purpursaum hat, d. i. mag der Ausdruck der Rede noch so schlecht sein, mag das Einzelne zusammenpassen, oder nicht, wenn er nur durch einzelne Schlagwörter als attisch sich ausweist.

13. σισύρα τῶν παχειῶν ist Prädicat. Ueber den Genitiv s. zu c. 15.

17. 13. ἀπόβδητα dunkel,

vgl. zu c. 16.

17. τὴν παιδείαν ὑπὲραὑτούς 'höher, als die ihrige'. S. zu c. 9.

18. ἀποστλεγγίσασθαι mit dem Reibeisen (στλεγγίς) sich abstreichen, was besonders nach dem Salben im Bade geschah. (Aristoph. Ritter 578 Kock: μη φθονεϊθ' ή-

τὸν ἀξξαβῶνα δὲ προνόμιον, τὸν ὅρθρον δὲ ἀκροκνεφές. ένίστε δε καὶ αὐτὸς ποίει καινά καὶ άλλόκοτα ονόματα καὶ νομοθέτει τὸν μεν έρμηνεῦσαι δεινὸν εὔλεξιν καλεῖν, τὸν δὲ συνετὸν σοφόνουν, τὸν δρχηστὴν δὲ χειρόσοφον. ἀν σολοικίσης δε η βαρβαρίσης, εν έστω φάρμακον η αναι- 5 σχυντία, καὶ πρόχειρον εὐθὺς ὄνομα οὔτε ὅντος τινὸς ούτε γενομένου ποτέ ποιητοῦ ἢ συγγραφέως, δς ούτω λέγειν εδοκίμαζε σοφὸς ἀνὴρ καὶ τὴν φωνὴν ἐς τὸ ἀκρότατον άπημοιβωμένος. άλλὰ καὶ ἀναγίνωσκε τὰ παλαιὰ μεν μη σύ γε, μητ' εί τι ληρεί ό Ισοκράτης μήθ' ό χαρίτων 10 άμοιρος Δημοσθένης η ο ψυχρος Πλάτων, άλλα τους τῶν ὀλίγον πρὸς ἡμῶν λόγους καὶ άς φασι ταύτας μελέτας, ως έχης απ' εκείνων επισιτισάμενος εν καιρώ κατα-18 χρήσασθαι καθάπερ έκ ταμιείου προαιρών. 18. έπειδαν δὲ καὶ δέη λέγειν... καὶ οἱ παρόντες ὑποβάλωσί τινας ὑπο- 15 θέσεις καὶ ἀφορμάς τῶν λόγων, ἄπαντα μὲν, ὁπόσα ἀν η δυσχερή, ψεγέσθω καὶ ἐκφαυλιζέσθω ώς οὐδὲν ὅλως ανδρώδες αυτών [έλομένων]. έλομένων δε μηδεν έτι μελλήσας λέγε έττι κεν έπ' άκαιρίμαν γλώτταν έλθη, μηδεν εκείνων επιμεληθείς, ώς τὸ πρώτον, ώσπερ οὖν καὶ 20 έστι πρώτον, έρεις έν καιρώ προσήκοντι καὶ τὸ δεύτερον

μῖν χομῶσι μηδ' ἀπεστλεγγισμένοις). Der Lehrer empfiehlt gesuchte Ausdrücke selbst für das Gewöhnlichste, Alltäglichste.

1. προνόμιον eine Leistung, ehe die gesetzliche Verbindlichkeiteintritt, daher Angeld, welches zur Versicherung der Gültigkeit eines Geschäfts gegeben wird.

4. τον όρχηστήν den Pan-

tomimen.

4. χειρόσοφον wegen seiner Kunstfertigkeit, durch die Bewegungen, namentlich der Hände, darzustellen. de saltat. c. 69.

4. ἀν σολοικίσης gegen die Sprachgesetze verstossen, von Soloi, einer Küstenstadt in Cilicien, deren Bewohner einen schlechten griechischen Dialekt sprachen. S. zu Nigrin c. 31.

5. βαρβαρίσης Einmischung von ungriechischen Wörtern.

8. την φωνήν elocutio.

8. ξς τό ἀπρότατον adverb., wie ξς δέον, ξς παλόν. S. de hist. cscr. c. 51.

10. είτι si quid = quidquid.

12. μελέτας Redeübungen, Declamationen, Disputationen über fingirte Themata.

18. 15. . . . Vielleicht ist ξξ ύποβολῆς zu ergänzen. ὑποθέσεις Themata zu Reden.

19. ὅττι κεν ἐπ' ἀκαιρίμαν
— ἔλθη. S. zu de hist, cscr. c. 32.

20. ως — ξοεῖς, gewöhnlicher ὅπως mit dem Futur nach ἐπιμελεῖσθαι.

μετά τούτο και τὸ τρίτον μετ' έκεῖνο, άλλα τὰ πρώτου έμπεσον πρώτον λεγέσθω, καὶ ἢν ούτω τύχη, περί τῷ μετώπω μεν ή ανημίς, περί τη ανήμη δε ή κόρυς. πλήν άλλ' έπειγε και σύνειρε και μή σιώπα μόνον. καν περί 5 ύβριστοῦ τινος ἢ μοιχοῦ λέγης Αθήνησι, τὰ ἐν Ινδοῖς καὶ Ἐκβατάνοις λεγέσθω. ἐπὶ δὲ πᾶσι ὁ Μαραθών και δ Κυναίγειρος, ὧν οὐκ ἀν τι ἀνευ γένοιτο, καὶ ἀεὶ δ "Αθως πλείσθω καὶ ὁ Έλλήσποντος πεζευέσθω καὶ ὁ ήλιος ύπὸ τῶν Μηδικῶν βελῶν σκεπέσθω καὶ Ξέρξης φευγέτω 10 καὶ Λεωνίδας θαυμαζέσθω καὶ τὰ 'Οθουάδου γράμματα αναγινωσιέσθω, καὶ ή Σαλαμίς καὶ τὸ Αρτεμίσιον καὶ αί Πλαταιαί πολλά ταῦτα καὶ πυκνά, καὶ ἐπὶ πᾶσι τὰ ολίγα έκεινα ονόματα επιπολαζέτω και έπανθείτω, καί συνεχές τὸ άττα καὶ τὸ δήπουθεν, κὰν μηδεν αὐτῶν δέη 15 καλά γάρ έστι καὶ εἰκῆ λεγόμενα. 19. ἢν δέ ποτε καὶ 19

1. το ξμπεσόν wie wir: 'was Dir einfällt', quod inciderit in mentem

2. περί τῷ μετώπω zópvs zur Bezeichnung des verworrenen Durcheinander.

3. πλην άλλ' έπειγε: nur immer drauf los, S, zu Gall, c, 5. 4. σύνειοε. Sinn: reihe nur Wort an Wort, ohne Rücksicht auf

Sinn und Zusammenhang.

5. τα έν Ίνδοῖς - λενέσθω, d. i. immer Das, wovon die Zuhörer am Wenigsten wissen können.

6. ἐπὶ πᾶσι δὲ ὁ Μαραθών... Sinn: halte Dir bestimmte Paradepferde, die Du bei jeder Ge-

legenheit vorreitest.

7. Kuvaiyeigos der Bruder des Dichters Aeschylos, der in der Schlacht bei Marathon fiel, als er eins der abstossenden persischen Schiffe mit dem Arm zurückhalten

7. ώνοι κάντιάνευ γένοιτο

wie de hist, escr. c. 19.

8. δ "Αθως πλείσθω auf der Insel Chalkidice. Xerxes liess die

Landenge, welche die Berglandschaft des Athos mit dem Festlande

verbindet, durchstechen.

10. τὰ ³Ο θουάδου γοάμ-ματα. Herodot I, 82f. Von den Spartanern und von den Argivern war eine auserlesene Schaar zum Kampfe ausgewählt, um über den Besitz des kynurischen Grenzgebietes von Thyrea (669 v. Chr.) zu entscheiden. Von argivischer Seite blieben zwei übrig, von den Spartanern Othryades, welcher den Kampfplatz als Sieger behauptete, und die Seinen in den Besitz von Thyrea brachte, aber aus Schaam, allein das Lehen gerettet zu haben, sich selbst entleibte. Bei Lucian Charon c. 24 heisst es, dass Othryades halbtodt vom Schlachtfelde sich erhoben und ein Siegeszeichen errichtet habe, auf das er mit seinem eigenen Blute eine Inschrift geschrieben; diess sind τὰ Ο. γοάμματα. 12. τὰ — ἐκεῖνα die oben (c.

16) erwähnten.

15. εἰκῆ 'ins Blaue hinein'. 19. 15. ήν δέποτε καὶ ἀσαι

άσαι καιρός είναι δοκή, πάντα σοι άδέσθω καὶ μέλος γιγνέσθω. κάν ποτε απορήσης πράγματος ώδικου, τους άνδρας τοὺς δικαστάς ὀνομάσας ἐμμελῶς πεπληρωκέναι οίου την άρμονίαν. τὸ δὲ οίμοι τῶν κακῶν πολλάκις, καὶ ὁ μηρὸς πατασσέσθω, καὶ λαρύγγιζε καὶ ἐπιχρέμπτου 5 τοῖς λεγομένοις καὶ βάδιζε μεταφέρων τὴν πυγήν, καὶ ἢν μέν σε μη ἐπαινῶσιν, ἀγανάκτει καὶ λοιδοροῦ αὐτοῖς. ην δε όρθοι εστήμωσιν ύπο της αισχύνης ήδη προς την έξοδον ετοιμοί, καθέζεσθαι κέλευε, καὶ όλως τυραννίς 20 τὸ πρᾶγμα ἔστω. 20, ὅπως δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν λόγων 10 θαυμάζωσιν, ἀπὸ τῶν Ἰλιακῶν ἀρξάμενος ἢ καὶ νὴ Δία άπὸ τῶν Δευκαλίωνος καὶ Πύρφας γάμων, ἢν δοκῆ, καταβίβαζε τὸν λόγον ἐπὶ τὰ νῦν καθεστώτα οἱ μέν γὰρ συνιέντες ολίγοι, και μάλιστα μέν σιωπήσονται υπ' ευγνωμοσύνης, ην δε καὶ λέγωσί τι, υπὸ φθόνου αὐτὸ δό- 15 ξουσι δράν οι πολλοί δέ τὸ σχημα καὶ φωνήν καὶ βάδισμα καὶ περίπατον καὶ μέλος καὶ κρηπίδα καὶ τὸ άττα σου έκεινο τεθηπότες και τὸν ίδρωτα όρωντες και τὸ άσθμα ούχ έξουσιν δπως απιστήσωσι μη ούχι πανδει-

καιρός εἶναι δοκῆ. Solche Art Gesang pflegten die Rhetoren besonders in den Epilogen anzuwenden. Vgl. Cic. orator c. 18 § 57. est autem etiam in dicendo quidam cantus obscurior, non hic e Phrygia et Caria rhetorum epilogus, paene canticum. Quintil. XI, 3, 58. Cicero illos ex Lycia et Caria rhetores paene cantare in epilogis dixit; es fehlte nur noch, dass die Begleitung der Flöte oder des Saitenspiels dazuträte. Quintil. instit. orat. XI. 3, 57. quodcunque ex his vitium magis tulerim, quam, quo nunc maxime laboratur in causis omnibus scholisque, cantandi: quod inutilius sit, an foedius, nescio.

1. μέλος, was in der angeführten Stelle bei Cicero paene canticum genannt wird.

2... πράγματος ῷδικοῦ ein Gegenstand, der sich zu dieser Art weichlich singenden Vortrags eignet.

5. ὁ μηοὸς πατασσέσθω. Quint. instit. orat. XI. 3. 123. Femur ferire, quod Athenis primus feoisse creditur Cleon, et usitatum est, et indignantes decet, et excitat auditorem.

5. λαρύγγιζε 'aus vollem Halse schreien'; was der Stimme an Wohllaut fehlt, soll durch

die Stärke ersetzt werden.

6. βάδιζε μεταφέρων την πυγήν. Cicero dagegen schreibt vor Orator c. 18 § 59 rarus incessus nec ita longus, excursio moderata eaque rara—trunco magis ipse se moderans (der Redner) et virili laterum flexione.

20. 17. περίπατον das Hin-

und herlaufen beim Reden.

19. $\tau \delta \ \tilde{\alpha} \sigma \vartheta \mu \alpha$ das Keuchen, das mit dem $\lambda \alpha \varrho \nu \gamma \gamma \ell \zeta \epsilon \nu$ und mit der Heftigkeit der Bewegungen ver-

νόν τινα έν τοῖς λόγοις άγωνιστὴν εἶναί σε. ἄλλως τε καὶ τὸ ταχὸ τοῦτο οὐ μικρὰν έχει τὴν ἀπολογίαν καὶ θαῦμα παρά τοῖς πολλοῖς. ώστε όρα μή ποτε γράψας ἢ σκεψάμενος παρέλθης, έλεγχος γάρ σαφής ταῦτά γε. 21. οἱ 21 5 φίλοι δ' αναπηδάτωσαν αξί καὶ μισθόν των δείπνων αποτινέτωσαν, εί ποτε αίσθοιντό σε καταπεσούμενον, χείρα δρέγοντες και παρέχοντες εύρειν το λεχθησόμενον έν τοις μεταξύ των έπαίνων διαλείμμασι καὶ γὰρ αὖ καὶ τοῦδε μελέτω σοι χορον έχειν οίκεῖον καὶ συνάδοντα. ταῦτα 10 μέν σοι τὰ ἐν τοῖς λόγοις. μετὰ ταῦτα δὲ προϊόντα σε δορυφορείτωσαν έγκεκαλυμμένον αυτόν και περί ων έφης μεταξύ διαλαμβάνοντα. καὶ ήν τις ἐντύχη, θαυμάσια περί σαυτοῦ λέγε καὶ ὑπερεπαίνει καὶ ἐπαχθής γίνου αὐ-

τῷ. τί γὰρ ὁ Παιανιεύς πρὸς ἐμέ; καί, Πρὸς ἕνα ἴσως 15 μοι τῶν παλαιῶν ὁ ἀγών καὶ τὰ τοιαῦτα.

22. Ο δε μέγιστον καὶ πρὸς τὸ εὐδοκιμεῖν ἀναγκαιό- 22 τατον ολίγου δείν παραλέλοιπα, απάντων καταγέλα των

bunden ist.

1. αλλως τε 'überdies, übrigens'; καί gehört zu ταχύ. Anders ἄλλως τε und ἄλλως τε καί mit εt oder mit dem Particip: zumal wenn, zumal da. S. zu Nigr. c. 6.

3. μή - γράψας etwas aufschreiben, um es beim Vortrage zu

benutzen.

3. σχεψάμενος d. i. vorbereitet.

4. παρέλθης vor einer Versammlung auftreten, um einen Vortrag, eine Rede zu halten.

21. 5. αναπηδάτωσαν wie Zeuxis c. 2. έγω δε ὁ μάταιος ώμην, οπότε αναπηδώντες έπαινοίεν, τάχα μέντοι καὶ αὐτὸ τοῦτο προσάγεσθαι αὐτούς.

7. Εν τοῖς μεταξύ των ξπαίνων διαλείμμασι in den Pausen, welche durch das Beifallsgeschrei entstehen. Seneca controv. IX. Quid quod laudationibus crebris sustinentur et memoria illorum assuevit certis intervallis quiescere?

9. χορον ἔχειν ολκεῖον einen Chor, der dir befreundet ist, d. i. eine Klicke, die dich unterstützt und schützt, die oben genannten φίλοι.

10. τὰ ἐν τοῖς λόγοις d. i.

während du redest.

10. προϊόντα σε δορυφορείτωσαν, als Leibwache beglei-

12. μεταξύ vom Raume absolut 'in ihrer Mitte', nicht mit διαλαμβάνοντα zu verbinden. Vgl. Piscat. c. 38.

12. διαλαμβάνοντα wie wir 'durchnehmen' d. i. einen Gegenstand genauer betrachten, erwägen; das Object ist περί ων έφης.

12. ἤν τις ἐντύχη wenn Du Jemand begegnest, der auf deine Rede etwas erwidern will d. i. gegen dich auftritt. θαυμάσια — αὐτῶ. Sinn: Such ihn durch deine Ruhmredigkeit abzuschrecken.

14. ὁ Παιανιεύς Demosthe-

λεγόντων καὶ ἢν μέν τις καλῶς εἴπη, ἀλλότρια καὶ οἰκ αὐτοῦ [δεικνύειν] δοκείτω, ἢν δὲ μετρίως [ἐνεχθῆ], πάντα έστω επιλήψιμα. καὶ εν ταῖς ἀκροάσεσι μετὰ πάντας είσιέναι χρή, επίσημον γάρ καὶ σιωπησάντων απάντων ξένον τινὰ ἔπαινον ἐπειπεῖν τας ἀποὰς τῶν παρόντων 5 έπιστρέψοντα καὶ ἐνοχλήσοντα, ώς ναυτιᾶν ἄπαντας ἐπὶ τῷ φορτικῷ τῶν δημάτων καὶ ἐπιφράττεσθαι τὰ ὧτα. καὶ ἐπισείσης δὲ μὴ πολλάκις τὴν χεῖρα, εὐτελὲς γάρ, μηδε άναστῆς, πλην άπαξ γε η δίς το πλείστον υπομειδία δὲ τὰ πολλὰ καὶ δῆλος γίνου μὴ ἀρεσκόμενος τοῖς 10 λεγομένοις. αμφιλαφείς δε αί αφορμαί των μέμψεων τοίς συποφαντικοῖς τὰ ὧτα. τὰ δ' άλλα χρη θαβδεῖν ή τόλμα γὰρ καὶ ἡ ἀναισχυντία καὶ τὸ ψεῦδος πρόχειρον καὶ ὅρκος ἐπ' άκροις αξὶ τοῖς χείλεσι καὶ φθόνος πρὸς άπαντας καὶ μίσος καὶ βλασφημία καὶ διαβολαὶ πιθαναί, ταῦτά σε 15 αοίδιμον εν βραχεί και περίβλεπτον αποφανεί.

26. 'Ο μέν γεννάδας εἰπων ταῦτα πεπαύσεται σὰ δὲ ἢν πεισθῆς τοῖς εἰρημένοις, καὶ δὴ παρεῖναι νόμιζε οἶπερ ἐξ ἀρχῆς ἐπόθεις ἐλθεῖν, καὶ οὐδέν σε κωλύσει ἐπόμενον τοῖς νόμοις ἔν τε τοῖς δικαστηρίοις κρατεῖν 20 καὶ ἐν τοῖς πλήθεσιν εὐδοκιμεῖν καὶ ἐπέραστον εἶναι καὶ γαμεῖν οὐ γραῦν τινα τῶν κωμικῶν, [καθάπερ ὁ νομοθέτης καὶ διδάσκαλος], ἀλλὰ καλλίστην γυναῖκα τὴν 'Ρη-

nes, der aus dem päanischen Demos stammte.

22. 1. ην μέν τις — ἐπιλήψιμα. Sinn: Spricht einer gut, so behaupte, dass es nicht sein Eigenthum, spricht einer mittelmässig, so tadle Alles.

6. ώς ναυτιᾶν. Durch den Ekel, den sie wegen der Unterbrechung empfinden, soll dem Sprechenden die Aufmerksamkeit entzogen werden.

8. καὶ ἐπισείσης δὲ μὴ πολλάκις τὴν χεῖοα. Ueber καὶ — δές, zu c. 17. — ἐπισείειν τὴν χεῖοα (wie bis accus. c. 28) und das folgende ἀναστῆναι Zeichen

des Beifalls. Vgl. ἀναπηδᾶν c. 21.

11. τοῖς συκοφαντικοῖς τὰ ὅτα. Vgl. de historia eser, c. 10, ἢν μὴ τὸν συρφετὸν καὶ τὸν πολὺν ὅπικῶς καὶ νὴ Λία συκοφαντικῶς καὶ νὴ Λία συκοφαντικῶς - ἀκροασα μέγους.

12. τὰ δ²ἄλλα χοἡ θα δδεῖν. ἡ τόλμα κ. τ; λ. Hiermit fasst der Lehrer die Quintessenz der vorangehenden Vorschriften noch einmal kurz zusammen.

26. 18. και δή sog ar schon. Vgl. Piscat. c. 22. εἶεν ἡμεῖς μὲν ὑμῖν και δὴ καθήμεθα ἔτοιμοι ἀκούειν τῶν λόγων.

τορικήν, ώς τὸ τοῦ Πλάτωνος ἐκεῖνο πτηνὸν ἄρμα ἐλαύνοντα φέρεσθαι σοὶ μᾶλλον πρέπειν περὶ σεαυτοῦ εἰπεῖν ἢ ἐκείνω περὶ τοῦ Διός ἐγὼ δὲ — ἀγεννὴς γὰρ καὶ δειλός εἰμι — ἐκστήσομαι τῆς ὁδοῦ ὑμῖν καὶ παύσομαι τῆς ὁ ἡτορικῆ ἐπιπολάζων, ἀσύμβολος ὢν πρὸς αὐτὴν τὰ ὑμέτερα μᾶλλον δὲ ἤδη πέπαυμαι. ὥστε ἀκονιτὶ ἀνακηρύττεσθε καὶ θαυμάζεσθε μόνον τοῦτο μεμνημένοι, ὅτι μὰ τῷ τάχει ἡμῶν κεκρατήκατε ὡκύτεροι φανέντες, ἀλλὰ τῷ δάστην καὶ πρανῆ τραπέσθαι τὴν ὁδόν.

- 1. ὡς τὸ Πλάτωνος ἐκεῖνο πτηνὸν ἄρμα φέρεσθαι. Plato's Phädrus p. 246 e. heisst es von Zeus: ὁ μὲν δὴ μέγας ἡγεμὼν ἐγ οὐρανῷ Ζεὺς ἐλαίνων πτηνὸν ἄρμα πρῶτος πορεύεται. Vgl. Piscat. c. 22.
- 3. ἀγεννής καὶ δειλός im Gegeosatz zur Unverschämtheit der Moderedner,
 - 5. ἐπιπολάζων mit dem Da-

tiv: 'auf etwas liegen'; wir: sich auf etwas legen d. i. sich mit etwas beschäftigen.

6. ἀχονιτὶ ἀναχηρίττεσθε von denen, welche den Kampfpreis ohne Gegner davontragen.

δτι μὴ τῷ τάχει ἡμῶν κεκρατήκατε — ὁδόν. Sinn: Nicht durch eure Tüchtigkeit seid ihr voraus, sondern weil ihr es euch leicht macht. Ueber ὅτι μή s. zu Nigr. c. 24.

DER FISCHER.

Wie Lucian die Rhetorik seiner Zeit verleidet worden war (s. die Rednerschule), so fand er auch in der Philosophie, zu der er sich von ihr gewandt, nicht die gewünschte Befriedigung. Auch hierin war es vornehmlich der Widerstreit des Lebens mit der Lehre unter den Bekennern derselben, was ihn abstiess. Dieser Missstimmung hatte er in der "Philosophen-Versteigerung", in welcher die Philosophen aller Schulen mit Angabe ihrer Fähigkeiten und Leistungen wie Sklaven zum Verkauf ausgeboten werden, einen ergötzlichen Ausdruck gegeben und dadurch allgemeine Entrüstung unter ihnen hervorgerufen. Daran schliesst sich der vorliegende Dialog.

Sokrates, Plato, Chrysippus, Diogenes, Epikur, Aristipp, Aristoteles, kurz alle bedeutenden Philosophen und Sectenstifter der alten Zeit haben beim Hades Urlaub genommen, um auf der Oberwelt Lucian wegen der ihnen widerfahrenen Verunglimpfung den Prozess zu machen. Auf der Akropolis soll der Gerichtshof unter dem Vorsitze der Philosophie zusammentreten. Diogenes ist mit der Anklage beauftragt. Lucian vertheidigt sich selbst und weiss in so glänzender Weise die Richter zu überzeugen, dass sein Spottund Hohnnichtdengrossen Philosophen der Vorzeit, sondern nurihren entarteten Nachäffern gegolten habe, dass er einstimmig freigesprochen wird und die Wiedererstandenen (ἀναβιοῦντες, der zweite Titel des Dialogs) in rührender Versöhnungsscene ihn sogar als ihren Freund und Wohlthäter begrüßen.

Nun wendet sich das Blatt. Der Gerichtshof hält noch einmal Sitzung. Die Philosophen der Gegenwart werden vor die Schranken geladen, um sich vor der Philosophie, der Arete und der Dike zu verantworten. Nur wenige erscheinen. Als man dagegen auf den Rath des Lucian ausrufen lässt: "Ihr Philosophen herbei zur Vertheilung. Jeder erhält zwei Minen und einen Kuchen. Wer einen langen Bart trägt, noch eine Marmelade von Feigen dazu. Wer am Besten zanken kann, zwei Talente!" da strömt es von allen Seiten, da wimmelt es auf allen Strassen, ein unzählbarer nach dem verheissenen Lohne gieriger Haufe, der aber bald in wilder Flucht über Hals und Kopf auseinanderstiebt, als die Philosophie sie bedeutet, dass man sie berufen habe, um Rechenschaft von ihnen zu fordern, damit endlich die echte Philosophie von ihren falschen Jüngern gesäubert werde.

Nach diesem vergeblichen Versuche beschliesst man mit einem Goldköder die Probe zu machen, wer ein würdiger Schüler der Philosophie sei, wer nicht. Lucian leiht von der Priesterin der Athene eine Angel, lässt die Angel mit Feigen und Gold von der Höhe der Mauer herab (daher der Titel: Fischer, den der Dialog trägt) und zieht einen der herumlungernden habsüchtigen Philosophen nach dem andern hinauf, die aber sämmtlich, da weder Diogenes, noch Aristoteles, noch Chrysipp, noch irgend ein Anderer der aus der Unterwelt anwesenden Philosophen sie als die Ihrigen anerkennen, als zu leicht erfunden und wieder hinabgestürzt werden, bis die Philosophie dem Fischzug ein Ende macht, die Philosophen in die Unterwelt entlässt, und Lucian und Elenchus die Fortsetzung der Prüfung mit dem Befehl überträgt, die falschen Jünger zu brandmarken, die echten zu bekränzen und ins Prytaneum zu laden.

Der Dialog verdient wegen der dramatischen Lebendigkeit, mit welcher er geschrieben ist, einen Platz neben den Vorbildern der Aristophanischen Muse. Die Darstellung ist hier auf die Höhe der Kunst gebracht, die Lucian überhaupt erreicht hat und stammt also jedenfalls aus seinem reifen Mannesalter, in das ja die Lebensepoche gehört, welche, nachdem er dem Beruf der Rhetorik und Philosophie entsagt, durch die künstlerische Ausbildung des Dialogs bezeichnet ist. (S. die Einleitung zum ersten Bande.)

Bande.)

ΑΛΙΕΥΣ Η ΑΝΑΒΙΟΥΝΤΕΣ.

1 ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Βάλλε βάλλε τὸν κατάρατον ἀφθόνοις τοῖς λίθοις. ἐπίβαλλε τῶν βώλων. προσεπίβαλλε καὶ τῶν ὀστράκων. παῖε τοῖς ξύλοις τὸν ἀλιτήριον. ὅρα μὴ διαφύγη. καὶ σὰ βάλλε, ὧ Πλάτων, καὶ σὰ, ὧ Χρύσιππε, καὶ σὰ δέ. πάντες ἅμα ξυνασπίσωμεν ἐπ' αὐτὸν,

ώς πήρη πήρηφιν ἀρήγη, βάκτρα δὲ βάκτροις.
κοινὸς γὰρ πολέμιος, καὶ οὖκ ἔστιν ἡμῶν ὅντινα οὖχ ε΄βρικε. σὰ δέ, ὧ Διόγενες, εἶ ποτε καὶ ἄλλοτε, χρῶ τῷ ξύλῳ, μηδὲ ἀνῆτε διδότω τὴν άξίαν βλάσφημος ὧν. τί τοῦτο; κεκμήκατε, ὧ Ἐπίκουρε καὶ Δρίστιππε; καὶ μὴν 10 οὐκ ἐχρῆν.

ανέρες έστε, σοφοί, μνήσασθε δε θούριδος όργης.

1. 1. ἀφθόνοις τοῖς λίθοις der prädicative Gebrauch des Adjectivs beim Substantiv mit dem Artikel ist bei Lucian sehr häufig; der vorangehende Begriff des Adject. wird dadurch mit Nachdruck hervorgehoben. Im Deutschen steht in diesem Falle der Artikel nicht.

3. τοῖς ξίλοις beständige Begleiter der damaligen Philosophen.

4. ἀ Χρύσιππε einer der vorzüglichsten Häupter der stoischen Philosophie in der Mitte des dritten Jahrh, v. Chr.

6. ώς πήρη πήρηφιν ἀρήγη, βάκτρα δὲ βάκτροις Parodic des Homerischen (II, II, 363): ώς φρήτρη φρήτρηφιν ἀρήγη, φῦλα δὲ φύλοις, 10. xεx μή xατε, ω Έπίκο υ ο ε και λοίστιππε; Epikur im J. 342 vor Christus geboren, Stifter der nach ihm benannten Schule. Aristipp aus Kyrene, geb 404 v. Chr., Stifter der kyrenaischen Schule. Er fasste die Lust des Augenblicks als das höchste Gut und Ziel des Lebens auf. Cic. Academ prior. II. 42. 131. Alii voluptatem finem esse bonorum (das höchste Gut) voluerunt; quorum princeps Aristippus, qui Socratem audierat, post Epicurus. — Daher gerade an sie die Frage: xεχμήχατε.

12. ἀνέφες ἔστε — ὀφγῆς anstatt des Homerischen: ἀνέφες ἔστε, φίλοι, μνήσασθε δὲ θούφι-

δος άλκης.

Αριστότελες, επισπούδασον ετι θάττον. εὖ έχει εάλωκε 2 τὸ θηρίον εἰλήφαμεν σε, ὦ μιαρε. εἰση γοῦν αὐτίκα, οὕστινας ὄντας ἡμᾶς ἐκακηγόρεις. τῷ τρόπῳ δε τις αὐτὸν καὶ μετέλθη; ποικίλον γάρ τινα ἐπινοῶμεν θάνατον 5 κατ αὐτοῦ, πᾶσιν ἡμῖν ἐξαρκέσαι δυνάμενον καθ εκαστον ἐπτάκις γοῦν δίκαιός ἐστιν ἡμῖν ἀπολωλέναι.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ Α. Έμοὶ μεν, ανεσκολοπίσθαι δοκεῖ αυτόν.

ΦΙΛ. Β. Νη Δία, μαστιγωθέντα γε πρότερον.

ΦΙΛ. Γ. Τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκκεκόφθω.

ΦΙΛ. Δ. Τὴν γλῶτταν αὐτὴν ἔτι πολὺ πρότερον ἀποτετμήσθω.

ΣΩΚ. Σοὶ δὲ τί, Ἐμπεδόκλεις, δοκεῖ;

ΕΜΠΕΔΟΚΔΗΣ. Ές τοὺς πρατῆρας ἐμπεσεῖν αὐ15 τόν, ὡς μάθη μὴ λοιδορεῖσθαι τοῖς πρείττοσι.

ΠΛΑΤΩΝ. Καὶ μὴν ἄριστον ἦν καθάπερ τινὰ

Πενθέα η ο Ορφέα.

10

λακιστὸν ἐν πέτοαισιν εύρέσθαι μόρον, ἵνα καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ ἕκαστος ἔχων ἀπηλλάττετο.

2. 4. $\mu \epsilon \tau \epsilon \lambda \vartheta \eta$ nachgehen im feindlichen Sinne, daher bestrafen.

13. Έμπεδόελεις um 440 v. Chr., Schüler des Parmenides und Pythagoras, wegen seiner physikalischen Kenntnisse als Wunderthäter gehrt.

14. ἐς τοὺς κρατῆρας ἐμπεσεῖν mit Bezug auf die von Lucian oft erwähnte Anekdote, dass Empedocles selbst seinen Tod im Krater des Aetna gefunden habe. Hor. ars poet. v. 464 ff.:

Deus immortalis haberi
Dum cupit Empedocles, ardentem
frigidus Aetnam

insiluit.

16. ἄριστον ἦν — εὑρέσθαι μόρον wie ἄμεινον ἦν Nigr. c. 10. αμακός εἶχε. Icarom. c. 16. de hist. cscr. c. 13. ἄμεινον ἦν. Gall. c. 13 immer so, dass man die im Infin.

Sommerbrodt, Lucian. III. 2. Aufl.

beigefügte Thatsache, über welche das Urtheil ausgesprochen wird, als nicht oder noch nicht stattfindend bezeichnet.

16. τινά 'eine Art', S. zu

Icarom. c. 1.

17. Πενθέα ἢ Ὁ ο φέα. Pentheus, König von Theben (Ovid. metam. III. 513 ff.) von seiner Mutter in bacchantischer Wuth zerfleischt, weil er den Frauen die Verehrung des Dionysos untersagte. Orpheus (Ovid. met. XI. 1—66) von thrakischen Weibern zerrissen, weil er sich der Feier der Orgien widersetzte.

18. λαχιστόν έν πέτραισινεύρεσθαι μόρον Fragment

aus einem Tragiker.

19. ἵνα — ἀπηλλάττετο, weil das εὐρέσθαι μόρον noch nicht stattgefunden, ist auch der

3. ΔΟΥΚΙΔΝΟΣ. Μηδαμῶς άλλὰ πρὸς έκεσίου φείσασθέ μου.

ΣΩΚ. "Αραρεν οὐν ὰν ἀφεθείης ἔτι. ὁρᾶς δὲ δή

καὶ τὸν "Ομηρον ἃ φησιν

ώς οὐκ ἔστι λέουσι καὶ ἀνδράσιν ὅρκια πιστά.

ΔΟΥΚ. Καὶ μὴν καθ' "Ομηρον ὑμᾶς καὶ αὐτὸς ἱκετεύσω. αιδέσεσθε γάρ ίσως τὰ έπη, καὶ οὐ παρόψεσθε δαψωδήσαντά με.

ζωγρεῖτ' οὐ κακὸν ἄνδρα καὶ ἄξια δέχθε ἄποινα, χαλκόν τε χουσόν τε, τὰ δὴ φιλέουσι σοφοί περ.

ΠΛΑΤ. άλλ' ούδὲ ήμεῖς ἀπορήσομεν πρὸς σὲ Όμηοικής ἀντιλογίας. ἄκουε γοῦν:

μη δή μοι φύξιν γε, κακηγόρε, βάλλεο θυμώ, χουσόν πεο λέξας, έπεὶ Ίκεο χεῖρας ἐς αμάς.

ΔΟΥΚ. Οίμοι των κακών. ὁ μὲν Όμηρος ἡμῖν ἄπρα- 15 κτος, ή μεγίστη έλπίς. Επὶ τὸν Ευριπίδην δή μοι καταφευκτέον τάχα γαρ αν έκεινος σώσειέ με.

μὴ κτείνε τὸν ἱκέτην γὰο οὐ θέμις κτανείν. ΠΛΑΤ. Τί δ'; οὐχὶ κἀκεῖνα Εὐριπίδου ἐστίν, ού δεινά, πάσχειν δεινά τούς εἰργασμένους; ΔΟΥΚ. Νύν ουν εκατι δημάτων κτενείτέ με; ΠΛΑΤ. Νη Δία φησι γοῦν ἐκεῖνος αὐτός

durch iva ausgedrückte Zweck noch nicht verwirklicht worden, deshalb

steht der Indicativ. 19. τὸ μέρος der Jedem zu-

kommende Theil. 3. 1. πρὸς ξαεσίου Jupiter.

3. ἄραρεν = placuit, decretum est. Ebenso Catapl. c. 8. ἄραρεν οὐκ ᾶν τύχοις.

5. ως οὐκ ἔστι — πιστά Homer II. XXII. 262.

6. χαθ' Όμηρον nach Art des H., sehr oft vgl. c. 6. κατὰ τὴν μέλιτταν c. 7. κατά τούς δήτορας c. 12. κατὰ τὸ ἀκούσιον c. 18. S. zu Nigr. c. 7.

9. ζωγρεῖτ' — σοφοί περ. Ζυsammengesetzt aus Il, X. 378. I. 23.

XI. 131, nur dass X. 378 χαλχός τε χουσός τε πολύχμητός τε σίδηρος steht anstatt des Lucian. τὰ δή φιλέου σι σοφοί περ.

13. μτ δή μοι — άμάς Il. X.

15. αποακτος unpraktisch, d. i. er richtet nichts aus, er hilft nicht. Vgl. Hermot c. 55. κινδυνεύει ο Φειδίας ἄπρακτος ἀπεληλυθέναι μάτην ἀναπλάσας τὸν λέοντα.

18. μη κτεῖνε — κτανεῖν aus einer nicht mehr vorhandenen Tra-

gödie von Euripides.

20. οὐ δεινὰ — εἰργασμέvovs aus Eurip. Orest. v. 312.

21. νῦνοὖν — πτενεῖτέ με

20

,,ἀχαλίνων στομάτων ἀνόμου τ' ἀφροσύνας τὸ τέλος δυστυχία".

4. ΛΟΥΚ. Οὐκοῦν ἐπεὶ δέδοκται πάντως ἀποκτιν- 4 5 νύναι καὶ οὐδεμία μηχανὴ [τοῦ] διαφυγεῖν με, φέρε, τοῦτο γοῦν εἴπατέ μοι, οἵτινες ὄντες ἢ τί πεπονθότες ἀνήκεστον πρὸς ἡμῶν ἀμείλικτα ὀργίζεσθε καὶ ἐπὶ θανάτω με

ξυνειλήφατε;

ΠΛΑΤ. 'Ατινα μὲν εἰογασαι ἡμᾶς τὰ δεινά, σεαν10 τὸν ἐρώτα, ὧ κάκιστε, καὶ τοὺς καλοὺς ἐκείνους σου λόγους, ἐν οἶς φιλοσοφίαν τε αἰτὴν κακᾶς ἡγόρευες καὶ ἐς
ἡμᾶς ὕβριζες, ὥσπερ ἐξ ἀγορᾶς ἀποκηρύττων σοφοὺς ἄνδρας καί, τὸ μέγιστον, ἐλευθέρους. ἐφ' οἶς ἀγανακτήσαντες ἀνεληλύθαμεν ἐπὶ σέ, παραιτησάμενοι πρὸς ὁλίγον

15 τὸν 'Αιδην, Χρύσιππος οὖτος καὶ 'Επίκουρος καὶ Πλάτων ἐγὼ καὶ 'Αριστοτέλης ἐκεινοσὶ καὶ ὁ σιωπῶν οὖτος
Πυθαγόρας καὶ Διογένης καὶ ἄπαντες, ὅσους διέσυρες
ἔν τοῖς λόγοις.

5. ΛΟΥΚ. Ανέπνευσα· οὐ γὰρ ἀποκτενεῖτέ με, ἢν 5 20 μάθητε ὁποῖος ἐγὼ περὶ ὑμᾶς ἐγενόμην· ὥστε ἀπορδίψατε τοὺς λίθους μᾶλλον δὲ φυλάττετε. χρήσεσθε γὰρ ἀὐτοῖς κατὰ τῶν ἀξίων.

ΠΛΑΤ. Ληφείς. σὲ δὲ τήμεφον χρη ἀπολωλέναι, η τέ κεν ήδη

λάϊνον έσσο χιτώνα κακών ένες δσσα έρργας —

auch aus Euripides; aus welcher Tragödie ist unbekannt.

1. ἀχαλίνων — δυστυχία.

Eurip. Bacch. 385.

4.5. οὐδεμία μηχανή sonst mit dem blossen Infinitiv. Vgl. Abdic. c. 10. τίς ἔσται μηχανή μεταβάλλεσθαι. Imagines c. 1. τίς ἔσται μηχανή ἀποστήναι αὐτῆς. Pro imaginibus c. 24. οὐδεμία μηχανή μὴ οὐχὶ — ἀλῶναι.

7. ξπὶ θανάτω 'um mich

zu tödten'. Vgl. c. 25.

11. ἐξ ἀγορᾶς ἀποκηρύτ-

 $\tau \omega \nu$,zum Verkauf ausrufen' vgl. Nigr. c. 25. Diess hatte Lucian in dem Dialoge $\beta \ell \omega \nu$ $\pi \varrho \tilde{\alpha} \sigma \iota \varsigma$ gethan.

13. τὸ μέγιστον abgekürzter Relativsatz. S. zu Nigr. c. 4.

5. 19. ἀνεπνευσα. 'ich athme auf', die eben vorgehende Handlung wird oft so, besonders im lebhaften Dialoge, als schon geschehen vorgestellt. Vgl. ἐγελασα u. a.

20. ωστε S. zu de hist. cscr. c. 12.

25. λάϊνον ἕσσο — ἔοργας. Hom. II, III. 57. ΔΟΥΚ. Καὶ μήν, ὧ ἄριστοι, δν ἐχρῆν μόνον ἐξ άπάντων ἐπαινεῖν οἰκεῖόν τε ὑμῖν ὄντα καὶ εὐνουν καὶ ὁμογνώμονα καί, εἰ μὴ φορτικὸν εἰπεῖν, κηθεμόνα τῶν ἐπιτηδευμάτων, εὖ ἴστε ἀποκτενοῦντες, ἢν ἐμὲ ἀποκτείνητε τοσαῦτα ὑπὲρ ὑμῶν πεπονηκότα. ὁρᾶτε γοῦν μὴ τὸ 5 τῶν νῦν φιλοσόφων αὐτοὶ ποιῆτε, ἀχάριστοι καὶ ὀργίλοι καὶ ἀγνώμονες φαινόμενοι πρὸς ἄνδρα εὐεργέτην.

ΠΛΑΤ. Ὁ τῆς ἀναισχυντίας. καὶ χάριν σοι τῆς κακηγορίας προσοφείλομεν; οὕτως ὡς ἀνδραπόδοις ἀληθῶς οἵει διαλέγεσθαι καὶ εὐεργεσίαν καταλογιῆ πρὸς ἡμᾶς 10

έπὶ τῆ τοσαύτη ύβρει καὶ παροινία τῶν λόγων;

6. ΔΟΥΚ. Ποῦ γὰρ ἐγὼ ὑμᾶς ἢ πότε ὕβρικα; δς ἀεὶ φιλοσοφίαν τε θαυμάζων διατετέλεκα καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ὑπερεπαινῶν καὶ τοῖς λόγοις, οὺς καταλελοίπατε, ὁμιλῶν αὐτὰ γοῖν ἅ φημι ταῦτα, πόθεν ἄλλοθεν ἢ 15 παρ' ὑμῶν λαβὼν καὶ κατὰ τὴν μέλιτταν ἀπανθισάμενος ἐπιβείκνυμαι τοῖς ἀνθρώποις; οἱ δὲ ἐπαινοῦσι καὶ γνωρίζουσιν ἕκαστον τὸ ἄνθος, ὅθεν καὶ παρ' ὅτου καὶ ὅπως ἀνελεξάμην, καὶ λόγῳ μὲν ἐμὲ ζηλοῦσι τῆς ἀνθολογίας, τὸ δ' ἀληθὲς ὑμᾶς καὶ τὸν λειμῶνα τὸν ὑμέτε-20 ρον, οἱ τοιαῦτα ἐξηνθήκατε ποικίλα καὶ πολυειδῆ τὰς βαφάς, εἰ τις ἀναλέξασθαὶ τε αὐτὰ ἐπίσταιτο καὶ ἀναπλέξαι καὶ ἀρμόσαι, ὡς μὴ ἀπάδειν θάτερον θατέρου. ἔσθ' ὅστις οὖν ταῦτα εὖ πεπονθὼς παρ' ὑμῶν κακῶς ἀν εἰπεῖν ἐπιχειρήσειεν εὐεργέτας ἀνδρας, ἀφ' ὧν ἤδη τις 25

ον ξοχην — ξπαινεῖν.

S. zu ἄριστον ἦν c. 2.

3. Σηδεμόνα τῶν ἐπιτηδευμάτων, den Verwalter eurer Geschäfte, eurer Lehren d. i. den eigentlichen Fürsorger und Pfleger der Philosophie.

5. δοᾶτε μή — ποιῆτε: 'Sehe tzu, dassihr nicht (indem ihr es thut) selbst wie dhe heutigen Philosophen

handelt'.

9. $o \tilde{v} \tau \omega \varsigma$. S. zu de hist, escr.

c. 25.

6. 15. αὐτὰ γοῦν 'zum Beispiel'. S. zu Nigrin. c. 7.

16. κατά την μέλιτταν. S.

zu c. 3.

17. $\gamma \nu \omega \varrho \ell \zeta o v \sigma \iota \nu$ ξααστος τὸ ἀνθος ὅθεν — ἀνελεξάμην. Lucian weist hier sehr schön und mit richtiger Selbstkenntniss auf das Mosaikartige seiner Bildung und seines Ausdrucks hin.

21. $\xi \xi \eta \nu \vartheta \eta \varkappa \alpha \tau \varepsilon$ transit. wie hier erst bei den späteren Schrift-

stellern.

25. ἀφ' ὧν'als deren Schü-

είναι ἔδοξεν; ἐπτὸς εἰ μὴ κατὰ τὸν Θάμυοιν ἢ τὸν Εὐουτον εἰη τὴν φύσιν, ὡς ταῖς Μούσαις ἀντάδειν, παος ὧν εἰλήφει τὴν ῷδήν, ἢ τῷ Ἀπόλλωνι ἐοιδαίνειν ἐναντία το-

ξεύων, καὶ ταῦτα δοτῆρι όντι τῆς τοξικῆς.

5 7. ΠΛΑΤ. Τοῦτο μέν, ὧ γενναῖε, κατὰ τοὺς ἑήτορας 7 εἴρηταί σοι ἐναντιώτατον γοῦν ἐστί [σου] τῷ πράγματι, καὶ χαλεπωτέραν σου ἐπιδείκνυσι τὴν τόλμαν, εἴγε τῷ ἀδικία καὶ ἀχαριστία πρόσεστιν, δς παρ ἡμῶν τὰ τοξεύματα, ὡς φής, λαβὼν καθ ἡμῶν ἐτόξευες, ἕνα τοῦτον ὑπο-10 θέμενος τὸν σκοπέν, ἄπαντας ἡμᾶς ἀγορεύειν κακῶς τοιαῦτα παρὰ σοῦ ἀπειλήφαμεν ἀνθ ὧν σοι τὸν λειμῶνα ἐκεῖνον ἀναπετάσαντες οὐκ ἐκωλύσαμεν δρέπεσθαι καὶ τὸ προκόλπιον ἐμπλησάμενον ἀπελθεῖν ὥστε δι αὐτὸ τοῦτο μάλιστα δίκαιος ὰν εἴης ἀποθανεῖν.

15 8. ΔΟΥΚ. 'Ορᾶτε · πρὸς ὀργὴν ἀκούετε, καὶ οὐδὲν τῶν 8 δικαίων προσίεσθε. καίτοι οὐκ ὰν ψήθην ποτέ, ὡς ὀργὴ Πλάτωνος ἢ Χρυσίππου ἢ Δριστοτέλους ἢ τῶν ἄλλων ὑμῶν καθίκοιτο ἄν, ἀλλά μοι ἐδοκεῖτε μόνοι δὴ πόρξω εἶναι τοῦ τοιούτου. πλὴν ἀλλὰ μὴ ἄκριτόν γε, ὧ θαυμά-20 σιοι, μηδὲ πρὸ δίκης ἀποκτείνητέ με. ὑμέτερον γοῦν καὶ τοῦτο ἦν, μὴ βία μηδὲ κατὰ τὸ ἰσχυρότερον πολιτεύε-σθαι, δίκη δὲ τὰ διάφορα διαλύεσθαι διδόντας λόγον

ler,'. S. zu de hist. cscr. c. 9.

25. τις ήδη εἶναι ἔδοξεν.
τις wir: 'Etwas'. Vgl. adv. indoct. c. 1. οἴει μὲν γὰρ ἐν παιδεία
καὶ αὐτὸς εἶναί τις δόξειν σπουδῆ
συνωνούμενος τὰ κάλλιστα τῶν
βιβλίων.

1. ἐκτὸς εὶ μή. S. zu de hist.

cscr. c. 13.

1. zατὰ τὸν Θάμνοιν ἢ τὸν Εὔοντον. S. zu c. 3. Thamy ris oder Thamyras (II. II.59) ff.), eiu thracischer Sänger, welcher zur Strafe für den Uebermuth, selbst die Musen zum Wettstreit heransgefordert zu haben, sein Augenlicht, die Gabe des Gesanges und die Kunst des Saitenspiels verlor.— Eurytos, König von Oechalia

in Euböa, einer der berühmtesten Bogenschützen der Vorzeit, der nach Odyss. VIII. 224 eines frühen Todes starb, weil er Apollo, der ihn nach jüngeren Dichtern selbst unterrichtet, zum Wettkampf herausgefordert hatte.

7. 5. τοῦτο μὲν — πράγματι. Sinn: Das sind leere Reden, denen deine Handlungen widersprechen.

6. τῷ ποάγματι' de m, was du thus t' Gegensatz zu dem in εἔρηται enthaltenen λόγος. Vergleiche oben c. 6 den Gegensatz von λόγωμέν und τὸ δ' ἀληθές.

8. 15. πρὸς ὀργήν nach der Seite des Zornes hin d. i. ihr haltet nicht unparteiisch die rechte Mitte.

καὶ δεχομένους ἐν τῷ μέρει άστε δικαστὴν ἐλόμενοι κατηγορήσατε μὲν ὑμεῖς ἢ ἄμα πάντες ἢ ὅντινα ἀν χειροτονήσητε ὑπὲρ ἀπάντων, ἐγὼ δὲ ἀπολογήσομαι πρὸς τὰ ἐγκλήματα. καὶ ἢν μὲν ἀδικῶν φαίνωμαι καὶ τοῦτο περὶ ἐμοῦ γνῷ τὸ δικαστήριον, ὑφέξω δηλαδὴ τὴν ἀξίαν, ὑμεῖς 5 δὲ βίαιον οὐδὲν τολμήσετε. ἢν δὲ τὰς εὐθύνας ὑποσχὼν καθαρὸς ὑμῖν καὶ ἀνεπίληπτος εὐρίσκωμαι, ἀφήσουσί με οἱ δικασταί, ὑμεῖς δὲ ἐς τοὺς ἐξαπατήσαντας ὑμᾶς καὶ παροξύναντας καθ' ἡμῶν τὴν ὀργὴν τρέψατε.

9. ΠΑΑΤ. Τοῦτ' ἐκεῖνο ἐς πεδίον τὸν ἵππον, ὡς 10 παρακρουσάμενος τοὺς δικαστὰς ἀπέλθης φασὶ γοῦν ἑήτορά σε καὶ δικανικόν τινα εἶναι καὶ πανοῦργον ἐν τοῖς λόγοις. τίνα δὲ καὶ δικαστὴν ἐθέλεις γενέσθαι, ὅντινα μὴ σὺ δωροδοκήσας, οἶα πολλὰ ποιεῖτε, ἄδικα πείσεις

ύπερ σοῦ ψηφίσασθαι;

ΔΟΥΚ. Θαζόειτε τούτου γε ενεκα οὐδένα τοιοῦτον διαιτητὴν ὕποπτον ἢ ἀμφίβολον ἀξιώσαιμ ἀν γενέσθαι καὶ ὅστις ἀποδώσεταί μοι τὴν ψῆφον. ὁρᾶτε γοῦν, τὴν Φιλοσοφίαν αὐτὴν μεθ ὑμῶν δικάστριαν ποιοῦμαι ἔγωγε.

ΠΛΑΤ. Καὶ τίς ἂν κατηγορήσειεν, εἴ γε ἡμεῖς 20

δικάσομεν;

ΔΟΥΚ. Οἱ αὐτοὶ κατηγορεῖτε καὶ δικάζετε οὐδὲν οὐδὲ τοῦτο δέδια, τοσοίτον ὑπερφέρω τοῖς δικαίοις καὶ ἐκ περιουσίας ἀπολογήσεσθαι ὑπολαμβάνω.

Ebenso Jupp, confut. c. 5. μὴ τραχέως μηθὲ πρὸς ὀργὴν ἀκούσης μου τάληθῆ μετὰ παρρησίας λέγοντος.

1. ἐν τῷ μέρει wie c. 28.

S. zu Nigr. c. 3.

6. τάς εὐθύνας ὑποσχών sich der Rechenschaftsablegung unterziehn, ein von der Verwaltung entlehnter Ausdruck.

9. 9. ξς πεδίον τὸν ἵππον sprüchwörtlich, vollständig ξς πεδίον τὸν ἵππον προχαλεῖσθαι 'das Pferd in die Ebene herausfordern' das heisst dahin, wo es seine Tüchtigkeit am Besten zeigen kann. Sinn: Das wäre dir eben recht. Du willst uns dahin verlocken, wo du deiner Ueberlegenheit gewiss bist.

15

16. θαρ ξείτε τοί του γε ενεκα. Oft so bei Lucian. Vgl. Catapl. c. 8. οὐκ ἀπολεῖται. θάρ ξει τούτου γε ενεκα. Pro imaginibus c. 16. θάρξει, ῶ Δυκῖνε, τούτου γε εγεκα ὡς οὐ φαῦλον με ὑποκριτὴν ξέων τῆς ἀπολογίας.

17.διαιτητήν Schiedsrichter, eine erste Instanz bei den mei-

sten Privatprocessen.

22. ὑπερφέρω τοῖς δικαίοις ich habe den Vorzug, bin überlegen durch die Gerechtigkeit (δι10. ΠΛΑΤ. Τί ποιωμεν, ὧ Πυθαγόρα καὶ Σώκρα- 10 τες; ἔοικε γὰρ οὐκ ἄλογα ὁ ἀνὴρ προκαλεῖσθαι, δικάζε-σθαι ἀξιων.

ΣΩΚ. Τί δ' ἄλλο ἢ βαδίζωμεν ἐπὶ τὸ δικαστήριον 5 καὶ τὴν Φιλοσοφίαν παραλαβόντες ἀκούσωμεν ὅ τι καὶ ἀπολογήσεται τὸ πρὸ δίκης γὰρ ἀποκτείνειν οὐχ ἡμέτερον, ἀλλὰ δεινῶς ἰδιωτικόν ὀργίλων τινῶν ἀνθρώπων καὶ ἐν τῆ χειρὶ τὸ δίκαιον τιθεμένων. παρέξομεν οὖν ἀφορμὰς τοῖς κακηγορεῖν ἐθέλουσι καταλεύσαντες ἄνδρα μηδὲ 10 ἀπολογησάμενον ὑπὲρ ἑαυτοῦ, καὶ ταῦτα δικαιοσύνη χαίρειν αὐτοὶ λέγοντες. ἢ τί ὰν εἴποιμεν Ανύτον πέρι καὶ Μελήτου, τῶν ἐμοῦ κατηγορησάντων, ἢ τῶν τότε δικαστῶν, εἰ οὖτος τεθνήξεται μηδὲ τὸ παράπαν ὕδατος μεταλαβών;

ΠΛΑΤ. "1οιστα παραινεῖς, ὧ Σώνρατες ωστε ἀπίωμεν ἐπὶ τὴν Φιλοσοφίαν. ἡ δὲ δικασάτω, καὶ ἡμεῖς

άγαπήσομεν οξς αν έκείνη διαγνώ.

11. ΔΟΥΚ. Εὖ γε, ὦ σοφώτατοι · ἀμείνω ταῦτα καὶ 11 νομιμώτερα. τοὺς μέντοι λίθους φυλάττετε, ὡς ἔφην · 20 δεήσει γὰρ αὐτῶν μικρὸν ὕστερον ἐν τῷ δικαστηρίῳ · ποῦ δὲ τὴν Φιλοσοφίαν εὕροι τις ἄν; οὐ γὰρ οἰδα, ἔνθα οἰκεῖ · καίτοι πολὸν ἐπλανήθην χρόνον ἀναζητῶν τὴν οἰκίαν, ὡς ξυγγενοίμην αὐτῷ. εἰτα ἐντυγχάνων ἄν τισι τριβώνια περιβεβλημένοις καὶ πώγωνας βαθεῖς καθειμένοις παρὰ αὐτῆς ἐκείνης ἥκειν φάσκουσιν, οἰόμενος εἰδέναι αὐτοὺς

καίοις ist Nentrum) meiner Sache.
4. ξα περιουσίας aus dem Vollen.

10. 5. 8 Ti zai quid tandem.

S. zu Nigr. c. 2.

6. τὸ πρὸ δίκης γὰρ ἀποκτείνειν. Vgl. c. 15. εἶτα πρὸ δίκης οὐδὲ ἀπολογησάμενον ἀποκτενεῖτε.

13. μη δὲτὸ παράπαν ὕδατος μεταλαβών, d.i. ohne die Erlaubniss gehabt zu haben, sich zu vertheidigen. S. zu de hist, cscr. c. 28.

15. ωστε. S. zu de hist. cscr. c. 12.

17. ἀγαπήσομεν zufrieden sein. S. zu Nigr. c. 21; hier mit dem Dativ.

11. 20. μικοὸν ὕστεοον so immer wie μικοὸν ἔμποοσθεν, nie mit dem Dativ bei Lucian. S. Rhetor.

praec. c. 7. Gall. c. 5.

23. ἐντυγχάνωνἄν — ἀνηο ώτων. Im Particip. ist die Bedeutung des Imperfects enthalten; ἄν dabei bezeichnet die Handlung als hin und wieder geschehend. Vgl. c. 12. ἡχον ἄν und τ. πλουσωπέροις ἀν παρακαθισαμένη πλησίον τ. πέ-

άνηρώτων οἱ δὲ πολὺ μᾶλλον ἐμοῦ ἀγνοοῦντες ἡ οἰδ' όλως απεκρίνοντό μοι, ώς μη ελέγχοιντο οίκ είδότες, ή άλλην θύραν αντ' άλλης επεδείκνυον. οὐδέπω γοῦν καὶ 12 τήμερον έξευρεῖν δεδύνημαι τὴν οἰκίαν. 12. πολλάκις δὲ τα αυτός είνασας η ξεναγήσαντός τινος ηπον αν επί τινας 5 θύρας βεβαίως έλπίσας τότε γοῦν εύρημέναι τεμμαιρόμενος τῷ πλήθει τῶν ἐσιόντων καὶ ἐξιόντων, [σκυθρωπῶν] άπάντων καὶ τὰ σχήματα εὐσταλῶν καὶ φροντιστικῶν τὴν πρόσοψιν μετά τούτων οὖν ξυμπαραβυσθείς καὶ αὐτὸς έσηλθον. εἶτα ξώρων γύναιόν τι οὐχ ἁπλοϊκόν, εἰ καὶ ὅτι 10 μάλιστα ές τὸ ἀφελές καὶ ἀκόσμητον ξαυτήν ἐρδύθμιζεν, άλλὰ κατεφάνη μοι αὐτίκα ούτε τὸ ἄνετον δοκοῦν τῆς κόμης απαλλώπιστον έωσα ούτε τοῦ ίματίου τὴν αναβολὴν ανεπιτηδεύτως περιστέλλουσα, πρόδηλος δὲ ἦν κοσμουμένη αὐτοῖς καὶ πρὸς εὐπρέπειαν τῷ άθεραπεύτω δοκοῦντι 15 προσχρωμένη, ύπεφαίνετο δέ τι καὶ ψιμύθιον καὶ φῦκος. καὶ τὰ δήματα πάνυ εταιρικά καὶ επαινουμένη ὑπὸ των έραστων ές κάλλος έχαιρε, και εί δοίη τις, προχείρως έδέχετο, καὶ τοῖς πλουσιωτέροις ἂν παρακαθισαμένη πλησίον τοὺς πένητας τῶν ἐραστῶν οὐδὲ προσέβλεπεν. 20 πολλάκις δὲ καὶ γυμνωθείσης αὐτῆς κατά τὸ ἀκούσιον έώρων περιδέραια γρυσα των κλοιών παχύτερα. ἐπὶ πόδα οὖν εὐθὺς ἀνέστρεφον οἰκτείρας δηλαδή τοὺς κακοδαίμονας ἐκείνους οὐ τῆς δινός ἀλλὰ τοῦ πώγωνος έλκομένους πρὸς αὐτῆς καὶ κατὰ τὸν Ἰξίονα εἰδώλω ἀντὶ τῆς 25 "Ηρας συνόντας.

νητας — οὐδὲ προσέβλεπεν. Somn. c. 2 ἀποξέων ἂν τὸν κηρὸν ἢ βόας ἢ ἔππους ἢ καὶ νὴ Δί' ἀνθρώπους ἀνέπλαττον. S. zu Icar. c. 10.

12. 5. αὐτὸς εἰκάσας, nach eigner Muthmassung. S. zu Icarom. c. 7. de hist. cscr. c. 60. Der Gegensatz zu αὐτός ist in ξεναγήσαντός τινος.

8. τὰ σχήματα εὐσταλῶν

wohlanständig.

15. τῷ ἀθεραπεύτῳ δοχοῦντι wie kurz vorher τὸ ἄνετον δοχοῦν. Auf δοχοῦντι liegt der Nachdruck. Das Haschen nach dem Schein ist es, was Lucian überall verfolgt.

18. ξς κάλλος in Bezug auf.. 19. τοῖς πλου σιωτέφοις ἂν παφακαθισαμένη — οὐδὲ προσέβλεπεν. S. zu c. 11.

21. κατὰ τὸ ἀκούσιον nach Art und Weise, d. i., als wenn es unfreiwillig geschähe⁴. S. zu e. 3 und Nigr. c. 7.

25. κατά τον Ίξίονα, König

13. ΠΛΑΤ. Τοῦτο μὲν ὀρθῶς ἔλεξας οὐ γὰρ πρόδηλος οὐδὲ πᾶσι γνώριμος ἡ θύρα. πλὴν ἀλλ' οὐδὲν δεήσει βαδίζειν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐνταῦθα γὰρ ἐν Κεραμεικῷ ὑπομενοῦμεν αὐτήν. ἡ δὲ ἤδη που ἀφίξεται ἐπανι-5 οῦσα ἐξ Ἀκαδημίας, ὡς περιπατήσειε καὶ ἐν τῷ Ποικίλη. τοῦτο ὁσημέραι ποιεῖν ἔθος αὐτῷ μᾶλλον δὲ ἤδη προσέρχεται. ὁρῷς τὴν κόσμιον ἀπὸ τοῦ σχήματος, τὴν προσηνῆ τὸ βλέμμα, τὴν ἐπὶ συννοία ἤρέμα βαδίζουσαν;

ΔΟΥΚ. Πολλὰς ὁμοίας ὁρῶ τό τε σχῆμα καὶ τὸ 10 βάδισμα καὶ τὴν ἀναβολήν. καίτοι μία πάντως ἡ γε

άληθης Φιλοσοφία έστιν έν αύταις.

 ΠAAT . $E_v^{\bar{v}}$ λέγεις, ἀλλὰ δηλώσει ήτις ἐστὶ $\varphi \Im e_v$ -ξαμέτη μόνον.

14. ΦΙΛΟΣΟΦΙΛ. Παπαῖ τι Πλάτων καὶ Χρύ-14
15 σιππος ἄνω καὶ Αριστοτέλης καὶ οἱ ἄλλοι πάντες, αὐτὰ
δὴ τὰ κεφάλαιά μου τῶν μαθημάτων; τι αὖθις ἐς τὰν
βίον; ἆρά τι ὑμᾶς ἐλύπει τῶν κάτω; ὀργιζομένοις γοῦν
ἐοίκατε. καὶ τίνα τοῦτον ξυλλαβόντες ἄγετε; ἦ που τυμβωρύχος τις ἢ ἀνδροφόνος ἢ ἱερόσυλός ἐστιν;

ΠΛΑΤ. Νη Δί', ὧ Φιλοσοφία, πάντων γε ίεροσύλων ἀσεβέστατος, δς την ἱερωτάτην σὲ κακῶς ἀγορεύειν _ ἐπεχείρησε καὶ ἡμᾶς ἅπαντας, ὁπόσοι τι παρὰ σοῦ μα-

θόντες τοῖς μεθ' ἡμᾶς καταλελοίπαμεν.

der Lapithen. Die Bestrafung seiner frevelhaften Liebe Soph. Phil. 676 ff.

13. 2. πλ'ν ἀλλ'. Gall. c. 5.
3. ἐν Κεραμει εῶ es gab zwei
Plätze dieses Namens in Athen, den
einen in der Stadt, den andern ausserhalb der Stadt; von dem ersten,
der den Aufweg zur Akropolis bildete, ist hier die Rede.

5. εξ Άχαδημίας wo Plato lehrte, ein Platz am Kephissus, anfangs dem Heros Akademos geweiht,

dann ein Gymnasium.

5. ἐν τῆ Ποικίλη Stoa Poikile, eine Halle mit den Gemälden des Polygnot, in welcher Zeno, der Begründer der Stoischen Philosophie,

seine Vorträge hielt.

7. ὁρᾶς τὴν κόσμιον ἀπὸ τοῦ σχήματος. Ebenso Dial. mort. Χ. c. 8. ὁσεμνὸς δὲ οὖτος ἀπό γε τοῦ σχήματος καὶ βρενθυόμενος, — ὁ ἐπὶ τῶν φροντίδων τίς ἐστιν; Vgl. Nigr. e. 24 πῶς γὰρ οἴει τὴν ψυχὴν διατεθεῖσθαί μοι, ὅταν ἴδω τοῦτων τινά — ἐπισημότερον τῶν ἄλλων ἀπὸ τοῦ σχήματος ὅντα.

14. 15. αὐτὰ δὴ τὰ κεφά-

λαια wie de hist. cscr. c. 28.

16. μαθημάτων statt des Concret.

ΦΙΛ. Εἶτα ἡγανακτήσατε λοιδορησαμένου τινός, καὶ ταῦτα εἰδότες ἐμέ, οἶα πρὸς τῆς κωμωδίας ἀκούουσα ἐν τοῖς Διονυσίοις ὅμως φίλην τε αὐτὴν ἡγημαι καὶ οὐτε εδικασάμην ούτε ήτιασάμην προσελθοῦσα, εφίημι δε παίζειν τὰ εἰκότα καὶ τὰ ξυνήθη τῆ ἑορτῖ; οἶδα γάρ, ώς 5 ούκ άν τι ύπὸ σκώμματος χεῖρον γένοιτο, αλλα τουναντίον δπερ ὰν ἦ καλόν, ωσπερ τὸ χρυσίον ἀποσμώμενον τοῖς κόμμασι, λαμπρότερον αποστίλβει καὶ φανερώτερον γίνεται. ύμεῖς δ' οὐκ οἶδ' ὅπως ὀργίλοι καὶ άγανακτικοὶ γεγόνατε. τί δ' οὖν αὐτὸν άγχετε; 10

ΠΛΑΤ. Μίαν ημέραν ταύτην παραιτησάμενοι ημομεν έπ' αὐτόν, ώς ὑπόσχη τὰν ἀξίαν ὧν δέδρακεν' φῆμαι γὰο τμῖν διήγγελλον οξα έλεγεν παριών ἐς τὰ πλήθη καθ'

ήμων.

15. ΦΙΔ. Είτα πρὸ δίκης οὐδὲ ἀπολογησάμενον 15 15 αποκτενείτε; δήλος γούν έστιν είπείν τι θέλων.

ΠΛΑΤ. Οὖκ, ἀλλ' ἐπὶ σὲ τὸ πᾶν ἀνεβαλόμεθα. καὶ σοὶ ο τι ὰν δουῆ τοῦτο ποιήση τέλος τῆς δίκης.

 ΦIA . $Ti \varphi \eta_S \sigma v$;

ΔΟΥΚ. Τοῦτο αὐτό, ὧ δέσποινα Φιλοσοφία, ήπερ 20 καὶ μόνη τάληθες ὰν εύρεῖν δύναιο μόγις γοῦν εύρόμην πολλά ίκετεύσας τὸ σοὶ φυλαχθηναι τὴν δίκην.

ΠΛΑΤ. Νῦν, ὧ κατάρατε, δέσποιναν αὐτὴν καλεῖς πρώην δε τὸ άτιμότατον Φιλοσοφίαν άπεφαινες εν το-

1. εἶτα zum Ausdruck des Unwillens. Vgl. c. 15. c. 18. S. zu Icaromen. c. 3.

2. ξν τοῖς Διονυσίοις namentlich die grossen, städtischen, an welchen Komödien und Tragödien aufgeführt wurden. c. 25 dagegen ξν Διονύσου.

5. τά ε λα ότα wie τὰ ξυνήθη mit τῆ ἑορτῆ zu verbinden. Ueber die Bedeutung s. z. Brief an d. Nigr.

7. ἀποσμώμενον gerei-nigt. Vgl. Anach. c. 29. ἀλλως τε και τὸν δύπον ἀποσμᾶ (ἡ κόνις) καὶ στιλπνότερον ποιεῖ τὸν ἄνδρα.

8. τοῖς χόμμασι Hämmern und Schlagen, wodurch das Gold von den Schlacken gereinigt wird. 9. οὐχοἱδ' ὅπως s. zu Gall.

с. 3 с. 12.

10. τί δ' οὖν ἄγχετε obtorto collo in judicium rapere.

13. παριών vom öffentlichen Auftreten als Redner.

15. 15. εἶτα wie c. 14.

21. $\varepsilon \dot{v} \varrho \dot{o} \mu \eta \nu = impotravi$. 25. τὸ ἀτιμότατον zum Prädicat gehörig.

25. ἐν τοσούτω θεάτοω άποχηρύττων. S. zu c. 4.

σούτω θεάτοω αποκηρίττων κατά μέρη δύ δβολών έκα-

στον είδος αὐτῆς τῶν λόγων.

ΦΙΛ. 'Ορᾶτε, μὴ οὐ Φιλοσοφίαν οὖτός γε, άλλὰ γόητας ἄνδρας ἐπὶ τῷ ἡμετέρῳ ὀνόματι πολλὰ καὶ μιαρὰ 5 πράττοντας ἡγόρευε κακῶς.

ΠΛΑΤ. Είση αυτίκα, ἢν ἐθέλης ἀκούειν ἀπολο-

γουμένου μόνον.

ΦΙΛ. Απίωμεν 'ἐπ' ἸΑρειον πάγον, μᾶλλον δὲ ἐς
τὴν ἀπρόπολιν αὐτήν, ὡς ὰν ἐκ περιωπῆς ἄμα καταφανῆ
10 πάντα εἴη τὰ ἐν τῆ πόλει. 16. ὑμεῖς δέ, ὧ φίλαι, ἐν τῆ 16
Ποικίλη τέως περιπατήσατε ἡξω γὰρ ὑμῖν ἐκδικάσασα
τὴν δίκην.

ΛΟΥΚ. Τίνες δ' εἰσίν, ὧ Φιλοσοφία; πάνν γάρ

μοι κόσμιαι καὶ αὖταὶ δοκοῦσιν.

15 ΦΙΛ. '4 ρετη μεν η ανδρώδης αυτη, Σωφροσύνη δε ἐκείνη καὶ Δικαιοσύνη η παρ' αυτήν. η δε προηγουμένη Παιδεία, η άμυδρα δε καὶ ἀσαφης τὸ χρωμα η 'Αλήθειά ἐστιν.

ΔΟΥΚ. Οὐχ ὁρῶ ἥντινα καὶ λέγεις.

ΦΙΛ. Την απαλλωπιστον έπείνην ούχ δρᾶς, την

γυμνήν, την ὑποφεύγουσαν ἀεὶ καὶ διολισθάνουσαν;

ΔΟΥΚ. 'Ορῶ νῦν μόγις. ἀλλὰ τί οὐχὶ καὶ ταύτας ἄγεις, ὡς πλῆρες γένοιτο καὶ ἐντελὲς τὸ συνέδριον, τὴν 'Δλήθειαν δέ γε καὶ ξυνήγορον ἀναβιβάσασθαι πρὸς τὴν 25 δίκην βούλομαι.

ΦΙΑ. Νη Δί', απολουθήσατε καὶ ύμεῖς οὐ χαλε-

2. τῶν λόγων ,Systeme'.

3. $\mu\dot{\eta} - \dot{\eta}\gamma\dot{\delta}\varrho \, \epsilon v\, \sigma \epsilon$ der Indicativ, weil der Gegenstand der Besorgniss eine vergangene Handlung ist. S. zu c. 5.

15. ως αν — πάντα εἴη. Die Verwirklichung der Absicht ist an eine Bedingung gebunden, daher ἄν.

S. zu c. 17.

16. 11. η ξω γ ὰ ο ὑ μ ῖ ν ἐ κ δ ικά σ α σ α Dativ, wie Charon c. 24 ηξω δε σοι μετ' ὀλίγον καὶ αὐτός. Τοχ. c. 51. νῦν σοι ηκω παρὰ τῶν Μαστείρας ἀδελφῶν.

16. $\dot{\eta}$ $\delta \dot{\epsilon} \pi \varrho o \eta \gamma o v \mu \dot{\epsilon} v \eta \Pi \alpha \iota - \delta \varepsilon \iota \alpha$ weil die Bildung jene Tugenden im Gefolge hat.

17. ἀμυδρὰ — καὶ ἀσαφής weil die Wahrheit schwer zu erkennen ist.

19. ^γντινα καὶ λέγεις. S. zu Nigr. c. 2.

24. ἀναβιβάσασθαι sowohl von der Bühne, als vom Gericht häufig.

πὸν γάρ τινα δικάσαι δίκην, καὶ ταῦτα περὶ τῶν ἡμετέρουν ἐσομένην.

17. ΑΛΗΘΕΙΑ. ᾿Απιτε ὑμεῖς ἐγὼ γὰο οὐδὲν δέομαι ἀπούειν ἃ πάλαι οἶδα ὁποῖά ἐστιν.

ΦΙΑ. 'Αλλ' ἡμῖν, ὧ 'Αλήθεια, ἐν δέοντι συνδικάζοις 5 ἄν, ὡς καὶ καταμηνύοις ἕκαστα.

ΑΛΗΘ. Οὐκοῦν ἐπάγωμαι καὶ τὼ θεραπαινιδίω τούτω εὐνοϊκωτάτω μοι όντε:

ΦΙΛ. Καὶ μάλα δπόσας ὰν ἐθέλης.

ΑΛΗΘ. Έπεσθον, ὧ Ἐλευθερία καὶ Παδδησία, 10 μεθ' ἡμῶν, τὸν δείλαιον τουτονὶ ἀνθρωπίσκον, ἐραστὴν ἡμέτερον ὄντα, κινδυνεύοντα ἐπ' οὐδεμιῷ προφάσει δικαίᾳ, ἀν γε σῶσαι δυνηθῶμεν σὰ δ', ὧ Έλεγχε, αὐτοῦ περίμενε.

ΔΟΥΚ. Μηδαμῶς, ὧ δέσποινα, ἡκέτω δὲ καὶ οὖ- 15 τος, [εἰ καὶ τις ἄλλος]· οὐ γὰρ τοῖς τυχοῦσι θηρίοις προσπολεμῆσαι δεήσει με, ἀλλ' ἀλαζόσιν ἀνθρώποις καὶ δυσελέγκτοις, ἀεί τινας ἀποφυγὰς εύρισκομένοις, ὥστε ἀναγκαῖος ὁ Ἔλεγχος.

ΦΙΑ. 'Αναγκαιότατος μέν οὖν' ἄμεινον δέ, εἰ καὶ 20 τὴν Απόδειξιν παραλάβοις.

ΑΛΗΘ. Έπεσθε πάντες, ἐπείπες ἀναγκαιότατοι δοκεῖτε πρὸς τὴν δίκην.

18. ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ. 'Ορᾶς; προσεταιρίζεται καθ' ήμῶν, ὧ Φιλοσοφία, τὴν 'Αλήθειαν.

ΦΙΛ. Εἶτα δέδιτε, ὧ Πλάτων καὶ Χούσιππε καὶ Αριστότελες, μή τι ψεύσηται ὑπὲο αὐτοῦ Αλήθεια οὖσα;

17. 1. εν δεοντι zur rechten Zeit. S. Soph. Antig. 356 δδ' εκ δόμων ἄψοδος εὶς δέον περῷ.

11. τὸν δείλαιον — ἄν γε σῶσαι δυνηθῶμεν ,ob wir wohl könnten elliptisch wie im Deutschen ohne den dem Gedanken vorschwebenden Satz, ,um zu versuchen.

16. τοῖς τυχοῦσι ,den ersten besten', wie Icarom. c. 16. ἔοικε γὰφ οὐ τὴν τυχοῦσαν τεφ-

πωλήν σοι παρεσχήσθαι. Fugit c, 19. δπόταν ὑπὸ τῆς τυχούσης αἰτίας ἐπιζέση — αὐτοῖς ἡ χολή und oft.

16. 3η ρίοις unvernünftiger, dummer Mensch, schon bei Aristophanes nicht selten. Ritter 273. Wolken 184.

19. "Ελεγχος die personifizirte Prüfung, Untersuchung.

18. 26. $\varepsilon i \tau \alpha$ wie c. 14.

ΠΔΑΤ. Ου τουτο, αλλα δεινώς πανουογός έστι

καὶ κολακικός, ώστε παραπείσει αὐτήν.

ΦΙΛ. Θαρφεῖτε οὐδὲν μὰ γένηται ἄδικον, Δικαιοσύνης ταύτη συμπαρούσης. ἀνίωμεν οὖν. 19. ἀλλ' εἰπέ 19 5 μοι σύ, τί σοι τοὖνομα;

ΔΟΥΚ. Ἐμοὶ Παζόησιάδης 'Αληθίωνος τοῦ Ελεγ-

ξιαλέους.

ΦΙΛ. Πατρίς δέ;

ΑΟΥΚ. Σύοος, ὧ Φιλοσοφία, τῶν Ἐπευφρατιδίων. 10 ἀλλὰ τί τοῦτο; καὶ γὰρ τούτων τινὰς οἶδα τῶν ἀντιδίκων οὐχ ἦττον ἐμοῦ βαρβάρους τὸ γένος, ὁ τρόπος δὲ καὶ ἡ παιδεία οὐ κατὰ Σολέας ἢ Κυπρίους ἢ Βαβυλωνίους ἢ Σταγειρίτας καίτοι πρός γε σὲ οὐδὲν ἂν ἐλάττων γένοιτο, οὐδ' εἰ τὴν φωνὴν βάρβαρος εἰη τις, εἰπερ 15 ἡ γνώμη ὀρθὴ καὶ δικαία φαίνοιτο οὖσα.

20. ΦΙΛ. Εὐ λέγεις άλλως γοῦν τοῦτο ἡρόμην. ἡ

τέχνη δέ σοι τίς; άξιον γὰς ἐπίστασθαι τοῦτό γε.

ΔΟΥΚ. Μισαλαζών εἰμι καὶ μισογόης καὶ μισοψευδης καὶ μισότυφος καὶ μισῶ πᾶν τὸ τοιουτῶδες [εἰδος] 20 τῶν μιαρῶν ἀνθρώπων πάνυ δὲ πολλοί εἰσιν, ὡς οἶσθα.

ΦΙΛ. Ἡράκλεις, πολυμισῆ τινα μέτει τὴν τέχνην.
ΛΟΥΚ. Εὐ λέγεις ὁρᾶς γοῦν ὁπόσοις ἀπεχθάνομαι καὶ ὡς κινδυνεύω δι' αὐτήν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὴν
ἐναντίαν αὐτῆ πάνυ ἀκριβῶς οἶδα, λέγω δὲ τὴν ἀπὸ τοῦ
25 φίλο τὴν ἀρχὴν ἔχουσαν φιλαλήθης τε γὰρ καὶ φιλόκαλος καὶ φιλαπλοϊκὸς καὶ ὅσα τῷ φιλεῖσθαι ξυγγενῆ

19. 4. ἀλλ' εἰπε μοι σύ. Mit diesen Worten beginnt die Gerichtsverhandlung.

6. τοῦ Ἐλεγξιαλέους d. i. der seinen Ruhm im Erforschen (der Wahrheit) findet.

9. $\Sigma \dot{v} \varrho o \varsigma$. Lucians Vaterstadt ist Samosata, Hauptstadt der Syrischen Provinz Kommagene.

11. ὁ τρόπος δὲ καὶ ἡ παιδεία... d. i. deren Bildung aber keinesweges ihre Herkunft verrieth. κατά wie c. 3. Aus Soloi in Cilicien stammte Chrysippus, aus Cittium auf Cypern Zeno, der Stifter der stoischen Schule, aus Stageira in Macedonien Aristoteles. Den Beinamen Βαβυλώνιος hatte der Stoiker Diogenes, der zu Seleucia am Tigris geboren war.

20. 21. $\ddot{\alpha} \lambda \lambda \omega \varsigma = temere.$ vgl. Dial. deor. 20 c. 3. $\ddot{\alpha} \lambda \lambda \omega \varsigma$

ήρομην.

πλην άλλ' όλίγοι πάνυ ταύτης ἄξιοι τῆς τέχνης, οἱ δὲ ὑπὸ τῆ ἐναντία ταττόμενοι καὶ τῷ μίσει οἰκειότεροι πεντακισμύριοι. κινδυνεύω τοιγαροῦν τὶν μὲν ὑπ' ἀργίας ἀπομαθεῖν ἤδη, τὴν δὲ πάνυ ἡπριβωκέναι.

ΦΙΔ. Καὶ μὴν οἰκ ἐχοῆν τοῦ γὰο αὐτοῦ καὶ τάδε, 5 φασί, καὶ τάδε · ώστε μὰ διαίρει τὼ τέχνα · μία γάο ἐστον

δύ είναι δοκούσαι.

ΔΟΥΚ. 'Αμεινον σὰ ταῦτα οἶσθα, ὧ Φιλοσοφία.
τὸ μέντοι ἐμὸν τοιοῦτόν ἐστιν, οἶον τοὺς μὲν πονηροὺς
μισεῖν, ἐπαινεῖν δὲ τοὺς χρηστοὺς καὶ φιλεῖν.

21. ΦΙΛ. "Αγε δή, πάρεσμεν γὰρ ἔνθα ἐχρῆν ἐνταῦθά που ἐν τῷ προνάψ τῆς Πολιάδος δικάσωμεν. ἡ ἰέρεια, διάθες ἡμῖν τὰ βάθρα, ἡμεῖς δὲ ἐν τοσούτψ προσκυνή-

σωμεν τῆ θεῷ.

ΔΟΥΚ. ΤΩ Πολιάς, ελθέ μοι κατα ταν ἀλαζόνων 15 σύμμαχος ἀναμνησθεῖσα ὁπόσα ἐπιορκούντων ὁσημέραι ἀκούεις αὐτῶν καὶ ἃ πράττουσι δέ, μόνη ὁρῷς ἄτε δὶ ἐπίσκοπος οὖσα. νῦν καιρὸς ἀμύνασθαι αὐτούς. ἐμὲ δ΄ ἤν που κρατούμενον ἴδης καὶ πλείους ὧσιν αὶ μέλαιναι, σὺ προσθεῖσα τὴν σαυτῆς σῶζέ με.

22. ΦΙΛ. Εἶεν· ἡμεῖς μὲν ὑμῖν καὶ δὴ καθήμεθα ἔτοιμοι ἀκούειν τῶν λόγων, ὑμεῖς δὲ προελόμενοί τινα ἐξ ἀπάντων, ὅστις ἄριστα κατηγορήσειν δοκεῖ, ξυνείρετε τὴν κατηγορίαν καὶ διελέγχετε· πάντας γὰρ ἅμα λέγειν

1. οί δ εύπο τ ἢ εναντία ταττόμενοι die unter der Fahne der Gegnerin d. i. des Hassenswürdigen stehn. Ebenso Jupp. Confutat. c. 7. ὑπὸ ταῖς αὐταῖς δεσποίναις ταιτομένους.

3. τοιγαφοῦν an zweiter Stelle, wie Rhet. praec. c. 12; sonst fast durchgängig zu Anfang des Satzes. S. Deor. concil. c. 9. 12. Cynic. c. 17. 18. Apolog. c. 6. Bis Accus. c. 2. c. 25.

21. 12. τῆς Πολιάδος Beinamen der Athene als Beschützerin

der Stadt.

12. ἡ ἱ ἐ ρ ε ι α statt des Vokativs. 17. καὶ ἃπράττουσι δ ε. καὶ — δὲ hervorhebend wie *et vero*.

17. $\ddot{\alpha} \tau \varepsilon \delta \dot{\eta} - o \tilde{v} \sigma \alpha$. S. zu Icarom, c. 3.

19. α ἱ μ ελαιναι die schwarzen (oder durchbohrten) verurtheilenden Stimmsteinehen. πλείους um eins mehr. So entscheidet Athene in den Eumeniden des Aeschylus zu Gunsten des Orestes.

22. 21. $z\alpha i \delta \eta$ wie Rhet. praccept. c. 26.

ἀμήχανον. σὰ δέ, $\mathring{\omega}$ Παζόησιάδη, ἀπολογήση τὸ μετὰ τοῦτο.

ΧΡΥΣΙΠΠΟΣ. Τίς οὖν ὁ ἐπιτηδειότατος ἐξ ἡμῶν ἂν γένοιτο πρὸς τὴν δίκην; σὰ ὦ Πλάτων. ἡ τε γὰρ μεγα5 λόνοια θαυμαστὴ καὶ ἡ καλλιφωνία δεινῶς Αττικὴ καὶ τὸ κεχαρισμένον καὶ πειθοῦς μεστὸν ἡ τε ξύνεσις καὶ τὸ ἀκριβὲς καὶ τὸ ἐπαγωγὸν ἐν καιρῷ τῶν ἐποδείξεων, πάντα ταῦτά σοι άθρόα πρόσεστιν ι ώστε τὴν προηγορίαν δέχου καὶ ὑπὲρ ἀπάντων εἰπὲ τὰ εἰκότα. νῦν ἀναμνή10 σθητι πάντων ἐκείνων καὶ ξυμφόρει ἐς τὸ αὐτό, εἴ τὶ σοι πρὸς Γοργίαν ἢ Πῶλον ἢ Ἰππίαν ἢ Πρόδικον εἴρηται δεινότερος οὖτος. ἐπίπαττε οὖν καὶ τῆς εἰρωνείας καὶ τὰ κομψὰ ἐκεῖνα καὶ συνεχῆ ἐρώτα. κάν σοι δοκῆ, κἀκεῖνό που παράβυσον, ὡς ὁ μέγας ἐν οὐρανῷ Ζεὺς
15 πτηνὸν ἄρμα ἐλαύνων ἀγανακτήσειεν άν, εἰ μὴ οὖτος ὑπόσχοι τὴν δίκην.

23. ΠΛΑΤ. Μηδαμῶς, ἀλλά τινα τῶν σφοδροτέρων 23 προχειρισώμεθα, Διογένην τοῦτον ἢ Αντισθένην ἢ Κρά-

1. τὸ μετὰ τοῦτο wie Rhet. praec. c. 1. Vgl. τὸ νῦν, τὸ ἀπὸ τούτου, τὸ ἐπὶ τούτοις, ἐπὶ τούτω.

4. ἢτεγὰο μεγαλόνοια καλλιφωνία— τὸ κεχαοισμένον καὶ πειθοῦς μεστὸν ἢτε σύνεσις καὶ τὸ ἀχοιβές. Aehnliche Verbindung von Substantiven und substant. Adjectiven Rhet. praec. c. 9.

11. Γοργίαν aus Leontini, der berühmte Sophist, gegen den der Platonische Dialog gleichen Namens.

11. Hãhov aus Agrigent, ein Schüler des Gorgias, welchen Plato im Phädrus wegen zu grosser Künstlichkeit in der Rede tadelt (267 B.).

11. Τππ (αν Sophist aus Elis. Cic. de orat. III. c. 32 § 127. Eleus Hippias, cum Olympiam venisset, gloriatus est cuncta paene audiente Graecia, nihil esse ulla in arte rerum omnium, quod ipse nesciret.

6. εΠρόδικον Sophist aus

Ceos. Von 1hm die berühmte Allegorie von Herkules am Scheidewege. Xenoph. Memor. II. 1. 21.

12. $\delta \varepsilon \iota \nu \acute{o} \tau \varepsilon \varrho o \varsigma$ mit Bezug auf den unmittelbar vorhergehenden Prodikus, welcher den Beinamen \acute{o} $\delta \varepsilon \iota \nu \acute{o} \varsigma$ hatte.

13. τὰ πομψὰ ἔπεῖνα παὶ συνεχῆ ἔρώτα. Die witzige Feinheit und Bündigkeit in Frage und Antwort war es vorzüglich, wodurch der Platonische Dialog sich auszeichnete.

14. ὡς ὁ μέγας ἐν οὐρανῷ Ζεὺς — ἀγαναπτήσειεν ἄν. S. zu Rhetor. praec. c. 26.

23. 18. Διογένην der bekannte Cyniker.

18. ἀντισθένην aus Athen, Schüler des Sokrates, Stifter der evnischen Schule.

18. Κοάτητα aus Theben, Schüler des Cynikers Diogenes.

τητα η καὶ σέ, ὧ Χούσιππε· οὐ γὰο δη κάλλους ἐν τῷ παρόντι καὶ δεινότητος συγγραφικής ὁ καιρός, άλλά τινος έλεγκτικής καὶ δικανικής παρασκευής όήτωρ δὲ δ Παζόησιάδης έστίν.

ΔΙΟΓ. 'Δλλ' έγω αὐτοῦ κατηγορήσω καὶ γὰρ οὐδέ 5 πάνυ μαιρών οίομαι των λόγων δείσθαι. καὶ άλλως δὲ ύπερ απαντας υβρισμαι δύ δβολών πρώην αποκεκηρυγμένος.

ΠΛΑΤ. Ο Διογένης, ὦ Φιλοσοφία, ἐρεῖ τὸν λόγον ύπεο απάντων. μέμνησο δέ, ὧ γενναῖε, μὴ τὰ σεαυτοῦ μόνον ποεσβεύειν εν τη κατηγορία, τὰ κοινὰ δε δραν 10 εί γάρ τι καὶ πρὸς ἀλλήλους διαφερόμεθα ἐν τοῖς λόγοις, σὺ δὲ τοῦτο μὲν μὴ ἐξέταζε, μηδ' ὅστις ἐστὶν ὁ ἀληθέστερος νῦν λέγε, όλως δὲ ὑπὲρ φιλοσοφίας αὐτῆς άγανάκτει περιυβρισμένης καὶ κακῶς ἀκουούσης ἐν τοῖς Παρδησιάδου λόγοις, καὶ τὰς προαιρέσεις ἀφείς, ἐν αξς διαλ- 15 λάττομεν, δ κοινον άπαντες έχομεν, τοῦτο ίπερμάχει. σὲ δὴ μόνον, ὁρᾶς, προεστησάμεθα καὶ ἐν σοὶ τὰ πάντων ημών νῦν κινδυνεύεται, η σεμνότατα δόξαι η τοιαῦτα πιστευθήναι οξα οξτος απέφηνεν.

24. ΔΙΟΓ. Θαβρείτε, οὐδεν ελλείψομεν, ὑπερ ἀπάν- 20 24 των έρω. κὰν ἡ Φιλοσοφία δὲ πρὸς τοὺς λόγους ἐπικλασθείσα - φύσει γὰς ἡμερος καὶ πρᾶός ἐστιν - ἀφείναι διαβουλεύηται αὐτόν, άλλ' οὐ τὰμὰ ἐνδεήσει δείξω γὰρ αὐτῶ ὅτι μὴ μάτην ξυλοφοροῦμεν.

1. & Χρύσιππε. S. zu c. 1. 6. ἄλλως ohnehin, überdiess.

7. ὑπὲρ ἄπαντας ὕβοισμαι. S. zu Rhet. praec. c. 9.

7. ποψην in dem Dialoge βίων πρᾶσις (Philosophen - Versteigerung). S. die Einleitung zum Fischer und c. 4.

9. μέμνησο — μὴ τὰ σεαυτοῦ μόνον πρεσβεύειν. Sinn:

Sei kein Egoist.

13. σὺ δὲ τοῦτο μὲν μὴ ἔξέταζε. δέ im Nachsatz nach hypothetischen Sätzen schon bei den Tragikern, Plato und Xenophon.

Vgl. αλλα im Nachsatze eines hypothet. Vordersatzes c. 24. xav n φιλοσοφία - ἀφείναι διαβουλεύηται αὐτόν, ἀλλ' οὐ τὰμὰ ἐνδεήσει.

14. κακῶς ἀκουούσης wie male audire.

προαιρέσεις wörtlich 15. praecepta.

24. 21. καν — δέ ja wenn. Ueber καὶ — δέ s. zu de hist. cscr.

23. ἀλλά s. zu c. 23. σὺ δὲ τοῦτο - μη εξέταζε.

24. ξυλοφορούμεν. S. zuc. 1.

ΦΙΛ. Τοῦτο μὲν μηδαμῶς, ἀλλὰ τῷ λόγῳ μᾶλλον — [ἄριστον γάρ] — ἤπερ τῷ ξύλῳ. μὴ μέλλε δ' οὖν. ἤδη γὰρ ἐγκέχυται τὸ ὕδωρ καὶ πρὸς σὲ τὸ δικαστήριον ἀποβλέπει.

5 ΔΟΥΚ. Οἱ λοιποὶ ναθιζέσθωσαν, ὧ Φιλοσοφία, καὶ ψηφοφορείτωσαν μεθ' ὑμῶν, Διογένης δὲ νατηγο-

φείτω μόνος.

10

ΦΙΔ. Οὐ δέδιας οὖν μή σου καταψηφίσωνται;

ΔΟΥΚ. Οὐδαμῶς πλείοσι γοῦν κρατῆσαι βούλομαι. ΦΙΔ. Γενναῖά σου ταῦτα καθίσατε δ' οὖν. σὰ δ',

ω Διόγενες, λέγε.

25. ΔΙΟΓ. Οξοι μεν ήμεις άνδρες έγενόμεθα παρά 25 τὸν βίον, ὦ Φιλοσοφία, πάνυ ἀκριβῶς οἶσθα καὶ οὐδέν 15 γόραν τοῦτον καὶ Πλάτωνα καὶ Αριστοτέλην καὶ Χρύσιππον καὶ τοὺς ἄλλους τίς οὐκ οἶδεν ὅσα ές τὸν βίον καλά ἐσεκομίσαντο; ἃ δὲ τοιούτους ὅντας ἡμᾶς ὁ τρισκατάρατος οὖτος Παβρησιάδης ὕβρικεν, ἤδη ἐρῶ ρήτωρ γάρ τις, ώς φησιν, ών, απολιπών τὰ δικαστήρια καὶ τὰς 20 εν εκείνοις εύδοκιμήσεις, δπόσον ή δεινότητος ή άκμης ἐπεπόριστο ἐν τοῖς λόγοις, τοῦτο πῶν ἐφ' ἡμᾶς συσκευασάμενος οὐ παύεται μεν άγορεύων κακῶς, γόητας καὶ άπατεώνας άποιαλών, τὰ πλήθη δὲ άναπείθων καταγελαν ήμων και καταφοριείν ώς τὸ μηδέν όντων μαλλον 25 δε καὶ μισείσθαι πρὸς τῶν πολλῶν ήδη πεποίηκεν αὐτούς τε ήμᾶς καὶ σὲ τὴν Φιλοσοφίαν, φληνάφους καὶ λήρους άποκαλών τὰ σά, καὶ τὰ σπουδαιότατα ὧν ἡμᾶς

3. ἐγκέχυται τὸ ὕδως. S. zu de hist. escr. c. 28. und de merced. conduct. c. 35. πρὸς ὕδωρ μεμε-

τρημένον λέγειν.

9: πλείοσι — κοατῆσαι βούλομαι näml. ψήφοις wiec. 39. ταῖς πάσαις κρατεῖς: Sinn: Je mehr Stimmende, mit desto mehr Stimmen siege ich; so gewiss bin ich meiner Sache. Etwas prahlerisch im Vergleich mit c. 21.

Sommerbrodt, Lucian III. 2. Aufl.

25.12. παράτονβίον, während'. S. zu Nigr. c. 9.

18. δήτωο γάο τις bis Ende c. 25. Wichtig für die Lebensgeschichte Lucians.

24. ὡς τὸ μηδ ἐν ὄντων. τὸ μηδὲν und μηδὲν εἶναι nichts werth sein; wie de mercede cond. c. 16. οἰατείοεις σεαυτόν, ὡς τὸ μη-δὲν ὤν. Soph. Ajax 1275. τὸν Εκτο-

έπαίδευσας έπὶ χλευασμῷ διεξιών, ώστε αὐτὸν μεν κροτεῖσθαι καὶ ἐπαινεῖσθαι πρὸς τῶν θεατῶν, ἡμᾶς δὲ ὑβρίζεσθαι. φύσει γὰρ τοιοῦτόν ἐστιν ὁ πολὺς λεώς χαίρουσι τοῖς ἀποσκώπτουσι καὶ λοιδορουμένοις, καὶ μάλισθ' όταν τὰ σεμνότατα εἶναι δοκοῦντα διασύρηται, ώσπερ 5 άμέλει καὶ πάλαι έχαιρον Αριστοφάνει καὶ Εύπόλιδι Σωκράτην τουτονὶ ἐπὶ χλευασία παράγουσιν ἐπὶ τὴν σκηνὴν καὶ κωμωδούσιν άλλοκότους τινάς περί αὐτοῦ κωμωδίας. καίτοι έκεῖνοι μεν καθ' ένὸς ἀνδρὸς ἐτόλμων τοιαῦτα καὶ έν Διονύσου, έφειμένον αύτὸ δρᾶν, καὶ τὸ σκῶμμα μέ- 10 ρος εδόπει τῆς έορτῆς, καὶ ὁ θεὸς ἴσως χαίρει φιλόγελώς 26 τις ών. 26. ὁ δὲ τοὺς ἀρίστους συγκαλῶν, ἐκ πολλοῦ φροντίσας καὶ παρασκευασάμενος καὶ βλασφημίας τινάς ές παχύ βιβλίον έγγράψας μεγάλη τη φωνή [δι]αγορεύει κακῶς Πλάτωνα, Πυθαγόραν, Αριστοτέλην, Χρύσιππον 15 έκεῖνον, ἐμὲ καὶ ὅλως ἄπαντας οὖτε ἑορτῆς ἐπούσης οὖτε ίδία τι πρός ημών παθών είχε γαρ άν τινα συγγνώμην αὐτῷ τὸ πρᾶγμα, εἰ ἀμυνόμενος, ἀλλὰ μὴ ἄρχων αὐτὸ έδρασεν, καὶ τὸ πάντων δεινότατον, ὅτι ταῦτα ποιῶν καὶ τὸ σὸν ὄνομα, ὧ Φιλοσοφία, ὑποδύεται καὶ ὑπελ-20

οα τὸ μηδὲν εἶναι — νομίζετε und oft bei den Tragikern.

ξπὶ χλευασμῷ wie bald darauf ἐπὶ χλευασίᾳ, ἐπὶ drückt die Absicht aus.

6. ἀμέλει wörtl, sei unbesorgt, daher gewiss, sehr oft bei Lucian. Vgl. zu Nigr. c. 26.

Εὐπόλιδι. Horat. Sat. I.
 1. Eupolis atque Cratinus Aristophanesque poetae, die Häupter der alten griechischen Komödie.

6. Σωνράτην— ξπλχλευασία παράγουσιν Aristophanes in den Wolken.

8. zωμφδοῦσιν — zωμφδίας Komödien dichten, selten.

10. $\xi \nu \triangle \iota \circ \nu \dot{\upsilon} \sigma \circ \nu$ erklärt durch c. 26. $\circ \dot{\upsilon} \tau \varepsilon \varepsilon \circ \varrho \tau \tilde{\eta} \varsigma \varepsilon \pi \circ \dot{\upsilon} \sigma \eta \varsigma$.

10. εφειμένον wie δέον c. 33,

ξξόν u. a.

26. 14. μεγάλη τῆ φωνῆ. S. zu c. 1.

14. $[\delta \iota]\alpha \gamma o \varrho \varepsilon \dot{\nu} \varepsilon \iota \varkappa \alpha \varkappa \tilde{\omega} \varsigma$. Vorher und auch c. 37 stets $\dot{\alpha} \gamma o - \varrho \varepsilon \dot{\nu} \varepsilon \iota \nu$.

18. χαὶ τὸ πάντων δεινό τατον, ὅτι wie c. 35. Menipp. c. 4. καὶ τὸ πάντων ἀτοπώτατον, ὅτι und oft: abgekürztes Satzgefüge, dessen völlständige Form s. zu Nigr. c. 4.

20. ὑποδύεται καὶ ὑπελ-θών die Ausdrücke sind von der Maske und Larve entlehnt. Vgl. c. 33. und Apolog. c. 2. ἦν μὲν οὖν κατ' ἀξίαν ὑποδὺς τὸ σὸν πρόσωπον ὑποκρίνωμαι, εὖ ἀν ἡμῖν ἔχοι, wo ebenfalls das Verbum ohne die Präposition ὑπὸ steht.

θών τὸν Διάλογον ημέτερον οἰκεῖον όντα τούτω ξυναγωνιστή καὶ ὑποκριτή χρήται καθ' ἡμάν, ἔτι καὶ Μένιππον αναπείσας εταίρον ήμων ανδρα ξυγκωμωδείν αυτώ τὰ πολλά, δς μόνος οὐ πάρεστιν οὐδὲ κατηγορεί μεθ 5 ήμῶν, προδούς τὸ κοινόν. 27: ἀνθ' ὧν ἁπάντων ἄξιόν 27 ἐστιν ὑποσχεῖν αὐτὸν τὴν δίκην. ἢ τί γὰρ ἄν εἰπεῖν έχοι τὰ σεμνότατα διασύρας έπὶ τοσούτων μαρτύρων; χρήσιμον γοῦν καὶ πρὸς ἐκείνους τὸ τοιοῦτον, εἰ θεάσαιντο αὐτὸν πολασθέντα, ώς μηδὲ άλλος τις ἔτι πατα-10 φρονοίη φιλοσοφίας επεὶ τό γε την ήσυχίαν άγειν καὶ ύβριζόμενον ανέχεσθαι ου μετριότητος, αλλ' ανανδρίας καὶ εὐηθείας εἰκότως ὰν νομίζοιτο, τὰ γὰρ τελευταΐα τίνι φορητά; δς καθάπες τὰ ἀνδράποδα παραγαγών ήμας έπι τὸ πωλητήριον και κήρυκα έπιστήσας απημ-15 πόλησεν, ως φασι, τους μεν επί πολλώ, ενίους δε μνάς Αττικής, εμε δ' δ παμπονηρότατος ούτος δύ' δβολών: οί παρόντες δ' έγέλων. ανθ' ων γε αυτοί τε ανεληλύθα-

28. ΑΝΑΒΙΟΥΝΤΕΣ. Ευ γε, ω Διόγενες. υπέρ 28

μεν άγανακτήσαντες καὶ σὲ άξιοῦμεν τιμωρήσειν ήμῖν τὰ

άπάντων καλώς δπόσα έχρην [άπαντα] είρηκας.

ΦΙΛ. Παύσασθε ἐπαινοῦντες ἐγχει τῷ ἀπολογουμένω. σὺ δέ, ὧ Παρδησιάδη, λέγε ήδη ἐν τῷ μέρει σοὶ γὰο τὸ νῦν δεῖ. μὴ μέλλε οὖν.

29. ΠΑΡΡ. Οὐ πάντα μου, ὦ Φιλοσοφία, κατηγόρησε 29

1. τὸν Διάλογον ἡμέτερον ολχεῖον ὄντα insofern die Philosophen, namentlich Plato, dieser Darstellungsform gern sich bedienten.

Μένιππον Schüler des Cynikers Diogenes, S. die Einlei-

tung zum Icaromenippus.

25

έσχατα ύβρισμένοις.

27. 5. αξιόν ξστιν ύποσγεῖν αὐτὸν τὴν δίκην, gewöhnlicher ist die persönliche Construction.

6. ἦτίγὰς ἆνεὶπεῖν ἔχοι, Oder sollte das zweifelhaft sein?

Gewiss nicht. Denn was ... Vgl. c. 37. η τι γάρ αν είπειν έχοιμι und de morte Peregrini c. 8. \$\hat{\eta} \tale t γὰο ἄλλο — χρη ποιεῖν; de dipsad. c. 1. η πως γῶρ αν οἰκοῖτο ανήμερος οὕτω; adv. indoct. c. 1 η πόθεν γάρ.

13. δς χαθάπερτὰἀνδράποδα παραγαγών. S. die Ein-

leitung.

28. 22. ἔγχει τῷ ἀπολο-γουμένῳ. S. zu de hist. cscr. c. 28· 23. $\tilde{\epsilon} v \tau \tilde{\omega} \mu \tilde{\epsilon} \rho \epsilon \iota$. S. zu de hist. cscr. c. 1. Nigr. c. 3.

24. το ν ν ν. S. zu Rhet, praec.

Διογένης, άλλὰ τὰ πλείω καὶ ὅσα ἦν χαλεπώτερα οὐκ οἶδ' ὅ τι παθών παρέλιπεν. ἐγὼ δὲ τοσούτου δέω ἔξαρνος γενέσθαι ώς οὐκ εἶπον αὐτά, ἢ ἀπολογίαν τινὰ μεμελετημώς αφίχθαι, ώστε καὶ εί τινα ή ούτος απεσιώπησεν η αυτός έγω μη πρότερον έφθασα είρημώς νύν προσ- 5 θήσειν μοι δοχώ· ούτω γὰς ὰν μάθοις, οίστινας ἀπεκήρυττον καὶ κακῶς ἡγόρευον άλαζόνας καὶ γόητας ἀποκαλών καί μοι μόνον τοῦτο παραφυλάττετε, εὶ άληθη περί αὐτῶν ἐρῶ. εἰ δέ τι βλάσφημον ἢ τραχὺ φαίνοιτο έχων ὁ λόγος, οὐ τὸν διελέγχοντα ἐμέ, ἀλλ' ἐκείνους ἄν, 10 οίμαι, δικαιότερον αλτιάσαισθε τούς τοιαύτα ποιούντας. έγω γαρ έπειδη τάχιστα ξυνείδον όπόσα τοις όητορεύουσι τὰ δυσγερη ἀναγκαῖον προσεῖναι, ἀπάτην καὶ ψεῦδος καὶ θρασύτητα καὶ βοὴν καὶ ώθισμοὺς καὶ μυρία άλλα, ταῦτα μέν, ώσπες εἰκὸς ἦν, ἀπέφυγον, ἐπὶ δὲ τὰ σά, ὧ 15 Φιλοσοφία, καλά δρμήσας ήξίουν δπόσον έτι μοι λοιπον τοῦ βίου καθάπερ ἐκ ζάλης καὶ κλύδωνος ἐς εὐδιόν τινα λιμένα σπεύσας ύπὸ σοὶ σκεπόμενος καταβιώναι.

30 30. κάπειδη μόνον παρέκυψα ές τὰ ὑμέτερα, σὲ μέν, ὥσπερ ἀναγκαῖον ην, καὶ τούσδε ἄπαντας ἐθαύμαζον ἀρίστου 20 βίου νομοθέτας ὄντας καὶ τοῖς ἐπ αὐτὸν ἐπειγομένοις χεῖρα ὀρέγοντας, τὰ κάλλιστα καὶ ξυμφορώτατα παραινοῦντας, εἴ τις μὴ παραβαίνοι αὐτὰ μηδὲ διολισθάνοι, ἀλλὰ ἀτενὲς ἀποβλέπων ἐς τοὺς κανόνας, οὺς προτεθείκατε, πρὸς τούτους ὁυθμίζοι καὶ ἀπευθύνοι τὸν ἑαυτοῦ 2:

c. 1. Gall. c. 6.

29. 1. $o \dot{v} \times o \dot{i} \delta$ $\dot{o} \tau \iota \pi \alpha \vartheta \dot{\omega} \nu$ ich weiss nicht warum; ähnlich $o \dot{v} \times o \dot{i} \delta$ $\dot{o} \tau \iota \mu \alpha \vartheta \dot{\omega} \nu$.

2. τοσούτου δέω (tantum abest, ut) ἔξαρνος γενέσθαι, ωστε (ut) persönliche Construct., während im Latein, die unpersönliche. S. zu Nigrin. c. 26. und de domo c. 15. έγω δὲ τοσούτου δέω ψόγον αὐτοῦ διελεύσεσθαι, ωστε καὶ τὰ ὑπ' ἐκείνου παραλελειμμένα προσθήσειν μοι δοκώ.

5. $\pi \rho \acute{\alpha} \tau \epsilon \rho \circ \nu \ \acute{\epsilon} \phi \vartheta \alpha \sigma \alpha \epsilon \ell \rho \eta - \kappa \acute{\omega} \varsigma$. $\pi \rho \acute{\alpha} \tau \epsilon \rho \circ \nu$ pleonastisch bei $\phi \vartheta \acute{\alpha} \nu \epsilon \iota \nu$ wie schon bei Herod. VI. c. 91.

5. $\pi \rho \circ \sigma \vartheta \dot{\eta} \sigma \varepsilon \iota \nu \mu \circ \iota \delta \circ \varkappa \tilde{\omega}$, wie c. 39. Ich glaube, dass ich — werde d. i. ich will. S. zu Rhet. praec. c. 8.

6. ἀπεκήρυττον in dem Dialoge βίων πρὰσις.

30. 24. ἀτενὲς ἀποβλέπων ἐς τοὺς κανόνας. Ebenso Icaromenip. c. 12.

βίον, ὅπεο νη Δία τῶν καθ ἡμᾶς αὐτοὺς ὁλίγοι ποιοῦσιν. 31. δρών δε πολλούς ούκ έρωτι φιλοσοφίας έχομένους, άλλα δόξης μόνον της από τοῦ πράγματος ἐφιεμένους τὰ μεν πρόχειρα ταῦτα καὶ δημόσια καὶ ὁπόσα παντὶ μιμεῖσ-5 θαι δάδιον εὖ μάλα ἐοικότας ἀγαθοῖς ἀνδράσι, τὸ γένειον λέγω καὶ τὸ βάδισμα καὶ τὴν ἀναβολήν, ἐπὶ δὲ τοῦ βίου καὶ τῶν πραγμάτων ἀντιφθεγγομένους τῷ σχήματι καὶ τάναντία ύμιν έπιτηδεύοντας και διαφθείροντας το άξίωμα τῆς ὑποσχέσεως, ήγανάντουν, καὶ τὸ πρᾶγμα ὅμοιον 10 εδόπει μοι παθάπερ αν εί τις υποκριτής τραγφδίας μαλθακός αυτός ών καὶ γυναικεῖος Αχιλλέα ἡ Θησέα ἡ καὶ τὸν Ἡρακλέα ὑποκρίνοιτο αὐτὸν μήτε βαδίζων μήτε βοῶν ήρωϊκόν, άλλὰ θουπτόμενος ύπὸ τηλικούτω προσωπείω, ον ουδ' αν ή Ελένη ποτε ή Πολυξένη ανάσχοιντο πέρα 15 τοῦ μετρίου αὐταῖς προσεοικότα, οὐχ ὅπως ὁ Ἡρακλῆς ὁ καλλίνικος άλλά μοι δοκεί τάχιστ' αν επιτρίψαι τώ δοπάλω παίων τὸν τοιοῦτον, αὐτόν τε καὶ τὸ προσωπεῖον οίτως ατίμως κατατεθηλυμμένος πρός αυτού. 32. τοιαύτα 32 καὶ ύμᾶς πάσχοντας ὑπ ἐκείνων ὁρῶν οὐκ ἤνεγκα τὴν 20 αλσχύνην τῆς ὑποκρίσεως, ελ πίθηκοι όντες ἐτόλμησαν

1. των καθ' ήμας αὐτούς, unsre Zeitgenossen'. Anders Rhet. praec. c. 11.

31. 6. την ἀναβολήν. Bei dem auf das Aeussere gerichteten Sinn der damaligen Philosophen wurde auch auf die Art und Weise, den Mantel würdig zu tragen, besondere Sorgfalt gewendet. S. zu Rhet. praec. c. 16.

8. τὸ ἀξίωμα τῆς ὑποσχέσεως professionis dignita-tem d. i. die Würde des Philo-

sophen - Berufs.

10. καθάπερ αν εί, ohne Verb., oft, wie bei uns: wie wohl (es geschehen mag) wenn . . . Gewöhnlicher ωσπερ αν εί. S. zu de hist, cscr. c. 27.

12. μήτε βαδίζων μήτε βοῶν ἡρωϊκόν . . Stimme, Gang

und Haltung waren die wesentlichsten Hülfsmittel der antiken Schauspielkunst.

13. θουπτόμενος sich unmännlich. weibisch ge-

berden.

14. ή Πολυξένη Tochter des Priamus, welche nach einer nachhomerischen Sage zur Sühne des gefallenen Achilles an der thracischen Küste von den Griechen geopfert wird. Ovid. met. XIII. 448.

14. πέρα τοῦ μετρίου wie Rhet. praec. c. 10. S. zu de hist.

cscr. c. 7.

15. οὐχ ὅπως elliptisch, non (dicam) quomodo, geschweige denn', seltner so im zweiten Gliede, während häufig im ersten Gliede ούχ ὅπως mit folgendem ἀλλὰ καί oder all' ovdé. Wie hier pro imaήρωων προσωπεῖα περιθέσθαι ἢ τὸν ἐν Κύμη ὄνον μιμήσασθαι, δς λεοντῆν περιβαλόμενος ήξίου λέων αὐτὸς
εἶναι πρὸς ἀγνοοῦντας τοὺς Κυμαίους ὀγκώμενος μάλα
τραχὺ καὶ καταπληπτικόν, ἄχρι δή τις αὐτὸν ξένος καὶ
λέοντα ἰδὼν καὶ ὄνον πολλάκις ἤλεγξε παίων τοῖς ξύλοις. 5
δ δὲ μάλιστά μοι δεινόν, ὧ Φιλοσοφία, κατεφαίνετο,

τοῦτο ην οί γὰς ἄνθοωποι εί τινα τούτων εώρων πονηοὸν ἢ ἄσχημον ἢ ἀσελγές τι ἐπιτηδεύοντα, οὐκ ἔστιν όστις ου φιλοσοφίαν αυτήν ήτιατο και τον Χούσιππον ευθύς η Πλάτωνα η Πυθαγόραν η ότου επώνυμον αυτόν 10 ό διαμαρτάνων έκεινος έποιειτο και ού τους λόγους έμιμείτο, καὶ ἀπὸ τοῦ κακῶς βιοῦντος πονηρὰ περὶ ὑμῶν είκαζον τῶν πρὸ πολλοῦ τεθνημότων οὐ γὰρ παρὰ ζῶντας ύμας ή εξέτασις αὐτοῦ εγίγνετο, αλλ' ύμεῖς μεν έχποδών, εκείνον δε εώρων σαφως απαντες δεινά καὶ άσεμνα 15 έπιτηδεύοντα, ώστε έρήμην ήλίσκεσθε μετ' αυτού καί 33 έπὶ τὴν ὁμοίαν διαβολὴν συγκατεσπάσθε. 33, ταῦτα οὐκ ήνεγκα δρών έγωγε, άλλ' ήλεγχον αύτοὺς καὶ διέκρινον άφ' ύμων ύμεις δέ, τιμαν έπὶ τούτοις δέον, ές δικαστήοιον άγετε. οὐκοῦν ἤν τινα καὶ τῶν μεμυημένων ἰδὼν 20 έξαγορεύοντα τοῖν θεοῖν τἀπόρδητα καὶ έξορχούμενον άγανακτήσω καὶ διελέγξω, ἐμὲ τὸν άδικοῦντα ἡγήσεσθε είναι άλλ' οὐ δίκαιον, ἐπεὶ καὶ οἱ άθλοθέται μαστιγοῦν είωθασιν, τ'ν τις υποκριτής Αθηναν ή Ποσειδωνα ή τὸν

άρίσταις.
32. 1. προσωπεῖα περιθέσθαι vgl. c. 33. die Maske umschloss Vorder- und Hinterkopf. S.
zu de hist. escr. c. 23. πρόσωπον
περικείμενουν Nigrin c. 11.

ginibus c. 7. εγώ δε σε οὐδ' εκεῖνα

ήξίουν, ταῖς ἡρωΐναις παραθεωρεῖν με Πηνελόπη καὶ Αρήτη καὶ

Θεανοί, ούχ ὅπως θεῶν ταὶς

περικεί μενον. Nigrin. c. 11.
1. τὸν ἐν Κύμη ὄνον μιμήσασθαι A es op is che Fabel,
wie Lucian fugit. c. 13. ausdrücklich
sagt, in welcher jedoch die Stadt
Rumä nicht genannt wird.

13. εἴκαζον wie oben c. 12.

13. παρὰ ζῶντας ὑμᾶς wie oben c. 25. παρὰ τὸν βίον.

16. ξοή μην näml. δίκην ἡ λίσκεσθε unser: in contumaciam verurtheilt werden.

33. 19. $\delta \epsilon_{or}$, absoluter Gebrauch des Particip. bei Impersonalien. Nigr. c. 2.

21. τοῖν θεοῖν Ceres und

Proserpina.

21. εξορχούμενον austanzen d. i. durch Tanzen verrathen, wegen der mimischen Kunst des Tanzes. S. zu de saltat. c. 15.

23. α θλοθέται die Kampfrichter in den dramatischen (und musi-

Δία ύποδεδυκώς μη καλώς ύποκρίνηται μηδέ κατ' άξίαν των θεων, καὶ οὐ δή που δογίζονται αὐτοῖς ἐκεῖνοι, ὅτι τὸν περικείμενον αὐτῶν τὰ προσωπεῖα καὶ τὸ σχημα ἐνδεδυκότα ἐπέτρεψαν παίειν τοῖς μαστιγοφόροις, άλλὰ καὶ 5 ήδοιντ' αν, οἶμαι, μαστιγουμένων οἰκέτην μεν γὰρ ἢ άγγελόν τινα μη δεξιώς υποκρίνασθαι μικρον το πταίσμα, τὸν Δία δὲ ἢ τὸν Ἡρακλέα μὴ κατ' ἀξίαν ἐπιδείξασθαι τοῖς θεαταῖς ἀποτρόπαιον ὡς αἰσχρόν. 34, καὶ γὰρ αὖ καὶ 34 τόδε πάντων ατοπώτατόν έστιν, ότι τοὺς μεν λόγους ύμῶν 10 πάνυ ἀμριβοῦσιν οἱ πολλοὶ αὐτῶν, μαθάπερ δὲ ἐπὶ τούτω μόνον αναγινώσκοντες αυτούς και μελετώντες, ώς τάναντία ἐπιτηδεύοιεν, ούτω βιούσιν, δογιλώτεροι μέν τῶν κυνιδίων όντες, δειλότεροι λαγών, κολακικώτεροι δε τών πιθήκων, άσελγέστεροι δὲ τῶν όνων, άρπακτικώτεροι δὲ 15 των γαλών, φιλονεικότεροι δέ των άλεκτρυόνων. πάντα μέν γὰρ όσα φασίν, οξον χρημάτων καταφρονεῖν καὶ δόξης καὶ μόνον τὸ καλὸν οἴεσθαι ἀγαθὸν καὶ άόργητον εἶναι

τοῖς διαλέγεσθαι, καλά, ὧ θεοί, καὶ σοφὰ καὶ θανμάσια 20 λίαν ὡς ἀληθῶς. οἱ δὲ καὶ αὐτὰ ταῦτα ἐπὶ μισθῷ διδάσκουσι καὶ τοὺς πλουσίους τεθήπασι καὶ πρὸς τὸ ἀργύ-

καὶ τῶν λαμπρῶν τούτων ὑπερορᾶν καὶ ἐξ ἰσοτιμίας αὐ-

kalischen) Wettkämpfen. S. advers. indoct. c. 9.

1. ὑποδεδυχώς. S. zu c. 26.

2. ἐκεῖνοι die Götter.

3. τὸν περικεί μενον — τὰ προσωπεῖα. S. zu προσωπεῖα περιθέσθαι c. 32,

8. ἀποτρόπαιον ὡς αἰσσχρόν abominandum quam turpe; ἀποτρόπαιον ὡς ist adverbiale Verstärkung von αἰσχρόν. Vgl. Cronosol. c. 18. ἢν δέποτε — ὅπερ μὴ γένοιτο — καθαιρεθῆ, ἀποτρόπαιον οἶα πείσονται. Λehnlich mirum quantum und Ἡρά-λεις ὡς καταγέλαστον de hist. escr. c. 9. Calumn. non temere cred. 31 und oft. Ἡράκλεις ὅσαι μυ-

οιάδες de hist. cscr. c. 19. εἶδον τὸν γηγενῆ Τιτυόν Ἡοάκλεις ὅσον Μenipp. c. 14.

34. 8. καὶ γὰο αὖ καὶ. Lucian liebt dergleichen Partikelhäufungen. Icarom. c. 8. Rhet. praec. c. 21 und oft.

18. τῶν λαμποῶν τούτων Mascul., vom Glanze des Wohllebens zu verstehen, wie wir sagen; ein glänzendes Haus machen.

18. ἐξ ἰσοτιμίας αὐτοῖς διαλέγεσθαι d. i. sie (nämlich die vorhergenannten λαμπροί) ohne Unterschied des Ranges oder der äusseren Lage wie jeden Andern behandeln, erklärt durch das folgende τοὺς πλουσίους τεθήπασι. Vgl. Charon c. 18.

ριον πεχήνασιν, τοιγαρούν γέλωτα δφλισκάνουσιν ώθιζόμενοι έπὶ ταῦτα καὶ περὶ τὰς τῶν πλουσίων θύρας ἀλλήλους παραγκωνιζόμενοι, δείπνα πολυάνθρωπα δειπνούντες καὶ έν αὐτοῖς τούτοις ἐπαινοῦντες φορτικῶς καὶ πέρα τοῦ καλῶς έχοντος έμφορούμενοι καὶ μεμψίμοιροι φαινόμενοι καὶ ἐπὶ 5 της κύλικος άτερπη καὶ άπωδὰ φιλοσοφούντες [καὶ τὸν απρατον ου φέροντες] οι ιδιώται δε οπόσοι ξυμπίνουσι, γελώσι δηλαδή καὶ καταπτύουσι φιλοσοφίας, εὶ τοιαῦτα 35 καθάρματα έκτρέφει. 35, τὸ δὲ πάντων αἰσχιστον, ὅτι μηδενός δείσθαι λέγων Εκαστος αὐτῶν, ἀλλὰ μόνον πλού- 10 σιον είναι τὸν σοφὸν κεκραγώς μικρὸν ύστερον αίτεῖ προσελθών καὶ ἀγανακτεῖ μὴ λαβών, ὅμοιον ώς εί τις ἐν βασιλικώ σχήματι όρθην τιάραν έχων καὶ διάδημα καὶ τὰ άλλα όσα βασιλείας γνωρίσματα προσαιτοίη των ύποδεεστέρων δεόμενος. όταν μεν οὖν αὐτούς τι δέη λαμ- 15 βάνειν, πολύς ὁ περὶ τοῦ ποινωνικὸν εἶναι δεῖν λόγος καὶ ώς ἀδιάφορον ὁ πλοῦτος καί, τί γὰρ τὸ χρυσίον ἡ ταργύριον; οὐδὲν τῶν ἐν τοῖς αἰγιαλοῖς ψηφίδων διαφέρον όταν δέ τις ἐπικουρίας δεόμενος ἐταῖρος ἐκ παλαιοῦ καὶ φίλος ἀπ' οὐκ ὁλίγων ὀλίγα αἰτῆ προσελθών, σιωπη καὶ 20 απορία καὶ αμαθία καὶ παλινωδία των λόγων πρὸς τὸ έναντίον οἱ δὲ πολλοὶ περὶ φιλίας ἐκεῖνοι λόγοι καὶ ἡ άρετη και τὸ καλὸν οὐκ οἶδ' ὅποι τότε οἴχεται πάντα ταῦτα ἀποπτάμενα, πτερόεντα ώς ἀληθώς ἔπη, μάτην όσημέραι πρός αὐτῶν ἐν ταῖς διατριβαῖς σπιαμαχούμενα. 25

5. ἐπὶ τῆς κύλικος sonst auch ἐπὶ τῆ κύλικι wie Timon c. 55. 7. tδιώται, die Nicht-Phi-

losophen'.

35. 9. τὸ δὲ πάντων αἴ-σχιστον, ὅτι . . S. zu c. 26.

10. μόνον πλούσιον εἶναι τον σοφόν, wie die Stoiker sagen. 11. $\alpha i \tau \epsilon \tilde{\iota}$ absolut betteln, wie

nicht selten; vgl. Timon c. 57. ovx

ξμαυτοῦ χάριν αλτῶ.

13. ὀοθ ἡν τιάραν. Xenoph. Anab. II. 5. 23. την μεν γὰρ ἐπὶ τῆ πεφαλή τιάραν βασιλεί μόνω

έξεστιν δρθήν έχειν.

17. ως αδιάφορον. Nach der Stoiker Lehre stehn die ἀδιάφορα in der Mitte zwischen den προηγμέva (praeposita, praecipua) d. i. den Dingen, welche zwar nicht gut an sich (ἀγαθά) aber doch diesen zunächst stehend und unverwerflich sind, und den ἀποπροηγμένα (reiecta, remota).

23. οὐκ οἶδ' ὅποι adverbial wie οὐκ οἶδ' ὅπως c. 14. εὖ οἶδ' οτι u. a. S. zu Icarom. c. 3.

25. σχιαμαχούμενα, in die

36. μέχρι γάρ τούτου φίλος ξκαστος αὐτῶν, ἐς ὅσον ἀν 36 μη άργύριον η χρυσίον ή προκείμενον εν τῷ μέσφ ην δέ τις οβολον επιδείξη μόνον, λέλυται μεν ή είρήνη, άσπονδα δὲ καὶ ἀκήρυκτα πάντα, καὶ τὰ βιβλία ἐξαλήλι-5 πται καὶ ή άρετη πέφευγεν, οξόν τι καὶ οἱ κύνες πάσχουσιν, οθ επειδάν τις οστούν ες μέσους αυτούς εμβάλη, άνα-

πηδήσαντες δάκνουσιν άλλήλους καὶ τὸν προαρπάσαντα τὸ όστοῦν ύλαιτοῦσι. λέγεται δὲ καὶ βασιλεύς τις Αἰγύπτιος πιθήμους ποτέ πυρριχίζειν διδάξαι καὶ τὰ θηρία

10 — μιμηλότατα δέ έστι τῶν άνθρωπίνων — ἐκμαθεῖν τάχιστα καὶ ὀρχεῖσθαι άλουργίδας άμπεχόμενα καὶ προσωπεία περικείμενα καὶ μέχρι γε πολλοῦ εὐδοκιμεῖν τὴν θέαν, άχρι δή τις θεατίς άστεῖος κάρνα υπό κόλπον έχων αφηκεν ές τὸ μέσον οἱ δὲ πίθηκοι ἰδόντες καὶ ἐκλαθό-

15 μενοι της δρχήσεως, τοῦθ' ὅπερ ἦσαν, πίθηκοι ἐγένοντο αντί πυβριχιστών καί ξυνέτριβον τὰ προσωπεία καί την έσθητα κατερδήγνυον καὶ ξμάχοντο περί της δπώρας πρὸς ἀλλήλους, τὸ δὲ σύνταγμα τῆς πυδρίχης διελέλυτο καὶ κατεγελάτο ὑπὸ τοῦ θεάτρου. 37, τοιαῦτα καὶ οὖτοι 37

20 ποιούσι, καὶ ἔγωγε τοὺς τοιούτους κακῶς ἡγόρευον καὶ ούποτε παύσομαι διελέγχων καὶ κωμωδών, περὶ ύμων δέ η των υμίν παραπλησίων — είσι γάρ, είσι τινες ώς άλη-

Luft streichen'.

36. 4. ἄσπονδα δὲ καὶ ακήρυκτα πάντα ohne Opferspende und ohne Herold. Sinn: da gilt kein Vertrag, kein Bündniss mehr. Vgl. Alexand. c. 25. ασπονδος και ακήρυκτος αὐτῷ ὁ πόλεμας. - τὰ βιβλία worin ihre Sittenlehre.

5. ο ἶόν τι. S. zu de hist. cscr. c. 57.

8. λέγεται δὲ καὶ βασιλεύςτις Αλγύπτιος. Pro mercede conduct. c. 5. wird dieselbe Anecdote von einem Affen der Kleopatra (δυ Κλεοπάτρα τῆ πάνυ φασί γενέσθαι) erzählt.

9. πυβδιχίζειν ein besonders in Sparta und Kreta einheimischer Waffentanz.

11. προσωπεῖα περικείμε-

ν α. S. zu c. 32.

12. μ έχ οι γε πολλοῦ Zeitbestimmung , lange Zeit'. Vgl. μέχρι τινός eine Zeitlang. Menipp. c. 9. μέχρι·μέν τινος ὑπεφερόμεθα εν τῷ ποταμῷ. - μέχρι τίνος wie lange. Dial. meretr. II c. 4.

13. ὑπὸ κόλπον ἔχων wie Gall. c. 14. τὸ κεραμεοῦν τουβλίον ύφελόμενος ἄχετο ὑπὸ μάλην ἔχων adv. indoct. c. 12.

18. τὸ δὲ σύνταγμα. Die künstliche Aufstellung und Ordnung des Tanzes.

37. 22. εἰσὶ γάρ, εἰσίτινες mit Nachdruck wiederholt, wie τότε δη τότε. S. zu de hist. cscr. c. 51.

θώς φιλοσοφίαν ζηλούντες καὶ τοῖς ύμετέροις νόμοις έμμένοντες - μη ούτω μανείην εγώ, ώς βλάσφημον είπειν τι ἢ σκαιόν. [ἢ τί γὰρ ἀν εἰπεῖν ἔχοιμι;] τί γὰρ ὑμῖν τοιούτο βεβίωται; τους δ' άλαζόνας ἐπείνους καὶ Θεοίς έχθροὺς άξιον οἶμαι μισεῖν. ἢ σὰ γάρ, ὧ Πυθαγόρα καὶ 5 Πλάτων καὶ Χρύσιππε καὶ Αριστότελες, τί φατε; προσήκειν ύμιν τοὺς τοιούτους ἢ οἰκειόν τι καὶ ξυγγενές ἐπιδείκνυσθαι τῷ βίψ; νὴ Δί' Ἡρακλῆς, φασί, καὶ πίθηκος. η διότι πώγωνας έχουσι καὶ φιλοσοφείν φάσκουσι [καὶ σκυθρωποί εἰσι], δια τοῦτο χρὴ ὑμῖν εἰκάζειν αὐ-10 τούς; αλλ' ήνεγκα αν, εὶ πιθανοί γοῦν ἦσαν κὰν ἐπὶ τῆς ύποκρίσεως αυτής νύν δε θάττον αν γύψ αηδόνα μιμήσαιτο η ούτοι φιλοσόφους. είρηκα ύπερ εμαυτού όπόσα είχον. σὸ δέ, ὦ 'Αλήθεια, μαρτύρει πρὸς αὐτοὺς εἰ άληθῆ 15 έστι.

38. ΦΙΛ. Μετάστηθι, ὧ Παζόησιάδη. ἔτι ποζόωτέρω. τί ποιωμεν ήμεις; πως ύμιν είρηκεναι άνηρ έδοξεν;

ΑΛΗΘ. Έγω μέν, ὦ Φιλοσοφία, μεταξὺ λέγοντος αὐτοῦ κατὰ τῆς γῆς δῦναι ηὐχόμην οὕτως ἀληθῆ πάντα εἶπεν. ἐγνώριζον γοῦν ἀκούουσα ἕκαστον τῶν ποιούντων 20 αύτὰ πάφήρμοζον μεταξύ τοῖς λεγομένοις τοῦτο μὲν ἐς

2. μη ούτω μανείην, ώς... Wunsch in dem Sinne: Wie sollt' ich wohl so thöricht sein . . .

3. $\mathring{\eta} \tau \iota \gamma \dot{\alpha} \varrho$ wie bald darauf $\mathring{\eta} \sigma \dot{\nu} \gamma \dot{\alpha} \varrho$. oft vorkommende elliptische Ausdrucksweise. S. zu c. 27

und Gall. c. 29.

8. Ἡρακλῆς, φασί, καὶ πίθηχος. Sprüchwort, wie auch das caol (aiunt, ut aiunt) anzeigt, zur Bezeichnung von dem, was himmelweit von einander entfernt, verschieden ist.

10. εἰκάζειν in anderer Bedeu-

tung, als oben c. 12.

11.χαν έπιτης ύποχρίσεως wenn auch nur... d. i. wenigstens . . . in der Nachahmung, wie c. 51. Sympos. c. 13. ἐγώ δὲ καν δοθοστάδην δειπνήσαιμι. Imagines c, 3. καντο εξδος (wenigstens...) ώς οἶόντε ὑπόδειξον τῷ λόγφ. S. zu Nigr. c. 23. Rhet. praec. c. 9.

12. γυψ ἀηδόνα wahrschein-

lich sprüchwörtlich.

38. 16. ἔτι ποδδωτέοω. Lucian ist nach dem μετάσθητι zur Seite getreten; die Philosophie verlangt, dass er sich noch weiter entferne.

18. μεταξύ λέγοντος. S. zu

Nigr. c. 13.

21. καφήρμοζον,ichstellte zusammen' näml. αὐτά das was jeder Einzelne der Philosophen in Wirklichkeit thut, Tois Levouévois mit dem, was Lucian von den Philosophen aussagte.

21. $\mu \varepsilon \tau \alpha \xi \dot{\nu}$ absolut wie Rhet.

τόνδε, τοῦτο δὲ ὁ δεῖνα ποιεῖ καὶ ὅλως ἔδειξε τοὺς άνδρας έναργώς καθάπερ έπί τινος γραφής πάντα έοικότας, οὐ τὰ σώματα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς ψυχὰς αὐτὰς ές τὸ ἀπριβέστατον ἀπεικάσας.

ΣΩΦΡ. Κάγὼ πάνυ ἡρυθρίασα, ὧ Αλήθεια.

ΦΙΛ. Ύμεῖς δὲ τί φατε;

ΑΝΑΒ. Τι άλλο ή αφείσθαι αὐτὸν τοῦ ἐγκλήματος καὶ φίλον ήμῖν καὶ εὐεργέτην ἀναγεγράφθαι; τὸ γοῦν τῶν Ἰλιέων ἀτεχνῶς πεπόνθαμεν, τραγφδόν τινα 10 τούτον έφ' ήμας κεκινήκαμεν ασόμενον τὰς Φουγων ξυμφοράς. ἀδέτω δ' οὖν καὶ τοὺς θεοῖς ἐχθροὺς τραγωδείτω.

ΔΙΟΓ. Καὶ αὐτός, ὧ Φιλοσοφία, πάνυ ἐπαινῶ τὸν άνδρα καὶ άνατίθεμαι τὰ κατηγορούμενα καὶ φίλον ποι-15 οῦμαι αὐτὸν γενναῖον ὄντα.

39. ΦΙΛ. Ευ γε · ω Παζόησιάδη, ἀφίεμέν σε τῆς αἰ- 39 τίας, καὶ ταῖς πάσαις κρατεῖς καὶ τὸ λοιπὸν ἴσθι ἡμέτερος ών.

praec. c. 21. und oft , während dessen'd.i. während der Rede des Lucian, nicht wie unmittelbar vorher μεταξύ λέγοντος mit dem Particip zu verbinden.

τοῦτο μέν ές τόνδε nämlich ,ist gesagt' , geht auf den', nicht abhängig von καφήρμοζον; desshalb hinter λεγομένοις zu inter-

pungiren.

8. εὐεργέτην ἀναγεγράφθαι übertragen vom politischen Leben. ἀναχηρύττειν oder ἀναγράφειν τινά εὐεργέτην τῆς πόλεως war eine Auszeichnung, durch welche Staaten ihre Anerkennung der Verdienste Einzelner aussprachen. S. Charon c. 24.

8. τὸ γοῦν τῶν Ἰλιέων πεπόνθαμεν. Sprüchwörtlich, wie aus Pseudolog. c. 10 hervorgeht: έπει γάρ κατά την παροιμίαν 'Ιλιεύς ών τραγωδούς έμισθώσω, καιρός ήδη σοι ακοίειν τὰ σαυτοῦ κακά. Apostol. Cent. II. 22. b. (ed. Schneidewin) erklärt es: έπὶ τῶν μὴ προσήχοντα ξαυτοῖς δρώντων, άλλ' ἀνόμοια, richtiger wohl auf die zu beziehen, die ein Ungemach leiden müssen, das sie sich selbst zugezogen haben, d. i. welche ihre eigne Thorheit büssen. Der Vorfall, der dem Sprüchwort zu Grunde liegt, ist nicht näher bekanut.

11. τοὺς θεοῖς ἐχθροὺς τραγωδείτω. Sinn: Was Lucian sagt ist freilich eine traurige Geschichte, allein da wir ihn selbst herausgefordert haben, so müssen wir es uns wie die Trojaner gefallen lassen, wenn er das tragische Geschick verkündet, das uns durch unsre gottverhassten falschen Jünger bereitet ist. S. zu Icarom. c. 30. την - πολυθούλητον άρετην τραγωδοῦσι.

14. ἀνατίθεμαι ,zurücknehmen'.

39. 17. ταῖς πάσαις χρα-

ΠΑΡΡ. Προσεκύνησα την Πτερωτήν μαλλον δέ τραγικώτερον αὐτὸ ποιήσειν μοι δοκῶ· σεμνότερον γάρ· ω μέγα σεμνή Νίκη, τὸν ἐμὸν

βίοτον κατέχοις

καὶ μὴ λήγοις στεφανοῦσα.

ΑΡΕΤ. Ουκοῦν δευτέρου πρατήρος ήδη καταρχώμεθα, προσκαλώμεν κάκείνους, ώς δίκην υπόσχωσιν άνθ' ών ες ύμας ύβρίζουσι κατηγορήσει δε Παζόησιάδης έναστου.

ΠΑΡΡ. 'Ορθώς, ὧ 'Αρετή, Ελεξας' ώστε σύ, παῖ 10 Συλλογισμέ, κατακύψας ές τὸ άστυ προσκήρυττε τοὺς φιλοσόφους.

40. ΣΥΛΛ. Άκουε, σίγα τοὺς φιλοσόφους ήκειν ές 40 ακρόπολιν απολογησομένους έπὶ τῆς Αρετῆς καὶ Φιλοσοgias nai dinns.

ΠΑΡΡ. 'Ορᾶς; ολίγοι συνέρχονται γνωρίσαντες τὸ κήρυγμα άλλως γαρ δεδίασι την Δίκην. οἱ πολλοὶ δὲ αὐτῶν οὐδὲ σχολὴν άγουσιν, άμφὶ τοὺς πλουσίους ἔχοντες. εὶ δὲ βούλει πάντας ήπειν, κατὰ τάδε, ὧ Συλλογισμέ, χήρυττε.

τείς. S. zu c. 24.

1. προσεχύνησα nämlich Athene Polias. S. c. 21. ,aoristus pro praesenti de affectu nunc erumpente'. Madvig.

1. $\tau \dot{\eta} \nu$ $H \tau \varepsilon \varrho \omega \tau \dot{\eta} \nu$, die Beflügelte' d. i. Nike, die in den fol-

genden Versen gefeiert wird.

1. μαλλον - τραγικώτεgov. μαλλον pleonastisch beim Comparativ zur stärkeren Hervorhebung schon bei Homer II. XXIV. δηΐτεροι γάρ μαλλον 'Αχαιοῖσιν δη ἔσεσθε κείνου τεθνηῶτος ἐναιρέμεν.

2. ποιήσειν μοι δοχῶ wie

c. 28.

3. ὧ μέγα — στεφανοῦσα. So schliessen mehrere Tragödien des Euripides wie Orest, Iphigenie in Tauris, die Phönissen.

6. δευτέρου χρατῆρος —

καταρχώμεθα d. i. zum zweiten Theile der Verhandlung übergehen.

40. 13. τούς φιλοσόφους ημειν. Dieser Accusat. mit dem Infin. ist in befehlenden Bekanntmachungen gewöhnlich. Ebenso c. 41.

14. ἐπίνοr, apud. Catapl. c. 18. γράψομαί σε παρανόμων επί τοῦ Ραδαμάνθυος.

17. αλλως wie c. 23.

18. σχολην άγουσι wie εξοήνην άγειν, ήσυχίαν άγειν, παζόησίαν άγειν oft bei Lucian. S. zu

Nigr. c. 7.

18. ἀμφὶ τοὺς πλουσίους ἔχοντες. ἔχειν intransitiv, sich befinden, sich aufhalten; selten wie hier mit dem Accus. der Person, dagegen häufig so Eyelv αμφί τι, sich bei etwas aufhalten, d i mit etwas beschäftigt sein.

19. ω Συλλογισμέ. Der Syllo-

ΦΙΔ. Μηδαμῶς, ἀλλὰ σύ, ὧ Παξξησιάδη, προσκάλει καθ' ὅ τι σοι δοκεῖ.

41. ΠΑΡΡ. Οὐδὲν τόδε χαλεπόν. "Ακουε, σίγα. ὅσοι 41 φιλόσοφοι εἶναι λέγουσι καὶ ὅσοι προσήκειν αὐτοῖς οἴον5 ται τοῦ ὀνόματος ἡκειν ἐς ἀκρόπολιν ἐπὶ τὴν διανομήν. δύο μναῖ ἑκάστῳ δοθήσονται καὶ σησαμαῖος πλακοῖς ·ος δ' ἀν πώγωνα βαθὺν ἐπιδείξηται, καὶ παλάθην ἰσχάδων οὖτός γε προσεπιλήψεται. κομίζειν δ' ἕκαστον σωφροσύνην μὲν ἢ δικαιοσύνην ἢ ἐγκράτειαν μηδαμῶς — οὐκ ἀναγ10 καῖα γὰρ ταῦτά γε, [ἀν μὴ παρῆ] — πέντε δὲ συλλογισμοὺς ἐξ ἄπαντος · οὐ γὰρ θέμις ἀνευ τούτων εἶναι σοφόν.

κείται δ' εν μέσσοισι δύο χουσοίο τάλαντα, τῷ δόμεν, δς μετὰ πᾶσιν εοιζέμεν εξοχος είη.

42. Βαβαί, ώς πλήρης μεν ή ἄνοδος ώθιζομένων, επεί 42
15 τὰς δύο μνᾶς ἤκουσαν μόνον, παρὰ δὲ τὰ Πελασγικὸν ἄλλοι καὶ κατὰ τὸ Ασκληπιεῖον ἕτεροι καὶ παρὰ τὸν ἄρειον ἔτι πλείους, ἔνιοι δὲ καὶ κατὰ τὸν Τάλω τάφον, οἱ δὲ καὶ πρὸς τὸ Ανακεῖον προσθέμενοι κλίμα-

gismus, der unentbehrliche Gehülfe. zur Beweisführung, ist natürlich im Gefolge der Philosophie.

41. 7. πώγωνα βαθύν wie Icarom. c. 21. Vgl, Jup. trag. c. 26

das Adj. βαθυπώγων.

11. ἔξ ἄπαντος vor Allem, vorzugsweise, de merced. cond. c. 8. εἴ τις ἡδονἢ χαίρει καὶ ταύτην ἔξ ἄπαντος Θεραπεύει. Gall. c. 13.

12. κεῖται δ' ἐν μέσσοισι εἴη nach Homer II. XVIII. 507. 8. κεῖτο δ' ἄρ' ἐν μέσσοισι δύο

χουσοΐο τάλαντα, τῷ δόμεν, δς μετὰ τοῖσι δίκην ὶθύντατα εἴπη.

42. 15. τὸ Πελασγικόν, die unbehaute Ebene unterhalb der Akropolis auf der Nordseite. Vgl. c. 47. Sämmtliche hier aufgeführte Orte bilden die nähere Umgebung der Akropolis.

16. κατὰ τὸ ᾿Ασκληπιεῖον südwestlich von der Akropolis.

παρὰ τὸν Ἄρειον mit Auslassung von πάγον, nordwestlich von der Akropolis.

17. κατὰτὸν Τάλω τάφον. Talos, ein Schüler des Dädalus, Erfinder mehrerer Werkzeuge, der Töpferscheibe, der Säge u. s. w., wurde von seinem Lehrer aus Eifersucht von der Akropolis herabgestürzt und nach seinem Tode als Heros verehrt. Pausanias (I, 21), der ihn Kalos nennt, erzählt, er sei an dem Wege von dem Theater nach der Akropolis (südlich von der Akropolis) begraben. Ovid. Metam. VIII. 250 ff.:

Daedalus invidit, sacraque ex arce Minervae

Praecipitem misit, lapsum mentitus

nennt ihn Perdix.

18. $\mathcal{A}\nu \alpha x \varepsilon \tilde{\iota} o v$ Tempel der Dioskuren ($\mathcal{A}\nu \alpha x \varepsilon \tilde{\iota} = \mathcal{A}\nu \alpha x \tau \varepsilon \varsigma$) auf der Nordseite der Akropolis.

κας ἀνέφπουσι βομβηδον νη Δία καὶ βοτφυδον [έσμοῦ δίκην], ΐνα καθ' Όμηφον εἴπω, ἀλλὰ κάκεῖθεν εὖ μάλα πολλοὶ κάντεῦθεν

μυρίοι, δοσα τε φύλλα καὶ ἄνθεα γίνεται ῶρη.
μεστὴ δὲ ἡ ἀκρόπολις ἐν βραχεῖ κλαγγηδὸν προκαθιζόν- 5
των καὶ πανταχοῦ πήρα πώγων κολακεία ἀναισχυντία
βακτηρία λιχνεία συλλογισμὸς φιλαργυρία· οἱ ὀλίγοι δέ,
ὁπόσοι πρὸς τὸ πρῶτον κήρυγμα ἐκεῖνο ἀνήεσαν, ἀφανεῖς
καὶ ἄσημοι, ἀναμιχθέντες τῷ πλήθει τῶν ἄλλων, καὶ
λελήθασιν ἐν τῆ ὁμοιότητι τῶν ἄλλων σχημάτων. τοῦτο 10
γοῦν τὸ δεινότατόν ἐστιν, ὧ Φιλοσοφία, καὶ ὅ τις ἂν
μάλιστα μωμήσαιτό σου τὸ μηδὲν ἐπιβαλεῖν γνώρισμα καὶ
σημεῖον αὐτοῖς πιθανώτεροι γὰρ οἱ γόητες οὖτοι πολλάκις τῶν ἀληθῶς φιλοσοφούντων.

ΦΙΔ. "Εσται τοῦτο μετ' ολίγον, αλλα δεχώμεθα ήδη 15

αὐτούς.

43. ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΣ. Ἡμᾶς χρὴ πρώτους τοὺς Πλατωνικοὺς λαβεῖν.

ΠΥΘΑΓΟΡΙΚΟΣ. Οὖκ, ἀλλὰ τοὺς Πυθαγορικοὺς ἡμᾶς πρότερος γὰρ ὁ Πυθαγόρας ἦν.

ΣΤΩΙΚΟΣ. Αηρεῖτε αμείνους ήμεῖς οἱ ἀπὸ τῆς

στοᾶς. ΠΕΡΙΠΑΤ. Οὐ μὲν οὖν, ἀλλ' ἔν γε τοῖς χρήμασι πρῶτοι ὰν ἡμεῖς εἴημεν οἱ ἐκ τοῦ περιπάτου.

ΕΠΙΚ. 'Ημῖν τοῖς 'Επικουρείοις τοὺς πλακοῦντας 25 δότε καὶ τὰς παλάθας περὶ δὲ τῶν μνῶν περιμενοῦμεν, κὰν ὑστάτους δέη λαμβάνειν.

ΑΚΑΔ. Ποῦ τὰ δύο τάλαντα; δείξομεν γὰο οἱ Ακαδημαϊκοὶ ὅσον τῶν ἄλλων ἐσμὲν ἐριστικώτεροι.

2. καθ' "Ο μηφον bezieht sich nur auf βοτρυδόν II. II. 89.

4. μυρίοι, ὅσσα — αρη aus Hom. Il. II. 46.

5. κλαγγηδόν ποοκαθιζόντων von den Gänsen und Kranichen II. II. 463.

6. πήρα πώγων χολαχεία — φιλαργυρία, komische Zusammenstellung der inneren und äusseren Erkennungszeichen jener falschen Philosophen,

43. Die herzuströmenden Philosophen streiten sich um den ersten Platz bei der Vertheilung.

23. ἔν γε τοῖς χοήμασι. Die Peripatetiker rechneten die χοήματα unter die Güter.

28. δείξομεν - δσον -

ΣΤΩΙΚ. Οὐχ ἡμῶν γε τῶν Στωϊκῶν παρόντων.

44. ΦΙΛ. Παύσασθε φιλονεικοῦντες ὑμεῖς δὲ οἱ Κυ-44 νικοὶ μήτε ωθεῖτε ἀλλήλους μήτε τοῖς ξύλοις παίετε ἐπ ἄλλα γὰρ ἴστε κεκλημένοι καὶ νῦν ἔγωγε ἡ Φιλοσοφία 5 καὶ ᾿Λρετὴ αὕτη καὶ ᾿Λλήθεια δικάσομεν τίνες οἱ ὀρθῶς φιλοσοφοῦντές εἰσιν, εἶτα ὅσοι μὲν ἂν εὐρεθῶσι κατὰ τὰ ἡμῖν ἱδοκοῦντα βιοῦντες, εὐδαιμονήσουσιν ἄριστοι κεκριμένοι τοὺς γόητας δὲ καὶ οὐδὲν ἡμῖν προσήκοντας κακοὺς κακῶς ἐπιτρίψομεν, ὡς μὴ ἀντιποιοῖντο 10 τῶν ὑπὲρ αὐτοὺς ἀλαζόνες ἔντες. τί τοῦτο; φεύγετε; νὴ Λία, κατὰ τῶν γε κρημνῶν οἱ πολλοὶ άλλόμενοι. κενὴ δ΄ οὖν ἡ ἀκρόπολις, πλὴν ὀλίγων τούτων, ὁπόσοι μεμενήκασιν οὐ φοβηθέντες τὴν κρίσιν. 45. οἱ ὑπηρέται ἀνέ-45 λεσθε τὴν πήραν, ἢν ὁ Κυνίσκος ἀπέρξιψεν ἐν τῆ τροπῆ. 15 φέρ ἴδω τί καὶ ἔχει; ἡ που θέρμους ἢ βιβλίον ἢ ἄρτους τῶν αὐτοπυριτῶν;

ΠΑΡΡ. Οὖα, ἀλλὰ χουσίον τουτὶ καὶ μύρον [καὶ

μαχαιρίδιον θυτικόν] καὶ κάτοπτρον καὶ κύβους.

ΦΙΛ. Εὖ γε, ὧ γενναῖε. τοιαῦτά σοι ἦν τὰ ἐφόδια 20 τῆς ἀσκήσεως καὶ μετὰ τούτων ἡξίους λοιδορεῖσθαι ἄπασι

καὶ τοὺς ἄλλους παιδαγωγεῖν;

ΠΑΡΡ. Τοιοῖτοι μέν οὖν ὑμῖν οὖτοι. χρὴ δὲ ὑμᾶς σκοπεῖν, ὅντινα τρόπον ἀγνοούμενα ταῦτα πεπαύσεται καὶ διαγνώσονται οἱ ἐντυγχάνοντες, οἵτινες οἱ ἀγαθοὶ 25 αὐτῶν καὶ οἵτινες αὖ πάλιν οἱ τοῦ ἐτέρου βίου. σὰ δέ, ὧ ἀλήθεια, ἐξεύρισκε, — ὑπὲρ σοῦ γὰρ τοῦτο γένοιτο ἄν — ὡς μὴ ἐπικρατῆ σου τὸ ψεῦδος μηδὲ ὑπὸ τῆ ἀγνοία λανθάνωσιν οἱ φαῦλοι τῶν ἀνδρῶν σε τοὺς χρηστοὺς μεμιμένοι.

ξομὲν ἐριστικώτεροι mit Beziehung auf c. 41. — οἱ ἐκαθημαϊκοί die ueuere Akademie, als deren Häupter vorzüglich Arkesilaus um 300 v. Chr., Karneades um 150 zu nennen sind.

44. 9. ἐπιτρίψομεν, ώς μη ἀντιποιοῖντο. Wie nach

dem Präsens bei Lucian oft der Optat. in Absichtssätzen, so auch nach dem Futur.

10. των Neutr.

45. 16. ἄρτους τῶν αὐτοπυριτῶν. Ueber den Genit, s. zu Rhet, praec, c. 15. 46. ΑΛΗΘ. Ἐπ' αὐτῷ, εἰ δοκεῖ, Παρξησιάδη ποιησώμεθα τὸ τοιοῦτον, ἐπεὶ χρηστὸς ὧπται καὶ εὔνους ἡμῖν καὶ σέ, ὧ Φιλοσοφία, μάλιστα θαυμάζων παραλαβὼν μεθ' αὐτοῦ τὸν Ἐλεγχον ἐν ἄπασι τοῖς φάσκουσι φιλοσοφεῖν δν μὲν ἀν εὕρῃ γνήσιον ὡς ἀληθῶς φιλόσοφον στε- 5 φανωσάτω θαλλοῦ στεφάνω καὶ ἐς τὸ Πρυτανεῖον καλεσάτω, ἢν δέ τινι — οἶοι πολλοί εἰσι — καταράτω ἀνδρὶ ὑποκριτῆ φιλοσοφίας ἐντύχῃ, τὸ τριβώνιον περισπάσας ἀποκειράτω τὸν πώγωνα ἐν χρῷ πάνυ τραγοκουρικῆ μαχαίρα καὶ ἐπὶ τοῦ μετώπου στίγματα ἐπιβαλέτω ἢ ἐγκαυ- 10 σάτω κατὰ τὸ μεσόφρυον ὁ δὲ τύπος τοῦ καυτῆρος ἔστω ἀλώπης ἢ πίθηκος.

ΦΙΑ. Εν γε, ὧ Αλήθεια ὁ δ' ἔλεγχος, ὧ Παζόησιάδη, τοιόσδε ἔστω, οἶος ὁ τῶν ἀετῶν πρὸς τὸν ἡλιον
εἶναι λέγεται, οὐ μὰ Δί' ὥστε κἀκείνους ἀντιβλέπειν τῷ 15
φωτὶ καὶ πρὸς ἐκεῖνο δοκιμάζεσθαι, ἀλλὰ προθεὶς χρυσίον καὶ δόξαν καὶ ἡδονήν, δν μὲν ὰν αὐτῶν ἴδης ὑπερορῶντα καὶ μηδαμῶς ἑλκόμενον πρὸς τὴν ὅψιν, οὖτος ἔστω
τῷ θαλλῷ στεφόμενος, δν δ' αὐ ἀτενὲς ἀποβλέποντα καὶ
τὴν χεῖρα ὁρέγοντα ἐπὶ τὸ χρυσίον, ἀπάγειν ἐπὶ τὸ καυτή- 20
ριον τοῦτον ἀποκείραντα πρότερον τὸν πώγωνα ὡς ἔδοξεν.

7 47. ΠΑΡΡ. Έσται ταῦτα, ὧ Φιλοσοφία, καὶ ὄψει αὐτίκα μάλα τοὺς πολλοὺς αὐτῶν ἀλωπεκίας ἢ πιθηκοφό- ρους, ὀλίγους δὲ καὶ ἐστεφανωμένους εἰ βούλεσθε μέντοι, κἀνταῦθα ἀνάξω τινὰς ὑμῖν νὴ Δί' αὐτῶν.

46. 1. επ' αὐτῷ — Παζξησιάδη ποιησώμεθα τὸ τοιοῦτον. ποιεῖσθαί τι ἐπί τινι, einem etwas auftragen.

6. ξς Πουτανεῖον wo ausser den mit öffentlichen und gottesdienstlichen Aemtern Bekleideten auch verdiente Bürger lebenslänglich speisten (die sogenannten ἀείσιτοι).

8. ὑποχοιτῆ φιλοσοφίας, der die Maske des Philosophen trägt, den Philosophen spielt, ohne es zu sein. Gegensatz zu γνήσιον ώς άληθης φιλόσοφον.

14. οἶος ὁ τῶν ἀετῶν ποὸς τὸν ἥλιον λέγεται. Wermitden Augen blinzelte, indem er in die Sonne sah, wurde als unecht ausgestossen. Vgl. Icarom. c. 14.

47. 23. αλωπεκίας ἢπιθηκοφόρους. S. c. 46, mit Beziehung auf die Racepferde, welche mit dem Zeichen Koppa oder San (Sampi) gestempelt κοππατίαι oder κοππαφόροι (adv. indoct. c. 5.) und σαμφόροι heissen. Aristoph. Wolken 23 und 122. ΦΙΛ. Πῶς λέγεις; ἀνάξεις τοὺς φυγόντας;

ΠΑΡΡ. Καὶ μάλα, ἤνπες ἡ ἱέςειά μοι ἐθελήση πρὸς ὀλίγον χρῆσαι τὴν ὁρμιὰν ἐκείνην καὶ τὸ ἄγκιστρον, ὅπες ὁ ἁλιεὺς ἀνέθηκεν ὁ ἐκ Πειραιῶς.

ΙΕΡ. Ἰδοὺ δη λαβέ, καὶ τὸν κάλαμόν γε ἄμα, ὡς

πάντα έχοις.

10

ΠΑΡΡ. Οὐκοῦν, ὧ ἱέρεια, καὶ ἰσχάδας μοί τινας δὸς ἀνύσασα καὶ ὀλίγον τοῦ χρυσίου.

ΙΕΡ. Λάμβανε.

ΦΙΛ. Τί πράττειν άντρ διανοείται;

IEP. Δελεάσας τὸ ἄγκιστρον τῆ ἰσχάδι καὶ τῷ χρυσίφ, καθεζόμενος ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ τειχίου, καθῆκεν ἐς τὴν πόλιν.

ΦΙΛ. Τί ταῦτα, ὦ Παξφησιάδη, ποιεῖς; ἦ που τοὺς

15 λίθους άλιείσειν διέγνωνας έκ τοῦ Πελασγικοῦ;

ΠΑΡΡ. Σιώπησον, ὧ Φιλοσοφία, καὶ τὴν άγραν περίμενε σὸ δέ, Πόσειδον ἀγρεῦ καὶ ᾿Αμφιτρίτη φίλη, πολλοὺς ἡμῖν ἀνάπεμπε τῶν ἰχθύων. 48. ἀλλὶ ὁρῶ τινα 48 λάβρακα εὐμεγέθη, μᾶλλον δὲ χρύσοφρυν.

ΕΛΕΓ. Οὔν, ἀλλὰ γαλεός ἐστι· προσέρχεται δὴ τῷ ἀγκίστρῳ κεχηνώς. ὤσφραται τοῦ χρυσίου, πλησίον ἤδη

έστιν έψανσεν, είληπται, ανασπάσωμεν.

ΠΑΡΡ. Καὶ σύ, ὧ Ἐλεγχε, ξυνεπιλαβοῦ τῆς ὁρμιᾶς ἀνω ἐστίν. φέρ᾽ ἴδω τίς εἰ, ὧ βέλτιστε ἰχθύων; κύων 25 οὖτός γε. Ἡράκλεις τῶν ὀδόντων. τί τοῦτο, ὧ γενναιότατε; εἴληψαι λιχνεύων περὶ τὰς πέτρας, ἔνθα λήσειν ἤλπισας ὑποδεδυκώς; ἀλλὰ νῦν ἔση φανερὸς ἄπασιν ἐκ τῶν βραγχίων ἀπηρτημένος. ἐξέλωμεν τὸ δέλεαρ καὶ τὸ ἄγκιστρον ἱδοὺ κενόν σοι τὸ ἄγκιστρον ἡ δ᾽ ἰσχὰς ἤδη 30 προσέσχηται καὶ τὸ χρυσίον ἐν τῆ κοιλίς.

ΔΙΟΓ. Μὰ Δί' ἐξεμεσάτω, ώς δὴ καὶ ἐπ' ἄλλους

δελεάσωμεν.

48. 24. $\varkappa \dot{\nu} \omega \nu$. Der Name eines Seefisches, Anspielung auf die Cyniker.

^{25.} Ἡράκλεις τῶν ὀδόντων, der Genitiv wie in ὧ τῆς ἀναισχυντίας c. 5 und oft.

ΠΑΡΡ. Εὖ ἔχει. τί φής, ὧ Διόγενες; οἶσθα τοῦτον ὅστις ἐστίν, ἢ προσήπει σοί τι ἁνής;

ΔΙΟΓ. Οὐδαμῶς.

ΠΑΡΡ. Τί οὖν; πόσου ἄξιον αὐτὸν χρη φάναι; ἐγὼ μὲν γὰρ δύ ὁβολῶν πρώην αὐτὸν ἐτιμησάμην.

ΔΙΟΓ. Πολλοῦ λέγεις ἄβρωτός τε γάρ καὶ εἰδεχθης καὶ σκληρὸς καὶ ἄτιμος ἄφες αὐτὸν ἐπὶ κεφαλην ἀπὸ τῆς πέτρας τὸ δὲ ἄλλον ἀνάσπασον καθεὶς τὸ ἄγκιστρον. ἐκεῖνο μέντοι ὅρα, ὧ Παβρησιάδη, μη καμπτόμενός σοι ὁ κάλαμος ἀποκλασθη.

ΠΑΡΡ. Θάξδει, ὧ Διόγενες ποῦφοί εἰσι καὶ τῶν

αφύων έλαφρότεροι.

ΔΙΟΓ. Νη Δί, ἀφυέστατοί γε ἀνάσπα δὲ ὅμως.
49 49. ΠΑΡΡ. Ἰδού τίς ἄλλος ούτος ὁ πλατύς; ὥσπερ
ἡμίτομος ἰχθὺς προσέρχεται, ψῆττά τις, κεχηνῶς ἐς τὸ 15
ἄγκιστρον κατέπιεν, ἔχεται, ἀνεσπάσθω.

ΔΙΟΓ. Τίς ἐστιν;

ΕΛΕΓ. Ο Πλατωνικός είναι λέγων.

 $\Pi \Lambda \Lambda T$. Καὶ σύ, $\tilde{\omega}$ κατάρατε, ήκεις ἐπὶ τὸ χρυσίον; $\Pi \Lambda PP$. Τί $\varphi \eta_S$, $\tilde{\omega}$ $\Pi \lambda \dot{\alpha} \tau \omega v$; τί ποιᾶμεν αὐτόν;

ΠΛΑΤ. Απὸ τῆς αὐτῆς πέτρας καὶ ούτος.

50 50. ΔΙΟΓ. Ἐπ' άλλον καθείσθω.

ΠΑΡΡ. Καὶ μὴν ὁςῷ τινα πάγκαλον προσιόντα, ὡς ὰν ἐν βυθῷ δόξειεν, ποικίλον τὴν χρόαν, ταινίας τινὰς ἐπὶ τοῦ νώτου ἐπιχρύσους ἔχοντα. ὁρῷς, ὡ Ἐλεγχε; ὁ τὸν 25 Αριστοτέλην προσποιούμενος οἱτός ἐστιν. ἦλθεν, εἶτα πάλιν ἀπενήξατο. περισκοπεῖ ἀκριβῶς, αὖθις ἐπανῆλθεν, ἔχανεν, εἴληπται, ἀνιμήσθω.

5. ποφην in dem Dialog "Philosophen-Versteigerung."

12. ἀφύων und ἀφυέστατοι Wortspiel mit ἀφύη Sardelle und ἀφυής ohne geistige Anlagen,

49. 14. π λατ $\dot{\nu}_{S}$, Plat (t) k op f, Anspielung auf Plato, wie das folgende $\dot{\delta}$ πλατωνιχὸς εἶναι λέγων zeigt,

14. ὅσπερ ἡμιτομος ὶχ θὺς προσέρχεται, ψῆττάτις auch dies ist doppelsinnig, indem ψῆττα sowohl eine Fischart Butte, Scholle, als einen Dummkopf bezeichnet. Aristoph. Lysist. 115. 16. ἐγὼ δέ γ' ἄν (will es thun) κᾶν ὡς-πεμεὶ ψῆτιαν δοαῶ δοῦν ἀν ἔμαντῆς παραταμοῦσα θῆμισυ.

50. 25. ὁ τὸν Ἀριστοτελη

ΑΡΙΣΤ. Μη ἔρη με, ὧ Παρδησιάδη, περὶ αὐτοῦ:

άγνοῶ γὰο δστις ἐστίν.

ΠΑΡΡ. Οὐνοῦν καὶ οὖτος, ὧ Αριστότελες, κατὰ τῶν πετρῶν. 51, ἀλλ' ἢν ἰδού, πολλούς που τοὺς ἰχθῦς ὁρῶ 51 5 κατὰ ταὐτὸν ὁμόχροας, ἀκανθώδεις καὶ τὴν ἐπιφάνειαν ἐκτετραχυσμένους, ἐχίνων δυσληπτοτέρους. ἦ που σαγήνης ἐπ' αὐτοὺς δεήσει. ἀλλ' οὐ πάρεστιν. ἱκανὸν εἰ κὰν ἕνα τινὰ ἐκ τῆς ἀγέλης ἀνασπάσαιμεν. ἥξει δὲ ἐπὶ τὸ ἀγκιστρον δηλαδὴ δς ὰν αὐτῶν θρασύτατος ἦ.

ΕΛΕΓ. Κάθες, εὶ δοπεῖ, σιδηρώσας γε πρότερον ἐπὶ πολὶ τῆς ὁρμιᾶς, μὴ ἀποπρίση τοῖς ὀδοῦσι παταπιὼν τὸ

χουσίον.

25

ΠΑΡΡ. Καθήνα. σὰ δέ, ὧ Πόσειδον, δὸς ταχεῖαν τὴν ἄγραν. βαβαί, μάχονται περὶ τοῦ δελέατος, καὶ 15 συνάμα πολλοὶ περιτρώγουσι τὴν ἰσχάδα, οἱ δὲ προσφύντες ἔχονται τοῦ χρυσίου. εὖ ἔχει περιεπάρη τις μάλα καρτερός. φέρ᾽ ἴδω τίνος ἐπώνυμον σεαυτὸν εἶναι λέγεις; καίτοι γελοῖός γέ εἰμι ἀναγκάζων ἰχθὺν λαλεῖν [ἄφωνοι γὰρ αὐτοί]. ἀλλὰ σύ, ὧ Ἐλεγχε, εἰπὲ ὅντινα ἔχει 20 διδάσκαλον.

ΕΛΕΓ. Χούσιππον τουτονί.

ΠΑΡΡ. Μανθάνω· διότι χουσίον, οἰμαι, ποοσῆν τῷ ὀνόματι. σὰ δ' οὖν, Χούσιππε, ποὸς τῆς Αθηνᾶς εἰπέ, οἶσθα τοὺς ἄνδρας ἢ τοιαῦτα παρήνεις αὐτοῖς ποιεῖν;

ΧΡΥΣ. Νη Δί', εβριστικά έρωτζε, ω Παζόησιάδη,

προσήμειν τι ήμιν υπολαμβάνων τοιούτους όντας.

ΠΑΡΡ. Εὖ γε, ὧ Χρύσιππε, γενναῖος εἶ. οὕτως γοῦν καὶ αὐτὸς ἐπὶ κεφαλὴν μετὰ τῶν ἄλλων, ἐπεὶ καὶ ἀκαν-θώδης ἐστί, καὶ δέος, μη διαπαρῆ τις τὸν λαιμὸν ἐσθίων.

 $\pi \rho \circ \sigma \pi \circ \iota \circ \upsilon \mu \epsilon \nu \circ \varsigma$, der sich für den Aristoteles ausgiebt.

51. 4. $\tilde{\eta}v = en$.

4. πολλούς — δυσληπτοτερους Stoiker. Besonderer Nachdruck liegt auf την επιφάνειαν, weil ihre Sittenstrenge nicht echt ist. 7. κἂν ἕνα wie c. 37. κἂν ἐπὶ

τῆς ὑποχρίσεως αὐτῆς.

10. ἐπὶ πολύ weithin. — S. zu de hist. cscr. c. 1.; seltner, wie hier, mit dem Genit., wenn auch schon bei Thucyd. nicht ohne Beispiel. I. 50. ἐπὶ πολὺ τῆς θαλάσσης. Von der Zeit adv. indoct. c. 11.

52. ΦΙΛ. Άλις, ὧ Παξόησιάδη, τῆς ἄγρας, μὴ καί τίς σοι, οἶοι πολλοί εἰσιν, οἴχηται ἀποσπάσας τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἄγκιστρον, εἶτά σε ἀποτῖσαι τῆ ἱερεία δεήση. ώστε ἡμεῖς μὲν ἀπίωμεν περιπατήσουσαι καιρὸς δὲ καὶ ὑμᾶς ἀπιέναι ὅθεν ἡκετε, μὴ καὶ ὑπερήμεροι γένησθε τῆς προ- 5 θεσμίας. σὰ δὲ καὶ ὁ Ἐλεγχος, ὡ Παξόησιάδη, κύκλω ἐπὶ πάντας αὐτοὺς ἰόντες ἢ στεφανοῦτε ἢ ἐγκάετε, ὡς ἔφην.

ΠΑΡΡ. "Εσται ταῦτα, ὧ Φιλοσοφία. χαίζετε, ὧ βέλτιστοι ἀνδρῶν. ἡμεῖς δὲ κατίωμεν, ὧ "Ελεγχε, καὶ τελῶμεν τὰ παραγγελλόμενα. ποῖ δὲ καὶ πρῶτον ἀπιέναι δε-10 ήσει; μῶν ἐς τὴν 'Αναδημίαν ἢ ἐς τὴν Στοάν ἢ ἀπὸ τοῦ

Αυκείου ποιησώμεθα την άρχην;

ΕΛΕΓ. Οὐδὲν διοίσει τοῦτο. πλὴν οἶδά γε ἐγὰ ὡς ὅποι ποτ' ἂν ἀπέλθωμεν, ὀλίγων μὲν τῶν στεφάνων, πολλῶν δὲ τῶν καυτηρίων δεησόμεθα.

52. 3. & $\sigma \tau \epsilon$ — $\dot{\alpha} \pi \iota \omega \mu \epsilon \nu$. S. $\sigma \epsilon \sigma \mu \iota \alpha \varsigma$. Vgl. c. 14. 2u de hist. escr. c. 12. 13. $\pi \lambda \dot{\eta} \nu$ ο $\dot{\ell} \delta \dot{\alpha} \gamma \epsilon$. S. zu rhet. 5. $\dot{\nu} \pi \epsilon \rho \dot{\eta} \mu \epsilon \rho \circ \iota - \tau \ddot{\eta} \varsigma \pi \rho \circ - \rho \circ \dot{\tau} \delta \dot{\alpha} \gamma \epsilon$. S. zu rhet.

DER UNGEBILDETE BÜCHERNARR.

Waren die vorhergehenden Schriften dieses Bändchens gegen die Verirrungen der Zeit in Kunst und Wissenschaft gerichtet, so geiselt der Büchernarr' eine Thorheit des grösseren Publikums, die damals verbreitet genug sein mochte. Mit M. Aurelius Antoninus, dem Philosophen, (von 161-180), war die Wissenschaft auf dem Throne zur Anerkennung gelangt. Wie er selbst gelehrte Studien mit Vorliebe trieb (Vgl. c, 22), so förderte sein Beispiel auch unter den Unterthanen wissenschaftlichen Sinn und wissenschaftliche Bildung. Eine Folge davon war, dass auch der Ungebildete nicht zurückstehen mochte, sondern durch den Schein von Bildung zu ersetzen suchte, was ihm in Wirklichkeit fehlte. So kam es, dass namentlich wohlhabende Leute sich mit kostbaren, äusserlich reich ausgestatteten Bibliotheken umgaben, (c. 1. οίει μεν γάρ εν παιδεία και αυτός είναι τις δόξειν σπουδή συνωνούμενος τὰ κάλλιστα τῶν βιβλίων) die für sie keinen Werth haben konnten, und darauf ausgingen, den Glauben an eine Bildung zu erschleichen, die sie nicht besassen (c. 4. καὶ σὰ τοίνυν βιβλίον μὲν έχεις ἐν τῆ χειρὶ καὶ ἀναγινώσκεις αεί, των δε αναγινωσκομένων οἶσθα οὐδέν, αλλ όνος λύρας απούεις πινών τὰ ώτα c. 20). Diess war Lucian ein Greuel. Von dem Werth einer gediegenen Bildung durchdrungen greift er mit den schärfsten Waffen dieses Zerrbild von Bildung an, das ihm um so widerwärtiger sein musste, je öfter es, wie bei dem Porträt, das er sich zum Gegenstande seines Spottes ausgesucht, mit sittlicher Verderbtheit verbunden sein mochte.

Derselbe Grundzug also, den wir in den übrigen Dialogen gefunden, der Hassgegen alles aufgespreizte, hohle, lügenhafte Wesen kehrt auch in dieser Schrift wieder. Für die Zeit der Abfassung giebt c. 14 einen sicheren Fingerzeig. Der dort erwähnte abenteuerliche Tod des Cynikers Peregrinus Proteus fand 165 n. Chr. statt. Mithin ist unsere Schrift später zu setzen und fällt etwa in dieselbe Zeit, in welche die Abhandlung über die Geschichtsschreibung gehört (S. die Einleitung zu der Schrift), jedenfalls in die Periode seiner höchsten Kunstreife. Bemerkenswerth ist die Fülle von Sprüchwörtern, durch welche Lucian in richtiger Beurtheilung des Leserkreises, für den sie bestimmt war, die Anschaulichkeit seiner Darstellung zu erhöhen und zu beleben weiss.

Gegen die Echtheit des 24.—28. Kapitels erheben sich gewichtige Bedenken, die zu prüfen hier nicht des Ortes ist. Jedenfalls wird man es mir nicht verargen, dass ich sie nicht mit aufgenommen habe, zumal da der Zusammenhang durch die Weglassung derselben nicht im Mindesten unterbrochen

erscheint.

ΠΡΟΣ ΑΠΑΙΔΕΥΤΟΝ ΚΑΙ ΠΟΔΔΑ ΒΙΒΔΙΑ ΩΝΟΥΜΕΝΟΝ.

1 1. Καὶ μὴν ἐναντίον ἐστὶν οὖ ἐθέλεις ὁ νῦν ποιεῖς οἴει μὲν γὰρ ἐν παιδεία καὶ αὐτὸς εἶναί τις δόξειν σπουδῆ συνωνούμενος τὰ κάλλιστα τῶν βιβλίων τὸ δέ σοι περὶ κάτω χωρεῖ καὶ ἔλεγχος γίνεται τῆς ἀπαιδευσίας [πως τοῦτο] μάλιστα δὲ οὐδὲ τὰ κάλλιστα ἀνῆ, ἀλλὰ ὁ πιστεύεις τοῖς ὡς ἔτυχεν ἐπαινοῦσι καὶ ἔρμαιον εἶ τῶν τοιαῦτα ἐπιψευδομένων τοῖς βιβλίοις καὶ θησαυρὸς ἔτοιμος τοῖς καπήλοις αὐτῶν. ἢ πόθεν γάρ σοι διαγνῶναι δυνατόν, τίνα μὲν παλαιὰ καὶ πολλοῦ ἄξια, τίνα δὲ φαῦλα καὶ ἄλλως σαπρά, εἰ μὴ τῷ διαβεβρῶσθαι καὶ κατακε-10 κόφθαι αὐτὰ τεκμαίρει καὶ συμβούλους τοὺς σέας ἐπὶ τὴν ἔξέτασιν παραλαμβάνεις; ἐπεὶ τοῦ ἀπριβοῦς ἢ τοῦ 2 ἀσφαλοῦς ἐν αὐτοῖς τίς ἢ ποία διάγνωσις; 2. Γνα δέ σοι δῶ πάντα ἐκεῖνα κεκρικέναι, ὅσα ὁ Καλλῖνος [ἐς κάλλος]

1. 1. καὶ μήν. Lucian liebt es, gleich mitten in die Unterhaltung hioeinzuführen. Vgl. den Anfang des Icaromenippus.

2. οἴει — καὶ αὐτὸς εἶναί τις δόξειν. S. zu Piscat. c. 6.

3. περὶ κάτω χωρεῖ missg lücken, anstatt περιχωρεῖ κάτω. Aehnlich περὶ κάτω τρέπειν' für περιτρέπειν κάτω. Phot. περὶ κάτω τραπήσεται: ἀντὶ τοῦ περιτραπήσεται κάτω, συνήθως λέγουσι. 6. $\dot{\omega}_S$ $\ddot{\epsilon}\tau v \chi \epsilon v = temere$. S. zu Nigr. c. 35.

6. $\tau \tilde{\omega} \nu \tau o \iota \alpha \tilde{v} \tau \alpha \tilde{\epsilon} \pi \iota \psi \varepsilon \upsilon \delta o - \mu \tilde{\epsilon} \nu \omega \nu$. $\tau o \iota \alpha \tilde{v} \tau \alpha d$. i. dass sie werthvoll, schön seien.

8. η πόθεν γά ο. S. zu Pisca-

tor c. 27.

10. ἄλλως σαπ ρά. ἄλλως im Uebrigen d. i. überhaupt, ganz und gar.

12. ἐπεὶ — διάγνωσις. S.

zu de hist, escr. c. 36.

2. 14. o Kallivos no dol-

το δ ασίδιμος Αττικός συν επιμελεία τη πάση γράψαιεν αν, σοὶ τί ὄφελος, ὧ θαυμάσιε, τοῦ κτήματος οὔτε εἰδότι τὸ κάλλος αὐτῶν οὖτε χρησαμένω ποτὲ οὐδὲν μᾶλλον τουφλὸς άν τις ἀπολαύσειε κάλλους παιδικών; σὰ δὲ ἀνεωγμένοις μεν τοῖς όφθαλμοῖς ὁρᾶς τὰ βιβλία νη Δία κάτα- 5 *χόρως, καὶ ἀναγινώσκεις ἔνια πάνυ ἐπιτρέχων φθάνοντος τοῦ ὀφθαλμοῦ τὸ στόμα οὐδέπω δὲ τοῦτό μοι ἱκανόν, γν μη είδης την άρετην καί κακίαν εκάστου των έγγεγραμμένων καὶ συνιῆς δόστις μεν ὁ νοῦς σύμπασι, τίς δὲ ή τάξις τῶν ὀνομάτων, ὅσα τε πρὸς τὸν ὀρθὸν κανόνα τῷ 10 συγγραφεί ἀπηκρίβωται καὶ ὅσα κίβδηλα καὶ νόθα καὶ 3 παρακεκομμένα. 3. τί οὖν; φης καὶ ταῦτα μὶ μαθών τμίν είδεναι; πόθεν, εί μή ποτε παρά των Μουσων κλώνα δάφνης καθάπερ ὁ ποιμὴν ἐκεῖνος λαβών; Ελικῶνα μὲν γάρ, Γνα διατρίβειν αι θεαι λέγονται, οὐδε ἀκήκοας οἶ- 15 μαί ποτε οὐδε τοιαύτας διατριβάς ημίν εν παισίν εποιού. σοὶ καὶ μεμνησθαι Μουσων ανόσιον. ἐκείναι γαο ποιμένι μέν οὐκ [ὰν] ὤκνησαν φανῆναι σκληρῷ ἀνδρὶ καὶ δασεί καὶ πολύν τὸν ήλιον ἐπὶ τῷ σώματι ἐμφαίνοντι, οίφ δὲ σοὶ -καί μοι πρὸς τῆς ἀναϊτιδος ἄφες ἐν τῷ παρ- 20 ντι τὸ μὴ σύμπαντα σαφως εἰπεῖν — οὐδ' ἐγγὺς γε-

διμος Αττικός. Schol. Καλλιγράφοι οδτοι γεγόνασιν άριστοι. Namentlich Attikus war durch die Sauberkeit und Genauigkeit seiner Abschriften berühmt.

2. τὸ κάλλος αὐτῶν der innere Werth der Bücher im Gegensatze zu ihrer äusseren Beschaffenheit. (ἐκεῖνα, α — γράψαιεν αν.)

4. ἀνεωγμένοις τοῖς ὀ-φθαλμοῖς. S. zu Piscat. e. 1.

6. φθάνοντος τοῦ ὀφθαλμοῦτὸ στό μα d. i. zerstreut, ohne Theilnahme und Verständniss, indem das Auge und mit ihm der Gedanke wo anders weilt, als der lesende Mund.

12. παρακεκομμένα vom Gepräge der Münzen entlehntes Bild.

Vgl, de hist. conscr. c. 10.

3. 14. καθάπερ ὁ ποιμήν Hesiod. Vgl. Rhet. praec. c. 4.

16. ἐν παισίν. S. de hist.

cscr. c. 30.

19. οίφ δέ σοί Gegensatz zu ποιμένι μέν . . . Assimilation, die auch dann stattfindet, wenn der sie veranlassende Casus des Demonstrativs wie hier nicht ausgedrückt, sondern zu ergänzen ist. Vgl. Icar. 11 οὐ φαῦλον τὸ ἔργον ἀνδοὶ οἰφ σοὶ πολεμιστῆ μονομαχῆσαι.

20. πρός της Αναϊτιδος eine in Syrien, Armenien, Cappadocien, Medien verehrte Göttin, die mit der Artemis der Griechen verglichen

21. τὸ μὴ — εἰπεῖν. μή wegen des in αφες enthaltenen negaνέσθαι ποτ' ὰν εὐ οἰδ' ὅτι κατηξίωσαν, ἀλλ' ἀντὶ τῆς δάφνης μυρίκη ὰν ἢ καὶ μαλάχη μαστιγοῦσαι ἀπήλασαν ὰν τὸν τοιοῦτον, ὡς μὴ μιᾶναι μήτε τὸν Ὁλμειὸν μήτε τὴν τοῦ Ἱππου κρήνην, ὅπερ ἢ ποιμνίοις το διψῶσιν ἢ ποιμένων στόμασι κάθαροῖς πότιμα. καίτοι οὐδ' εἰ πάνυ ἀναίσχυντος εἰ καὶ ἀνδρεῖος τὰ τοιαῦτα, τολμήσειας ἄν ποτε εἰπεῖν, ὡς ἐπαιδεύθης ἢ ἐμέλησέ σοι πώποτε τῆς ἐν χρῷ πρὸς τὰ βιβλία συνουσίας ἢ ὡς διδάσκαλός σοι ὁ δεῖνα ἢ τῷ δεῖνι ξυνεφοίτας. 4. ἀλλ' 4 10 ἐνὶ τούτψ μόνψ πάντα ἀναδραμεῖσθαι νῦν ἐκεῖνα ἐλπίζεις

10 ένὶ τούτω μόνω πάντα άναδραμεῖσθαι νῦν ἐκεῖνα ἐλπίζεις τῷ κτᾶσθαι πολλὰ βιβλία. κατὰ δὴ ταῦτα ἐκεῖνα ἔκε ξυλλαβὼν τὰ τοῦ Δημοσθένους, ὅσα τῆ κειρὶ τῆ αὐτοῦ ὁ ἡτωρ ἔγραψε, καὶ τὰ τοῦ Θουκυδίδου, ὅσα παρὰ τοῦ Δημοσθένους καὶ αὐτὰ ὀκτάκις μεταγεγραμμένα εὐρέθη 15 καὶ Νηλέως [ἄπαντα ἐκεῖνα], ὅσα ὁ Σύλλας Δθήνηθεν εἰς

καὶ Νηλέως [ἄπαντα έκεῖνα], όσα ὁ Σύλλας Αθήνηθεν είς Ιταλίαν ἐξέπεμψε, τί ἂν πλέον ἐκ τούτων εἰς παιδείαν κτήσαιο, κὰν ὑποβαλλόμενος αὐτὰ καθεύδης ἢ ξυγκολ-

tiven Begriffes: erlasse mir d. h. h eiss mich nicht.

1. εὐ οἰδ' ὅτι adverb. ge-

wiss. S. zu Gall. c. 3.

2. η καὶ μαλάχη. Die Malvenstöcke dienten, wie es scheint, gewöhnlich zur Züchtigung der Sklaven und Knaben. Plin. nat. hist. XIX. 4, 5. 22. § 62. Quaedam vocabimus ferulacea, ut malvas; namque tradunt auctores in Arabia malvas septimo mense arborescere baculorum quoque usum praebentes. Fugit. c. 33. ούτω μοι δοκεί, ταύτην μέν — οίχεσθαι, τώ δύο δὲ τούτω δραπετίσεω - μανθάνειν α πρό τοῦ, τὸν μὲν ἀποπλύνειν - τὸν Μυρόπνουν δὲ αὐθις ἀκεῖσθαι τῶν ἱματίων τὰ διεζόωγότα, μαλάχη γε ποότερον μαστιγωθέντα.

3. τον Ολμειόν eine Musenquelle wie die folgende. Hesiod.

theog. 5. 6.

καί τε λοεσσάμεναι (die Musen) τέρενα χρόα Τερμησσοῖο η Πππουποήνης η Όλμειο ῦ ζαθέοιο

ακοοτάτω Ελικώνι χορούς ένεποιήσαντο.

8. $\tau \tilde{\eta} \tilde{s} \tilde{\epsilon} \nu \chi \varrho \tilde{\varphi} - \sigma \upsilon \nu \varrho \upsilon \sigma t \alpha s$ Zusammensein in nächster Nähe ($\tilde{\epsilon} \nu \chi \varrho \tilde{\varphi}$), daher enge Gemeinschaft.

9. ξυνεφοίτας in die Schule. 4. 10. ένὶ τούτω — πάντα ἀναδοαμεῖσθαι, transitiv wieder gut machen, ersetzen.

11. κατὰ δὴ ταῦτα - τίαν - κατὰ ο Sinn: Was die Bücher anbetrifft, so nützte es dir nichts, wenn du noch so viele besässest...

15. καὶ Νηλέως — ἐξέπεμψε Neleus aus Skepsis, Schüler des Aristoteles und Theophrast, im Besitz ihrer reichen Bibliothek, die aus seinen Händen in die des Apellikon von Teos kam und nach dessen Tode bei der Einnahme von Athen durch Sulla im J. 87 v. Chr. nach Italien gebracht wurde. Vgl. Strabo XIII. 608. 609. Plutarch Sulla c. 26.

λήσας καὶ περιβαλόμενος περινοστῆς; πίθηκος γὰρ δ πίθηκος, ή παροιμία φησί, καν χρυσα έχη σάμβαλα. καὶ σὺ τοίνυν βιβλίον μεν έχεις εν τῆ χειοὶ καὶ ἀναγινώσκεις άεί, των δε αναγινωσκομένων οἶσθα οὐδέν, άλλ' όνος λύρας απούεις πινών τὰ ὧτα. ώς εί γε τὸ πεπτῆσθαι τὰ 5 βιβλία καὶ πεπαιδευμένον ἀπέφαινε τὸν ἔχοντα, πολλοῦ αν ως αληθως το πτημα ην άξιον και μόνων ύμων των πλουσίων, εὶ ώσπερ ἐξ ἀγορᾶς ἦν πρίασθαι τοὺς πένητας ήμας ύπερβάλλοντας. τίς δὲ τοῖς ἐμπόροις καὶ τοῖς βιβλιοκαπήλοις ήρισεν αν περί παιδείας τοσαύτα βιβλία 10 έχουσι καὶ πωλούσιν; άλλ' εί γε διελέγχειν εθέλεις, όψει μηδ' εκείνους πολύ σου τὰ ες παιδείαν αμείνους, άλλά βαρβάρους μέν την φωνην ώσπερ σύ, άξυνέτους δὲ τῆ γνώσει, οίους είκὸς εἶναι τοὺς μηδεν τῶν καλῶν καὶ αἰσχοων καθεωρακότας, καίτοι σὰ μεν δύο ἢ τρία παρ' 15 αὐτῶν ἐκείνων πριάμενος ἔχεις, οἱ δὲ νύκτωρ καὶ μεθ' 5 ημέραν διὰ χειρὸς έχουσιν αὐτά. 5. τίνος οὖν ἀγαθοῦ ώνς ταύτα, εὶ μὴ καὶ τὰς ἀποθήκας αὐτὰς τῶν βιβλίων ήγη πεπαιδεύσθαι τοσαύτα περιεχούσας παλαιών άνδρών ξυγγράμματα; καί μοι, εὶ δοκεῖ, ἀπόκριναι: μᾶλλον δέ, 20

1. πίθηκος — σάμβαλα.
nach Macar paroem cent. VII. 12
σάμβαλα aeolische Form für σάνσάλα. Der Sinn des Sprüchwortes
ist: Aeusserer Schmuck vermag nicht
die innere Leere zu bedecken.

4. ὄνος λύρας ἀχούεις χινῶν τὰ ὅτα. Diogenian cent. VII. 33 erklärt das Sprüchwort: ἐπὶτῶν ἀπαιδεύτων. Aehnlich ὄνος λυμίζων und ὄνος λύρας ἀχούων καὶ σάλπιγγος ὑς.

6. ἀπέφαινε. S. de hist. escr.

c. 13.

8. $\tau \circ \dot{\nu} \varsigma \pi \dot{\epsilon} \nu \eta \tau \alpha \varsigma \dot{\eta} \mu \tilde{\alpha} \varsigma$. Lucian zählt sieh selbst mit zu den $\pi \dot{\epsilon} \nu \eta \tau \dot{\epsilon} \varsigma$.

9. ὑπερβάλλοντας überbieten, übertreffen. Sinn: Wenn die Bildung in den Büchern steckte und käuslich wäre, so würde sie bald das alleinige Besitzthum der Reichen sein, die uns Arme leicht überbieten könnten.

14. των καλων das sittlich Schöne, Edle und Gute, honestum.

15. xαθεωρακότας hinab und hineinschauen d. i. durchschauen verspiere.

15. δύο ἢ τρία nicht zwei oder drei, soudern unbestimmt, ein paar, im Gegensatze zu einer grossen Anzahl. Aristoph. Frieden 829. ψυχὰς δί' ἢ τρεῖς διθυραμβοδιδασχάλων.

16. $\mu \varepsilon \vartheta$, $\dot{\eta} \mu \varepsilon \varrho \alpha \nu$ nach Tagesanbruch d, i, bei Tage. Ebenso c. 12, c. 23. Dagegen c. 24 $\dot{\varrho} \kappa \vartheta$, $\dot{\eta} \mu \varepsilon \varrho \alpha \nu$ $\beta i \varrho s$ das tägliche Leben.

5. 20. μαλλον δέ wie sehr oft bei Lucian, das Vorhergesagte verbessernd ac potius. c. 16.

έπει τοῦτό σοι ἀδύνατον, ἐπίνευσον γοῦν ἢ ἀνάνευσον πρός τὰ ἐρωτώμενα. εί τις αύλειν μὴ ἐπιστάμενος κτήσαιτο τους Τιμοθέου αύλους η τους Ισμηνίου, ους έπτα ταλάντων ο Ισμηνίας εν Κορίνθω επρίατο, αρ' αν δια 5 τοῦτο καὶ αὐλεῖν δύναιτο; ἢ οὐδεν ὄφελος αὐτῷ τοῦ κτήματος οὐκ ἐπισταμένω χρήσασθαι κατὰ τὴν τέχνην; εὖ γε ανένευσας οὐδε γὰρ τοὺς Μαρσύου ἢ Ολύμπου κτησάμενος αὐλήσειεν ἂν μὴ μαθών. τί δ', εί τις τοῦ Ἡρακλέους τὰ τόξα κτήσαιτο μὴ Φιλοκτήτης ών, ώς δύνασθαι 10 εντείνασθαί τε αὐτὰ καὶ ἐπίσκοπα τοξεῦσαι, τί σοι καὶ ούτος δοκεί; ἆρο ἀν ἐπιδείξασθαί τι ἔργον τοξότου ἄξιον; άνανεύσαις άν καὶ τοῖτο. κατὰ ταὐτὰ δὴ καὶ ὁ κυβερνᾶν οὐκ είδως και ίππεύειν μη μεμελετηκώς εί δ μέν ναῦν παραλάβοι τοῖς πᾶσι καὶ ἐς κάλλος καὶ ἐς ἀσφάλειαν μάλι-15 στα έξειργασμένην, δ δε ίππον κτήσαιτο Μῆδον ή κενταυρίδην η κοππαφόρον, ελέγχοιτο άν, οξμαι, εκάτερος ούκ είδως ο τι γρήσαιτο έκατέρω. Επινεύσεις καὶ τοῦτο.

1. ἐπεὶ τοῦτό σοι ἀδύνατον weil der Ungebildete der Spra-

che nicht mächtig ist.

3. τοὺς Τιμοθέου αὐλοὺς ητοῦ Ἰσμηνίου. Timotheus, berühmter Flötenspieler aus Böotien, der durch sein Spiel auf das Gemüth Alexanders d. G. einen bedeutenden Einfluss ausübte; zu unterscheiden von dem Milesischen Kitharoden gleichen Namens. Ismenias aus Thisba in Böotien, ebenfalls ein gefeierter Flötenspieler im 4ten Jahrh. v. Chr., über welchen wir aber nur dürftige Nachrichten besitzen.

7. τοὺς Μαρσύου ἢ 'Ολύμπου die ersten Erfinder des Flötenspiels. Marsyas, ein Phryger, Vater, nach Andern Sohn des Olympos; er fand die von Athene weggeworfene Flöte, liess sich mit Apollo in einen Wettkampf ein und wurde von diesem besiegt und lebendig geschunden. Den Namen Olympus führen mehrere Künstler, alle mehr oder weniger ausgezeichnete Vertreter des in Asien einheimischen Flötenspiels.

10. ἐπίσχοπατοξεῦσαι d. i. so, dass sie treffen. Ebenso βαλών

ἐπίσκοπα Amor. c. 16.

12. χυβερνᾶνοὖχεὶδώς χαὶ ξππεύειν μτ μεμελετηκώς. Der Unterschied von où und un wird von Lucian nicht mehr so scharf auseinandergehalten, als es bei den Attikern der Fall. S. zu Nigr. c. 24.

14. ἐς κάλλος wie c. 8. S. zu Piscat. c. 12.

15. $i\pi\pi\sigma\nu - M\tilde{\eta}\delta\sigma\nu$. Besonders schöne Pferde lieferte das berühmte Gestüt im Νισαῖον πεδίον in der nordischen Landschaft Rhagiana an den kaspischen Pässen.

15. $z \, \varepsilon \, v \, \tau \, \alpha \, v \, \rho \, i \, \delta \, \eta \, v$ thessalisches

Ross.

16. **κοππαφόρον**. S. zu Piscat, c. 47. Die Gestalt dieses alten Buchstabens des hellenischen Alphabets ist 9 (hebr. 5); in das samisch-athenische ist er nicht aufgenommen worden.

πείθου δη καὶ τοῦτό μοι ἐπίνευσον, εί τις ώσπεο συ άπαίδευτος ών ώνειται πολλά βιβλία, οὐ σκώμματα οὖτος ές άπαιδευσίαν καθ' ξαυτοῦ ξυφέρει; τί όμνεῖς καὶ τοῖτο έπινεύειν; έλεγχος γάρ, οἶμαι, σαφής ουτος καὶ τῶν ὁρώντων έκαστος εύθυς το προχειρότατον έκεινο επιφθέγγε- 5 6 ται, τί κυνὶ καὶ βαλανείω; 6. καὶ ἐγένετό τις οὐ πρὸ πολλού εν Ασία πλούσιος άνηο εκ συμφοράς άποτμηθείς τούς πόδας άμφοτέρους ύπὸ κούους, οἶμαι, ἀποσαπέντας, ἐπειδή ποτε διὰ χιόνος ὁδοιπορῆσαι ξυνέβη αὐτῷ. ούτος τοίνυν τούτο μέν έλεεινον έπεπόνθει, και θερα- 10 πεύων την δυστυχίαν ξυλίνους πόδας πεποίητο, καὶ τούτους υποδούμενος εβάδιζεν επιστηριζόμενος άμα τοῖς οἰκέταις : έκεινο δε γελοίον εποίει, κοηπίδας γαο καλλίστας έωνείτο νεοτμήτους αεί, καὶ τὴν πλείστην πραγματείαν περί ταύτας είχεν, ώς καλλίστοις ύποδήμασι κεκοσμημένα 1 είη αντῷ τὰ ξύλα, [οἱ πόδες δή]. οὐ ταντὰ οὖν καὶ σὺ ποιείς χωλήν μεν έχων και συκίνην την γνώμην, ώνούμενος δε χουσούς εμβάτας, οξς μόλις άν τις καὶ άρτίπους ξμπεριπατήσειεν;

7. ἐπεὶ δὲ ἐν τοῖς ἄλλοις καὶ τὸν ὑμηρον ἐπρίω 2ι πολλάκις, ἀναγνώτω σοί τις αὐτοῦ λαβὼν τὴν δευτέραν τῆς Ἰλιάδος ἑαψωδίαν, ἦς τὰ μὲν ἄλλα μὴ ἐξέταζε οὐ-δὲν γὰρ αὐτῶν πρὸς σέ πεποίηται δέ τις αὐτῷ δημηγορῶν παγγέλοιος ἄνθρωπος, διάστροφος τὸ σῶμα καὶ λελωβημένος. ἐκεῖνος τοίνυν ὁ τοιοῦτος εἰ λάβοι τὴν 2ι ᾿Αχιλλέως πανοπλίαν, οἴει ὅτι αὐτίκα διὰ τοῦτο καὶ καλὸς ἅμα καὶ ἰσχυρὸς ἀν γένοιτο, καὶ ὑπερπηδήσειε μὲν τὸν ποταμόν, ἐπιθολώσειε δὲ αὐτοῦ τὸ ἑεῖθρον τῷ

4. ἔλεγχος σα φ ής, ohne Verbum; ebenso μανία σαφής Cynic. c. 5. πᾶσα ἀνάγχη de Parasit. c. 12. πολλή αἰσχύνη dial. mort. 15 c. 1. und besonders häufig συγγνώμη. Vgl. zu c. 1. οὐδεὶς φθόνος.

6. τί χυνὶ καὶ βαλανείφ. Vgl. Parasit c. 51. ξμοί γε δοκεῖ, ξν συμποσίω φιλόσοφος τοιοῦτόν ξστιν οἱον ξν βαλανείω χίων. Aehnlich das Sprüchwort τί γὰρ δη δελφῖνι καὶ βοῖ κοινόν, Σύλλα τε καὶ φιλοσόφοις bei Suidas und de mercede cond. c. 25. τί γὰρ κοινόν φασι λύρα καὶ ὄνφ; Die Auslassung des κοινόν ist auch sonst nicht selten. Arist Ritter. 1022. τί γὰρ ἔστ' Ερεχ τεῖ καὶ κολοιοῖς καὶ κυνί;

7. 27. ὑπεοπηδήσειε τὸν ποταμόν mit Beziehung auf Achil-

φόνω των Φουγων, αποκτείνειε δε τον Έκτορα και προ αὐτοῦ τὸν Λυκάονα καὶ τὸν Αστεροπαῖον μὴ φέρειν έπὶ τῶν ὤμων τὴν μελίαν δυνάμενος; οὐν ὰν εἴποις άλλὰ καὶ γέλωτα ὰν ὀφλισκάνοι χωλεύων ὑπὸ τῆ ἀσπίδι καὶ 5 ἐπὶ στόμα καταπίπτων ὑπὸ τοῦ βάρους καὶ ὑπὸ τῷ πράνει, οπότ' ανανείσειε, δειπνύς τούς παραβλώπας έπείνους αύτοῦ ὀφθαλμούς καὶ τον θώρακα ἐπαίρων τῷ τοῦ μεταφρένου κυρτώματι καὶ τὰς κνημίδας ἐπισυρόμενος καὶ δλως αἰσχύνων άμφοτέρους καὶ τὸν δημιουργὸν αὐ-0 τῶν καὶ τὸν δεσπότην. τὸ αὐτὸ δὴ καὶ σὰ πάσχων οὐχ όρᾶς, ἐπόταν τὸ μεν βιβλίον ἐν τῆ χειρὶ ἔχης πάγκαλον, πορφυράν μεν έχον την διφθέραν, χουσούν δε τον όμφαλόν, αναγινώσκης δε αυτό βαρβαρίζων και καταισχύνων καὶ διαστρέφων, ὑπὸ μὲν τῶν πεπαιδευμένων κατα-5 γελώμενος, ύπὸ δὲ τῶν ξυνόντων σοι κολάκων ἐπαινούμενος, οθ και αυτοί πρός αλλήλους επιστρεφόμενοι γελώσι τὰ πολλά:

8. θέλω γοῦν σοι διηγήσασθαί τι Πυθοῖ γενόμενον 8 Ταραντῖνος Εὐάγγελος τοὕνομα τῶν οὐν ἀφανῶν ἐν τῷ τοῦνομα τῶν οὐν ἀφανῶν ἐν τῷ τοῦνομα Τὰ μὲν οὖν τῆς γυμικῆς ἀγωνίας αὐτίκα ἐδόκει αὐτῷ ἀδύνατον εἶναι μήτε πρὸς ἰσχὺν μήτε πρὸς ἀκύτητα εὖ πεφυκότι κιθάρα δὲ

les' Kampf mit dem Skamander. II. XXI. 242 ff.

6. το ὑς παραβλῶπας ἐκείνονς αὐτοῦ ὀφθαλμούς nach
Π. II. 217. φολκὸς (φοξὸς) ἔην.
Lucian fasst also dieses Wort in der
Bedeutung, schielend', während
die neueren Erklärer es durch
,krummbeinig' oder ,dickköpfig' übersetzen.

12. πορφυρῶνμὲνἔχοντὴν διφθέραν. Bei den Alten plegten die Bücher nicht wie bei uns gebunden zu werden, sondern die Blätter wurden an einander geleimt und um einen Stab gerollt (volumen), die Rollen selbst, um sie vor Beschädigung zu schützen, in ein Pergament (διφθέρα) gewickelt (vgl. c. 16 διφθέρας περιβάλλεις), das man aus

sen mit Purpur oder mit dem schönen Gelb des lutum (genista tinetoria) färbte.

12. χουσοῦν — τόν ὀμφαλοίν. ὁμφαλοί (umbilicus) naunte man die Knöpfe, die an dem Stabe, an welchem die Rolle befestigt wurde, hervorragten. Diese Knöpfe waren nicht selten von Elfenbein oder von Gold oder doch gemalt. Vgl. de mercede conductis c. 41. ἄπωντες γὰρ ἀχριβῶς ὅμοιοί εσω τοῖς χαλλίστοις τούτοις βιβλίοις, ὧν χουσοῦ μὲν οἱ ὀμφαλοί, πορ ψυρᾶ δ΄ ἔχτοσθεν ἡ διφθέρα.

8. 19. τωνουκ αφανων. S. zu de hist. cscr. c. 8.

21. $\mu \dot{\eta} \tau \varepsilon - \mu \dot{\eta} \tau \varepsilon$ aus dem Ge-

καὶ ώδη δαδίως κρατήσειν ἐπείσθη ὑπὸ τῶν καταράτων ανθρώπων, ους είχε περί αυτόν, επαινούντων και βοώντων, όπότε καὶ τὸ σμικρότατον ἐκεῖνος ἀνακρούσαιτο. ήπεν οὖν ἐς τοὺς Δελφοὺς τοῖς τε άλλοις λαμπρὸς καὶ δή καὶ ἐσθῆτα χουσόπαστον ποιησάμενος καὶ στέφανον δά- 5 φνης χουσης κάλλιστον, ως αντί καρπού της δάφνης σμαράγδους είναι ἰσομεγέθεις τῷ παρπῷ, τὴν μέν γε πιθάραν αὐτήν, ὑπερφυές τι χρημα ές κάλλος καὶ πολυτέλειαν, χουσοῦ μεν τοῦ ἀκηράτου πᾶσαν, σφραγῖσι δε καὶ λίθοις ποικίλοις κατακεκοσμημένην, Μουσων μεταξύ καὶ Απόλ- 10 λωνος καὶ 'Ορφέως εντετορευμένων, θαύμα μέγα τοῖς 9 δρῶσιν. 9. ἐπεὶ δ' οἶν ποτε καὶ ἡκεν ή τοῦ άγῶνος τμέρα, τρεῖς μὲν ἦσαν, ἔλαχε δὲ μέσος αὐτῶν ὁ Εὐάγγελος άδειν, καὶ μετὰ Θέσπιν τὸν Θηβαῖον οὐ φαύλως άγωνισάμενον εσέρχεται όλος περιλαμπόμενος τῷ χρυσίω 15 καὶ τοῖς σμαράγδοις καὶ βηρύλλοις καὶ ὑακίνθοις, καὶ ή πορφύρα δε ενέπρεπε της εσθητος, η μεταξυ του χρυσοῦ διεφαίνετο. τούτοις ἄπασι προεμπλήξας τὸ θέατρον καὶ θαυμαστῆς ἐλπίδος ἐμπλήσας τοὺς θεατάς, ἐπειδή ποτε καὶ ἄσαι καὶ κιθαρίσαι πάντως έδει, άνακρούεται 20 μεν ανάρμοστόν τι καὶ ασύντακτον, αποδρίγνυσι δε τρείς άμα χορδάς σφοδρότερον τοῦ δέοντος έμπεσων τῆ κιθάρα, άδειν δε άρχεται απόμουσόν τι καὶ λεπτόν, ώστε γέλωτα μέν παρά πάντων γενέσθαι των θεατών, τοὺς άθλοθέτας

dauken des Euangelos, deshalb $\mu \dot{\eta}$. S. zu c. 5 und Nigr. c. 24.

1. ὑπὸτῶνκαταράτων ἀνθρώπων näml. den Schmeichlern.

3. ἀνακρούσαιτο. ἀνακρούεσθαι von Saiteninstrumenten präludiren. Vgl. zu Nigr. c. 8.

10. $\mu \varepsilon \tau \alpha \xi \dot{\nu}$ absolut, hier vom Orte , mitten drin'. Vgl. rhet.

praec. c. 21.

11. 'O Q φ εως Sohn des Flussgottes Oeagros und der Muse Kalliope, mythischer Sängerheros in Thrakien, dessen Lieder so ergreifend, dass die Vögel in der Luft, die Fische im Wasser, die Bäume, die Felsen, die Berge, die wilden Thiere in ihren Schluchten davon bewegt wurden. S. c. 12. Ovid. Met. X. 1 ff.

11. ἐντετορευμένων in halberhabener Arbeit hier aus Gold, sonst aus Stein und Erz. Die Kunst heisst Torentik.

9. 17. καὶ τ΄ πορφύρα δέ. S, zu de hist. cscr. c. 1.

22. ξμπεσών τῆ κιθάρα.
 S. zu de hist. cscr. c. 11.

23. $\lambda \varepsilon \pi \tau \acute{o} v = tenue$, von der Stimme, nicht vom Instrument.

24. τοὺς ἀθλοθέτας die

δὲ ἀγανακτήσαντας ἐπὶ τῆ τόλμη μαστιγώσαντας αὐτὸν έκβαλείν τοῦ θεάτρου, ότεπερ καὶ γελοιότατος ώφθη δαπρύων δ χουσούς Εὐάγγελος καὶ ὑπὸ τῶν μαστιγοφόρων συρόμενος διὰ μέσης τῆς σκηνῆς καὶ τὰ σκέλη καθημα-5 τωμένος έκ των μαστίγων καὶ συλλέγων χαμόθεν τῆς κιθάρας τὰς σφραγίδας εξεπεπτώκεισαν γὰρ κάκείνης ξυμμαστιγουμένης αὐτῷ. 10. μικρὸν δὲ ἐπισχών μετ' αὐτὸν 10 Ευμηλός τις Ήλεῖος ἐσέρχεται, κιθάραν μεν παλαιάν έχων, ξυλίνους δὲ κόλλοπας ἐπικειμένην, ἐσθῆτα δὲ μόγις 10 σὺν τῷ στεφάνω δέκα δραχμῶν ἀξίαν ἀλλ' οἶντός γε ἄσας δεξιώς και κιθαρίσας κατά τὸν νόμον τῆς τέχνης ἐκράτει καὶ ἀνεκηρύττετο καὶ τοῦ Εὐαγγέλου κατεγέλα μάτην έμπομπεύσαντος τη πιθάρα καὶ ταῖς σφραγίσιν ἐκείναις, καὶ εἰπεῖν γε λέγεται πρὸς αὐτόν: 3Ω Εὐάγγελε, σὸ μὲν 15 χουσῆν δάφνην περίκεισαι, πλουτεῖς γάρ, ἐγὼ δὲ ὁ πένης την Δελφικήν πλην τοῦτό γε μόνον ώνησο τῆς σκευῆς, ότι μηδ΄ έλεούμενος επὶ τῆ ήττη ἀπέρχη, ἀλλὰ μισούμενος προσέτι διὰ τὴν ἄτεχνόν σου ταύτην καὶ περιττὴν τρυφήν περὶ πόδα δή σοι καὶ Εὐάγγελος οὖτος, παρ' 20 δσον σοί γε οὐδ' όλίγον μέλει τοῦ γέλωτος τῶν θεατῶν.

11. οὖκ ἄκαιρον δ΄ ᾶν γένοιτο καὶ Δέσβιον μῦθόν 11 τινα διηγήσασθαί σοι πάλαι γενόμενον. ὅτε τὸν ᾿Ορφέα διεσπάσαντο αἱ Θρῷτται, φασὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ σὺν

Kampfrichter. Sie pflegten an der Seite der Thymele, d. h. des Gerüstes zu sitzen, auf welchem die Musiker auftraten.

1. μαστιγώσαντας. Vgl. weiter unten ὑπὸ τῶν μαστιγοφόοων συψόμενος.

2. ὅτεπεο = cum quidem; wir mit Nachdruck: ,nnd da'... wie c. 12.

10. 11. ἐκράτει. S. zu Piscat. c. 24. c. 39.

12. ἀν εκη ο ύττετο als Sieger. 16. πλην το ῦτό γε. S. zu Rhet. praec. c. 5.

19. περὶ πόδα σοι καὶ Εὐ-

άγγελος er passt für dich, d. i. er ist wie du. S. zu de hist. eser. c. 13.

19. $\pi \alpha \varrho$ ő $\sigma \circ \nu$. S. zu de hist. cscr. c. 18. Vgl. de saltat. c. 4.

11. 22. ὅτετὸν Ὁροφέα διεσπάσαντο αἱ Θρᾶτται. S. zu Piscat. c. 2. Die Sage deutet ebenso wie die des Marsyas (S. zu 5) auf den Kampf des Apollokultus, bei welchem die massvolle Kithara vorherrschte, mit dem von Asien einwandernden Dionysoskultus, zu welchem die aufregende Flöte gehörte. Daher auch weiter unten: τὴν λύραν δὲ ἀναθεῖναι ἐς τὸ τοῦ Ἰπολλωνος ἱερόν, während das Haupt (er war ja von Bacchus be-

τῆ λύρα ἐς τὸν Εβρον ἐμπεσοῦσαν ἐκβληθῆναι ἐς τὸν

μέλανα κόλπον, καὶ ἐπιπλεῖν γε τὴν κεφαλὴν τῆ λύρα, την μεν άδουσαν θοηνόν τινα επί τω 'Ορφείω μόρω, την λύραν δὲ αὐτὴν ὑπηχεῖν τῶν ἀνέμων ἐμπιπτόντων ταῖς χορδαίς, και ούτω μετ' ώδης προσενεχθηναι τη Δέσβω, 5 κάκείνους ανελομένους την μεν κεφαλήν καταθάψαι, εναπερ νίν τὸ Βαιχείον αὐτοίς ἐστι, τὴν λύραν δὲ άναθείναι ές τὸ τοῦ Απόλλωνος ἱερὸν καὶ ἐπὶ πολύ γε σώζεσθαι 12 αὐτήν. 12. χρόνω δὲ ὕστερον Νέανθον τὸν τοῦ Πιττακοῦ τοῦ τυράννου ταῦτα ὑπὲρ τῆς λύρας πυνθανόμενον, 10 ώς εκήλει μεν θηρία και φυτά και λίθους, εμελώδει δε καὶ μετὰ τὴν τοῦ 'Ορφέως συμφορὰν μηδενὸς άπτομένου, πρός έρωτα του κτήματος έμπεσείν και διαφθείραντα τὸν ίερέα μεγάλοις χρήμασι πεῖσαι ὑποθέντα ἑτέραν ὁμοίαν λύραν δοῦναι αὐτῷ τὴν τοῦ 'Ορφέως λαβόντα δὲ μεθ' ἡμέραν 15 μεν εν τη πόλει χρησθαι ούν ασφαλές δίεσθαι είναι, νύκτως δὲ ὑπὸ κόλπον ἔχοντα μόνον προελθεῖν ἐς τὸ προάστειον καὶ προχειρισάμενον κρούειν καὶ συνταράττειν τάς χορδάς τον άτεγνον καὶ άμουσον νεανίσκον, έλπίζοντα μέλη τινὰ θεσπέσια ύπηχήσειν την λύραν, ὑφ' ὧν 20 πάντας καταθέλξειν καὶ κηλήσειν καὶ μακάριον ἔσεσθαι κληρονομήσαντα της τοῦ Ορφέως μουσικής άχρι δη ξυνελθόντας τοὺς κύνας πρὸς τὸν ἦχον — πολλοὶ δὲ ἦσαν αὐτόθι - διασπάσασθαι αὐτόν, ώς τοῦτο γοῦν ὅμοιον τῷ

siegt) an der Stätte des Bazzeiov begraben wird.

1. ξς τὸν μελανα κόλπον nicht das schwarze Meer, sondern ein Meerbusen im Norden des thrakischen Chersonesus.

6. ${\it V}\nu\alpha\pi\epsilon\rho$ der Gebrauch des angehängten $\pi\epsilon\rho$ bei Partikeln ist in dieser Schrift sehr häufig. S. c. 9. c. 12.

8. $\xi \pi i \pi o \lambda v$ von der Zeit. S. zu de hist, conscr. c. 1.

12. 9. τὸν τοῦ Πιττακοῦ τοῦ τυράννου, einer der sieben Weisen Griechenlands, Beherrscher von Mitylene um 600 v. Chr.

17. υποκόλπον έχοντα. S.

zu Piscat, c. 36.

20. ὑφ' ὧν πάντας καταθέλξειν. Nicht selten steht der Infinitiv in obliquer Rede nach dem Relativ, ebenso wie nach den Conjunctionen ὡς, ὅτε, ἐπειδή. S. Nigrin. c. 27. παρήνει δὲ τοῖς συνοῦσι μήτ' ἀναβάλλεσθαι τὸ ἀγαθόν, ὅπε ο το ὑς πο λλο ὑς πο ιεῖν προθεσμίας ὀρεγομένους ἑορτὰς ἢ πανηγύρεις.

24. ὅμοιον τῷ Ὀρφεῖ. S.

c. 11.

'Ορφεί παθείν καὶ μόνους ἐφ' ἑαυτὸν ξυγκαλέσαι τοὺς κύνας, ότεπες καὶ σαφέστατα ὤφθη, ώς οὐχ ή λίρα ή θέλγουσα ἦν, ἀλλ' ἡ τέχνη καὶ ἡ ῷδή, ἃ μόνα ἐξαίρετα τῷ ᾿Ορφεῖ παρὰ τῆς μητρὸς ὑπῆρχεν, ἡ λύρα δὲ ἄλλως 5 ατημα ην ουδεν άμεινον των άλλων βαρβίτων.

13. καὶ τί σοι τὸν Ὀρφέα ἢ τὸν Νέανθον λέγω, ὅπου 13 καὶ καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς ἐγένετό τις καὶ ἔτι ἐστίν, οἶμαι, ος τὸν Ἐπικτήτου λύχνον τοῦ Στωϊκοῦ κεραμεοῦν όντα τριςχιλίων δραχμών ἐπρίατο; ήλπιζε γὰρ οἶμαι κάκεῖνος, εἰ 10 των νυπτων ύπ' εκείνω τῷ λύχνω αναγινώσκοι, αὐτίκα μάλα καὶ τὴν Ἐπικτίτου σοφίαν ὄναρ ἐπικτίσεσθαι καὶ δμοιος έσεσθαι τῷ θαυμαστῷ ἐπείνῳ γέροντι. 14. χθὲς 14 δὲ καὶ πρώην ἄλλος τις τὴν Πρωτέως τοῦ Κυνικοῦ βακτηρίαν, τν καταθέμενος ήλατο ές τὸ πῦρ, ταλάντου κά-15 κείνος ἐπρίατο, καὶ ἔχει μὲν τὸ κειμήλιον τοῦτο καὶ δείανυσιν ώς Τεγεᾶται τοῦ Καλυδωνίου ύὸς τὸ δέρμα καὶ Θηβαῖοι τὰ ὁστᾶ τοῦ Γηρυόνου καὶ Μεμφῖται τῆς Ἰσιδος τούς πλοκάμους άλλος δε ό τοῦ θανμαστοῦ κτήματος

4. παρά τῆς μητρός. S. zu

c. 8. $-\alpha \lambda \lambda \omega \nu$ wie c. 1. 13. 6. $\delta \pi \circ \nu$ w $\circ = d$ a. 7. $\varkappa \alpha \vartheta$ $\dot{\eta} \mu \tilde{\alpha} \varsigma$. Vgl. Piscat. c. 30.

Έπικτήτου - τοῦ Στωϊκοῦ geb. zu Hierapolis in Phrygien, ein Günstling des Nero. Auf Befehl des Domitian mit den übrigen Philosophen 94 n. Chr. aus Rom vertrieben, lebte und lehrte er in Nikopolis in Epirus nach dem Vorbilde des Sokrates und sammelte eine grosse Anzahl Schüler um sich. Für dieselben stellte Arrian nach dem Tode des Meisters die Hauptpunkte seiner Lehre in einem εγχειοίδιον zusammen.

14. 12. χθές δὲ καὶ ποώην nuper; zur Zeitbestimmung der Schrift von Wichtigkeit, S. die fol-

gende Anmerkung.

13. Πρωτέως τοῦ Κυνικοῦ Peregrinus Proteus, über den eine besondere Schrift Lucians (περὶ τῆς Sommerbrodt, Lucian III. 2. Aufl.

Περεγρίνου τελευτης) vorhanden ist, geboren zu Parion, einer mysischen Stadt am Eingange des Hellesponts, starb im J. 165 v. Chr. auf die hier erwähnte Art.

13. βακτηρίαν, ην καταθέμενος ήλατο. Vgl. de morte Peregr. c. 36. αποθέμενος την πήραν καὶ τὸ τριβώνιον καὶ τὸ Ἡράκλειον ξκεϊνο δόπ αλον..

16. ώς Τεγεῖταιτοῦ Καλυανίου τός τὸ δέρμα. Die Tegeaten in Arkadien. Pausanias erzählt dasselbe mit dem Zusatze: διεσήπετο δὲ ὑπὸ χρόνου καὶ ἐς ἄπαν ἦν τριχῶν ἤδη ψιλόν.

17. τὰ ὀστά τοῦ Γηρυόνου

ein Riese auf der im äussersten Westen gelegenen Insel Erytheia, aus drei vom Bauche an zusammengewachsenen Körpern bestehend, der von Herakles seiner Rinder beraubt und erschlagen wurde.

18. α̈́λλος δὲ der c. 15. ge-

nannte Dionysios.

δεσπότης καὶ αὐτὸν σὲ τῆ ἀπαιδευσία καὶ βδελυρία ὑπερηκόντισεν. [ὁρᾶς, ὅπως κακοδαιμόνως διάκειται βακτη15 ρίας ἐς τὴν κεφαλὴν ὡς ἀληθῶς δεόμενος.] 15. λέγεται γὰρ Διονύσιον τραγωδίαν ποιεῖν φαίλως πάνυ καὶ γελοίως, ώστε τὸν Φιλόξενον πολλάκις δι' αὐτὴν ἐς τὰς λα-5 τομίας ἐμπεσεῖν οὐ δυνάμενον κατέχειν τὸν γέλωτα. οὖτος τοίνυν πυθόμενος, ὡς ἐγγελᾶται, τὸ Αἰσχύλου πυξίον, [εἰς δ ἐκεῖνος ἔγραφε], σὰν πολλῆ σπουδῆ κτησάμενος καὶ αὐτὸς ὥετο ἔνθεος ἔσεσθαι καὶ κάτοχος ἐκ τοῦ πυξίου. ἀλλ' ὅμως ἐν αὐτῷ ἐκείνω μακρῷ γελοιότερα ἔγραφεν, 10 οἰον κάκεῖνο τό

Δωρίς τέθνηκεν ή Διονυσίου γυνή.

καὶ πάλιν.

οίμοι, γυναϊκα χοησίμην απώλεσα. καὶ τοῦτο γὰο ἐκ τοῦ πυξίου, καὶ τό

αύτοῖς γὰρ ἐμπαίζουσιν οἱ μωροὶ βροτῶν.

Τοῦτο μέν γε πρὸς σὲ μάλα εὐστόχως ὰν εἰρημένον εἰη τῷ Διονυσίω, καὶ δι' αὐτὸ χρυσῶσαι αὐτοῦ ἔθει 16 ἔκεῖνο τὸ πυξίον. 16. τίνα γὰρ ἐλπίδα καὶ αὐτὸς ἔχων ἐς τὰ βιβλία καὶ ἀνατυλίττεις ἀεὶ καὶ διακολλῷς καὶ 20 περικόπτεις καὶ ἀλείφεις τῷ κρόκω καὶ τῷ κέδρω καὶ

15. 4. Διονύσιον der Aeltere, Tyrann von Syrakus 405—367 v. Chr. Cic. Tuscul. V. 22 nennt ihn musicorum — perstudiosum, poetam etiam tragicum — quam bonum nihil ad rem.

5. τὸν Φιλόξενον von Kythera, Dithyrambendichter. Sprüchwörtlich de mercede cond. c. 35. σὸ δ΄ οὖν ἄν μὴ ἐπαινῆς, ἐς τὰς λισοτομίας τὰς Διονυσίου εὐθὺς ἀφίξη ὡς καὶ φθονῶν καὶ ἐπιβουλεύων αὐτῷ.

12. Awots. Cic. Tusc. V. c. 20. Cumque duas uxores haberet, Aristomachen civem suam, Doridem autem Locrensem, sic ad eas ventitabat, ut omnia specularetur et sorutaretur ante.

16. 20. ἀνατυλίττεις vom Auf- und Abwickeln der Rolle. 20. διαχολλᾶς Zusammenleimen der einzelnen Blätter und Anleimen an den Stab, über den sie gerollt wurden. S. zu c. 7.

21. περικόπτεις Beschneiden der Blätter am oberen und unteren

Rande.

21. ἀλεί φεις τῷ χρόχω καὶ τῷ κέδρω. Die Blätter pflegten alle nur auf einer Seite beschrieben zu sein. Um das Buch gegen Motten und Würmer zu schützen, wurde die Rückseite mit Safranfarbe oder Cedernöl bestrichen. Daher Hor, art. poet. 331 f.

At haec animos aerugo et cura peculi

Cum semel imbuerit, speramus
carmina fingi

Posse linendacedro et levi servanda cupresso?

διφθέρας περιβάλλεις καὶ ὁμφαλοὺς ἐντίθης, ὡς δὴ τί απολαύσων αυτών; πάνυ γοῦν ήδη βελτίων γεγένησαι δια την ωνήν, δε τοιαύτα μέν φθέγγη . . . μαλλον δέ καὶ των λαθύων άφωνότερος εἶ. βιοῖς δὲ ώς οὐδ' εἰπεῖν καλόν, 5 μισος δὲ ἄγριον, φασί, παρὰ πάντων ἔχεις ἐπὶ τῆ βδελυρία, ώς εί τοιούτους ἀπειργάζετο τὰ βιβλία, φυγή φευκτέον αν ην ότι ποβοωτάτω απ' αυτών. 17. δυοίν δε 17 όντοιν, άττ' αν παρά των παλαιων τις κτήσαιτο, λέγειν τε δύνασθαι καὶ πράττειν τὰ δέοντα ζήλω τῶν ἀρίστων 10 καὶ φυγῆ τῶν χειρόνων, ὅταν μήτε ἐκεῖνα μήτε ταῦτα φαίνηταί τις παρ' αὐτῶν ώφελούμενος, τί ἄλλο ἢ τοῖς μυσὶ διατριβάς ώνεῖται καὶ ταῖς τίλφαις οἰκήσεις καὶ πληγάς ώς άμελοῦσι τοῖς οἰκέταις;

18. πως δε ού κακείνο αίσχρον, εί τις εν τη χειρί 18 15 έχοντά σε βιβλίον ιδών — άει δέ τι πάντως έχεις έροιτο, οδτινος η φήτορος η ξυγγραφέως η ποιητοῦ έστι, σὺ δὲ ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς εἰδως ὁροδίως είποις τοῦτό γε, είτα, ώς φιλει τὰ τοιαῦτα ἐν ξυνουσία προχωρείν ἐς μῆκος λόγων, δ μεν επαινοί τι ή αιτιώτο των εγγεγραμ-20 μένων, σὺ δὲ ἀποροίης καὶ μηδὲν ἔχοις εἰπεῖν; οὐκ εὔξη τότε χανείν σοι την γην, κατά σεαυτού δ Βελλεροφόντης περιφέρων τὸ βιβλίον; 19. Δημήτριος δὲ ὁ Κυνικὸς 19 ίδων εν Κορίνθω ἀπαίδευτόν τινα βιβλίον κάλλιστον άναγινώσκοντα, τὰς Βάκγας οἶμαι τοῦ Εὐριπίδου, (κατὰ τὸν

1. $\delta \iota \varphi \vartheta$. — $\tilde{\epsilon} \nu \tau \ell \vartheta \eta \varsigma$. S. zu c. 7. 4. $o \tilde{v} \delta$ $\tilde{\epsilon} \tilde{\iota} \pi \epsilon \tilde{\iota} \nu$ nicht einmal davon zu reden, geschweige denn ein ähnliches Leben zu führen; zalòv ist Prädicat,

5. φασί (ut aiunt) bezieht sich nur auf ἄγριον.

17. 11. τί αλλο η - ωνεῖται wie im Latein. quid aliud (ohne facit) quam emit.

18. 16. ξυγγραφέως = scri-

ptor, rerum scriptor.

17. ἐχτῆς ἐπιγραφῆς titulus, index.

18. $\dot{\omega}_{\varsigma} \varphi \iota \lambda \varepsilon \tilde{\iota}$ wie amat == solet.

21. χατὰ σεαυτοῦ ὁ Βελλεροφόντης περιφέρωντὸ βι-Bliov ein zweiter Bellerophontes den Uriasbrief mit sich umhertragen. Sinn: das Buch wird für dich ein Verräther, wie der Brief für den Bellerophontes. S. Hom. Il. VI. 155 - 202.

19.22. Δημήτριος δὲό Κυvizós wahrscheinlich der aus Sunium, welcher in der Mitte des 1ten Jahrh. v. Chr. unter Nero, Vespasian, Titus und Domitian lebte. Toxar. c. 27. Vgl. de saltat. c. 63.

24. τὰς Βάνχας — τοῦ Εὐ-

9*

άγγελον δὲ ἦν τὸν διηγούμενον τὰ τοῦ Πενθέως πάθη καὶ τὸ τῆς Αγαύης ἔργον), άρπάσας διέσπασεν αὐτὸ εἰπών, ἄμεινόν ἐστι τῷ Πενθεῖ ἄπαξ σπαραχθῆναι ὑπὰ ἐμοῦ ἢ ὑπὸ σοῦ πολλάκις.

Ζητῶν δὲ ἀεὶ πρὸς ἐμαυτὸν οὖπω καὶ τήμερον εὐ- 5 ρεῖν δεδύνημαι, τίνος ἕνεκα τὴν σπουδὴν ταύτην ἐσπού- δακας περὶ τὴν ωνὴν τῶν βιβλίων ωφελείας μὲν γὰρ τὰ χρείας ἕνεκα τῆς ἀπ' αὐτῶν οὐδ' ὰν οἰηθείη τις τῶν κὰν ἐπ' ἐλάχιστόν σε εἰδότων, οὐ μᾶλλον ἢ φαλακρὸς ἄν τις πρίαιτο κτένας ἢ κάτοπτρον ὁ τυφλὸς ἢ ὁ κωφὸς αὐλητὴν 10 ἢ παλλακὴν ὁ εὐνοῦχος ἢ ὁ ἠπειρώτης κώπην ἢ ὁ κυβερνήτης ἄροτρον. ἀλλὰ μὴ ἐπίδειξιν πλούτου σοι τὸ πρᾶγμα ἔχει καὶ βούλει τοῦτο ἐμφῆναι ἄπασιν, ὅτι καὶ εἰς τὰ μηδέν σοι χρήσιμα ὅμως ἐκ πολλῆς τῆς περιουσίας ἀναλίσκεις; καὶ μὴν ὅσα γε κὰμὲ Σύρον ὄντα εἰδέναι, εὶ μὴ σαυτὸν φέρων 15 ταῖς τοῦ γέροντος ἐκείνου διαθήκαις παρενέγραψας, ἀπωλώλεις ὰν ὑπὸ λιμοῦ ἤδη καὶ ἀγορὰν προῦτίθεις τῶν βιβλί-

20 ων. 20. λοιπὸν οὖν δὴ ἐκεῖνο ὅτι πεπεισμένος ὑπὸ τῶν κολάκων, ὡς οὐ μόνον καλὸς εἶ καὶ ἐράσμιος, ἀλλὰ καὶ σοφὸς καὶ ἡήτωρ καὶ ξυγγραφεὺς οἶος οὐδ' ἕτερος, ἀνῆ τὰ βιβλία, ὡς 20 ἀληθεύοις τοὺς ἐπαίνους αὐτῶν. φασὶ δὲ σὲ καὶ λόγους

οιπίδου eine noch jetzt vorhandene Tragödie.

κατὰ τὸν ἄγγελον — τὸν διηγούμενον ander Stelle, wo der Bote... v. 1036 ff.

1. τὰ τοῦ Πενθέως πάθη. S. Piscat. c. 2.

2. τὸ τῆς Ἀγαύης ἔογον Agave, seine Mutter, die ihn in bacchantischer Raserei zerriss.

3. $\dot{v}\pi$ $\dot{\varepsilon}\mu o\tilde{v}$ indem ich das Buch zerreisse.

6. σπουδήν — ξοπούδακας περίτήν ώνήν sonst σπουδήν ποιείσθαι περίτι. S. Nigrin. c. 33. θαυμάσιόν τινα τήν σπουδήν περίτὰ δείπνα ποιουμένους.

8. zαν ξπ' ξλάχιστον. Ueber zαν s. zu Rhet. pr. c. 9. Piscat. c. 37. — $\xi \pi'$ $\xi \lambda \acute{\alpha} \chi \iota \sigma \tau \sigma \nu$ wie das oft vorkommende $\xi \pi \iota$ $\pi \sigma \lambda \acute{\nu}$. S. zu de hist, escr. c. 1.

12. $\mathring{\alpha} \lambda \lambda \mathring{\alpha} \mu \mathring{\eta} - \mathring{\epsilon} \chi \epsilon \iota$. Es wird eine verneinende Antwort erwartet.

14. ἐκ πολλῆς τῆς περιουσίας. S. zu Piscat. c. 9.

15. $\delta \sigma \alpha - \tilde{\epsilon} \mu \tilde{\epsilon} - \epsilon \tilde{\iota} \delta \tilde{\epsilon} \nu \alpha \iota =$ quantum ego sciam.

15. $\Sigma \dot{\nu} \rho \sigma \nu \ddot{\sigma} \nu \tau \alpha$. S. de hist, eser, c. 24.

15. φέρων eilends; schon bei Herod. VIII. 87 und oft bei Lucian.

16. ταῖς — διαθήχαις παοενέγοαψας neben die natürlichen Erben hineinschreiben d. i. durch Erbschleicherei in das Erbe sich eindrängen. γράφειν wie seribere statt scribere heredem.

20. -21. λόγους ἐπιδεί-

ἐπιδείννυσθαι αὐτοῖς ἐπὶ δείπτψ κάκείνους κερσαίων βατράχων δίκην διψῶντας κεκραγέναι, καὶ μὴ πίνειν, ἢν μὴ διαδράγῶσι βοῶντες. καὶ γὰρ οὐκ οἰδ' ὅπως δρᾶστος εἰ τῆς δινὸς ἕλκεσθαι, καὶ πιστεύεις αὐτοῖς ἄπαντα, ὅς την ὄψιν καθάπερ ὁ ψευδαλέξανδρος καὶ ψευδοφίλιππος ἐκεῖνος κναφεὺς καὶ ὁ κατὰ τοὺς προπάτορας ἡμῶν ψευδονέρων καὶ εἴ τις ἄλλος τῶν ὑπὸ τῷ ψευ δο τεταγμένων.

21. καὶ τὶ θαυμαστόν, εἰ τοῦτο ἔπαθες ἀνόητος καὶ 21 απαίδευτος ἄνθρωπος καὶ προήεις ἐξυπτιάζων καὶ μιμούμενος βάδισμα καὶ σχῆμα καὶ βλέμμα ἐκείνου, ὧ

ανυσθαι von Prunkreden gebräuchlicher Ausdruck (γένος ξπιδειχτιχόν).

1. χερσαίων d. i. die auf dem Trocknen sind und zu trinken verlangen. Ebenso de mercede conductis c. 28. χρή χερσαίου βατράχου δίκην διψωντα κεκραγέναι.

3. διαφδαγῶσι βοῶντες bersten vor (Lob-) Geschrei'. Vgl.

de hist, cscr. c. 10.

5. βασιλεῖ τινι vielleicht M. Aurel. Antonin der Philosoph, dessen Bildung c. 22 gerühmt wird. Das Wort βασιλεύς zur Bezeichnung des römischen Kaisers ist gewöhnlich.

6. ὁ ψενδαλέξανδοος Iust. XXXV c. 1. Adiuvantibus et Ptolomaeo rege Aegypti et Attalo rege Asiae et Ariarathe Cappadociae, bello a Demetrio lacessiti (Antiochenses) subornant Balam quendam, sortis extremae iuvenem, qui Syriae regnum, veluti paternum, armis repeteret; et ne quid contumeliae deesset, nomen ei Alexandri inditur, genitusque ab Antiocho rege dicitur.

6. ψευδοφίλιππος. Ammian. Marcell. XIV. c. 19. Haec (fortuna mutabilis et inconstans) Adramyttenum Andriscum in fullonio natum ad Pseudophilippi nomen erezit. Vell. Patercul. hist.

Roman. I. 11. 1. Pseudophilippus a mendacio simulatae originis appellatus, qui se Philippum regiaeque stirpis ferebat, cum esset ultimae, armis occupata Macedonia, adsumptis regni insignibus brevi temeritatis poenas dedit.

7. πατὰ τοὺς προπάτορας wie παθ' ἡμᾶς c. 13. Vgl. Piscat. c. 30.

7. ψευδονέρων. Suet. Nero c. 57. Cum post viginti annos adolescente me extitisset conditionis incertae, qui se Neronem esse iactaret, tam favorabile nomen eius apud Parthos fuit, ut vehementer adiutus et vix redditus sit.

8. τῶν ὑπὸ τῷ ψευδο τεταγ μένων. Der Ausdruck ist
vom Heere entlehnt: 'die unter der
Fahne des ψεῦδος gestanden haben'
d. i. Alle, die vor ihrem Namen ein
ψευδο haben. Bei Lucian steht
durchgängig bei τάσσω in dieser
Bedeutung der Dativ. Vgl. Piscat.
c. 20. οἱ ὑπὸ τῆ ἐναντίᾳ (τέχνη)
ταττόμενοι καὶ τῷ μίσει οἰκειότεροι. Timon c. 31. ἔχλος τῶν ὑπὸ
τῷ λιμῷ ταττομένων. Fugit. 4. 6.
16. — Wegen ψευδο vgl. zu Piscator c. 20. Aristoph. Vesp. c. 77.
οὕκ, ἀλλὰ φιλο μέν ἐστιν ἀρχὴ
τοῦ κακοῦ.

σεαυτὸν εἰπάζων εχαιρες, ὅπου καὶ Πύρδον φασὶ τὸν Ἡπειρώτην τὰ ἄλλα θαυμαστὸν ἄνδρα οῦτως ὑπὸ κολά-

κων έπι τω όμοιω ποτε διαφθαρηναι, ως πιστεύειν ότι ομοιος ην Αλεξάνδοω εκείνω; καίτοι το των μουσικών τούτο, δίς διὰ πασῶν τὸ πρᾶγμα ἦν εἶδον γὰρ καὶ τὴν τοῦ 5 Πύρδου είκονα, Γκαί όμως επέπειστο εκμεμάς θαι του Αλεξάνδοου την μορφήν.] άλλ ενεκα μεν δη τούτων υβρισταί μοι ες τον Πύρδον, δτι σε είκασα κατά τουτο αιτώ. το δε από τούτου και πάνυ σοι πρέπου αν είη· επεί γαρ ούτω διέπειτο δ Πύρδος καὶ ταῦτα ὑπὲρ ἐαυτοῦ ἐπέπει- 10 στο, ούδεις όστις ού ξυνετίθετο και ξυνέπασχεν αυτώ, άχοι δή τις εν Δαρίσση πρεσβύτις ξένη αὐτῷ τάληθες εἰποῦσα ἔπαυσεν αὐτὸν τῆς κορύζης. ὁ μὲν γὰρ Πύβρος επιδείξας αὐτῖ εἰκόνα Φιλίππου καὶ Περδίκκου καὶ Αλεξάνδρου καὶ Κασάνδρου καὶ άλλων βασιλέων ήρετο τίνι 15 δμοιος είη, πάνυ πεπεισμένος επί τὸν Αλέξανδρον ήξειν αὐτήν, ή δὲ πολὺν χρόνον ἐπισχοῦσα, Βατραχίωνι, ἔφη, τῷ μαγείοω· καὶ γὰο ἦν τις ἐν τῆ Δαρίσση Βατραχίων 22 μάγειρος τῷ Πύρρω ομοιος. 22. καὶ σὰ δὴ ῷτινι μέν τῶν τοῖς δρχησταῖς συνόντων κιναίδων ἔοικας οὐκ αν 2 είποιμι, ότι δε μανίαν εδδωμένην έτι και νύν μαίνεσθαι δοκεῖς ἄπασιν [ἐπ' ἐκείνη τῆ εἰκόνι] πάνυ σαφῶς οἶδα. ούπουν θαυμαστόν, εί πιθανός ούτως ζωγράφοις ών καί

21. 1. δπου vgl. c. 13.

4. τὸ τῶν μουσιχῶν τοῦτο, wie es bei den Musikern heisst. S. zu Nigr. c. 1.

5. δὶς διὰ πασῶν. S. zu de

hist. cscr. c. 7.

8. $\tau \grave{o}$ $\delta \grave{e}$ $\mathring{a}\pi \grave{o}$ $\tau o \acute{v} \tau o v$, was nun folgt'; s. zu Rhet. praec. c. 1.

9. καὶ πάνυ, καὶ verstärkend. 11. ξυνετίθετο beipflich-

ten.

14. $H\epsilon\rho\delta i\varkappa xov - \varkappa\alpha i K\alpha - \sigma\alpha v\delta\rho ov$, die Feldherren Alexanders d. Gr.

18 $\dot{\epsilon} \nu \tau \tilde{\eta} \mathcal{A} \alpha \varrho i \sigma \sigma \eta$ das am Peneios in Thessalien gelegene.

22. 20. τοῖς ὀοχησταῖς die Pantomimen (s. den nachfolgenden Dialog), deren Kurst in jener Zeit besonders angesehen und beliebt, deren Unsittlichkeit berüchtigt war.

21. ἔτι καὶ νῦν mit Beziehung auf c. 20. ὅς ποτε κἀκεῖνο ἐπείσθης, ὡς βασιλεῖ τινι ὡμοιώθης.

23. εἰπιθανὸς οὕτως ζωγράφοις ἀν; πιθανός in passivem Sinn: leicht zu überreden, leichtgläubig, we ἀπίθανος Plato Parmenid. 133 Β. ἀπίθανος ἀν εἴη ὁ ἀγνωστα αὐτὰ (τὰ εἴδη) ἀναγχάζων εἶναι. Sinn: wenn Maler dich so leicht überreden konnten, dass du dem Kaiser ähnlich

τοῖς πεπαιδευμένοις ἐξομοιοῦσθαι ἐθέλεις πιστεύων τοῖς τὰ τοιαῦτά σε ἐπαινοῦσι.

Καίτοι τί ταῦτα ληρῶ; πρόδηλος γὰρ ἡ αἰτία τῆς περί τὰ βιβλία σπουδής, εὶ καὶ ὑπὸ νωθείας έγὼ μὴ 5 πάλαι κατείδον σοφον γάο, ώς γοῦν οίει, τοῦτ ἐπινενόηκας και έλπίδας οὐ μικράς έχεις περί τοῦ πράγματος, εὶ βασιλεύς μάθοι ταῦτα σοφὸς ἀνὴο καὶ παιδείαν μάλιστα τιμών εὶ δὲ ταῦτα ὑπὲρ σοῦ ἐκεῖνος ἀκούσειεν, ως ωνη βιβλία καὶ ξυνάγεις πολλά, πάντα έν 10 βραγεί παρ' αὐτοῦ ἔσεσθαί σοι νομίζεις. 23, ἀλλ' 23 οίει τοσούτον μανδραγόραν κατακεχύσθαι αίτού, ώς ταύτα μεν απούειν, επείνα δε μη είδεναι, οξος μέν σου έ μεθ' ημέραν βίος, οξοι δέ σοι πότοι, δποΐαι δε νίκτες καὶ οίοις και ήλίκοις ξυγκαθεύδεις; οὐκ οἶσθα ώς ὧτα καὶ 15 δφθαλμοί πολλοί βασιλέως; τὰ δὲ σὰ οὕτω περιφανῆ ἐστιν ώς καὶ τυφλοίς είναι καὶ κωφοίς γνώριμα είπε γοῦν μοι καὶ τόδε, εἰ Βάσσος ὁ ὑμέτερος ἐκεῖνος σοφιστης ἢ Βάταλος δ αὐλητης η δ κίναιδος Ήμιθέων δ Συβαρίτης, δε τοις θαυμαστούς ύμιν νόμους συνέγραψεν, ώς χρη λειαίνεσθαι 20 καὶ παρατίλλεσθαι καὶ πάσχειν καὶ ποιείν ἐκείνα, εἰ τούτων τις νυνὶ λεοντῆν περιβαλλόμενος καὶ δόπαλον έχων βαδίζοι, τί οίει φανείσθαι τοίς δρώσιν; 'Ηρακλέα εἶναι αὐτόν; οὖκ, εἴ γε μὴ χύτραις λημῶντες τυγχάνοιεν. μυρία γάρ έστι τὰ ἀντιμαρτυροῦντα τῷ σχήματι, βάδισμα 25 καὶ βλέμμα καὶ φωνὶ καὶ τράχηλος ἐπικεκλασμένος καὶ

seist (S. c. 20), wie sollte man sich wundern, dass du deinen Schmeichlern glaubst, du wärest gebildet.

7. βασιλεύς der Kaiser M. Aurelius Antoninus, der Philosoph v. 161-180.

 $\pi \acute{\alpha} \nu \tau \alpha - \ddot{\epsilon} \sigma \epsilon \sigma \vartheta \alpha \iota - \nu \circ \mu \iota - \xi \epsilon \iota \varsigma$. Vgl. c. 1 und Piscator c. 6. τις ήθη εἶναι ἔδοξεν.

12. ὁ μεθ' ἡ μέραν βίος. S. zu c. 4.

23. 21. $\varepsilon l B \alpha \sigma \sigma \sigma \sigma \varsigma - \Sigma v \beta \alpha - \varrho \ell \tau \eta \varsigma$. Bassus und Hemitheon sonst

nicht weiter bekannt. Batalos, ein durch seine Weichlichkeit berüchtigter Flötenspieler um die Mitte des 4ten Jahrh. v. Chr.

23. $\chi i \tau \rho \alpha \iota \varsigma \lambda \eta \mu \tilde{\omega} \nu \tau \epsilon \varsigma$. Wir sagen von Einem, der nicht klar sieht: "Er hat Sand in den Augen." Stärker Aristoph. Wolken 327. $\lambda \eta - \mu \tilde{\alpha} \nu \varkappa o \lambda o \varkappa i \nu \vartheta \alpha \iota \varsigma$ (Kürbisse). Noch übertriebener hier $\chi \acute{\nu} \tau \rho \alpha \iota \varsigma$ (Töpfe) $\lambda \eta \mu \tilde{\alpha} \nu$.

25. $\tau \varrho \acute{\alpha} \chi \eta \lambda o \varsigma \ \grave{\epsilon} \pi \iota \varkappa \varepsilon \varkappa \lambda \alpha - \sigma \mu \acute{\epsilon} \nu o \varsigma$ wie Rhet. praec. c. 11.

ψιμύθιον καὶ μαστίχη καὶ φῦκος, οἶς ὑμεῖς κοσμεῖσθε, καὶ ὅλως θᾶττον ἀν κατὰ τὴν παροιμίαν πέντε ἐλέφαντας ὑπὸ μάλης κρύψειας ἢ ἕνα κίναιδον. εἶτα ἡ λεοντῆ μὲν τὸν τοιοῦτον οὐκ ἀν ἔκρυψε, σὰ δ΄ οἴει λήσειν σκεπόμενος βιβλίω; ἀλλ' οὐ δυνατόν προδώσει γάρ σε καὶ 5 24 ἀποκαλύψει τὰ ἄλλα ὑμῶν γνωρίσματα. 24. τὸ δ΄ ὅλον

34 ἀποκαλύψει τὰ ἄλλα ύμῶν γνωρίσματα. 24. τὸ δ' ὅλον ἀγνοεῖν μοι δοκεῖς ὅτι τὰς ἀγαθὰς ἐλπίδας οὐ παρὰ τῶν βιβλιοκαπήλων δεῖ ζητεῖν, ἀλλὰ παρ' αὐτοῦ καὶ τοῦ

ναθ' ἡμέραν βίου λαμβάνειν.

28 28. Οἶδα, ώς μάτην ταῦτά μοι λελήρηται καὶ κατὰ 10 τὴν παροιμίαν Αἰθίοπα σμήχειν ἐπιχειρῶ τὸ γὰρ ἀνήση καὶ χρήση ἐς οὐδὲν καὶ καταγελασθήση πρὸς τῶν πεπαι-δευμένων, οἶς ἀπόχρη ἀφελεῖσθαι οὐν ἐκ τοῦ κάλλους τῶν βιβλίων οὐδ ἐκ τῆς πολυτελείας αὐτῶν, ἀλλ ἐκ τῆς

29 φωνῆς καὶ τῆς γνώμης τῶν γεγραφότων. 29. σὰ δὲ οἴει 15 θεραπεύσειν τὴν ἀπαιδευσίαν καὶ ἐπικαλύψειν τῆ δόξη ταύτη καὶ ἐκπλήξειν τῷ πλήθει τῶν βιβλίων, οὐκ εἰδὼς ὅτι καὶ οἱ ἀμαθέστατοι τῶν ἰατρῶν τὸ αὐτὸ σοὶ ποιοῦσιν ἐλεφαντίνους νάρθηκας καὶ σικύας ἀργυρᾶς ποιούμενοι καὶ σμίλας χρυσοκολλήτους ὁπόταν δὲ καὶ χρήσα-20 σθαι τούτοις δέη, οἱ μὲν οὐδὲ ἔπως χρὴ μεταχειρίσασθαι αὐτὰ ἴσασι παρελθών δέ τις ἐς τὸ μέσον τῶν μεμαθηκότων φλεβοτόμον εὖ μάλα ἡκονημένον ἔχων ἰοῦ τάλλα μεστὸν ἀπήλλαξε τῆς ὀδύνης τὸν νοσοῦντα. Γνα δὲ καὶ γελοιοτέρω τινὶ τὰ σὰ εἰκάσω, τοὺς κουρέας τούτους ἐπί-25 σκεψαι, καὶ ὄψει τοὺς μὲν τεχνίτας αὐτῶν ξυρὸν καὶ μαχαιρίδα καὶ κάτοπτρον σύμμετρον ἔχοντας, τοὺς δὲ ἀμαθεῖς καὶ ἰδιώτας πλῆθος μαχαιρίδων προτιθέντας καὶ κάτοπτρα μεγάλα, οὐ μὴν λήσειν γε διὰ ταῦτα οὐδὲν εἰ-

^{24. 6.} $\tau \delta$ δ' δλον = denique. 28. 11. Αλθίοπα σμήχειν wie wir: einen Mohren weiss waschen.

^{14.} $\xi \times \tau \tilde{\eta} \varsigma \varphi \omega \nu \tilde{\eta} \varsigma \times \alpha i \tau \tilde{\eta} \varsigma \gamma \nu \omega \mu \eta \varsigma$. $\varphi \omega \nu \tilde{\eta} = elocutio$. Derselbe Gegensatz de hist. cscr. c. 43.

^{16.} $\vartheta \varepsilon \varrho \alpha \pi \varepsilon \acute{\nu} \sigma \varepsilon \iota \nu \quad \tau \mathring{\eta} \nu$ $\mathring{\alpha} \pi \alpha \iota \vartheta \varepsilon \nu \sigma \iota \mathring{\alpha} \nu$ d. i. durch Fürsorge dem Mangel an Bildung abhelfen.

^{29. 19.} $\sigma \iota \varkappa \iota \prime \alpha \varsigma$ Schröpfköpfe. 24. $\dot{\alpha} \pi \dot{\gamma} \iota \iota \iota \alpha \varsigma \varepsilon$ gnomischer Aorist; ,er pflegt zu befreien'.

δότας, άλλὰ τὸ γελοιότατον ἐκεῖνο πάσχουσιν, ὅτι κείρονται μὲν οἱ πολλοὶ παρὰ τοῖς γείτοσιν αὐτῶν, πρὸς δὲ
τὰ ἐκείνων κάτοπτρα προσελθόντες τὰς κόμας εὐθετίζουσι. 30. καὶ σὰ τοίνυν ἄλλω μὲν δεηθέντι χρήσειας 30
5 ἄν τὰ βιβλία, χρήσασθαι δὲ αὐτὸς οὐκ ἄν δύναιο. καίτοι οὐδ' ἔχρησάς τινι βιβλίον πώποτε, ἀλλὰ τὸ τῆς κυνὸς
ποιεῖς τῆς ἐν τῆ φάτνη κατακειμένης, ἢ οἴτε αὐτὴ τῶν
κριθῶν ἐσθίει οὔτε τῷ Ἱππω δυναμένω φαγεῖν ἐπιτρέπει.
ταῦτα τό γε νῦν εἶναι ὑπέρ μόνων τῶν βιβλίων παρὸησιάζομαι πρὸς σέ, περὶ δὲ τῶν ἄλλων ὅσα κατάπτυστα
καὶ ἐπονείδιστα ποιεῖς, αὖθις ἀκούση πολλάκις.

30. 6. $\tau \circ \tau \tilde{\eta} \varsigma \varkappa \upsilon \nu \circ \varsigma - \tilde{\epsilon} \pi \iota$ 9. $\tau \circ \gamma \varepsilon \nu \tilde{\upsilon} \nu \varepsilon \tilde{\iota} \nu \alpha \iota$. S. zu $\tau \varrho \varepsilon \pi \varepsilon \iota$ wie Timon c. 14. Icarom, c. 33.

UEBER DIE PANTOMIMIK.

Als mit dem Anfange der Kaiserzeit die Freiheit der Rede im öffentlichen und häuslichen Leben mehr und mehr beschränkt wurde, da verstummte auch allmählich auf der Bühne die Komödie und Tragödie und das freie Spiel der in Italien einheimischen Atellanen hörte auf. Zu derselben Zeit (S. zu c. 33.) wurde von Pylades und Bathyllus die Pantomimik (σοχησις, σοχησις Ίταλική, s. zu c. 67.) künstlerisch ausgebildet, welche die gefahrvolle Klippe in der Weise glücklich vermied, dass sie nur durch Geberden die schönsten Mythen des Alterthums dem Auge des Zuschauers in lebendigen Bildern vorführte (c. 62). Mit der Tragödie, der Komödie und dem Satyrdrama theilte sie ihre Stoffe (S. c. 61.) und die Kunst der Darstellung (ὑπόκρισις). Aber die Stelle der dramatischen Wechselrede vertrat ein dürftiger Text (ἀσμα, fabula saltica, S. zu c. 2. c. 29. c. 62. 84.), der die Hauptmomente jedes Mythus in einzelne Bilder gliederte (c. 66.) und vom Chore gesungen nur das Verständniss der den Inhalt darstellenden Bewegungen des Pantomimen zu erleichtern bestimmt war. Rauschende Instrumentalmusik (s. zu c. 2. 26, 68, 72,), die ihn begleitete, diente dazu, theils die Bewegungen rhythmisch zu regeln, theils die Sinne, auf welche vorzugsweise das Ganze berechnet war, stärker anzuregen.

Keine Kunstgattung konnte glücklicher für die Zeit gewählt sein, in welcher sie entstanden. Was für die grosse Menge panis et Circenses, das wurden für die Gebildeteren die Spiele der Pantomimen, die zu einer hohen künstlerischen Vollendung erhoben die Sinne reizten, ohne doch Geist und Gemüth ganz leer ausgehn zu lassen. Daher kam es, dass sie mit überraschender Schnelligkeit sich durch das ganze Reich verbreiteten und

bald so sehr alle Kreise durchdrangen, dass ihr Einfluss auch ausser der Bühne auf dem Throne wie in Privathäusern zur Herrschaft gelangte. Immer lüsterner und üppiger wurde die Kunst, immer zügelloser die Künstler; es tanzten die Kaiser, es regierten die Tänzer und wenn auch im ersten Jahrhunderte einzelne Edicte das Treiben derselben von Zeit zu Zeit zu zügeln suchten, so überflutheten sie doch später so sehr das ganze Leben der Römer, dass die Kirchenschriftsteller wohl nicht mit Unrecht ihnen einen wesentlichen Antheil an der steigenden Sittenverderbniss zuschrieben und ihre Bühne ein Consistorium der Unzucht und eine Werkstätte des Teufels nannten.

Die vorliegende Schrift macht uns mit diesem Zweige der dramatischen Tanzkunst in seiner Blüthenzeit (c 34) näher bekannt und bietet uns damit einen sehr werthvollen Beitrag zur Zeitgeschichte dar, der um so schätzbarer ist, als uns andere zusammenhängende und ins Einzelne gehende Nachrichten darüber nicht erhalten sind. Um so mehr können wir es übersehen, dass sie nicht frei ist von Einseitigkeit und rhetorischer Uebertreibung in der Verherrlichung der Tanzkunst überhaupt; ja selbst der Umstand, dass sie möglicher Weise nicht von Lucian herrührt, durfte uns nicht abhalten, sie den vorangehenden Characterbildern anzureihen.

Zur weiteren Begründung einzelner bei der Erklärung aufgeführten Resultate verweise ich auf Grysar, Pantomimische Kunst des Alterthums in Ersch und Grubers Encyclopädie, Grysar über die Pantomimen der Römer im Rhein. Museum für Philologie 1833, 2. Jahrg. 1. Heft p. 30 ff. und Jul. Sommerbrodt, disputationes scenicae. II. de triplici pantomimorum genere im Programm der Ritterakademie zu Liegnitz 1843. (wieder abgedruckt in Jul. Sommerbrodt, scaenica. Berlin 1876 pag. 35 ff).

ΠΕΡΙ ΟΡΧΉΣΕΩΣ.

1 1. ΔΥΚΙΝΟΣ. Έπεὶ τοίνυν, ὧ Κράτων, δεινήν τινα ταύτην κατηγορίαν ἐκ πολλοῦ, οἰμαι, παρεσκευασμένος κατηγόρηκας ὀρχήσεως τε καὶ αὐτῆς ὀρχηστικῆς καὶ προσέτι ἡμῶν γε τῶν χαιρόντων τῆ τοιαύτη θέα ὡς ἐπὶ φαύλω καὶ γυναικείω πράγματι μεγάλην σπουδὴν ποιου- 5 μένων, ἄκουσον ὅσον τοῦ ὀρθοῦ διημάρτηκας καὶ ὡς λέληθας σεαυτὸν τοῦ μεγίστου τῶν ἐν τῷ βίω ἀγαθῶν κατηγορῶν. καὶ συγγνώμη σοι, εἰ ἐξ ἀρχῆς βίω αὐχμηρῷ συζῶν καὶ μόνον τὸ σκληρὸν ἀγαθὸν ἡγούμενος ὑπ ἀπειρίας αὐτῶν κατηγορίας ἄξια εἰναι νενόμικας.

2. ΚΡΑΤ. Ανήρ δέ τις ών, ὧ λῷστε, καὶ ταῦτα παιδεία σύντροφος καὶ φιλοσοφία τὰ μέτρια ωμιληκώς, ἀφέμενος, ὧ Ανκῖνε, τοῦ περὶ τὰ βελτίω σπουδάζειν καὶ

1. 1. Έπεὶ τοίνυν. S. zu adv. indoct. c. 1.

1. δεινήν τινα ταύτην κατηγο φίαν. S. zu Rhet, praec. c. 1. und Gall. c. 6. Icarom. c. 1.

4. ὡς ἐπὶ φαὐλῳ — πράγματι — σπουδὴν ποιουμένων wie c. 76. Aehnlich σπουδὴν
ποιεῖσθαι περί τι Nigr. c. 33. διεγέλα τοὺς θαυμάσιόν τινα τὴν
σπουδὴν περί τὰ δεῖπνα ποιουμένους. Dagegen σπουδὴν ποιεῖσθαί τι etwas für Ernst halten.
Arist. Ran. 522. οὖτι που σπουδὴν
ποιεῖ, ὀτιἡ σε παίζων Ἡρακλέα ἀνεσκεὐασα;

9. μόνον τὸ σκλης ὸν ἀγαθὸν ἡγο ὑ μενος Anspielung auf die rauhe Sittenstrenge der Stoiker und Cyniker, insofern sie das höchste Gut der Menschen in der Tugend, diese aber in dem Entbehren aus Freiheit und Unabhängigkeit von dem Aeusseren erkannten.

2. 12. παιδεία σύντρο φος wie Nigr. c. 12. φιλοσοφία και πενία σύντροφοί είσιν c. 15. κολακεία διά πάντα και δουλεία σύντροφος.

22. τὰ μετοια einigermassen, hinreichend. Vgl. c. 8. οὐ τὰ, μετοια ἄνατο τῆς τεχνης αὐτῶν.

τοῖς παλαιοῖς συνεῖναι, κάθησαι καταυλούμενος, θηλυδρίαν ἄνθρωπον ὁρῶν ἐσθῆσι μαλακαῖς καὶ ἄσμασιν ἀκολάστοις ἐναβρυνόμενον καὶ μιμούμενον ἐρωτικὰ γύναια, τῶν πάλαι τὰς μαχλοτάτας, Φαίδρας καὶ Παρθενόπας 5 καὶ 'Ροδόπας τινάς, καὶ ταῦτα πάντα ὑπὸ κρούμασι καὶ τερετίσμασι καὶ ποδῶν κτύπφ καταγέλαστα ὡς ἀληθῶς

1. τοῖς παλαιοῖς welche alten Schriftsteller gemeint, zeigt weiter unten Πλάτωνος — 'Αρι-

στοτέλους εκλαθόμενος.

1.x ατανλούμενος. Nicht bloss Flötenmusik begleitete die Darstellungen der Pantomimen, sondern auch andere Instrumente. S. c. 26. die Kithara, das χύμβαλον c. 68. 72. und Cassiodor. Var. IV. 51. Pantomimus cum primum in scaenam plausibus invitatus advenerit, assistunt consoni chori diversis organis eruditi.

1. θηλυδρίαν ἄνθρωπον

ο ο ω ν den Pantomimen.

2. ἐσθῆσι μαλακαῖς. c. 63. werden Serische Gewänder genannt.

5. ἔσμασιν ἀχολάστοις ἐναβουνόμενον. Die ἔσματα sind die Texte der pantomimischen Dramen (fabulae salticae), die cantica, welche vom Chor gesungen und von dem Pantomimen dargestellt werden. Vgl. c. 62 κινήμασι τὰ ἀδόμενα δείξειν ὑπισχνείται.

3. ἐρωτικὰ γύναια. Kraton führt, um die Pantomimik herabzuziehn, nur diese an, während sie ihre Stoffe aus dem ganzen weiten Gebiete der Mythologie und Geschichte entnimmt. S. c. 37 ff.

4. Φαίδοας καὶ Παοθενόπας καὶ 'Poδόπας τινάς der Plural zur Bezeichnung des Gattungsbegriffes, wie im Lat. Cicerones. Phädra, Gemahlin des Theseus, bekannt wegen ihrer unglücklichen Liebe zu ihrem Stiefsohn Hippolytus. Parthen ope unter den Sirenen genannt. Rhodope, thracische Quellnymphe, Gemahlin des

Königs Hämos in Thracien, mit dem sie in einen Berg verwandelt wurde, weil sie sich frevelnd Zeus und Here nannten. Ovid. Met. VI. 87—89.

Vgl. c. 51.

5. ὑπὸ κρούμασι, sowohl vom Flöten- als vom Citherspielen gebraucht, hier von allen bei den Pantomimen gebräuchlichen Instrumenten. ὑπό mit dem Dativ, un-ter der Leitung (unter der Begleitung) wie c. 72. ὑπ² αὐλοῖς καὶ κυμβάλοις. Vgl. die Verba ὑπ ἀδειν c. 30. ὑπα ανλεῖν, ὑποφ- γεῖσθαι u. a., bei welchen das Leitende, Gebietende, durch welches die Thätigkeit des Vb. bestimmt und geregelt wird, entweder im Dativ hinzugefügt wird wie Arist. Frösche 366 ὑπάσειν τοῖς χοροῖς, oder noch öfter aus dem Zusammenhauge zu ergänzen ist.

6. τεφετίσμασι das Gezwitscher, Geträller, verächtlich von dem die Darstellung des Pantomimen begleitenden Chorgesange c. 68. ἀδόντων δμοφωνία.

6. ποδῶν ετύπφ. Vgl. c. 63. 68. 83. ἐνὸς γὰς τῶν τῷ σιδηςῷ ὑποδήματι ετυπούντων τὴν ἐσθῆτα κατεξόηξεν). Die Bewegungen des Pantomimen wie der Gesang des ihn begleitenden Chores wurden von einigen Choristen, (s. zu c. 83., sonst auch von den Flötenbläsern) durch eine an dem Schuhe des rechten Fusses befindliche eherne Sohle (κρούπεζα, scabellum) im Takte gehalten. Liban. de saltatore ed. Reiske III p. 385 ετύπου δὲ δεῖ τοῖς ὀρχησταῖς μείζονος, ὅς τάπε τοῦς ὀρχησταῖς μείζονος, ὅς τάπε τοῦ χος οῦ διοικήσεται πρὸς

πράγματα καὶ ὅκιστα ἐλευθέρω ἀνδρὶ καὶ οἱω σοὶ πρέποντα; ώστε ἔγωγε πυθόμενος ὡς ἐπὶ τοιαύτη θέα σχολάζοις, οὐκ ἢδέσθην μόνον ὑπὲρ σοῦ, ἀλλὰ καὶ ἡνιάθην,
εἰ Πλάτωνος καὶ Χρυσίππου καὶ ᾿Αριστοτέλους ἐκλαθόμενος κάθησαι τὸ ὅμοιον πεπονθώς τοῖς τὰ ὧτα πτερῷ ὁ
κνωμένοις, καὶ ταῦτα μυρίων ἄλλων ὄντων ἀκουσμάτων
καὶ θεαμάτων σπουδαίων, εἰ τούτων τις δέοιτο, τῶν κυκλικῶν αὐλητῶν καὶ τῶν κιθάρα τὰ ἔννομα προσαδόντων, καὶ μάλιστα τῆς σεμνῆς τραγωδίας καὶ τῆς φαιδρο3 τάτης κωμωδίας, ἄπερ καὶ ἐναγώνια ἢξίωται. 3. πολλῆς 10
οὖν, ὡ γενναῖε, τῆς ἀπολογίας τοι δεήσει πρὸς τοὺς πεπαιδευμένους, εἰ βούλει μὴ παντάπασιν ἐκκεκρίσθαι καὶ
τῆς τῶν σπουδαίων ἀγέλης ἐξεληλάσθαι. καίτοι τό γε
ἄμεινον ἐκεῖνό ἐστιν, οἰμαι, ἀρνήσει τὸ πᾶν ἰάσασθαι
καὶ μηδὲ τὴν ἀρχὴν ὁμολογεῖν τι τοιοῦτον παρανενομῆ- 15

τὴν χρείαν καὶ τοῖς ὀ οχη σταῖς συμβαλεῖ πρὸς εὐρυθμίαν οὖτος δὲ ἀπὸ ψιλοῦ τοῦ ποδός οὖκ ἀν ἀποχοῶν εἴη. δεῖ δε τινα κανόνα σιδη ροῦν ἀπὸ τῆς βλαύτης ὁρμωμενον ἀρχοῦσων ἡχὴν ἐργάσασθαι. Vgl. zu c. 83.

1. καὶ οἵφ σοὶ πρέποντα

wie adv. indoct. c. 3.

4. Χουσίππου. S. zu Pisc. c. 1.

7. τῶν κυκλικῶν αὐλητῶν selbständige lyrische Flötenspielerchöre κυκλικού genannt, zum Unterschiede von den viereckigen (τετράγωνού) dramatischen Chören, welche
von Flötenbläsern nur begleitet
wurden. Sie waren wie die tragischen, komischen und satyrischen,
und wie die lyrischen Chöre von
Männern und Knabeu u. s. w. Gegenstand der Choregie und somit
des öffentlichen Wettkampfes.

8. τὰ ἔννομα gewöhnlicher νόμοι genannt, ursprünglich Satzweisen (modi), später Sätze, wie auch wir in der musikalischen Sprache die einzelnen Theile eines grösseren Musikstückes z. B. einer Symphonie nenuen, wobei der Rhythmus und wahrscheinlich auch die Tonart gesetzlich feststanden; dann ganze Tongemälde, in welchen die einzelnen Sätze und die Aufeinanderfolge derselben fest bestimmt war; so der Apollos Sieg über die Pythische Schlange darstellende νόμος Πυθισός, dessen einzelne Theile 1. πείσα. 2. λαμβοί. 3. Δάκτυλοι. 4. Σύρυγγες.

10. ἄπερ καὶ ἐναγώνια—
ἢξίωται bezieht sich auf alle vorhergenannten, wie sich aus c. 26
ergiebt. ἐναγώνια d. i. Gegenstand des Wettkampfes bei den
Festspielen der Griechen.

3. 11. πρός τοὺς πεπαιδευμένους vornehmlich den Philosophen.

15. μηδὲτὴν ἀρχήν.. ge-wöhnlich wie hier mit vorhergehender oder mit folgender Negation, von Anfang an', ,überhaupt', omnino. S. zu Nigr. c. 2. 6. Icarom. c. 9.

σθαί σοι. πρὸς δ' οὖν τοὐπιὸν ὅρα ὅπως μὴ λάθης ἡμῖν ἐξ ἀνδρὸς τοῦ πάλαι Αυδή τις ἢ Βάκχη γενόμενος ὅπερ οὐ σὸν ἀν ἔγκλημα εἴη μόνον, ἀλλὰ καὶ ἡμῶν, εἰ μή σε κατὰ τὸν Ὀδυσσέα τοῖ λωτοῦ ἀποσπάσαντες ἐπὶ τὰς 5 συνήθεις διατριβὰς ἐπανάξομεν, πρὶν λάθης τελέως ὑπὸ τῶν ἐν τῷ θεάτρῳ Σειρήνων κατεσχημένος. καίτοι ἐκείναι μὲν τοῖς ἀσὶ μόνοις ἐπεβούλευον, καὶ διὰ τοῦτο κηροῦ ἐδέησε πρὸς τὸν παράπλουν αὐτῶν σὰ δὲ καὶ δί ὀφθαλμῶν ἔοικας ὅλος δεδουλῶσθαι.

10 4. ΔΥΚ. Παπαῖ, ὧ Κράτων, ὡς κάρχαρόν τινα 4 ἔλυσας ἐφ᾽ ἡμᾶς τὸν σαυτοῦ κύνα. πλὴν τό γε παράδειγμα τὴν τῶν Δωτοφάγων καὶ Σειρήνων εἰκόνα πάνυ
δμοιοτάτην μοι δοκεῖς εἰρηκέναι ὧν πέπονθα, παρ᾽ ὅσον
τοῖς μὲν τοῦ λωτοῦ γευσαμένοις καὶ τῶν Σειρήνων ἀκού15 σασιν ὅλεθρος ἦν τῆς τε ἐδωδῆς καὶ τῆς ἀκροάσεως τοίπιτίμιον, ἐμοὶ δὲ πρὸς τῷ τὰν ἡδονὴν παρὰ πολὺ ἡδίω
πεφυκέναι καὶ τὸ τέλος ἀγαθὸν ἀποβέβηκεν οὐ γὰρ εἰς
λάθην τῶν οἴκοι οὐδ᾽ εἰς ἀγνωσίαν τῶν κατ᾽ ἐμαυτὸν
περιίσταμαι, ἀλλ᾽ εἰ χρὴ μηδὲν ὀκνήσαντα εἰπεῖν, μακρῷ
20 πινυτώτερος καὶ τῶν ἐν τῷ βίῳ διορατικώτερος ἐκ τοῦ
θεάτρου σοι ἐπανελήλυθα. μᾶλλον δὲ τὸ τοῦ Ὁμήρου

11. πλην τό γε παράδειγμα. S, zu Rhet. praec. c. 5. mit dem Unterschiede (πας ' ὅσον S. zu de hist. cser. c. 18. adv. indoct. c. 10), dass . . ' Dass ὁμοιοτάτην statt ἀνομοιοτάτην zu lesen, zeigt De hist. csrc. c. 8. ὅμοιος ο ὑτος ἐκείνω, πας ΄ ὅσον ὁ μὲν Θουχυδίδη, οὖτος δὲ Ἡροδότω εὖ μάλα ἐώχει. Seyth. c. 11.

12. πάνυ ὁ μοιοτάτην, πάνυ mit dem Superl. wie de hist. cscr. c. 5. πάνυ ὁ ῷστον, erst bei späteren Schriftstellern gebräuchlicher.

16. παρὰ πολύ. Vgl. παρ' ολίγον. S. de hist. escr. c. 46.

19. $\pi \epsilon \varrho \iota \iota \sigma \tau \alpha \mu \alpha \iota$ wie de hist. escr. c. 1.

21. $\mu \tilde{\alpha} \lambda \lambda o \nu \delta \epsilon$. S. zu de hist. escr. c. 2.

^{2.} Δυδή τις, τις eine Art. S. zu Icarom. c. 1. 12.

^{4.} **νατὰ τὸν οδυσσέα.** S. zu Pisc. c. 3.

^{4.10.} ὡς κὰ οχα ο ον — κύνα. Anspielung auf den Cynik er. Ueber κάρχαρον s, τυ de hist, escr. c. 43. Vgl. Βίς αικοι c. 33. τελευταῖον δὲ καὶ Μένιππόν τινα τῶν παλαιῶν κυνῶν μάλα ὑλακτικὸν ὡς δοκεῖ καὶ κάρχαρον ἀνορύξας — ἐπεισήγαγε.

^{12.} εἰκόνα πάνυ ὁ μοιοτάτην μοιδοκεῖς εἰρηκέναι ὧν πέπονθα, παρ' ὅσον — ὅλεθρος ἦν 'Uebrigens scheint deine Vergleichung ganz passend, nur

αὐτὸ εἰπεῖν καλόν, ὅτι ὁ τοῦτο ἰδὼν τὸ θέαμα τερψάμενος νεῖται καὶ πλείονα εἰδώς.

ΚΡΑΤ. Ἡρακλεις, ὧ Δυκῖνε, οἶα πέπονθας, δς οὐδὲ αἰσχύνη ἐπ' αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ σεμνυνομένω ἔοικας. τὸ γοῦν δεινότατον τοῦτό ἐστιν, ὅτι μηδὲ ἰάσεως τινα 5 ἡμῖν ὑποφαίνεις ἐλπίδα ἐπαινεῖν τολμῶν τὰ οὕτως αἰσχοὰ καὶ κατάπτυστα.

5. ΑΥΚ. Εἰπέ μοι, ὧ Κράτων, ταυτὶ δὲ καὶ περὶ δρχήσεως καὶ τῶν ἐν τῷ θεάτρω γινομένων ἰδῶν πολλάτις αὐτὸς ἐπιτιμῷς, ἢ ἀπείρατος ὢν τοῦ θεάματος ὅμως 10 αἰσχρὸν αὐτὸ καὶ κατάπτυστον, ὡς φής, νομίζεις; εἰ μὲν γὰρ εἶδες, ἐξ ἴσου ἡμῖν καὶ σὺ γεγένησαι εἰ δὲ μή, ὅρα μὴ ἄλογος ἡ ἐπιτίμησις εἶναί σου δόξη καὶ θρασεῖα κατηγοροῦντος ὧν ἀγνοεῖς.

ΚΡΑΤ. Έτι γὰρ τοῦτό μοι λοιπὸν ἦν, ἐν βαθεῖ 15 τούτῳ τῷ πώγωνι καὶ πολιᾳ τῇ κόμη καθῆσθαι μέσον ἐν τοῖς γυναίοις καὶ τοῖς μεμηνόσιν ἐκείνοις θεαταῖς κροτοῦντά τε προσέτι καὶ ἐπαίνους ἀπρεπεστάτους ἐπιβο-ῶντα ὀλέθρῳ τινὶ ἀνθρώπῳ ἐς οὐδὲν δέον κατακλωμένῳ.

ΑΥΚ. Συγγνωστά σου ταῦτα, ὧ Κράτων. εἰ δέ μοι 20 πεισθείης ποτὲ καὶ ὅσον πείρας ἕνεκα παράσχοις ἑαυτὸν ἀναπετάσας τοὺς ἐφθαλμούς, εὖ οἶδα ὡς οὐκ ἀνάσχοιο

- 2. τεφψάμενος νεῖται Worte der Sirenen, Homers Odyssee XII, 188.
- 5. ὅτι μηδέ. S. zu adv. indoct. c. 5.
- 5. 15. ἐν βαθεῖ τούτῳ τῷ πώγωνι. S. Piscat. c. 41.
- 17. μεμηνόσιν vor Entzücken.
- 17. αφοτο ῦντα vom Beifallklatschen.
- 19. ὀλέθοω τινὶ ἀνθοώπω wie de hist. cscr. Alex. c. 11. οδ ὅλεθοοι ἐχεῖνοι Παφλαγόνες . . Pseudol. c. 18. παραδοὺς ἐαυτὸν τῷ ὀλέθοω ἐχεῖνω στρατιώτη.

19. κατακλωμένω. Kraton

bezeichnet spöttisch die geschmeidigen Bewegungen des Pantomimen als Verrenkungen. Sonst κατακύπτω wie Homer von Meriones, den Aeneas selbst als ὀρχηστής bezeichnet II. XVI. 611. πρόσσω γὰρ κατέκυψε, τὸ δ' ἐξόπιθεν δόρυ μακρὸν οὔδει ἐνισκίμφθη.

21. ὅσον πείρας ἔνεκα, so viel als des Versuchs wegen nöthig ist, d, i, nur...

22. οὐχ ἀνάσχοιο ἄν μὴ οὐχί... καταλαμβάνων. μὴ οὐ μὶ Infinitiven und Participien nach negativen Verben mit negativem Sinne (ἀνέχεσθαι sich enthalten, d. i. etwas nicht thun) im Deutschen gar nicht zu übersetzen.

αν μη ουχί προ των άλλων θέαν εν επιτηδείω καταλαμβάνων, όθεν καὶ όψει ακοιβώς καὶ ακούση απαντα.

ΚΡΑΤ. Μη ωρασιν άρα ικοίμην, εί τι τοιούτον άνασχοίμην ποτέ, έστ' αν δασύς τε είην τα σκέλη και το γέ-5 νειον ἀπαράτιλτος ώς νῦν γε καὶ σὲ ήδη ἐλεῶ τελέως τμιν ἐκβεβακχευμένον.

6. ΔΥΚ. Βούλει οὖν ἀφέμενος, ὧ έταῖρε, τῶν βλασφη- 6 μιών τούτων απούσαί μού τι περί δρχήσεως λέγοντος καί των εν αύτη καλων, και ώς ου τερπνη μόνον, άλλα και 10 ωσέλιμός έστι τοῖς θεωμένοις, καὶ ὅσα παιδεύει καὶ όσα διδάσκει καὶ ώς δυθμίζει τῶν δρώντων τὰς ψυχὰς καλλίστοις θεάμασιν έγγυμνάζουσα καὶ άρίστοις ἀκούσμασιν ένδιατρίβουσα καὶ κοινόν τι ψυχῆς καὶ σώματος κάλλος ἐπιδεικνυμένη; τὸ γὰρ μετὰ μουσικῆς καὶ δυθμοῦ 15 ταῦτα πάντα ποιεῖν, οὐ ψόγος ὰν αὐτῆς, ἀλλ' ἔπαινος μαλλον αν είη.

ΚΡΑΤ. Έμοι μεν οι πάνυ σχολή μεμηνότος άνθρώπου απροασθαι την νόσον την αυτού επαινούντος. σὰ δὲ εὶ βούλει λῆρόν τινα κατασκεδάσαι μου, Ετοιμος 20 φιλικήν ταύτην λειτουργίαν ύποστήναι καὶ παρασχεῖν τὰ ώτα και άνευ κηροῦ παρακούειν τῶν φαύλων δυνάμενος. ώστε ήδη σιωπήσομαί σοι, καὶ λέγε δπόσα έθέλεις ώς μηδε ακούοντός τινος.

7. ΔΥΚ. Ευ γε, ω Κράτων, καὶ τούτου εδεόμην 7 25 μάλιστα: είση γὰο μετ' ολίγον εὶ λῆρος εἶναί σοι δόξει

1. ἐν ἐπιτηδείφ an einem geeigneten guten Platze.

3. μη ωρασιν — Ικοίμην Verwünschungsformel, gewöhnlich erklärt: Möge ich nicht zu meinen Jahren $(\omega \rho \alpha)$ kommen d. i. möge mich der Geier holen. Ebenso dial. deor. 6, 4. dial. mer. 10, 3. Aristoph Lysist. 1037.

4. ἔστ' ἀν — ἀπαράτιλτος d. i. so lange ich bin, was ich jetzt bin, ein Mann, kein sittenverderb-

ter Weichling.

6. 19. λῆρόν τινα κατασχεδάσαι μου oft bei Lucian. Vgl. Eun. c. 2. όλας ἀμάξας βλασφημιῶν κατεσκέδασαν άλλήλων. Nigr. c. 3. λόγων αμβροσίαν κατεσκέδασεν.

20. λειτουργίαν eigentl. hiessen so bestimmte Staats dienstleistungen s. zu Icarom. c. 9. (λήι- $\tau o \nu$ von $\lambda \alpha o \varsigma$), hier in abgeschwächter Bedeutung.

22. ωστε. S. zu de hist. conscr.

c. 12.

τὰ λεχθησόμενα, καὶ πρῶτόν γε ἐκεῖνο πάνυ ἡγνοηκέναι μοι δοχείς, ώς οὐ νεώτερον τὸ τῆς ὀργήσεως ἐπιτήδευμα τοῦτό ἐστιν οὐδὲ χθὲς καὶ πρώην ἀρξάμενον, οἶον κατὰ τοις προπάτορας ήμων ή τοις έκείνων, άλλ' οί γε τάληθέστατα δρχήσεως πέρι γενεαλογούντες αμα τη πρώτη 5 γενέσει των όλων φαϊεν άν σοι καὶ δοχησιν άναφυναι τῷ άρχαίω ἐκείνω "Ερωτι συναναφανεϊσαν" ή γοῖν χορεία των αστέρων και ή πρός τοις απλανείς των πλανίτων συμπλοκή και εύουθμος αυτών κοινωνία και εύτακτος άρμονία της πρωτογόνου όργήσεως δείγματά έστι κατ' 10 ολίγον δε αύξανομένη και της πρός το βέλτιον αεί προςθήκης τυγχάνουσα νῦν ἔοικεν ἐς τὸ ἀκρότατον ἀποτετελέσθαι καὶ γεγενησθαι ποικίλον τι καὶ παναρμόνιον καὶ πολύμουσον άγαθόν.

8. Πρώτον δέ φασι 'Ρέαν ήσθεῖσαν τῆ τέχνη ἐν 15 8 Φουγία μεν τοὺς Κορύβαντας, εν Κρήτη δε τοὺς Κουρητας δοχείσθαι πελείσαι. παὶ οὐ τὰ μέτρια ώνατο τῆς τέχνης αὐτῶν, οί γε περιορχούμενοι διεσώσαντο αὐτῆ τὸν Δία, άστε καὶ σῶστρα εἰκότως ὰν ὁ Ζεὶς ὁφείλειν ὁμολογοίη αὐτοῖς ἐκφυγών διὰ τὴν ἐκείνων ὄρχησιν τοὺς πατρώους 20 δδόντας ενόπλιος δε αιτών ή ζοχησις την, τὰ ξίφη μεταξὺ προτοίντων πρὸς τὰς ἀσπίδας καὶ πηδώντων έν-

7. 3. χθές καὶ ποώην. S. adv. indoct c. 14.

3. χατὰ τοὺς προπάτορας wie c. 37. S. zu Pisc. c. 30.

6. τῶν ὅλων das Weltall. S. zu Icarom. c. 5.

6. τῷ ἀρχαίῳ ἐχείνῳ Ἔρωτισυναναφανείσαν zum Unterschied von dem Liebesgotte der erotischen Dichter der alte Eros d. i. der Naturgott der Kosmogonie, welcher nach Hesiod einer der ältesten Götter war, der barmonische Ordner der Weltschöpfung. Theog. 120.

"Ευος, δς κάλλιστος έν άθανάτοισι θευζσιν

Δυσιμελής πάντων τε θεών πεντων τ' ανθρώπων

δάμναται εν στήθεσσι νόον καὶ ἐπίψοονα βουλήν.

13. ποιχίλον τι καὶ παναρμόνιον Mannigfaltigkeit und harmonische Verbindung des Mannigfaltigen zu einem Ganzen.

14. πολύμουσον insofern dramatische Kunst und lyrische Poesie, Musik und Tanz in der Pantomimik - denn von ihr ist die Rede - vereinigt sind. S weiter unten.

8. 17. τὰ μέτρια ὥνατο. S.

zu c. 2.

20 μεταξύ nicht mit χροτούνrmv zu verbinden, sondern absolut während des Tanzes. S. zu de hist, escr. c. 7. Rhet, praec. c. 21. Pisc. c. 38.

22. χροτούντων, wodurch sie

θεόν τι καὶ πολεμικόν. μετὰ δὲ Κρητῶν οἱ κράτιστοι ἐνεργῶς ἐπιτηδεύσαντες αἰτο ἄριστοι όρχησταὶ ἐγένοντο, οἰχ οἱ ἰδιῶται μόνον, ἀλλὰ καὶ οἱ βασιλικώτεροι καὶ πρωτεύειν ἀξιοῦντες. ὁ γοῦν 'Όμηρος τὸν Μηριόνην οὐκ αἰ-5 σχῦναι βουλόμενος, ἀλλὰ κοσμῆσαι, ὀρχηστὴν προσεῖπε, καὶ οῦτως ἄρα πᾶσιν ἐπίσημος ἦν καὶ γνώριμος ἐπὶ τῷ ὀρχηστικῷ, ώστε οὐχ οἱ 'Ελληνες μόνον ταῖτα ἢπίσταντο περὶ αἰτοῦ, ἀλλὰ καὶ οἱ Τρῶες αὐτοὶ καίτοι πολέμιοι ἄντες 'ἐώρων γάρ, οἰμαι, καὶ τὴν ἐν τῷ πολεμεῖν αὐτοῦ 10 κουφότητα καὶ εἰρυθμίαν, ἢν ἐξ ὀρχήσεως ἐκέκτητο. φησὶ δέ τὰ ἔπη ὧδέ πως

Μηριόνη, τάχα πέν σε καὶ δρχηστήν περ ἐόντα

έγχος ἐμὸν κατέπαυσε.

καὶ ὅμως οὐ κατέπαυσεν αὐτόν ατε γὰρ ἡσκημένος ἐν
15 τῖ ὁρχηστικῆ ἑραδίως, οἰμαι, διεδίδρασκε τὰς ἐπ' αὐτὸν ἀφέσεις τῶν ἀκοντίων. 9, πολλοὺς δὲ καὶ ἄλλους τῶν 9 τρώων εἰπεῖν ἔχων τοῖς αὐτοῖς ἐγγεγυμνασμένους καὶ τέχνην τὸ πρᾶγμα πεποιημένους ἱκανὸν ἡγοῦμαι τὸν Νεοπτόλεμον, Αχιλλέως μὲν παῖδα ὄντα, πάνυ δὲ διαπρέ20 ψαντα ἐν τῖ ὀρχηστικῆ καὶ εἶδος τὸ κάλλιστον αὐτῆ προςτεθεικότα, Πυὰρξίχιον ἀπ' αὐτοῦ κεκλημένον καὶ δ

das Schreien des Kindes (Zeus) übertänbten.

3. o l l δ ι ω τ α ι hier im Gegensatze zu den Fürsten; anders c. 83. Pisc. c. 34.

4. ὁ γοῦν "Ομηρος τὸν Μηριόνην — ὀρχηστὴν προςεῖπε. II. XVI. 6+7. Die Worte sind weiter unten angeführt.

8. **καίτοι** πολέμιοι ὄντες wie c. 64. 79. de hist. cscr. 57. S.

zu de hist. escr. c. 40.

12. Μηριόνη — κατέπαυσε Worte des Aeneas an der angeführten Stelle, nachdem er seine Lanze auf Meriones vergeblich entsendet.

14. ἄτε — ἢσzημένος. ἄτε mit dem Participium zur Angabe eines factischen Grundes,

9. 18. τέχνην τὸ πρᾶγμα πεποιημένους, aus der Beschäftigung eine Kunst machen' vgl. c. 21. Ebenso de mercede conduct. c. 30. Peregrin. c. 18. τέχνην τὸ λοιδορεῖσθαι πεποιημένον. S zu de hist. cscr. c. 59.

21. Πυβόζχιον ἀπ' αὐτοῦ κεκλημένον. Neoptolemos hiess auch Πύφόος, daher der Tanz Πυβόζχιος auf ihn zurückgeführt wird. Andere (z. B. Aristoxenus bei Athen. XIV. 630. e.) nennen einen Πίφόεχος als Erfinder, der bald als Lakoner, bald als Kreter bezeichnet wird. Sicher ist, dass dieser Waffentanz, der ein Bild des Kampfes und Krieges darstellte (Plato Gesetze VII. 815. a. b.) in Kreta und Sparta am Längsten und Reinsten sich erhal-

Αχιλλεύς ταῦτα ὑπὲο τοῦ παιδός πυνθανόμενος μᾶλλον ἔχαιρεν, οἰμαι, ἡ ἐπὶ τῷ κάλλει καὶ τῆ άλλη ἀλκῆ αὐτοῦ. τοιγαροῦν τὴν Ἰλιον τέως ἀνάλωτον οἰσαν ἡ ἐκείτοῦ.

νου δοχηστική καθείλε καὶ εἰς ἔδαφος ἔρριψε.

10. Δαπεδαιμόνιοι μεν ἄριστοι Ἑλλήνων είναι δο- 5 κοῦντες παρὰ Πολυδεύκους καὶ Κάστορος καρυατίζειν μα- θόντες — ὀρχήσεως δὲ καὶ τοῦτο είδος ἐν Καρύαις τῆς Δακωνικῆς διδασκόμενον — ἄπαντα μετὰ Μουσῶν ποι- οῦσιν ἄχρι τοῦ πολεμεῖν πρὸς αὐλὸν καὶ ὁυθμὸν καὶ εὐντακτον ἔμβασιν τοῦ ποδός καὶ τὸ πρῶτον σύνθημα Δα- 10 πεδαιμονίοις πρὸς τὴν μάχην ὁ αὐλὸς ἐνδίδωσι. τοιγαρ- οῦν καὶ ἐκράτουν ἀπάντων μουσικῆς αὐτοῖς καὶ εὐρυθμίας ἡγουμένης. ἴδοις δ' ἂν καὶ νῦν ἔτι τοὺς ἐφήβους αὐτῶν οὐ μεῖον ὀρχεῖσθαι ἡ ὁπλομαχεῖν μανθάνοντας ὅταν γὰρ ἀκροχειρισάμενοι καὶ παίσαντες καὶ παισθέν- 15 τες ἐν τῷ μέρει παύσωνται, εἰς ὄρχησιν αὐτοῖς ἡ ἀγωνία τελευτῷ. καὶ αὐλητὴς μὲν ἐν τῷ μέσφ κάθηται ἐπαυλῶν

ten hat. In Athen wurde die πυβδίγη von den Epheben an den grossen und kleinen Panathenäen aufgeführt. In der Kaiserzeit war sie als Gegenstand der Kunstproduction sehr beliebt, doch scheinen die dargestellten Kämpfe vorzugsweise dem Bacchischen Sagenkreise entlehnt worden zu sein. Spart. Hadrian. c. 19. militares pyrrhichas populo frequentes exhibuit. Athen, XIV, 631, A. ή δε καθ' ήμας πυδδίχη Διονυσιακή τις είναι δοκεί, ξπιεικεστέρα οὖσα τῆς ἀρχαίας. ἔχουσι γὰρ οι δρχούμενοι θύρσους αντι δο-ράτων, προτενται δ' επ' αλλήλους και νάρθηκας και λαμπάδας φέρουσιν ' όρχοῦνταί τε τὰ περὶ τὸν Διόνυσον καὶ τὰ περὶ τοὺς Ἰνδούς, ἔτι δὲ τὰ περὶ τὸν Πενθέα. Ueber eine Affen-πυδδίχη vgl. Pisc.

2. $\tau \tilde{\eta}$ $\tilde{\alpha} \lambda \lambda \eta$ $\tilde{\alpha} \lambda \varkappa \tilde{\eta}$. S. zu de hist. eser. c. 24.

10. 7. ἐν Καρύαις Stadt im

Innern Lakoniens, unweit der arkadischen Grenze, berühmt durch den Tempel der Artemis Karyatis, der zu Ehren alljährlich die hier genannten Tänze von Jungfrauen aufgeführt wurden.

8. μετὰ Μουσῶν hier nur

als Vertreter der Musik.

9. ἄχοι τοῦ πολεμεῖν πρὸς αὐλόν. Cic. Tusc. disput. II. c. 16. Militiam vero (nostram dico, non Spartiatarum, quorum procedit agmen adtibiam, nec adhibetur ulla sine anapaestis pedibus adhortatio) — nostri exercitus primum unde nomen habeant, vides. Vgl. Thucyd. V. 70. Plutarch de musica c. 26. παρ' οἰς (den Lacedämoniern) το καλούμενον Καστόρειον ηὐλεῖτο μέλος, ὅπότε τοῖς πολεμίοις ἐν κόσμω προσήεσαν μαχεσόμενοι.

11. ἐνδίδωσι das Zeichen zum Anfangen einer Rede, einer

Musik u. s. w. geben.

καὶ κτυπῶν τῷ ποδί, οἱ δὲ κατὰ στοῖχον ἀλλήλοις ἑπόμενοι σχήματα παντοία επιδείκνυνται πρός δυθμόν εμβαίνοντες, άρτι μέν πολεμικά, μετ' ολίγον δε χορευτικά. ά Διονύσφ καὶ Αφροδίτη φίλα. 11. τοιγαροῦν καὶ τὸ 11. 5 άσμα, δ μεταξύ δοχούμενοι άδουσιν, Αφοοδίτης επίκλη-

σίς έστι καὶ Έρωτων, ώς συγκωμάζοιεν αυτοίς καὶ συνορχοίντο. καὶ θάτερον δὲ τῶν ἀσμάτων — δύο γὰρ ἀδεται - καὶ διδασκαλίαν έχει, ώς χρη δοχεῖσθαι. Πόροω γάο φασίν, ὧ παϊδες, πόδα μεταβάτε καὶ κωμάξατε βελ-

10 τιον, τουτέστιν άμεινον δοχήσασθε. όμοια δε καί οί τὸν όρμον παλούμενον όρχούμενοι ποιούσιν. 12, δ δε όρμος 12 όρχησίς έστι ποινή έφήβων τε παὶ παρθένων, παθ' ένα χορευόντων καὶ ώς άληθῶς ὅρμω ἐοικότων καὶ ἡγεῖται μεν ο έφηβος τὰ νεανικὰ ορχούμενος καὶ όσοις ύστερον 15 εν πολέμφ χρήσεται, ή παρθένος δε έπεται κοσμίως τὸ θηλυ χορεύειν διδάσκουσα, ώς είναι τὸν δρμον έκ σω-

φροσύνης καὶ ἀνδρείας πλεκόμενον. καὶ αἱ γυμνοπαιδίαι δὲ αὐτοῖς ὁμοίως ὄρχησίς ἐστιν.

13. α δε Όμηρος υπέρ Αριάδνης εν τη ασπίδι πε- 13 20 ποίηκε καὶ τοῦ χοροῦ ον αὐτῆ Δαίδαλος ήσκησεν, ώς άνεγνωπότι σοι παρίημι, καὶ τοὺς ὀρχηστὰς δὲ τοὶς δύο,

1. μτυπῶν τῷ ποδί in der älteren Zeit mit einer Sohle von Holz (Poll. VII. 87. ή δὲ κρούπεζα ξύλινον ὑπόδημα, πεποιημένον είς ενδόσιμον χοροῦ), später wie zu c. 2. angegeben.

2. σχήματα die einzelnen Stellungen der Choreuten, so wie die durch harmonische Verbindung derselben entstehenden Bilder, welche durch den Tanz dargestellt

werden. S. Icarom. c. 17.

11. 5. μεταξὺ ὀρχούμενοι hier wie αμα mit dem Partic, verbunden, um'dieGleichzeitigkeit der durch das Partic. bezeichneten Handlung und der Haupthandlung auszudrücken. S. zu Nigr. c. 13. Anders c. 8. de hist, cscr. c. 7, rhet. praec. c. 21. Pisc. c. 31. 38.

10. τον δομον Schnur,

Kette, nicht: Geschmeide.

12. 16. ἐκ σωφροσύνης vertreten durch die Jungfrauen.

17. αί γυμνοπαιδίαι ein rein spartiatisches Fest, das durch Tänze von nackten Knaben, Jünglingen und Männern in der Mitte des Sommers in mannigfachen Chorreigen verbunden mit gymnastischorchestischen Uebungen gefeiert wurde.

13. 19. α δε Όμηρος ύπερ A οιάδνης - πεποίηνε. Ηοπ.II. XVIII. 593. bei der Beschreibung des für Achilles bestimmten Schildes.

21. τοὺς ὀοχηστὰς δὲτοὺς δύο. II. XVIII. 605. 6.

δοιώ δὲ χυβιστητῆρε κατ' αὐτούς μολπης εξάρχοντες εδίνευον κατὰ μέσσους.

οῦς ἐκεῖ ὁ ποιητὸς κυβιστητῆρας καλεῖ, ἡγουμένους τοῦ χοροῦ, καὶ πάλιν, ἃ ἐν τῆ αὐτῆ ἀσπίδι λέγει· ,,Κοῦροι δ' ὀρχηστῆρες ἐδίνεον," ὡς τι κάλλιστον τοῦτο τοῦ Ἡφαίστον ἐμποιήσαντος τῆ ἀσπίδι. τοὺς μὲν γὰρ Φαίακας καὶ πάνυ εἰκὸς ἦν ὀρχήσει χαίρειν ἁβροίς τε ὅντας καὶ ἐν 5 πάση εὐδαιμονία διατρίβοντας. ὁ γοῦν Ἡμρος τοῦτο αὐτῶν μάλιστα θαυμάζοντα πεποίηκε τὸν Ὀδυσσέα καὶ τὰς μαρμαρυγὰς τῶν ποδῶν θεώμενον.

14 14. ἐν μέν γε Θεσσαλία τοσοῦτον ἐπέδωκε τῆς ὀρχηστικῆς ἡ ἄσκησις, ὥστε τοὺς προστάτας καὶ προαγω- 10 νιστὰς αὐτῶν προορχηστῆρας ἐκάλουν καὶ δηλοῦσι τοῦτο αἱ τῶν ἀνδριάντων ἐπιγραφαί, οὺς τοῖς ἄριστεύσασιν ἀνίστασαν. Προὔκρινε γάρ, φασί, προορχηστῆρα ἀ πόλις. καὶ αὖθις, Εἰλατίωνι τὰν εἰκόνα ὁ δᾶμος εὐ ὀρχησαμένφ τὰν μάγαν.

15. Έω λέγειν, ὅτι τελετὴν οὐδὲ μίαν ἀρχαίαν ἔστιν εύρεῖν ἄνευ ὀρχήσεως, Όρφέως δηλαδὴ καὶ Μουσαίου, τῶν τότε ἀρίστων ὀρχηστῶν, καταστησαμένων αὐτὰς ὡς τι κάλλιστον καὶ τοῦτο νομοθετησάντων σὺν ὁυθμῷ καὶ ὀρχήσει μυεῖσθαι. ὅτι δ' οὕτως ἔχει, τὰ μὲν ὄργια σιω-20 πᾶν ἄξιον τῶν ἀμυήτων ἕνεκα, ἐκεῖνο δὲ πάντες ἀκούου-

2. ἐν τῆ αὐτῆ ἀσπίδι in demselben Theile der Ilias, welcher die Beschreibung des berühmten Achilleischen Schildes enthalt, wo es bei der Schilderung des dargestellten Hochzeitsfestes heisstv. 494. κοῦροι δ' ὀρχηστῆρες ἐδίνεον u. S. W.

3. τοῦτο den Tanz der Jünglinge zum Gesange des Demodocus.

Odyss. VIII, 256-258.

 τὰς μαρμαρυγὰς τῶν ποδῶν. Was der Triller für die Stimme, sind die μαρμαρυγαί für den Fuss.

14. 9. ἐπέδωκε intransit. Fortschritte machen'.

13. φησί eine Inschrift.

15. 17. [']O ρφ εως. S. zu adv. indoct. c. 8. Der Mythus, dass er

die bacchischen oder orphischen Mysterien, die Sühnopfer, geheime Weihen verschiedener Art, selbst die eleusinischen eingeführt habe, gehört späterer Zeit an. Homer und Hesiod wissen von ihm nichts; selbst Aristoteles noch leugnet sein Vorhandensein gänzlich (Cic. de natura deor. 1, 38), obgleich schon zu Plato's Zeit unter dessen Namen theogonische Gedichte bekannt waren.

17. Movoatov bald ein Sohn der Mondgöttin, bald der Museu, bald mit den Sängern des thracischen Nordens in Verbindung gebracht und als Schüler des Orpheus genannt, galt frühzeitig als allgemeiner Repräsentant der attischen und eleusinischen Cultusgesänge und Orakelpoesie.

σιν, ότι τοὺς έξαγορεύοντας τὰ μυστήρια έξορχεῖσθαι λέγουσιν οἱ πολλοί. 16. ἐν Δήλω δέ γε οἰδὲ αἱ θυσίαι 16 άνευ όρχήσεως, άλλα σύν ταύτη και μετά μουσικές έγίνοντο. παίδων χοροί συνελθόντες [ύπ' αὐλῷ καὶ κιθάρα] 5 οἱ μέν ἐχόρευον, ἱπωρχοῦντο δὲ οἱ ἄριστοι προκριθέντες έξ αὐτῶν. τὰ γοῦν τοῖς χοροῖς γραφέμενα τούτοις ἄσματα ύπορχήματα έκαλείτο καὶ έμπέπληστο τῶν τοιούτων

ή λύρα. 17. Καὶ τί σοι τοὶς Έλληνας λέγω, ὅπου καὶ Ἰν-17 10 δοὶ ἐπειδὰν ξωθεν ἀναστάντες προσεύχωνται τὸν Ηλιον, ούχ ώσπερ ήμεις την χείρα κίσαντες ήγούμεθα έντελί ημών είναι την είγην, άλλ' έχεινοι πρός την άνατολην στάντες ζοχήσει τὸν Ἡλιον ἀσπάζονται σχηματίζοντες ξαυτοίς σιωπη καὶ μιμούμενοι τὴν χορείαν τοῦ θεοῦ καὶ

1. έξορχεῖσθαι. S. zu Piscat. c. 33.

16. 2. αί θυσίαι zu Ehren

Apolls.

4. [ὑπ' αὐλῷ καὶ κιθάρφ. S. zu c. 2. Nicht selten erschienen Flöten und Citherspiel zusammen, seitdem durch Sakadas (Pausan. II. 22. 9) die Versöhnung der Flöte und der Cither d. i. des Apollo- und des Dionysos-Cultus vollzogen war.

Vgl. zu adv. indoct. c. 11].

5. ἐχόρευον — ὑπωρχοῦν το δ έ. Die Chöre sangen nicht bloss, sondern tanzten auch, wie ja über-haupt in den ältesten Zeiten dieselben sangen, welche tanzten; hier treten aber zu dem Chore noch besondere Tänzer hinzu (anfangs wahrscheinlich aus dem Chore selbst), welche, ohne zu singen, den Inhalt der Chorgesänge durch Tanzbewegungen pautomimisch darstellten, und das heisst ὑπορχεῖσθαι; ὑπορχήματα aber sind die Gesänge, die zu dieser Art Vortrag und Darstellung bestimmt waren. S. weiter uuten und Athen. XIV. 628. e. συνέταττον οί ποιηταί τας δρχήσεις καί έχρωντο τοίς σχημασι σημείοις μόνον των άδομένων - δ θεν καὶ ὑπορχήματατοιαῖταἡγό-

οευον. Vgl. zu c. 2.

7. ξμπέπληστο τῶν τοιούτων ή λύρα weil sie ursprünglich dem Apollo geweiht waren, dem die massvolle Kithara eigen ist, während die orgiastische Flöte zu Dionysos gehört.

17. 9. οπου. S. zu adv.

indoct. c. 13.

11. την χεῖρα κίσαντες die e i g n e Hand, nicht die Hand des Gottes: diese Anbetung durch Kussh ände kommt frühzeitig im griechischen Cultus vor. (Apul. Metam. 4, 28. admoventes oribus suis dexteram, primore digito in erectum pollicem residente); ursprünglich streckte man beim Gebet nur die Hände nach der Richtung aus, wo das Bild des Gottes sich befand, oder wo man sich ihn dachte.

σχηματίζοντες έαυτούς sich eine (bestimmte) Gestalt geben, die dem entspricht, was man darzustellen, nachzuahmen beabsichtigt. Vgl. c. 19. Fugit c. 13. σχηματίζουσι καὶ μετακοσμοῖσιν αύτοὺς εὖ μάλα εἰχότως.

τοῦτό ἐστιν Ἰνδῶν καὶ εὐχὴ καὶ χοροὶ καὶ θυσία. διὸ καὶ τούτοις ίλεουνται τὸν θεὸν δὶς καὶ ἀρχομένης καὶ δυομέ-19 νης της τμέρας. 18. Αίθίσπες δέ γε καὶ πολεμούντες σὺν ὀρχήσει αὐτὸ δρῶσι, καὶ οὐκ ἀν ἀφείη τὸ βέλος Αιθίοψ ἀνὴρ ἀφελών τῆς κεφαλῆς — ταίτη γὰρ ἀντὶ φα- 5 ρέτρας χρώνται περιδέοντες αυτή απτινηδον τα βέλη εί μη πρότερον δρχήσαιτο καί τῷ σχήματι ἀπειλήσειε 19 καὶ προεκφοβήσειε τῆ ὀρχήσει τὸν πολέμιον. 19. ἄξιον δέ ἐπεὶ την Ινδικήν καὶ την Αιθιοπίαν διεξεληλύθαμεν, καὶ ἐς τὰν γείτονα αὐτῶν Αἰγυπτον καταβῆναι τῷ λό- 10 γω. δοκεί γάρ μοι ο παλαιος μύθος και Πρωτέα τον Αἰγύπτιον οὐκ ἄλλο τι ἡ δοχηστήν τινα γενέσθαι λέγειν, μιμητικόν άνθοωπον καὶ πρός πάντα σχηματίζεσθαι καὶ μεταβάλλεσθαι δυνάμενον, ώς καὶ ὕδατος ύγρότητα μιμείσθαι καὶ πυρὸς ὀξύτητα ἐν τῆ τῆς κινήσεως σφοδρό- 15 τητι καὶ λέοντος ἀγριότητα καὶ παρδάλεως θυμέν καὶ δένδρου δόνημα, καὶ όλως ό τι καὶ θελήσειεν, ὁ δὲ μῦθος παραλαβών πρός τὸ παραδοξότερον την φύσιν αὐτοῦ διηγήσατο, ώς γινομένου ταῦτα άπερ ἐμιμεῖτο ὅπερ δὴ καὶ τοῖς νῦν ὀρχουμένοις πρόσεστιν. ἴδοις δ' ὰν οὖν 20 αὐτοὺς πρὸς τὸν καιρὸν διαλλαττομένους ὢκέως καὶ αὐτὸν μιμουμένους τὸν Ποωτέα. εἰκάζειν δὲ χοὴ καὶ τὴν "Εμπουσαν την ές μυρίας μορφάς μεταβαλλομένην τοιαύ-

την τινὰ ἄνθρωπον ὑπὸ τοῦ μύθου παραδεδόσθαι.

Philopseud. c. 36. Iup. trag. c. 16. σχηματίσας ξμαυτόν εἰς τὸν ἐκείνων (der Philosophen) τος στον καὶ τὸν πώγωνα ἐπισπασάμενος εὖ μάλα ἐφκειν φιλοσόφφ. S. zu c. 10. σχῆμα.

18. 7. τω σχήματι. S. zu

c. 10.

19. 11. Ποωτέα τὸν Αἰγύπτιον der weissagende Meergott, der des ganzen Meeres Tiefen durchschaut und die Seehunde weidet, Αἰγύπτιος genannt, weil er sich auf der Insel Pharos, eine Tagereise von dem Strom Aegyptos aufhält. Odyss. IV. 355. Ueber seine Verwandlungen Odyss. IV. 410 ff.

20. τοῖς νὖν οοχουμένοις den Pantomimen, deren Kunst darin bestand, den Iuhalt namentlich der Mythen durch Bewegungen und Geberden anschaulich darzustellen. S. c. 37.

21. πρὸς τὸν καιρὸν zur rechten Zeit, je nachdem es passend ist d. i. in der dem jedesmaligen Gegenstande, den sie darstellen, angemessenen Weise.

23. την Έμπουσαν wahrscheinlich von ξμπίνω, ein vampyrartiges Gespenst mit einem Beine von Erz und einem von Eselsmist,

20. Έπὶ τούτοις δίκαιον μηδὲ τῆς Γωμαίων ὀρχή- 20 σεως αμνημονείν, ην οι ευγενέστατοι αυτών τω πολεμικωτάτω των θεων Άρει οἱ Σάλιοι καλούμενοι — ἱερωσύνης δε τοῦτο όνομα - δοχοῦνται σεμνοτάτην τε άμα 5 καὶ ἱερωτάτην. 21. Βιθυνός δὲ μῦθος, καὶ οὖτος οὐ πάνυ 21 των Ιταλιωτικών αλλότριος, τον Πρίαπον δαίμονα πολεμιστήν, [τῶν Τιτάνων οἶμαι Ενα ἢ τῶν Ἰδαίων Δακτύλων τούτο ξόνον πεποιημένον τὰ ενόπλια παιδεύειν, παφαλαβόντα παφὰ τῆς 'Ήρας τὸν 'Αρη, παῖδα μὲν έτι, σκλη-10 ρον δε και πέρα τοῦ μετρίου ανδρικόν, μη πρότερον δπλομαχείν διδάξαι, πρίν τέλειον ορχηστήν απειργάσατο καί έπὶ τούτω καὶ μισθὸς αὐτῷ παρὰ τῆς Ἡρας ἐγένετο, δεκάτην αξὶ τῶν ἐκ πολέμου περιγινομένων τῷ Αρει παρ αυτοῦ λαμβάνειν. 22. τὰ μεν γὰο Διονυσιακὰ καὶ Βακ- 22 15 χικά οἶμαί σε μη περιμένειν ἐμοῦ ἀκοῦσαι, ὅτι ὄρχησις έκεινα πάντα ήν τριών γουν ουσών των γενικωτάτων όρχήσεων, πόρδακος καὶ σικιννίδος καὶ έμμελείας, οἱ Διονύσου θεράποντες οἱ Σάτυροι ταύτας ἐφευρόντες ἀφ' αύ-

20 Διόνυσος Τυζόηνοὺς καὶ Ἰνδοὺς καὶ Λυδοὺς ἐχειρώσατο καὶ φύλων οἵτω μαχίμων τοῖς αὐτοῦ θιάσοις κατωρχήσατο.

των εκάστην ωνόμασαν, καὶ ταύτη τῆ τέχνη χρώμενος ο

das verschiedene Gestalten annehmen konnte und von Hekate ausgesendet wurde, um die Wanderer zu schrecken.

20. 3. ο ε Σάλιοι, ein in Italien allgemein verbreitetes Priesterthum, das der Sage nach von Numa eingesetzt war, später aber aus Griechenland von einem Arkader Salius oder einem Samothraker Sao hergeleitet wurde. Bei ihrem Festaufzuge, der im Monat März stattfand, machten sie bei den heiligen Orten Halt und führten ein eignes Lied (carmen Saliare) anstimmend unter Anführung ihres Vortänzers (praesul) und Vorsängers (vates) unter Begleitung von Blasinstrumenten einen Waffentanz auf, indem sie mit den Lanzen an die Schilde (an-

cilia) schlugen.

21. 6. τον Ποιαπον. Der hier angeführte Mythos ist sonst nirgends erwähnt. (Wahrscheinlich ist

τον Θοίαμβον zu lesen.)

7. Ioalwv Auxivlwv ein mythisches Bergvolk, das zum Cultus der Göttermutter Rhea gehört. Als Hauptsitz wird Phrygien genant; ausserdem Kreta und Elis.

8. τοῦτο ἔργον πεποιη-

μένον. S. zu c. 9.

10. πέρα τοῦ μετρίου wie
 c. 75. S. zn rhet. pr. c. 10. de hist.

cscr. c. 7.

22. 17. κόοδακος — ξμμελείας. Welcher Gattung der dramatischen Poesie jede angehört s. c. 26.

21. κατωρχήσατο nieder-

23. Θστε, α θανμάσιε, δοα μη ανόσιον ή κατηγορείν ἐπιτηδεύματος θείου τε άμα καὶ μυστικοῦ καὶ τοσούτοις θεοῖς ἐσπουδασμένου καὶ ἐπὶ τιμῆ αὐτῶν δοωμένου καὶ τοσαύτην τέρψιν ἅμα καὶ παιδείαν [ώφέλιμον] παρεχομένου.

Θαυμάζω δέ σου κάκεῖνο, εἰδως Ομήρου καὶ Ἡσιόδου μάλιστα ἐραστὴν ὅντα σε — αὖθις γὶ ρ ἐπὶ τοὺς
ποιητὰς ἐπάνειμι — πῶς ἀντιφθέγγεσθαι ἐκείνοις τολμᾶς πρὸ τῶν πάντων ὅρχησιν ἐπαινοῦσιν ὁ μὲν γὰρ
"Ομηρος τὰ ἡδιστα καὶ κάλλιστα καταλέγων, ὅπνον καὶ 10
φιλότητα καὶ μολπὴν καὶ ὅρχησιν, ταὐτην μόνην ἀμίμονα
ἀνόμασε, προσμαρτυρήσας νὴ Δία καὶ τὸ τδὺ τῆ μολπῆ,
ἄπερ ἀμφότερα τῷ ὀρχηστικῆ πρόσεστι, καὶ ἀδὴ γλυκερὰ
καὶ ὀρχηθμὸς ἀμίμων, δν σὺ νῦν μωμᾶσθαι ἐπινοεῖς. καὶ
πάλιν ἐν ἑτέρφ μέρει τῆς ποιήσεως ·

Αλλω μεν γαρ έδωπε θεος πολεμήϊα έργα,

ἄλλφ δ' ὀρχηστύν τε καὶ ἱμερόεσσαν ἀοιδήν. ἡμερόεσσα γὰρ ὡς ἀληθῶς ἡ μετ' ὀρχήσεως ψδὴ καὶ δῶρον θεῶν τοῦτο κάλλιστον. καὶ ἔοικεν εἰς δύο διηρηκὼς
δ 'Όμηρος τὰ πάντα πράγματα, πόλεμον καὶ εἰρήνην, 20
-τοῖς τοῦ πολέμου μόνα ταῦτα ὡς κάλλιστα ἀντιτεθεικέ24 ναι. 24. ὁ δὲ 'Ησίοδος οὐ παρ' ἄλλου ἀκούσας, ἀλλ'

tanzen d. i. durch die mit Tanz verbundenen Festzüge unterwerfen.

23. 1. ωστε zu Anfang des Satzes: , demnach oft bei Lucian. S. Gall. c. 13. 23. Nigr. c. 4. de hist. cscr. c. 12. u. a.

2. μυστικοῦ weil mit den Mysterien verbunden. S. c. 15.

5. παρεχομένου, oft so das Medium. S. c. 26. c. 45. c. 52. zu Gall. c. 13.

10. ὖπνονκαὶ φιλότητα. ΙΙ. ΧΙΙΙ. 636 ff.

πάντων μέν κόρος έστι και ὕπνου και φιλότητος μολπῆς τε γλυκερῆς και ὰ μ ὑ μ ον ος ὁ ρχη θ μ ο ι ο. 12. προσμαρτυρήσας — καλ τὸ ἡδὺ τῆ μολπῆ indem er durch sein Zeugniss zugleich dem Gesange Lieblichkeit (bei Homer γλυκερῆς) zus chreibt.

13. και ώδη — και δοχηθμός Apposition zu άμφότερα.

15. ἐν ἐτέρω μέρει. Das Folgende ist eine Verschmelzung von II. XIII. 730. ἄλλω μὲν γὰρ ἔδωκε θεὸς πολε-

αλλω δ' δοχηστύν, ετερω κίθαριν

und Odyss. I. 421.

οί δ' εἰς ὀρχηστύν τε καὶ ἰμερόεσσαν ἀοιδήν Τρεψάμενοι τέρποντο. ἰδῶν αὐτὸς ἕωθεν εὐθὺς ὀρχουμένας τὰς Μούσας ἐν ἀρχῆ τῶν ἐπῶν τοῦτο περὶ αὐτῶν τὸ μέγιστον ἐγκώμιον διηγεῖται, ὅτι ,περὶ κρήνην ἰοειδέα πόσσ' ἀπαλοῖσιν ὀρχεῦνται" τοῦ πατρὸς τὸν βωμὸν περιχορεύουσαι.

- 5 αλλα σι μέν, ω γενναίε, μονονουχί θεομαχων ύβρίζεις είς τὴν ὀρχηστικήν. 25. ὁ Σωκράτης δὲ σοφώτατος 25 ανήρ — εί γε πιστευτέον τοῦτο περί αὐτοῦ λέγοντι τῷ Πυθίω - οὐ μόνον ἐπήνει τὴν ὀρχηστικήν, ἀλλὰ καὶ ἐκμαθείν αυτήν ήξίου το μέγιστον απονέμων ευουθμία καί 10 εύμουσία καὶ κινήσει έμμελεῖ καὶ εύσχημοσύνη τοῦ κινουμένου, καὶ οὐκ ήδεῖτο γέρων ἀνὴρ εν τῶν σπουδαιοτάτων μαθημάτων καὶ τοῦτο ἡγούμενος εἶναι καὶ ἔμελλέ γε έκεινος περί δρχηστικήν ου μετρίως σπουδάσεσθαι, ός γε καὶ τὰ μικρὰ οὐκ ὤκνει μανθάνειν, άλλὰ καὶ εἰς τὰ 15 διδασκαλεῖα τῶν αὐλητρίδων ἐφοίτα καὶ παρ' ἑταίρας γυναικός ούκ άπηξίου σπουδαϊόν τι ακούειν της Ασπασίας, καίτοι έκεῖνος άρτι άρχομένην ξώρα τότε την τέχνην καὶ οὐδέπω εἰς τοσοῦτον κάλλος διηρθρωμένην, εἰ δέ τοὺς νῦν ἐπὶ μέγιστον αὐτὴν προαγαγόντας ἐθεᾶτο, 10 εὖ οἶδα, πάντων ὰν ἐκεῖνός γε ἀφέμενος μόνω τῷ θεάματι τούτω τὸν νοῦν ὰν προσείχε καὶ τοὺς παίδας οὐκ ὰν άλλο τι πρὸ αὐτοῦ ἐδιδάξατο.
- 26. Δοκείς δέ μοι, όταν κωμωδίαν καὶ τραγωδίαν 26 ἐπαινῆς, ἐπιλελῆσθαι, ότι καὶ ἐν ἑκατέρα ἐκείνων ὀρχή15 σεως ἴδιόν τι εἶδός ἐστιν, οἷον τραγικὴ μὲν ἡ ἐμμέλεια,

24. 1. ἐν ἀρχῆ τῶν ἐπῶν. Theogonie v. 3.

4. τοῖ πατρὸς τὸν βωμόν. Theog. v. 4. καὶ βωμὸν ἐρισθενέος Κρονίωνος.

25. 7. εί γε πιστευτέου — τῷ Πυθίω. S. zu rhet. praec.

c. 13.

8. οὐ μόνον ἐπήνει τὴν ὀρχηστικήν - ἀλλά. Χεπορh. sympos.c. II§ 16 sagt Sokrates auf die Worte des Charmides: ἐπαινοῦντι ἔοικας τὸν ὀρχηστοδιδάσκαλον. ,Ναὶ μὰ τὸν Δί', ἔφη ὁ Σω-

κράτης καὶ γὰρ ἄλλο τι προσενενόησα, ὅτι οὐδὲν ἀργὸν τοῦ σώματος ἐν τῆ ὀρχήσει ἢν, ἀλλὶ ἄμα καὶ τράχηλος καὶ σκέλη καὶ χεῖρες ἐγυμνα τον μέλλοντα εὐφορώτερον τὸ σῶμα ἔξειν. Καὶ ἐγὼ μέν, ἔφη, πάνυ ᾶν ἡδέως, ἀ Συρακόσιε, μαθοιμιτὰ σχήματα παρὰ σοῦ. Καὶ ὅς, Τὶ τοὐν χρήση αὐτοὶς; ἔφη. Όρχησομαι νη Δία.

9. ἀπονέμων dare, tribuere wie de hist. cscr. 41. Zeux. c. 2.

gewöhnlicher νέμω.

κωμωδική δε δ κέρδαξ, ενίστε δε και τρίτης σικιννίδος προσλαμβανομένης. έπει δε και έν άρχη προετίμησας της δοχήσεως την τραγωδίαν καὶ την κωμωδίαν καὶ αὐλητὰς κυnλίους καὶ κιθαρωδίαν έναγώνια ταῦτα καὶ διὰ τοῦτο σεμνά προσειπών, φέρε νῦν ἀντεξετάσωμεν τῆ ὀρχήσει 5 Επαστον αυτών. παίτοι τὸν μεν αυλόν, εὶ δοπεῖ, καὶ τὴν κιθάραν παρώμεν μέρη γάρ της του δρχηστού ύπηρε-27 σίας καὶ ταῦτα. 27. τὴν τραγωδίαν δέ γε ἀπὸ τοῦ σχήματος πρώτον καταμάθωμεν οία εστίν, ώς είδεγθες ώμα καὶ φοβερον θέαμα εἰς μῆκος ἄρουθμον ἡσκημένος ἄν- 10 θρωπος, ἐμβάταις ὑψηλοῖς ἐποχούμενος, πρόσωπον ὑπὲρ κεφαλής ανατεινόμενον έπικείμενος και στόμα κεχηνός πάμμεγα ώς καταπιόμενος τούς θεατάς εω λέγειν προστερνίδια καὶ προγαστρίδια, προσθετήν καὶ ἐπιτεχνητήν παχύτητα [προσποιούμενος], ώς μὴ τοῦ μήκους ἡ ἀρρυθμία 15 έν λεπτώ μάλλον έλέγχοιτο είτ ένδοθεν αὐτὸς κεκρα-

26. 1. σικιννίδος die dem Satyrdrama eigenthümliche Tanzweise.

 ἐνἀοχῆ. S. c. 2.
 8. ἀπὸ τοῦ σχήματος. Das äussere Aussehen (habitus) namentlich des Schauspielers.

10. εἰς μῆχος ἄρουθμον ησκημένος ανθρωπος. Αεschylus hob die Gestalt der Schauspieler zu übermenschlicher Grösse, eine Einrichtung, die auch später von der griechischen Tragödie stets beibehalten wurde.

11. ξμβάταις ύψηλοῖς ξποχούμενος komische Uebertreibung; wegen der hohen Sohlen des tragischen Schuhes stellt er den Schauspieler dar, als sässe er auf ihm zu Pferde.

11. πρόσωπον ύπὲρ κεφαλης άνατεινόμενον έπικείμενος. Um das Ebenmass mit den hohen Schuhen herzustellen, erhielt auch der Kopf des Schauspielers durch die über das gewöhnliche Mass hinausragende perückenartige Maske übermenschliche Höhe.

12. στόμα κεχηνός der Mund der Larve war weit aufgerissen und zur Verstärkung der Stimme trichterförmig gestaltet. Vgl. Nigr. c. 11. Anacharsis c. 23. 32.

13.προστερνίδια καὶ προγαστρίδια. Um eine der Höhe entsprechende Dicke zu bewirken, wurde der Schauspieler an der Brust und am Leibe noch durch Kissen ausgepolstert.

15. ώς μη — ελέγχοιτο. Die Dünnleibigkeit (λεπτόν) des natürlichen Menschen würde das Missverhältniss der künstlichen Länge noch mehr haben hervortreten lassen.

16. ἔνυοθεν αὐτὸς χεχοα-γώς. Der Nachdruck liegt auf αὐτός im Gegensatz zum Pantomimen, der nicht selbst singt, soudern nur das Gesungene darstellt. Fast ganz ebenso Anacharsis c. 23. κράνη ξπικείμενοι παγγέλοια, κεχηνότα παμμέγεθες, αὐτοὶ δὲ ἔνδοθεν μεγάλα τε έχε χράγεσαν γώς, ξαυτὸν άνακλῶν καὶ κατακλῶν, ἐνίστε καὶ περιάδων τὰ ἰαμβεῖα, καὶ τὸ δὴ αἴσχιστον μελφδῶν τὰς συμφορὰς καὶ μόνης τῆς φωνῆς ὑπεύθυνον παρέχων ξαυτόν
[τὰ γὰρ ἄλλα τοῖς ποιηταῖς ἐμέλησε πρὸ πολλοῖ ποτε γε5 νομένοις] καὶ μέχρι μὲν Ανδρομάχη τις ἢ Ἑκάβη ἐστί,
φορητὸς ἡ ψδή, ὅταν δὲ Ἡρακλῆς αὐτὸς εἰσελθων μονψδῖ,
ἐπιλαθόμενος αὐτοῦ καὶ μήτε τὴν λεοντῆν ἢν περίκειται
αἰδεσθεὶς μήτε τὸ δόπαλον, σολοικίαν εὖ φρονῶν εἰκότως
φαίη ἄν τις τὸ πρᾶγμα. 28, καὶ γὰρ αὖ, ὅπερ ἐνεκάλεις 28
10 τῖ ὁρχηστικῆ, τὸ ἄνδρας ὄντας γυναῖκας μιμεῖσθαι, κοινὸν τοῦτο καὶ τῆς τραγψδίας καὶ τῆς κωμφδίας ἔγκλημα
ἄν εἴη πλείους γοῦν ἐν αὐταῖς τῶν ἀνδρῶν αὶ γυναῖκες
29, [ἡ κωμωδία δὲ καὶ τῶν προσώπων αὐτῶν τὸ καταγέ-29

καὶ διέβαινον οὐκ οὐδ' ὅπως ἀσφαλῶς ἐν τοῖς ὑποδήμασι.

1. ξαυτόν ἀνακλῶν καὶ κατακλών. Nicht von den Bewegungen des Körpers, sondern von der Stimme zu verstehen, von den gebrochenen (κλάω), weibisch zitternden, tremolirenden Tönen der höchsten und der tiefsten Stimmlage. Vgl. Cic. de orat. I c. 59. vocem - excitare, - ab acutissimo sono usque ad gravissimum sonum recipere) d. i. bald heben, bald sinken lassen. Lucian tadelt am tragischen Schauspieler, dass er fast ganz auf die Stimme als ausschliessliches Mittel der Darstellung angewiesen ist, wogegen die Bewegungen des Körpers, durch welche der Pantomime die grösste Anschaulichkeit erreiche, wegen des schwerfälligen Kostüms des Schauspielers als Darstellungsmittel zurücktreten müssten.

1. ἐνίοτε καὶ περιψό ων τὰ λα μβεῖα. περιψόξεν umsingen d.i. mit Gesang umgeben, singen d vortrag des Dialogs (τὰ λαμβεῖα s. zu de hist. cscr. c. 1) hat etwas Singendes.

2. το δη αζοχιστον. S. zu de hist. conscr. c. 10.

- 2. μελφδῶν τὰς συμφοοάς. Die Partien, in welchen die Schauspieler allein sangen (τὰ ἀπὸ σπηνῆς), so wie die Wechselgesänge zwischen Chor und Schauspieler (πομμοί) traten in der Tragödie am häufigsten bei entscheidenden Schicksalswendungen ein (συμφοοαί).
- 3. μόνης τῆς φωνῆς ὑπεύθυνον παρέχων ἐαυτόν. Der Schauspieler ist nur für die Stimme verantwortlich d. i. seine Kunst beschränkt sich lediglich auf den Vortrag der Worte. S. das oben zu ἐαυτὸν ἀναχλῶν Gesagte.
 - 5. μέχοι Conjunction.
- 8. σολοικίαν wie c. 80; ursprünglich ein Verstoss gegen die Sprachgesetze, hier in weiterem Sinne. Vgl. zu rhet. praec. c. 17. Nigr. c. 31.
- 28. 10. τὸ ἄνδοας ὅντας γυναῖκας μιμεῖσθαι. Vgl.c.2. Die Stelle ist wichtig zur Feststellung der Thatsache, dass in den ersten Jahrhunderten die Pantomimenkunst noch nicht von Frauen auf der Bühne ausgeüht wurde, was später, namentlich vom vierten Jahrh. an, sehr häufig der Fall war.

λαστον μέρος τοῦ τερπνοῦ αὐτῆ νενόμικεν, οἶα Δάων καὶ Τιβίων καὶ μαγείρων πρόσωπα.] τὸ δὲ τοῦ ὀρχηστοῦ σχίμα ως μεν πόσμιον καὶ ευπρεπές οἰκ ἐμε γρη λέγειν. δηλα γὰο τοῖς μὴ τυφλοῖς ταῦτα, τὸ δὲ πρόσωπον αὐτὸ ώς κάλλιστον καὶ τῷ ὑποκειμένω δράματι ἐοικός, οὐ κε- 5 χηνὸς δὲ ώς ἐκεῖνα ἀλλὰ συμμεμυκός ἐχει γὰο πολλοὺς 30 τους υπέρ αυτοί βοώντας. 30. πάλαι μέν γαρ οί αυτοί

καὶ ἦδον καὶ ώρχοῦντο εἶτ' ἐπειδὴ κινουμένων τὸ ἄσθμα την ωδην επετάραττεν, άμεινον έδοξεν άλλους αυτοίς 31 ὑπάδειν. 31. αἱ δὲ ὑποθέσεις ποιναὶ ἀμφοτέροις, καὶ οἶ-10

δέν τι διακεκριμέναι των τραγικών αί δρχηστικαί, πλην δτι ποικιλώτεραι αθται καὶ πολυπαθέστεραι καὶ μυρίας

32 μεταβολάς έχουσαι. 32. εί δε μη εναγώνιος η δοχησις, εκείνην είναι φημι αιτίαν, τὸ δόξαι τοῖς άγωνοθέταις μείζον καὶ σεμνότερον τὸ πρᾶγμα ἢ ώστε εἰς ἐξέτασιν 15

29. 5. τῷ ὑποκειμέν φ δράματι ἐοικός. Unter δραμα ist hier eine fabula saltica zu verstehen, d. i. ein entweder ursprünglich für die pantomimische Darstellung verfertigtes, oder aus einer vorhandenen Tragödie, Komödie, Satyrdrama für die pantomimische Darstellung umgearbeitetes Stück. Vgl. c. 84, Senec. suasor. II p. 20 ed. Bip. Silonem pantomimis fabulas scripsisse refert. Suet. Calig. c. 57. Pantomimus Mnester tragoediam saltavit, quam olim Neoptolemus ludis, quibus rex Macedonum Philippus occisus est, egerat. Arnob. adv. gent. 4 sagt, dass die Trachinierinnen des Sophokles getanzt worden seien. Auch sind die meisten der c. 37-61 aufgeführten Stoffe dieselben, dievon Aeschylus, Sophokles, Euripides oder andern Tragikern nachweislich in ihren Dramen behandelt worden sind. Vgl. c. 61.

6. συμμεμυκός. Sidon. Apollin. carm. XXIII. clausis faucibus. Cassiodor. I. 20, ore clauso manibus

loquitur.

6. ἔχει γὰο πολλούς τοὺς ύπ έρ αὐτοῦ βοῶντας nämlich der Chor. S. zu c. 2.

30. 7. πάλαι γὰ ο - ἀ οχοῦντο bezieht sich wohl nicht auf die Anfänge der Tanzkunst im Allgemeinen, sondern auf die der pantomimischen Kunst, welche von ihrer Heimath Ἰταλική genanut (Athen. I. p. 20. d. τῆς δὲ κατὰ τοῦτον ὀρχήσεως της Ίταλικης καλουμένης πρώτος είσηγητής γέγονε Βάθυλλος 'Αλεξανδονύς) nur bis auf Augustus zurückzuführen ist. Das οὐ πάλαι c. 34 steht mit dieser Erklärung nicht im Widerspruch.

31. 10. $\dot{v}\pi o \vartheta \dot{\epsilon} \sigma \varepsilon \iota \varsigma = argu$

10. αμφοτέροις Tragödie und Pantomimus; die Komödie wird wenig oder gar nicht bei der c. 26 angekündigten Zusammenstellung der Vorzüge berücksichtigt.

10. οιδέν τι διακεκριμέναιτών τοαγικών. S. zu c. 61. 12. πολυπαθέστεραι. Vgl. c. 35. καθ' δσον ήθους καὶ πά-

θους Επιδεικτική.

32. 13 ξναγώνια. S. zu c. 2.

καλεΐσθαι. ἐῶ λέγειν, ὅτι πόλις ἐν Ἰταλία τοῦ Χαλκιδικοῦ γένους ἡ ἀρίστη καὶ τοῦτο ὥσπέρ τι κόσμημα τῷ παρ αὐτοῖς ἀγῶνι προστέθεικεν.

33. Εθέλω δέ σοι ένταῦθα ήδη ἀπολογήσασθαι ὑπὲρ 33

5 τῶν παραλελειμμένων τῷ λόγῳ παμπόλλων ὄντων, ὡς μη δόξαν άγνοίας η άμαθίας παράσχωμαι ου γάρ με λέληθεν ότι πολλοί πρὸ τμῶν περὶ όρχήσεως συγγεγραφύτες την πλείστην διατριβήν της γραφης εποιήσαντο πάντα της δρχήσεως τὰ είδη ἐπεξιόντες καὶ ὀνόματα αὐ-10 των καταλέγοντες καὶ οία ξκάστη καὶ ὑφ' ὅτον εὑρέθη, πολυμαθείας ταύτην επίδειξιν ηγούμενοι παρέξειν. εγώ δέ μάλιστα μεν την περί ταῦτα φιλοτιμίαν ἀπειρόχαλόν τε καὶ όψιμαθτ καὶ έμαντῷ ἄκαιρον οἴομαι εἶναι καὶ διὰ τοῦτο παρίημι. 34. ἔπειτα δὲ κάκεῖνό σε ἀξιῶ ἐννοεῖν 34
15 καὶ μεμνῆσθαι, ὅτι μοι νῦν οὐ πᾶσαν ὄρχησιν πρόκειται γενεαλογείν, οὐδὲ τοῦτον τὸν σκοπὸν ὑπεστησάμην τῷ λόγω όρχήσεων ονόματα καταριθμήσασθαι πλην όσων έν άρχη ολίγων επεμνίσθην τὰς γενικωτέρας αίτων προχειοισάμενος άλλὰ τό γε έν τῷ παρόντι μοι κεφάλαιον 20 τοῦ λόγου τοῦτό ἐστι τὴν νῦν ὄρχησιν καθεστώσαν ἐπαινέσαι καὶ δεῖξαι όσα ἐν αὐτῆ τερπνὰ καὶ χρήσιμα περιλαβοῖσα ἔχει, οὐ πάλαι ἀρξαμένη ἐς τοσοῦτον κάλλος έπιδιδόναι, άλλα κατά τον Σεβαστον μάλιστα αί μεν

1. πόλις ξν Ίταλία τοῦ Χαλκιδικοῦ γένους τα ἀρίστη wahrscheinlich Neapel, Pflanzstadt von Kuma in Campanien, welches die älteste Kolonie der Chalcidenser war.

33. 8. τὴν πλείστην διατριβὴν τῆς γραφῆς ἐποιήσαντο. Vgl. de hist. cscr. c. 59.

13. ὀψιμαθῆ anspruchsvoll, aomassend. Ueber den Ursprung dieser Bedeutung vgl. Cic. ad div. 9, 10. ὀψιμαθεῖς quam sint insolentes, non ignoras.

34. 20. την νῦν ὄοχησιν χαθεστῶσαν die Pantomi-

mik.

23. ἐπιδιδόναι. S. c. 14.

23. κατάτον Σεβαστόν. Die Erfindung der Pantomimenkunst wird Pylades und Bathyllus unter Augustus zugeschrieben Athen. I. p. 20. τοὐτον τὸν Βάθυλλόν φησιν Αρωτονίκος καὶ Πυλάδην, τήν Ἰταλικὴν (so ist statt τραγικὴν zu lesen). Vgl. zu c. 30. ὄοχησιν συστήσασθαι ἐκ τῆς κωμικῆς, ἢ ἐκαλεῖτο κόρδαξ καὶ τῆς τραγικῆς, ἢ ἐκαλεῖτο κόρδαξ καὶ τῆς τραγικῆς, ἢ ἐλείνετο σικίνις. Bathyllus zeichnete sich besonders in den komischen und satyrischen, Pylades in den tragischen Pantomimen aus.

γὰρ πρώται ἐκεῖναι ώσπερ τινὲς δίζαι καὶ θεμέλια τῆς όρχήσεως ήσαν, τὸ δὲ άνθος αὐτῆς καὶ τὸν τελεώτατον καρπόν, δσπερ νῦν μάλιστα ἐς τὸ άκρότατον ἀποτετέλεσται, τούτο νύν ὁ ημέτερος λόγος διεξέρχεται παρείς τὸ θερμαϋστρίζειν καὶ γέρανον όρχεῖσθαι καὶ τάλλα ώς μη- 5 δεν τη νῦν ταύτη έτι προσήμοντα οὐδε γὰρ ἐκεῖνο τὸ Φούγιον της δοχήσεως είδος τὸ παροίνιον και συμποτικὸν μετὰ μέθης γιγνόμενον, ἀγροίνων πολλάκις πρὸς αύλημα γυναικεῖον δοχουμένων σφόδοα καματηρά πηδήματα καὶ νῦν ἔτι ταῖς ἀγροικίαις ἐπιπολάζον, ὑπ' 10 άγνοίας παρέλιπον, άλλ' ότι μηδέν ταῦτα τη νῦν ὀρχήσει ποινωνεί. παὶ γὰο ὁ Πλάτων ἐν τοῖς Νόμοις τὰ μέν τινα είδη ἐπαινεῖ ταύτης, τὰ δὲ πάνυ ἀπαξιοῖ διαιρῶν αὐτὰ ές τε τὸ τερπνὸν καὶ τὸ χρήσιμον καὶ ἀπελαύνων αὐτῶν τὰ ἀσχημονέστερα, προτιμῶν δὲ καὶ θαυμάζων 15 θάτερα.

35. Καὶ περὶ μέν αὐτῆς δρχήσεως τοσαῦτα τὸ γ ρ

5. θερμαϋστρίζειν (von θερμαστρίς die Zange) und γέρανον ορχεισθαι, einzelne Tanzbil der (σχήματα), welche nur rohe Anfänge der später kunstvoll ausgebildeten Darstellung mythischer und historischer Stoffe durch den Tanz waren, zum Theil Volk stänze. Poll. IV. 102. rechnet (wie Athen. XIV. 629 d.) das θερμαϋστρίζειν unter die ἔντονα (heftige leidenschaftliche) ἀρχήματα; allein seine Erklärung ή θερμαύστρις πηδητικόν giebt uns kein anschauliches Bild. Viel-leicht haben wir uns einen Tanz zu denken, der im Ganzen eine grosse, auf- und zugehende Feuerzange darstellte, so dass zugleich die Bewegungen jedes einzelnen Tänzers kreuzsprungartig im Kleinen dieselbe Gestalt zeigte. Eustath. zu Odyss. VIII. p. 1161. ἀναπηδήσαντες είς ύψος πρό τοῦ κατενεγθηναι έπὶ γην παραλλαγάς πολλας (Entrechat) τοῖς ποσὶν ἐποίουν, δ δη θερμαϋστρίζειν έλεγον. - Deutlicher ist das γ έρανον ο ρ-

χεῖσθαι ein Tanz, welcher im Halbkreis mit Hegemonen an beiden Flügeln ausgeführt, den Flug der Krauiche darstellt. Sein Ursprung wird auf Theseus zurückgeführt. Poll, IV. 101. τὴν δὲ γέρανον κατὰ πλῆθος ὡρχοῦντο, ἔκαστος ἰφὰ ἐκάστω κατὰ στοῖχον, τὰ ἄκρα ἐκατέρωθεν τῶν ἡγεμόνων ἐχοῦτων, τῶν περὶ Θησέα πρῶτον περὶ τὸν Δήλιον βωμὸν ἀπομιμησωμένων τὴν ἀπὸ τοῦ Λαβυρίνθου ἔξοδον.

10. ταῖς ἀγοοικίαις ἐπιπολάζον, auf dem Lande häufigvorkommen d' wie Timon c. 9. λόγων ἔριδες ἐπεπόλασαν αὐτοῖς; sonst auch mit ἐν Peregr. c. 19. νόσοι ἐν πολλῷ τῷ πληθει ἐπεπόλαζον. Anders Rhet. praec. c. 26.

11. ὅτι μηδέν. S. zu adv. indoct. c. 5.

12. ὁ Πλάτων ἐν τοὶς νόμοις VII. 814 ff. 35. 17. περὶ μὲν αὐτῆς ὀρ-

πάντα ἐπεξιόντα μηνύνειν τὸν λόγον ἀπειρόναλον. ἃ δὲ τὸν ὀοχηστὴν αὐτὸν ἔχειν χοὴ καὶ οπως δεῖ ἠσκῆσθαι καὶ α μεμαθηκέναι καὶ οἶς κρατύνειν τὸ ἔργον, ήδη σοι δίειμι, ώς μάθης οὐ τῶν ὁροδίων καὶ τῶν εὐμεταχειρίστων 5 οὖσαν τὴν τέχνην, ἀλλὰ πάσης παιδεύσεως ἐς τὸ ἀποότατον αφικνουμένην, οὐ μουσικής μόνον αλλα καὶ δυθιικῆς καὶ μετοικῆς καὶ τῆς σῆς φιλοσοφίας μάλιστα, τῆς τε φυσικής και της ήθικης την γάρ διαλεκτικήν αυτής περιεργίαν ακαιρον αυτη νενόμικεν. ου μην ουδέ έητο-10 οικής ἀφέστηκεν, ἀλλὰ καὶ ταύτης μετέχει, καθ' δσον ήθους τε καὶ πάθους ἐπιδεικτική ἐστιν, ὧν καὶ οἱ ἡήτορες γλίχονται. ούν ἀπήλλανται δὲ καὶ γραφικῆς καὶ πλαστικής, άλλα και την έν ταύταις εύουθμίαν μάλιστα μιμουμένη φαίνεται, ώς μηδεν αμείνω μήτε Φειδίαν αυτης 15 μήτε 'Απελλην είναι δοκείν. 36. πρὸ πάντων δὲ Μνημο- 36 σύνην και την θυγατέρα αυτης Πολύμνιαν έλεων έχειν αύτη πρόκειται καὶ μεμνησθαι πειράται άπάντων κατά γάρ τοι τὸν Όμηρικον Κάλχαντα τὸν ὀρχηστὴν εἰδέναι χοὴ ,,τά τ' ἐόντα τά τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα, " ώς μη-10 δέν αυτόν διαλαθείν, άλλ' είναι πρόχειρον την μνήμην αύτων. καὶ τὸ μεν κεφάλαιον τῆς ὑποσχέσεως, μιμητική τίς έστιν έπιστήμη καὶ δεικτική καὶ τῶν έννοηθέντων

χήσεως ohne Artikel: die Tanz-kunst an und für sich.

7. της τε φυσικής καὶ της ήθικής την γάο διαλεκτιzήν die drei Hauptdisciplinen der griechischen Philosophie.

11. πάθους ξπιδεικτική ξστιν. S. zu c. 31.

36. 15. Μνημοσύνην die Mutter der Musen.

16. Πολύμνια sonst die Göttin der ernsten und gottesdienstlichen Gesänge; hier allgemeiner als lieder-, also mythen reiche Göttin.

17. πρόχειται = περικά

tum est.

17. μεμνησθαι πειράται Sommerbrodt, Lucian III. 2. Aufl. άπάντων insofern er das ganze Gebiet der Mythologie und Geschichte, aus welchem die Pantomimik ihre Darstellungen entlehnt, beherrschen muss. Vgl. c. 37 ff.

17. **χατὰ** - τὸν - Κάλχαντ α. S. zu Pisc. c. 3.

19, τάτ' ἐόντα. Homer Il. I. 70. 21. ὑποσχέσεως Verheissung, was die Kunst leisten will d. i. der Zweck, die Aufgabe.

22. μιμητική—σαφηνιστι-κή. Der Gegenstand, auf welchen sich die μίμησις, δείξις u. s. w. bezieht, sind die Mythen, die vom Chore mit Instrumentalbegleitung vorgetragen und vom Pantomimen durch

έξαγορευτική καὶ τῶν ἀφανῶν σαφηνιστική, καὶ ὅπερ ὁ Θουκυδίδης περὶ τοῦ Περικλέους ἔφη ἐπαινῶν τὸν ἄνδρα, τοῦτο καὶ τὸ τοῦ ὀρχηστοῦ ἀκρότατον ἐγκώμιον ὰν
εἴη, γνῶναί τε τὰ δέοντα καὶ ἑρμηνεῦσαι αὐτά ἑρμη37 νείαν δὲ νῦν τὴν σαφήνειαν τῶν σχημάτων λέγω. 37. ἡ 5

τνειαν σε νυν την σαφηνειαν των σχηματων λεγω. 37. η 5 δὲ πᾶσα τῷ ἔργῳ χορηγία ἡ παλαιὰ ἱστορία ἐστίν, ὡς προεῖπον, καὶ ἡ πρόχειρος αὐτῆς μνήμη τε καὶ μετ' εὐπορεπείας ἐπίδειξις ἀπὸ γὰρ χάους εὐθὺς καὶ τῆς πρώτης τοῦ κόσμου γενέσεως ἀρξάμενον χρὴ αὐτὸν ἅπαντα εἰδέναι ἄχρι τῶν κατὰ τὴν Κλεοπάτραν τὴν Αἰγυπτίαν. τού- 10 τῷ γὰρ τῷ διαστήματι περιωρίσθω ἡμῖν ἡ τοῦ ὀρχηστοῦ πολυμάθεια καὶ τὰ διὰ μέσου μάλιστα ἴστω, Οἰρανοῦ τομήν, Αφροδίτης γονάς, Τιτάνων μάχην, Διὸς γέννησιν, 'Ρέας ἀπάτην, λίθου ὑποβολήν, Κρόνου δεσμά, τὸν

38 τῶν τριῶν ἀδελφῶν κλῆρον. 38. εἶτα ἑξῆς Γιγάντων 15 ἐπανάστασιν, πυρὸς κλοπήν, ἀνθρώπων πλάσιν, Προμηθέως κόλασιν, Ἔρωτος ἶσχὸν ἑκατέρου, καὶ μετὰ ταῦτα Δήλου πλάνην καὶ Δητοῦς ἀδῖνας καὶ Πύθωνος ἀναἰρεσιν καὶ Τιτυοῦ ἐπιβουλὴν καὶ τὸ μέσον τῆς γῆς

Bewegungen des Körpers dargestellt werden. Wegen σαφηνιστική vgl. c. 62.

1. ὅπερ ὁ Θουκυδίδης ἔφη. ΙΙ. 60 spricht Perikles καίτοι ἐμοὶ τοιούτω ἀνδοὶ ὀργίζεσθε,
ὁς οὐδενὸς οἴομαι ἤσσων εἶναι
γνῶναί τε τὰ δέοντα καὶ ἔρμηνεῦσαι ταῦτα, φιλόπολίς τε
καὶ χρημάτων κρείσσων. S. zu de
hist. conscr. c. 34. Rhet. praec. c. 1.
5. τῶν σχημάτων. S. zu c. 10.

37.6. τ φ ξογφ die Pantomimik.
6. χορηγία der Stoff (Apparat), ursprünglich das was zur Ausrüstung eines Chores geliefert wurde.

10. ἄχρι τῶν κατὰ τὴν Κλεοπάτραν. Nicht ohne politische Gründe scheint die Kaiserzeit ganz von der Darstellung ausgeschlossen zu sein. Zog man die Pantomimen überhaupt desswegen vor, weil in ihnen nicht gesprochen

worde, so vermied man natürlich auch in der bildlichen Darstellung alle Politik. Ueber κατά s. zu c. 7.

12. $O \mathring{v} \varrho \alpha v \circ \tilde{v} \tau \circ \mu \mathring{\eta} v = \epsilon a$ stratio.

13. Άφοοδίτης γονάς aus dem Meeresschaum.

38. 17. "Ερώτος. S. zu e. 7.
18. Πύθωνος ἀναίρεσιν der Drache, welcher von Apollo besiegt wird, ein Kampf, der durch Musik, Poesie und bildende Kunst vielfach verherrlicht worden ist, der Ausgangspunkt der meisten Feste und Legenden von Delphi.

19. Τιτυοῦ ἐπιβουλήν, gegen Leto, wofür er durch die Pfeile ihrer Kinder gestraft wird.

19. τὸ μέσον τῆς γῆς — τῶν ἀ ετῶν. Zeus hatte von beiden Ender erde zugleich Adler abfliegen lassen, die in Delphi zusammengetroffen waren, woraus man er-

εύρισκόμενον πτήσει των αετων. 39. Δευκαλίωνα έπὶ 39 τούτοις καὶ τὴν μεγάλην ἐπ' ἐκείνου [τοῦ βίου] ναυαγίαν καὶ λάρνακα μίαν λείψανον τοῦ ἀνθρωπείου γένους φυλάττουσαν καὶ ἐκ λίθων ἀνθρώπους πάλιν, εἶτα Ἰάκχου 5 σπαραγμόν καὶ "Ηρας δόλον καὶ Σεμέλης κατάφλεξιν καὶ δσα περί Ήφαίστου καὶ Ἐριχθονίου καὶ τὴν ἔριν τὴν περὶ Διονύσου ἀμφοτέρας τὰς γονὰς καὶ ὅσα περὶ ᾿Αθηνᾶς καὶ όσα περί Ήφαίστου καὶ Εριχθονίου καὶ τὴν ἔριν τὴν περί της Αττικής και Αλιδδόθιον και την πρώτην εν Αρείω 40 10 πάγω πρίσιν, καὶ όλως την Αττικήν πάσαν μυθολογίαν.

40. έξαιρέτως δὲ τὴν Δήμητρος πλάνην καὶ Κόρης εύρεσιν καὶ Κελεοῦ ξενίαν καὶ Τριπτολέμου γεωργίαν καὶ Ιπαρίου αμπελουργίαν καὶ τὴν Ἡριγόνης συμφοράν, καὶ δσα περί Βορέου καὶ δσα περί Δρειθυίας καὶ Θησέως καὶ Αλγέως ετι δε την Μηδείας υποδοχην και αθθις ές Πέρ-

kannte, dass dort der Mittelpunkt

der Erde (δμφαλός). 39. 4. Τάχχου σπαραγμόν. $I\alpha x x o s$ hier = $B\alpha x x o s$, während er sonst als Sohn des Zeus und der Demeter von dem thebanischen Bacchus unterschieden wird. Nach einer Sage zerstückelten die Titanen den Leichnam des Dionysos auf dem Zuge durch Indien, warfen die Stücke in einen Kessel und genossen davon; demohngeachtet wurde der Gott durch Rhea oder durch Demeter wiederhergestellt und geheilt.

5. "Hoας δόλον in Bezug auf

Semele.

7. περί τῆς 'Αττικῆς. Der Streit der Athene und des Poseidon wurde vom athenischen Heros Erichthonios beigelegt, welcher nach Vertreibung des Königs von Athen Amphiktion den Dienst der Athene einführte und ihr einen Tempel auf der Burg (Erechtheum) baute, wo sein Dienst mit dem der Athene und des Poseidon gemeinschaftlich war.

8. 'Αλιβρόθιον - πρίσιν. Sohn des Poseidon und der Nymphe Euryte. Ares tödtet ihn, weil er seiner Tochter Alkippe Gewalt angethan, wird auf Poseidons Klage von den zwölf Göttern auf dem Areopag gerichtet und freigesprochen.

40. 11. Κελεοῦ ξενίαν. Er nahm die Demeter auf ihrer Reise gastlich auf und erbaut auf ihr Geheiss der Göttin ein Heiligthum in Eleusis, dessen Priester er wird.

Τριπτ. γεωργ. S. zu

Somnium c. 15.

12. Ίχαρίου — συμφοράν. Ikaros aus Athen erhält von Dionysos, weil er ihn gastlich aufgenommen, den Wein und pflanzt den er-sten Weinstock, führt Schläuche Wein auf einem Wagen herum und vertheilt die Gabe. Hirten, die ihre von Wein berauschten Genossen für vergiftet hielten, tödteten ihn und begruben ihn unter einem Baume. Erigone, seine Tochter, die ihn suchte, fand endlich sein Grab durch seinen treuen Hund Mära geleitet und erhing sich aus Betrübniss an dem Baume.

13. $\delta \sigma \alpha \pi \epsilon \varrho l Bo \varrho \epsilon o v - \Omega - \varrho \epsilon \iota \vartheta v \ell \alpha \varsigma$. Oreithyia, Tochter des Erechtheus, von Boreas entführt, als sie mit den Töchtern des Kekrops Blumen pflückte und spielte, wird Königin der Winde.

σας φυγήν καὶ τὰς Ἐρεχθέως θυγατέρας καὶ τὰς Παν-

δίονος, α τε έν Θράκη ἔπαθον καὶ ἔπραξαν εἰτα ὁ Ακάμας καὶ ἡ Φυλλὶς καὶ ἡ προτέρα δὲ τῆς Ἑλένης ἀρπαγὴ καὶ ἡ στρατεία τῶν Διοσκούρων ἐπὶ τὴν πόλιν καὶ τὸ Ἱππολύτου πάθος καὶ Ἡρακλειδῶν κάθοδος ᾿Αττικὰ γὰς 5 καὶ ταῖτα εἰκότως ὰν νομίζοιτο. ταῦτα μὲν τὰ ᾿Αθηναίων ὀλίγα πάνυ δείγματος ἕνεκα ἐκ πολλῶν τῶν παραλελειμ-41 μένων διῆλθον. 41. ἑξῆς δὲ Μέγαρα καὶ Νίσος καὶ Σκύλα καὶ πορφυροῦς πλόκαμος καὶ Μίνωος πόρος καὶ περὶ τὴν εὐεργέτιν ἀχαριστία οἶς ἑξῆς ὁ Κιθαιρών καὶ τὰ Θη-10 βαίων καὶ Δαβδακιδῶν πάθη καὶ Κάδμου ἐπιδημία καὶ

1. τὰς Ἐρεχθέως θυγατέρας. Erechtheus von Athen wird
durch Eumolpos von Eleusis bedrängt. Der delphische Apoll verheisst den Sieg, wenn eine seiner
Töchter sich für das Vaterland opferte. Mutter und Tochter, Praxithea
und Chthonia, nach Andern auch die
Schwestern der Chthonia, Protogeneia und Pandora, wetteiferten in
aufopfernder Liebe zum Vaterlande
und Eumolpos unterliegt.

1. τὰς Πανδίονος Philomela und Prokne, Töchter des Pandion, Königs von Athen; ihre Verwandlung in Vögel. Ovid. met. VI. 412—674.

2. δ A z ά μας — Φυλλίς. A., Sohn des Theseus, der mit seinem Bruder Demophon nach Troja zieht und nach seiner Rückkehr mit diesem zur Herrschaft gelangt. Er oder nach Anderen Demophon gelobte der Phyllis, als sie von Ilios aus bei ihrem Vater, dem Könige Sithon von Thracien, eingekehrt, an einem bestimmten Tage von Athen zur Vermählung mit ihr zurückzukehren. Da er verhindert war, sein Wort zu halten, erhing sie sich und wurde in einen Mandelbaum verwandelt.

3. ἡ ποοτέοα — τῆς Έλένης ἀοπαγὴ — πόλιν. Man erzählte sogar von einer dreimaligen Entführung. Mit der ersten wird sonst die bekannteste nach Troja gemeint; hier ist, wie der Zusammenhang zeigt, die durch Theseus zu verstehen, der sie in Aphidna seiner Mutter Aethra anvertraute. Darauf zogen die Dioskuren nach Athen $(\tau \dot{\eta} \nu \ \pi \dot{\omega} \lambda \nu)$, dann als sie erfuhren, dass Helena in Aphidna verwhert würde, dorthin und führten sie mit sich hinweg.

4. τὸ Ἱππολύτου πάθος Sohn des Theseus von der Stiefmutter Phädra verläumdet.

5. Ἡραχλειδῶν χάθοδος. Rückkehr in den Peloponnes.

41. 8. Νίσος — άχαριστία. Nisos, König von Megara, Vater der Skylla. Als Minos auf dem Zuge (πόρος) nach Athen auch Megara wegnahm, starb Nisos, weil seine Tochter, die Minos liebgewonnen hatte, ihm das purpurne oder goldne Haar auszog, das sich mitten auf dem Haupte befand und an dem sein Leben hing. Minos aber bindet sie, nachdem er Megara genommen, bei den Beinen an seinem Schiff an (περὸ τὴν εὐεογέτιν ἀχαριστία) und schleift sie hinter sich durchs Meer, bis sie in das bekannte Ungeheuer verwandelt wurde.

11. Κάδμου ἐπιδημία — μεταβολή. S. Ovid. Metam. III. 1—130.

βοός ὅκλασις καὶ ὄφεως ὁδόντες καὶ Σπαρτών ἀνάδυσις καὶ αὐθις τοῦ Κάδμου εἰς δράκοντα μεταβολή καὶ πρὸς λύραν τείχισις καὶ μανία τοῦ τειχοποιοῦ καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ τῆς Νιόβης ἡ μεγαλαυχία καὶ ἡ ἐπὶ τῷ πένθει 5 σιγή καὶ τὰ Πενθέως καὶ Ακταίωνος καὶ τὰ Οἰδίποδος καὶ ή τῶν παίδων σφαγή καὶ Ἡρακλῆς σὺν τοῖς ἄθλοις αὐτοῦ ἄπασιν. 42. εἶθ' ἡ Κόρινθος πλέα καὶ αὕτη μύθων, 42 την Γλαύκην καὶ τὸν Κοέοντα ἔχουσα, καὶ ποὸ αὐτῶν τὸν Βελλεροφόντην καὶ τὴν Σθενέβοιαν καὶ Ἡλίου μάχην 10 καὶ Ποσειδώνος, καὶ μετὰ ταῦτα τὴν Αθάμαντος μανίαν καὶ τῶν Νεφέλης παίδων ἐπὶ τοῦ κριοῦ τὴν διαέριον φυγήν, Ίνοῦς καὶ Μελικέρτου ὑποδοχήν. 43, ἐπὶ τούτοις 43 τὰ Πελοπιδών καὶ Μυκηναι καὶ τὰ ἐν αὐταῖς καὶ πρὸ αὐτων, Ίναχος καὶ Ἰω καὶ ὁ φρουρὸς αὐτης Ἰργος καὶ 15 Ατρεύς καὶ Θυέστης καὶ Αερόπη, καὶ τὸ γρυσοῦν άρνίον

2. πρός λύραν τείχισις durch Amphion, Gemahl der Niobe.

3. μανία τοῦ τειχοποιοῦ. Amphion nahm sich wegen des Todes seiner Kinder das Leben.

4. ἐπὶ τῷ πένθει σιγή. Cic. Tusc. disp. III. 26. Niobe fingitur lapidea propter aeternum, credo, in luctu silentium. Ovid. Met. VI. 146 - 312.

5. τα Πενθέως. S. zu Pisc. c. 2. (= Βάκγαι des Euripides).

5. Ακταίωνος. Enkel des Kadmos, der grosse Jäger, der von seinen eignen Hunden auf dem Berge Kithäron zerrissen wurde, S. Ovid. III. 155 ff.

6. ή τῶν παίδων σφαγή. Der Zweikampf und Tod der Brüder Polyneikes und Eteokles.

42. 8. την Γλαύκην - Κρέοντα. Glauke, Tochter des korin-thischen Königs Kreon, um derentwillen Jason Medea verstiess. S.

9. Βελλεροφόντην (Ηίρροnoos, Sohn des Glaukos, sein Uriasbrief an Jobates, König in Lycien;) καὶ Σθενέβοιαν (Anteia). Il. VI. 150 ff. (Βελλεροφόντης und Σθενέβοια von Euripides.)

9. Ήλίου μάχην καὶ Ποσειδωνος um den Besitz von Ko-

rinth, des Briareos.

10. την Αθάμαντος μανίαν — ὑποδοχήν. Athamas, König des minyeischen Orchome-nos in Böotien gerieth durch Hera in Wahnsinn, weil er und seine Gemahlin Ino, Tochter des Kad-mos, den Sohn der Semele Dionysos bei sich zur Erziehung aufgenommen hatten, und verfolgte Ino mit ihrem Sohn Melikertes. Diese stürzten sich ins Meer, fanden dort Aufnahme (ὑποδοχή) und wurden zu Meergöttern, Ino als Leukothea und Melikertes als Palämon, erhoben. - Nephele, die erste Gemahlin des Athamas; ihre Kinder Phrixos und Helle, ('Αθάμας von Aeschylus und Sophokles, Φρίξος von Sophokles und Euripides.)

43. 14. "Ιναχος — "Αργος. S. Ovid. I. 610 ff.

 'Αερόπη — ἀρνίον. Α., Enkelin des Minos, Gemahlin des καὶ Πελοπείας γάμος καὶ Αγαμέμνονος σφαγή καὶ Κλυ-

ταιμνήστρας τιμωρία καὶ ἔτι πρὸ τούτων ἡ τῶν ἔπτὰ λοχαγῶν στρατεία καὶ ἡ τῶν φυγάδων γαμβρῶν τοῦ Αδράστου ὑποδοχὴ καὶ ὁ ἐπ' αὐτοῖς χρησμὸς καὶ ἡ τῶν πεσόντων ἀταφία καὶ Αντιγόνης διὰ ταῦτα καὶ Μενοι- 5 44 κέως ἀπώλεια. 44. καὶ τὰ ἐν Νεμέα δὲ ἡ Ύψιπύλη καὶ Αρχέμορος ἀναγκαιότατα τῷ ὀρχηστῆ μνημονεύματα. καὶ προ αὐτῶν εἴσεται τὴν Δανάης παρθένευσιν καὶ Περσέως γέννησιν καὶ τὸν ἐπὶ τὰς Γοργόνας ἄθλον αὐτῷ προηρημένον, ῷ οἰκεία καὶ ἡ Αἰθιοπικὴ διήγησις, Κασ- 10 σιέπεια καὶ Ανδρομέδα καὶ Κηφεύς, οῦς καὶ ἄστροις

έγκατέλεξεν ή τῶν μετὰ ταῦτα πίστις. κάκεῖνα δὲ τὰ ἀρ-

Pleisthenes, Mutter des Agamemnon und Menelaos, nach Pleisthenes' Tode Gemahlin des Atreus (vgl. dagegen de hist. conser. c. 8), der sie als seine eignen Söhne aufzog. Das goldne Lamm, in dessen Besitz Atreus ist, sichert ihm die von Thyestes angefochtene Herrschaft. Desshalb entwendet es ihm dieser mit Hülfe der untreuen Aerope.

1. Πελοπείας γάμος mit ihrem Vater Thyestes; ihr Sohn

Aegisthos.

3. $\dot{\eta} = \sigma \tau \rho \alpha \tau \epsilon l \alpha$ gegen The-

3. ἡ τῶν φυγάδων — ὑποδοχή. Tydeus aus Kalydon, Polyneikes aus Theben flüchtig, wurden vom Adrastos, König von Argos, aufgenommen und seine Schwiegersöhne.

4. ὁ ἐπ' αὐτοῖς χρησμός. Das Orakel hatte verkündigt, Adrastos werde seine Töchter mit einem Eber und mit einem Löwen verbinden. Tydeus trug den Eber, Polyneikes den Löwen auf dem Schilde.

5. Μενοικέως ἀπώλεια nicht der Vater, sondern der Sohn des Kreon. Da Tiresias geweissagt hatte, die Thebaner würden gegen die Sieben siegen, wenn Menökeus sich selbst opferte, so tödtete er sich vor der Stadt.

44. 6. ἡ 'Υψιπύλη καὶ 'Αρχέμορος. Auf dem Zuge gegen Theben kamen die Sieben nach Nemea, wo Lykurgus herrschte. Hypsipyle zeigte ihnen eine Quelle und legt das ihr anvertraute Kind, den Sohn des Lykurgus, Opheltes, so lange ins Gras. Eine Schlange tödtet es. Amphiaraus erkennt in dem Schicksale des Knaben das Vorzeichen seines eignen Untergangs und nennt ihn Δρχέμορος. Ihm zu Ehren wurden die Nemeischen Kampſspiele gegründet.

8. την Δανάης παοθένευ σιν. II. XIV. 319. Hor. Od. III. 16,

Ζυ παρθένευσις vgl. c. 46.

8. Περσέως — προηρημένον. Perseus, Sohn der Danae, der auf das Geheiss des Polydektes unter dem Schutze des Hermes und der Athene den Kampf gegen die Gorgonen besteht. Die älteste Ueberlieferung kannte nur eine Gorgo, Medusa.

10. Κασσιέπεια — Κηφεύς. Kepheus, König von Aethiopien. Die Vermessenheit seiner Gemahlin Kassiepeia zu strafen, welche mit den Nymphen an Schönheit wetteifert, sendet Poseidon ein Meerungeheuer, von welchem nur durch Opferung der Tochter Andromeda Befreiung zu erwarten war. Perseus tödtet

χαΐα τα Αιγύπτου καὶ Δαναοῦ είσεται καὶ τὴν ἐπιθαλάμιον ἐπιβουλήν. 45. οὐκ ολίγα δὲ καὶ ἡ Δακεδαίμων 45 τοιαύτα παρέχεται, τὸν Υάκινθον καὶ τὸν τοῦ Απόλλωνος άντεραστην Ζέφυρον και την ύπο τῷ δίσκω τοῦ μει-5 ρακίου σφαγήν καὶ τὸ ἐκ τοῦ αξματος ἀνθος καὶ τὴν ἐν αὐτῷ αἰάζουσαν ἐπιγραφήν, καὶ τὴν Τυνδάρεω ἀνάστασιν καὶ τὴν Διὸς ἐπί τούτω κατ' Ασκληπιοῦ δογήν Είτι δὲ καὶ τὸν Πάριδος ξενισμὸν καὶ τὴν Ἑλένης άρπαγὴν μετὰ τὴν ἐπὶ τῷ μήλω κρίσιν. 46. νομιστέον γὰρ τῆ 46 10 Σπαρτιατική ἱστορία καὶ τὴν Ἰλιακὴν συνήφθαι, πολλὴν οὖσαν καὶ πολυπρόσωπον καθ' Εκαστον γοῦν τῶν ἐκεῖ πεσόντων δράμα τη σκηνή πρόκειται καὶ μεμνήσθαι δεί τούτων ἀεί, μάλιστα ἀπὸ τῆς ἁοπαγῆς εὐθὺς ἄχοι τῶν έν τοῖς νόστοις γεγενημένων καὶ τῆς Αἰνείου πλάνης καὶ 15 Διδούς έρωτος, ών οὐκ ἀλλότρια καὶ τὰ περὶ τὸν 'Ορέστην δράματα καὶ τὰ ἐν Σκυθία τῷ ἥρωϊ τετολμημένα. ούκ ἀπωδὰ δὲ καὶ τὰ πρὸ τοίτων, ἀλλὰ τοῖς Ἰλιακοῖς συγγενή, 'Αχιλλέως εν Σκύρω παρθένευσις καὶ 'Οδυσσέως

μανία καὶ Φιλοκτήτου ἐρημία, καὶ έλως ἡ πᾶσα Οδύσ-

das Ungeheuer und befreit Andromeda.

45. 3. παρέχεται wie c. 23.
3. τὸν Ὑάχινθον — ἐπιγραφήν. Zephyros trieb aus Eifersucht die von Apollo geworfene Diskusscheibe gegen das Haupt des
schönen Hyakinthos. Aus seinem
Blute sprosste die Blume gleichen
Namens, in deren Blätterstreifen
der Wehruf des Apollo AI, AI zu
lesen ist.

6. τὴν Τυνδάρεω ἀνάστασιν — ὀργήν. Τ., Gemahl der Leda, soll durch Asklepios von den Todten erweckt worden sein.

8. την Έλενης άρπαγήν unterschieden von der προτέρα — άρπαγή c. 40.

46. 11. καθ΄ ἕκαστοντῶν ἔκεῖ πεσόντων δρᾶμα τῆ σκηνῆ πρόκειται d. i. so viel Hauptpersonen, so viel Dra-

men. Vgl. c. 54.60.63. Diese Dramen aber wurden den pantomimischen Darstellungen zu Grunde gelegt. S. zu c. 29. Dio Cass. XVI. 17. καὶ δ ρχήσαντο τραγφδίας τε καὶ κωμφόίας ὑπεκρίναντο. Die Pantomimik wurzelt also ganz in der dramatischen Poesie der Griechen.

16. $\tau \dot{\alpha} \quad \dot{\epsilon} \nu \quad \Sigma \varkappa \upsilon \vartheta \iota \dot{\alpha} - \tau \varepsilon - \tau o \lambda \mu \eta \mu \dot{\epsilon} \nu \alpha$ in Tauris, König Thoas und Iphigenie.

18. 'Αχιλλέως — παοθένευσις bei den Töchtern des Lykomedes, bei welchen Thetis ihn in Frauenkleidern verborgen hielt, damit er nicht am Zuge gegen Troja Theil nähme; nachhomerische Sage.

18. ³Οδυσσέως μανία. Er pfligt mit Esel und Stier und säet Salz; Ueberführung durch Palamedes, der ihm Telemachus vor den Pflug legt.

19. Φιλοχτήτου ξοημία auf

σειος πλάνη καὶ Κίρκη καὶ Τηλέγονος καὶ ἡ Αἰόλου τῶν ἀνέμων δυναστεία καὶ τὰ ἄλλα μέχρι τῆς τῶν μνηστή-ρων τιμωρίας καὶ πρὸ τούτων ἡ κατὰ Παλαμήδους ἐπιβουλὴ καὶ ἡ Ναυπλίου ὀργὴ καὶ ἡ Αἴαντος μανία καὶ ἡ 47 θατέρου ἐν ταῖς πέτραις ἀπώλεια. 47. ἔχει πολλὰς καὶ ἡ ૩ Ἡλις ἀφορμὰς τοῖς ὀρχεῖσθαι πειρωμένοις, τὸν Οἰνόμαον, τὸν Μυρτίλον, τὸν Κρόνον, τὸν Δία, τοὺς πρώ-

Lemuos wegen eines Fussgeschwüres auf dem Zuge nach Troja zurückgelassen.

1. Τηλέγονος Sohn des Odysseus und der Circe, der seinen Vater aufsucht, auf Ithaka mit ihm in Streit geräth und ihn ersticht. Daher par-

ricida. Hor. od. III. 29, 8.

3. ἡ κατὰ Παλαμήδους ἔπιβουλἡ — ὀογή. Nauplios, König von Euböa zündete, weil sein Sohn Palamedes durch Diomedes und Odysseus des Verraths an Priamos fälschlich angeklagt und gesteinigt worden war, an der gefährlichsten Stelle der Küste Fackeln an, als die Griechen von Ilios heimkehrten; Schiffbruch.

4. ἡ Αἴαντος μανία weil die Waffen des Achill nicht ihm, sondern dem Odysseus zugesprochen worden

waren.

4. ἡ θατέρου — ἀπώλεια Ajax des Oileus Sohn wegen des au dem Bilde der Athene und ihrer Priesterin verübten Frevels bei der Heimkehr vom Sturme an die kaphareischen Felsen getrieben, scheiterte

und ging unter.

47. 6. τὸν Οὶνόμαον, τὸν Μυρτίλον. Oenomaos, König von Pisa in Elis; Bewerbungen um seine Tochter Hippodameia unter der Bedingung, mit ihm ein Wettrennen zu halten. Pelops siegt, nachdem er Myrtilos, den Wagenlenker des O.

bestochen (Ιπποδαμεία von Sophokles, Οἰνόμαος von Sophokles

und Euripides).

7. τὸν Κοόνον — ἀγωνιστάς. Eleische Sagen erzählen, Kronos habe im goldnen Zeitalter einen ihm geweihten Tempel in Olympia gehabt; einer der idäischen Daktylen, denen Zeus anvertraut gewesen, Herakles habe die olympischen Spiele gestiftet, bei welchen Zeus mit dem Kronos um die Herrschaft gerungen und gesiegt habe. Spätere Sagen machen Pelops zum Gründer der Olympischen Spiele.

48. 9. Δάφνης φυγή vor Apoll und ihre Verwandlung in

einen Lorbeerbaum.

9. Καλλιστοῦς θηρίωσις Tochter des Lykaon, wegen Zous' Liebe zu ihr von Hera in einen Bären verwandelt, den Artemis erschiesst.

10. Κενταύρων παροινία die bei der Hochzeit des Pirithous zur furchtbaren Schlacht mit den Lapithen führte. Hom. Odyss, XXI.

294.

10. Havos yorat Pan, Sohn des Hermes und einer Tochter des Dryops, kam gehörnt, bärtig, krummnasig, rauhbehaart, geschwänzt und geissfüssig zur Welt, so dass seine Mutter vor Schreck entstoh.

10. $\lambda \lambda \varphi \epsilon \iota \circ \tilde{v} - \dot{\alpha} \pi \circ \delta \eta \mu \iota \alpha$ A., ein Jäger, der die Nymphe Areἔρως καὶ ὕφαλος ἀποδημία. 49, ἀλλὰ κὰν εἰς τὴν Κρή- 49
την ἀφίκη τῷ λόγῳ, πάμπολλα κἀκεῖθεν ἡ ὄρχησις ἐρανίζεται, τὴν Εὐρώπην, τὴν Πασιφάην, τοὺς Ταύρους
ἀμφοτέρους, τὸν Ααβύρινθον, τὴν Αριάδνην, τὴν Φαί5 δραν, τὸν Ανδρόγεων, τὸν Δαίδαλον, τὸν Ἰκαρον, τὸν
Γλαῦκον, τὴν Πολυΐδου μαντικήν, τὸν Τάλω, τὸν χαλκοῦν τῆς Κρήτης περίπολον. 50. κὰν εἰς Αἰτωλίαν μετέλ- 50
θης, πολλὰ κἀκεῖ ἡ ὄρχησις καταλαμβάνει, τὴν Άλθαίαν,
τὸν Μελέαγρον, τὴν Ἰταλάντην, τὸν δαλόν, καὶ ποτα10 μοῦ καὶ Ἡρακλέους πάλην καὶ Σειρήνων γένεσιν καὶ Ἐχι-

thusa liebte und verfolgte. Sie floh auf die Iusel Ortygia, wo sie zur Quelle wurde. A. verwandelte sich nun in einen Strom, floss, ohne seine Fluthen mit dem Meere zu vermischen, nach Ortygia und vereinte sich mit Arethusa.

49. 3. την Πασιφάην Tochter des Helios und der Perseïs, Gemahlin des Minos; ihre unnatürliche Liebe zu dem Meerstiere, ihr Sohn Minotauros, welcher von Theseus besiegt wird.

3. τοὺς Ταύρους Vater und Sohn, Minotauros.

4. τὸν Λαβύρινθον — 'Αριάδνην. Mit Hülfe der Ariadne gelangt Theseus durch die verworrenen Gänge des Labyrinths bis zum Minotauros, den er tödtet.

4. την Φαίδοαν. S. c. 2.

5. τον Ανδοόγεων Sohn des Minos und der Pasiphae. Weil er in den Festspielen an den Panathenäen zu Athen Alle besiegte, suchte man ihn durch List aus dem Wege zu schaffen.

6. τὸν Γλαῦχον — μαντιχήν Sohn des Minos, fiel als Kind beim Verfolgen einer Maus in ein Honigfass und starb. Durch den Argivischen Seher Polyidos wurde er aufgefunden, ins Leben zurückgerufen und von ihm in der Weissagung unterrichtet.

6. τον Τάλω - περίπολον. Talos, ein Mann aus Erz, den Zeus oder Hephästos dem Minos geschenkt hatte und der Kreta bewachte, indem er täglich dreimal die Runde um die Insel machte. Vgl. Philopseud. c. 19. Θοα — μὴ οὐχὶ Πέλιχος ὁ ἀνδοιάς, ἀλλὰ Τάλως ὁ Κρης ὁ τοῦ Μίνωος ἢ καὶ γὰρ ἐκεῖνος χαλχοῦς τις ἡν τῆς Κρήτης περίπολος.

50. 8. την Άλθαίαν — δαλόν. Zu Althäa, Gemahlin des Königs Oineus in Kalydon, traten, als ihr Sohn Meleager sieben Jahr alt war, die Moiren und sprachen: "Wenn diess Scheit auf dem Heerde verbrannt ist, wird Meleagros sterben." Althäa verbarg daher das Scheit in einer Kiste. Als Artemis den Eber gesendet und viele Jäger erschienen waren, ihn zu erlegen, auch eine Jägerin Atalanta, gab Me-leager der Atalanta das Fell des Thieres. Die Brüder seiner Mutter, darüber erzürnt, lauerten ihr auf und nahmen das Fell, worauf Meleager sie erschlug. Althäa aber im Schmerz über den Tod ihrer Brüder das Scheit ins Feuer warf, so dass Meleager eines plötzlichen Todes sterben musste.

9. ποταμοῦ.— πάλην der Stromgott Achelous, mit dem H. um Deianeira rang.

10. Σειρήνων γένεσιν nach Einigen Töchter des Flussgottes Achelous, während sonst Phorbas als ihr Vater genannt wird.

10. Έχινάδων ἀνάδυσιν

νάδων ἀνάδυσιν καὶ μετὰ τὴν μανίαν Αλκμαίωνος οἴκησιν εἶτα Νέσσον καὶ Δηϊανείρας ζηλοτυπίαν, ἐφ' ἡ τὴν

51 εν Οίτη πυράν. 51. έχει καὶ Θράκη πολλὰ τῷ ὀρχησομένῳ ἀναγκαῖα, τὸν ᾿Ορφέα, τὸν ἐκείνου σπαραγμὸν καὶ τὴν λάλον αὐτοῦ κεφαλὴν τὴν ἐπιπλέουσαν τῷ λύρᾳ, καὶ 5 τὸν Αἶμον καὶ τὴν Ὑροδόπην καὶ τὴν Δυκούργου κόλασιν.

52 52. καὶ Θεσσαλία δὲ ἔτι πλείω παρέχεται, τὸν Πελίαν, τὸν Ἰάσονα, τὴν ἸΑλκηστιν, τὸν τῶν πεντήκοντα νέων στό-

53 λον, την Αργώ, την λάλον αυτης τρόπιν. 53. τὰ ἐν Αίμνω, τὸν Αίητην, τὸν Μηδείας ὅνειρον, τὸν Αψύρτου 19 σπαραγμὸν καὶ τὰ ἐν τῷ παράπλω γενόμενα, καὶ μετὰ 54 ταῦτα τὸν Πρωτεσίλαον καὶ τὴν Λαοδάμειαν. 54. κὰν εἰς

Nymphen, die allen übrigen einheimischen Göttern geopfert hatten, nur nicht dem Achelous. Zur Strafe dafür wurden sie mit dem Lande, auf dem sie geopfert, fortgerissen und vor seinem Ausfluss in Inseln verwandelt.

1. μετά την μανίαν — οἴ-κησίν. A., Sohn des Amphiaraos und der Eriphyle, tödtete seine Mutter, die ihren Gemahl um ein goldnes Kleinod hingegeben hatte (Odyss. XI. 327), wurde von den Erinnyen verfolgt und sollte nicht eher von seiner Qual erlöst werden, als bis er ein Land gefunden, das bei seiner Schandthat noch nicht von der Sonne beschienen gewesen. Er fand diess am Ausfluss des Achelous und gab dem Lande von seinem Sohn Akarnan den Namen.

2. Nέσσον — πυράν. Nessus der Kentaur von Herakles wegen der versuchten Gewaltthat an Deianeira getödtet, Herakles Tod durch das mit dem Blute des Nessus, dem vermeintlichen Liebeszauber, bestrichene Kleid, H. Verbrennung auf dem Oeta. (Sophokles Trachinierinnen.)

51. 4. τὸν ορφέα. S. zu adv. indoct. c. 8.

6. τὸν Αἶμον — 'Ροδόπην. S. zu c. 2.

6. Λυχούργου κόλασιν weil er sich dem Cultus des Dionysos widersetzte, Il. VI. 130.

52. 7. παρέχεται. S. zu c. 23. 7. τὸν Πελίαν — Ἰάσονα. Pelias, Sohn des Poseidon und der Tyro verdrängt in Iolkos den besser berechtigten Halbbruder Aeson und seudet dessen Sohn Jason nach dem goldnen Vliess.

8. την "Αλκηστιν Tochter des Pelias, berühmt durch ihre trene Liebe zu ihrem Gemahl Admet, König in Pherä; sie stirbt für ihn, wird aber von Persephone zurückgesendet oder durch Herakles dem Hades wieder abgenommen. ("Αλκηστις von Sophokles, von Euripides.)

9. την — τρόπιν. Dem Vordertheile hatte Athene ein Stück von der redenden dodonischen Eiche eingefügt. S. zu Gallus c. 2.

53. 10. τὸν Αὶ ἡτην - γενόμενα. A., König von Kolchos, Vater der Medea und des Apsyrtos. Apsyrtos von der mit Jason entfliehenden Medea zerstückt, um durch die einzelnen ausgeworfenen Stücke die Verfolgenden aufzuhalten.

12. $\Pi \rho \omega \tau \varepsilon \sigma i \lambda \alpha \circ \nu - \Lambda \alpha \circ - \delta \alpha \mu \varepsilon \iota \alpha \nu$. P. aus Phylake in Thes-

τὴν ᾿Ασίαν πάλιν διαβῆς πολλὰ κἀκεῖ δράματα ἡ γὰς Σάμος εὐθὺς καὶ τὸ Πολυκράτους πάθος καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ μέχρι Περσῶν πλάνη, καὶ τὰ ἔτι ἀρχαιότερα, ἡ τοῦ Ταντάλου φλυαρία καὶ ἡ παρ᾽ αὐτῷ θεῶν ἑστίασις 5 καὶ ἡ Πέλοπος κρεουργία καὶ ὁ ἐλεφάντινος ὧμος αὐτοῦ.

55. καὶ ἐν Ἰταλία δὲ ὁ Ἡριδανὸς καὶ Φαέθων καὶ αἴγει- 55 ροι ἀδελφαὶ θρηνοῦσαι καὶ ἤλεκτρον δακρύουσαι. 56. εἴ- 56 σεται δὲ ὁ τοιοῦτος καὶ τὰς Ἑσπερίδας καὶ τὸν φρουρὸν τῆς χρυσῆς ὀπώρας δράκοντα καὶ τὸν Ἦπλαντος μόχθον 10 καὶ τὸν Γηρυόνην καὶ τὴν ἐξ Ἐρυθείας ἔλασιν τῶν βοῶν.

57. οὐκ ἀγνοήσει δὲ καὶ τὰς μυθικὰς μεταμορφώσεις 57 ἀπάσας, ὅσαι εἰς δένδρα ἢ θηρία ἢ ὄρνεα ἡλλάγησαν καὶ ὅσαι ἐκ γυναικῶν ἄνδρες ἐγένοντο, τὸν Καινέα λέγω καὶ

salien wird auf dem Zuge nach Troja von den Troern getödtet, als er zuerst von allen Achäern auf die troische Küste sprang. Als seine Gattin, Laodameia, den Tod erfuhr, bat sie die Götter um Erlaubniss, nur drei Stunden mit ihm reden zu dürfen, dann starb sie mit ihm.

54. 2. τῆς θυγατοὸς —
πλάνη. Wahrscheinlich eine Verwechselung mit dem Bruder des Polykrates, Syloson (Herodot III. 139)
der von Samos verbannt nach Susa
ging und dort von Darius seine Einsetzung in die väterliche Herrschaft
erbat. Von der Tochter des P. wird
nur erzählt (Herod. III. 124), dass
sie durch einen Traum gewarnt ihren
Vater gebeten habe, dem persischen Statthalter Orötes, der ihn ermordete, sich nicht anzuvertrauen.
Historische Ungenauigkeiten kommen bei Lucian nicht
selten vor.

4. η - φλυαρία. Ausplandern der Göttergeheimnisse, Odyss. XI. 582.

5. ή Πέλοπος — αὐτοῦ. Tantalus setzt seinen Sohn den Göttern zum Mahle vor; die Götter fügen den Zerstückelten wieder zusammen; die fehlende Schulter wird

von Elfenbein eingesetzt.

55. 6. δ Ἡριδανὸς — δακούονσαι. Phaethon, Sohn des Helios; seine unglückliche Fahrt mit dem Sonnenwagen (Ovid. I. 755 ff.), sein Sturz in den Eridanos (hier der Po, sonst auch der Rhodanus oder Rhenus); Klage der drei Schwestern, bis sie in Pappeln verwandelt werden; die auch dann noch rinnenden Thränen werden zu Bernstein.

56. 8. τὰς Ἐσπερίδας δράκοντα. Eine der zwölf Arbeiten des Herakles: die von einem hundertköpfigen Drachen bewachten Aepfel der Hesperiden zu gewinnen.

9. "Ατλαντος μόχθον nach Späteren ein verurtheilter Titan, der mit den Händen die Gewölbe des Himmels trägt.

10. τὸν Γηρυόνην — βοῶν Sohn des Chrysaor und der Kalirrhoe, dreiköpfiger (τρικάρηνος und
τρισώματος) König in Spanien, dessen Rinder Herakles von der Insel
Eurytheia raubte.

57. 13. τὸν Καινέα λέγω ursprünglich eine Jungfrau, von Poseidon auf ihre Bitten in einen Mann verwandelt und unverwundbar.

58 τὸν Τειρεσίαν καὶ τοὺς τοιοίτους. 58. καὶ ἐν Φοινίκη δὲ Μύρξαν καὶ τὸ ᾿Ασσύριον ἐκεῖνο πένθος κλαυθμυριζόμενον, καὶ ταῦτα εἴσεται, καὶ τὰ νεώτερα δὲ ὅσα μετὰ τὴν Μακεδόνων ἀρχὴν ἐτολμήθη ὑπό τε ᾿Αντιπάτρου καὶ

59 παρὰ Σελεύνου ἐπὶ τῷ Στρατονίνης ἔρωτι. 59. τὰ γὰρ 5 Αἰγυπτίων μυστικώτερα ὅντα εἴσεται μέν, συμβολικώτερον δὲ ἐπιδείξεται, τὸν Ἦπαφον λέγω καὶ τὸν Ὅσιριν καὶ τὰς τῶν θεῶν εἰς τὰ ζῷα μεταβολάς πρὸ πάντων δὲ τὰ περὶ τοὺς ἔρωτας αὐτῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ Διὸς καὶ εἰς ὅσα ἑαυτὸν

60 μετεσκεύασεν. 60. είσεται δὲ καὶ τὴν ἐν Ἅιδου ἄπασαν 10 τραγφδίαν καὶ τὰς κολάσεις καὶ τὰς ἐφ' ἐκάστη αἰτίας καὶ τὴν Πειρίθου καὶ Θησέως ἄχρι τοῦ ఊδου ἐταιρείαν.

61 61. συνελόντι δὲ εἰπεῖν, οὐδὲν τῶν ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου καὶ

1. τὸν Τειρεσίαν der thebanische Seher, welcher in eine Fran verwandelt wurde, nachdem er das Weibchen von zwei Schlangen erschlagen hatte, und es sieben Jahre lang blieb. Ovid. Met. III. 323 ff.

58. 1. ἐν Φοινίαη δὲ Μύ βδαν. Vermischung zweier Sagen, indem Adonis theils der Sohn des Phönix, theils der des assyrischen Königs Theias und der in einen Myrrhenbaum verwandelten Myrrha genannt wird. Myrrha gehört nicht nach Phönizien.

2. το Ασσύριον — πενθος κλαυθμυριζόμενον. Von einem Eber getödtet weilt Adonis die eine Hälfte des Jahres bei Persephone, die andere bei Aphrodite. Ovid. X. 298—739. Sein Cultus war fast durch alle Städte des Orients verbreitet. Julius Firmicus de errore profan. religg. p. 14. In plurimis Orientis civitatibus Adonis quasi maritus plangitur Veneris.

4. ὑπό τε 'Αντιπάτρου — ἔρωτι. S. zu de hist. cscr. c. 35.

59. 7. τον Έπαφον Sohn des Zeus und der Io, die ihn am Nil gebar. Auf Heras Verlangen verbargen ihn die Kureten. Io fand ihn in Syrien. Epaphos wurde König in Aegypten, verband sich mit Memphis, einer Tochter des Nil und baute Memphis.

7. τον "Οσιριν Gemahl der

Isis.

60. 12. την Πειρίδου — εταιρείαν. P., Sohn des Zeus und der Dia, welcher Persephone aus der Unterwelt entführen wollte und dafür in Ketten schmachtet. (Πει-

oldous von Euripides.)

61. 13. οὐδὲν τῶν ὑπὸ τῶν ἀρίστων ποιητῶν καὶ μάλιστα τῆς τραγωδίας λεγομένων άγνοήσει. Die Komödie und das Satyrdrama sind nicht ausgeschlossen, wie theils die angeführten Stoffe, theils das Zeugniss bei Athenaus I, p. 20. d. e. τοῦτον τὸν Βάθυλλόν φησιν Αριστόνικος καὶ Πυλάδην την Ιταλικήν ορχησιν (das ist die Pantomimik) σνστήσασθαι έχτῆς χωμιχῆς, η έχαλεῖτο χόρδαξ καὶ της τραγικής, ή εκαλείτο εμμέλεια καί της σατυρικης η έλέγετο σίκινvis und Dio Cassius (S. zu c. 46) beweisen. Vgl. Seneca rhet. controv. excerpt. III. praef. Pylades in comoedia, Bathyllus in traqoedia multum a se aberant.

Ήσιόδου και των αρίστων ποιητών και μάλιστα της τραγωδίας λεγομένων άγνοήσει.

Ταῦτα πάνυ ολίγα ἐκ πολλών, μᾶλλον δὲ ἀπείρων τὸ πληθος έξελων τὰ πεφαλαιωδέστερα πατέλεξα, τὰ ἄλλα 5 τοῖς τε ποιηταῖς ἄδειν ἀφεὶς καὶ τοῖς ὀρχησταῖς αὐτοῖς δεικνύναι καὶ σοὶ προσεξευρίσκειν καθ' δμοιότητα τῶν προειρημένων, άπερ άπαντα πρόχειρα καὶ πρὸς τὸν καιρὸν ξααστον τῷ ὀρχηστῆ προπεπορισμένα καὶ προτεταμιενμένα κεῖσθαι ἀναγκαῖον.

62. Επεί δε μιμητικός έστι και κινήμασι τα άδόμενα 62 10 δείξειν ύπισχνεϊται, άναγκαῖον αὐτῷ, ὅπερ καὶ τοῖς ἡήτορσι, σαφήνειαν άσκειν, ώς εκαστον των δεικνυμένων ύπ' αυτοῦ δηλοῦσθαι μηδενὸς εξηγητοῦ δεόμενον, άλλ' ὅπερ έφη ὁ Πυθικός χρησμός, δεῖ τὸν θεώμενον ὄρχησιν καὶ 15 κωφοῦ συνιέναι καὶ μὴ λαλέοντος τοῦ ὀρχηστοῦ ἀκούειν. 63. δ δή καὶ Δημήτριον τὸν Κυνικὸν παθεῖν λέγου- 63 σιν έπει γάρ και αὐτὸς ὅμοιά σοι κατηγόρει τῆς ὀρχηστικής, λέγων τοῦ αὐλοῦ καὶ τῶν συρίγγων καὶ τῶν κτύ-

5. τοῖς τεποιηταῖς ἀφεὶς αδειν, den Dichtern, welche die Dramen für die Pantomimen (fabulae salticae) bearbeiten, z. B. Silo. S. zu c. 29. c. 84.

62. 10. μιμητικός. Das hat er mit dem tragischen und komi-

schen Schauspieler gemein.

10. πινήμασι τὰ ἀδόμενα δείξειν υπισχνείται. Das unterscheidet den Pantomimen von den übrigen Schauspielern. Der Pantomime trägt nicht selbst die Dichtung vor, sondern stellt den vom Chor vorgetragenen Text (τὰ ἀδόμενα) bildlich und zwar nur durch Bewegungen (κινήμασι) dar. Daher Suet, Calig. c. 54. canticum desaltare,

14. ὁ Πυθικὸς χρησμός auf die Anfrage des Krösus, was er an einem bestimmten Tage vorhätte,

Herod. I. 47.

οίδα δ' έγω ψάμμου τ' άριθμον και μέτρα θαλάσσης

καὶ κωφοῦ συνίημι καὶ οὐ φωνοῦντος ἀχούω.

63. 16. Δημήτοιον τὸν Κυνικόν. S. adv. indoct. c. 19.

18. τοῦ αὐλοῦ χαὶ τῶν συeiγγων. Macrob. Saturn. II. 7. erzählt von Pylades, einem der Begründer der pantomimischen Kunst: Hic quia ferebatur mutasse rudis illius saltationis ritum, quae apud maiores viguit, et venustam induxisse novitatem, interrogatus ab Augusto, quae saltationi contulisset, respondit αὐλῶν συρίγγων τ' ἐνοπὴν ὅμαδόν τ' ανθρώπων.

18. καὶ τῶν κτύπων von dem Tone des Instruments zu verstehen, das mit den Füssen in Bewegung gesetzt wurde, S. zu c. 2. c. 83. Suet. Calig. c. 54. Saltabat nonnunguam noctu... deinde repente magno tibiarum et scabellorum crepitu cum palla tunieaque talari prosiluit.

πων πάρεργόν τι τὸν ὁρχηστὴν εἶναι, μηδέν αὐτὸν πρὸς τὸ δράμα συντελούντα, κινούμενον δὲ άλογον άλλως κίνησιν καὶ μάταιον, οὐδενὸς αὐτῆ νοῦ προσόντος, τῶν δὲ ἀνθρώπων τοῖς περὶ τὸ πρᾶγμα γοητευομένων, ἐσθῆτι Σηρική καὶ προσωπείω εὐπρεπεί, [αὐλῶ τε καὶ τερετίσμα- 5 σι] καὶ τῆ τῶν ἀδόντων εὐφωνία, οἶς κοσμεῖσθαι μηδέν ον τὸ τοῦ ὀρχηστοῦ πρᾶγμα· ὁ τότε κατὰ τὸν Νέρωνα εύδοκιμών δοχηστής οὐκ ἀσύνετος, ώς φασιν, ἀλλ' εἰ καί τις άλλος έν τε ίστορίας μνήμη και μιμήσεως κάλλει διενεγκών εδεήθη τοῦ Δημητρίου ευγνωμονεστάτην, οί- 10 μαι, την δέησιν, ίδεῖν ὀρχούμενον, ἔπειτα κατηγορεῖν αὐτοῦ, καὶ ὑπέσχετό γε ἄνευ αὐλοῦ καὶ ἀσμάτων ἐπιδείξεσθαι αὐτῷ· καὶ οὕτως ἐποίησεν· ἡσυχίαν γὰρ τοῖς τε μτυποῦσι καὶ τοῖς αὐλοῦσι καὶ αὐτῷ παραγγείλας τῷ χορῷ αὐτὸς ἐφ' ἑαυτοῦ ώρχήσατο τὴν Ἀφροδίτης καὶ 15 Αρεος μοιχείαν, Ήλιον μηνύοντα καὶ ήμφαιστον επιβουλεύοντα καὶ τοῖς δεσμοῖς ἀμφοτέρους, τήν τε Αφροδίτην καὶ τὸν Αρη, σαγηνεύοντα καὶ τοὺς ἐφεστῶτας θεοὺς Εκαστον αὐτῶν, καὶ αἰδουμένην μεν τὴν ᾿Αφροδίτην, ύποδεδοικότα δὲ καὶ ἰκετεύοντα τὸν ᾿Αρη καὶ ὅσα τῆ ἰστο- 20 ρία ταύτη πρόσεστιν, ώστε τον Δημήτριον ύπερησθέντα τοῖς γινομένοις τοῦτον ἐπαινον ἀποδοῦναι τὸν μέγιστον τω δρχηστή: ανέκραγε γαρ και μεγάλη τη φωνή ανε-

^{2.} αλλως. S. zu adv. indoct.

^{4.} τοῖς περὶ τὸ πρᾶγμα.
Der Nachdruck liegt auf περί; τὰ περὶ τὸ πρᾶγμα sind die äussern Umgebungen und Zuthaten der Kunst des Pantomimen, erklärt durch die folgende Apposition: ἐσθῆτι u. d. f.

οἰς — κοσμεῖσθαι Infinitiv nach dem Relativ, in indirecter Rede. S. zu adv. indoct. c. 12.

μηδεν ὄν. S. zu Piscat.
 25.

^{7.} ὁ τότε κατὰ τὸν Νέφωνα εὐδοκιμῶν wahrscheinlich Pa-

ris der ältere. Suet. Nero c. 54. Et sunt, qui tradunt Paridem histrionem occisum ab eo quasi gravem adversarium. Ein jüngerer, als Pantomime noch berühmterer und einflussreicherer Paris lebte unter Domitian.

^{13.} τοῖς κτυποῦσι καὶ τοῖς αἰλοῦσι καὶ αὐτῷ — τῷ χο-οῷ. Die κτυποῦντες (S. zu e. 2) sind also hier von den Flötenbläsern und den Chorsängern getrennt zu denken.

^{15.} $\xi \varphi' \xi \alpha \nu \tau o \tilde{\nu}$. Vgl. de hist. conser. c. 36.

φθέγξατο, Ακούω, ἄνθοωπε, ἃ ποιεῖς, οὐχ ὁρῶ μόνον άλλά μοι δοκεῖς ταῖς χερσὶν αὐταῖς λαλεῖν.

64. Έπεὶ δὲ κατὰ τὸν Νέρωνά ἐσμεν τῷ λόγω, βού- 64 λομαι καὶ βαρβάρου άνδρὸς τὸ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ὀρχηστοῦ 5 γενόμενον είπειν, όπες μέγιστος έπαινος δοχηστικής γένοιτ' άν των γαρ έκ τοῦ Πόντου βαρβάρων βασιλικός τις άνθοωπος κατά τι χρέος ήκων ώς τον Νέρωνα έθεᾶτο μετά των άλλων τον δρχηστήν έκεινον ούτω σαφως όρχούμενον, ώς καίτοι μη ἐπακούοντα τῶν ἀδομένων — ἡμιέλ-10 λην γάρ τις ών ετύγχανε — συνείναι άπάντων. καί δή απιών ήδη ες την οικείαν, τοῦ Νέρωνος δεξιουμένου καὶ δ τι βούλοιτο αίτειν κελεύοντος και δώσειν υπισγνουμένου, Τὸν ὀρχηστήν, ἔφη, δοὺς τὰ μέγιστα εὐφρανεῖς. τοῦ δὲ Νέρωνος έρομένου, Τί αν σοι χρήσιμος γένοιτο έχεῖ; Προς-15 οίπους, έφη, βαρβάρους έχω, ούχ δμογλώττους, καὶ έρμηνέων ου φάδιον ευπορείν πρός αυτούς ήν ούν τινος δέωμαι, διανεύων οδτος Εκαστά μοι έρμηνεύσει. τοσοῦτον άρα καθίκετο αιτοῦ ή μίμησις τῆς όρχήσεως ἐπίσημός τε καὶ σαφής φανείσα. 65. [ή δὲ πλείστη διατριβή 65 20 καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ὀρχηστικῆς ἡ ὑπόκρισίς ἐστιν, ὡς ἔφην, κατά τὰ αὐτὰ καὶ τοῖς δήτορσιν ἐπιτηδευομένη, καὶ μάλιστα τοῖς τὰς καλουμένας ταύτας μελέτας διεξιοῦσιν: οίδεν γαρ και εν εκείνοις μαλλον επαινούμεν ή το εοικέναι τοῖς ὑποκειμένοις προσώποις καὶ μὴ ἀπωδὰ εἶναι τα λε-25 γόμενα τῶν εἰσαγομένων ἀριστέων ἢ τυραννοκτόνων ἢ πενήτων ἢ γεωργῶν, ἀλλ' ἐν ἑκάστω τούτων τὸ ἴδιον καὶ τὸ ἐξαίρετον δείκνυσθαι].

66. Έθέλω γοῦν σοι καὶ ἄλλου βαρβάρου ἡῆσιν ἐπὶ 66 τοίτοις εἰπεῖν· ἰδων γὰρ πέντε πρόσωπα τῷ όρχηστῆ

64. 8. τον δρχηστήν έχει-

vov. S. c. 63.

9. καίτοι μὴ ἐπακούοντα, wie c. 79. S. zu de hist. cscr. c. 40. 57. Nigr. c. 8.

17. το σο ῦτον καθίκετο αὐ το ῦ ἡ μίμη σις wie Hermot. c. 83. ἐς το σο ῦτο ὑ μου καθίκετο ὁ λόγος ἐληθὴς ὄν. Icarom. c. 24. und oft bei Homer. S. zu Nigr. c. 35.

^{2.} δοκεῖς ταῖς χερσὶν αὐταῖς λαλεῖν. Ebenso spricht Cassiodor, var. lect. IV. 51. von des Pantomimen manus loquacissimae, linguosi digiti, silentium elamosum. Vg. c. 69. χειρόσοφος.

παρεσκευασμένα — τοσούτων γὰρ τερῶν το δρᾶμα ἦν — ἐζήτει ἕνα ὁρῶν τὸν ὀρχηστήν, τίνες οἱ ὀρχησόμενοι καὶ ὑποκρινούμενοι τὰ λοιπὰ προσωπεῖα εἶεν ἐπεὶ δὲ ἔμαθεν ὅτι ὁ αὐτὸς ὑποκρινεῖται καὶ ὑπορχήσεται τὰ πάντα, Ἐλελήθεις, ὧ βέλτιστε, ἔφη, σῶμα μὲν τοῦτο ἕν, πολλὰς 5 67 δὲ ψυχὰς ἔχων. 67. ταῦτα μὲν ὁ βάρβαρος. οὐκ ἀπεικότως δὲ καὶ οἱ Ἰταλιῶται τὸν ὀρχηστὴν παντόμιμον καλοῦσιν, [ἀπὸ τοῦ δρωμένου σχεδόν] καλὴ γὰρ ἡ ποιητικὴ παραίνεσις ἐκείνη τό, ,,ὧ παῖ, ποντίου θηρὸς πετραίου νόον ἴσχων πάσαις πολίεσσιν ὁμίλει, καὶ τῷ ὀρχηστῆ 10 ἀναγκαία καὶ δεῖ προσφύντα τοῖς πράγμασι συνοικειοῦν ἑαυτὸν ἑκάστῳ τῶν δρωμένων. τὸ δὲ ὅλον ἤθη καὶ πάθη δείξειν καὶ ὑποκρινεῖσθαι ἡ ὄρχησις ἐπαγγέλλεται νῦν μὲν ἐρῶντα, νῦν δὲ ὀργιζόμενόν τινα εἰσάγουσα, καὶ ἄλλον μεμηνότα καὶ ἄλλον λελυπημένον, καὶ ἅπαντα ταῦτα 15

Ουέστης, εἶτα Αίγισθος ἢ Αερόπη καὶ ταῦτα πάντα 68 εἶς ἄνθρωπός ἐστι. 68. τὰ μὲν οὖν ἄλλα θεάματα καὶ 20 ἀκούσματα ἑνὸς ἕκαστον ἔργου τὴν ἐπίθειξιν ἔχει ἢ γὰρ

μεμετοημένως το γοῦν παραδοξότατον, τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἄρτι μὲν 'Αθάμας μεμηνώς, ἄρτι δὲ Ἰνὼ φοβουμένη δείννυται, καὶ ἄλλοτε 'Ατρεὺς ὁ αὐτός, καὶ μετὰ μικρὸν

66. 1. το σούτων γὰο μεοῶν τὸ δοᾶμα ἦν. Wahrscheinlich war das Drama der Pantomimen, wie es auf unsern Theatern bei allen Dramen Sitte ist, in A kte abgetheilt, so dass der Pantomime in den Pausen Zeit hatte, die Larve (τὸ πρόσωπον) zu wechseln.

4. ὑπορχήσεται Erklärung zu ὑποκρινείται, weil die ὑπόκρισις beim Pantomimen lediglich in der ὄρχησις besteht. Vgl. c. 62. κινήμασι τὰ ἀδόμενα δείξειν ὑπισχνείται.

67. 7. οἱ Ἰταλιῶται. Die Pantomimik wird, weil sie in Italien zuerst in der hier beschriebenen Form von Bathyllus und Pylades zur Ausübung gekommen ist, auch Ἰταλικὴ ὄοχησις genannt. S. zu c. 61.

9. & παὶ — ὁ μιλει. Aus Pindars Fragm. 70. Vorschriften des Amphiaraus an seinen Sohn Amphilochus. Der Nachdruck liegt für unsre Stelle in πάσαις.

16. τὸ γοῦν παραδοξότατον. S. zu de hist. escr. 10. Pisc. c. 26. 35.

17. 'Αθάμας - 'Ινώ, S. zu

c. 42.

19. 'Αερόπη S. c. 43. Die hier genannten fünf Personen Atreus bis Aerope gehören wahrscheinlich sämmtlich zu einem Pantomimus, der wie der c. 66 erwähnte fünf Abtheilungen hatte.

αίλός ἐστιν ἢ κιθάρα ἢ διὰ φωνῆς μελωδία ἢ τραγικὴ δραματουργία ἢ κωμικὴ γελωτοποιία· ὁ δὲ ὀρχηστὴς τὰ πάντα έχει ξυλλαβών, καὶ ένεστι ποικίλην καὶ παμμιγή την παρασκευήν αὐτοῦ ἰδεῖν, αὐλόν, σύριγγα, ποδών 5 ατύπον, αυμβάλου ψόφον, ύποκριτοῦ εὐφορίαν, ἀδόντων δμοφωνίαν. 69. έτι δε τὰ μεν άλλα θατέρου τῶν εν 69 τῷ ἀνθρώπω ἔργα ἐστί, τὰ μὲν ψυχῆς, τὰ δὲ σώματος: έν δὲ τῆ ὀρχήσει ἀμφότερα συμμέμικται, καὶ γὰρ διανοίας ἐπίδειξιν τὰ γινόμενα ἔχει καὶ σωματικῆς ἀσκήο σεως ενέργειαν, τὸ δὲ μέγιστον ή σοφία τῶν δρωμένων καὶ μηδὲν έξω λόγου. Δεσβών αξ γοῦν ὁ Μυτιληναῖος άνης καλός και άγαθός, χειροσόφους τους δρχηστάς άπεκάλει καὶ ήει ἐπὶ τὴν θέαν αὐτῶν ὡς βελτίων ἀναστρέψων άπὸ τοῦ θεάτρου, Τιμοκράτης δὲ ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ ς ίδων ποτε άπαξ, ουν έξεπίτηδες επιστάς, δρχηστήν τὰ αύτοῦ ποιοῦντα, Οίου με, ἔφη, θεάματος ἡ πρὸς φιλοσοφίαν αιδώς ἀπεστέρημεν. 70. εί δ' έστιν άληθη ἃ περί 70 ψυχῆς ὁ Πλάτων λέγει, τὰ τρία μέρη αὐτῆς καλῶς ὁ ὀρχηστής δείκνυσι, το θυμικόν, όταν δογιζόμενον επιδειο ανύηται, τὸ ἐπιθυμητικόν, ὅταν ἐρῶντας ὑποκρίνηται, τὸ λογιστικόν, ὅταν ἕκαστα τῶν παθῶν χαλιναγωγῆ:

68. 1. αὐλός — ἢ κιθάρα. Es ist hier von der Auletik und Kitharistik die Rede d.h. von dem Vortrage dieser beiden Instrumente ohne Begleitung des Gesanges, zu unterscheiden von der älteren und gewöhnlicheren Aulodik und Kitharodik.

4. ποδῶν ετύπον, S. zu c. 2. 5. ευμβάλου ψόφον. Vgl. c. 72.

5. ὑποκριτοῦ εἰφορίαν, die harmonische Bewegung des Pantomimen, als darstellenden Künstlers, insofern das ὑποκρίνεσθαι des Pantomimen in ὑπορχεῖσθαι besteht. S. zu c. 66. Poll. IV. 97 führt unter den Eigenschaften des ὀρχηστής εὐποδίαν, εὐφορίαν, ἐὐποξίαν auf. Das εὐφορίαν, εὐποξίαν auf. Das εὐφορίαν, εὐποξίαν auf. Das εὐφορίαν

Sommerbrodt, Lucian III. 2. Aufl.

νίαν der Handschriften ist, wie aus der ganzen Schrift hervorgeht, entschieden falsch.

5. ἀδόντων der den Pantomimen begleitende Chor.

69. 11. Δεσβῶναξ — ὁ Μυτιληναὶος Philosoph zur Zeit des Augustus; vielleicht nicht unterschieden von dem Rhetor Lesbonax, welchem μελέται ξοτοριχαί und ξρωτιχαὶ ξπιστολαί zugeschrieben werden.

12. χειροσόφους. S. zu c. 63.

14. Τι μοχράτης aus Heraklea. Demonax e. 3 wird er σοφὸς ἀνής, φωνήν τε καὶ γνώμην μάλιστα κεκοσμημένος genannt.

70.17. ἃ περὶψυχῆς ὁ Πλάτων λέγει de republ. IV.436—441.

τοῦτο μέν γε εν άπαντι μέρει της δρχήσεως καθάπερ ή άφη εν ταις αισθήσεσι κατέσπαρται. κάλλους δέ προνοών καὶ τῆς ἐν τοῖς ὀρχήμασιν εὐμορφίας, τί ἄλλο ἢ τὸ τοῦ Αριστοτέλους ἐπαληθεύει, τὸ κάλλος ἐπαινοῦντος καὶ μέρος τι τγουμένου τάγαθοῦ καὶ τοῦτο εἶναι; ήκουσα 5 δέ τινος καὶ περιττότερον τι νεανιευαμένου ύπερ τῆς τῶν δοχηστικών προσωπείων σιωπές, ότι αύτη καὶ Πυθαγο-71 οικόν τι δόγμα αινίττεται. 71. έτι δε των άλλων επιτηδευμάτων τῶν μὲν τὸ τερπνόν, τῶν δὲ τὸ χρήσιμον ύπισχνουμένων, μόνη ή ὄρχησις ἄμφω έχει καὶ πολύ γε 10 τὸ χρήσιμον ωφελιμώτερον, δσω μετὰ τοῦ τερπνοῦ γίνεται. πόσω γὰο τοῦτο ήδιον δοᾶν ἢ πυκτείοντας νεανίσκους καὶ αίματι δεομένους καὶ παλαίοντας άλλους έν κόνει, ους ή δρχησις πολλάκις ασφαλέστερον αμα καὶ εύμορφότερον καὶ τερπνότερον ἐπιδείκνυται. τὴν μέν 15 οὖν γε σύντονον κίνησιν τῆς ὀοχηστικῆς καὶ στροφάς αὐτῆς καὶ περιαγωγάς καὶ πηδήματα καὶ ὑπτιασμοὺς τοῖς μεν άλλοις τερπνα είναι συμβέβημεν δρώσι, τοῖς δε ενερ-

1. τοῦτο μέν γε d. i. τὸ λο-

γιστικόν,

3. $\tau i \ \ddot{\alpha} \lambda \lambda o \ \ddot{\eta} - \dot{\epsilon} \pi \alpha \lambda \eta \vartheta \epsilon \dot{v} - \epsilon \iota$. S. zu adv. indoct. c. 17.

3. τὸ τοῦ Αριστοτέλους. Eth. Nicom. I. 8. νενεμημένων ởη τῶν ἀγαθῶν το ιχ ἢ, καὶ τῶν μὲ ν ἐκτὸς λεγομένων, τῶν ở ἐπεὸὶ ψυχὴν καὶ σῶμα, τὰ περὶ ψυχὴν κυριώτατα λέγομεν καὶ μάλιστα ἀγαθά. Ι. 9. ἀδύνατον — ἢοῦ ξάδιον τὰ καλὰ πράττειν ἀχοφήγητον ὅντα' — ἔνίων δὲ τητώμενοι ξυπαίνουσι τὸ μακάριον,

οἶον εὐγενείας, εὐτεχνίας, κάλλους.
5. μέρος τι ἡγουμένου τἀγαθοῦ καὶ τοῦτο εἶναι.
So ist wohl nach den oben angeführten Stellen statt μέρος τρίτον

zu lesen.

6. περιττότερόν τι νεανιευομένου wie wir sagen: , allzu jung sein, sprechen' d. i. thöricht, leichtsinnig sein oder sprechen. 7. καὶ Πυθαγορικόντιδόγμα αἰνίττεται. Sinn: Selbst die Kenntuiss der pythagoreischen
Philosophie verräth sich in der
Kunst des Pantomimen. Vgl. Athen.
I. 20. d. Οὖτος (der Pantomime
Με mphis) τὴν Πυθαγόρειον φιλοσοφίαν ἐπιδείκνυσιν ἢτις ἐστί,
μετὰ σιωπῆς πάνθ ἡμῖν ἐμφανίζων σαφέστερον ἡ οἱ
τὰς τῶν λόγων τέχνας ἐπαγγελλόμενοι διδάσκειν.

71. 10. πολύ γε — ωφελιμώτερον, δσφμετὰ τερπνοῦ γίνεται ohne Comparat, wie schon bei Herodot II. 61. οὐτοι δὲ τοσούτω ἔτι πλέω ποιοῦσι τούτων ὅσω καὶ τὰ μέτωπα κόπτονται μαχαίρησι. Phalar. I. c. 8. ἡμῖν δὲ τοῦτο πολλῷ ἀναγκαιότερον τοῖς τυράντοις, ὅσω πρὸς ἀνάγχην ἐξηγούμεθα... Ebenso quanto ohne Comparativ sehr oft bei Tacitus z. B. Hist. II. 99. quantum

hebes - tanto promptior.

γοῦσιν αὐτοῖς ὑγιεινότατα γυμνασίων γὰρ τὸ κάλλιστόν τε άμα καὶ εύουθμότατον τοῦτο φαίην ὰν ἔγωγε εἶναι, μαλάττον μεν τὸ σῶμα καὶ κάμπτον καὶ κουφίζον καὶ εὐχερές εἶναι πρὸς μεταβολὴν διδάσκον ἰσχύν τε οὐ μικρὰν 5 περιποιούν τοίς σώμασι. 72. πως ούν ου παναρμόνιον 72 τι χρημα τ΄ όρχησις, θήγουσα μέν την ψυχήν, άσκοῦσα δὲ καὶ τὸ σῶμα, τέρπουσα δὲ τοὺς ὁρῶντας, διδάσκουσα δὲ πολλὰ τῶν πάλαι ὑπ' αὐλοῖς καὶ κυμβάλοις καὶ μελῶν εὐουθμία καὶ κηλήσει διά τε ὀφθαλμῶν καὶ ἀκοῆς; εἴτ΄ 10 οὖν φωνῆς εὐμοιρίαν ζητεῖς, ποῦ ὰν ἀλλαχόθι εὕροις,
 ἡ ποῖον πολυφωνότερον ἄκουσμα ἡ ἐμμελέστερον; εἰτε αύλου καὶ σύριγγος τὸ λιγυρώτερον, άλις καὶ τούτων ἐν δοχήσει απολαυσαί σοι πάρεστιν. ἐω λέγειν, ως αμείνων τὸ ήθος δμιλών τῆ τοιαύτη θέα γενήση, ὅταν ὁρᾶς το 15 θέατρον μισοῦν μεν τὰ κακῶς γινόμενα, ἐπιδακοῦον δὲ τοῖς ἀδικουμένοις, καὶ ὅλως τὰ ήθη τῶν ὁρώντων παιδαγωγούν. 73. δ δέ έστι μάλιστα έπὶ τῶν δοχηστῶν ἐπαι- 73 νέσαι, τοῦτο ήδη ἐρῶ· τὸ γὰρ ἰσχύν τε ἅμα καὶ ὑγρότητα των μελων επιτηδεύειν δμοίως παράδοξον είναί μοι δοκεῖ 20 ώς εί τις εν τῷ αὐτῷ καὶ Ἡρακλέους τὸ καρτερὸν καὶ Αφροδίτης τὸ άβρὸν δεικνύοι.

74. Έθέλω δὲ ἤδη καὶ ὑποδεῖξαί σοι τῷ λόγῳ, ὁ- 74
ποῖον χρὴ εἶναι τὸν ἄριστον ὀρχηστὴν ἔν τε ψυχῇ καὶ σώματι. καίτοι τῆς μὲν ψυχῆς προεἴπον τὰ πλεῖστα μνη25 μονικόν τε γὰρ καὶ εὐφυᾶ καὶ ξυνετὸν καὶ ὀξὺν ἐπινοῆσαι καὶ καιροῦ μάλιστα ἐστοχάσθαι φημὶ δεῖν αὐτόν,
ἔτι δὲ καὶ κριτικόν τε ποιημάτων καὶ ἀσμάτων καὶ με-

von Kraft und Gewandtheit.

20. τὸ κα ρτερὸν – τὸ άβρόν.
 S. zu de hist, cscr. c. 35.

74. 26. καιροῦ μάλιστα εστοχάσθαι das Rechte treffen d. h. jedesmal das passendste, wirksamste Bild finden, welches den Gegenstand am Anschaulichsten darstellt.

27. ποιημάτων καὶ ἀσμά-

^{72. 7.} διδάσχουσα δὲπολλὰ τῶν πάλαι die von c. 36—61 aufgeführten Stoffe aus der Mythologie und Geschichte.

^{8.} ὑπ¹ αἔλοῖς wie c 62. °

^{8.} μελών die vom Chore gesungen wurden.

^{73. 18.} τὸ γὰς ἐσχύν τε ἄμα καὶ ὑγς ότητα Vereinigung

λών των ἀρίστων διαγνωστικον καὶ των κακώς πεποιη-75 μένων έλεγχτικόν. 75. τὸ δὲ σῶμα κατὰ τὸν Πολυκλείτου κανόνα ήδη επιδείξειν μοι δοκῶ: μήτε γὰο ύψηλὸς άγαν έστω καὶ πέρα τοῦ μετρίου ἐπιμήκης μήτε ταπεινὸς καὶ νανώδης τὴν φύσιν, ἀλλ' ἔμμετρος ἀκριβῶς, ούτε 5 πολύσαρκος - αμήχανον γάρ - ούτε λεπτὸς ές ύπερβο-

76 λήν - σκελετώδες τούτο καὶ νεκρικόν. 76. έθέλω γούν σοι καὶ δήμου τινὸς οὐ φαύλου τὰ τοιαῦτα ἐπισημαίνεσθαι βοὰς εἰπεῖν οἱ γὰο ἀντιοχεῖς εὐφυεστάτη πόλις καὶ ὄρχησιν μάλιστα πρεσβεύουσα οὕτως ἐπιτηρεῖ τῶν 10 λεγομένων καὶ τῶν γινομένων Εκαστα, ώς μηδένα μηδέν αὐτῶν διαλανθάνειν. μικοοῦ μέν γὰο ὀρχηστοῦ εἰσελθόντος καὶ τὸν Εκτορα δοχουμένου μιῷ φωνῆ πάντες άνεβόησαν, Σὰ ᾿Αστυάναξ, Ἦτως δὲ ποῦ; ἄλλοτε δέ ποτε μηκίστου τινός ύπερ το μέτριον δρχεῖσθαι τον Καπανέα 15 έπιχειρούντος καὶ προσβάλλειν τοῖς Θηβαίων τείχεσιν, Υπέρβηθι, ἔφησαν, τὸ τεῖχος, οὐδέν σοι δεῖ κλίμακος. καὶ ἐπί του παχέος δὲ καὶ πιμελούς δργηστού πηδάν μεγάλα πειρωμένου, Δεόμεθα, έφησαν, φείδεσθαι της θυμέλης. τὸ δὲ ἐναντίον τω πάνυ λεπτῷ ἐπεβόησαν, Κα- 20

 $\tau \omega \nu$ die Ballettexte (fabulae salticae) und Gesänge, die er zur Dar-

stellung auswählt.

75. 2. χατὰ τὸν Πολυχλείτου κανόνα. Polyklet, Zeitgenosse des Phidias, Meister der sicyonisch - argivischen Kunstschule, Erzgiesser, Toreut, Bildhauer und Architekt. Ol. 82-92. Eine seiner Statuen, der Doryphoros, ein kräftiger, männlicher Jüngling, der sich auf seine Lanze stützt, galt als Mu-ster der Proportionen des menschlichen Körpers und hiess desshalb auch Kanon.

3. ἐπιδείξειν μοι δοχῶ S. zu rhet. pr. c. 8. Pisc. c. 28, 39.

4. πέρα τοῦ μετρίου. S. zu de hist. conscr. c. 7.

5. ἔμμετρος ἀχριβῶς. S. zu de hist, conser, c. 19.

6. ἀμήχανον γάρ, es lässt sich damit nichts anfangen, ausrichten, wegen der Unbehülflichkeit, die damit verbunden ist.

6. ξς ὑπερβολήν oft so vgl. Gall. c. 10. 14. 24. — καθ' ὑπερ-

βολήν c. 82.

76. 8. ἐπισημαίνεσθαι abhängig von φαύλου, sich durch ein Zeichen zu erkennen geben, sowohl vom Beifall als vom Missfallen d. h. ein Urtheil aussprechen.

9. of yào Avτιοχεῖς wohl die Bewohner der Hauptstadt von

Syrien.

15. ὑπὲρτὸ μέτριον. S. zu

15. τὸν Καπανέα einer der Sieben vor Theben.

19. της θυμέλης ursprünglich der Altar des Dionysus, dem zu

λώς έχε, ώς νοσοῦντι. τούτων οὐ τοῦ γελοίου Ενεκα ἐπεμνήσθην, άλλ' ώς ίδης ότι και δημοι όλοι μεγάλην σπουδην έποιήσαντο έπὶ τη δρχηστική, ώς δυθμίζειν τὰ καλά καὶ τὰ αἰσχοὰ αὐτῆς δύνασθαι. 77. εὐκίνητος δὲ 77 5 τὸ μετὰ τοῦτο πάντως ἔστω καὶ τὸ σᾶμα λελυμένος τε άμα καὶ συμπεπηγώς, ώς λυγίζεσθαί τε όπη καιρός καὶ συνεστάναι παρτερώς, εὶ τούτου δέοι. 78. ὅτι δὲ οὐκ 78 απήλλακται δρχησις καὶ τῆς ἐναγωνίου χειρονομίας, άλλὰ μετέχει καὶ τῶν Έρμοῦ καὶ Πολυδεύκους καὶ Ἡρακλέους 10 εν αθλήσει καλών, ίδοις αν εκάστη των μιμήσεων έπισχών. Ἡροδότω μεν οὖν τὰ δι' ομμάτων φαινόμενα πιστότερα είναι των ώτων δοκεί όρχήσει δε καὶ τὰ ώτων καὶ τὰ ὀφθαλμῶν πρόσεστιν.

79. ούτω δε θέλγει όρχησις, ώστε αν έρων τις είς 79 15 τὸ θέατρον παρέλθοι, ἐσωφρονίσθη ἰδών οἶα ἔρωτος κακὰ τέλη και λύπη εχόμενος εξέρχεται του θεάτρου φαιδρότερος ώσπες τι φάρμακον ληθεδανόν καὶ κατά τὸν ποιητήν νηπενθές τε καὶ άχολον πιών. σημείον δὲ τῆς

Ehren die scenischen Spiele gefeiert wurden, später die Orchestra, auf welcher der Altar stand, endlich im römischen Theater, wo die Orchestra den Senatoren eingeräumt war, die Bühne, auf welcher Musiker, Pantomimen, Schauspieler auftraten, So

2. μεγάλη ν σπουδην έποιήσαντο έπι τη δρχηστική. S. zu c. 1.

3. φυθμίζειν τὰ καλά in Ordnung und Regel bringen d. i. ein künstlerisches Bewusstsein dayon haben.

77. 5. τὸ σῶμα λελυμένος τε άμα καὶ συμπεπηγώς, ώς - δέοι. Weiche Schmiegsamkeit und gedrungene Festigkeit müssen dem Pantomimen in gleicher Weise zu Gebote stehen, um sowohl Männer als Frauen, jedes ήθος und πάθος darstellen zu können.

78.8. τῆς ἐναγωνίου χειο ονομίας. χειοονομία, die durch Gesetze (νόμος) geregelte Kunst sowohl einer Art des Faustkampfes (wie hier) als der vorzugsweise durch die Bewegungen der Hände darstellenden Pantomimik.

9. Έρμοῦ als Gott der Gym-

nastik. Š. zu Gallus c. 2.

10. ἐπισχών. Vgl. προσέχω zu de hist. cscr. c. 47. Rhet. praec. c. 10. 11. 'Ηροδότω. I. 8. S. zu de

hist, conser. c. 5.

79. 14. ἀν ἐρῶντις — παρ-

 έλθοι. S. zu de hist, conser. c. 5.
 17. ὥσπερτιφάρμακον κατὰ τὸν ποιητήν νηπενθές - πιών. Homer Odyss. IV. 220. 221.

αὐτίκ' ἄρ' εἰς οἶνον βάλε (Helena) φάοματον, ἔνθεν ἔπινον νηπενθές τ' ἄχολόν τε, κα-

κῶν ἐπίληθον ἀπάντων. 18. τῆς πρός τὰ γινόμενα πρὸς τὰ γινόμενα οἰκειότητος καὶ τοῦ γνωρίζειν ἕκαστον τῶν ὁρώντων τὰ δεικνύμενα τὸ καὶ δακρύειν πολλάκις τοὺς Θεατάς, ὁπόταν τι οἰκτρὸν καὶ ἐλεεινὸν φαίνηται. ἡ μέν γε Βακχικὴ ὄρχησις ἐν Ἰωνία μάλιστα καὶ ἐν Πόντφ σπουδαζομένη, καίτοι σατυρικὴ οὖσα, οὕτω κεχείρωται τοὺς 5 ἀνθρώπους τοὺς ἐκεῖ, ώστε κατὰ τὸν τεταγμένον ἕκαστοι καιρὸν ἀπάντων ἐπιλαθόμενοι τῶν ἄλλων κάθηνται δι ἡμέρας πᾶνας καὶ κορύβαντας καὶ σατύρους καὶ βουκόλους ὁρῶντες καὶ ὀρχοῦνταί γε ταῦτα οἱ εὐγενέστατοι καὶ πρωτεύοντες ἐν ἑκάστη τῶν πόλεων ούχ ὅπως αἰδού- 10 μενοι, ἀλλὰ καὶ μέγα φρονοῦντες ἐπὶ τῷ πράγματι μᾶλλον ἤπερ ἐπὶ εὐγενείαις καὶ λειτουργίαις καὶ ἀξιώμασι προγονικοῖς.

80. Έπεὶ δὲ τὰς ἀρετὰς ἔφην τὰς ὀρχηστικάς, ἄκουε καὶ τὰς κακίας αὐτῶν. τὰς μὲν οὖν ἐν σώματι ἤδη ἔδειξα, 15 τὰς δὲ τῆς διανοίας οἵτως ἐπιτηρεῖν οἶμαι δύναιο ἄν πολλοὶ γὰρ αὐτῶν ὑπ ἀμαθίας — ἀμήχανον γὰρ ἄπαντας εἶναι σοφούς — καὶ σολοικίας τινὰς ἐν τῆ ὀρχήσει ἐπιδείκνυνται, οἱ μὲν ἄλογα κινούμενοι καὶ μηδέν, ῶς φασι, πρὸς τὴν χορδίν ἔτερα μὲν γὰρ ὁ πούς, ἔτερα δ' 20 ὁξυθμὸς λέγει οἱ δὲ εὖρυθμα μέν, τὰ πράγματα δὲ μετάχρονα ἢ πρόχρονα, οἶον ἐγώ ποτε ἰδὼν μέμνημαι τὰς γὰρ Διὸς γονὰς ὀρχούμενός τις καὶ τὴν τοῦ Κρόνου

olκειότητος Bekanntschaft, Vertrautheit mit dem, was der Pantomime darstellt.

2. τὸ δακούειν ist Subject,

σημεῖον Prädicat.

5. καίτοι σατυρική οὖσα also nicht der höheren, edleren Gattung angehörig. Ueber καίτοι

mit dem Particip. s. c. 8.

10. ο ύχ ὅπως αἰδούμενοι, ἀλλὰ καί = non dicam - sed d. i. non solum - sed etiam. Vgl. Hermot. c. 48. καὶ πρὸ τούτων ὁ Σω-κράτης, οὐδὲν φαυλότερος αὐτῶν, ὃς ἔκεκράγει πρὸς ἄπαντας οὐχ ὅπως μὴ πάντα, ἀλλὰ μηδ' ὅλως

εἰδέναι τι ἢ τοῦτο μόνον, ὅτι οὐχ οἰδε. Noch häufiger οὐχ ὅπως, ἀλλ' οὐδέ = non solum non sed ne quidem. Ueber οὐχ ὅπως im zweiten Gliede s. zu Pisc. c. 31.

12. λειτουργίαις. S. zu c. 5. 80. 18. σολοιχίας τινὰς ξπιδείχνυνται. S. zu c. 27.

19. ἄλογα χινούμενοι. S.

zu rhet. praec. c. 12.

19. μηδ έν - ποὸς τὴν χορδήν. οὐδὲν πρὸς χορδήν es stimmt nicht zusammen, ein dem Sprüchworte οὐδὲν πρὸς Διόνυσον (das gehört nicht zur Sache) nachgebildeter Ausdruck. τεκνοφαγίαν παρωρχεῖτο τὰς Θυέστου συμφορὰς τῷ ὁμοίῳ παρηγμένος. καὶ ἄλλος τὴν Σεμέλην ὑποκρινόμενος βαλλομένην τῷ κεραυνῷ τὴν Γλαύκην αὐτῆ εἴκαζε μεταγενεστέραν οὖσαν. ἀλλὶ οὐκ ἀπό γε τῶν τοιούτων ὀρχηστῶν ὀρχήσεως αὐτῆς, οἶμαι καταγνωστέον, οὐδὲ τὸ ἔργον αὐτὸ μωμητέον, ἀλλὰ τοὺς μέν, ὥσπερ εἰσίν, ἀμαθεῖς νομιστέον, ἐπαινετέον δὲ τοὺς ἐννόμως καὶ κατὰ ὁυθμὸν τῆς τέχνης ἱκανῶς ἕκαστα δρῶντας.

81. ὅλως δὲ τὸν ὁρχηστὴν δεῖ πανταχόθεν ἀπηκρι- 81
10 βῶσθαι, ὡς εἶναι τὸ πᾶν εὕρυθμον, εὕμορφον, σύμμετρον,
αὐτὸ αὐτῷ ἐοικός, ἀσυκοφάντητον, ἀνεπίληπτον, μηθαμῶς ἐλλιπές, ἐκ τῶν ἀρίστων κεκραμένον, τὰς ἐνθυμήσεις
ὁξύν, τὴν παιδείαν βαθύν, τὰς ἐννοίας ἀνθρώπινον μάλιστα. ὁ γοῦν ἔπαινος αὐτῷ τότ ἀν γίνοιτο ἐντελὴς
15 παρὰ τῶν θεατῶν, ὅταν ἕκαστος τῶν ὁρώντων γνωρίζη
τὰ αὐτοῦ, μᾶλλον δὲ ὥσπερ ἐν κατόπτρω τῷ ὀρχηστῆ ἑαυτὸν βλέπη καὶ ἃ πάσχειν αὐτὸς καὶ ἃ ποιεῖν εἴωθε·

τότε γὰο οἰδὲ κατέχειν ἑαυτοὺς οἱ ἄνθοωποι ὑφ' ἡδονῆς δύνανται, ἄλλ' άθοόοι πρὸς τὸν ἔπαινον ἐκχέοντ αιτὰς 20 τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς ἕκαστος εἰκόνας ὁρῶντες καὶ αὐτοὺς γνωρίζοντες ἀτεχνῶς γὰο τὸ Δελφικὸν ἐκεῖνο τὸ Γνῶθι

γνωρίζοντες · ἀτεχνῶς γὰο τὸ Δελφικὸν ἐκεῖνο τὸ Γνῶθι σεαυτὸν ἐκ τῆς θέας [ἐκείνης] αὐτοῖς περιγίνεται · καὶ ἀπ-

1. παρωρχεῖτο τὰς Θυέστουσυμφοράς. παρορχεῖσθαι daneben vorbeitanzen d. i. falschtanzen, in der Darstellung einen Fehler machen. Der Fehler bestand darin, dass er anstatt des seine Kinder verzehrenden Kronos den Thyestes darstellte, wie er seinen von Atreus geschlachteten Sohn speist, nicht, dass er ausser dem Kronos noch den Thyestes darstellte. Diess beweist auch das folgende Beispiel. Das καὶ νοι τὰς Θυέστου συμφοράς ist daher zu streichen. Vgl. παρυποκρίνεσθαι Plutarch vitae decem oratorum pag. S41.

3. τὴν Γλαύχην αὐτῆ εἴκαζεν. S. c. 42. Medea sandte ihr aus Rache ein vergiftetes Gewand und Diadem. Als diese die Geschenke anlegen wollte, wurde sie von dem Giftfeuer derselben verzehrt.

81. 9. ἀπημοιβῶσθαι Lucian liebt diesen Ausdruck, Vgl. de hist. cscr. c. 51. Rhet. praec. c. 17. Adv. indoct. c. 2.

11. ἀσυκοφάντητον synonym mit dem folgenden ἀνεπίληπτον, wobei selbstein Sykophant nichts anzuklagen haben darf'. Anders de hist. escr. c. 59.

13. βαθύν nicht ober flächlich, sondern tief ein dring en d. Vgl. βαθὺς μέφιμνα Pindar Olymp.

2, 99.

21. ἀτεχνῶς wie c. 85. S. su de hist. cscr. c. 55.

22. ἐχτῆς θέας. θέα wie c. 85

έρχονται ἀπὸ τοῦ θεάτρου ἃ τε χρη αἰρεῖσθαι καὶ α φεύγειν μεμαθηκότες καὶ α πρότερον ήγνόουν διδαχθέντες.

82. γίνεται δὲ ώσπες ἐν λόγοις, οῦτω δὲ καὶ ἐν 82 δρχήσει ή πρός των πολλών λεγομένη κακοζηλία ύπερβαινόντων τὸ μέτρον τῆς μιμήσεως καὶ πέρα τοῦ δέον- 5 τος ἐπιτεινόντων καὶ εἰ μέγα τι δεῖξαι δέοι, ὑπερμέγεθες επιδεικνυμένων, και εί απαλόν, καθ' ύπερβολην θηλυνομένων, καὶ τὰ ἀνδρώδη ἄχρι τοῦ ἀγρίου καὶ θη-83 ριώδους προαγόντων. 83. οξον έγώ ποτε μέμνημαι ίδων ποιούντα δοχηστήν εὐδοκιμούντα πρότερον, συνετόν μέν 10 τὰ άλλα καὶ θαυμάζεσθαι ώς άληθως άξιον, οὐκ οἶδα δε ήτινι τύχη είς ασχήμονα υπόκρισιν δι' υπερβολήν μιμήσεως εξοκείλαντα δοχούμενος γαρ τον Αίαντα μετά την έτταν εύθυς μαινόμενον είς τοσούτον υπερεξέπεσεν, ώστε ούχ ύποκρίνασθαι μανίαν, άλλὰ μαίνεσθαι αὐτὸς 15 είκότως αν τινι έδοξεν ένὸς γὰρ τῶν τῷ σιδηρῷ ὑποδήματι κτυπούντων την έσθητα κατέζδηξεν, ένος δε των ύπαυλούντων τὸν αὐλὸν ἀρπάσας ὡς τοῦ Ὀδυσσέως πλη-

zu Anfang; anders c. 85 gegen Ende θέαν καταλαμβάνειν.

82. 7. καθ' ὑπερβολήν. S. zu c. 75.

83. 13. ὀοχούμενος — τὸν Αἴαντα die Aiastragödie pantomimisch darstellen. Vgl. Hor. Sat. I. 5. 64, saltare Cyclopa. Suct. Nero c. 54 saltare Vergilit Turnum.

13. $\mu \varepsilon \tau \dot{\alpha} \tau \dot{\gamma} \nu \dot{\bar{\eta}} \tau \tau \alpha \nu$ bei der Bewerbung um die Waffen des Achilles.

15. $\delta \sigma \tau \epsilon - \mu \alpha \ell \nu \epsilon \sigma \vartheta \alpha \iota - \mathring{\alpha} \nu \tau \iota \nu \iota \mathring{\epsilon} \vartheta \circ \xi \epsilon \nu = ut potuerit videri..; dass es nicht allgemein der Fall gewesen, zeigt das Folgende. Vgl. Xenoph. Conviv. IX. 3. <math>\epsilon \vartheta \vartheta \vartheta \varphi \psi v \gamma \mathring{\alpha} \varphi \mathring{\gamma} \mathring{A} \varrho \iota \mathring{\alpha} \nu \mathring{\gamma} \mathring{\alpha} x \circ \vartheta \sigma \alpha \sigma \alpha \tau o l \vartheta \mathring{\gamma} \tau \iota \mathring{\epsilon} \pi \circ \ell \eta \sigma \epsilon \nu$, $\mathring{\omega} \varsigma \pi \mathring{\alpha} \varsigma \mathring{\alpha} \nu \mathring{\epsilon} \gamma \nu \omega$.

16 ένος τῶν τῷ σιδηοῷ ὑποδήματι κτυπούντων, das scabellum. S. zu c. 2. c. 63.

17. ένὸς δὲτῶν ὑπαυλούν- $\tau \omega \nu$. Auch hier sind wie c. 63 die κτυπούντες von den αὐλούντες unterschieden, während soust die Flötenbläser selbst dieses scabellum (βάταλον, προυπέζαι) an ihrem Schuhe trugen. Schol. Aeschines c. Tim. p. 126. καὶ νῦν δὲ οἱ αὐληταὶ ύποπόδιον διπλοῦν ὑπὸ τὸν δεξιὸν πόδα ἔχοντες, ὅταν αὐλῶσι, κατακρούουσιν άμα τῷ ποδὶ τὸ ύποπόδιον, τὸν ὁυθμον τὸν αὐτὸν συναποδιδόντες, ὁ καλοῦσι βάταλον. Bei den Pautomimen scheint diese Vorrichtung nicht bloss zum Taktschlagen gedient zu haben, sondern auch als musikalisches Instrument neben dem χύμβαλον verwendet worden zu sein. Daher bei Arnob. 2 die scabillorum concrepitationes so no rae genannt werden.

18. ὡς τοῦ Ὁ δυσσεως πλησίον ἐστῶτος. Der Pantomime, welcher den Ajax spielte, schlug

σίον έστῶτος καὶ ἐπὶ τῆ νίκη μέγα φρονοῦντος διεῖλε τὴν κεφαλὴν κατενεγκών, καὶ εἴ γε μὴ ὁ πῖλος ἀντέσχε καὶ τὸ πολὺ τῆς πληγῆς ἀπεδέξατο, ἀπωλώλει ὰν ὁ κακοδαίμων 'Οδυσσεύς όρχηστή, παραπαίοντι περιπεσών. 5 άλλα τό γε θέατρον απαν συνεμεμήνει τῷ Αίαντι καὶ ἐπήδων καὶ ἐβόων καὶ τὰς ἐσθῆτας ἀνεδδίπτουν, οἱ μὲν συρφετώδεις καὶ αὐτὸ τοῦτο ἰδιῶται τοῦ μὲν εὐσχήμονος ούκ ἐστοχασμένοι ούδὲ τὸ χεῖρον ἢ τὸ κρεῖττον ὁρῶντες, άκραν δε μίμησιν τοῦ πάθους τὰ τοιαῖτα οἰόμενοι εἶναι, 10 οἱ ἀστειότεροι δὲ συνιέντες μὲν καὶ αἰδούμενοι ἐπὶ τοῖς γινομένοις, οὐκ ἐλέγχοντες δὲ σιωπή τὰ πράγμα, τοῖς δὲ ἐπαίνοις καὶ αὐτοὶ τὴν ἀνοιαν τῆς ὀρχήσεως ἐπικαλύπτοντες, καίτοι άκριβως δρωντες ότι οὐκ Αίαντος, άλλ' δοχηστοῦ μανίας τὰ γινόμενα ἦν. οὐ γὰο ἀρκεσθείς 15 τούτοις δ γενναῖος ἄλλο μακοῷ τούτου γελοιότερον ἔπραξε· καταβάς γάρ εἰς τὸ μέσον ἐν τῆ βουλῆ δύο ὑπατικῶν μέσος ἐκαθέζετο πάνυ δεδιότων, μη καὶ αὐτῶν τινα ώσπερ

den Ersten Besten, der neben ihm stand, in dem Wahn $(\omega_{\mathcal{S}})$ es sei Odysseus.

2. κατενεγκών, näml. τὸν αὐ-λόν νοη oben her den Streich führen vgl. Somn. c. 3. ἐγκοπέα γάρ τινά μοι δοὺς ὁ θεῖος ἐκέλευσε μοι ἡρέμα καθικέσθαι πλακὸς ἐν μέσω κειμένης — σκληρότερον δὲ κατενεγκόντος (näml. ἐγκοπέα) ὑπ' ἀπειρίας κατεάγη — ἡ πλάξ.

4. παραπαίοντι wie παρακινείν. S. zu de hist, eser. c. 1. c. 45. Hier doppelsinnig, indem es zugleich in seiner ursprünglichen Bedeutung: daneben schlagen, falsch schlagen gebraucht ist.

4. περιπεσών wie Herod. VI. 105 mit dem Dativ. der Person in der Bedeutung von εντυγχάνειν seltner, oft dagegen τραύμασι, κακοῖς, πάθει u. a. περιπίπτειν.

6. τὰς ἐσθῆτας ἀνεφόίπτουν. ἀναφόιπτέω eine nur im Präsens und Imperf. gebräuchliche, bei den Attikern seltene Nebenform von ἀναφφίπτω. Ebenso Thucyd. IV. 95.

6. ο ξ μέν συρφετώ δεις Gegensatz zu ο ἐ ἀστειότεροι. Vgl. de hist. conser. c. 10, wο τὸν συρφετόν und τὸν ποι ὶν δημον zusammengestellt wird. Iup. trag. c. 7. οἱ συρφετώδεις — καὶ ἄτεχνοι. Herod. c. 8. συρφετώδης ἔχλος. Herod. c. 1. ἐν τῷ ποιλῷ τῶν ἰδιωτῶν συρφετῷ.

7. αὐτὸ τοῦτο eben desshalb.

7. *ὶδιῶται*. Vgl. c. 8. Pisc. c. 34.

7. τοῦ μὲν εὐσχήμονος οὐκ ἐστοχασμένοι. S. zu c. 74.

9. αποαν. S. zu de hist. conscr. 5. 19.

16. καταβάς — εἰς τὸ μέσον von der Bühne (θυμέλη S. zu c. 76) in die Orchestra, in welcher die Senatoren sassen.

κριὸν μαστιγώση λαβών καὶ τὸ πρᾶγμα οἱ μὲν ἐθαύμαζον, οἱ δὲ ἐγέλων, οἱ δὲ ὑπώπτευον μὴ ἄρα ἐκ τῆς ἄγαν μιμήσεως εἰς τὴν τοῦ πάθους ἀλήθειαν ὑπηνέχθη.

84 84. καὶ αὐτὸν μέντοι, φασίν, ἀνανήψαντα οῦτως μετανοῆσαι ἐφὶ οἶς ἐποίησεν, ὥστε καὶ νοσῆσαι ὑπὸ λύπης ὡς 5 ἀληθῶς ἐπὶ μανίᾳ κατεγνωσμένον καὶ ἐδήλωσέ γε τοῦτο σαφῶς αὐτός. αἰτούντων γὰρ αὐθις τῶν στασιωτῶν αὐτοῖ τὸν Αίαντα ὀρχήσασθαι αὐτοῖς, παραστησάμενος τὸν ὑποκριτὴν ἔφη πρὸς τὸ θέατρον Ἱκανόν ἐστιν ἄπαξ μανῆναι. μάλιστα δὲ αἰτὸν ἡνίασεν ὁ ἀνταγωνιστὴς καὶ 10 ἀντίτεχνος τοῦ γὰρ ὁμοίου Αίαντος αὐτῷ γραφέντος οῦτω κοσμίως καὶ σωφρόνως τὴν μανίαν ὑπεκρίνατο, ὡς ἐπαινεθῆναι μείνας ἐντὸς τῶν τῆς ὀρχήσεως ὅρων καὶ μὴ παροινήσας εἰς τὴν ὑπόκρισιν.

85. Ταῦτά σοι, ὧ φιλότης, ὀλίγα ἐκ παμπόλλων 15 παρέδειξα ὀρχήσεως ἔργα καὶ ἐπιτηδεύματα, ὡς μὴ πάνν ἄχθοιό μοι ἐρωτικῶς θεωμένω αὐτὰ. εἰ δὲ βουληθείης κοινωνῆσαί μοι τῆς θέας, εὖ οἶδα ἐγὼ πάνυ άλωσόμενόν σε καὶ ὀρχηστομανήσοντά γε προσέτι. ὥστε οὐδὲν δεήσομαι τὸ τῆ Κίρκης ἐκεῖνο πρὸς σὲ εἰπεῖν τό

θαῦμά μ᾽ ἔχει ὡς οὖτι πιὼν τάδε φάρμακ ἐθέλχθης ἐθελχθήση γὰρ καὶ μὰ Δι᾽ οὐκ ὄνου κεφαλὴν ἢ συὸς καρδίαν ἔξεις, ἀλλ᾽ ὁ μὲν νόος σοι ἐμπεδώτερος ἔσται, σὸ

2. ὑπώπτευον μη — ὑπηνέχθη Die Handlung, auf welche sich die Besorgniss bezieht, ist nicht eine bevorstehende, sondern eine vergangene; desshalb der Indikativ.

84. 7. τῶν στασιωτῶν Parteigänger, Anhänger. Im Theater selbst kam es oft zu heftigen Kämpfen zwischen den Parteien.

9. τον υποκριτήν der ihn

statt seiner spielen sollte.

11. $\tau \circ \tilde{v} - \delta \mu \circ \iota \circ v A \tilde{\iota} \alpha v \tau \circ \varsigma$ $\alpha \tilde{\iota} \tau \tilde{\varphi} \gamma \varrho \alpha \varphi \tilde{\epsilon} v \tau \circ \varsigma$ das Libretto, der Text des dramatischen Gedichts (fabula saltica), welches der Pantomime durch den Tanz darstellt. S. zu c. 29. — $\delta \delta \mu o \iota \circ \varsigma = \delta \alpha \tilde{\iota} - \tau \circ \varsigma$.

14. παροινήσας εξς την ύπόχρισιν, die ὑπόχρισις im Rausche ungebührlich behandeln d. i. die Kunst des Pantomimen herabwürdigen. Vgl. Arist. Fragm. 6. Athen. X. p. 422. e. ἤδη παροινεῖς εῖς με πρὶν δεδειπνάναι.

85. 18. **χοινωνῆσαι** — τῆς

θέας wie c. 81.

21. θαῦμάμ' ἔχει ὡς — ἔθέλχθης. Homer Odyss. X. 326. Auch im Lateinischen nach miror zuweilen quomodo statt quod. 22. καὶμὰ Δί' οὐκ — ἔξεις

22. $\varkappa\alpha i \mu \dot{\alpha} \Delta i \circ \dot{\nu} \varkappa - \xi \xi \varepsilon \iota \varsigma$ d. i. ohne dass es dir geht, wie den

Gefährten des Odysseus.

23. ὁ μὲν νόος — ἔμπεδώ-

δὲ ὑφ' ἡδονῆς οὐδὲ ὀλίγον τοῦ κυκεῶνος ἄλλφ μεταδώσεις πιεῖν · ὅπερ γὰρ ὁ ˙Ομηρος περὶ τῆς Ἑρμοῦ ἑάβδου τῆς χρυσῆς λέγει, ὅτι καὶ ,,ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει ' δι' αὐτῆς ,,ὧν ἐθέλει, τοὺς δ' αὖτε καὶ ὑπνώοντας ἐγείρει "

5 τοῦτο ἀτεχνῶς ὄρχησις ποιεῖ καὶ τὰ ὅμματα θέλγουσα καὶ ἐγρηγορέναι ποιοῦσα καὶ ἐπεγείρουσα τὴν διάνοιαν πρὸς Εκαστα τῶν δρωμένων.

ΚΡΑΤ. Καὶ μὴν ἦδη ἐγώ, ὧ Δυκῖνε, πείθομαί τέ σοι καὶ ἀναπεπταμένα ἔχω καὶ τὰ ὧτα καὶ τὰ ὅμματα. 10 καὶ μέμνησό γε, ὧ φιλότης, ἐπειδὰν εἰς τὸ θέατρον ἴης, κἀμοὶ παρὰ σεαυτῷ θέαν καταλαμβάνειν, ὡς μὴ μόνος ἐκεῖθεν σοφώτερος ἡμῖν ἐπανίοις.

τερος ἔσται. II. VI. 352. sagt Helena von Alexandros:

τούτω δ' οὐτ' ἄο νῦν φοένες ἔμπεδοι οὐτ' ἄρ' οπίσσω ἔσσονται.

2. ὅπερ ὁ "Ομηρος — λέγει. Odyss. V. 47. 48. είλετο δὲ ξάβδον, τῆ τ' ἀνδρῶν ὅμματα θέλγει ὧν ἐθέλει, τοὺς δ' αὖτε καὶ ὑ-

πνωόντας ξγείοει. 5. ἀτεχνῶς. S. zu c. 81.

11. $9 \notin \alpha \nu$ anders als c. 81. ein Schauplatz, Sitzplatz im Theater.

ABWEICHUNGEN

der Codd. Marciani Venet. 434. 436. Codd. Vatic. 87. 90. Cod. Vindobon. 123. Cod. Oxon. Harleianus 5694. Cod. Gorlic. von der Jacobitz'schen Ausgabe (Teubner 1852).

(In der Vindodob. und Harl. Handschrift steht statt des ι subscr. ein ι adscr., im Cod. Vat. 87. mit wenigen Ausnahmen weder ein ι subscr. noch adscriptum)

QUOMODO HISTORIA SIT CONSCRIBENDA.

Cod. Marc. 434. Cod. Vatic. 87. Cod. Harl.

Ed. Teubn.

| c. 1. | φασί | | φασὶν | |
|-------|----------------------|----------|-----------------|----------|
| | ξορωμένως | • | ξορωμένω | |
| | λιπαρεϊ | | λυπαρεῖ | |
| | ξπιγενόμενος | | ξπιγινόμενος | |
| | καὶ οὖτος | | om, | |
| | ξς | | εὶς | |
| | εν μέρει | εν μέλει | | εν μέλει |
| | τὰ ἄλλα | | τἄλλα | |
| | τοὺς πολλοὺς | | οm, τοὺς | |
| c. 2. | 'Αβδηριτικόν | , | 'Αβδηρητικὸν | |
| | κ ατεσχημένοι | | κατισχημένοι | |
| | άλλ' ἀφ' οδ | | άλλὰ ἀφ' οὖ | |
| | 'Αρμενία | ἀρμονια | | |
| | ξαείνο τὸ Πόλε- | | ξαείνω τῶ Πολέ- | |
| | uos | | μω | |
| c. 3. | ύποικοδομῶν | | ξποικοδομάν | |
| | οὐδεὶς γὰρ αὐτῷ | | ούδεις γὰρ αὐτῷ | |
| | ες οὐδεν έχο. | | καὶ ἐς οὐδ. ἐ. | |
| | Κοανείου | | Κρανίου | |
| | Κυλίω | κιλίω | | |
| | | | | |

| | El W. L | C. J. M 494 | C-1 V-12 07 | 0.1 111 |
|----|-------------------------------|---|-------------------|--------------------------------|
| ı | Ed. Teubn. | God. Marc. 434. | Cod. Vatic. 87. | Cod, Harl. |
| 4. | Φίλων | * ** | Φίλος . | |
| | κεχηνώς | κεχηνός | | κεχηνός (og in ras.) |
| | ούχ ως ίστ. συγ. | | om. ώς | |
| | αὐτὰς | | αὐτὸν | |
| | οΰτω . | | οΰτως | |
| | εὶ — χυλίοι | | εὶ — κυλίει | |
| | προσπταίσαντα | | προσπταίσαντας | |
| | πώς ἀσφαλώς | οπως ἀσφ. | | δπως ἀσφ. |
| | τούτου | 1 | roũ | |
| | τινα | | ταύτην | |
| 5. | παραινέσεως οί π. | παραινέσαι οί π. | παραινέσοι. π. | παραινέσαι οἱ π. |
| | δεῖν οἴονται | | δεινοί ὄντες | |
| | σφίσιν | | φησὶν | |
| 1 | συντεθηναι | | μετατεθηναι | |
| | άλλά, εἴ τι | | άλλ' εἴ τι | |
| | ό Θουκυδίδης | | om, o | |
| ш | हैंद्र लंहों | ώς ἀεὶ | ઈંદ્ર તેંદો | ώς ἀεὶ |
| ı | δόξων | | δόξαι | |
| | ή ίστορία | | om. ή | ή secunda manu |
| | ξπήνηται | | ξπήνητε suprascr. | αı . |
| | η γε έλπίς | εί γε έλπις | και έλπις | εί γε έλπις (εί |
| | | | | γε in rasusa) |
| | μεταποιήσουσιν | | μεταποιήσωσιν | |
| | μεταγράψουσι | | μεταγράψωσι | |
| L | ϊν' εἴ ποτε | $\tilde{r}v$ $\epsilon \tilde{i}\pi o 	au \epsilon$ | | ην εί ποτε |
| | Βακτρίους | | Βακτηρίους | |
| | ήνπεο γε | | om. ye | |
| ш | Αβδηρίται | | 'Αβδηρίται | |
| ı | τραγωδωσι | | | τραγωιδῶσιν |
| 6. | οίς ενδιατριπτέο ν | | εν οίς διατρι- | |
| и | | | πτέον | ~ |
| п | συγγράφουσι | | συγγρ | άφουσιν |
| L | κ. κπάντων | | κ. ἀπάντων | |
| 7. | α δ' έν | | | ἄδ in ras. |
| | πολλάκις | | om. | |
| | έδοξε καί | | | ἔδοξεν κα ί |
| | ήδη ούτω | ἤδη οΰτως | οΰτως ἤδη | |
| 1 | γεγενημένα | | γεγεννημένα | |
| 1 | ἔνδιατ ρίβου σι | | | ξνδιατ ρίβου σιν |
| | ξπαίροντες | | φέροντες | • |

| | 100 200 | | | |
|--------|-----------------------|---------------------------------------|-----------------------------|-----------------------------------|
| | Ed. Teubner. | Cod. Marc. 434. | Cod. Vatic. 87. | Cod, Harl, |
| c. 7. | ματαρρίπτοντες | • | | καταρίπτοντες |
| | καὶ εὶ ψευσ. | om. ɛl | κᾶν ψευσ. | om. <i>εὶ</i> |
| | ύπάοχει | ὑπάρχειν(vin ras.) | ύπαοχει(suprascr. m. I.) | ίπά οχειν (m. Π.) |
| | ούδε απαριαΐον | | οὐδὲ ἄχαιρον | οὐδὲ ἀκαφιαῖον (ιαιον in ras.) |
| | ἢ τὴν ἀρτ. | 1 · · · · · · · · · | om. $\mathring{\eta}$ | $\hat{\eta}$ supraesr. m. II. |
| c. 8. | દે 96λη | . • . • . | | <i>ξθέληι</i> |
| | θάλατταν | | θάλασσαν | |
| | σύνθετον | | σύνθετον καὶ | |
| | δεῖ | · · · · · · · · · · · · · · · · · · · | δή | |
| | γίγνεται | | γίνεται | |
| | ξ κφαίνουσα | | ξμφαίνουσα | |
| | ξπεισάγει | 4 • ** | ξ πεισάγοι | |
| | | ε | | |
| | έτέρας | έταίρας | έταί ρας | έτέρας (έ in ras.) |
| | χομμώματα | σχώμματα | | σχώμματα |
| | άλουργίσι | άλουργέσιν | άλοι | υργέσι |
| | περιβάλοι | | | εὶ περιβάλλοι |
| | ψιμύθιον | | ψιμμύθιον | |
| | τῷ προσώπω | • | τὸ πρόσωπον | |
| a 0 | οὐ τοῦτό φημι | | om. ov | |
| U. J. | επιδείξομεν | | ἐπιδειξόμενος | |
| | ાં હે | | ὄσοι δὲ | |
| | ξς δύο | | εὶς δύο | |
| | ες αὐτὴν | • | είς αὐτὴν | |
| | χρώμενοι | • | χοωμένοις | • |
| | | | | |
| | Καὶ Νικόστοατον | | om. xai | |
| | 'Ισιδότου | • | τὸν Ἰσιδότου | |
| | όφθηναι είη | | εξη δφθηναι | - |
| | ξραστάς | 44 | ξογάτας | |
| | τὸ ἴδιον | • | τὸ δίκαιον | |
| c. 10. | | ην μή | . • | rv μη |
| | ξπινοῆς, ἀλλὰ | ξπινοῆσαι άλλὰ | | ξπενοησαι άλλὰ |
| | παραδραμόν | • | παρὰ δρόμον | |
| | τὸν τύπον | | om, τὸν | |
| | πέοα | | πέραν | |
| | τάχιστ' ἂν | • . | τάχιστα μέν | |
| | ξξεργάσαιο | | ξογάσαις | |
| | που | | om. | |

| | Ed. Teubn. | Cod. Marc. 434. | Cod. Vatic. 87. | Cod. Harl. |
|-----|----------------------|------------------|------------------|-----------------------------------|
| 10. | γεγοαμμένον | | τὰ γεγοαμμένα | |
| | ξσκευασμένον | | ένεσκευασμένον | |
| | | | (εν add. m. I.) | |
| | χροχωτῷ | | | χοοχωτωι |
| | σανδαλίω | | σανδάλω | ` . |
| 11. | ταῦτά σου | ταῦτά σοι | ·. | ταῦτά σοι |
| | ολίγοι δε έx. | | λόγιοι δ' έχ. | |
| | απαλλές | | ἀχαλὲς | |
| | δ' άλλοις | | δὲ ἄλλοις | |
| | αὐτοὺς | | αὐτοὶ | |
| | οξ πολλοί | | om. | |
| | κατα τέχνην | | κατὰ τὴν τέχνην | |
| 12. | ωσπες - γράψας | | om. | margini adscr. |
| | τοῦτο μάλιστα τὸ | | τὸ χωρ. τῆς γρα- | , |
| | χως. τῆς γοα- | | φῆς τοῦτο μά- | |
| | φη̃ς. | | λιστα | |
| | ξχεῖνος | | om. | |
| | Υδάσπη | <i>ὑδάσπει</i> | | ίδάσπει |
| | ξπὶ κεφ, | ξπὶ την κεφ. | • | couonei |
| | , | the ent key. | | <u> </u> |
| | ένὶ ἀχοντίω | | εν αποντίω | |
| | έμελλέ γε ούτως | • | ἔμελλεν οὕτως γε | • |
| | ο 'Αλέξανδρος | • | om. ó | • |
| | δς γε | | ωστε | - |
| | τὸν "Αθω | | τὸν "Αθων | |
| | ελς δμοιότητα | | ες όμοιότητα | |
| | οι κέτ' οὐδ' | | οίκέτι οὐδὲ | |
| | τὰ ἄλλα | • | • | τάλλα |
| 13. | πλεῖον | | πλέον | |
| | ξπανθίση | | ξπανθήση | |
| | τῶν συγγραφόν- | πολλοί τῶν συγγ. | πολλοί τῶν συγγ. | πολλοί τῶν συγγ. |
| | των οί πολλοί | οί πολλοί | | οί πολλοί |
| | τὸ ἴδιον | | *** | τὸ ηδιον |
| н | χοειῶδες | χοεῶδες | | |
| | θεραπεύοντες | - | θεραπεύεσθαι | θεραπεύεσθαι (εσθαι in ras.) |
| ı | καταμεμ ῖχθαι | καὶ τὸ μεμίχθαι | καταμεμίχθαι | καὶ τὸ μεμίχθαι |
| | πάση | | πᾶς | om. |
| ı | άλλὰ ἃ | τὰ ἄλλα ἃ | ἀλλὰ, om. ά | τὰ ἄλλα ἃ (ἃ m. II. suprascr.) |
| | άλλοις | | om. | |
| | άμελήσαντες | ἀμελετήσαντες | | |
| | promposition of | ap cherifourees | • | |

| | Ed. Teubner. | Cod. Marc. 434. | Cod. Vatic. 87. | Cod. Harl. |
|--------|-------------------|-----------------|---|----------------------------|
| c. 14. | ช้ำ อชี้ท | | $\delta \dot{\epsilon}$, om. $o \tilde{v} \nu$ | |
| | ἀπιστήση | • | | απιστήσηι |
| | άστεῖον | • | ελς ἀστεῖον | |
| | συγγράμματι | • | ξυγγράμματι | |
| | περί πόδα τῆ | | παρὰ πόδας ή | περί πόδα ή ίστο- |
| | έστ. | | ίστ. | ρία |
| | εἴκαζε | εἴκασε | | |
| | δ 'Αχιλλεύς | • | om. ő | |
| | πρόσθεν | | πρόσθε | |
| | ἔφευγεν ἐσθλός | | τις ξσθλός ἔφευ- | |
| | τις | | γε | |
| | ξδίωχε | | δίωχε | |
| | μεγ' | | πολόν | |
| | συγγράψαι | | ξυγγράψαι | |
| | ούτω λ. | ούτως λ. | | |
| | ποιοῖ | | ποιοίτο | |
| | κάκιστα απολού- | na trans | κάκιστ' ἀπολού- | |
| | μενος | | μενος | |
| | οὐολόγεσος | οὖολόγεσσος | | οὐολόγεσος (εσ in ras.) |
| 15 | ἀρχῶν | | ἀρχὴν | |
| . 10. | θύμου | | θυμοῦ | |
| | αποπνέουσαν | | γέμουσαν | |
| | Κοεπέρηος Καλ- | Κο. Καλπουοι- | Κοεπέριος Καλ- | Κοεπέοπος Καλ- |
| | πουρνιανός | avòs | πευριανός | πουριανός |
| | ξυνισταμένου | | συνισταμένου | |
| | 'Αρμενία | άομονία | Αομονία | |
| | ξδημηγόρησε | έδημηγόρησεν | | έδημηγόρησεν |
| | ξπήγαγε | | | ξπήγαγεν |
| | οξ τότε | | , on | ότε |
| | Αλθιοπίας | αλθιοπείας | . 011 | 016 |
| | λοιμώξαντες | | λιμώξαντες | |
| | ωστε καί | | om. ×al | • |
| | γῆν τὰν πολλὴν | | | την γην την πολ- |
| | y ijv erv nokkijv | | • | λήν |
| | έγω γοῦν | | ε εγώ του | 241 |
| | έτι αιτον | αὐτὸν ἔτι | ,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,, | αὐτὸν ἔτι |
| | Νισίβι | | Νισίβει | wordy err |
| | τιοιρι ἔμελλε | | Thouper. | • ἔμελλεν |
| | νῦν ἔστι | | · | νῦν ξστὶν |
| | μιχοὰ δάχια ὅπως | • | • | |

| 0 | Ed. Teubner. | Cod. Marc. 434. | Cod. Vatic. 87. | Cod. Harl. 4694. |
|-----|---|--------------------------------------|---|--|
| 15. | vn | ที่อีเฉ หลั่นอเิงฉ | | . ที่อีเฉ หล่หะเังฉ |
| | παρέλιπον | παρέλειπον | | παρέλειπον |
| | άνέγραψε | αν έγραψεν | αν έγραψε | |
| | Ίτ. ταῦτα | | 'Ιτ. καὶ ταῦτα | Ίτ ταῦτα |
| 16. | τις αὐτῶν | τις αὐτῶ | • | τις αὐτῶι |
| 7 | ἀπογραφόμενος | | ύπογραφόμενος | |
| | ούτος ην | | ทุ้ง องิ้งเอร | v r syr |
| | κατὰ τὴν τῶν σγγο | ο.τ | om. την των | την m. II suprascr. |
| | Μουσηγέτης | μουσιγέτης | | |
| | γράφειν | συγγράφειν | | |
| | οίδα ότι δ. | | οἶδ' ο τι δ. | |
| | <i>λητοείην</i> | <i>ξατ</i> οείην | · | ξατρείην, inter ει |
| | | | | et η ras. |
| ш | τὰ δ' ἄλλα | 5 | | τὰ δ' ἄλλ' ὅσα |
| | ομοδίαιτα | • * * | όμοδιαίτους | |
| | οἷα έχ τριόδου | | οξα έχ | περιόδου |
| 17. | δέ με δεῖ | | δὲ μέλει | |
| | φροιμίου | The second second | ποοοιμίου | |
| | περιόδω | προόδω | | |
| | , , | οι rec. m. | | |
| | | | | |
| | πρέποι | πρέπει | • | |
| | συνηρωτημένα | πρέπει | συνης. καὶ συνηγμ | |
| | συνηρωτημένα σοφῷ | πρέπει | φιλοσόφω | ιένα . |
| | συνηοωτημένα σοφῷ πολιῷ | ποέπει | φιλοσόφω πωλιῶ | ιένα . |
| | συνηρωτημένα σοφῷ πολιῷ τὸ ἐν τῷ π. | πρέπει | φιλοσόφω πωλιῶ τι ἐν τῷ π. | ιένα . |
| | συνηρωτημένα σοφῷ πολιῷ τὸ ἔν τῷ π. οὖ γε | | φιλοσόφω πωλιῶ | |
| | συνηρωτημένα σοφῷ πολιῷ τὸ ἔν τῷ π. οὖ γε τὸ γὰρ τοιοῦτον | τ. γ. τοιοῖτο | φιλοσόφω πωλιῶ τι ἐν τῷ π. ΄΄ ὅτε | τ. γ. τοιοῦτο |
| | συνηρωτημένα σοφῷ πολιῷ τὸ ἔν τῷ π. οὖ γε τὸ γὰρ τοιοῦτον εἴπερ ἄρα ἡμῖν | τ. γ. τοιοῖτο | φιλοσόφω πωλιῶ τι ἐν τῷ π. | τ. γ. τοιούτο εἴπερ ἄρα ἡμὶν |
| | συνηρωτημένα σοφῷ πολιῷ τὸ ἔν τῷ π. οὖ γε τὸ γὰρ τοιοῦτον | τ. γ. τοιοῖτο | φιλοσόφω πωλιῶ τι ἐν τῷ π. ΄΄ ὅτε | τ. γ. τοιοῦτο εἴπερ ἄρα ἡμῖν ἄραἡμῖν κατα- |
| | συνηρωτημένα σοφῷ πολιῷ τὸ ἐν τῷ π. οὖ γε τὸ γὰρ τοιοῦτον εἴπερ ἄρα ἡμῖν ἔδει χ. | τ. γ. τοιοῖτο | φιλοσόφω πωλιώ τι εν τῷ π. ὅτε ἔδει | τ. γ. τοιούτο εἴπερ ἄρα ἡμὶν |
| | συνηρωτημένα σοφῷ πολιῷ τὸ ἐν τῷ π. οὖ γε τὸ γὰρ τοιοῦτον εἴπερ ἄρα ἡμῖν ἔδει χ. λογίζεσθαι | τ. γ. τοιοίτο om. | φιλοσόφω πωλιῶ τι ἐν τῷ π. ΄΄ ὅτε | τ. γ. τοιοῦτο εἴπερ ἄρα ἡμῖν ἄραἡμῖν κατα- |
| 18. | συνηρωτημένα σοφῷ πολιῷ τὸ ἐν τῷ π. οὖ γε τὸ γὰρ τοιοῦτον εἴπερ ἄρα ἡμῖν ἔδει κ. λογίζεσθαι ἀμνημονῆσαι | τ. γ. τοιοῖτο | φιλοσόφφ πωλιώ τι εν τῷ π. ὅτε ἔδει | τ. γ. τοιοῦτο εἴπερ ἄρα ἡμῖν ἄραἡμῖν κατα- |
| 18. | συνηρωτημένα σοφῷ πολιῷ τὸ ἐν τῷ π. οὖ γε τὸ γὰρ τοιοῦτον εἴπερ ἄρα ἡμῖν ἔδει κ. λογίζεσθαι ἀμνημονῆσαι Περσέων | τ. γ. τοιοίτο om. | φιλοσόφω πωλιώ τι εν τῷ π. ὅτε ἐδει λογίζεσθε | τ. γ. τοιοῦτο εἴπερ ἄρα ἡμῖν ἄραἡμῖν κατα- |
| 18. | συνηρωτημένα σοφῷ πολιῷ τὸ ἐν τῷ π. οὖ γε τὸ γὰρ τοιοῦτον εἴπερ ἄρα ἡμῖν ἔδει κ. λογίζεσθαι ἀμνημονῆσαι Περσέων ἔδεε | τ. γ. τοιοίτο om. | φιλοσόφω πωλιώ τι εν τῷ π. ὅτε λογίζεσθε Περσάων ἔδει | τ. γ. τοιοῦτο εἴπερ ἄρα ἡμῖν ἄραἡμῖν κατα- |
| 18. | συνηρωτημένα σοφῷ πολιῷ τὸ ἐν τῷ π. οὖ γε τὸ γὰρ τοιοῦτον εἴπερ ἄρα ἡμῖν ἔδει κ. λογίζεσθαι ἀμνημονῆσαι Περσέων ἔδεε ἡ 'Οσρόης | τ. γ. τοιοίτο οm. ἀμνημονεῦσαι | φιλοσόφω πωλιώ τι εν τῷ π. ὅτε λογίζεσθε Περσάων ἔδει ἤρονοσδοής | τ. γ. τοιοῦτο εἴπερ ἄρα ἡμῖν ἄραἡμῖν κατα- λιπεῖν |
| 18. | συνηφωτημένα σοφῷ πολιῷ τὸ ἐν τῷ π. οὖ γε τὸ γὰρ τοιοῦτον εἴπερ ἄρα ἡμῖν ἔδει κ. λογίζεσθαι ἀμνημονῆσαι Περσέων ἔδεε ἡ 'Οσρόης ὀνυμέου δνυμέου γνυμέου γνυμέο | τ. γ. τοιοίτο om. αμνημονεύσαι | φιλοσόφω πωλιώ τι εν τῷ π. ὅτε λογίζεσθε Περσάων ἔδει | τ. γ. τοιοῦτο εἴπερ ἄρα ἡμὶν ἄραἡμὶν κατα- λιπεῖν |
| | συνηφωτημένα σοφῷ πολιῷ τὸ ἐν τῷ π. οὖ γε τὸ γὰρ τοιοῦτον εἴπερ ἄρα ἡμῖν ἔδει κ. λογίζεσθαι ἀμνημονῆσαι Περσέων ἔδεε ἡ Όσρόης ὀνυμέου αὐτὸς | τ. γ. τοιοίτο οm. ἀμνημονεύσαι ούτος | φιλοσόφω πωλιώ τι εν τῷ π. ὅτε λογίζεσθε Περσάων ἔδει ἤρονοσδοής | τ. γ. τοιοῦτο εἴπερ ἄρα ἡμῖν ἄραἡμῖν κατα- λιπεῖν |
| | συνηρωτημένα σοφῷ πολιῷ τὸ ἐν τῷ π. οὖ γε τὸ γὰρ τοιοῦτον εἴπερ ἄρα ἡμῖν ἔδει χ. λογίζεσθαι ἀμνημονῆσαι Περσέων ἔδεε ἢ 'Οσρόης 'Οξυρόην ὀνυμέου αὐτὸς τοσαύτη ψυχρότης | τ. γ. τοιοίτο οm. ἀμνημονεύσαι ούτος | φιλοσόφφ πωλιώ τι εν τῷ π. ὅτε λογίζεσθε Περσάων ἔθει ἤρονοσδοής 'Οξυρόηνον ὑμέο | τ. γ. τοιοῦτο εἴπερ ἄρα ἡμὶν ἄραἡμὶν κατα- λιπεῖν |
| | συνηρωτημένα σοφῷ πολιῷ τὸ ἐν τῷ π. οὖ γε τὸ γὰρ τοιοῦτον εἴπερ ἄρα ἡμῖν ἔδει κ. λογίζεσθαι ἀμνημονῆσαι Περσέων ἔδεε ἢ 'Οσρόης 'Οξυρόην ὀνυμέου αὐτὸς τοσαύτη ψυχρότης Κασπίαν | τ. γ. τοιοίτο οm. ἀμνημονεύσαι ούτος | φιλοσόφω πωλιώ τι εν τῷ π. ὅτε ἐν τῷ π. ὅτε ἐν τῷ π. ὅτε ἐν τῷ π. ὅτε ἀν τὰ ἐν τὰ ἐ | τ. γ. τοιοῦτο εἴπερ ἄρα ἡμὶν ἄραἡμὶν κατα- λιπεῖν |
| | συνηρωτημένα σοφῷ πολιῷ τὸ ἐν τῷ π. οὖ γε τὸ γὰρ τοιοῦτον εἴπερ ἄρα ἡμῖν ἔδει κ. λογίζεσθαι ἀμνημονῆσαι Περσέων ἔδεε ἢ 'Οσρόης 'Οξυρόην ὀνυμέοι αὐτὸς τοσαύτη ψυχρότης Κασπίαν κρύσταλλον | τ. γ. τοιοίτο οm. ἀμνημονεύσαι ούτος | φιλοσόφφ πωλιώ τι εν τῷ π. ὅτε λογίζεσθε Περσάων ἔθει ἤρονοσδοής 'Οξυρόηνον ὑμέο | τ. γ. τοιοῦτο εἴπερ ἄρα ἡμὶν ἄραἡμὶν κατα- λιπεῖν |

| | Ed. Teubner. | Cod. Marc. 434. | Cod. Vatic 87. | Cod. Harl. 5694 |
|--------|-------------------|---------------------|------------------------|----------------------------|
| c. 19. | <i>λοιοειδής</i> | | ήεροειδής | |
| | ή μὲν | | ξμè | |
| | αναξυρίς ή | | ἀναξυρίσιν | |
| | μυρρίνης | μοροίνης (?) | μυρίνης | μορρίνης |
| | αὐτό, σκόπει — τ | | om. | herder da |
| | í | , | , | v |
| | พ้า ส้ายบ อบ่น สำ | ν ώς οὐχ ἄνευ ἤδει- | om. | พ์ร อบิ ม สีขอบ สิว |
| | ήδειμέντι | μέν τι | | ἤδειμέν τι |
| | περιβαλέσθαι | περιβάλ | lea-tar | |
| c. 20. | λαγώων | n coppan | λαγωῶν | • |
| | | | | • |
| | ταρίχους | | ταρίχου | |
| | 'Ρωμαίων | •" | 'Ρωμαίους | , |
| | δυὸ | • | om. | supraser. m. II. |
| | εννέα | • | έβδομήχοντα | • |
| c. 21. | ἀχοιβέστατον | ἀκριβέστερον | • | |
| | ούτος | οΰτως | • | οΰτως |
| | καὶ τὰ ὀν. | om. xai | : | |
| - | μεταποιῆσαι | | ποιῆσαι | |
| | τὰ 'Ρωμαίων | | τῶν Ῥωμ. | |
| | μετεγγράψαι | | μεταγράψαι | |
| | ξς. | • | εὶς | |
| | Κοόνιον | Κρόνειον | | Κρόνειον |
| | Σατουρνίνον | | Σατουρίνον | Σατουρνίνον |
| | οὖτος | | om. | |
| | ἅπαντες | | πάντες | |
| | ξχεῖνο | | ἐκείνω | |
| | είστήκει | · . | έστήκει | • \ |
| | ἀπόληται | | ἀπολεῖται | |
| | ἐπῆγε | | ἐπῆγεν | |
| c 22 | ἐλέλιξε | έξελέλιξε | έλέληξε | |
| 2. | τὸ τεῖχος δὲ | , | τὸ δὲ τεῖχος | |
| | "Εδεσσα | αἴδεσσα * | | αζδεσσα |
| | οΰτω | οΰτως | | |
| | ξμερμήριζεν | | ξμερμέριζεν | |
| | προσαγάγοι | | συναγάγοι | |
| | δημοτικά | | δημωτικά | |
| | τὸ ἐπεστ. | | τὸδὲ ἐπεστ. | |
| | τὰ ἔγχρήζοντα | • | τὸν ξγχο. | • |
| | ξπ' ξμβάτου | | τον εγχυ. Επεμβάτου | |
| | 1.7 | Emile Annone | енеиригоо | ETT : Re Province |
| | βεβηχότι | ξπιβεβημότι . | • | ξπιβεβη χότι |

| | Ed. Teubner. | Cod. Marc. 434. | Cod. Vatic. 87, | Cod. Harl, 5694 |
|----|----------------------|--------------------|-----------------|--------------------|
| 9 | θάτερον | θατέρφ | | θατέρωι |
| 4. | ύποδεδεμένω | σαι ερφ | ὑποδεδεμένον | σαιερωι |
| 9 | ελς υπερβολήν | | ες ύπερβ. | • |
| o. | πάντως | • | πάντα | • |
| | τὸ τῆς ἱστυρίας | • | om. τὸ | • |
| | ακούσεσθαι | ά χούσεσ ∂ε | om. 20 | • |
| | ξα δερμάτων | ww.0000000 | om. Ex | • |
| | συγκεκαττυμένος | | συγκατατετυμμέ- | · |
| | or y mentation derog | | voc | |
| | τοῦ 'Ροδίου | | την 'Ροδ. | |
| | ναννώδει | | ονώσει | |
| | τὰ σώματα | | om τὰ | |
| | άλλους | | άλλους πολλούς | |
| | δείξομεν | δείζωμεν | | δείξωμεν |
| 4. | καίτοι ταυτα | | καὶ τοιαῦτα | |
| 3. | φορητά ἔτι | φ. ξσιιν | | φ. ξστιν |
| | τὸ δὲ | 7 | τὰ δὲ | , |
| | περί τούς τ. | | παρὰ τοὺς τ. | |
| | δή τοῦτο | | om. | |
| | των ξπί 20υρείων | · τῶ ἐπιχουρίω | τῶ ἐπικουρείω | τῶι ἐπικουρίωι |
| | 'H dè | τω επικουριω | om, 'H | two entroopius |
| ı, | απώχισαν | ἀπώκησαν | VIII, 11 | ἀπώιχησαν |
| | αίτην | use qui spous | αὐτὸν | an annous |
| | Έδεσσαῖοι | αλδεσσαῖοι | Έδέσσαι | αλδεσσαῖοι |
| | Σαμόσατα | σαμόσαχτα | | · |
| | ό αὐτὸς | om. ò | | om, ó |
| | μετέθηχεν | | τέθειχεν | |
| | τείχεσι | | | τείχεσιν |
| | Eis | દેડ | | |
| | | ώς πεοιωοίσθαι | ωσπες αίρεισθαι | |
| | οὐ Παρθυαίων | | οὐδὲ Παρθυαίων | |
| | οί με φέρων | | ολμαι φέρων | οἶς με (s. m. II.) |
| | or her distant | | | φέρων |
| | ἀπώχισε | ἀπώκησε | | απώιχησεν |
| 5. | βρόχου | βρόχον | | βρόχον |
| | τραγικὸν | | om. | |
| | τῆ τόλμη | την τόλμην | | |
| | δάλινα | ύαλα | ΰαλλα | ὑαλ ᾶ |
| | ύάλου | | ΰάλλο υ | |
| | χατάξαντ α | | | κ ατάξοντα |
| | θραυσμάτων | θραυμάτων | <i>θαυμάτων</i> | θραυσμάτων |
| | , | | | 13 * |

| | 100 200 | ozo moronia | bii domodiibii | 12.1. |
|--------|----------------------|---|-----------------------|---|
| | Ed. Teubner. | Cod. Marc. 434. | Cod. Vatic. 87. | Cod. Harl. 5694 |
| c. 25 | . ἐντεμόντα | | έχτεμών | |
| | τῆ ὑάλω | The state of the state of | τῶ ὑάλω | |
| | ξιφίδιον | ξιφείδιον | | ξιφείδιον (ει m.II) |
| | αὐτῷ καὶ ἡρ. | | και ήρ. αὐτῶ | |
| c. 26 | . ήγήσατο | | ελσηγήσατο | |
| | είπε τοῖς πο. | • | | εἶπεν τοῖς πο. |
| | τον Θουκ | | om. τὸν | |
| | άστε με | | με del. m. I. | |
| | δαχοῦσαι | • 4 | με δαχούσαι | |
| | ό ξήτως | | om. ó | |
| | 'Αφράνιος | 4 4 4 | 'Αφρόνιος | |
| | ξαείνων δείπνων | 3 - 200 | δείπνων ξαείνων | |
| | ξίφος | 5 1 1 2 1 2 1 2 1 X | ξίφος φησίν | |
| | | εὶ τ. ἐροητόρευσε | εὶ τ. ξοητόρευσε | εὶ τ. ἐρρητόρευεν |
| | τόρευε | | | |
| | τὰ ἄλλα | | τἄλλα | |
| | κατεγίγνωσκον | | καταγιγνώσκων | |
| c. 27 | ι. όμοίους | όμοίως | zava joj vada av | δμοίως |
| | έπιμνησθείς | operas | ύπομνησθεὶς | o process |
| * | συγγράφοι τις | | συγγράφοι τε | |
| | <i>λδιωτείας</i> | <i>λδιωτίας</i> | | |
| | μιχρότατα | | σμιχρότατα | |
| | τοσοῦτον | τοσοῦτο | | τοσοῦτο |
| | ξπαινοίη | | ξπαινοῖ | |
| | οὐχ εἰδόσιν | | om. ovx | |
| . 90 | 3. δλοις | • | α̈́λοις (α ex ω m. I) | Slar (S in ras) |
| U. 210 | παρατιθεμένους | / · · · · · · · · · · · · · · · · · · · | προτιθεμένους | |
| | ότι | | om. | őτι m. II. |
| | ποῶτα | | πρὸ | πρῶτα, ωτα in |
| | | • | | ras. m. II. |
| | exervoi | | ξχείνου | ἐχεῖνοι, ει in ras. |
| | | | | m. II. |
| | ξς την των Μ. | om. την | ές τὸν, om. τῶν | · om. την |
| | άφεὶς τὰς | | ξφιστάς | άφεὶς τὰς (α et ει |
| | | | | in ras. m. II.) |
| | ἄχοι | | καὶ ἄχοι | |
| | ξφειστήχει - | | ἀφειστήκει | |
| | Μαλχίωνα | | Μαχίωνα | 20 to 10 to |
| | Σύρον | | Σύρου | |
| | άξίους | ἀξίου | • | |
| | | | | |

| | Ed. Teubner. | Cod. Marc. 434. | Cod. Vatic. 87. | Cod. Harl. 5694 |
|-------------|------------------|-----------------|--------------------|---|
| 28. | κ ατέλαβε | | •* | νατέλαβεν |
| | τάχ' ἂν | τάχα | | • |
| | ήδη τῶν | | ήδη δὲ τῶν (δὲ | ήδη δὲ τῶν |
| | | | expct. m. I.) | |
| | εὖοε | εὖοεν | | $\epsilon \tilde{b} \varrho \epsilon v$ |
| | ώς καὶ αὐλ. | | καὶ ώς αὐλ. | |
| | Μαυσάκα πός- | | | μαυσακαπόρκην |
| | πην | | | |
| 2 9. | Κεγχοεῶν | κεγχοιῶν | κεγχ οίων | κεγχοιῶν |
| | μιχρον ύπέρ | | | μικροῦ ὑπὲρ |
| | πόρρωθεν | | πορ. δὲ | |
| | αὐτοὺς ἐπαφιᾶσι | | αὐτοῖς ἐπαφίασι | |
| | ούτω καταπ. | οΰτως κατ. | | |
| | περισπειραθέν- | | περιπειράντων | |
| | των - | | | |
| | ήμεῖς οὕτω θαυ- | | ήμεῖς θαυμ. οὕ- | ήμεῖς οὕτως θαυ- |
| | μαστὸν | | τως | μαστὸν |
| | ขบับ | | om. | |
| | Σοῦραν | | | σούραν |
| | ἀπὸτοῦΚρανείου | | ξπὶ τοῦ Κρανίου | |
| | δηλον ότι | | δηλονότι | \$ 1.00 m |
| | αλλ' οὐδὲ | | • • • | άλλὰ οὐδὲ |
| | ξμελεν | | ἔμελλεν | |
| | ξπὶ κέρως | | ξπι καί οως | |
| | μετώπου | , | τοῦτό που | |
| 30. | Μηδία | | | μηδείαι |
| | ἔπεσι | | ἔτεσι | |
| | φησί | | | φησίν |
| | ξερονίχου | | <i>ξεροανι</i> κοῦ | |
| | δόλιχον γάρ | | λουλιχουγί | |
| | παισί | | παιέσει | παισίν |
| | νενίκηκε | | νενικήκει | νενίκηκεν |
| | Μηδία | | • | μηδείαι |
| | νῦν 'Ρωμαίοις | | 'Ρωμαίοις νῦν | |
| 31. | συγγεγραφότος | | γεγραφηπότος | |
| | την 'Οσρόου | | την οὐοσρόου | |
| | πάλλει | | om. | suprascr. m. II. |
| | Ελοηνίαν | | ελοήνειαν | |
| | <i>θαλάττης</i> | | <i>θαλάσσης</i> | |
| | μοῖρα | | μοίοα | |
| | Ivdov | | ใช้เอข | |
| | | | | |

| | Ed. Teubner. | Cod. Marc. 434. | Cod. Vatic. 87. | Cod. Harl. 5694. |
|--------|-----------------------|-------------------|-----------------------|----------------------|
| c. 31 | . τί δὲ καὶ πράξουσ | iv . | om. zai | |
| | ξ πέλασιν | | ξπέλευσιν | |
| | ό θαυμαστός | | om. ó | δ m. II. |
| | Μουζίριδος | | Μουζούριδος | |
| | απ' 'Οξυδρακῶν | | από ξυδρακῶν | |
| | έπιστελεί | | ξπιστέλλει | |
| с. 32. | ύπὸ ἀπαιδ. | | ύπ' ἀπαιδευσίας | |
| | οὔτε ὁρῶντες | | ούθ' δρῶντες | |
| | ούτ' εὶ βλέποιεν | ούτε βλέπειν η | | οὔτε βλέπειν ἢ (ν et |
| | κατ ' ἀξίαν εἰπ | δ. κατ' ἀξίαν εὶπ | r. d. | η m. Il.) κατ' |
| į. | | | | οξίαν είπ. δ. |
| | άναπλάττοντες | | πλάττοντες | |
| | ξπ' ἀκαιρίμαν | ξπί με δημα γλ. | έπὶ καὶ δημα | ξπί κέρημα γλ |
| | γλῶσσαν | 1 - 4 4 - 7 | γλῶτταν | |
| | νικών τοσάδε | νικώντος ώδε | νικώντος. ἃ δὲ | |
| | πρῶτον | | ποῶτα | \tilde{a} |
| | δεύτερον | | δεύτερα | $ar{eta}$ |
| | 'Ατθίδος | | 'Αττίδος | |
| | δηλον δτι | | δηλονότι | |
| | πολύ | | πολλούς | |
| | Σαγαλασσέως | σαγλασσέως | Σαγαλασέως | |
| | Παυθονικικά | παρθενικά | , unaoc, | |
| | γέλωτι | | γελῶντι | |
| | ξπισκῶψαι | | <i>ξπισ</i> χόιψαι | |
| | προείληψε | π οοσείληφεν | συνείληφε | προσείληφεν |
| | τῶν ἀμέσων | . godenijajes | των ανασσων | |
| c. 33. | ξχχεχομμέναι | | ξακομμέναι | |
| | τραχύ, ήδη | | τοαχύ, δή | τραχυδη |
| | ολχοδόμει τι ήδη | οἰχοδομεῖ | | ολκοδομείν τι δεί |
| | amoogace ee you | οίχουσμεί | v 16 1/01/ | ήδη |
| | άλλ' οὐδ' ὁ | | om, oid | 404 |
| | Μῶμος | • | om. 000 | • |
| | φημί | | φημί δή | |
| 34 | δύο μεν | • | | - |
| . 01. | οὖν ἄτεχνα | | om, μέν | • |
| | | | om. ovv | |
| | $[\tilde{\alpha}\nu]$ | | $\ddot{\alpha} v$ om. | |
| | τηλικαῦτα | • | τηλικαῖτα, λ ex | |
| | 20/ | 106 | ν m. I. corr. | |
| | ηδύνατο | ξδύνατο | | • |
| | μολύβδου | | μολίβδου | • |
| | | | | |

| | Ed. Teubner. | Cod. Marc. 434. | Cod. Vatic. 87. | Cod. Harl. 5694. |
|-----|--|------------------------------------|--|-------------------------|
| 9.4 | | God. Marc. 404. | | Gou, main. 3034. |
| 04. | . Δεωτροφίδου Εξεργάσασθαι | • | Αεωτροφίμου ἢ ἔξεργάσασθαι | • |
| 95 | εξεογασασσαι 'Αλλά ποῦ | • | άλλά που | • |
| 50. | άλλ' ξς | άλλὰ ἐς | αλλα που | 2112 3. |
| | | | • | άλλὰ ἔς |
| | Ήρόδικος | ηροδίζης | | ήροδίζης |
| | ούχ | | ούχ em. | |
| | ύπόσχοιντο | υπόσχοιτο | *** 1 * · | ύποσχοιτο |
| | σοί που τὸν | | σοί τοῦτον | |
| | διὰ ταῖτα | δι' αὐτὰ | | δι' αὐτὰ |
| | Σχοτουσσαίφ | | σχουτουσσαίω | |
| | εὐφυᾶ | | εὐφυῶς | |
| | μετά της τέχνης | om. $	au	ilde{\eta}_{\mathcal{S}}$ | • | |
| | τὸ ἐπίφθονον | | τουπίφθονον | |
| | εύρηκέναι | | ξφευρηκέναι | |
| | δή τοιαῦτοι | | δή το | ιαῦτα |
| | αίς χρώμενος | • | οίς χο. | |
| 36. | ἄχοι πρὸς | ἄγοι χι | αὶ πρὸς | |
| | νῦν δὲ μὴ μαθών | | νῦν μὴ δὲ μαθών | |
| | μεταγειρίσαιτο | | | μεταχειρίσαι τὸ |
| 37. | έφ' αύτοῦ | | έφ' έαυτοῦ | |
| | τις ό μαθητής | | τίς ξστιν ὁ μαθ. | τις έστιν ος μαθ. |
| | | | | (s in 8s m. II.) |
| | ἔτι δὲ | <i>ἔνι</i> α | ώνια | |
| | πῶς οἱ λόχοι | | καὶ πῶς οἱ λ. | |
| 38. | μήτε έλπιζέτω | | μη δὲ ἐλπ. | , |
| | Όλύνθω | | 'Ολβύδω | άλλὰ supr. m. II. |
| | άλλα τοιοῦτ. | | om. ållà | |
| | μήτ' εὶ | μήτε, | | |
| | $\xi \pi i \ \tau \tilde{\eta} \ K \lambda. \ \sigma \varphi.$ | μητε, | επί τοῦ Κλ. φ. | |
| | εν τη έχκλησία | • | έπὶ τῆ έκ. | |
| | μανικός | μαντικὸς | ent ty ex. | μαντικός |
| | τελευτήν | marines | · τελευτὴν (τελευ i. r | • |
| | ποιητής αὐτῶν | | ποιητής αὐτὸς | •) |
| | ωστε καν | • | ποιητης ποτος | έστιν κᾶν |
| | καν φεύγωσιν | • | καν φονεύωσιν | colev xav |
| | δέον | • | • | ον μήτι (μήτιm. II.) |
| | παρέλειπεν | • | παρέλιπον | ν μητε (μητι) |
| | πρός τοθναντίον | | · · | • |
| | Κλωθώ αν έτι | om, åv | ομ. πρός | Κλ. έτι ανακλ. |
| | άναχλ. | он, αν | * 2 | |
| | u vuxx. | | The state of the s | om. $\hat{\alpha}\nu$, |

| | Ed. Teubner. | Cod. Marc. 434. | Cod. Vatic. 87. | Cod. Harl. 5694 |
|--------|----------------------------|-----------------|----------------------------------|-----------------|
| c. 39 | . τοῦ δὴ | τοῦ δὲ | | |
| | Αοτοξέοξην | | 'Αρταξέρξην | |
| | χουσοῦν | | om, | |
| | Νισαίων | | νησαίων | 4 |
| | ήγήσεται | | ήγήσαιτο | |
| | ποιήσεται | | ηγησαντο | ποιήσηται |
| | άφέξεται | ἀφίξεται | | non joint at |
| | * . | | | |
| 0 40 | in States | ı | 01 | • |
| c, 40 | . δς, Ἡδέως | • | om. 55 | |
| | ανεβίουν | • | αν ξβίουν | |
| | 'Ονησίαριτε | | ουησί: | κρατες |
| | ώς μαθ. | | δπως μαθ. | |
| | ἀναγιγνώσκου- | • | αναγινώσ κ ου σ ιν | |
| | σιν | | | |
| | μιχοῷ τινι | | μικοόν τι | |
| | παρ' ήμῶν | • | παρ' ὑμῶν | |
| c. 41. | • σῦχα | | σύχα | |
| | τι νέμων | om, 71 | om. τι | 7 J. 6 |
| | φειδόμενος | | φιλούμενος | |
| | μή θατέρω | μή θατ. τι | μηδέ θατέρω τί | |
| c. 42 | . τοῦτ' ἐνομ. | | τοῦτο ἐνομ. | |
| | ατήμα γάρ, | • | χτήματ | α γάρ |
| | τὸ μυθ. | | om, Tò | τò m. II. |
| | ἀσπάζεσθαι | ἀπάξεσθαι | | |
| | ἀπολείπειν | | ἀπολιπεῖν | |
| | εν ποσί | | εν πόλεσι | |
| . 42 | . δητορείας | δητορίας | ev noneou | δητορίας |
| U. 40. | μη χομιδη | gyropius | om un | φητοφιας |
| | ελοηνιχώτερον | ελοηνικότερον | om. μη | · · |
| | | ειψηνικοιεψον | om. | ** |
| | καὶ ὁ μὲν νοῦς — πυκνός | • | om. | • |
| c. 44. | | . % (64.8%) | οἶα | |
| . 11. | ουτω δὲ | οῦτως δὲ | ota | |
| | φανότατα | φανώτατα | • | • |
| | • | , | | • |
| | έξω πάτου | οπ. πάτου | | • |
| | ώς μέν τούς | • | ώς τοὺς μὲν | |
| 4= | σχήμασι | • | σχήματι | 15 |
| 3. 40. | ξπουριάσοντος | • | ξπουριά | |
| | χίνδυνος | 2ίνδυνον | πινδύνων | χίνδυνον |
| | μέγιστος | | μέγιστον | |
| | | | | |

| | Ed. Teubner. | Cod. Marc. 434. | Cod. Vatic. 87. | Cod. Harl. 5694. |
|-----|--------------------|-----------------------------------|--------------------|---|
| 45. | ποιητικής | | ποντικής | |
| | πειστέον | πιστέον | | πιστέον |
| | ξν λόγοις | εν λόφοις | | ξν λόφοις |
| | γίγνεται | | γίνεται | |
| | οχουμένη | όχουμένην | | |
| | τῆ γνώμη | | την γνώμην | |
| | την έρμηνείαν | | τῆ ξομηνεία | |
| | ξφιππίου | | έφ' ξππείου | |
| | ἀπολείποιτο | | ἀπόλοιτο | |
| 46 | συνάπτοντα | συνάπτονται | | |
| 20. | τὸ μὲν γὰο | | τὸ μὴ τὰρ | |
| | ακούουσι | | | ἀχούουσιν |
| 47 | άναχοίναντα | ἀνακοίνοντα | | |
| | συνυφ. αὐτῶν | ur un gerer en | | συναφ. αὐτὸν |
| | , | | ταῦτα γὰο | *************************************** |
| 49. | ταῦτα | 'The | ταυτά γαυ Ιδία | 'Dec |
| | τὰ ἴδια | 'Ρωμαίων ἴδια | τάξει | Ένωμαίων εδίαι |
| | παρατάξει | | | · |
| | μέντοι | | μὲν | |
| | ακηκούσθω | ἀκήκουστο | ἀκηκόσθω | ἀκήκουστο |
| | συνδιωκέτω | | διωχέτω | • |
| | συμφευγέτω | | συμφυγέτω | |
| 50. | ἐπέστω | <i>ξπέ</i> σθω | | |
| | μη ές κόρον | | μηδε ες χόρον | |
| | ξπ' ξκείνα | | ξπέχειν α | • |
| | εὶς Ἰβηρίαν | $ \xi \varsigma ^{\circ}I\beta. $ | • | |
| | εὶς Ἰτ. | ξς | <u> ἐταλ.</u> | |
| 51. | παρασχέσθω | | παραδεχέσθω | |
| | ἀθόλω | | αδόλω (ο ex ηm.I.) | |
| | οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἐχ. | | οὐ νὰο | οὐδὲ ἐχ. |
| | προϋπεβέβλητο | • | προϋποβέβλητο | 000c cx. |
| | ἔπλαττον | • | ἔπραττον | |
| | ξρούθμιζον | • | ξούθμιζον | |
| | αὐτοῖς | αὐτῶ | | πυτῶι |
| | | 110100 | ἐπαινεῖν | 140000 |
| | ξπαινῆ ἀπείληφε | • | απήλει φ ε | |
| | απειληψε τῶ | • | απηκειψε τὸ | |
| 52 | οτω οπόταν | · | το ὅταν | · |
| 32. | λεχτέων |) sarraïa: | οταν λεκτῶν | λεχτῶν |
| 5.0 | δπόταν | λεχτῶν | λεχτων όπότε | <i>κεκι ων</i> |
| 95. | | | | ************* |
| | μόνον | μόνοιν | μόνων | μόνοιν |

| | Ed. Teubner. | Cod. Marc. 434. | Cod. Vatic. 87. | Cod. Harl. 5694. |
|--------|--------------------|--------------------------|----------------------|---|
| c. 53 | . προσοχήν καὶ εὐμ | | | προσοχ. ἢ εὐμά- |
| | θειαν | | · | θειαν |
| | εὐπορήσαι | εὐπορίσει | | εὐπορίσει |
| | γὰρ | | om. | supraser, m. II. |
| | ώς περί | | ωσπε ρ | |
| | ำ ๊ก อไฆย์เพข | | om. | |
| | ξοεῖ | | ξοεῖν | |
| | υστερον | υστερα - | | ٠. |
| | περιορίζων | προορίζων | | |
| e. 54 | . καὶ ταῦτα | | και αὐτὰ | |
| | ξυνέβη | | συνέβη | |
| c. 55 | . εὐαφης | είαφης δέ | | $\epsilon \dot{v} \alpha \varphi$. $\delta \dot{\epsilon}$ supraser. |
| | | | | m, II. |
| | α παν | | απερ | |
| | μηδέ κοιλ. | • | μήτε κοιλ. | |
| | ξξεργασάμενος | | ξπεργασάμενος | • |
| | παρακειμένας | | παρακειμένοις | |
| e. 56. | παραλειπτέον | | ει ex η corr. m I. | |
| | καὶ λαγ.καὶ ὑπογ. | | om. | • |
| | ξνθήσεις | | ένθήσει | |
| c. 57. | μεταβήση | | μεταβῆς | . 1.* |
| | λιχνείαν | | | λιχνίαν |
| | οἷον ὁρᾶς | | οἷον όρ. τι | |
| | ό μεγαλόφοων | | ώς μεγαλόφοων | |
| | τὸν Τιτ. | om. $\tau \grave{o} \nu$ | | |
| | έλεγε | | žλε | γεν |
| | πόσοις - ήγαγεν; | | om. | |
| | ξχύλισε | | | ξκύλισεν |
| | εύθὺς | | om. | |
| | η Έπιπολών | ἢ ἔτι πόλεων | ἔτι πόλεων (om. ἢ) | ην ετι (ras.) πό- |
| | τὸν λοιμὸν | | τομὸν | |
| | Soxij | | δοχεῖ | |
| | εΐση | • • | ε <i>ὶσ</i>) | εἴσηι (ηι in ras.) m. II.) |
| | οΰτω τὸ | οΰτως τὸ | | |
| | φεύγοντος | | φεύγοντα | |
| c. 58. | olκεῖα | • | | ολκεῖαι, ι i. r. |
| | ταχεῖς | | σαφείς | |
| e. 59. | είσι | • | · . | εὶσιν |

| | Ed. Teubner. | Cod. Marc. 434. | Cod. Vatic. 87. | Cod. Harl. 5694. |
|----|----------------------|-------------------|----------------------|--------------------------------------|
| 60 | 0. παρεμπέσοι | | παραπέσοι | |
| | ελχάσουσι | | | εἰχάσουσιν |
| | σὺ δ' ἀκινδ. | σοί δ' ακινό. | | σοὶ δ' ἀκινδ. |
| 61 | 1. τοῦτο ἐρῶ | τὸ αὐτὸ ἔρῶ | | |
| | λέγηται καὶ | | om. ×αì | καὶ m. II. |
| | μεστός | | μισθός | |
| | οὔτε χολ. | <u> </u> | ουδέ κολ. | |
| | οὔτε δουλ. | | οὐδὲ δουλ. | |
| | τοῦτ' | | ταυτο | |
| | εὶ σωφρονοίη | εὶ σωμ | ρονοῖ | εὶ σοφοονοῖ |
| | πάσας τὰς νῦν | τὰς πάσας τὰς | | τὰς πάσας τὰς |
| | <i>ξλπ</i> . | νῦν ἔλπ. | | $v\tilde{\iota}v$ $\xi\lambda.\pi$. |
| 62 | 2. ἔργων ἀπ. | | ἔργο | ν άπ. |
| | θαλάττης | 3 | <i>θαλάσσης</i> | |
| | εὶς τὴν Παραίτ. | ξς την Παραιτ. | Es the He | αρατονίαν |
| | ἄφυχτον | - | ἄφευχτον | |
| | αὐτ` τὸ ἔργον | | οπ. αὐτὸ | |
| | ελς τὰ ξοματα | • | | ξς τὰ ξοματα |
| | τὸ αὐτοῦ ὄνομα | | τῶαὐτοῦ ὀνόματι | |
| | ἔ γοαψεν | <i>ξπέγ</i> ραψεν | <i>ἐπέγ</i> ραψε | <i>ξπέγ</i> ραψεν |
| | *** | ξπ. — ξπέγραψεν | om. | • |
| | γοαψε | | | - low to undergrave |
| | πλωϊζομένων ούτως | οὖτος | • | πλοϊζομένων οὖτος |
| | ελς τὸν νῦν | ουτος | • • •~• | 00105 |
| | | 3/ | ές τ. νῦν | |
| | άχρι οὖτος σοι | ἄχοις | om. σοι | |
| | δικαίας | | δικαίοις | |
| | σταθμήσονται | • | σταθμή σ ουσι | |
| | Κοανείω | κοανίφ | στασμησσοστ | • |
| | 22642504 | | | |
| | | RHETORUM I | PRAECEPTOR. | |
| | Ed. Teubner. | Cod. Marc. 434. | Cod. Marc. 436. | Cod. Vind. 123 (B). |
| , | 1. πάντιμον | πάνδημον | | |
| | σοφιστής | | δ σοφιστής | |
| | αὐτὸς | OI | n. | |
| | δόξαις | δό | Ens | δόξεις |

περιβάλλοιο

περιβάλοιο

| | Ed. Teubner. | Cod. Marc. 434. | Cod. Marc. 436. | Cod. Vind. 123(B) |
|-------|--------------------|-----------------------|---------------------|-------------------|
| c. 1. | πρὸς ἀπάντων | | περί πάντων | |
| | ξ θέλεις | | | ξθελήσεις |
| | οπόθεν | őθεν | | i i |
| | ξαπορίσαιτο | | ξ κπορίσαιο | ξαπορίσαιο |
| | καὶ σὺ νῦν | νῦν σὰ τοῦτο, om. | | |
| | ; | xαì. | | |
| | αλτοίη | αλτοίης | | αὶτοίης |
| | τάχιστα | μάλιστα | | |
| | ἀχούσης | άκούσηι | | |
| c. 2. | τὸ μὲν οὖν θή- | | om. | om, |
| | οαμα | | | |
| | μικρόν | σμιχοὸν | | |
| | γοῦν | | $o\vec{\tilde{v}}v$ | |
| c. 3. | όμως δὲ | A 040 000 111 | om. Sè | |
| | προπονησαι | προπονήσειν | | |
| | δρειον | ὄρθιον | · | · · |
| - | ήμεῖς γε | om. ye | ήμεῖς σε | |
| | | ώς τὸ πολύ, om. | | |
| | ws ent to none | $\vec{\epsilon}\pi i$ | ώς | • |
| | σοι | om. | ws . | |
| | τοῖτ' ἔστιν | τοῦτό ἐστιν | • | • |
| | τῆ θυμηδία | 10010 60111 | • | om. τῆ |
| | άνιδρωτί | • | | om. |
| | αίρήσεις | άγρεύσεις | | om, |
| | εὐωχήση | αγρευσεις | εἰωχήσεις | |
| | έκπνους | ἐχείνους | ευωχησεις | εὐωχήσεις |
| | εκπνους Ενίστε | εχεινους | ἔσθ' ὅτε | |
| | | • | | |
| с. 4. | πρός φιλίου | | πρός φιλίου διός | |
| | ένερθεν | | ἔνεοθε | |
| | της ποιητ. | om. της | | |
| | άδύν. καταστ. έν | έν βο. καταστῆ- | | • |
| | $\beta \varrho$. | ναι αδύνατον | | |
| c. 5. | τινός - | τινὰ | • | |
| | Περσων 'Αλεξ. | 'Αλεξ. Πεοσῶν | | • |
| | γραμματοφόρους | γραμματηφόρους | | |
| | π ομίζοντας | πομίσοντας | * · · · | |
| | ξς την Αραβίαν | • | είς την αρραβίαν | |
| | ἐπελάσαντας | ελάσαντας | | |
| | ποτέ | ποτε μόλις | | |
| | διανύσαντας | διανύσαντα | | διανύσαντα |
| | τότε δη | τότε δὲ | | |

| | Ed. Teubner. | Cod. Marc. 434. | Cod. Marc. 436. | Cod. Vind. 123(B). |
|----|------------------|---------------------|-----------------|-------------------------|
| 5. | ξς Αϊγυπτον | εὶς Αἴγυπτον | | |
| | ἔστιν οὖτος | οὖτός ξστιν | | |
| | ἔμπορον | | άνθρωπον | |
| 6. | πάθης | | | πάθοις |
| | τὸ αὐτὸ | | om. | τὸ |
| | อีกกร | δλας (ras. in α) | | |
| | πρώτον | | πρότερον | |
| | χαθήσθω | | καθῆστο | |
| | • | ξπὶ θ. δέ μοι δόχει | έν θατ. δὲ τὸν | ξν θατέρα δέ μοι |
| | μοι τὸν πλοῦ- | | | τ. πλ. δόκει παρε- |
| | τον δόκει πα- | , | μοι παρεστῶ- | • |
| | - ρεστῶτα | | τα | |
| | δλον | όλον ὄντα | | |
| | παρέστωσαν | | παρεστῶσαι | |
| | πολλοί | | πολλοί ἄν | • |
| | άπανταχόθεν | | πανταγόθεν | |
| | ξαπετόμενοι | | ποοσπλ | εχόμενοι |
| | ή που | εἴ που | 72 DO 072 M | εἴ που |
| | ξππου τοῦ ποτα- | <i>ξππο</i> ποτάμου | • | 4 |
| | μίου | | | |
| | πολλοί | πολλοί γράφουσ | iv . | |
| | περί αὐτὸν | παρ' αὐτὸν | | |
| | πήχεις δὲ | om, dè | | |
| | δη σὺ | δὲ σὺ | σὺ δὴ | |
| | δηλαδή δτι τά- | | γενέσθαι δηλαδή | |
| | χιστα γενέσθαι | | δτι τάχιστα | |
| | έλθών | άνελθών | | |
| | καὶ πάντα | καὶ ἵνα πάντα | | |
| | νόμφ. | | νόμοι | |
| 7. | ἄνοδον | | . όδον | |
| | εἶναί σοι | σοι εἶναι | | |
| | δεήσει | δεήση (ras. in η) | δεήση | |
| | રવો તેમ્સ. | om. xai | | |
| | εὔυδρος | | ἔνυδρος | |
| | μικοῷ πρόσθεν | | μικρον πρόσθεν | |
| | ΐνα μή καὶ ταὐτὰ | ενα μη πολλάκις | | |
| | λέγων πολλ. ἐπ- | | | |
| | ἔχω | ἐπέχω | | |
| 8. | όμαλη | • | καλή | |
| | αὐτὴν | αὐτῷ | | |

| | Ed. Teubner. | Cod. Marc. 434. | Cod. Marc. 436. | Cod. Vind. 123 (B). |
|-------|-------------------------|--|--|---------------------|
| c. 8. | τάγαθά . | τὰ ἀγαθά | | |
| | μειζ. τοὺς πολ- | τοὺς πολλοὺς | | |
| | λοὺς ἀξ. | μειζ. ἀξ. | | |
| | εὐμοιρία | • | | εὐμορία |
| | τῆς τῶν λόγων | • | | om. tõs |
| | ₹πì δ' οὖν | $\vec{\epsilon}\pi\epsilon i$ δ \vec{o} \vec{o} \vec{v} | , | |
| | την ἀρχην | είς την αρχην | | |
| | οἶδ' ὅτι | οἶδα ὅτι | | |
| | οποτέραν τραπη- τέον | ποτέραν τρεπτέον | | |
| | ο οὖν π. | ώς οὖν π. | | |
| | εὐδαιμονήσεις | | εὐδαιμονίσεις | |
| | αὐτὸν | έαυτὸν | | |
| | πάντα φυέσθω | φυέσθω πάντα | | |
| c. 9. | σοι πρόσεισι | πρόσεισί σοι | σ. πρόεισι | σ. πρόεισι |
| | τις ἀνὴρ | • • • • | άνήο τις | • |
| | ύπόσκληρος | ἀπόσκληρος | • | |
| | ξπὶ τῷ σώματι | ξπὶ τοῦ σώματος | | |
| | όδοῦ ἐκείνης | ξχείνης | όδοῦ | |
| | πρὸς σὲ ὁ μά- | ό ματ. διεξ. πρός | | |
| | ταιος διεξιών | σὲ | | |
| | ot . | γάρ σοι | σοι | σοι |
| | φήσει | φηθ | giv | |
| | σε ἔσεσθαι | om. σε | | |
| | τούτων | τοῦτον | | |
| | κάλων | | κάλλων . | A Section 1 |
| | έξω πατήσειας | ἔξω τῆς εὐθείας | and the second | |
| | θάτερα | θούτει α | | |
| | <i>ξ</i> οπη̃ | βάσει | ٠. | |
| | χε λεύσει ' | χελεύει | | . • |
| | τῶν ἀμφὶ Κοι- | τῶν ἀμφὶ Κρά- | $\tau \tilde{\omega} \nu$ (?) $d\mu \varphi i$ | • |
| | τίαν | τητα | Κροτίαν | |
| | αποτεταμένα | | ἀποτεταγμένα | |
| | λιπαρές | άλιπαρές | : | |
| | άνιαφότατον | άνιαρότερ ον | ἀνιαρώτατον | |
| | ύπογοάψει | | ύπογ | ράφει |
| | κατ' όλ. | κατὰ όλ. | | .5 |
| | δλας | om. | | |
| | ώς καί | om. zaì | | |
| | ἀχούοντα | τον ακούοντα | • ′ | • |

| | Ed. Teubner. | Cod. Marc. 434. | Cod. Marc. 436. | Cod, Vind. 123(B). |
|-----|----------------------|------------------------------|----------------------|--------------------|
| q' | ό δὲ ἐπὶ | πρὸς δὲ | | |
| 0. | τούτοις | | τούτο | 7. |
| | ἀπαιτεῖ | ἀπαιτεῖν | | |
| | τοσούτων | τοιούτων | | |
| | હોદ્દો છે. | άλλὰ οὐχ | άλλ' οὐχ | |
| 0 | ξς μιμ. | εὶς μίμ. | | |
| LU. | προτιθείς | προτίθεσθαι | | |
| | ως τι | , | ώστε | |
| | τέως | ἴσως | | |
| | οποία | | όποῖα | |
| | ταχεία | | βραχέα | βραχέα |
| | ἀπράγμων | | ἀπράγμονα | ἀποάγμονα |
| | όδός | i. | ή ὁδός | |
| | πείθεσθαι | πείσεσθαι | | |
| | μή σε | | καί σε | καί σε |
| | εχτοαχηλίση | | ξ χτραχηλήσει | |
| | παρασχευάση | · | παρασκευάσει | |
| | άλλ' εί | ι καλλά εί | | |
| | 791 | ζσθι | | |
| | ισι δασεῖ | ,001 | | λασεῖ |
| | | πέραν | | , |
| | πέρα ίδρῶτι πολλῷ | πολλῷ ἱδρῶτι | | |
| ١. | | πρὸς δὲ, om. σὺ | • | • |
| 1.1 | ι σὺ δὲ πρὸς | οm. μέν | • | • |
| | πολλούς μέν | ομ, μεν | | |
| | τούτοις | | | roïs |
| | Σαοδανάπαλλον | σαρδαν | | |
| | ἀφείη | | ἀφίη | |
| | σεαυτὸν | έαυτ | ròv | |
| | δήτωρ | δήτ. ἔση | | |
| | ονομάζει | ονομάζηι | νομίζει | |
| 112 | 2. ὑπὲρ | | om. | |
| | τοιγαροῦν ἂν | om. åv | • | |
| 1 | πόμης | | χώμης | • |
| ı | τὸ γλαφ. | | 0 | m. τὸ |
| 1 | Αὐτοθαΐδα | - | αὐτὸ | ος Θαϊδα |
| 1 | η Μαλ. | | καὶ Μαλ. | - Caron |
| 1 | τοῦ άβροῦ | πρὸς άβροῖ | NUV TILUM | • |
| 1 | 3. τοίνυν | δ' $\delta \tilde{v}$ | • | • |
| 1 | | 0 007 | • | ὑπὲρ αὐτοῦ |
| 1 | ύπὲο αύτοῖ | | | - onep acros |
| - | હેγαθέ | ω α | γαθέ | • |

ή ή έμβ.

| | | Ed. Teubner. | Cod. Marc. 434. | Cod. Marc. 436. | Cod. Vind. 123 (B). |
|----|-----|----------------------|--|---------------------|--|
| c. | 13. | ἔπεμψεν ἐπ' | ἔπεμψ | ε πρὸς | |
| | | ξμè | με | | |
| | | ἔδειξεν | έδειξεν αίτῷ | | |
| | | ύπερεκπεπληγ- | | ύπερεκπληττο- | |
| | | μένων | | μένων | |
| | , | προσδοχήσης | | προσδοχήσεις | |
| | | παραβαλεῖν | παραβάλλειν | | |
| | | πολύ | | om, | |
| | | ύπερφωνοῦντα | ύπερφωνοῦντας | | |
| | ٠, | | (in ras.) | | |
| | | οπόσουν | οπόσο <i>ν</i> | | δ <i>πόσον</i> |
| c. | 14. | παρ' ἄλλου | | παζ ἄλλων | |
| | | δεήσει | δεήση | | δεήσηι |
| | | ανίπτοις ποσίν | ἀνίπτοις τοῖς πο- | ανίπτοις, φησίν | |
| | | - ή παροιμία | $\sigma i \nu - \dot{\eta} \pi \alpha \varrho. \varphi.$ | ή παροιμία, πο- | |
| | | φησίν | Para. | σὶν | |
| | | ะโชกุ๊ร | ἴδης | | |
| | | ταῦτα | πάντα | | |
| c. | 15. | ό φήτως - ἔχοντα | om. sed in marg. adscr. | • | • |
| | | ἔπειτα καιτός | έπειτα και αὐτὸς | ἔπειτ' αὐτὸς | ·, · · • |
| | | μέσα | | τὰ μέσα | |
| | | τελευταῖα | • | τὰ τελευταία | |
| | | των λέγ. | The exercise and absolute | αὐτῶ λεγ. | • 1 |
| | | ξπιχειοούντων | ξπιχειροίντων ξ- | Source transparence | |
| | | | χων | | |
| | | ξπὶ τούτω | ξπί τούτοις | | |
| | | καὶ τόλμαν | om. zai | | • |
| | | τ έπιεικ. | • | καί ξπιεικ. | |
| | | πάνυ ἀναγκαῖα | • | πάντα άναγκαῖα | • |
| | | μόνα καὶ ἔστιν | καὶ μόνα ἔστιν | • | • |
| | | καὶ ή έσθ. | om. καὶ | 4 5 4 A | ************************************** |
| | | λευχή | ή λε | υκή | |
| | | ξογον | ἔρι | να | |
| | | καὶ γυναικ. | | om. xai | |
| | | | A STATE OF THE PERSON NAMED IN COLUMN 1 | | |

 ^{*)} Fol. 2 des Cod. Vind. endet mit c. 15 ἐργασίας ὡς, Fol. 3 ist in neuerer Zeit von frevelhafter Hand ausgeschnitten, Fol. 4 beginnt mit — σονται ἐπ' εὐγνωμοσύνης c. 20.

om, $\hat{\eta}$

| | | Ed. Teubner. | Cod. Marc. 434. | Cod. Marc. 436. | Cod. Vind. 123 (H |
|----|-----|-----------------------------|--|--------------------|-------------------|
| c. | 15. | Σιχυωνία | | σικυονία | |
| c. | 16. | δή | om. | | |
| | | σοι | | σοι δὲ | |
| | | προσήσεται | , | προσίεται | |
| | | οὐδὲ ἀποστο. | | οὐδεν ἀποστο. | |
| | | καί σκορακιεί | οὐδὲ σχοο. | | |
| | | ἀτέλεστον | | ατελεστάτον | |
| | | άλλὰ | om. | | |
| | | <i>ἔπειτα δὲ</i> | om. dè | | |
| | | $\tilde{\eta}$ $o\tilde{v}$ | om. | | |
| | | ะเนองเข | εἴκοσι | | |
| | | 'Αττικά | | ἀττικῶν | |
| | | κα ι ταῦτα | 01 | m. | |
| | | ποόχειοα | α ποόχειοα | 5 . · | . • |
| | | εὶ ἀνόμοια | ξαν ανόμ. | . 0 | |
| c. | 17. | καὶ σπαν. | om. zaì | | |
| | | είο. ὑπὸ τῶν π. | ύπο τ. π. είο. | | |
| | | ξυμφορήσας | συμφόρησας | | |
| | | προς τούς όμι- | ές τούς προσο- | | |
| | | λοῦντας | μιλοῦντας | | 1 |
| | | ούτω | | οὕτως | |
| | | αποστλεγγίσα- | | άποστλεγίσα- | |
| | | σθαι | | σθαι | |
| | | μέν | om. | of the . | |
| | | λέγοι τις | λέγοις | 20.00 | ' |
| | | εληθερεῖσθαι | | ηληθεοεῖσθαι | |
| | | δε προνόμιον | ποοτίμιον, om. | In turk • | |
| | | 2 01 | δέ om \$\frac{\partial}{\partial}\$ | • | |
| | | δοχ. δέ | om. Sè | 1 50 | |
| | | χειρόσοφον | χειοίσ | • | |
| | | ποτέ ποιητ. | ποτὲ ἢ ποιητ. | 2 / | |
| | | αιρότατον | | άκοωτατον | |
| | | αναγίγνωσεε | άναγί | | |
| | | ή όχ. | • | μηδ' όχ. | |
| | | | πρὸ ἡμῶν ὀλίγον | ολίγω ποὸ ήμ. | |
| | | καταχοήσασθαι | κ αταχοῆσθαι | | |
| c. | 18. | ύποβάλωσι | | αποβάλωσι | |
| | | τῶν λόγων | om. τῶν | | |
| | | ŋ | | om. | |
| | | εὐχερῆ | or | n | 11. |
| | | Sommerbrodt | , Lucian III. 2. Aufl. | | 14 |

| | Ed. Teubner. | . Cod. Marc. 434. | Cod. Marc. 436. | Cod. Vind. 123(E |
|--------|-----------------------|---------------------------------|------------------------|------------------|
| e. 18. | | | ἄλλως | |
| | ξλομένων: | | om. | |
| • | έλομένων δὲ | om. ἐλ. | έλομένω δὲ | |
| | μηδέν έτι μελλ. | | μηδεν επιμελλή- | |
| | p. 1 | h- / h / 3 | σας | |
| ¥ | ξπ' απαιρίμαν | ξπί καιρήματι | ξπὶ δῆμα | |
| | μηδέν | . " | μηδέ | |
| | ωσπερ | | δπεο | |
| | τὸ τρίτον | | om. Tò | |
| | τὸ πρῶτ. ἔμπ. | | τὸ ξμπ. πρῶτ. | |
| | καὶ Ἐκβ. | καὶ τὰ ἐν Ἐκβ. | | |
| | έπὶ πᾶσιδὲ | | ξηὶ δὲ πᾶσι | |
| | πεζευέσθω | | παιζευέσθω | |
| | Μηδικῶν | πεοσικῶν | | |
| | ο Λεωνίδας | om. é | | |
| | καί ξπί πᾶσι | | καὶ τὰ ἐπίπαστα | |
| | τὰ ὀλίγα ἐκεῖνα | | έκεῖνα ολίγα, om. τ | à |
| | ξπανθείτω | | συνανθείτω | |
| | τὸ ἄττα | | om. tò | |
| c. 19. | πάντα σοι | om . σ ω <i>ι</i> | | |
| | γιγνέσθω | γινέσθω | • | |
| | λαούγγιζε | κε λάρυζε | | |
| c. 20. | ἀπὸ τῶν Δ. | | άπὸ τοῦ Δ. | • • |
| | καὶ μάλ. | οί μαλ. | • | |
| | ύπ' εὐγ. | ύπὸ εὐγ. | | |
| | δόξουσι | • | δόξωσι | Same of the same |
| | τὸ σχημα | κα σχημα | • | |
| | καί βάδισμα | om. | • | |
| | τεθήπασι | θαυμάσονται | | |
| | έχουσιν | έξουσιν | • | |
| 24 | ἀπιστήσουσι | ἀπιστήσουσιν | • | |
| с. 21. | διαλείμμασι | διαλείμμασιν | | |
| | περί σαυτοῦ | ύπες αὐτοῖ | περί αὐτοῦ | |
| 99 | άγών | | δλως (?) | δλων |
| c. 22 | παραλέλοιπα | παρέλιπον | | • ` |
| | εἴπη οὐχ ἑαυτοῦ | | εἴποι | • |
| | ουχ εαυτου δοχείτω | ούχ αὐτοῦ | Line: | δόχει τῶν |
| | | • | δύχει τῶν | ^ _ |
| | ένεχθή εἰσιέναι | • | εν έθει (?) Εσιέναι | ένέχθη |
| | καὶ ἐπισείσης | ξαιατία (sic) om | και έπισείση. | |
| | was entuerons | έπισεισ (sic), om. | xai entosion, | 12 4 |

| | | Ed. Teubner. | Cod. Marc. 434. | Cod. Marc. 436. | |
|----|-----|------------------------|-----------------|-----------------|---------|
| c. | 22. | πολλάκις | • * * | • | πολλάχι |
| | | μηδὲ ἀναστ. | μηδ' ἀναστ. | • | • 1 |
| | | γίγνου | γίνου | | γίνου |
| | | λέξεων | | λέξεων καὶ μέμ- | |
| | | | | ψεων | 1 100 |
| | | τὰ ὧτα | om. | | |
| | | άναισχυντία | ή ἀνασχ. | | |
| | | บุ _{ยับ} ึง ง | τὸ ψεῦσμα | | |
| c. | 26. | πεπαύσεται | • | πέπαυται | |
| | | οἶπερ | | εἴπερ | |
| | | τοις νόμοις | τῷ νόμῳ | | |
| | | άγεννής | | άγενής | • |
| | | της όδοῦ ύμιν | ίμιν της όδοῦ | | • |
| | , | άκονιτὶ | | α κονητί | |
| | | πρανη | | πρανήν | |

LUCIANI PISCATOR.

| Ceabner. | Cod. Gorl. | Cd.Marc.434. | Cd.Marc.436. | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. | Cd. Vind.123 |
|------------|-------------|-----------------|---------------|---------------|---------------|---|
| Σωχ. | | • | | σώστρατος? | | 1 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1 - 1 - |
| 278 | | | | • ἐπίβαλε | ,• | |
| πίβαλλε | | | | προσεπίβαλε | | 1 |
| 35 | | • | καὶ πάντες | | και πάντες | |
| | | πήρα | | | | |
| 1 | | | . •. | άρήγει | | αρήγηι |
| น บุ่นตั้ง | δντ. ύμᾶς | om. vµãv | δντ. ἡμῶν | | ήμῶν ὅντινα | |
| Sy. | | om. 🕉 | | | | |
| | ξύλλω | | | | | |
| .6%. | om. | | om. | | | om, a |
| | | | δομῆς in ras. | ng tree. | • / | . 5 |
| ξπι- | ξπισπούστον | | | | *2 | |
| δασον | | | | | | |
| v | | | θασσον | θασσον | | θᾶσσον |
| | | γὰρ | | $o\vec{v}v$ | | |
| ήμᾶς | | ชุ้นถึง ชี้ขาลร | | • | ήμᾶς ὄντας | |
| | αὐτὰ | • | | | | |
| 94 | | | | μετέλθοι | | |
| υμεν | | θάνατ. Επι- | | | θάνατ. έπι- | |
| τ. | | νοῶμεν | | | νοῶμεν | |
| | | | | | 14* | |
| | | | | | | |

| | | | | 1 | | |
|---------------------------------------|---------------|------------------------------|-----------------|---------------------|-----------------|-----|
| Cod. Teubner. | Cod. Gorl. | Cd.Marc.434. | Cd.Marc, 436. | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. C | d.V |
| c. 2. ξξαρκέσαι | | ξπαρκέσαι | ἀρκέσαι, sups. | | | |
| , | | , | ξξαρχέσαι | | | |
| γοῦν δίκαιος | | οὖν έπτάκις | γοῦν δ. ἐστιν | | οὖν ξπτάκις | |
| ξστιν ήμιν ά- | | δίκαιον ξ- | ήμιν έπτά- | | δ.ξστιν ήμιν | |
| πολωλέναι | | στιν ἀπολ. | κις απολ. | | ἀπολωλέναι | |
| άνεσχολοπί- | | ἀνασκολο- | | | ἀνασχολοπι- | |
| σθαι | | πισθηναι | | | o อ กุ้งai | |
| $\Phi\iota\lambda.A.B.\Gamma.\Delta.$ | | • | | om. | | |
| $\Sigma\Omega K.EM\Pi.$ | | | | | | |
| (sig. pers.) | | | | | | |
| τοὺς ὀφθαλμ. | | πολὺ πρότε- | | • | πολύ πρότε- | |
| , | | οον τοὺς ὀφ | Э. | | οον τ. όφθ. | |
| εννενόφθω 🦠 | • | ξακεκολά- | • • | \$. · | ξχχεχολά- | |
| | | $\varphi \vartheta \omega$. | | | φθαι | |
| Έμπεδόχλεις | | 10.0 | • • | Έμπεδόκλης | | j |
| χοατῆρας | • | κ οητῆ οας | • | • | | ~ |
| τοῖς χοείττο- | • | • | • | • | τοῖς χοείττο- τ | |
| σι | | | * | | σι | σιι |
| โบ วิ ฉับ | | ίνα | Contract | 2 3 4 7 | | |
| 20i — | | | καί | om, | | |
| c. 3. φείσασθε | | φείσασθαι | | φείσο | ισθαι | |
| $\Sigma\Omega K$. | • | a Personal Security | | Πλάτων | | |
| ''Αοαοεν | ἄρανεν | | | | | |
| δή | | om. | | • • • • • • | | |
| φησιν | • , | λέγει | | φασιν | έλεγεν | |
| AOYK. | | f | • | παρρησιάδης | | |
| ύμᾶς καὶ αὐ- | | καὶ αὐτὸς | ύμᾶς om. | . ύμᾶς om. | | |
| τὸς | | ύμᾶς | | | | |
| ξαετεύω | | • 1 | • | ξκετεύω ίμᾶς | ε έχετεύσω | |
| ζωγοεῖτ' | | ζωγφεῖτε | 2.* | | | |
| δέχθε | • | | δέχεσθε | •/ | | |
| χαλχόντεχουσό | ντε. | χουο | σόν τε χαλιό | ν τε | | |
| $\Pi \Lambda \Lambda T$. | | • | | φιλόσοφοι | | |
| οὐδὲ ἡμεῖς | | 10. | | οὐδ' ἡμεῖς | 4 | |
| ἄχουε γοῦν | | ακ. δή | | | άκ. δὴ | |
| μη δή | • . | www. On | | | | |
| | * . 4 . 4 . 7 | $\delta \dot{\eta}$ om. | • | | • | |
| ixeo | ใหรร | | | | | |
| ľπεο ἀμάς | ในธร | $\delta \acute{\eta}$ om. | · ἐμάς | άμᾶς | • | |
| ixeo | Exes . | $\delta \acute{\eta}$ om. | ξμάς ήμῖν γε | άμᾶς παορησιάδης | | |

| feubner. | Cod. Gorl. | Cd.Marc.434. | Cd.Marc.436 | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90 | . Cd.Vind. 123. |
|--------------|---|-------------------------------------|--------------------|----------------|-----------------|------------------------------------|
| άχα γὰ ο δ | $^{\circ}_{\alpha}\nu$ $^{\circ}_{\alpha}\nu$ om. | | $\partial \nu$ om. | 1 | · • | om. åv |
| tT. | | | | σώστοατος | | • |
| วช้ | | οὖ γὰρ | | | οὐ γὰο | |
| ; οὐχὶ | τί δ' οὐχὶ | • | τί δ' οὐχὶ | | | |
| ELV | | πράσσειν i. r. | | | | |
| τε με | | 2τείνε | τέ με | | · . | κτείνετέ με |
| Ж. | | . 4. | | παροησιάδη | 5 | |
| | φήσει | | φήσει | | ٠ | |
| ξ πεὶ | | | | ξ πειδή | • | • 4 |
| αφυγεῖν | 1. 14. | | τοῦ διαφυγε | îv . | ٠. | * • |
| | | | | | φέρετε | · Section |
| έ μοι | • * * * | • . | | om. μοι | | om. µoi |
| VES | | τίνες | •. | | τίνες | |
| ινάτω με | •, | με om. | | j.• | με om. | ו |
| !T. | | | | αρίστιππος | 2 10 1 | 1 1 A |
| òv | • 100 | | έαυτὸν | • | | • |
| 5 | . • | | j• | κακούς | • - | • |
| όγους | συλλόγους | | σι | λλόγους | in ras | ουλλόγους |
| s P | | | έφ' οἶς | | | |
| ορᾶς | | ἀπ' ἀγορᾶς | | | | • |
| vecc | ᾶδην | | ἅδην | ἄδην | | άίδην |
| i l | οὖτος | • | . 01 | τος | | οὖτος |
| άτων | | | om, ô | | | * z• |
| σί | ξκηνοσί | ἐκεῖνος. | | • • | ξχεῖνος | • |
| ων . | προσιών(mai | rg. | | | | |
| | $\sigma\iota\omega\pi\tilde{\omega}\nu)$ | | | | | |
| γένης | | | om. ó | om. ô | | .0 |
| | | δπόσου ς | | | δπόσου ς | |
| ἀποχτε- | | om. με | | | 2 2 49 | |
| ε με | | | | | | |
| | | εὶ | | * | | 1.0 |
| | | | σὲ δὴ | • . | • | |
| ρον χρή | • | χρη τήμερον | | • | χρη τημερο | ν • ; |
| γE | • | •* | om. ye | | . N. | |
| , | | | οσσ' | .• | • | 12 1 1 W W. L. |
| τάντων | • | | από πάντωι | • | | Tarn Sarah |
| 0 v | | όρᾶτε γοῦν | | 10.00 | όρατε γουι | |
| τ. ν. φ. | om, tò | $\mu\dot{\eta} - \pi o \bar{\iota}$ | om. tò | μή κατά τού | πολλούς τ. 1 | , μή τῶν νῦν |
| ποιεῖτε | | ῆτε | | φ. αὐτ | ο ποιῆτε | φιλοσόφων αὐτὸποιεῖτε om. τὸ |

| Ed. Teubner. | Cod. Gorl. | Cd, Marc, 434, C | d.Marc.436 | . Cod. Vat. 87 | Cod. Vat. 90. Cd | l.Vi |
|--|------------|------------------------------|--------------|----------------|---------------------|------|
| ώς ανδρ. | | om. ώς | | om. ώς | ώς m. Π, | |
| καὶ εὐεργ. | • | $\mathring{\eta}$ και εὐεργ. | • | η και εὐεργ. | ws 111. 11. | |
| καταλογιῆ | • | καταλογιεῖ | | y will every. | καταλογιεῖ ΄ | |
| and the population of the popu | | in ras. | | · | | |
| c. 6. εγω ύμᾶς | ., | ύμᾶς ἐγὼ | | | | |
| ξβοικα | | <i>ΰβοι</i> σα | | | | |
| οθς καταλ. | | | | | οἶς καταλ. | |
| α φημι | | | ἀφίημι | | | |
| λαβών | | παραλαβών | , , | | παραλαβών | |
| γνωρίζουσιν | | άναγνωρίζουσ | ι | | | |
| ξχαστος | | om. | | • | ξχάστου(ξχα- | Exa |
| | | | | | στος m. II. | |
| παρ' ὅτου | | παρὰ τοῦ | | | παρὰ του | |
| τοιαῦτα | τοιαύτας | | τοιαύτας | τοιαύτας | • | τοιι |
| ποικίλα | ποικίλας | | ποι | πίλας | | ποι |
| πολυειδῆ | πολυειδεῖς | Berne . | | υειδεῖς | . 7 | τολι |
| αναλέξασθαι τ | _ | om. τε | | 1. | ἀναλεξ. γε | |
| αὐτὰ | αὐτὰς | | ~ | τὰς | | αί |
| αναπλέξαικαὶ | uoing | • | a a | , tus | άναπλέξασθαι | |
| άρμόσαι | • | • • | | | κ. άρμόσασθαι | |
| | | | , | | ii. uppostorio | 0 |
| θατέρου δστις | e/ | om. | er | • | • | U |
| αφ' ών | őτις | ύφ° ὧν | - ὅτις | • | | |
| άφ ων ήδη τις εἶναι | • | • | • | • | εἶναι τις, om. | |
| ηση τις ειναι | • | εἶναιτις, om. ἤδη | • | • | $\eta' \delta \eta$ | |
| ελλήψει | , | ηση Ειληφε | | | 707 | |
| с. 7. ПААТ, | • | einithe | | ຸ່ນດຸກັ | | |
| ξστί σοι | • | οπ. σοι | | χου | om, σοι | |
| ετόξευες | ξτόξευε | эш. оог | | • | | |
| απειλήφαμεν | e 10500 E | εὶλήφαμεν | • | | | |
| ξχωλύσαμεν | | εικηφαμεν ξκωλύομεν | | | ἐχωλύομεν | |
| δικ. εί | • ` ` . | δικ. αν είης | n* * | • | μάλιστα δίκ. | |
| | • 1 | our we cins | • | • | αν είης | |
| c. 8. δρᾶτε | όρᾶ τῆ | | | | | |
| πόρρω είναι | | | | είναι πόρρω | | |
| άκριτόν γε | , | | ` . | ακριτον, om. | | |
| ύμετ. γοῦν | | ύμ. δὲ | | | | |
| διαλύεσθαι | . 1 | λύεσθαι | | *1 | διαλ. m. II. | |
| λόγον | 2 - 43 - 1 | 1. | | . 24 | λόγους | |
| οντινα αν | | οξόν τινα, om. δ | êv . | / | οδόντινα | |
| zaì | | * χᾶτα | | | | |

| \$\(\frac{\partial \text{conv}}{\partial \text{conv}}\) \(\text{ti \partial \text{conv}}{\partial \text{conv}}\) \(\text{conv}\) \(\te | Ceubner. | Cod. Gorl | . Cd. Marc. 434. | . Cd.Ma | rc.436. | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat | t. 90. Cd.Vi | nd. 123 |
|--|-------------|---------------------|------------------|-------------------------|-----------------|------------------|--------------|---|---------|
| \$ βίαιον ὑ. δ' ἔντολ- ἐντολμή- μήσετε τουσίμε ἀφείσουσίμε ἀφήσουσι μὲν ξίναντας σm. πε τοῦτ' τοῦτο δ' σι σι σι σι σι σι σι σι σι σ | ส่งเหพิ่ง | | τι ἀδικών | | | | τι άδι: | κῶν | |
| ἐντολμή- μήσετε νουσίμε ἀφείσουσίμε ἀφήσουσι μὲν ξίναντας | | | | | | ύπὲο ἐμοῦ | | | |
| δυνό με ἀφείσου σίμε ἀφήσου σι μὲν | | | ર | | . , | • • | | v. δ° | Evron- |
| δύναντας | εν τολμή- | μήσετε | | | | | | μήσ | ετε |
| δύναντας | į. | | | | | | | | |
| απε . τοῦτο τοπ. θάρρει, ads. m.Π.τε. σοπ., add.m.Π. ποιοῦμαι δ. ποιοῦμαν δοιτε γὰρ διτάς τοῦ πολογ. καυτοῦ δεγοντες αὐ- τοῦ χαίο ποι μελίτου μελήτουπέρι Μελίτου Μελήτου πέρι την Φ. πορὰ τὴν Φ. πορὰ τὴν Φ. πορὰ τὴν Φ. πορομεν ἀγαπήσωμεν ἀγαπήσω νομι μώτερα μονιμώτερα(sic) μομιμώτ οι χαίτοι πάνυ χαίτοι πάνυ ποιλοῦμα. δίως οὐδὲν δίως οὐδὲν δίως | | αφεί σ ουσίμ | ιε ἀφήσουσι μί | èν . | | • . | | | • |
| ### 1 | ξύναντας | • | | | | παροξύνοντι | ns . | παροξι | ύνοντας |
| τοῦτ' τοῦτο τοῦτο σ' σ | | | om. | | | | • | | |
| του τε σό τη σό τ | | : | | | , | 7 / | . • | | |
| εῦτε θάρρει θάρρει σω, add.m.Π.τε. ου γε ο οπ. γε οπ., add.m.Π. ουδμαι ποιούμαι δ. ποιούμαι δ. ογήσασθαι ἀπολογήσεσθαι ποιώμεν ποιούμεν γὰ ἔοιπε γὰρ ἀνὴρ ἔοιπε γὰρ ἀνὴρ ο οπ. αλεὶσθαι προπ. διπά- προ. ἄξ. διπά- πρ. διπὰς ξεσθαι ἀξ. ζεσθαι ἔσθαι τί δὲ βαδίζομεν ἀπολο- μηδ ὑπερα- πολογ. ἐαυτοῦ ἐν αὐτοὶ πλογ. ἐευτοῦ ἐν αὐτοὶ λέγοντες αὐ- τοὶ χαίρ. ειν αὐτοὶ λέγοντες αὐ- πολογ. ειν αὐτοὶ μελίτου μελήτουπέρι Μελίτου Μελήτου πέρι μεν βαδίζωμεν παρὰ τὴν Φ. τήσομεν ἀγαπήσωμεν παρὰ τὴν Φ. τήσομεν ἀγαπήσωμεν παρὰ τὴν Φ. είποιμι μώτερα μονιμώτερα (sic) . μομιμώτοι οι παλλον μαλλον μαλλον μαλλον μαλλον μαλλον καν σολος κ | τοῦτ | | τοῦτο | | | τοῦτο | | | • |
| ου γε οπ. γε | ·ψ | | • | σὺ | $\mu\dot{\eta}$ | | • | | |
| οιούμαι ποιούμαι δ. ποιούμαι δ. ποιούμαι δ. ογήσασθαι ἀπολογήσεσθαι ποιούμεν ποιούμε ἀξ. Γεσθαι ἔσθαι τί δὲ ξεσθαι ἔσθαι τί δὲ βαδίζομεν ἀπολογ. ωπό ὑπερα πολογ. ωπό ὑπερα πολογ. ωπό ὑπερε τοὶ χαίρ. εἴποιμι ωπ. ωπ. ὑπερ πολούμεν πολογ. εἴποιμι ωπ. | ETTE | | θάρρει | · · · | | | | | |
| ογήσασθαι . ἀπολογήσεσθαι | ου γε | • | om. ye | | | | , | | |
| ποιούμεν ποιούμεν | | | | | | *, | ποιοῦμι | αι δ. | • |
| γὰο ἔοιπε γὰο ἀνὴο ἔοιπε γὰο ἀνὴο τρο οm. οm. αλεὶσθαι προπ. διπά- πρ. ἀξ. διπά- πρ. ἀξ. διπά- ζεσθαι ἀξ. ζεσθαι ἔσθαι τί δὲ . . ζομεν . βαδίζομεν . ἀνολο- . μηδ' ὑπερα- . ἀπολο- . μηδ' ὑπερα- . ἀμενον . . . ἐωντοῦ . . . ειν αὐτοὶ . . . καυτοὶ . . . ειν αὐτοὶ . . . ειν αὐτοὶ . . . καυτοι καν αὐτοι καν αὐτοι . <t< td=""><td></td><td>ι .</td><td></td><td>Эси .</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></t<> | | ι . | | Эси . | | | | | |
| προχ. διχά- πρ. άξ. διχά- πρ. διχάς . προχ. διχά- πρ. άξ. διχά- πρ. διχάς . ξεσθαι άξ. ξεσθαι ἔσθαι τί δὲ . δρμεν . βαδίζομεν . άπολο- μηδ' ὑπερα- πολογ. έαυτοῦ . οπ. ὑπὲρ . ειν αὐτοὶ . λέγοντες αὐ- τοὶ χαίρ . ειν αὐτοὶ . λέγοντες αὐ πτου μελίτου μελήτουπέρι . Μελίτου Μελήτου πέρι . μεν . βαδίζομεν . παρά τὴν Φ τήσομεν . άγαπήσωμεν . άγαπήσωμεν . νομι μώτερα μονιμώτερα (sie) . μι χαίτοι πάνυ . χαίτοι πάνυ . χαίτοι πάνυ . μαλλον . πολλοῦ μᾶ. δλως . οὐδὲν ὅλως . οὐδὲν ὅλως . απεχρίναντο περα τὰνο παρά τὰνο | | | | • | | | | | |
| αλεὶσθαι προχ. διχά- πρ. ἀξ. ζεσθαι ἔσθαι ζεσθαι ἀξ. ζεσθαι ἔσθαι τί δὲ . δομεν . βαδίζομεν ἀπολο- . μηδ' ὑπερα- ἀμενον πολογ. . ἐκυτοῦ . οπ. ὑπλὲρ ειν αὐτοὶ . λέγοντες αὐ- οντες τοὶ χαίρ. . ἐμεν . εἴποι/μι οπ. . οπ. ἡτου μελίτου μελήτουπέρι . Μελίτου Μελήτου πέρι τρομεν . παρὰ τὴν Φ. τήν Φ. . . τόρομεν . ἀγαπήσωμεν . νομι μώτερα μονιμώτερα (sic) . μομιμώτερα μονιμώτερα (sic) ι. δὲ δαὶ . χαίτοι πάνυ ταίτοι πάνυ . χαίτοι πάνυ ταίλον . . . δλως . . . οὐδὲν δλως < | | | - ἔοιπε γὰο ἀν | $\grave{\eta}_{m{Q}}$. | | | ἔοικε γὰ | $\varrho \stackrel{\circ}{\alpha} \nu \stackrel{\circ}{\gamma} \varrho$ | |
| ζεσθαι ἀξ. τί δὲ βαδίζομεν ἀπολο- ἀμενον ἐαυτοῦ ἐν ἀὐτοὶ ἐν ἀν ἀν ἀν ἐν ἐν ἀν ἐν ἀν ἀν ἐν ἐν ἀν ἀν ἐν | | | | | | | om. | | |
| τί δὲ . βαδίζομεν . δργίλων γὰρ . μηδ' ὑπερα άμενον . πολογ. έαυτοῦ . οπ. ὑπὲρ ειν αὐτοὶ . λέγοντες αὐ- τοὶ χαίρ. εμεν . οπ. ήτου μελίτου μελήτουπέρι . Μελίτου Μελήτου πέρι . μεν . βαδίζωμεν . παρὰ τὴν Φ τήσομεν . ἀγαπήσωμεν . ἀγαπήσω μώτερα μονιμώτερα (sic) . μομιμώτ οι καίτοι πάνυ . καίτοι πάνυ . μαλλον . πολλοῦ μᾶ . δὸ δαὶ . πολλοῦ μᾶ . δὶσος . οὐδὲν ὅλως . ἀπεκρίναντο . | akei o 9 ai | | * | | | πο. ἀξ. δικά- | 7 | | |
| δρεν δργίλων γὰρ δρεςω δρεςω δενοτοῦ δενοτες αὐ δενοτες δενοτες αὐ δενοτια δω δενοτες αὐ δω δενοτες αὐ δω δενοτες αὐ δενοτ | | | | | | ζεσθαι | ἔσθαι | | |
| λων | | • | τί δὲ | | | | | | |
| ἀπολο- άμενον πολογ. ἐαυτοῦ | ζομεν | • | | | | βαδίζομεν | | | |
| άμενον πολογ. ξάντοῦ . οπ. ὑπὲρ ειν αὐτοὶ . λέγοντες αὐ- τοὶ χαίρ. μεν . εἴποιμι οπ. οπ. ήτου μελίτου μελήτουπέρι . Μελίτου Μελήτου πέρι τὴν Φ παρὰ τὴν Φ. τήσομεν . ἀγαπήσωμεν . ἀγαπήσω νομι μώτερα μονιμώτερα (sic) . μομιμώτ οι χαίτοι πάνυ . καίτοι πάνυ μάλλον . πολλοῦ μᾶ. δλως . οὐδὲν ὅλως . ἀπεκρίναντο . | | • | | όργίλο | ων γὰφ | • ; | | | |
| έαυτοῦ | | | | | | | | | |
| ειν αὐτοὶ . λέγοντες αὐ- τοὶ χαίο. μεν | άμενον | | | | | | | | |
| οντες τοὶ χαίο. ιμεν | έαυτοῦ | | | | • | ο m. ὑπὲρ | | | |
| ιμεν | ειν αὐτοὶ | | • | | | | | | |
| οπ. ήτου μελίτου μελήτουπέοι . Μελίτου Μελήτου πέοι την Φ | οντες | | | τοί χ | ζαίο. | | | | |
| ήτου μελίτου μελήτουπέοι . Μελίτου Μελήτου πέοι μεν . βαδίζωμεν | ιμεν | | • • | | | εἴποιμι | 100 | | • |
| ρμεν βαδίζωμεν παρὰ τὴν Φ. τήν Φ. παρὰ τὴν Φ. τήσομεν ἀγαπήσωμεν ἀγαπήσωμεν ἀγαπήσω μώτερα μονιμώτερα (sic) . μομιμώτ οι καίτοι πάνυ καίτοι πάνυ πολλοῦ μᾶ. δλως οὐδὲν ὅλως ἀπεκρίναντο | | • | om. | | | • | | | • |
| τὴν Φ | ήτου | μελίτου | , , | ı . | • | Μελίτου | Μελήτο | υ πέρι | • |
| τήσομεν . ἀγαπήσωμεν . ἀγαπήσω νομι μώτερα μονιμώτερα (sic) | •. | | βαδίζωμεν | | | • | | | |
| τομι μώτερα μονιμώτερα (sic) | | | • | | | | | | |
| μώτερα μονιμώτερα (sie) | τήσομεν | | | άγαπι | ήσωμει | • | | άγαπ | ήσωμεν |
| 1. δὲ δαὶ | | | | | | | | | |
| οι . καίτοι πάνυ | μώτερα | μονιμώτες | α(sic) | 1 | | | | μομι | μώτερα |
| η μᾶλλον | | Sai | | | | | | 1 | • |
| όλως . οὐδὲν ὅλως οὐδὲν ὅλως . φ(νοντο ἀπεκρ(ναντο | | | καίτοι πάνι | , | • | • | καίτοι ο | | • |
| ιρίνοντο | • | | • | | | • * | | | μᾶλλον |
| | | | οὐδὲν ὅλως | | | | | | |
| είχνυον επεδείχνυον επεδείχη | φίνοντο | | | | | • | άπεχοίν | ναντο | • , |
| | โยไทบบบ | ξπεί | โยไหบบอง | | | | | ξπεδ. | είχνυον |

| Ed. Teubner. | Cod. Gorl. | Cd.Marc.434. | Cd.Marc.436. | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. | Cd.Vin |
|--------------------------------------|---------------------------------------|--|--------------|---------------|---------------------------------------|--------|
| c. 12. αὐτὸς | | και αὐτὸς | | | κ αλ(i.r.)αὐτὸς | |
| τότε γοῦν | | | τόγε γοῦν | | | |
| ξοιώντων τε | om. $\tau \varepsilon$ | ελσιόντων | om. τε | om. τε | | om. |
| άπ. σχυθοω- | om. σχυθο. | | om. σχυθο. | σευθρωπῶν | | om. oz |
| πῶν | | | | άπαντ. | | πων |
| ξσηλθον | * * * * * * * * * * * * * * * * * * * | ะโชกุโรงง ฉิง | | | ะโชกุโ.ของ ฉึง | |
| αφελές | | | ἀσφαλὲς | : . | | |
| ξοούθμιζεν | ξούθμιζεν | ξπερύθμιζεν | | ξούθμιζεν | | |
| ἄνετον | | ἄφετον | | | ἄφετον | 1. |
| ύπεφαίνετο δέ | τι | | ύπεφ. δέ τοι | | · . | |
| ψιμύθιον : | ψιμμίθιον | | | | | |
| φυνος | | φυκίον | | | φυκίον | |
| πάντα | 2.0 | πάνυ | | | πάνυ | |
| ξς κάλλος | | ′• | | ξς τὸ κάλλος | | 100 |
| πλουσιωτέρους | <u> </u> | | | πλουσιωτάτο | ous . | |
| $\dot{\alpha}\nu$ | | • | om. | | | |
| παρακαθισα- | <u>~</u> | παρακαθε- | | | παραχαθε- | |
| μένη | | ζομένη | | | ζομένη | |
| προσέβλεπε | | ποοσέβλεπεν | | | προσέβλεπεν | |
| πεοιδέραια | ·. | | | , | πεοιδέοεα | |
| χούσεα | χουσᾶ | | ٠_ | | χουσᾶ | |
| ΄ χλοιῶν | • | έγχέλεων | • • | | ξγχέλεων | |
| ξπὶ πόδας | | ταῦτα ἐδὼν | | | ταῖτα τδών | • |
| | | $\xi\pi i \pi$. | | | ξπὶ ποδ. | |
| ov | | $\mathring{\alpha}\nu$ | • | | $\tilde{\alpha}v$ | |
| οὐ τῆς δινός | | έλε.πρὸς αὐ- | | • | έλα. πρ. αὐ- | |
| άλλὰ τοῦ π. | | $\tau \tilde{\eta}_S$ où $\tau \tilde{\eta}_S$ | | | της ού της | |
| έλκ. πρός αὐ- | | δινός, άλλὰ | | | δινός, άλλὰ | |
| $	au \widetilde{\eta}_{\mathcal{S}}$ | | $\tau o \tilde{v} \pi$. | | | $\tau o \tilde{v} \pi$. | |
| 'Ιξίονα | <i>λξίωνα</i> | .* • | . • | • | | Ίξίω |
| "Ηρας | | | . ὥρας | | | • |
| c. 13. οὐδὲ | | $ overline{v}$ | . • * | | • | . '. |
| άλλὰ | | $d\lambda\lambda^2$ | | d) | 12' | |
| δεήσει | | | δέει | | | : ' : |
| ξπανιοῦσα | | ἀνιοῦσα | | | ἀνιοῦσα | |
| τοῦτο | | | τοῦτο | γάρ | 1 | |
| προσέρχεται | | πρόσεισιν | | | πρόσεισιν | |
| έπὶ συννοία | | | | ξπὶ συννοίας | | |
| τὸ τε σχῆμα | | | om | τε | τό γε σχῆμα | om. |
| πάντως | πάντων | | πάντων | | · · · · · · · · · · · · · · · · · · · | πάντ |
| ,, w, w, | navior. | • | Te core core | | | |

| | | | | ~ 7 77 | | G1 VIII 1 400 |
|---------------------------------------|------------------------|---------------------------|-----------------|------------------------------------|---------------------------|------------------|
| Ceubner. | Cod. Gorl. | | Cd.Marc. 436. | Cod. Vat. 87 | , Cod. Vat. 90. | Cd. Vind. 123. |
| ξστίν | • | καί | ~• | • | | • , |
| ταῖς | • | | • | • | • | ξν ταύταις. |
| παπαῖ | • | | ٠ | παπαί | + | παπαί |
| πάντες | ٧ . | • | λοιποὶ ἄπαν | $\tau \varepsilon_{\mathcal{S}}$. | άλλοι οξ πάν | |
| 9 | • | | • | • | • | ή που |
| υρύχος | | | τυμβορύχος | • * | λωποδύτης , | • 1 |
| 16, | | νη δία | | • | νη δία | |
| στατος | | • . | | ἀσεβέστε <i>ο</i> ος | • | and the state of |
| ιρά συῦ | | | τι περί σοῦ | om. 11 | | om. ti |
| νσα | | ἀκούσασα | | | • | 1.5 |
| ε Διονυσ | iois . | om. τοῖς | | | om. τοῖς | |
| ητιασάμη | ην om. | | om. | om. | | om. |
| ν γένοιτο | | • / | • | μοι χεῖοον γ | ένηται. | |
| ασι | σχώμμασι | | σχόμμασι | | πόμμασιν | σχώμμασι |
| z old' | | δὲ οὐκ οἰδα | | δὲ οὖκ οἶδ | δὲ οὐκ οἶδα | |
| อ้ <i>ง</i> | $\gamma o \tilde{v} v$ | | | $\gamma o \tilde{v} v$ | | γοῦν |
| ιὐτὸν | , | πας αὐτὸν | | · . | | |
| 3% | | δέδραπεν | | | δέδραχεν | |
| v · | į | έλεγε. | | <i>έλεγε</i> | | |
| ν ές τὰ | | πρὸς τὰ πλ. | | | επιων(m. II.) έ | · . |
| n xa3' | • | καθ' ἡμῶν, | | * 4 | τὰ πλήθη | |
| v | | om. ξπιών | | | καθ' ήμῶν | |
| ξπὶ σὲ τὸ π | r ตั้ง | | | τὸ πᾶν ἐπὶσὲ | | |
| | άνεβαλλόμει | 9-α . | ανεβαλλόμεδ | | | |
| v Sozij | | σ. δ ἂν δοκῆ | | | ซ.อีรเ <i>ล็ง</i> ชื่อผู้ | |
| en | | ποιήσει | · | - | o.o.caroong | |
| 3, | • | 2017/000 | • | om. | • | |
| αὐτὸ | • | • | • | τοῦτ αὐτὸ | • | • (1) |
| ίρεῖν | | <i>ξξευ</i> ρ ε ῖν | άνευρεῖν | άνευρείν | ξευρείν | άνευρεῖν |
| · perv | ωνευφειν | εςευφειν | ανευμείν | ωνευρείν | μόλις | ανευφείν |
| | • | • | • ขบัข องี้ข | • | μολίς | • |
| · · · · · · · · · · · · · · · · · · · | • | • | om. καὶ | • | • | • |
| ιαρά | 2~ | • | om. zai | • | , , , , , , , , , | • |
| υσε | ήγορεῦσαι | • | • | • | ήγόρευεν | · · · · · · |
| S 1 | • | 2 1 2 / | | • | έθέλεις | • |
| πολογ. | • | απολογ. απού | | • * | απολ. ακούει | . 8 |
| . μόνον | | άπ., om. μόνο | ν . | | | •. •. |
| τίωμεν | • | μόνον ἀπ. | • | | απίομεν | |
| ιο. παγ. | • | • | • | ες Άρ. π. | | ές Άρ. π. |
| , . | • | | • | ઈ' ₹૬ | | * * * * . |
| άντα είη | • | καταφανείη π | τ | • | καταφανῆ εἴη | π |
| ήξω γὰρ | • | ηξω δέ | • | • | | |
| | | | | | | |

| Ed. Teubner. | Cod. Gorl. | Cd.Marc.434. | Cd.Marc.436 | . Cod. Vat. 87 | . Cod. Vat. 90. C | d Vin |
|-----------------------------|---------------------|------------------------------|---------------------|---|-------------------|----------|
| c. 16. μοι | . : | om. | | | de ar , and | , |
| αὐταί | | | | αὧται | | |
| ή παρ' αὐτήν | | | om. ή | om. ή | | |
| ή δὲ προηγουμ | ιένη . | ή προηγουμέ | | | ή ποοηγουμένη | n Sè. |
| αΰτη | | | om. | | 1 4 17 | 5 |
| ήντινα καί | | | | om. zaì | | |
| την ύποφεύγο | υσαν . | . την αλ | τοφεύγουσαν | $v \tau \dot{\eta} v - \delta i o \lambda. o$ | om. | 1 |
| ขบิง | ขขึ้ง แอเ | | . ` | | | |
| μόγις | | μόλις | 1. V | | μόλις | |
| δέ γε | | | om. γε | | | |
| Νη Δία | | | νη Δί°. | | : | |
| χαλεπον . | : | βαρί | • | | βαού | |
| γὰο μίαν | om. | | om. | om. yào | | on |
| c. 17. αλλα ήμιτ | v | άλλ' ἡμῖν | | | άλλ' ήμιν | |
| ယ်င | | om. | • • | | | |
| καταμηνύοις | κατ αμηνύεις | 1 1000 | | | | |
| ξπάγωμαι | • - | | | ξπαγάγωμαι | | |
| θεραπαινιδίω | ~ | | θεραπενιδίω | | θεραπενιδίω | |
| τούτω συνοικοι | άτω . | | | τούτω εὐνοϊκο | ωτάτω. | |
| οπόσας | | | ΰσα | .• | •* • • • | |
| Έπεσθον | | | | | . , | έπ. 1. |
| κινδυνεύοντα | | και κινδυνεύο | οντα. | | καὶ κινδυνεύον | τα . |
| οὐθεμιᾶ . | 3/ ~_~_ | μηδεμιᾶ | 3/ | | επὶ μηδεμια | . * |
| | αν γε σωσαι | | άν γε σῶσαι | | α | νγε |
| περίμενε | | περίμεινον | om. ďè | | · • | · . • |
| ήκετω δε | • | καὶ εἴ τις ἄλλο | | om. dè | × | oni. |
| εξκαίτις άλλος | om. | και είτις αλλο δεήσει μοι | os om. | om, | καὶ εἴ τις ἄλλος | om. |
| δεήσει με | · om | σεησει μοι | om. | | δεήσει μοι | • |
| παραλάβοις | om. | | OIII, | om. | ; * | om |
| παραλαροις ἀναγκαιότατοι | | άναγ κ αῖοι | | παραλάβης | άναγκαῖοι | |
| c. 18. δέδιτε | δεδίατε | arayamo | δεδία _{τε} | δεδίατε | | 88810 |
| καὶ χο.καὶ 'Αο. | 0501615 | | zαὶ 'Αριστ. κα | | | Ucu. |
| μή τι | | | om, ti | a Ap. | | |
| ύπερ αὐτοῦ | | | | ύπερ αὐτῆς | | |
| δεινώς | | | δεινὸς | | | |
| ξστι | ξστιν | | | ξστὶν | | ξστ |
| καὶ κολακικός | om. | | om. | om, | | om |
| οὐδὲν μὴ γεν. | 44 | οὐδὲνοῦ μὴ γ | | δενού μη γεν. | οὐδὲν οὐ μὴ γεν | <i>y</i> |
| ταύτης | ταύτη | | ταύτη | ταύτη | | .0. |
| ἀνίωμεν | | ἀπίωμεν | | | | |

| Ceubner. | Cod. Gorl, | Cd.Marc.434. | Cd.Ma | rc.436 | . Cod. Vat. 87 | . Cod. Vat. 90 | . Cd. Vind. 123. |
|------------|--------------|--------------|---------------------|--------------------------|--|---------------------|----------------------|
| αλλάεζπὲ | | άλλ' είπὲ | | • | $\vec{\alpha}\lambda\lambda$ ' $\epsilon i\pi\dot{\epsilon}$ | | 1 1 1 1 |
|) (· | | τί σου | | | | | |
| λωνος | | 'Αληθείωνος | | | | 'Αληθείωνος | e jaran en en en en |
| άρτούτωι | om. | | | . (| om. | | om. |
| τιδίαων | | τ. άντι | δ. μοι | , | • | τ. ἀντιδ. μο | v |
| όπος | om. ô | | | | | | om. ŏ |
| των | ξλαττον | ἔλαττον | | | ἔλαττον | ἔλαττον | the second |
| ? | | • . | 1 - | | καὶ εἴπερ | •* | |
| γοῦν τοῦτ | ο om. τοῦτο | | | | γὰρ, οπ. τοῦ | το . | om. τοῦτο |
| יחצי | ελοόμην | | | • | | • | ελοόμην |
| τῶδες | τι ουτῶδευ | | | | | | |
| : [| • • | | | | γένος | .• * | γένος. |
| 1σθα , | om. ώς | | | | • | • | |
| ι την τέ- | μέτη την τέ- | • | | | τὴν τέχνηι | r Cer | |
| v | ערינצ | | | | μέτει (in r.) | - | |
| | | | | | οἶσθα | | • |
| ο δέ | | | | • | λέγω δη | | • |
| v · | • . | | φι | λῶ | | | |
| τε | | om. τε | | | | om. $	au arepsilon$ | |
| Ένῆ | | συγγενῆ | | | συγγενη | | |
| · dll' | all. om. | • | | | άλλ' om. | | άλλ' om. |
| ι ταύτης | ταύτης πάνυ | | | | ταύτης πάνι | , | ταύτης πάνυ |
| ναντία | της έναντίας | | τῆς ξυ | αντία | ς τῆς ἐναντίας | | τῆς ἐναντίας |
| doylas | ἀπ' ἀργίας | | | $\dot{\alpha}\pi$ | άργίας | | απ' ἀργίας |
| | | | φ | ησί | | | |
| έχνα | | τὰ τέχνα | | | | T | |
| εἶναι | | | $\delta \acute{v}o$ | εἶναι | | | |
| ῦσαι | | δοχοῦσα | | | | . •. | •" " . |
| α οίσθα | • | οἶσθα ταῦτα | | | • | οἶσθα ταῦτο | |
| ϋτόν | 7010 | ῦτό | | | | | τοιοῦτό |
| . προνάφ | προνώω | | | | | | 1. 4 6 |
| σωμεν | • | δικάζωμεν | i, | | | δικάζωμεν | |
| ν | | | | | δ ? ν | | |
| ့ နေတို | | την θεόν | | | | την θεον | |
| κόπος οὖσ | α . ξπι | σκοπῆς ολκοί | σα . | | | ιοπης ολκοῦσο | |
| ν που | • | | | | δ' ήν που | • | |
| 1 | * * • | · xai | | | - Server | ×αì | |
| | - • | σὺ δὲ | | | • • • | | |
| λ. καὶ δή | | • • | $\delta \dot{\eta}$ | $\varkappa \alpha \iota$ | • | | |
| γορησαι | κατηγορήσει: | v | | • [10] | κατηγορήσει | v · | κ ατηγορήσειν |

| ı | Ed. Teubner. | | | | | . Cod. Vat. 90. | Cd.Vind |
|-------|---|---|---|---------------------|---------------|---|---------|
| | c. 22. ฉึง ชื่อหกุ | δοzη, om. αν | | δοκεῖ, om. $αν$ | δοκεῖ, om. ἆτ | · . | δοκῆι, |
| | διελέγχετε | . διελέ | γχετε οὐ γὰο ο | ἶόντε . | | διελ.ού γὰροί | ξόντε. |
| ı | παντάς γάρ | • 1 | om. γὰο | • | • • • • • | om. yaq | |
| | αμήχανον | • , | om. | | | om. | |
| ı | τίς οἶν ἆν | | om. åv | | om | . åv | |
| ٠ | ξπιτηδειότατο | s · | δ ξπιτης | δειότατος . | | ο ξπιτηδειότ | ατος . |
| | γένοιτο | • | αν γένοιτο | • | | αν γένοιτο | i |
| ı | σοῦ | | | σ | ù | | |
| | θαυμαστή : | θαυμαστόν | | | | | |
| | καλλιφωνία - | • | | μεγαλοφωνίο | χ | • ' | |
| 1 | μεστον . | μέσον | | | • " | • | |
| ı | σοι άθο α | • * * * * * * * * * * * * * * * * * * * | | 1.7. | άθρόα σοι | | |
| ١ | ξυμφόρει | | συμφόρει | | • | | |
| ı | ξς τὸ αὐτὸ | • | | είς ταὐτὸ | | | |
| (| $\mathring{\eta}$ $\Pi \pi$. $\mathring{\eta}$ $\Pi \varrho$. | • • • | $\tilde{\eta}$ $\Pi \varrho$. $\tilde{\eta}$ $\Pi \pi$. | | | $\mathring{\eta}$ $\Pi \varrho$. $\mathring{\eta}$ $\Pi \pi$. | |
| 1 | ξστιν | om. | * 127 · | om. | · om. | • • • | on |
| | ξ πίπα ττ ε | • | 1 | ξ ξπίτ | αττε | | . / • |
| | εν οὐρανῷ | om. | • | on | n. | | on |
| | άρμα | | αρμα έν οὐρ | $av	ilde{\omega}$. | | . ἄρμα ἐν οὐρ. | |
| | ὑπόσχοι | | ύπσ | σχηι | | | |
| | c.23.σφοδροτ. | σφοδρωτέρω | v | • , | | | |
| | προχειρισώμε | θα προχειρισ | όμεθα. | | • | | |
| *0.00 | Διογένην | | διογένη | | • | | |
| 180 | τοῦτον | | τοῦτον ἂν | | × • | τοῦτον ἂν | |
| | 'Αντισθένην | ₹• | Αντισθένη | • | | | 4 |
| | και γάρ οὐδὲ | | οὐδὲ γὰο | · | • | οὐδὲ γὰο | |
| | μακοῶν | •* . | | σμικοῶν | | • | |
| | οἴομαι | · 5 | οἶμαι | • | • : | οἶμαι | 1 |
| 2 | δεῖσθαι | •/ | δεήσεσθαι | • , | | δεήσεσθαι | • |
| , | αλλως δέ | 1.0 | om. dè | | • • | om. dè | • |
| | Ο Διογένης | • • | 1. | om. | • 7. | • | • |
| 1 | έρει τὸν λογ. | | τὸν λόγ, ἔρεῖ | • | • | τὸν λόγ. ἔφεῖ | • |
| p. | ύπερ | 1 | τὸν ὑπὲρ | | | τὸν ὑπὲρ | |
| - | λόγοις | • | δόγμασι | • | • ' | δόγμασι | |
| | μηδ' ὅστις | • | μηδέ δστις | • * | • | μηδέ δστις | |
| | νῦν λέγε | • | om. $\nu \tilde{\nu} \nu$ | • | om. νῦν λέγ | | |
| | ύπὲς φιλ. | | περ | φ. | | | |
| | άκουούσης | • 1 | ἀκούσης sups | | | 100 | |
| | ἄπαντες | • | πάντες | • | | | 100% |
| | | | | | | | |

| | | | | | The second second |
|-----------------|----------------|-----------------|---------------|-----------------|-------------------|
| i. Teubner. | Cod.Marc. 434. | Cod, Marc. 436. | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. | Cod.Vind. 123. |
| ι, δρᾶς δὲ μό- | δρᾶς σε μόνον, | | δρα σὲ μόνον, | όρα σε μόνον | A 115 |
| ν σὲ | om. dè | | om. d'è | om. dè | |
| τοι τὰ πάν- | ξυ σοὶ τὰ πάν- | ύπεο άπάν- | τὰ πάντων | ξν σοὶ τὰ πάν- | ύπεο άπάν- |
| ων ήμ. | τα ήμ. | των ήμ. | ήμ. ἐν σοὶ | τα ἡμῶν | των ήμ. |
| | | om. | · om. | * * * * * * *. | om. |
| 4. τὰμὰ | τὰ ἔμὰ | | | τὰ ἐμὰ | |
| μάτην | | om. μη | | | . • |
| αμῶς | οὐδαμῶς | • | | * | • > |
| πον γάρ | ἄμεινον γὰο | om. | om. | άμεινον γὰρ | om. |
| นะไม่ย ชื่อขึ้น | • | • • | • | The second | ξγκέχυται |
| χυται | καθιζέτωσαν | • | | καθιζέτωσαν | • |
| ιζέσθωσαν | • . | • | μη μέλε γοῦν | · | Def - |
| αψηφίσωνται | | καταψηφίσονη | ται . | 1. | • |
| o° ல் | σὺ δὲ ὧ | • • | * p | at shirt in | |
| 5. Oloi | ὄσοι | • | | ks. ni• | : |
| τς ἄνδρες | | • ` | άνδοες ήμεῖς | with the second | |
| ιὰ τ. β. | , , | • / | περί τ. β. | and the second | * |
| στοτέλην | ἀριστοτέλη | | • | | |
| 05 | ούτοσὶ | • | • 1 | ούτοσί | • |
| sev. | φασιν | • | • | • | |
| χευασάμενος | συσκευσάμενο | | | | |
| ιτεῶνας | • - | ἀπαταιῶνες | | and the second | A CONTRACTOR |
| ς τε ήμ. | | τούς | γε ήμ. | and the same | τούς γε ημ. |
| ήμᾶς | απεο ήμας | • | • 1 | απεο ημας | The Contraction |
| νασμῷ | χλεύηι | 1.0 | • | χλεύη (χλευασ | |
| | | | | m.adscr.m.II.) | |
| νῦτον | | • | | τι τοιοῦτον | |
| ρουσιν | χαίρουσι | | | χαίοουσι | • |
| σκώπτουσι | τοῖς ἀποσκώ- | | | τοῖς ἀποσκώ- | |
| | πτουσι | σι | | πτουσι | |
| εράτην | σωκοάτη | • | • | σωχοάτη | |
| tovi | τοῦτον | • | • | τοῦτον | , |
| υασία | χλεύηι | 1 . * | | χλεύη (χλευασ | |
| | 4 | | | m.adscr.m.II.) | |
| νύσου | Διονυσίοις | | διονυσίοις | • | |
| 0 | | αὐτοῖς (?) | • | 20 | |
| 254 | 200000 | V 2 5• | Mary J. M. | ε . Εξδρων | . • |
| ος εδόχει | εδόκει μέρος | 2/(0) | | | |
| ς χαίρει | | ζοως φέρει (?) | | • | |
| | συμπαρασκευ- | A TOTAL STREET | A 13 \$ 198 | asy pulls | |
| τμενος | ασάμενος | | | | |

| Ed. Teubner. | Cod.Marc.434. | Cod.Marc.436. | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. | Cod. V. |
|----------------------|---------------------------------------|---------------|------------------|---------------|----------------|
| c. 26. καὶ-ἐγγοάψ | as om. | | | . 6 | |
| τῆ φωνῆ | om, $\tau \tilde{\eta}$ | | | om. τη | |
| διαγορεύει | άγορεύει | | avo | ρεύει | |
| 'Αριστοτέλην | άριστοτέλη | | | άριστοτέλη | |
| W-1 | ποῦτον | | | τοῦτον | |
| ξπιούσης | έφιείσης | | ἔ φιείσης | ξφιείσης | |
| προς ήμων πα- | | παθών πρός | | | |
| 9wv | | ήμῶν | ` | | |
| τινα | | $	au\iota$ | τι | | |
| συγ. αὐτῷ | αὐτῷ συγ. | | | | |
| ἔθυασε | έδου | | | ἔδρα | |
| καὶ τὸ | δ δè | | | S SE | |
| ταῦτα | τοιαῦτα | πάντα | | τοιαῦτα | |
| olzeĭov | ολκέτην | | ολχέτην | ολκείην | |
| ξυναγωνιστή | συναγωνιστῆ | | | | |
| ξυγκωμωδείν | συγχωμωδείν | | | | |
| c. 27. ύποσχεῖν αὐτ | ου . | αὐτὸν ὑποσχεῖ | v · | | |
| διασύρας | διασύρων | | | διασύρων | |
| ἔτι | | om. | | | |
| μετοιότητος | μετριότης | | • : | | • 1 |
| ållà | άλλ' | . ", | άλλ'. | | |
| ανανδρίας | άνανδρία | ανδοίας | | | |
| εὐηθείας | ευήθεια | • ~ | | | |
| τὰ γὰρ | τὰ μὲν γὰο | | • | τὰ μέν γὰρ | |
| παραγαγών | παράγων | | | • | |
| ξπὶ τὸ π. | • | • | ές τὸ π. | . ` | |
| ἀπημπόλησεν | • | απεμπόλησε | •. | • | |
| φασι | | • * | • | φασιν | |
| ξπί πολλῷ | ξπὶ πολλών | | ξπὶ πολλοῦ | | |
| ξνίους | * * * | τοὺς | • | • | |
| παμπονηράτατος | | | • | , παμπ | |
| ούτος | om. ούτος | | | | narg. ad |
| | | | | πονη | <i>ο</i> ότατο |
| ανθ' ών γε | om. ye | | | • | |
| αὐτοί τε | · · · · · · · · · · · · · · · · · · · | αὐτοί γε | αὐτοί, οm. τε | • | . 4 |
| αἴσχιστα | ἔσχατα | | ἔσχατα | έσχατα | |
| c. 2 8. ὁπόσα | καὶ (rec. m.) όπ | τόσα . | καὶ ὁπόσα | | |
| ὦ Παρρ. | ό Παρο. | | | ό Παρο. | |
| σοί γὰς τὸ νῦν | | | σοί γὰς τὸ | | |
| δεῖ | ύδως ξεινυν | νῦν φεῖ | ύδωο φεῖ νῦν | δωρ δει νῦν | |
| μη μέλλε | • . | • , | μή μέλε | | |
| c. 29. οὐ πάντα | | άπαντα . | | • | |

| | | | and the second second second | | |
|------------------|----------------|------------------|--|----------------|-----------------|
| . Teubner. | Cod. Marc.434. | Cod.Marc.436. | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. | Cod. Vind. 123. |
|). δσα ην | P . | δσα αν | | | |
| ις ούτος | om. οὖτος | om αὐτὸς | οm. αὐτὸς | | om. aŭròs |
| ισα | έφθην | | • _ | ἔφθην . | |
| αφυλάττετε | | άρα φυλαττεται | ἄραφυλάτ- | | ἄρα φυλάττε- |
| | | (sic.) | τετε | | τε |
| αὐτῶν | | | περί πάντων | | |
| ιαχὺ | | καὶ τραχὸ | | | The second |
| έχείνους | | άλλὰ ἐκ | | . he . | |
| άσεσθαι | αλτιασθαι | | αλτιάσεσθε | αλτιάσθε | αλτιάσεσθε (?) |
| στα | | • | ταῦτα | , • | ταῦτα : |
| idor | συνεῖδον | | | | 1 |
| ιρεύουσι | δητορεύουσιν | | | • • | |
| Ιυσχ. αναγκ. | άναγκ.τὰ δυσ | χ | | άναγκ, τὰ δυσχ | |
| μεῦδος κ. θρ. | om. | • 1 | | m. II. | |
| อง อเหอรที่ข | | | | | om. |
| ¥ | | om. | . • | | om. |
| ύσας | ξσπλεύσας | • | | | |
| σοί | ύπὸ σοῦ | | | ύπὸ σου | The state of |
|). ἐπ' αὐτὸν | ξπ' (| αὐτοὺς | | | |
| α όρεγ. τὰ | | 01 | m. | | om. |
| μσια | | κάλιστα | | | |
| γορώτατα | συμφέροντα | | | | |
| αινοῦντας | | | παραδιδόντας | | |
| αβαίνοι | | | παραβαίνει | | παραβαίνοιτο |
| ισθάνοι | όλισθάνοι | | διολισθαίνει | | |
| စပ်င | είς τούς | | | | |
| ous | τούτοις | · · | the second of th | | |
| ' ήμᾶς | หตอ ข้นติร | | : | | |
| າບໍ່ຽ | | αὐτῶν | | | |
| . άλλα δος | • | om. | om. | | om. |
| ραγμ. | | | | | |
| ιέν πο. | ξφιημένους | | | ξφιεμένους καὶ | |
| | καὶ τὰ μ. πο. | | | τὰ μέν πο. | , |
| τοθαι | | μιμήσασθαι | | μιμήσασθαι | |
| ιον | | nten serve egene | γέννειον | | |
| ιντία | τὰ ἐναντία | | | | |
| 1 | | ημῖν | om. | | |
| | | | | | |
| άπερ ᾶν | | | om. åv | | om. åv |
| άπερ ᾶν νς ῶν | | ό αἰτὸς ὧν | om. ἀν | : | om. ἆν |
| | γυναικίας | | om. ἀν | γυναικίας | om. ἀν |

| Ed. Teubner. | Cod.Marc.434. | Cod. Marc. 436 | . Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. | Cod, Vin |
|--------------------------------|--|--|----------------------|---------------|----------|
| c. 31. $\mathring{\eta}$ zai — | om.sed m. adscr.a | | | • . | 7. |
| βοῶν μήτε βοῶν | φθεγγόμενος · | • | ٠. | μήτε βοῶν | .* |
| οὐδ' ἄν | | om. åv | om. åv | φθεγγόμενος | οὐδὲ, οι |
| ἀνάσχοιντο | άνάσχ | σιτο | | ἀνάσχοιτο | |
| μετοίου | | μέτοου | μέτοου | | μέτο |
| τάχιστ' ἂν | τάχιστα ἂν | | | | |
| ξπιτοίψαι | | ξπιτ οέψαι | | | |
| τὸν τοιοῦτον | τοῦτον, om. τὸν | | τοιοῦτον, | οm. τὸν | |
| ἀτίμως | | ἀτίμως καὶ | | | |
| νατατεθηλυμμέ- | κ αταθηλυνό- | κατεθηλυμέ- | κατεθηλυσμέ- | . 1 - 1 - 1 - | |
| νος | μενος | νως | $vo_{\mathcal{S}}$ | | |
| c. 32. καὶ ὑμᾶς | και αὐτὸς ὑμᾶς | και ήμᾶς | *, - | και αὐτὸς ὑμᾶ | 3 |
| προσωπεῖα | | | ποοσωπεῖον | | r 110 6 |
| περιθέσθαι | • | ξπιθέσθαι . | | • | ξπιθέο |
| λεοντῆν | | | | Market di | λεοντ |
| πεοιβαλόμενος | | περιβαλ | λόμενος | | |
| τοὺς Κυμ. | | om. | τοὺς | | om, to |
| τραχὺ | • | | τραχύ τι | | 1 . 2 |
| ήλεγξε | ήλ. και ἀπεδίωξι | | 1 E | | |
| οί γὰο ἀνθ. | οὐ γὰροξ ἀνθ. | | | 1 1 1 1 10 | 1 3 3 |
| ότου αὐτὸν ἐπ. ὁ | | | ότου ξ π | . αύτὸν | τουτονί |
| | γένουςτοῦ κυ- | επ. αὐτὸν | | | ξπ. αὐι |
| | νιχοῦ ξπώνυ- | | | of a case | om. o |
| | μοναὐτὸν | | | | |
| ξμιμεῖτο | , | | <i>ξποιεῖτο</i> | | |
| ύμῶν | • | ήμῶν | 4 L * | • | |
| εἴκαζον | | | | | είκάζο |
| παρὰ ζῶντ. ὑμᾶς | | . • . | παρά τούς ζων | | |
| 3 4 | 2.14 | | μᾶς ex ἡμᾶς π | | |
| ξγίγνετο | ξγίνετο | • | | ξγίνετο | |
| ξαποδών c. 33. ταῦτα οὐα | • | | ξαποδῶν ταῦτ' οὐα | • | έκποδ |
| | 3002: 20 | 41 1 4 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 | | | |
| άλλὰ ήλ. | $\dot{\alpha}\lambda\lambda$ $\dot{\eta}\lambda$. | | άλλ' | | |
| ές δικ. ἄγετε τοῖν θεοῖν | | | 1×11 • , | εςδικ.μεάγετε | |
| | ταῖν θεαῖν | τῶν θεῶν | | ταῖν θεοῖν | |
| ταπόροητα | | τὰ ἀπο | | | |
| και διελέγξω | • | . om, | om. | and the same | om. |
| | | | | | |

| Teubner. | Cod.Marc.434. | Cod.Marc.436. | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. | Cod. Vind. 123. |
|-----------------|----------------------|---|-------------------------------|--|------------------|
| , ἀδικοῦντα | ἀσεβοῦντα | • | | and the state of | |
| θέται | αγωνοθέται | • | • 1 | ἀγωνοθέται | |
| 1ία | om. τὸν | Salam. | | om. τὸν | V 20 10 |
| οίνοιτο | ύποχοίνηται | · 10. | a topo de te | ύποκοίνηται | |
| | διότι | | | - No. 10 10 10 10 10 10 10 10 10 10 10 10 10 | . 6 |
| V | | om. | • | • | • |
| | • 48 | * | | μᾶλλον | · 18 • 3500 1 |
| άγγελ. τινα | γάρ τινα η | • 1 | • 1 | γάρ τινα η | • |
| | ἄγγελον | | | ἄγγελ. | |
| ρ όπαιον | τῶν ἀποτρο- | . , , , , , , , , , , , , , , , , , , , | of the course from the course | τῶν ἀποτρο- | 1 |
| | παίων | | 1. 1. 1. 1. | παίων | |
| τσχοόν | om. καί | • • • • | om. | καὶ | |
| ξπι τούτω | ξπὶ τοῦτο | | | ξπὶ τ | οῦτο |
| : βιοῖσιν | ούτως βιοῦσι | 4 14 | οΰτω βιοῦσι | ούτως βιοῦσι | |
| τ — χοημά- | τὸ μὲν γὰρ βι- | | , a de | τὸ μὲν γὰρ βι- | |
| , | βλίον χοημά- | | | βλίον χοημά- | . William |
| | των φησί δεῖ | | | των φησίδεῖν | |
| αι αγαθον | άγαθὸν οἴεσθαι | • 44 | | άγαθὸν οἴεσθο | ce |
| ον λαμποών | | 1 11.1 | a . 1 | καὶ μὴν τῶν | |
| . , | λαμποῶν | | | λαμποῶν | |
| | άλλ? | | | m. II. | |
| | λέγοντες | | • | λέγοντες | |
| τασι | | • | | τεθήπασιν | 1. 1 |
| ασιν | | | | | κεχήνασ ε |
| . [— ἀλεκ- | | om. | ٠. | #C | om. |
| ούων | | | | | |
| ευτιχώτεροι | | | κολακι | ιώτεροι | • |
| εταλέκτο. | om. | | 1 •. | • * * * * * * * * * * * * * * * * * * * | |
| αῖτα | <i>ξπ</i> αὐτὰ | • 12 W | 1 | έπ' αὐτὰ | |
| ràs — 9ú- | περί τοίς — | • | παρὰ τὰς — | περί τούς — | , 4 |
| | πυλῶνας | | θύρας | πυλῶνας | The second |
| θούμενοι | παραγκωνιζό- | | παραγκωνι | ζόμενοι καὶ | |
| | μενοι καὶ | | | | |
| ιοί μενοι | ξμπιπλάμενοι | | | ξμπιπλάμενοι | |
| φέροντες | | on | 1. | | om. |
| νουσι | | | | πάρεισιν | |
| L | | 01 | n. | , | om. |
| παπτ. | • • | | | | · |
| αῦτα | δτι τοιαῦτα | om, | xαl | | om. zal |
| 380 | οιι τοιασια | • | | | • |
| | Lucian III. 2. Aufl. | • | τρέφει | | • |
| minor broat, | Autoran III. Z. Aun. | | | 19 | • |

| Ed. Teubner. | Cod.Marc. 434. | Cod.Marc. 436. | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. | Cod.Vii |
|--|---|---|--|---------------------------|----------------------------------|
| c. 35. ὕστερ. αἰτεῖ | ὕστ. προσελθ. | | | αὶτεὶ ὕστ.προ- | |
| προσελθών | αὶτεῖ | | | σελθ. | |
| τὰ ἄλλα | | | om. τὰ | 11.1 | |
| προσαιτοίη | ποοσαίτης | ων φαίνοιτο | | ποοσμεταίτης | |
| , oposition, | | | · | ων φαίνοιτο | |
| τῶν ὑποδ. | | | .10- | και των ύποδ. | |
| αὐτούς τι δέη | λαβεῖν αὐτοὺς | | | λαβείν αὐτοὺς | |
| λαμβάνειν | $\delta \epsilon \eta$, om. $\tau \iota$ | | | δέη, om. τι | |
| ἀργύριον | τάργύριον | | * | τάργύριον | |
| ψηφίδων | | φων | | ψήφων | |
| ἀπὸ πολλῶν | | | απ' οἰκ ολίγ. | | $\dot{\alpha}\pi$ $\dot{\delta}$ |
| καὶ ἀπορία | • | καὶ μόνη καὶ ἀ: | | the site. | |
| πρὸς τὸ ἔν. | | • | | | om. |
| λόγων | δογμάτων | e 1 | | δογμάτων | |
| φιλίας | | φιλοσοφίας | | 1. | |
| οἶδ' ὅποι | οἶδα ὅποι | Chr. es. | old' อีπη | ολδα δπ. | |
| ποτὲ. | om. | | τότ' | om. | |
| πάντα ταῦτα ἀ- | ταῦτα ἀποπτ. | | πάντα ταῖτ' | ταῦτα ἀπο- | |
| ποπτ. | πάντα | | αποπτ. | πταμ.πάντα | |
| c. 36. μη ἀργ. | $\mu\dot{\eta}$ om. | • | | | |
| η προκείμενον | η μη προκ. | • | | | |
| επιδείξη | ξπιδείξηται | | | | |
| ασπονδα δέ | ἄσπονδα γὰρ | | • | | |
| καὶ ἄκηρ. — ξ- | | om. | | • | or |
| ξαληλ. | | | | | |
| . και ἀκήρυκτα | κ ἀκήρυκτα | tron romatege, | • | κ ἀκήου κτα | |
| οίόν τι | • " " | οίον δέ τι | | | |
| δστοῦν ἐς μέσους | • | ές μέσοι (?) | • | | |
| αὐτοὺς | αὐτ. | αίτῶν ὀστοῖν | | | |
| ύλαχτοῦσι | • | * | • • | 6 | ύλακτ |
| λέγεται δέ καὶ | | | • ′ | om. xaì | |
| εὐδοχιμεῖν | - ; | εὐδοχίμουν | | to ville. | |
| τις θεατής | θεατής τις | • | | Denths Tis | • |
| κάουα ύποκόλπον | οπώρας | • | | δπώρας | |
| ξυνέτριβον | συνέτριβον | • : - | • , | 2 | |
| οπώρας | οπώρας τῶν | • | • | όπ. τῶν κα- | |
| ************************************** | κ αρύων — | | | <i>ο</i> ύων | |
| κατεγελάτο τοῦ θεάτρου | τῶν θεατῶν | κατεγέλαστο | 10 1 10 1 10 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 | τῶν θεάτρων | |
| c. 37, ποιοῦσι | ιων σεαιων | • | | ποιούσιν | |
| διελέγχων | ἐλέγχων | • | • • | έλέγχων | |
| υτεκεγχων | evelym | | N 1 1 1 1 | en y Zuv | |

| t. Teubuer. | Cod.Marc.434. | Cod Marc.436. | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. | Cod Vind, 123. |
|-----------------|----------------------|---------------|----------------------|---------------|-------------------|
| είσι γορείσι | | είσι γάρ πως | ελσί γας τινες | | ελσί γάρ τινες |
| νες ώς αλ. | • | ål. | (?) ἀλ. | 1.5 | πως άλ. |
| ῦντες | ζητοῦντες | • | | ζητοῖντες | · 10.4 |
| έροις | | | | | ήμετέροις |
| | οὕτως | | | οΰτως | |
| | ξγώγε ή | | om. | ξγώγε η | |
| τη το | | . * | om. τι | | |
| γὰο ἂν εὶπ. | ι τί γὰρ εἰπ. | om. | om. | η τι γαρ είπ. | om. |
| οιμί | ἔχοιμι m. rec. | | | ἔχοιμι,om.ἆν | |
| iro | | | | τοιοῦτον | |
| τηκ. ύμῖτ. | | προσηκ. ήμιν | | | |
| EVÈS | συγγενές | | | • • • | |
| είχνυσθαι | ξπιδει κνύναι | | | ξπιδειχνύναι | No. of the second |
| 1ia | và Sť | • | | νη Δί' | , • |
| καί πιθ. | | καὶ πιθ. φασί | | φασίν καὶπιθ. | |
| ωνας | | πώγωνα | | | |
| οχυθρωποί | | om. κ. σκυθο. | om. | • | om. |
| 16 | | | | | |
| | | μή | | | μή |
| τῆς ὑποχρί- | | ίπὸ τῆς κρί- | | | ύπὸ τῆς ὑποκ. |
| ως | | σεως | | | |
| έμαυτοῦ | τὰ ὑπὲρ ἔμ. | | | ύπὲο τὰ ἔμ. | |
| | ξστιν | | ξστιν | ξστιν | |
| ι άνηρ | | | άνήρ | | ἄνης 🦯 |
| μην | ηἶχόμην | | ηὐχόμην | • | |
| 2 | αἰτὰ | • | αὐτὰ | • | *** |
| ί ομοζον | καὶ ἐφήρμοζον | | καὶξφήομοζον | ξφήρμοζον | |
| άντα | | om. | τὰ | | om. τὰ |
| ς ές τὸ ἀκρι- | έτι ακριβέ- | | | έτι αποιβέ- | |
| στατον | στατα | | | στατα | |
| +εια | | | αρετή | | |
| ai | τί, ome δαί | | τί δὲ | | |
| έγραφθαι | άναγράφεσθαι | | ii de | | |
| οῦν | τὰ γοῦν | • | • | • | • |
| φδάν | 14 your | • | • | • | τραγωδίαν |
| ενον | | ผู้ชพนะข องีข | • | | ἄισωμεν οὖν |
| ขึ้ <i>ง</i> | • | wowner our | • | yo üv | αισωμεν σον. |
| χγωδείτω | | τραγ ωδείτω | , • | your | τραγωδείτω. |
| σοφία | φίλος | - bay bosten | • | e e. age e | · paywoerrw |
| ν ποιουμαι | φικος | φιλοποιοτμαι | | 1 | 1.4 1.14. |
| | • " | φικοποισεμαι | A Profession Comment | 15* | maril . A. Harris |
| | | | | 10 | |

| Ed. Teubner. | | Cod.Marc.436. | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. | Cod.Vin |
|--------------------|--------------|--|---------------------------------------|---------------|---------|
| c. 39. εὖ γε | εὖ ἔχει | 18.00 | | ะชี้ รัฐยเ | |
| ω Παρο. | πρόσιθιΠαρο. | | | πρόσιθι Παρρ. | 15 : |
| αφίεμεν | και αφίεμεν | | | . " | |
| ταῖς πάσαις | ἀπάσαις | • | | | |
| τήν γε πρώτην | om. ye | | | om. ye | × |
| σεμνη Νίκη | σεμνά νίκα | σεμνή δίκη | 1.00 | σεμνά νίκα | 1 . |
| ναταρχώμεθα | | | | | καταρχο |
| ποοσκαλῶμεν | | που <mark>σκ</mark> αλοῦμεν | προσκαλοῦμε | v . | προσκαλ |
| ες ύμᾶς | m 10 30 | ήμ | uãs | | |
| έλεξας | κατ έλεξας | • | | | . : |
| προσκήρυττε | | | 100 10 | | προχήρ |
| "Ακουέ - φιλοσός | povs om. | | om. | 4 | |
| c. 40. ες ακρόπολί | | | | | |
| συνέρχονται | ἀνίασι | | | dνίασι | |
| άλλως γὰρ | και ἄλλως | | | | |
| έχοντες | | άγοντες | 1 4 % | | |
| c. 41. λέγουσι | | | tir il ig | λέγουσιν | |
| ξς απο. | εὶς ἀκο. | | | | |
| σησαμαῖος | σάμιος | σισαμαῖος | σο | μιος | |
| πωγ. βαθύν έπι | • | | 1 1 12 1 | βαθύτερον π. | 21 - 2 |
| δείξηται | | | | ξπιδείξειεν | |
| αναγκαῖα | άναγκαῖον | | άνα | γχαῖον | |
| ταῦτά γε | om. ye | ,, | 37.07 | om. ye | ' |
| δ' εν μέσσοισι | | δὲ μέσσοισι | δ' εν μέσοισ | | δε μέσο |
| c. 42. ώς πλ. | δσοι πλ. | | | | |
| <i>ἐπεὶ</i> | ξπὶ | | | | |
| ήκουσαν | ώς ήπουσαν | The state of the s | · · · · · · · · · · · · · · · · · · · | ώς ήπουσαν | |
| παρὰ | | περί | | κατċ | |
| ετεροι | | | · om. | -, - | om |
| παρά | χατὰ | | | κατὰ | |
| πάγον | | | om, | | |
| τοῦ Τάλω | om. τοῦ | | om, τοῦ | Ταντάλω | om. |
| βομβηδον | | σὺν βομβῆ | | 4 | βομβ |
| ίνα καί | | om. zai | | | |
| ะข้ | om. | | | om. | |
| δσσα | | | δσα | | |
| ωρη | ที่ออร | | | ที่ออร . | |
| εν βραχεῖ — παι | | om. | om. | | 3 . |
| ταχοῦ | | | | | |
| πήρα πώγων | om. πώγων | om. πήραπώ- | πήρας πώ- | πώγων κολα- | |
| | | γων | γωνος | κεία πήρα | |
| | | | | | |

Teubner. Cod.Marc.434. Cod.Marc.436. Cod. Vat. 87. Cod. Vat. 90. Cod.Vind. 123.

| , χολακείο | ι κολακεία πώγων | νολα | χείας | • | κολακείας |
|-------------|--------------------|---|---|----------------|---------------------|
| τχυντία - | he- | αναισχυντίας | ς βακτηρίας, | | ἀναισχυντίας |
| ela . | | λιχν | είας | ** | β-ίας,λιχνείας |
| γισμός | qu | συλλογισμών | | | συλλογισμοῦ |
| ργυρία | | φιλαργυρίας | φιλαργυρί | ας | φιλαργυρίας |
| iyou | om. oi | • | | om, of | |
| 2 | | om. | | | |
| ταν | | • | • | · | ἀνήισαν |
| ιαιτό σου μ | ual. μεμψ. μαl. | μάλιστα μέ- | μάλιστο | μεμψ. σου | • |
| | σου | μνητο | • | | |
| ηδέ ξπιβα. | λεῖν τὸ μηδὲν ἐπι- | τοσοῦτον μηδὲ | τὸ μηδέν | ξπιβαλεῖν γνώ- | |
| ύρισμα | βάλλειν γν. | ξπιβαλεῖν νν. | | ρισμα | |
| μεθα | | | a a | | ξχώμε θα |
| ús | | • | 1000 | | αὐτοὶς ἡμᾶς |
| ποώτους | χοή ποωτον χοή | χρη πρώτους | | πρῶτον χρη | |
| ย้า อบิ้ง | | | οὔμενουν | ar in the | |
| ξν | άλλ' ξν | . 10° 00 | the state of | 2 60 35 | |
| | om. | | • | om. | • |
| ουρείοις | | - 1C · | Player to | Έπικουρίοις | |
| άνειν | λαβεῖν | • | • | | |
| γε · | • | | | ήμῶν δὲ | •. |
| . ἱμεῖς | • , | ήμεῖς | The constitutions | | |
| ωθεῖτε | μη παίετε | μήτε αλθεῖτε | • | μη παίετε | μήτε αλτεῖτε |
| τ. ξ. | om. μήτε | | 11/11/2 | om. μήτε | |
| E | om. | | παίητε | om. | |
| älla | | CIE WARO | 9, 077 6 13 | • | • |
| | ξστε | $\tilde{\eta}\tau\varepsilon$ | 31 3.4 | έστε | |
| Ιοσοφία | ή ἀρετή | America America | 14.5 | | |
| η αυτη | ή φιλοσοφία, | .* | • | ή 'Αρετή, om. | Αρετή αὐτή |
| | om. αΰτη | | | αΰτη | |
| 233 | ή Άλ. | | 1625 | • | • |
| τομεν _ | | δικάσωμεν | .50t + . | • | |
| นะิง ฉึง | οἵτινες om. αν | | | οἵτινες | |
| • | ομ. αν | · C | • | • | • |
| TES | | om, | • | | om. |
| rs | • | ὄντας | 3/ | • | αριστα |
| νδο έν | Solk. | οντας κατ' οὐδὲν | ὄντας κατ' οὐδὲι | • | οντας κατ' οὐδει |
| :οιοῖντο | αντιποιῶνται | | | | και ουσεν |
| νε χρ. | σπ, γε | * . * | 0m 4/6 | άντιποιωνται | |
| | | | | | |

| Ed. Teubner. | Cod.Marc. 434 | Cod Marc 436 | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. | Cod Vin |
|--------------------------|------------------------------|-------------------------------------|---|--------------------|-------------------|
| c. 44. αλλόμενοι | | άλώμενοι | 400 | God, Tab. Do. | God, 711 |
| ολίγων | | όλίγοι | | | |
| c. 45. οἱ ὑπηρ. | | om. of | om. of | | |
| πυνίσκος | 221 | νικός | | κυνικὸς | |
| τί καὶ ἔχει | om. καί | VIXUS | τί καὶ ἔχη | * AUVINUS | |
| ή που | | | To have Chil | | \tilde{n} π |
| καὶ μαχ. θ. | | om. | om. | i i | on |
| μαχαιρίδιον | μαχαίοιον | | | | |
| σοι ην | τν σοι | the second | | ทุ้ง ชอเ | |
| απασι | πᾶσι | • | • | πᾶσι | |
| oขึ้ง ช์µถึง | Remindration regarder to the | Secretary 1 | ημῖν, om. οὖν | , '' _• | ύμῖν, οι |
| αὐτῶν | αὐτῶν εὶσι | · · · · | | αὐτῶν εὶσι | |
| σὺ δὲ - | om | . SÈ | | om | δè |
| ύπὲο σοῦ | | ύπὸ σοῦ | • | • , | |
| γὰρ τοῦτο γένοιτο | γοῦν τὸ τοιοῦ- | | γὰρ τοῦ το γέ- | γοῦντὸτοιοῦ- | |
| άν | το γένοιτο αν | | νοιτ' ἂν | το γένοιτ' αν | |
| ξπικ ρατήση | ξπικρατή σου | ξπι χοατήσοι | | ξπικρατήσου | ξπικρα: |
| λανθάνωσιν | • . | λανθάνουσιν | | • | |
| μεμιμημένοι | | μεμνημένοι | • | • | • |
| c. 46. ποιησώμεθα | | • | • * | ποιησόμεθα | |
| τοιοῦτον | τοιοῦτο | * * | • | τοιοῦτο | |
| ωπται | | ω παῖ | | • | |
| μάλιστα | the King of the | | m. | • . | om |
| θαυμάζων 3 | 2,532, 1,114 | θαυμάζω | • * * * * * * * * * * * * * * * * * * * | | |
| μετ' αὐτοῦ | μεθ' έαυτοῦ | | | • | • |
| φιλοσοφείν | / | τὸ φιλοσοφεῖν | 5 · 5 · 6 · 6 | o , » | • |
| ον μεν αν ευρη | . 2 TV . | ον αν μέν ευ- | 84 . | δν μέν ᾶν | • |
| | | $\varrho o \iota$, suprscr. η | <u>بـــــــ</u> | εΰροι | |
| η ιλοσοφίας | φιλόσοφον | | φιλόσ | τοφον | • |
| θαλλοῦ στεφάνω | om. | θαλούς στε- | • | • | |
| | | φάνου | . ~ | | |
| ύποκοιτῆ φιλοσο- φίας | | om. | ύποχοιτῆ, om. | - | om. |
| | | | φιλοσ. | | 3 0 1 |
| ξπιβαλέτω | . 3 3 39 | | ξπιβαλλέτω. | 3 21/0 | ξπιβαλ |
| Εὖγε, ὧ 'Αλήθεια | | • | • | εὖγεν ἀλήθεια | • |
| ό δὲ ἔλεγχος | θεία φήις | e, . | ό δ' ἔλενγος | φής | . , |
| ω Παρ. | om & B | 190, 1800 1 | δ δ' ἔλεγχος | om. oð | |
| | vinana, je j | τοιοῦτος | • | om, w | : ; |
| ἀετῶν | αλετῶν | 311 AN | | | 10, 2, 1 |
| | | | • | | |

| | | ~ | | G 1 77'- 00 | G 157 1 400 |
|------------------|------------------|-------------|------------------|---------------|------------------------------|
| | Cod. Marc. 434. | | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. | Cod. Vind. 123. |
| ι κάκείνους | | κάκεῖνο | | | |
| | | | ών | | |
| | there is no | ใช้อเร | • | • | 7 77 • 73 |
| | | | ἔσται | ٠, | |
| | om. ó | • | • | om. ò | • |
| | στεφανούμενο | | | | |
| " | on the tight | ** • | ວິນ ຢີ ແນ້ | • | • |
| ov | | | om. | | • |
| εείσαντα | | | ἀποχείραντας | • | άποκείοαντας |
| πώγωνα | πώγωνα ώς ξ- | | • | b | |
| V (0 3 3 0 6 | δοξεν,οπ.τον | | | | |
| | om, | | | • | |
| | £580. 20 | | ελμέντοιβούλ. | | |
| ω τινάς υμ | ιν υμινανάξω τι- | | ανάξω τινάς | | • |
| ∆ť'· | · νας,om.νηΔί | | ύμιν νη Δία | τινάς ήδη | |
| 28100 | she is . | om. ή | • | | • |
| ήση | θελήσ η | | | | |
| ὰν | • | | ό <i>ομυι</i> ὰν | | |
| στρον | | ἄγκυστρον | | | |
| • | | | ἄπερ | • | • |
| ηχεν | ar and | • | • | | ะิ ขย์อิทุนย ง |
| n ເພື່ອ ເພື່ອ | | | | πειι | ρεῶς |
| μα | | οπ. ἄμα | om. | | |
| α ἔχοις | π . | Xns | πάντ' ἔχοις | πάντα ἔχης | |
| ασα | άνοίσασα | SN OSSE | | | |
| χουσίου ΙΕ. | | | | | τοῦ χουσίου |
| μβανε | | | | | λάμβανε |
| | | | άνὴο | | |
| ζόμενος | καθίσας | | | καθίσαι | |
| ν πόλιν | ελς την π. | 6 M F. D. | | | |
| αῦτα | | | τί ταῦτ' | | • |
| υ | | | η που | | |
| ύσειν | 18 (8D) 6 6 | om. | | | |
| eidov i | • • • | ω IIoσ. | | • | |
| \tilde{v} | | om. | | | |
| τεμπε | | άναπέμπετε | | | |
| β. γαλεός | | | | γαλεώς | |
| σευχεται δή | πρόσεισι γοῦν | προσέρχεται | | πρέσεισιγοῦν | |
| | | δè | | | |
| στρω | | ἀγκίστοω | | | |
| | | , ,, | | | |
| ρᾶται | ώς φέροιτο | | ωσφράται | ώς φέροιτο | |

| T1. (T) | 0.11 | 0.11 | 0.1.11. | 0.1.77 | 0.171 |
|---------------------------------|--|--|---------------------|-----------------------------|-----------|
| Ed. Teubner. | | . Cod.Marc.436. | | Cod. Vat. 90. | Cod.Vin |
| c. 48. πλησ. ήδη | | | | | |
| ũ Ελ. νῦν ξυνε· | | | | | |
| πιλαβοῦ | | , βοῦ νῦν | | | |
| , | om. vũv | | $\nu \tilde{v} \nu$ | om. $\nu \tilde{\nu} \nu$ | (0) |
| χύων | ἀνων | | | ἄβων (?) ἄμων | |
| δέλεας καὶ τὸ άγκ | | | | | om |
| | | ο δέλεας καὶ τὸ | | δέλεαο | 1 2/ |
| τουτί — άγκ. | | care om. | | • • | |
| | | | άγκ., om. | | om. Tol |
| c 03 3 1 | 5 02 | | | in a ten in c | νόν σο |
| ή δ' τσχάς | | *1 | | igo ή δ' om. | |
| Μὰ Δί' ἐξεμεσάτω | | | | μα Δι' ἔπιεν | |
| 66 61 | έξεμ. νη δί' | | σάτω ούν | εξεμ. νη δί | 24 |
| | om. $\delta \dot{\eta}$ | | | | |
| | ं हिंद हों । राइ को | 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1 | | ุ้∾ ∴ เรียบ ซึ่ง ซียบ คือ เ | • |
| | τί σοι | 500000 | i attro | τί σοι | . 2./ |
| άνήο | | • | , , | - P-10-9. | ανη |
| εγω μέν πρώην | • . • | 1.10 (0) 33 • | om. µèv | | |
| ποψην πολύ | • | om. | | | |
| πολυ ἄβοωτός τε | | 703 74 • | πολλοῖ | 2/1:000 | |
| γὰο — εἰδεχθής | mus research services | om. | • | άμφω τότε | om. |
| | | | tr em | | |
| και σκληρός | om | File: Y | YEST OM. | om. | -0 |
| επί κεφαλήν | € 10 14 m s. 1 5 s.c. | WATER MEET | χατά χεφ. | om. | κατά ν |
| απὸ | κατὰ | raid req. | лини жеф. | βροκόνου ά | 1000 |
| δρα ὧ Παρ. | ~att | ω Παρ. δρα | | nata . | |
| των αφύων | τῆς ἀφύης | w Huy. opa | | τῆς ἀφύης | |
| - | | 160 | | ons agons | |
| ἀνάσπα δὲ ὅμως | vi | σια | ἀνάσπα δ' δμ | 198 - 384 | |
| ανασπα σε ομως ο. 49. τίς ἄλλος | τις ἄλλος | | ανασπα σ ομ | ius. | |
| οὖτος ὁ πλατύς | τις αλλος ύπόπλατυς | | * * : | ύπόπλατος | |
| προσέρχεται | υποπιατυς πρόσεισιν | Harare Se • | | υποπλατος πρόσεισεν | |
| προσερχεται ψῆττα τις | προσεισιν | ψιττακὶς | . FFFF • v | i boostosa | WITTO |
| | εὶς τὸ ἀγκ. | φιιτακις | 0011 10. | | quita |
| άνεσπάσθω | εις το αγκ. | ἀνασπάσθω | 616 | | |
| τίς ξστιν: | | οm. ξστιν | S MILES CODE (SO) | | 3 7 5 8 1 |
| καὶ οὖτος c.50. Ἐπ' | The state of the s | και οὖτοςπάλ- | | | χαλούτος |
| άλλον καθ. | , . | λων καθ. | 500 To | | λων κα |
| δόξειεν | | | ος, δίξειε | | 1 |
| | , om. τοῦ | | | 106 | |
| . 0.2 | 1.77 | , | . 37 | 16.23 5 23 1 03 | -13-61 |

| τόν 'Αριστο- ότὸν 'Αριστοτελην, οπ. ὁ ὁ τὸν 'Αριστο- τέλη πεισι περισχόπει περισχόπει περισχόπει σω περι αὐτοῦ περι αὐτοῦ περι αὐτοῦ περι αὐτοῦ περι αὐτοῦ πολ. τούτους τόν 'Αριστο- ὁτὸν 'Αριστοτελην, οπ. ὁ ὁ τὸν 'Αριστο- οπ. σω περι αὐτοῦ περι αὐτοῦ μὰ ἔξη περι αὐτοῦ περι αὐτοῦ πολ. τούτους τόν τὸν τοῦς πολ. τούτους τόν που τοὺς πολ. τούτους τόν πλου πολ. τούτους τόν πλου πλου αὐτοῦς οπ. που αὐτοῦς οπ. που αὐτοῦς οπ. οπ. τόν αὐτοῦν οπ. οπ. τον οπ. οπ. οπ. τον οπ. οπ. οπ. τον οπ. οπ. οπ. τον αὐτοῦν τοῦτον τοῦτον τοῦτον τοῦτον τοῦτον προσῆν προσῆν οῖμα οπ. οῖμαι περισχειν νε περισχόπει περισχόπει περισχόπει περισχόπει περισχόπει περισχόπει τοῦτον τοῦτον τοῦτον ποροσῆν οῖμαι περισχειν νε περισχόπει περισχόπει περισχόπει περισχόπει περισχόπει περισχόπει περισχόπει περισχόπει σπ. τοῦτον τοῦτον τοῦτον τὸ χρυσίον περισχόπει περισχόπει περισχόπει περισχόπει περισχόπ | . Teubner. | Cod Mane 124 | Cod Mare 426 | Cod Vot 87 | Cod Vat 90 | Cod Vind 193 |
|---|-------------|--|---|---|----------------------------|--------------|
| τέλη πεισι περισχόπει προσήπει περισχόπει περισχόπει προσήπει περισχόπει περι | | | | | | |
| ##################################### | | | τον Αριστοί | $\epsilon \lambda \eta \nu$, om. o | | ош. о |
| ##################################### | | | | | 3 4 | |
| ## ΦΕ ΤΕ | | | • | | απεισιν | |
| περί αὐτοῦ περί αὐτοῦ περί αὐτοῦ ἀΠ. ην ἐδού πολ. τούτους ὑς που τοὺς πολ. τούτους ὑς ν – ἐχτετρα- ωένους οπ. αἰχίνων η που αἰχίνων η που αὐτοῦς (corr. αὐτοὺς) δε ἔπὶ τῶν ἀντῶν ἄν τατος δρασύτερος εἰ ὁρμυίας οπ. οπ. οπ. καὶ οπ.(m.Π.marg. καὶ σὺ δὲ αἰστοῦν το πο. εν οπ. εν ο | | περισχοπει | 3 | περισχοπει | • | περισχοπει |
| περὶ αὐτοῦ περὶ αὐτοῦ ὧΠ. ην ἰδού ην ἰδεῖν ἰδού, οπ. ην τολ. τούτους τολ. το τούτους τολ. τούτους τολ. τολ. τολ. τούτους τολ. τολ. τολ. τολ. τολ. τολ. τολ. τολ. | ** | ************************************** | ανιμεισθω | a malmenum managa a b anari [*] u shimba a 2, * * * * 2, £ 4 | nous countriese months and | * * * * |
| ην ιδού τους τους τους τους τους τους τους τους | 7 | | | - | μη αν ερη | |
| υς που τοὺς . πολ. τούτους υς λεθῦς λεαὶτὴν - ἐχτ. οπ. χαὶτὴν - ἐχτ. οπ. καὶτὴν - ἐχτ. οπ. καὶτὴν - ἐχτ. οπ. καὶτὴν - ἐχτ. οπ. καὶτὴν - ἐχτ. οπ. δ' ἔπὶ δεήσηι δεήσηι δ' ἔπὶ δεήσηι δεήσηι δεήσηι δεήσηι δ' ἔπὶ δομυνίας οπ. ως οπ. ως οπ. ως οπ. ως οπ. ωπ. οπ. (π.Η.marg. χαὶ σὺ δὲ αἰςτ.) ει οπ. χαὶ οπ. (π.Η.marg. χαὶ σὺ δὲ αἰςτ.) ει οπ. οπ. οπ. οπ. οπ. οπ. οπ. οπ. οπ. ναὶνα πολλοὶ χαὶοῖ μὲν σ.π. οπ. χαὶ σὶ μὲν σ.π. οπ. νε οὐτοὶ γε οπ. ο | | 7 10 000 | | | | |
| υς εχτετρα- υν εχτετρα- υν εχτετρα- υν αλγίνων αλγίνων αλγίνων που που που που που που που πο | 14 | | ην Ιδείν | tσου, om. ην | | • |
| υ - ξχτετρα - οπ. τὴν - ξχτ. οπ. χαὶτην - ξχτ. υ οπ. αἰχίνων ἤ που ς αὐτοῦς (corr. αὐτοῦν ἄν . τῶν . ἀὐτοῦν ἄν . τατος . ὁρμυίας . ο οπ. . . . ο οπ. . . . ο οπ. . . . ει ο οπ. ει . | | os. | • | | | |
| αἰχίνων η που αὐτοῖς (corr. αὐτοῖς (corr. αὐτοῖς (corr. αὐτοῖς δεήσηι δ ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἄν τατος θρασύτερος εἰ ὁρμυἰας ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο | | | | | | |
| αὐτοῖς (corr. αὐτοῖς (corr. αὐτοῖς (corr. αὐτοῖς) τῶν τῶν τῶν τῶν ὁρμυἰας ο m. ὡς ο m. ο m. (m.II.marg. καὶ σὰ δὲ adscr.) ο m. ει νάμα πολλοὶ καὶ οἱ μὲν σ.π. ο m. καὶ νάμα πολλοὶ καὶ οἱ μὲν σ.π. ο m. καὶ νάμα πολλοὶ καὶ οἱ μὲν σ.π. ο m. καὶ ν ο μῦτον λέγεις λέγεις εἶναι ν ο μῦτοὶ νε τ' εἶμι ο m. γε οῦτοὶ γε ποῦτοι οὖτοι αἰτοὶ γε καλον διδ. αὐτοῦ ν ποοσῆν οἶμα ο m. οἶμαι ποροσῆν οἶμαι εις παραινεῖς παραινεῖς παρανεῖν γε ποροσήκειν γε ποροσίκειν γε | | ٠. | om. | $\tau \dot{\eta} \nu - \dot{\varepsilon} \varkappa \tau$. om | | |
| αὐτοῖς (corr. αὐτοὺς) δεήσηι τῶν τῶν τῶν τῶν οπ. ὑς καὶοῖν ἐξεις εἶναι ι ὑς τὸ εἶμι οπ. γε οὖτοί γε οὖτοί γε σῶτοῦν τὸ χρυσίον προσῆν οἶμαι εις παραινεῖς νὴ Δία προσήχειν γε ποροσήχειν γε ποροσήχειν γε | μένους | . the worth | | | | om. |
| αὐτοῦς (corr. αὐτοὺς) | ν | • | αλχίνων | | . • | • |
| αὐτοὺς) | , | | • | ή που | . 13 | |
| δ΄ ἐπὶ τῶν . αὐτῶν ἄν τατος . Θρασύτερος εἰ . Θρασύτερος εἰ . Θρασύτερος εἰ . Θρασύτερος εἰ . Θρασύτερος το Μ. ὑς οπ. οπ. οπ. οπ. οπ. ναὶ . οπ.(m.Π.marg. καὶ σὺ δὲ adscr.) οπ. οπ. ει . οπ. ναὶ . καὶ οἱ μὲν σ.π. οπ. καὶ οἱ μὲν σ.π. οπ. καὶ . καὶ οἱ μὲν σ.π. λέγεις λέγεις εἶναι . λέγεις εῖναι το ὅτοὶ γε . οὖτοὶ νε αὐτοὶ γε . οὖτοὶ νε αλον διδ. αὐτοῦ . οὖτοι αὐτοὶ γε αλον διδ. αὐτοῦ . το ῦτον προσῆν προσῆν οἶμα οπ. οἶμαι . προσῆν οἶμαι εις παραινεῖς . παραίνεῖν γε πειν τι προσήκειν γε . προσήκειν γε | \$. | • | | • | | • |
| τῶν . αὐτῶν ἀν | | | αὐτοὺς) | | | |
| τῶν | E . | | | | | δεήσηι |
| τατος . εἰ δρασύτερος . εἰ δρασύτερος . εἰ δομυίας | · name | o while retreet | · · · · · · · · · · · · · · · · · · · | δ' ἐπὶ | and a second | |
| εξ ομυίας οπ. ως οπ. | τῶν | | pro action do | αὐτῶν ἄν | | |
| οπ. ώς οπ. | τατος | 3 | tights. | θρασύτερος | | • |
| οπ. ώς οπ. οπ. οπ. οπ. αλὶ . οπ.(π.Π.πατg. αλὶ σὐ δὲ adscr.) οπ. οπ. ει . οπ οπ. νάμα πολλοὶ καὶ οἱ μὲν σ.π. οπ. καὶ . καὶ οἱ μὲν σ.π. λέγεις λέγεις εἶναι . λέγεις εἶναι . οπ. γε . οὖτοι γε . οὖτοι αἰτοί γε . οπ. καλον διδ. αὐτοῦ | | | εì | | atti. | |
| om, καὶ om.(m.II.marg, καὶ σὺ δὲ adscr.) om. om. om. om. om. om. om. o | 5 | | itinaa am | ္ ὁρμυίας | | . • |
| adscr.) om. om. om. om. om. νάμα πολλοὶ καὶ οἱ μὲν σ.π. δν αὐτὸν λέγεις λέγεις εἶναι om. γε τ' εἶμι om. γε οὖτοὶ γε οὖτοὶ γε τοῦτοι οὖτοι αὐτοὶ γε om καλον διδ. αὐτοῦ τοῦτον τοῦτον προσῆν προσῆν οἶμα om. οἶμαι εις παραινεῖς νὴ Δία κειν τι προσήκειν γε σπ. οπ. σκ. σκ. σκ. σκ. σκ. σκ. σκ. σ | ì | • | om. ώς | om. | | om. |
| om. ει om. om. om. νάμα πολλοὶ καὶ οἱ μὲν σ.π. ον αὐτὸν λέγεις λέγεις εἶναι om. γε οὖτοὶ γε οὖτοὶ γε οὖτοὶ ν τοῦτοι τοῦτον τοῦτον τοῦτον προσῆν προσῆν οἶμα om. οἶμαι εις παραινεῖς παρανεῖν γε προσήκειν γε | | om. | καì | • | om.(m.II.marg. | καὶ σὺ δὲ |
| οπ. νάμα πολλοὶ καὶ οἱ μὲν σ.π. νάμα πολλοὶ καὶ οἱ μὲν σ.π. λέγεις λέγεις εἶναι ο οῶτοὶ γε οὖτοὶ γε οὖτοὶ γε τ εἰμι οπ. γε οὖτοὶ γε οὖτοὶ οὖτοι καλον διδ. αὐτοῦ τ τοῦτον τοῦτον προσῆν προσῆν οἶμα οπ. οἶμαι εις παραινεῖς νὴ Δἰα προσήκειν γε προσήκειν γε προσήκειν γε πος ο οπ. σιδ. καὶ ντι προσήκειν γε πος ο σίχειν γε πος ο σίχειν γε πος ο σίχειν γε πος ο σίχειν γε παροσήκειν γε σος ο σίχειν γε παροσήκειν γε σος ο σίχειν γε παροσήκειν γε παροσήκειν γε | 1 | | | | adscr.) | |
| νάμα πολλοὶ καὶ οἱ μὲν σ.π. οπ. καὶ καὶ οἱ μὲν σ.π. λέγεις λέγεις εἶναι . λέγεις εἶναι . οπ. γε . οὖτοι γε . οὖτοι νε . οῦτοι γε . οῦτοι γε . οῦτοι γε . οπ. οπ. οπ. οπ. οπ. οπ. οπ. οπ. οπ. ο | v · | om 115.3 | UP-Ca. त स्त्रत | TRUE JAME | om. | |
| νάμα πολλοὶ καὶ οἱ μὲν σ.π. οπ. καὶ καὶ οἱ μὲν σ.π. λέγεις λέγεις εἶναι . λέγεις εἶναι . οπ. γε . οὖτοι γε . οὖτοι νε . οῦτοι γε . οῦτοι γε . οῦτοι γε . οπ. οπ. οπ. οπ. οπ. οπ. οπ. οπ. οπ. ο | lee in soul | 1 1 | om. | IN'T SOUTS | | om. |
| λέγεις λέγεις εἶναι | νάμα πολλο | οι και οι μεν σ.π. | om. καί | | | |
| ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο | òν | αὐτὸν | কার্ম , জেল | | | |
| οῦτοί γε τ' εἰμι ο m. γε οὐτοί γε οὐτοί γε ο οὐτοί γε ο οὐτοί αὐτοί γε ο ο ο ο ο οὐτοί αὐτοί γε ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο | λέγεις | λέγεις είναι | | | λέγεις εἶναι | |
| οὖτοί γε | LL . | om. ye | τ' είμι | 20731 | | |
| οπ καλον διδ. αὐτοῦ | | οδτοί γε το | | | | |
| τούτον τούτον το τούτον το χρυσίον προσῆν προσῆν οἶμα οπ. οἶμαι . προσῆν οἶμαι . εις παραινεῖς . παραινεῖς . νὴ Δία κειν τι προσήκειν γε . προσήκειν γε | | | | | | om |
| ι τούτον τούτον το χρυσίον προσῆν προσῆν οἶμα οm. οἶμαι . προσῆν οἶμαι . εις παραινεῖς . παραινεῖς . νὴ Δία κειν τι προσήκειν γε . προσήκειν γε | καλον | διδ. αὐτοῦ | Commence with the same of the | antone deserve experien | διδ. αὐτοῦ | |
| τὸ χρυσίον προσῆν προσῆν οἶμα οm. οἶμαι . προσῆν οἶμαι . εις παραινεῖς . παραινεῖς . νὴ Δία . κειν τι προσήκειν γε . προσήκειν γε | vl . | | τοῦτον | τοῦτον | | |
| προσήν προσήν οίμα οm. οίμαι . προσήν οίμαι . εις παραινεῖς . παραινεῖς . νη Δία . κειν τι προσήκειν γε . προσήκειν γε | ov . | | | | | |
| εις παραινεῖς . παραινεῖς | προσην | προσην οξμα | om. ołuai | | προσην οξιιαι | |
| νη Δία | ELS | | | | | |
| κειν τι προσήκειν γε προσήκειν γε . | ,3 | | - | vn Ala | | |
| | κειν τι | προσήχειν νε | | | προσήκειν νε | |
| ουτος σε ουτω ουτος σε | | οὖτος δὲ | | ούτω | οὖτος δὲ | |

| Ed. Teubner. | Cod.Marc.434. | Cod.Marc.436. | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. | Cod.Vi |
|--------------------------|----------------|---------------------------------------|-------------------|---------------|--------|
| c. 51. ἐπὶ κεφαλὴν | | #12, TM | om. | | |
| c. 52. Alis | •. | άλις σοι | | | |
| τίς σοι | om. σοι | | | | |
| πολλοί | οί π. | | | | |
| ἀποτ ῖσα ι | | | άποτίσαι | | ἀπο |
| δεήση | δεή | ήσει | | δεήσει | |
| και ύμᾶς | | και ήμας | ύμᾶς, om. καὶ | | |
| σὺ δὲ | σφώ καὶ σὺ, | · · · · · · · · · · · · · · · · · · · | • | σφά δὲ σὺ | |
| | om. dè | | | , , , | |
| χύχλφ | εν κύκλφ | , | | εν κύκλφ | |
| ξγκάετε | | έγκατακαίετε | .653 | | 1419 |
| ἀνδρῶν | φιλοσόφων | • | | φιλοσόφων | |
| | | | | άνδοῶν | |
| παραγγελλόμενα | | | παρηγγελμένο | х . | • |
| ποῖ | * . | • 4.4 | $\pi	ilde{\eta}$ | | |
| πρῶτον | πρότερον | | ryd of the | | |
| δεήσει | | | δεση (sic) | | δεή |
| ξς την 'Ακ. | εὶς τὴν ᾿Ακαδ. | 1 45 3 % · | | · | |
| ποιησόμεθα | | ποιησ | τώμεθα | | |
| οἶδά γε | | om, ye | om. ye | | om. |
| δποι ποτ' | ένθα | | \$ · | ένθα | |
| χαυτη ρίων | | καυστηρίων | χ αυτηριῶν | | |
| | | | | | |

LUCIANI ADVERSUS INDOCTUM.

| | Ed. Teubner. | Cod. Vat. 87. | Cod. Marc. | 434. Cod | l. Marc. 436. |
|-------|--------------------------|---------------|------------|--------------------|----------------|
| с. 1. | πρός τὸν ἀπαί- δευτον | om. | τὸν | | • |
| | γίνεται τοιαῦτα | | τὰ τοιαί | Σ τα `ος Έν | |
| | παραλαμβάνοις | | παραλαμβ | ανεις | |
| | τοῦ ἀσφαλοῖς | om. | τοῦ | | |
| c. 2. | κεκρικέναι | πεχοιμένα | . 1011 | * | |
| | ξς χάλλος | manaragion. | | om. | sed, rec. manu |
| | | | | su | ipraser. |
| | ἀοίδιμος | | • • • | no or Break | ἀοίδημος 🐣 |
| | θαυμάσιε τὸ χάλλος | Javp | αστέ 210 | A Sugariora | om. 7ò |

| | | Ed. Teubner. | Cod. Vatic. 87. | Cod. Marc. 4 | 34. Cod. Marc. 436. |
|------|----|--------------------------------|--|---|---|
| c. | 2. | χοησομένω | χρησαμένω | Note that the second | 2 1 1 |
| • | | φθάνοντος | προλαμβάνοντος | | |
| | | ξγγεγραμμένων | άναγινωσχομένω | , | · |
| | 9 | | | υσαν | _ |
| ه تا | ο. | κατηξίωσαν | • | σοαν | • |
| | | μυρίκη ἀπ'λλαξαν | μυρίνη | · · · · · · · · · · · · · · · · · · · | ἀπήλασαν |
| | | | om. åv | • | απηκασαν |
| | | μυρ. αν | | | |
| | | τὸν τοιοῦτον | τὸν τοιούτων | τω | ν τοιούτων |
| | | 'Ολμειὸν | • | • | άλφειὸν |
| | | τοῦ εΙππου | • • • | A STATE OF | om. τοῦ |
| | | οὐδὲ | | om, | the transfer |
| | | και πάνυ | om. καί | | |
| | | ξυνεφοίτας | | | εοπο συνεφοίτας |
| 3. | 4. | | ล่งสง. ขุรง ธันธุริงส | έχ. άναδ., om. | , νῦν . |
| | | κατὸ | χάτα | <u> </u> | |
| | | έχε ξυλλαβών έ- πεῖνα | | ξχεῖνα έχε | ξ. |
| | | απαντα ξαείνα | . 1107 | 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 | marg. adscr. |
| | | όσα ὁ Σίλλας | Σ. ὄσα, om. ὁ | or for or has be | 164 Kielús J. Die |
| | | εὶς Ἰταλίαν | ξς Ίταλίαν | | ές Θετταλίαν |
| | | <i>ξξέπεμψε</i> | <i>ξξέπεμψεν</i> | · /· 1° 3 • | uling to the |
| | | πλέον έχ τούτου | * **** * * * * * * * * * * * * * * * * | ξα. τούτου π | λέον πλ. ἐκ τούτων |
| | | หลิง | • | J. 14 | 🧺 ξὰν, suprascr. κᾶν |
| | | ξπικαθεύδης | καθεύδης | | |
| | | περιβαλόμενος | | περιβαλλόμε | vos |
| | | ολσθα | οἶδας | | |
| | | $\tilde{\alpha}\nu$ | αν addidit m. I | | ************************************** |
| | | μόνων | μόνον | | 1101 |
| | | εὶ ὥσπερ | | η ωσπερ | 10 |
| | | άλλ' εξ γε | | | άλλ' εἴ τε |
| | | βιβλιοκαπήλοις | βιβλιοχαπήλλοις | | |
| | | καὶ αὶσχοῶν | η αλσχοών | | |
| | | ξχείνων | | m | |
| | | έχουσιν αὐτά | έχουσι ταυτά | | 250000000000000000000000000000000000000 |
| _ | 2 | εὶ μὰ καὶ | 3 10 10 | 2 2 2 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 | |
| ů. | Э. | ξπτα ταλάντων | | er et ral pr | |
| | | αρ' αν | δρᾶν | | ξπὶ ταλάντω δρᾶν |
| | | τοῦ Ἡο. τὰ τόξα | υραν | in ras. | |
| | | του Ης. τα τοςα Εντείνασθαι | 3 | | τὰ τόξα τοῦ Ἡο. |
| | | | εντείνεσθαι | | συνώς Εντείνεσθαι |
| | | ξπίσχοπα | • | επισχοποί | Steeps of the |

| Ed. Teubner. | Cod. Vatic. 87. Cod. Marc. | 434. Cod. Marc. 436. |
|---|---|---|
| c. 5. ανένευσας | ลิทย์ขอบธตร ลิท | ανανεύσαις αν |
| | | supr. ἀνένευσας |
| έ κατὰ ταὐτὰ | κατά ταῦτα | 2 12 13 10 10 10 10 10 |
| ναῦν | ναῦν καλλίστην | ναῦν καλλίστην |
| , | | c |
| χοππαφόρον | κοττοφόρον καπποφό | οον κοππαφόρον |
| ξπινεύεις. | • ἐπινεύσε | us . |
| εὶς ἀπαιδευσ. — | matrici spanie i mare | πολλά είς ἀπ |
| ξαφέρει | | έχφέροι |
| ξχεῖνο | om. | |
| τί - βαλανείω | τί-βαλ. ποινόν | |
| c. 6. τοὺς πόδας ἀμ- | . αμφοτέρους | τοὺς . |
| φοτέρους | πόδας | 1 12 to 11 W |
| ύποδούμενος | e Abarth M. we we rive it it is | υποδυόμενος |
| ξμπεριπατήσειεν | | περιπατήσειεν |
| c. 7. ἐπεὶ | | ξπειδή |
| δευτέραν 🔪 🦂 | (oralassi). | βητα |
| ύπεοπηδησέται | ύπεοπηδή | σει . |
| ξ πιθολώσει | ξπιθολώσειε . | exite actal. |
| αὐτοῦ τὸ ὁεῖθρον | αὐτὸ τὸ ρεῖθρ. | 6.7. * 1 * ** |
| ἀποχτενεῖ | · make the first | ἀποκτείνει |
| τῶν Φουγῶν | τῶ Φουγῶν | 2 12 5 12. |
| μηδε φέρειν | συνσυς Χ. μή φέρειν | Parati la liga e mai na la |
| ύπὸ τῆ ἀσπίδι | ξπὶ τῆ ἀσπίδι . | ξπὶ τῆ ἀσπίδι |
| Exelvous. | Commission to come OM and the contraction | St 3 23 pm |
| αύτοῦ ὀφθ. | αὐτοῦ ὀφθ. | 3 caption Said |
| ξ παίρων | 2mai.14 | ξπαιωρῶν |
| τον δεσπότην | · | , |
| τὸ αὐτὸ δὴ | om. dn | 3 |
| όπόταν τὸ μὲν β. | οπότε μέν τὸ β. om. | · · · · · · · |
| έχης | | |
| | έχεις . | |
| πορφυρᾶν | έχεις πορφύραν | |
| | πορφύραν | supraser. Ann ti |
| πορφυρᾶν | πορφύραν | suprascr. ἀναγινώσκεις |
| πορφυρᾶν ἔχον | πορφύραν ἔχειν ἔχον om. sed s | |
| πορφυρᾶν ἔχον ἀναγινώσκης αὐτὸ | πορφύραν ἔχειν ἔχον om. sed s ἀναγινώσκεις om. καὶ διαστρέφων καὶ | αναγινώσκεις |
| πορφυρᾶν ἔχον ἀναγινώσκης αὐτὸ | ποοφύραν ἔχειν ἔχον om. sed s ἀναγινώσκεις om. | αναγινώσκεις |
| ποοφυρᾶν ἔχον ἀναγινώσκης αὐτὸ καὶ καταισχύνων καὶ διαστρέφων | πορφύραν ἔχειν ἔχον om. sed s ἀναγινώσκεις om. καὶ διαστρέφων καὶ | avayıvwoneis |
| ποοφυρᾶν ἔχον ἀναγινώσκης αὐτὸ καὶ καταισχύνων καὶ διαστρέφων | πορφίραν ἔχειν ἔχον om. sed s ἀναγινώσκεις οm. καὶ διαστρέφων καὶ καταισχύνων | avayıvwoneis |
| ποοφυράν έχον ἀναγινώσκης αὐτὸ καὶ καταισχύνων καὶ διαστρέφων c. 8. θέλω γοῦν ἀδύνατον | πορφίραν ἔχειν ἔχον om. sed s ἀναγινώσκεις οm. καὶ διαστρέφων καὶ καταισχύνων ἀδύνατα οm. τῶν | άναγινώσκεις 575 - 100 |

| | Ed. Teubner. | Cod. Vatic 87. | Cod. Marc. 434. | Cod. Marc. 436. |
|-------|--------------------------------|---------------------------|---------------------------------------|-------------------|
| c. 8. | περὶ αὐτόν | περί αὐτὸν | | aca, marci 400. |
| | ξς χάλλος | είς χά | 1100 7000 | · v s en |
| | | εις χα Εντετορνευμένων | | |
| | | | | |
| c. 9. | ξσέρχεται | ελσέοχ | | ξπέρχεται |
| | χουσίω | χου | | |
| | απασι προεκπλήξο | <i>xc</i> | απασιν ξαπλήξας | |
| | κιθαρίσαι | * 0 ' | | χι θαρῆσαι |
| | πάντως ἔδει λεπτόν | έδει πάντως | 1.0 | |
| | | Environde | • | χαλεπόν |
| | κάκείνης ξυμμα- στιγουμένης | νης κάκείνης | • | • |
| | | און אמאצניטון | | |
| | ξσέρχεται | | ελσέοχεται | |
| . 10. | χόλλοπας | κόλοπας | ** * | • |
| | ξπικειμένην | ξπικειμένους | · and | • |
| | μόγις | μόλις | <u> </u> | • |
| | ελπεῖν, γε | | om. | γε |
| | προσέτι | in ras. | · · · · · · · · · · · · · · · · · · · | |
| | και περιττήν | | om. | |
| | περὶ πόδα | | | παρὰ πόδα |
| . 11. | | ούκ ἄκαιρον γὰρ | | • • |
| | αν γένοιτο | | | |
| | τινα | om. | • | |
| | Θράτται | Θράτται | • | • |
| | Έβρον | εὖβοον | • | ~ 4~ 5 \ |
| | την κεφαλην τη | • | | τῆ κεφαλῆ [τὴν |
| | λύοα | | <u> </u> | λύραν |
| | Όρφεῖ ώς λόγος | | 'Ορφείω λόγω | suprascr. μόρφ |
| | Es | είς τὸ | εὶς | ές τὸ |
| | τὸ ξερόν | om. $\tau \delta$ | • | om, τὸ |
| | και θηρία | om. zai | • • • | om, xal |
| . 12. | καὶ φυτά | om. zal | | |
| | μ. την 'Ορφέως | μ. την τοῦ | 'Ορφέως | |
| | ούκ ἀσφαλές | | | ούκ ἦν ἀσφαλὲς |
| | ύπὸ κόλπον | ύπὸ κόλπου | • | • |
| | καταθέλξειν | καθέλξειν | | |
| | μαχάριον | | μακάριος | |
| | κλη ρονομήσαντα | | κληφονομήσας | |
| | τῆς 'Ορφ. | τῆς τοῦ 'Ορφ. | | |
| | | 1- 4). # | | |

| | Ed. Teubner. | Cod. Vatic. 87 | Cod. Marc. 434. | Cod. Marc. 436 |
|--------|------------------|--------------------|---------------------|------------------|
| 0 19 | ή θέλγουσα | om. ή | | |
| 0. 12. | τῶν ἄλλων βαρ- | οιι. η | | om. ἄλλων, βαρ. |
| | βίτων | • | • | βίτων in rasura |
| | ετι εστιν | | | έστιν έτι |
| | ξπρίατο | • | • | ξποίετο |
| | ύπ' | in rasura | • | engieto |
| | *** | | <u>~</u> | • |
| c. 14. | ξς τὸ πῦρ | | ο πῦρ | |
| | Τεγεᾶται | Τεγεάται | | |
| | Μεμφῖται | Μεμφίται | | |
| | ύπερηκόντισεν | • | • | ίπερημόντισε |
| | စ်စုအိုင | | δρα | |
| | διάχεισαι | : διάχ | εειται | |
| c. 15. | και αὐτὸς | | αύτὸ, om. καὶ | |
| | καὶ κάτοχος | κατὰ τάχ ος | : | |
| | Δωρίδιον | | δωρικόν | |
| | Διονυσίου | Διονύσου | `. | |
| | οζμοι | | οξμαι | |
| | καὶ τό | om | τό | |
| | αύτοις γὰρ ξμπαί | in rasura | | |
| | μάλα | | μάλιστα | |
| c. 16. | ές τὰ β. | εὶς τὰ β. | | |
| 0. 10. | άνατυλίττεις | | ανελλίττεις (i. r.) | |
| | άεὶ | om. | | |
| | ξντίθης | - Baix | เษะเัร | |
| | δη τί | δή τι | iveis | , |
| | φθέγγη μᾶλ- | | • | • |
| | λου | φυεγγη μυκκον | • | • |
| | και των έχθ. | om, καὶ | om. καὶ | |
| c. 17. | | οπ. χαι | om. xur | οταν |
| c. 17. | τις χτήσαιτο | 011 | | χτήσαιτό τις |
| . 40 | • | • | | έχεις supscr. οι |
| c. 18. | εἴποις | • • | | εξαις supsci. Οι |
| | τοῦτο | τούτω | • | einig |
| | εἶτα | 100100 | om. | • |
| | ξπαινοῖ | ξπαινοίη | ош. | - |
| | έχοις | | | - |
| . 40 | Βάκχας | έχης | | Βακχίδας |
| с. 19. | αεὶ | αλεί | A CONTRACT. | Dungtons |
| | των απ' αὐτων | | των ἀπ' αὐτοῦ | |
| | | της απ αυτων | | |
| | σε ελδότων | | γε ελδότων | |

| 19. | ἄν τις | τις ᾶν | | τίς αν |
|--------|-----------------|--|---|---------------------------------------|
| | κ τένα | 14 | κτένας | |
| glovdo | παλλαχήν | ere tress a more a | παλαχήν | |
| | απασιν | | · * . • | πᾶσιν ἀνθρώποι |
| | τὰ - χρήσιμα | τὸ - χρήσιμον | | |
| | Σύρον, ὄντα | • | εί ο όντα | |
| | άναλίσκεις | καταναλίσκεις | Vital Exercise | |
| | παρενέγραψας | ενέγραψας ; | • | • |
| | πρυντίθεις | προθείς | προυτίθης | |
| 20. | Ezeivo | n. | | ξκείνω |
| | πεπεισμένον | * 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 | πεπεισμένος | · · · · · · · · · · · · · · · · · · · |
| | αλλά σοφός | άλλὰ καὶ σοφὸς | | άλλὰ καὶ σοφὸ |
| | ξυγγραφεύς | συγγραφεύς | | |
| · gul | οὐδ' ἕτ+ρος | οὐδέτερος | and the second | |
| | ώς άληθείοις | ώς εὶ ἀληθεύοις | | |
| | αὐτῶν | αὐτοῦ | • | |
| | λόγους ἐπιδ. | λόγοις αὐτῶ ἐπιδ. | • | |
| | αὐτοῖς | τοὺς ἐπαίνους | | • |
| | - ' | | | |
| | καὶ μὴ π. | η μί | | |
| | ώμοιώθης | όμοιο | 2134:0 | • |
| | τοὺς προπάτορας | | τοῦ προπάτορος | |
| 21. | μουσιχῶν | μυσῶν | • • • | |
| | ώς πιστεύειν | • | . • | πιστεύοντα, om. ώ |
| | dis | om. | | · · · · · · · |
| | διὰ πασῶν | | διὰ πάντων | |
| | ξς | εί | e a la l | |
| | ลิ้ง ะไท | | The state of the state of | om. $\mathring{\alpha \nu}$ |
| | λαρίσση | | λαρίση | |
| | πρεσβύτις | ποεσβύτης | | |
| | αὐτῷ | αὐτ | 0.5 | |
| | Κασάνδρου | i de la constantina della cons | | |
| | | • | Κασσάνδρου | 0 |
| | Βατραχίωνι | | | βατραχίονι |
| | και γάρ | om, | | • |
| | τῆ λαρίσση | om, τῆ | τῆ Λαρίση | • |
| | τῷ Πίρρφ ὅμ. | δμ. τῷ Πύρρῳ | • | |
| 22. | ξροωμένην | • | | ξοωμένην |
| | δρχησταίς | δοχισταῖς | | |
| | ούτως | οΰτω | | |

| | Ed. Teubner. | Cod. Vatic. 87. | Cod. Marc. 434. | Cod. Marc. 436. |
|--------|--|--------------------|---------------------------------------|-----------------------|
| c. 22. | . εθέλεις | θέλεις | Min str | %. |
| | χαίτοι : | | zaì | -1 |
| c. 23 | τὰ βιβλία ὁποῖαι ἔυγκαθεύδεις καὶ λουόμενος | οποῖοι | τὰ τοιαῦτα β. | ξυγκαθεύδοις |
| | μηδ' ἀποδίση τ'ν ἀποδ. ὑμέτερος | ή μέτερος | μὴ ἀποδ. | om. $\tilde{\eta}\nu$ |
| | νόμους | 1 peregos | • | om. |
| | λεαίνεσθαι | | - μαίνεσθαι | VIII |
| | καὶ ποιεῖν νυνὶ | v v v | The Samuel Control | om. 201 |
| | εί γε μή | - | om. $\mu\dot{\eta}$ | |
| | χύτραις δλως | om. | om pop | χύτοαις ζοα |
| | κατὰ τὴν π. θᾶτ- τον ἂν παρὰ τῶν βιβλ. | , | | περὶ τῶν βιβλ. |
| €. 24. | αύτοῦ] | έαυτοῦ | | reces two popul |
| | τοὺς βιβλιογ. | om | τοὺς | 1.5 % |
| | ovin | oซืxoบv | om. ovx | |
| | ξυνελάσοντας | ξυνελάσοντα | 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 | |
| | νεόχτιστον | νεόκτηστον | νεόκτητον | * 1 |
| | ξαεῖνο | жà | κεῖνα | ξκεῖνα |
| c. 25. | τῶν πολυτελῶν | om. τῶν | | • |
| | ώνεῖσθαι, ὅπως | ωνη δ' δμως | ωνηι δ' δμως i.r. | |
| | ξπιλειπόντων σε | | | ξπιλιπόντων |
| | μεταστέλλοιο | σοι μεταστέλοιο | • | • |
| | δήγματα | μειαστεκοίο | δείγματα | |
| | διηγουμένους | διηγοίμενον | | • |
| | τάργύριον | τὸ ἀργύριον | • • • | |
| | καὶ φύλαττε | om. | | |
| | πάσχειν | • | | σφάλλειν |
| | έχης | έχοις | έχεις | • |
| | παύσαιτ' αν | παύσαιτο | | |
| с. 26. | τό μηκέτι ω. μόνον οὐ καὶ | μόνον οὐχ | οm. μόνον | |
| | HOVOV OU KUL | uovov oox | μονον | o o x |

| | Ed. Teubner. | Cod. Vatic. 87. | Cod. Marc. 434. | Cod. Marc. 436. |
|----|----------------------------|--------------------------|---|---|
| 26 | . τὰ παλαιὰ πάντα | πάντα τὰ παλαιὰ | | |
| -1 | χοῆσιν | χρήσεις | | • |
| | πάνσοφόν τι | | πάνυ σοφόν τι | |
| 27 | . 'Αρχιλόχου | Αντιλόχου | | άντιλόχου |
| | ξαεινά γε | ξχεῖνά τε | | |
| | ξχαστον | | | ξκαστα |
| | Εὔπολιν | | τὸν Εὔπολιν | |
| | εĨt' | εἶτα | • | • |
| | ποτέ ψυχην | | ἀπὸ ψυχῆς | |
| | άπτει | | om. | άπτη |
| | ξώραχε | ξώρακέ σε | | ,, |
| | ξπιτεταμένος | | ξπιτεταγμένος | |
| | | 1 2 | | |
| 10 | πρὸς Κότυος | ποὸς σχότους om. δὲ | προ σ | χότους |
| 50 | . άφες δὲ | om. oe | • | |
| | καὶ ύπὲο τ. γ. | ξυνεργάτην | • | κ.ταῦτα ὑπὲρ τ.γ. |
| | συνεργάτην | ξυνεργαιην | • ข้ะกะ | |
| | ο ἴ χοι μηδέποτε | | μηδέπω | • |
| | | γλώσση | μησελω | 200 |
| | γλώττη οἶδα | Armoni | * | οίδας |
| | / | | | σισας |
| 35 |). σμίλας | - | σμίλλας | |
| H | δπόταν | Ŏ1 | αν | |
| į | Es | | is | • |
| | τάλλα | τἄλλα | | |
| | τὰ σὰ εἰχάσω | | | ελκάσω τὰ σὰ |
| | μαχαιρίδα | | μαχαιρίδας | |
| 1 | μαχαιοίδων | μαχο | αιριδίων | |
| | προτιθέντας | προστιθέντας | | |
| 1 | 0. χαίτοι | | | καί γε |
| | οὐδ' έχο. | - ဝပ်ဝ | ìè ἔχ. | |
| | τινι | | οὐδενὶ | |
| ĺ | και έπονείδιστα | om, | • • • | |
| l | | | | |
| 1 | the second second | DE SAL' | FATIONE. | / |
| 1 | Ed. Teubner. | Cod. Gorl. Cod. M | larc.434. Cod. Vat. | 87. Cod. Vat. 90. |
| 1 | | | | |
| - | 1, ὀρχήσεως | | • , | δοχήσεων |
| | | αραδείγματι | • | |
| 1 | 2. ω λώστε | | δλως | • |
| I | Sommerbrod | lt, Lucian III. 2. Aufl. | | 16 |

| | Ed. Teubner. | Cod. Gorl. | Cod.Marc.434. | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. |
|-------|-----------------|--------------------|-----------------|----------------|---------------|
| c. 2. | όμιληκώς | | | • | ώμιληχώς |
| | τοῦ | | | τὸ ex ω m. I | |
| | κάθηται | | κάθησαι | | κάθησαι |
| | ἄσμασιν | om. | · · | | |
| | ξπὶ τοιαύτη | | | ξπὶ τῆ τοιαύ- | |
| ŕ | θέα. | | | τη θέα | |
| | σχολάζεις | | | σχολάζοις | |
| | ηνιάθην | ทุ้ง เธ3ทุง | | · oxonasors | |
| | τὸ ὅμοιον | 1,,000,1, | • | om. tò | |
| | πεπονθώς | · · | · | | |
| | | • | • | πεποηκώς | 17.1.011 |
| | χυχλικῶν | • | | κυκλίων, in | |
| | 0 / | | | inter ı | et ω |
| | φαιδροτάτης | • | | σεμνοτάτης | * * |
| | ξναγώνια | | έναγ. εἶναι | εν ζωνία είναι | έναγ. είναι |
| с. 3. | πρὸς δ' οὖν | , , | πρὸς δή | πρὸς αὖ | |
| | τοὐπιὸν | τοὐποιὸν | • * * | - is | • 1 |
| | αν έγκλημα | om. åv | | om. av | • |
| | εδέησε | • | έ δέησεν | • | |
| | δφθαλμῶν | • | • , | δφθαλμοῦ | , * |
| c. 4. | τό γε π. | τό τε π. | | τότε π. | • |
| | καὶ Σειρήνων | • | • | om. καί | |
| | τοῦ λωτοῦ | • • • | • • | om. τοῦ | |
| | τοὺπιτίμιον | • | | om. | |
| | πεφυκέναι | | | πεφηνέναι | |
| | τὸ τέλος | | om. tò | | 21.8 |
| | δκνήσαντα | δανήσαντας. | | | |
| | σοι | • | | om. | |
| | ελπεῖν καλόν | | | καλόν είπεῖν | |
| | νεῖται | • | | χεῖται | |
| | οὐδὲ αἰσχύνη | | | οὐδ' αλσχίνη | |
| | | κατάπτυστας | | σου αισχονή | |
| | | zata/tiootas | | : | <u> </u> |
| c. 5. | καὶ περί | • | | om. zaì | |
| | γινομένων | • , | • | γενομένων | |
| | εὶ μέν γὰο | om. γάο | 35.30 | | |
| | ξξ ἴσου | • | έξ ἴσης | • | |
| | είναι σου | • | σου εἶναι | | · |
| | λοιπόν | • | | τὸ λοιπὸν | |
| | τούτωτῷπώγ. | • | om. τῷ | om. τούτω | |
| | δλεθοίφ | | | ο λέθοω | |
| | | | | | |

| Lu. Icubici. | Cod. Gorl. | Cou.marc.404. | dou. vat. 61. | Cod. Vat. 9 |
|---|-------------|----------------------|------------------|---------------------|
| ές οὐδὲν | | είς οὐδὲν | • | ยใ ร อบีฮิยา |
| ξαυτὸν | | | | ντὸν |
| εν επιτηδείω | | ξπιτήδειον | | |
| ωρασιν | ő | σαισιν | ώραις | ώρας |
| άρα | . ` | οΰτω | οΰτως | |
| τοιοῦτον | | | τοιούτου | τοιούτων |
| ἀπαράτιλτος | παράτιλτος | . • | | |
| νῦν γε | | • | om. | |
| και σὲ ήδη | | | ήδη και σὲ | |
| ယ် s | | supraser. | | |
| ἐστι | | ἔστιν | • | |
| τὸ γὰο | | | τὸ γὰ | ο καί |
| μᾶλλον | | $\hat{\alpha}\nu$ | | |
| αύτοῦ | αὐτοῦ | | αὐτοῦ | |
| καὶ ἄνευ | | | om. ×aì | |
| ξθέλεις | | ξθέλοις | | ξθέλοις |
| εἴση | | | | ะเัชะเ |
| μετ' δλίγον | | κατ' δλίγον | | |
| π. γε έκεινο | | | π. ἐκεῖνό γε | |
| η τούς έχ. | | | καὶ τοὺς ἔκ. | |
| όρχήσ. πέρι | δοχ. πεοί | | | |
| πρωτογόνου | προγόνου | | | |
| δείγματα | δεῖγμα | • | | |
| ξστι | | ξστιν | • | ξστιν |
| προσθήκης | προσθήνη | $\cdot \tilde{\eta}$ | | .• |
| αποτετελέ- | | αποτετελέ- | | |
| σθαι | | σθαι (sic) | | |
| φασι | η ασιν | | | φασιν |
| $\vec{\epsilon} \nu K \varrho . \delta \hat{\epsilon} \tau . K .$ | om. | 7 · | • | |
| ελκότως ἂν | | • | om. | |
| όμολογοίη | • | ομολογεῖν (extr. | όμολογείη | |
| | , . | syll. rec. m.scr.) | | |
| ξχείνων | | αὐτῶν | | |
| ξνόπλιος | • | ἔνόπλοις | <u> </u> | • |
| πασιν | | om. | απασιν | |
| πωςὧδετὰἔπη | : | 7 | ὰ ἔπη ὧδέ πα | os |
| διεδίδοασκε | • * . | διεδίδρασχεν | | |
| ξγγεγυμνα- | ξγγεγυμνα- | | | |
| σμένους | σμένοις | | | |
| πεποιημένους | TETOINU ÉNO | | | |

16 *

| | Ed. Teubner. | Cod. Gorl. | Cod.Marc.434. | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. | |
|--------|---------------------|--|--|------------------|---------------------|--|
| c. 9. | εν τη όρχ. | | έπὶ τῆ ὀοχ. | | | |
| 0. 0. | ชกุ สัมมา สมมา | om. ally | | | | |
| | "Ιλιον τεως | | "Ιλιόν τε | | "Ιλιόν τε ώς | |
| | κατέρριψε | • , , , | Labora d'Arraga de la constitución de la constituci | ἔρριψε | κατέρριψεν | |
| c. 10. | Δακωνικής | Δακεδαιμο- | • 333. | | | |
| | | ขเหηีร | | | | |
| | καὶ εὔτακτον | 13 2 3 10 10 1 11 11 | om. zaì | | | |
| | ξνδίδωσι | | • | ξνδίδωσιν | • | |
| | ίδοις | * | <u>-</u> | · · | εἴδοις | |
| | $\nu \tilde{v} \nu$ | v om. | | m. | | |
| | ἀκροχειρισά- | | | ἀχροχειρησά- | | |
| | μενοι | mercuning in was made transact | | μενοι | | |
| | παίσαντες | 1 | παίσαντες | άλλήλους | | |
| | κατ. στοίχον | κατ. στίχον | | | | |
| | φίλια | free est | | qi | λα | |
| c. 11. | καὶ διδασκαλ. | egova _{no} | | om. | eal E | |
| | χωμάξατε ' | χω μάσατε | | χω μάσατε | χ ωμάσατε | |
| | | | | • | Erec.m. | |
| c. 12. | δοχήσασθε | हता दिश्वकारी करा | | | ορχήσασθαι | |
| | παρ' ἕνα | καθ' ένα | . 4 | | . 2 | |
| | πολέμω | | | πολέμοις | | |
| | ανδοείας | ἀνδρίας | | and the second | | |
| c. 13. | γυμνοπαιδίαι | | 7 | γυμνοποδίαι | | |
| | ἃ δὲ "Ομ. | ἄ δέ Όμ. αὐτοῖς | • | | | |
| | χυβιστητῆρας | | κυβηστητῆ ρας | report . | χυβυστητῆρας | |
| | αὐτῆ | om. | 13. | | . 45 4. 45 | |
| | ξδίνεον ξδίνευον | | | | | |
| c. 14. | ξμποιήσαντος | | ποιήσαντος | | | |
| | θεώμενον | θεασάμενον | | | * * | |
| | τοσοῦτον | . 17 | | οΰτως | | |
| | προαγωνιστάς | 15100 | . 11 | πρωταγωνιστ | άς . | |
| | προορχηστῆρα | ς προορχηστάς | 2. | | | |
| | άριστεύσασιν | | 1 . 1 1 1 1 1 1 | άοιστεύουσιν | 1.12 | |
| | ανίστασαν | the state of the s | • . | άνέστασαν | • | |
| | δαμος | | δημος | * | • | |
| c. 15 | τῶν τότε | καί το | ον τότε | | και των τότε | |
| c. 16. | 0.4 | | | om. ye | | |
| | เ์π ๋ αὐλῷ 🕟 | ύπ' αὐτῷ | εν αὐλῷ | 1 1 1 1 1 | | |
| | μιθάρα . | χιθά ρει | 1.5. | | | |

| | Ed. Tenbner. | Cod. Gorl. | Cod.Marc,434, | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. |
|-----|------------------|----------------------|---------------|----------------|--------------------------|
| 16 | ξξ αὐτῶν | | | ύπ' αὐτῶν | - |
| | ήγούμεθα — | om. | • | on actor | , \. · · · |
| | στάντες | om, | • | • | |
| | ήμῶν | | om. | ήμῖν | |
| | ξκεῖνοι | • • • • • | om. | ξαείναι | |
| | | • | | τοῦτ' ἐστὶν | |
| | τοῦτό ξστιν | • | . ~ | τουτ εστιν | 0 ~ |
| 18. | δρῶσι | • ' | δοῶσιν | | δρῶσιν |
| | ἀφείη | ἀφίη | ἀφίη, | in Vat. 90 su | ser. ει |
| | προεμφοβή- | ποοεκβομβή- | • | | |
| | QELE | σειε | | | |
| 19. | πρὸς τὸ παρα- | om. 10 | | • ' , | πρός τὸ παρα- |
| | δοξότερον | | | | δοξώτερον |
| | ζδοις δ' αν | ἴδ. τ' αν | | <i>iδ.</i> 1 | τ $\hat{\alpha}\nu$ |
| | διαλ. ώχ. | | | ώκ. διαλ. | |
| 20. | τῷ πολεμικω- | | | τῶν πολεμι- | |
| | τάτω | | | χωτάτων | |
| | σεμνοτάτηντε | | | om. τε | · · · |
| 21. | 'Ιταλιωτικών | <i>λταλικ</i> ῶν | | ers common o | |
| | τὸν Πο. | | οῦ τὸ | v По. | |
| | ἢ τῶν Ἰδ. | καὶ τῶν Ἰδ. | | | 4 |
| | πεποιημένων | 7 | πεποι | ημένον | |
| | τὰ ἐνοπλ. | | | τὸ ἐνοπλ. | |
| | Ήρας έγ. | ώρας έγ. | | | |
| 22. | ἀφ' αύτῶν | | | ἀφ' ξαυτῶν | |
| | δ Διένυσος | δ Διο | ν. δς | | ό Διον, ος |
| | Τυρρηνούς | 0 210 | v. 05 | Τυρηνοὺς | 0 21107. 05 |
| | τοῖς αὐτοῖς | | • | τοῖς αὐτοῦ | |
| | θιάσοις | • | | θιάσσοις | .* |
| 23. | ξσπουδασμέ- | 307011- | | : | |
| 20. | | έσπου- 8 δασμενον | • | | |
| | παιδιάν | παιδίαν | | - παιδείαν | |
| | ταύτην μόνην | | | μόνην ταύτην | |
| | ωνόμασε | | ωνόμασεν | morne enterie | |
| | δρχηθμός | į. | ορχησμός | δοχισμὸς | δοχησμός |
| | ον σὺ | om. σù | obx notics | σεχισμος | σρχησμος |
| | ώς άληθως | · . | | om. ως | |
| | ώδη - | ἀοιδή | | om. wy | |
| | τοῦ πολέμου | οπ. τοῦ | | • | the ! |
| | χ άλλιστα | | μάλιστα | | |
| 24. | τδών | | puntotu | | ελδών |
| | | • | | | 0,000 |

| | Ed. Teubner. | Cod. Gorl. | Cod.Marc.434 | . Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. |
|--------|---------------------|----------------------|----------------|-----------------|----------------|
| c. 25 | απονέμων | | | νέμων | |
| | ผืหขอเ | | • | | ชื่นของ |
| | σπουδαϊόν τι | σπ. τινα | | | |
| • | εὶς τοσ. | | • | ές τοσ. | |
| | αὐτὴν προαγ. | | προαγ. αὐτὴι | | om. αὐτὴν |
| | προσεῖχε | | προσείχεν | *, . | προσείχεν |
| c. 26 | . δταν | | | καὶ ὅτε | |
| | τραγικῆ | τραγική | | | ٠. |
| | χωμφδικῆ | κωμφδική | | | |
| | τρίτης | | τρ | ίτη | |
| | καί εν άρχη | | | έν ἀρχῆ καὶ | |
| | χωμφδίαν | | | την χωμφδίαν | |
| | εὶ δοκεῖ | | | εὶ δοχεῖ νῦν | |
| c. 27. | ποῶτον | πρώτου | · · | πρώι | του |
| | ἄρουθμον | | ἄρυδ | μον 1 | |
| | ξποχούμενος | - Pro-C | | ξποχ. (ο ex οι) | |
| | προστερνίδια | | • | περιστερνίδια | |
| | αρουθμία | | αρυθμία | | |
| | ἀνακλῶν | ἀνακαλῶν | | | |
| | τοῖς ποιηταῖς | | om. τοῖς | • , 4 | |
| | ξμέλησε | | | | ξμέλησεν |
| | ποτε | | | om. | |
| | ξστί | | ξστίν | | |
| | αύτοῦ | αὐτοῦ | | αὐτοῦ | |
| c. 28. | αນີ້ . | $\tilde{\alpha}_{V}$ | | • | |
| | γυναϊκας μιμ. | | | μιμ. γυναϊκας | |
| с. 29. | αύτῆ | αὐτῆ | | αὐτ | $\tilde{\eta}$ |
| | τιβίων | | ίων | | |
| | προσ. αὐτὸ | | | προσ. αὐτῷ | |
| c. 30. | οξ αὐτοὶ | om. | | om. | οί |
| | χινουμένων | • • • • | κινούμενον | | |
| | ξ πετάραττεν | ὑπετ άραττεν | | | |
| | αὐτοῖς | αὐτοὺς | | | |
| с. 31. | 32. εἶναί φημι | | φ. εἶναι | • | |
| | πόλις | πόλεις | | | |
| | παρ' αὐτοῖς | | | παρ' αὐτῆς | |
| с. 33. | τ. δοχ .τὰ εἴδη | • \ | • * | τὰ τ. ὀρχ. εἴδη | |
| | ύφ' ὅτου | ξφότου . | • . ` | | - • |
| | δψιμαθ <i>η</i> | άψιμαθῆ | • . | . • | |
| с. 34. | τοῦτον | | τοῦτο | | |

| | Ed. Teubner. | Cod. Gorl. | Cod.Marc.434. | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. |
|-----|------------------|---------------|---------------|---------------------------|---------------|
| 34. | ξπεμνήσθην | ξμνήσθην | | • | |
| | γενικωτέρας | | • . | γενικωτάτας | |
| | Eori | • | ξστιν | | |
| | εν αύτη | ξν αὐτῆ | 200 | ξν ο | υτη |
| | 4" . | παραλαβοῦσα | | • | 4 |
| | τοσοῦτον | τοσοῦτο | | τοσο | οῦτο |
| | θεμέλια | | - | θεμέλιοι | |
| | οπε _ρ | ** | őσ | περ | ωσπεο |
| | , | αποστέλλεται, | | | |
| | σται | αποτετέλεστο | | | |
| | τοῦτο νῦν | | | om. $\nu \tilde{\nu} \nu$ | |
| | θερμαϋστρί- | θερμαντρί- | | | |
| | LEUV | ζειν | | | |
| | τάλλα | | τὰ ἄλλα | τἄλλα | τὰ ἄλλα |
| | πολλάκις | . 10 | | om. | |
| | σφοδ. καὶ, κ. | om. | zaì | σφόδοα κ.,om. | σφοδοά κ.,om. |
| | ~~~61.~~~ | | | ×aı | |
| | παρέλιπον | • | • | • | παρέλειπον |
| 35. | μετρικής | • | γεωμετρικής | | • |
| | περιεργίαν | | • | περιουργίαν | |
| | αὐτῆ | αύτῆ | . • | αὐ | τη |
| p.e | ταύταις | • | | αὐταῖς | • |
| 36. | Πολύμνιαν | • | Πολύ | μνειαν | |
| | πειρᾶται | | • | πειρᾶσθαι | , |
| | διαλαθεῖν | • • • | | διαλανθάνειν | |
| | ύποθέσεως | • | | ύποσχ | έσεως |
| | τὸ τοῦ ὀρχηστο | ν ũ . | om. τὸ | | |
| | έγχωμ. ἄν εἴη | | om. av | av Ey | ν. εἴη |
| | σαφήνειαν | | | | σαφηνίαν |
| 37. | χάους | | | χάρις | |
| | τοῦ χόσμου | | 0 | m. | |
| 1 | γέννησιν | | | γένε | σιν |
| | ίποβολήν | ἀποβολήν | | | |
| 38 | άμφοτέρου | | | έχατέρου | |
| | ξπὶ τούτοις | | | ξπὶ τοίτω | |
| P | ξπ' ξκείνου | | ξπὶ τούτου | έπ' ἐκείνην | |
| | περί Αθ δσα | | om. | | , |
| | Άλιρρόθιον | | 1. | Άλιρόθιον | |
| 40. | Κελεοῦ | | | Κολεοῦ | , |
| | | | • • | | • / |

| | Ed. Teubner. | | Cod.Marc. 434 | . Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. |
|--------|-------------------|--|-----------------------|---------------------|---------------------|
| c. 40. | περί'ΩοΜη | δείας om. | | | |
| | Πανδίονος | • `, | · . R | Πανδίωνος | |
| • | ἔπαθον καὶ | •• | ξπαθον καί | ἔπο. κ. ἔπα- | |
| | ἔπ ραξαν | | <i>ξδίδαξαν</i> | θον | |
| | προτέρα δὲ | om. đè | | | |
| | στρατεία | στρατιὰ | | στρο | τιὰ |
| | και ταῦτα | · . | \$ | om. zai | |
| | δείγματος | | | παραδείγματο | os · |
| c. 41. | Σκύλλα | | Σ | ύλα | |
| | εὐεργέτιν | | εὐεογέτην | | |
| | 7.7 | \mathcal{A} αμβ δ αχι δ $\tilde{\omega}_{v}$ | | | |
| | Ακταίωνος | | | | 'Αχταίονος |
| n 19 | τὸν πρὸ αὐτ. | | | οπ. τὸν | |
| E. 42. | Βελλεροφόν- | • | ràn Ballana | | τὸν Βελλεροφ. |
| | την | • | τον Βεκκεφο- φότην | φόντην | τον Εκλευοφ. |
| c 43 | έν αὐταῖς | | φυτην. | εν αύτοῖς | |
| C. 40. | τὸ χουσοῦν | om. Tò | • | er across | |
| | Πελοπείας | OIII, 10 % | 77.1 | | <u> </u> |
| | στυατεία | | 1181 | .οπίας | |
| . 44 | δὲ ή Ύψ. | στρατιά καὶ 'Υψ. | | στρατιά | • |
| U. 44. | | \mathbf{x} \mathbf{u} \mathbf{i} \mathbf{v} . | | | |
| | γέννησιν | • | | γένεσιν | , |
| | προηρημένον | •/ | | προειοημένον | ποοειοημενον |
| | οίχεῖα | <u>.</u> | ols | εεῖα | |
| | ή Αλθιοπ. | om. | ή | • | |
| | ξγκατέλεξεν | | •, * | | ξγ κατάλεξεν |
| c. 45. | Λακεδαίμων | | | Λακεδαιμονίο | ον • |
| | δίσκω | • N, | 200 | ໄ σθμῶ | |
| | κατ' Άσκληπ. | | • | καὶ τὴν Άσκλ. | 10 × |
| c. 46. | δεῖ | ઈ દે | | | |
| | ἀεὶ - | | | αλεί | |
| | και τὰ περί | | | om. zaì | |
| | τὰ ἄλλα | ga continuento. | | τἄλλα | |
| | ή Αἴαντ. | | | om. ή | |
| | ή θατέρου | | But the to Accommode | om. ή | |
| c. 47. | καὶ ἡ ³Ηλις | | και ήδεις | ήδεῖς,om.καὶ ή | καὶ ήδεῖς |
| c. 48. | хατ' 'Αοχ. | χ ατὰ 'Αρχ. | | • | 5.0 |
| | Κ. θηρίωσις | • | **** | καὶ Κ.ἀποθης. | 1 1 1 1 |
| | καὶ Πανὸς | | | om. | καὶ |
| c. 49. | ἀφίκη | | | | ἀφήκη |

| | Ed. Teubuer. | Cod. Gorl. | Cod.Marc. 434. | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. |
|-----|----------------------|-------------|-----------------|----------------------------------|---------------------------|
| 49. | αμφοτέρους | om. | | | |
| 50. | κάκεῖ πολλά | 7 mg 1 T | • • | πολλά κάκεῖ | |
| | Μελέαγοον | μενέαγοον | | • | · 1 |
| | δαλόν | | | δολὸν | |
| | Έχινάδων | • | οχινάδων | | <u> </u> |
| - | 'Αλκμέωνος | | | 'Αλπμαίωνος | |
| 51. | 52. ἔτι πλείω | • | ξπὶ πλείω | • • • • | ξπὶ πλείω |
| | νέων | | | $v \varepsilon \tilde{\omega} v$ | νεῶν |
| 53. | 1αοδάμειαν | | | | Λ αοδαμί αν |
| 54. | મલેમદો | κακὰ | | | |
| | τὰ ἔτι ἀρχ. | om. τὰ | | om. tà | |
| | καὶ ἡ παρ' | om. xaì | | | |
| 55. | 56. Έρυθείας | : 1 | ξουθίας (c. ει) | Eov. | θίας |
| | Καινέα | | | Κενέα | |
| 58. | 5 9. τοῦ Διὸς | | . , | om. τοῦ | |
| 60. | "Aidov | | | ASov | |
| | ξταιρείαν | | | έται | οίαν |
| 01 | άφεὶς ἄδειν | | | άδειν άφελς | |
| | σαφήνειαν | | | goete ageis | σαφηνίαν |
| 02. | συνιέναι | • | | • | συνειέναι |
| | τοῦ αὐλοῦ | αίτοῦ | • | | Ovelevat |
| 63. | καὶ τῶν κτύ- | uctoo | • | τὸν ατύπον, | • |
| | πων | • | | οm. καὶ | • |
| | | | | | |
| | μηδέν | | | μηδέ | |
| | γοητευομένων | | γοητευ | ρμένοις | |
| | τερετίσμασι | τεφετίσματι | | | |
| | <i>λδεῖν</i> | | • ' | ε ίδ | εῖν |
| | γε | 6 • | | cx \tau m I corr. | 4 |
| | ξπιδείξασθαι | | ξπιδείξεσθαι | | ξπιδείξεσθαι |
| | και ούτως — | • | om. sed. m. | | |
| | αὐτῷ | | adser. | | |
| | έφ' έαυτοῦ | ξφ' ξαυτῷ | ·• | | • |
| | "Αρεος | | | ''Αοεως | |
| | "Ηφαιστον | ήλιον | | | gen to the |
| | σαγηνεύοντα | • 11 | the second | σαγηνεΰοντας | σαγενεύοντα |
| | ύποδ. δὲ | om. δè | | . • | |
| | Αρη | άρην : | | "Αοην | |
| | γιγνομένοις | | | γινομένοις | |
| | ταῖς χ. | | αὐταῖς χ. | | |
| | | | | | |

| | | Ed. Teubner. | Cod. Gorl. | God.Marc.434. | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. | |
|-------|-------------|----------------------|--------------|------------------|---|---------------|--|
| c. | 63. | αὐταῖς λαλ. | · 5.5 | om. αὐταῖς | | | |
| c. | 64. | έπεὶ δὲ | | | έπει δέ και | | |
| | | ώς τὸν Ν. | ξς τὸν Ν. | | ξς τὸν Ν. | • | |
| | | ο ΰτως | | | οὕτω | | |
| 1. | | ξτύγχανε | | ξτύγχανεν | . / | | |
| | | ές τ. οίχ. | εὶς τ. οὶχ. | | | | |
| | | ολχείαν | | olx | ίαν | | |
| | | καθ. αὐτοῦ | • | ** | αὐτοῦ καθ. | | |
| c. | 65 . | καὶ τοῖς δ. | • | ** | om, xaì | | |
| | | οίδε γὰρ | • | οἶδε γοῦν | οίδε γοῦν | οίδεν γοῦν | |
| | | τῷ ἐοικέναι | 2 N | | TÒ EC | οικέναι | |
| | | καὶ τὸ ἔξαιο. | | | om. καὶ τὸ | • | |
| C. | 6 6. | δησιν | δεσιν | | | | |
| | | τοσούτων | | | τοσοῦτον | | |
| | | δοχησόμενοι | δοχησάμενοι | : 1 | | | |
| | | ο αὐτὸς | | om, ó | | • | |
| | | ύποκοινεῖται | • | ύποχο | ίνεται | | |
| | | ὧβέλτιστε ἔφη | | ἔφη ὧ | βέλτιστε | | |
| | | τὰς ψυχὰς | • | | om. τὰς | • | |
| ,c. (| 67. | τσχων | έχων | • | ἔχων | | |
| | | συνοικειοῦν | συνοιχεῖν | | | | |
| | | ξαυτὸν | έαυτῶ | | • | • | |
| | | ύποχρινεῖσθαι | υποχοίνεσθαι | | 1.30 | | |
| | | άλλον - με- | to prove the | om, sed, marg. | | • | |
| | | μετο. | | adscr. | | | |
| | | ταῦτα πάντα | ** | • | πάντα | ταῦτα | |
| C. | 68. | ξυλλαβών | | | συλλ | αβῶν | |
| c. (| 69. | Λε σβῶναξ | | • 1 | . Λεσβώναξ | , · · | |
| | | Μυτιληναῖος | | | $M\iota\tau v\lambda\eta v\alpha \tilde{\iota}o\varsigma$ | | |
| | | χειροσόφους | | | χειρισ | όφους | |
| | | τὰ αύτοῦ π. | • | | τὰ αὐτοῦ π. | | |
| | | απεστέρηκεν | 4.0 | | ἀπεστέρησεν | | |
| c. | 70. | καλῶς | | | καλὸς | • | |
| | | δείχνυσι | | δείκνυσιν | | δείχνυσιν | |
| | | ξπιδειχνύηται | | ξπιδεί | ενυταί | | |
| | | ye ev | γ' ἐν | • | | | |
| | | αλσθήσεσι | ἀσθήσεσι 🐇 | | | | |

Ed. Teubner. Cod. Gorl. Cod. Marc. 434. Cod. Vat. 87. Cod. Vat. 90.

| 0. | κατέσπαρται | • | | παρέσπαρται | |
|-----|-----------------------|-----------------|------------------|----------------|---------|
| | τὸ τοῦ Αρ. | τοῦτο Αο. | • | | |
| | τάγαθοῖ | | | τάγαθὸν | |
| | δρχηστικῶν | ὀρχηστῶν | | | |
| | και αύτη | om. zaì | | | |
| 1. | ξπιτηδευμ. | ξπειτηδευμ. | | | |
| - | μόνη ή δοχ. | om. ή | | om. μόνη | om. ή· |
| | πολύ γε | πολύ γε ον | | | |
| p . | γίγνεται | γίνεται | • | γίνεται | |
| | • | yiveiui | | | |
| | ήδιον δραν | | | όρᾶν ήδιον | |
| | χόνει ΄ | • | κόνι corr. in ει | | |
| | σύντονον | om. | • | σύντομον | |
| | και ίπτ. | / . | | om. zai | • |
| | όρῶσι . | | | | δρῶσιν |
| | διδάσκον | διδάσχων | | | |
| | σώμασι | | σώμασιν | | σώμασιν |
| 2. | | τέρπουσα δὲ κι | • | | |
| | δφθαλμῶν | reprovou o e xi | | δφθαλμοῦ | . , . |
| | | | | | |
| | εἴ τ' οὖν | | हरे १ | ⁄οῦν | |
| | ποῦ ἄν | ποίαν ἆν | • | • | • |
| | εύροις - τὸ | om. | • | * * * | 1.0 |
| | πάρεστιν | | πρόσεστιν | | |
| | γενήση | | | | γενήσει |
| | δρᾶς | | | مُمْ | μὲν |
| | μισοῦν | | • | μισοῦντα | μεν |
| | | | • | μισουνια | • |
| 9 | γιγνόμενα | γινόμενα | | | ., , |
| 3. | καὶ Ἡρ. | | • | om. ×ai | : |
| | δειχνύοι | δειχνύει | | , | • |
| 4. | ξυνετον | συνετὸν | • | συνετον | |
| | ἔτι δὲ καὶ | om. dè | 4 | om. | καὶ |
| | χριτικόν τε | | | χριτ. ποτε | |
| | ἐλεγ χτιχόν | | | έλεχτικόν | |
| | | | | | |
| 5. | κατὰ τὸν Πολ . | | | | τòν . |
| | ναννώδης | νανο | ύδης | μανώδης | νανώδης |
| 6. | τὰ τοιαῦτα | | | τὰς τοιαῦτα | |
| | γιγνομένων | γινομένων | | | |
| | | | | | |
| | ανεβόησαν | | | ξβόησαν | |

| | Ed. Teubner. | Cod. Gorl. | Cod.Marc.434. | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. |
|--------|----------------------|---------------|---|---|---------------|
| c. 76. | πιμελοῦς | ξπιμελούς | · · · | | • |
| | ξφησαν | | ἔφασαν | | |
| | πεφεῖσθαι | | φεῖσαι | φεῖσθαι | φείσαι |
| | <i>ξπεμνήσθην</i> | | ύπεμνήσθην | | |
| | <i>ไ</i> ปทูร | <i>ἴδοις</i> | | ελδης | |
| | σπουδ. έποι. | | | ξποιήσ. σπουδ | |
| | ώς καὶ | | | om, | |
| c 77 | λυγιζ. τε | • | • | λυγ. ποτε | |
| c. 78. | , - | δέει | • | noy. note | • |
| 0. 10. | μετέχει καὶ | om. ×aì | Provide the transport of the same | • | |
| | έναγ. — Πολ. | om, zui | om, sed m. | | • |
| | καὶ — 110 <i>λ</i> . | • | adser. | | |
| 0.70 | ωστε αν | 4, | ωστ' ἄν | • | |
| e. 19. | | | ωσι αν | | |
| | γιγνόμενα | γινόμενα | • | *********** | |
| | δρώντων | • | | ξοώντων | |
| | τὸ δάκο. | • | • | τὸ καὶ δακο. | • |
| | ο πόταν | • | • | οπότε | |
| | φαίνηται | • • • • • | • | φαίνητε | |
| | μάλιστα | • | • | om. | • |
| | εν Πόντω | | • | om. žv | • |
| | τούς ξαεῖ | • | | om. τοὺς | • |
| | μᾶλλον ἤ πεο | | μᾶλλόι | πεο ή | |
| | λειτουργίαις | λειτουργείαις | | | |
| c. 80. | τὰς ἀρετὰς | om. τὰς | • | | |
| | απαντας | | | πάντας | |
| | δεινάς | | | τινας | |
| | παρωρχ. καὶ | | | em. | χαὶ |
| | τὰς Θυέστ. | om | τὰς | | |
| | παρηγμένος | παρηγμένας | ius | - mini | |
| | Σεμέλην | σελεύχην | • | | |
| | | Oekeckijv. | · · / | • | • |
| | τῷ κεραυνῷ εἴκαζε | • | om. τῷ | | 2 |
| | εικαζε | • | • | 2 | εἴκαζεν |
| | | • | • | αύτῶ | |
| | μισητέον | • | • | μωμητέον | 1 1 t |
| | άλλὰ | | | άλλ' αὐ | |
| | εὶσίν | | • | είς τούς | 51,10 |
| 0.0 | άμαθεῖς | άκαθεῖς | •. | . 0 | |
| c. 81. | | | • * * * * * * * * * * * * * * * * * * * | υμως | |
| | αὐτὸ | • | om. | | 7. |
| | αύτῷ | 0 m | ** | • | |

| | Ed. Teubner. | Cod. Gorl. | Cod,Marc.434 | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. |
|-----|--|-----------------|-----------------------------------|----------------------|-----------------|
| 81. | ξλλιπές-παι- | | | om. | |
| | δείαν | | | | |
| | <i>ξλλιπές</i> | | | • | έλλειπές |
| | κεκοάμενον : | κεκρατημένον | | | |
| | τῶν ὁρώντων | om. | | | |
| | τὰ αύτοῦ | Cilian descript | | τὰ αὐτοῦ | • |
| | τῷ ὀρχ. | om. τῷ- | | om, τῷ | om, τῷ |
| | βλέπη | βλέπει | County of the Section Conduction. | | |
| | πάσχειν | | | πάσχει | ٠. |
| | εἴωθε | | εἴωθεν | | εἴωθεν |
| | αύτοὺς γν. | | | αὐτοὺς γν. | |
| | ξχείψης | om. | | 01 | m. |
| | αὐτοῖς | | om. | | |
| | περιγίγνεται | περιγίνεται | | | |
| 82. | γίγνεται | γίνεται | | γίνεται | |
| | δέοι | δέει | | · . | |
| 83. | μέμνημαι ζδών | | | λ δών μέμνημα | |
| ٠٠. | τὰ ἄλλα | | τἆλλα | | |
| | ก็ ระบะ | 67 | τινι | | · |
| | ξξοκείλαντα | e t | 2000 | Εξωχείλαντα | • |
| | μαιν. αὐτὸς | • * | • | μαιν. αὐτὸν | • |
| | των - ένὸς δὲ | • | om. | pair. ucior | |
| | $z\alpha i \ \vec{\epsilon}\pi i \ \tau. \ v.$ | • | om, | μ.φο. ἐπὶτ. ν., | |
| | | • | • * | οm. καὶ | • |
| | μ . $\varphi \varrho$. | | | ύπεδέξατο | |
| | απεδέξατο | • | • | | |
| | ἀπωλώλει | • | • | αποί | Ιωλει |
| | γιγνομένοις | γινομένοις | | 2001 2 | • |
| | άλλ' όρχ. | άλλὰ ὀοχ. | • | αλλά δοχ. | |
| | άλλο | | à à | llà | |
| | μακοῷ | | καὶ μακοῷ | | |
| | ἔ πραξε | | ἔπ οαξεν | | ἔ ποαξεν |
| | δεδιότων | | `. | | δεδειότων |
| | μαστιγώση | | | | μαστιγώσει |
| 84. | μανία | μανίαν | | | |
| | συστασιωτών | | στασιωτῶν | | |
| | αὐτὸν | | W. | ντοῦ | |
| | | | ut | | |
| | ούτως ποσμ. | • | * * | οΰτι | ω x. |
| 85. | αὐτά | • | 1. * | ταῦτα | * * |
| | οὐδὲν | | • * | ဝပ် ဝိန် | |

| | Ed. Teubner. | Cod. Gorl. | Cod. Marc.434. | Cod. Vat. 87. | Cod. Vat. 90. |
|--------|-----------------|------------|----------------|---------------|------------------|
| c. 85. | <i>θελχθήση</i> | | | • | θελχθήσει |
| | δπερ γὰρ | om. | γὰο | | |
| | દેઈ દેર્રદા | | • . | | ξθέλη |
| | ἐγεί ρει | | • | άγείρει | |
| | καὶ τὰ ὧτα | om. ×aì | • | om. xaì | |
| | και έμοι | καί μοι | * * * | χαί | μοι |
| | σεαυτῷ | • | • . | σαι | ντῷ |
| | ἐπανίης | | | ξπανίοις | |

Verzeichniss der Stellen, in welchen die vorstehende Ausgabe von der Jacobitz'schen (Leipzig bei Teubner 1852) abweicht.

Auf Grund handschriftlicher Autorität und nach Conjecturen.*)

Πῶς δεῖ ἱστορίαν συγγράφειν

Die vor || stehenden Worte enthalten den Text von Jacobitz, die auf || folgenden den dieser Ausgabe.

- c. 1. μεστὴ ἦν ἡ πόλις ἀχοῶν ἀπάντων καὶ λεπτῶν τῶν ἑβδομαδαίων ἐκείνων τραγωδῶν ‖ μεστὴ ἦν ἡ π. τῶν ἑβδομαδαίων ἐκείνων τρ. ἀχρῶν ἀπάντων καὶ λεπτῶν Sbdt. (μεστὴ ἦν ἡ πόλις τραγωδῶν, ἀχρῶν ἀπάντων καὶ λεπτῶν, τῶν ἑβδομαδαίων ἐκείνων Fr.)
- c. 4. ὥσπεο χωμικὸν δοου φορήμα κεχηνώς = ὥσπεο κ. δ. κεχηνός.
 Cod. Marc. 434, οὐχ ὡς ἐστορίαν συγγράφειν οὐδὲ πράξεις αὐτὰς διεξιέναι || οὐχ ὡς ἱστ. πράξεις αὐτὸν διεξιέναι Vat.
 87 ἀνέξω ἐμαυτὸν || ἀπείρξω ἐμ. Sbdt. παραίνεσιν δέ τινα μικρὰν || παραίνεσιν δέ τινα ταύτην μ. Sbdt.

c. 5. εἔ τι ἐν λόγοις καὶ ἄλλο ‖ εἰ καίτι ἄλλο ἐν λόγοις Sbāt.
 μάνια ἥ γε ἐλπὶς ‖ μανία ἤδη ἥ γε ἐλπὶς Sbāt. μετεγγοάψουσι ‖ μεταγράψουσι Fr.

c. 6. ἐπ' εὖθὺ || [ἐπ'] εὖθὺ Sbāt. ἀγούσης, ἀρχήν τε — συναρμόσαι ταῦτα — ὕστερον || ἀγούσης. ἀρχὴν δὲ — συναρμόσαι, ταῦτα — ὕστερον Μαὰν. ποινὰ γὰρ — ἀρμονίᾳ || [ποινὰ γὰρ — ἀρμονίᾳ] Ruā.

^{*)} Bk. = Bekker. Cob. = Cobet. Ddf. = W. Dindorf. Fr. = Fr. Fritzsche. Hm. = C. F. Hermann Hn. = Herwerden. Madv. = Madvig. Rud. = Rudolph. Rz. = Reitz. Rp. = Roeper. Sauppe. = H. Sauppe. Sbdt. = Sommerbrodt. Ueber die Handschriften vgl. S. IX.

c. 7. τὰ τοιαῦτα || τοιαῦτα Sauppe ἐπαίροντες || αἰροντες Cob. στενῷ τῷ ἰσθμῷ || στενῷ τῷ ἰσθμῷ Sauppe. καὶ εἰ ψευσαμένῷ ὑπάοχει τυχεὶν τοῦ τέλους, ὀλίγου ἂν φροντίσειεν || κἂν ψευσαμένῷ ὑπάοχη τυχεῖν τοῦ τέλους Sbāt. ἡ ἱστορία || [ἡ ἱστορία] Sbāt.

c. 8. ἀχρατής || ἄχρατος Fr. φθόνος οὐδείς, οὐδὲ || φθόνος οὐδείς. οὐδὲ Βk. δεῖ || δὴ Creuzer ἐπεισάγει || ἐπεισάγοι 87. περι

βάλοι | περιβάλλοι Cod. Harl.

c. 9. ἄπερ || ὅπερ Fr. ἐπιδείξομεν || ἀποδείξομεν Fr. οἱ δὲ οἴονται || ὅσοι δὲ οἴονται 434. 87. Cod. Harl. καὶ Νικόστρατον || Νικόστρατον 434. 87. Cod. Harl. 'Ισιδότου || τὸν 'Ισιδότου 87. εἰ αὐτὸς μὲν αἴσχιστος ὀφθῆναι εἴη τὴν ὄψιν || εἰ αὐτὸς μὲν αἴσχιστος εἴη ὀφθῆναι, tell. τὴν ὄψιν Sbdt.

c. 10. τοῖς ἀκούουσιν || del. Sbāt. Ενεσκευασμένον || έκάτερον ενεσκ.

Fr. τὸ θέαμα αἴσχιστον | θέαμα αἴσχιστον Sbdt.

c. 11. οι ολίγοι δὲ || οι λόγιοι δ' 87. κατὰ τέχνην || κατὰ τὴν τέχ-

νην 87.

c. 12. ὥσπερ ᾿Αριστόβουλος μονομαχίαν γράψας ᾿Αλεξάνδρου καὶ Πώρου — λαβών ἐκεῖνος τὸ βιβλίον — ἔρριψεν || ὥσπερ ᾿Αλέξανδρος ὨΑριστοβούλου μονομαχίαν γράψαντος ὨΑλεξάνδρου καὶ Πώρου — λαβών τὸ βιβλίον — ἔρδιψεν Μαδν.

c. 13. ξν τούτοις, || ξν τούτοις; Βk. πλείον || πλέον 87. και τὸ
ἴδιον || κατ' ιδίαν Sbdt. πάση ἀλλὰ ἃ || πόσα ἄλλα Madv.

έν τοῖς ἄλλοις κάλλεσι | έν τοῖς κάλλεσι 87.

c. 14. πρόσθεν μὲν ἔφευγεν ἐσθλός τις ἐδίωκε δὲ μιν μέγ ' ἀμείνων \parallel πρόσθε μὲν ἐσθλὸς ἔφευγε, διωκε δέ μιν μεγ ' ἀμείνων Ddf.

Fr. αἴρειν | άρειν Fr. Οὐολόγεσος | Οὐολόγεσσος 434.

c. 15. Κοεπέοηος || Κοεπεοήιος Ηπ. Πομπηϊουπολίτης || Πομπηϊοπολίτης | αὐτὸν ὁήτορα παραστησάμενος || αὐτῷ ο. π. Madv. ὥστε καὶ — κατέβη || εἶτα καὶ — κατέβη Sauppe. τὰ αὐτοῖ ἐκείνου || τὰ αὐτὰ ἐκείνῳ Cob. μικρὰ ὁάκια — δι αὐτήν || [] Sbdt. ὧσπες τὴν πορφύραν || ὧσπες δὴ πουφ. Sbdt.

c. 16. ἀπογραφόμενος | ὑπογραφόμενος 87. ὅτι ἀρξάμενος | ἀρξάμενος

Sbdt

- c. 17. φοοιμίου || προοιμίου 434. 87. Cod. Harl. ἢ αὐτὸν εἶπεῖν ||
 μὴ αὐτὸν εἰπεῖν Madv.
- c. 18. ἦν Ὀσορόης || ἦοεν Ὁ. Fr. ἀνυμέουσι || οὐνομαίνουσι Sbdt.
- c. 19. την Κασπίαν χιόνα || την Κασπιακήν χ. 434. 87. C. Harl. ὧν ἄνευ οὐχ ᾶν ἤδειμεν τι || ὧν οὐχ ἄν τι ἄνευ ἤδ. Sbát.
- c. 20. ύπερεμπίπλαται έτνους τινός || ύπερεμπ. ώς έτνους τινός 8bdt.
- c. 21. μετεγγράψαι || μεταγράψαι 434. 87. Harl. τις είστήκει || τέως είστήκει Fr.
- c. 22. περὶ αὐτοὺς || περὶ αύτοὺς Bk.

- c. 23. τὸ σῶμα δὲ αὐτὸ τὸ τῆς ἱστορίας || τὸ σῶμα δὲ αὐτὸ τῆς ἱστ. 87.

 μικρόν τι || μικρόν τε Fr. Gorl. Τιτᾶνος || Πανὸς Ο. Jahn.

 γελοῖος || γελοίως Βk. ἀπροιμίαστα πραγμάτων || [ἀπρ. —

 ποαγμάτων] Sbāt. ἄλλους || ἄλλους πολλοὺς 87.
- c. 24. τούτο των έπὶ πουρείων | τούτο των έπὶ πουρείω Fr. 87.
- c. 25. βρόχου ἄψασθαι || βρόχον ἄψ. 434. Harl. Θραυσμάτων || Θραυμάτων 434. 87.
- c. 26. τὸν Θουκυδ. || Θουκυδ. Gorl. Βk. ὁ ᾿Αφρ. || ᾿Αφραν. Fr. η̈ τοιαῦτα ἔροητόρευε || εἰ τ. ἔβξητόρευε 87. 434. Harl.
- c. 27 εὐθυεργές | εὐεργές Hn. διεξιών | διεξιοίη Bk.
- c. 29. ἴωσι || ώσιν Cob. πλαγίαν μὲν τὴν φάλαγγα, ἐπὶ κέρως δὲ λέγειν τὸ ἐπὶ μετώπου ἄγειν || πλαγίαν μὲν τὴν ἔπὶ κέρως φάλαγγα, ἔπὶ κέρως δὲ λέγειν ἄγειν Sbdt.
- c. 30. συνέτριψε | συνέθλιψε Sbdt.
- c. 31. ότι δὲ καὶ πράξουσιν | ὅ τι δὲ πρ. 87.
- c. 32. ως 'Ατθίδος δήλον ὅτι || [ως-ὅτι] Sbdt. Παρθονικικά || Παρθυη-
- c. 33. εἴ τι τραχύ | εἴ τι τραχὺ ἦν Belin Bk.
- c. 34. φημὶ τοίνυν || φημὶ δή τοίνυν 87. συγγράφοντα || συγγράψοντα Cob. Bk. Fr. ἀποφαίνειν || ἀποφανεῖν Cob. ἀπὸ Κόνωνος - ἀπὸ Λεωτρ. || ἐπ Κόν. -- ἐπ Λεωτ. Cob.
- c. 35. 'Αλλὰ ποῦ χρήσιμον; | ἀλλά που χρήσιμον 87. οὐχ ξς ποίησιν προσήχουσαν || [οὐχ ξς π. προσήχ.] Sbdt. οὐχ ὑπόσχοιντο || ὑπόσχ., οm. οὐχ 434. 87. Harl. που τὸν Περδίχκαν || οὐ τὸν Π. Βk. ἀποφαίτειν συγ. || ἀποφανεῖν συγ. Cob.
- c. 36. zαίτοι | om. Sbdt.
- c. 37. καὶ γνώμην στοατ. ἀλλὰ μετὰ τῆς πολ. || ἀλλὰ καὶ γνώμην στρατ. μετὰ τῆς πολ. Sbdt. ἔχειν || ἔχων Bk. καὶ μηχανήματα, ἔτι δὲ || καὶ μηχανήματα οἰα Sbdt. (ἄνια 87). ἔξελαύνειν περιελαύνειν || ἔξελίττειν περιελίττειν Cob.
- c. 38. μήτε Φίλιππος ἐχχεχομμένος δειχθήσεται || μήτε Φιλ. εἰ ἔχχεχομμένος δειχθ. Sbdt. ἀλλὰ τοιοῦτος || om. ἀλλὰ 87. μήτ' εἰ ᾿Αλεξ. ἀνιάσεται || μήτε ᾿Αλεξ. δς ἀνιάσεται Sbdt. (om. εἰ 431, 87.) ὀλέθριος || ὅλεθρος Cob. ἀλλὰ μηνυτής ἡν || ἀλλὰ μηνυτής Sbdt. ποιητής αὐτῶν || π. αὐτὸς 87. τότε || ποτε Βλ. παρέλειπεν || παρέλιπεν Fr.
- c. 39. Εν ώς ἐπράχθη εἰπεῖν \parallel ἕκαστα ώς ἐπ. εἰπεῖν Sbdt. (Εν, ώς ἐπράχθη ἕκαστα εἰπεῖν Fr.) οὐκ ἀφέξεται \parallel οὐ φείσεται Bk. εὶ ἴη \parallel εὶ ἴοι 434. 87.
- 40. θεραπεύοι || θεραπεύει Gorl. δς, Ἡδέως ἄν ἀνεβίουν ||
 δς, ἡδέως ᾶν ἀναβιοίην Ηπ. ών μάθοιμι || ὅπως μ. 434.
 87. Ηατὶ ὅπως ταῦτα || πῶς ταῦτα Fr.

- c. 41. ὀνομάσων || ὀνομάζων Iensius. οἰ μίσει οὐδὲ φιλία τι νέμων || οὐ μίσει οὐδὲν οὐδὲ φ. νέμων Sbdt.
- c. 42. κτημα γάρ | κτημά τε γάρ Solanus.
- c. 43. σύστοιχος | εύστοχος Usener
- c. 44. ἐπεὶ τοῖς κατηρτυμένοις τῶν ζωμῶν ἐοικότας ἀποφαίνει τοὺς λόγους || ἔπεὶ τοιούτοις τοῖς κ. — ἀποφανεῖ τοὺς λόγους (τοιούτοις Sbāt. ἀποφανεῖ Fr.)
- c. 45. ξενίζουσα δὲ | μὴ ξενίζουσα δὲ vulg. Βk. τότε τῆ γ. || ποτὲ τῆ γ. Sbdt.
- c. 46. ἀπαρτῶντα || ἀπαρτῶντα ὁυθμοῦ Sbdt. ὡς οἱ πολλοὶ || ὡς οἱ ποιηταὶ Fr.
- c. 49. κατὰ ταῦτα || κατὰ ταῦτα γὰο 434. 87. Harl. ἐπίβασιν || ἀπόβασιν Fr. ἐς τοὺς στρατ. μέντοι || ἀλλ' ἐς τοὺς στρατηγοὺς μὲν Fr. ἀκηκούσθω || ἀκηκοέτω Cob.
- c. 50. ἐπέστω | ἐπιθεὶς Sbdt.
- c. 51. ἀθόλω | ἀδόλω 87. οἰ γὰο ὥσπεο τοῖς ξήτορσι γράφουσιν || οὐ γὰο ὥσπεο τοῖς ξήτορσι γράφ. Fr. ἔστι καὶ εἰρήσεται || οἶά ἔστι καὶ εἰρ. Fr. μετὰ ταῦτα || αὐτὰ Fr. μετὰ τοῦτο || κατὰ τοῦτο Bk. τῷ τῆς ἰστορίας Φειδία || [τῷ Φειδία] Sbāt.
- c. 53. περιορίζων | προορίζων 434.
- c. 54. καὶ μείζω [[z. μ.] Hm.
- e. 55. καὶ αὐτὴ || καὶ αὐτῆ Bk.
- c. 56. καὶ τοῖς ὀρνέοις καὶ λοπάσι του. καὶ συσὶν ὑπογαστρίοις ||
 καὶ τοῖς ὀρνέοις καὶ συσὶν ὑπογαστρίοις καὶ λοπ. του. Εν.
- c. 57. οἶον ὁρῷς καὶ "Ομηρος ποιεῖ || οἶον τι ὁρῷς ὡς καὶ "Ομηρος ποιεῖ Sbdt. ποιεῖ καίτοι π. ὧν || ποιεῖ καίτοι π. ὧν Sbdt. Ἐπιπολῶν σχῆμα || 'Ε. ἔρυμα Bk.
- c. 59. ταχείς | σαφείς 87. 260 ώσην ώλλο στο το τρούσες ών . τε
- c. 61. $\xi \rho \tilde{\omega} \leftarrow \| \xi \rho \tilde{\omega} \phi \phi$. Shot. And then give then impose
- c. 62. τὸ αὐτοῦ ὄνομα || τὸ αὐτοῦ ὄνομα Reitz. τὸν αὐτοῦ βίον ||
 τὸν αὐτοῦ βίον Reitz.
- c. 63. τοῖς νῦν ἐπαινουμένοις | τοῖς νῦν [ἐπαινουμένοις] Sbdt.

RHETORUM PRAECEPTOR.

- c. 1. καὶ σὸ νῦν || σὸ νῦν Sbdt. (νῦν σὸ 434).
- c. 2. πρὸς τὸ τέρμα. τὸ μὲν οὖν θήραμα || πρὸς τὸ τέρμα, [τὸ μὲν οὖν θήραμα] 436 Harl.
- c. 3. προπονήσαι || προπονήσειν 434. οὐ καμών || τοὺς γάμους Sbdt.
 ἔκπνους || ἐκείνους 434.
- c. 4. εὶ γὰρ Ἡσίοδος | ἢ γὰρ Ἡσ. Sbdt. ἔνερθεν | ἔνερθε 434. 436. Wind.
- c. 5. ξμπορον | άνθρωπον 436.
- c. 6. $\delta \dot{vo} \alpha \hat{v} \parallel \delta \dot{vo} \dot{\omega}$ Cob. \dot{z} $\dot{\omega}$ $\dot{\omega}$ \dot{v} \dot{v} \dot{v} \dot{z} $\dot{$

- έ. 6. Usener. ἐπὶ θατέρα || ἐν θατέρα 436 Vind. περιπλεκέσθωσαν ἐκπετόμενοι || προσπλεκόμενοι 436 Vind. ἤπου || ἦ που Gorl. ἐππου τοῦ ποταμίου || ἐπποποτάμου 434.
- c. 7. εὖνδρος || ἔνυδρος 436. μικρῷ πρόσθεν || μικρὸν ἔμπροσθεν Sbāt. (μικρὸν πρόσθεν 436) ἔνα μὴ καὶ ταὐτὰ λέγων πολλάκις ἐπέχω σε || ἵνα μὴ ταὐτὰ λέγ. π. ἐ. σε Sbāt. (ἕνα μὴ πόλλακις τὰ αὐτὰ λέγων ἐπέχω σε 434).
- c. 8. διότι || ὅτι υ. εἶχεν || ἔχει Sbdt. καὶ ἔγώγε || καὶ ἔγὼ γὰο Sbdt. ἔπὶ δ' οὖν τὴν ἀρχὴν ἀφικόμενος εὖ οἶδ' ὅτι ἀπορήσεις, καὶ ἤδη ἀπορεῖς, ὁποτέραν τραπητέον. ὅ οὖν ποιήσας ἤδη ἑἄστα ἔπὶ τὸ ἀκρότατον ἀναβήση ἔγώ σοι φράσω || ἔπεὶ δ' οὖν εἰς τὴν ἀρχὴν ἀφικόμενος εὖ οἰδ' ὅτι ἀπορήσεις [καὶ ἤδη ἀπορεῖς] ὁποτέραν τρεπτέον, ἤδη ὡς ἑῷστα ἔπὶ τὸ ἀκ. ἀναβήση ἔγώ σοι φράσω Sbdt.
- c. 9. πρόσεισι || πρόεισι 434. 436. Vind. ὁδοῦ ἐκείνης || ἐκείνης ὁδοῦ 434. 436. εὶ — παραβαίης ἢ ἔξω πατήσειας || εὶ — παραβαίης ἔξω τῆς εὐθείας 434. Ἡγησίου || Ἡγίου Βrunn. Κριτίαν || Κριτίον Βrunn. ὁ δὲ ἐπὶ τούτοις || τὸ δὲ ἔπὶ τούτοις Sbdt.
- c. 10. ἐς τὸ εὐθὺ τῆς ὅητορικῆς ὁδὸς || εὐθὺ τῆς ὅητορικ. ὁδὸς Sbát. μακρὰ χαίρειν λέγε || μακρὰ χαίρειν εἰπὼν λέγε Sbát.
- c. 11. Σαρδανάπαλλον || Σαρδανάπαλον 434. 436. 'Υμήττιον || "Υμηττικὸν Meineke. ὅήτως || ὅήτως ἔση 434.
- c. 12. οὐ τοῦ άβροῦ || οὐ πρὸς άβροῦ 434.
- c. 13. ὑπερεκπεπληγμένων || ὑπερεκπληττομένων 436. [πολὺ || [πολὺ]
 Sbắt. (om. 436). ὑπόσουν || ὁπόσουν 434.
- c. 14. παρ' ἄλλου || παρ' ἄλλων 436. ἀλλ' ἀνίπτοις ποσὶν ἡ παροιμία φησίν ἔμβαινε || άλλ' ἀνίπτοις φησὶν ἡ παροιμία ποσὶν ἔμβαινε 436. τὸ ποινότατον || τὸ παινότατον Sbāt.
- c. 15. χαὶ μέσα καὶ τέλευταῖα \parallel καὶ τὰ μέσα καὶ τὰ τελευταῖα 436. $\mathring{\eta}$ ἐπιείκειαν \parallel καὶ ἐπιείκειαν 436. $\mathring{\eta}$ μετριότητα $\mathring{\eta}$ ἐρύ-θημα \parallel καὶ μετρ. καὶ ἐρύθημα Sbdt .
- c. 15. ταῦτα δὲ πάνυ ἀναγκαῖα μόνα καὶ ἔστιν ὅτε ἰκανά || ταῦτα δὴ πάντα ἀναγκαῖα καὶ μόνα ἔστιν ὅτε ἰκανά Sòdt. ἡ ἐσθὴς δὲ ἔστω εὐανθὴς καὶ λευκὴ ἔργον τῆς Ταραντίνης ἐργασίας, ὡς διαφαίνεσθαι τὸ σῶμα καὶ ἡ κρηπὶς ᾿Αττικὴ καὶ γυναικεία τὸ πολυσχιδές, ἢ ἡ ἔμβὰς Σικυωνία || ἡ ἔσθὴς δὲ ἔστω εὐανθὴς καὶ λευκὴ [ἔργον] τῆς Ταραντίνης ἔργασίας, ὡς διαφαίνεσθαι τὸ σῶμα, καὶ ἡ κρηπὶς ᾿Αττικὴ [γυναικεία] τῶν πολυσχιδῶν, ἡ ἔμβὰς Σικυωνία Sòdt. ταῦτα μὲν αὐτὸν γρὴ συντελεῖν || [ταῦτα συντελεῖν] Sòdt.
- c. 16. ἀλλὰ σχήματος | [ἀλλὰ] σχήματος (οπ. ἀλλὰ 434) καὶ ταῦτα ἀκριβῶς ἐκμελετήσας || ἀκριβῶς ἐκμελετήσας αὐτὰ Sbdt.

- c. 17. μετὰ δὲ || μέτει δὲ Ηπ. ὑπὲο αὐτοὺς || ὑπὲο αὐτοὺς Βκ. λέγοι τις || λέγοις 434. τὸν συνετὸν || τὸν δὲ συνετὸν Βκ. μηδὲ εἴ τι ὁ λῆρος Ἰσοκράτης || μήτ' εἴ τι λῆρει ὁ Ἰσοκρ. Sbdt. ἢ ὁ Δημοσθένης || μήθ' ὁ Δημοσθένης Sbdt. (μηθ' 434).
- c. 18. ἐπειδὰν δέη λέγειν καὶ οἱ παρόντες || ἐπειδὰν λέγειν . . . καὶ οἱ παρ. Sbdt. εὐχερῆ λέγεσθω || ψέγεσθω Ηπ. (εὐχερῆ οm. 434. 436). ἐλομένων ἐλομένων δὲ || [ἐλ.] ἐλομένων δὲ Sbdt. ἐπὶ πᾶσι δὲ || ἔπὶ δὲ πᾶσι 436. ὁ Λεωνίδας || Λεωνίδας (om. ὁ) 434.
- c. 20. τεθήπασι || τεθηπότες Sbdt. ἔχουσιν || ἔξουσιν 434. ὅπως ἀπιστήσωσι Cob. μήποτε γράψης ἢ σκεψάμενος παρέλθης || μήποτε γράψας ἢ σκ. παρέλθης Cob.
- c. 21. πηθάτωσαν | ἀναπηδάτωσαν Sbdt. τον χορον έχειν ολεείον || χορον έχ. ολεείον Sbdt.
- c. 22. οὐχ ἑαυτοῦ || οὐχ αὐτοῦ 434, δειχνύειν δοκείτω || [δεικνύειν] δοκείτω Sbdt. ἢν δὲ μετρίως ἐνεχθῆ || ἢν δὲ μετρίως [ἐνεχθῆ] Sbdt. ἐπιστρέφοντα || ἐπιστρέψοντα Bk. ἀναισχυντία καὶ ψεῦδος || ἡ ἀναισχυντία καὶ τὸ ψεῦδος 434.
- c. 26. παθάπεο διδάσκαλος | [καθάπεο διδάσκαλος] Sbdt.

PISCATOR.

- c. 1. δυτινα ύμῶν | ήμῶν δυτινα 90.
- c. 2. καθ' ξκαστον γοῦν δίκαιος || καθ' ξκαστον ξπτάκις γοῦν δίκαιος Bk. Vgl. 434. 436. τν' ἄν || τνα Gorl. 434. 436. καὶ || om. 434. 436. 87. 90.
- c. 3. ἐκετεύω || ἐκετεύσω Fr. 90. ἀμάς || ἀμάς 87. τι δὲ οὐχὶ || τι δ΄ οὐχὶ Gorl. 436.
- c. 4. οὐδεμία μηχανὴ τὸ διαφυγεῖν με || οὐδ. μηχ. [τοῦ] διαφυγεῖν με 8bđt. (τοῦ 436.)
 τὸν Αϊθωνέα || τὸν "Αιδην Gorl. 436.
 87. Vind. 123. ὁ Πλάτων ἐγὼ || Πλάτων ἐγὼ 436. ὁ Διογένης ||
- το 13. ταθτα δλ πάνυ άναγκου μόνα καλ 136. 87. 36. 37.
- c. 5. καὶ ἔδη γε \parallel ἢ τε κεν ἢδη Sbdt. ὁρᾶτε οὐν \parallel ὁρᾶτε γοῦν 434. $μη αὐτο ποιῆτε <math>\parallel$ μη αὐτοὶ ποιῆτε Cob.
- c. 6. γνωρίζουσιν έχαστος τὸ ἄνθος | γν. εκαστον τὸ ἄνθος Vind. 123.
- c. 7. εναντιώτατον γοῦν εστί σοι τῷ πράγματι $\|$ εν. γοῦν εστι τῷ πράγματι Fr. 434. διά γε τοῦτο $\|$ δι' αὐτὸ τοῦτο Cob. δίχαιος ε \bar{t} $\|$ δ. ἂν εἴης 434.
- ε. 9. ὑπολογήσασθαι ὑπολαμβάνω || ὑπολογήσεσθαι ὑπ. 434.
- c. 10. ἀξιῶν || δικάζεσθαι ἀξιῶν 434. τὸ πρὸ δίκης γὰρ οὐχ ἡμέτερον || τὸ πρὸ δίκης γὰρ ἀποκτείνειν οὐχ ἡμ. Sbdt. τὸ δίκαι τὰ τῆ χειρὶ τιθεμένων || ἐν τῆ χειρὶ τ. δ. τιθ. Fr.

- c. 11. ἀπεδείχνυον | ἐπεδείχνυον Gorl. 434. Vind. 123.
- c. 12. πολλάκις αὐτὸς εἰκάσας || πολ. ἢ αὐτὸς εἰκ. M(Paris. 2954.) Fr. ἐσιόντων τε καὶ ἐξ. || ἐσιόντων καὶ ἔξ. Gorl. 436. 87. ἀπάντων σκυθοωπῶν || [σκυθοωπῶν] ἀπάντων Sbdt. (οπ. σκυθο. Gorl. 436. Vind. 123.) οὐθὲ οὐθὲ || οὔτε οὔτε Fr. τὰ ἑἡματα πάντα ἐταιρικὰ || τὰ ἑἡματα πάνυ ἔτ. 434. 90, τοὺς πλουσιωτέρους ἂν παρακαθισαμένη || τοῖς πλουσιωτέροις ἂν παρακαθισαμένη || ἐπὶ πόδα Cob.
- c. 13. οὐδὲ γὰρ || οὐ γὰρ 434. ἀλλὰ οὐδὲν || ἀλλ' οὐδὲν 434. 87. 90. τοῦτο ὁσημέραι ποιεῖν ἔθος || τοῦτο γὰρ ὁσημέραι π. ἔ. 434. 436. 87. 90. ὁρᾶς τὴν χόσμιον τὴν ἀπὸ τοῦ σχήματος || ὁρᾶς τὴν χόσμιον ἀπὸ τοῦ σχήμ. Sbāt.
- с. 14. Епийн | парийн Fr.
- c. 15. και σοι αν δοκή τουτο, ποιήση τέλος || και σοι ο τι αν δοκή τουτο π. τ. 90. Sbdt. ήγόρευσε || ήγόρευε 90.
- c. 16. καὶ αὐταὶ || καὶ αὖται 87. ἡ ἀμυδοὰ δὲ αὕτη || οm. αὕτη Gorl. 434. 436. 87. 90. Νὴ Δία ἀκολ. || νὴ Δί' ἀκολ. 436.
- c. 16. μίαν δικάσαι δίκην | τινα δικάσαι δικ. Sbdt.
- c. 17. συνοικωτάτω || εὐνοϊκωτάτω 87. ὡς τὸν δείλαιον τουτονὶ σῶσαι δυνηθῶμεν || τὸν δείλαιον τουτονὶ ἄν γε σῶσαι δυνηθῶμεν, οm. ὡς Sbdt. (ἄν γε Gorl. 436. Vind.) εὶ καί τις ἄλλος || [εὶ ἄλλος] Sbdt. (om. Gorl. 436. 87. Vind.)
- c. 18. Δικαιοσύνης ταύτης συμπαρούσης | Δ. ταύτη συμπ. Gorl. 436. 87.
- c. 20. τὸ τοιουτῶδες εἶδος \parallel τὸ τοιουτῶδες [εἶδος] Sbdt. λέγω δὲ τὴν ἀπὸ τοῦ φίλου τὴν ἀρχὴν ἔχουσαν \parallel λέγω δὲ τὴν ἀπὸ τοῦ φίλο τὴν ἀ. ἐχ. Halm.
- c. 21. καν πλείους ωσι | και πλ. ωσι 434. 90.
- c. 22. ὅστις κατηγορῆσαι ἀν δοκῆ || ὅστις κατηγορήσειν δυκεῖ
 436. 87. τὶς οὖν ἀν ἐπιτηδειότατος γένοιτο πρ. τ. δ.
 σοῦ; || τὶς οὖν ὁ ἐπιτηδειότατος ἀν γένοιτο π. τ. δ.; σὸ 434.
 436. 90. δεινότερος οὖτος ἐστιν || οm. ἐστιν Gorl. 436. 87. Vind.
- c. 23. ὁρᾶς δέ, μόνον σε προεστησώμεθα || σὲ δὴ μόνον, ὁρᾶς, προεστησώμεθα Sbdt. (ὁρᾶς μόνον δή σε προεστ. Fr.)
- c. 24. ἄριστον γὰρ || [ἄρ. γὰρ] Sbát. (om. Gorl. 87. Vind.) ἐκκέχυται || ἐγκέχυται Vind. (Fr.)
- c. 25. χαίρουσιν ἀποσκώπτουσι | γ. τοῖς ἀποσκ. 434. 90.
- c. 26. διαγόρευει || [δι]αγορεύει (ἀγορεύει 434. 87. 90.) ξπιούσης || ἐπούσης Sbdt. (οὕσης Hn.) ὑπὶ τὸ σὸν ὄνομα ὑπελθὼν || τὸ σὸν ὄνομα ὑπ. Sbdt.
- c. 27. τὰ αἴσχιστα | τὰ ἔσχατα 434. S7. 90.
- c. 28. απαντα | [απαντα] del. Fr.
- c. 29. η αὐτὸς οὖτος || η οὐτος, om. αὐτὸς 436. 87. Vind. η ἐγὼ || η

- c. 29. αὐτὸς ἐγὰ Sbát. αἰτιάσεσθαι || αἰτιάσαισθε Βk. τοιαῦτα ποιοῦντας || τοὺς τοιαῦτα π. Fr. [καλὰ] || καλὰ υ.
- c. 30. ὅπερ νη Δία καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς ὀλίγοι ποιοῦσιν || om. καὶ Sbdt.
- c. 31. οὐχ ἔρωτι φιλ. ἔχομένους, ἀλλὰ δόξης πράγματος || οὐχ ἔρ.
 φ. ἔχομένους, ἀλλὰδόξης πράγματος ἔφιεμένους 90.
- c. 32. ότου αύτον ξπώνυμον ό διαμαρτάνων ξποιείτο || ότου ξπώνυμον αύτον ό δ. ξποιείτο 87. 90.
- c. 33. ξε δικαστ. ἄγετε || ξε δ. με ἄγετε 434. 90. καὶ διελέξω || [καὶ διελέγξω] (om. 436. 87. Vind.) ἤν τις ὑποκοίνοιτο || ἤν τις ὑποκοίνηται 434.90. ἀποτρόπαιον καὶ αἰσχρὸν || ἀποτρ. ὡς αἰσχρὸν Södt.
- c. 34. οὖτως βιοῦσιν πάντα μὲν ὀργιλωτέροι ἀλεπτουόνων || οὕτω βιοῦσιν, ὀργιλωτέροι ἀλεπτουόνων πάντα μὲν Fr. παρωθούμενοι || παραγκωνιζόμενοι 434. 87. 90. Καὶ τὸν ἄπρατον οὐ φέροντες || [καὶ φέροντες] οm. Gorl. 436. 87. Vind.
- c. 35. ἀπὸ πολλῶν || ἀπ' οὐκ ὀλίγων 87. ὅποι ποτὲ οἴχ. || ὅποι τότε οἴχ. 87.
- c. 36. οἰόντι οἱ κύνες πάσχουσιν ἐπειδὰν | οἰον τι οἱ κ. πάσχουσιν, οῦ ἐπειδὰν Sbāt.
- c. 37. \tilde{r} τι γὰρ ἔχοιμι $\| [\tilde{\eta} ἔχοιμι]$ (οm. 436. 87. Vind.) τι φατε προσήχειν $\| τ$ ι φατε; προσήχειν Fr. καὶ ἐπὶ τῆς ὑποκρίσεως Sbdt.
- c. 38. τῶν ποιούντων αὐτὸ || τ. π. αὐτὰ 434. 87. κἀφήρμοζον μεταξὺ τοῖς λεγομένοις τοῦτο μὲν ἐς τόνδε || κἀφήρμοζον μεταξὺ τοῖς λεγομένοις τοῦτο μὲν ἐς τόνδε 8bāt. τὰ πάντα || πάντα 436. 87. Vind. τί δαὶ ἄλλο || τί ἄλλο 434. ἐκτραγωδείτω || τραγωδείτω 436. Vind.
- c. 39. προσεκύνησα την γε πρώτην | προσεκύνησα την Πτερωτήν Madv.
- c. 41. αὐτοῖς || αύτοῖς Βk. ἢν μὴ παρῆ || [ἢν μὴ παρῆ] Sbdt.
- c. 42. τὸν τοῦ Τάλω τάφον | τὸν Τάλω τ. 434. 87. Vɨnd. ἐσμοῦ δίκην | [ἐσμοῦ δίκην] Cob. ἔνα καὶ καθ' "Ομης. εἴπω | ἔνα καθ' 'Ομ. εἴπω 436. ὅ τις ἄν μέμιψαιτό σου μάλιστα | ὅ τις ἄν μάλιστα μωμήσαιτό σου Fr. τὸ μηδὲ ἐπιβαλεῖν γνώρισμα || τὸ μηδὲν ἐπ. γν. 434. 87. 90.
- c. 43. πρώτους χρή | χρή πρώτους 436.
- c. 45. ώς μή ξπικρατήση | ώς μή ξπικρατή σου 434. 90.
- ε. 46. Ἐπ' αὐτῷ Παρǫ. ποιησώμεθα ἐπεὶ χρηστὸς ὧπται καὶ θαυμάζων, παραλαβόντα μετ' αὐτοῦ τὸν Ἐλεγχον ἄπασι τοῖς φάσχουσι φιλοσοφεῖν ἐντυγχάνειν, εἶθ' δν μὲν ἂν εὕρη γνήσιον ὡς ἀληθῶς φιλοσοφίας, στεφανωσάτω . . . || Ἐπ. αὐτῷ Παρǫ. ποιησώμεθα ἐπεὶ χρηστὸς ὧπται καὶ θαυμάζων παραλαβών μεθ' αὐτοῦ τὸν Ἔλεγχον ἐν ἄπασι τοῖς φάσχουσι φιλοσοφεῖν, δν μὲν ἂν εὕρη γνήσιον ὡς ἀλ.

- c. 46. φ ιλόσο φ ον, στεφανωσάτω.. Sbdt. δν δ' \mathring{a} ν $\|$ δν δ' \mathring{a} ν 87. δ τ \mathring{a} ν $\|$ δν δ' αν 87. δ τ \mathring{a} ν $\|$ δν δ' αν 87. δ τ \mathring{a} ν $\|$ δν δ' αν 87. | τον πώγωνα. $\hat{\alpha}$ ς εδοξεν $\|$ \mathring{a} ποχείραντα τὸν πώγωνα ώς εδοξεν 434.
- c. 48. νῦν ξυνεπιλαβοῦ || ξυνεπιλαβοῦ 87. 90. | ἐξέλωμεν τὸ ἄγκιστον τουτί . κενόν σοι τὸ ἄγκιστον || ἐξέλωμεν τὸ ἄγκιστον. | ἐδοὺ κενόν σοι τ. ἀ Sbāt. πολὺ λέγεις || πολλοῦ λέγεις 87. ξο ἄβρωτος τε γάρ ἐστι || ἀβ. τε γὰρ 87.

c. 51. ώς μὴ ἀποπρίση || μὴ ἀποπρ. 436. 87. Vind. σὺ δὲ, ὧ Π., ταχεῖαν ἐπιτέλει τὴν ἄγραν || σὺ δὲ, ὧ Πόσειδον, δὸς ταχεῖαν τὴν ἄγραν Sbdt. (καὶ σὺ δὸς, ὧ Π., ταχ. τὴν ἄγραν Fr.) ἄφωνοι γὰρ αὐτοὶ || [ἄφωνοι γὰρ αὐτοὶ] Cob.

c. 52. $\mathring{\eta}$ ές τὴν Στόαν; ΕΛΕΓ. ἀπό τοῦ Λυκείου — ἀρχήν $\mathring{\parallel}$ η ες τὴν Στόαν $\mathring{\eta}$ ἀπὸ τοῦ Λ. — τὴν ἀρχήν; Cob.

ADVERSUS INDOCTUM.

- c. 1. περὶ τὰ κάτω || περὶ κάτω Cob. πως τοῦτο || [πως τοῦτο] Sbdt. εὶ τεκμαίροιο || εὶ τεκμαίρει Cob. παραλαμβάνοις || παραλαμβάνεις 434. 436. 87.
- c. 2. Υνα δέ σοι δῶ αὐτὰ ἐπεῖνα πεπριπέναι, ὅσα ὁ Καλλῖνος ἐς πάλλος ἢ ὁ Αττιπὸς γράψαιεν ‖ Υνα δέ σοι δῶ πάντα ἐπεῖνα πεπριπέναι, ὅσα ὁ Κ. [ἐς πάλλος] ἢ ὁ Αττιπὸς γράψαιεν ἄν Sbāt. χρησομένῳ ‖ χρησαμένῳ 87. παὶ νὴ Δία ‖ νὴ Δία Gorl.
- c. 3. οὐz ἂν ὤzνησαν || οὐz [ἂν] ὤzνησαν Sbdt. πρὸς τῆς Λιβανίτιδος || πρὸς τῆς Λιβανίτιδος Cob. μαλάχης ψύλλοις || μαλάχη Sbdt. ἀπήλλαξαν ἂν || ἀπήλασαν ἂν 436. εὶ καὶ πάνυ || εὶ πάνυ 87.
- c. 4. ἀλλ' ένὶ πάντα ἐκεῖνα ἀναδραμεῖσθαι νῦν ἐλπίζεις $\|$ ἀλλ' ένὶ πάντα ἀναδ. νῦν ἐκεῖνα ἐλπ. 87. κατὰ δὴ ταῦτα ἔχε ξυλλ. ἐκεῖνα $\|$ κατὰ δὴ ταῦτα ἔχε ξυλλ. ἐκεῖνα $\|$ κατὰ δὴ ταῦτα ἐκεῖνα ἔχε ξυλλ. 434. 436. 87. τῆ αὐτοῦ $\|$ τῆ αὐτοῦ Sbdt. καὶ τὰ τοῦ Θουκ., ὅσα παρὰ τοῦ Δημ. μεταγεγραμμένα εὐρέθη καλῶς, ἄπαντα ἐκεῖνα, ὅσα δ Σ . ἐξέπεμψε $\|$ κ. τ. τ. Θ., ὅσα παρὰ τοῦ Δημ. μεταγεγραμμένα εὐρέθη, καὶ Νηλέως (Madvig) [ἄπαντα ἐκεῖνα Sbdt.], ὅσα ὁ Σ . ἐξέπεμψε. ἐκ τούτου $\|$ ἐκ τούτων 436. ἐπικαθεύθης $\|$ καθεύθης 87. κᾶν χρύσεα ἔχη σύμβολα $\|$ χᾶν χρυσᾶ ἔχη σάμβαλα Sauppe.
- c. 5. ἀνένευσας καὶ τοῦτο || ἀνανεύσαις ἂν καὶ τ. 436. κάλλιστα || μάλιστα Sbāt. ἐπινεύεις καὶ τοῦτο; || ἐπινεύσεις κ. τ. 434. εἴ τις ἀνοῖτο || εἴ τις ἀνεῖται Sbāt.
- c. 6. of $\pi \acute{o}\delta \epsilon \varsigma \delta \mathring{\eta} \parallel [of \pi. \delta.] Hn.$

- c. 7. μη εξετάζειν || μη εξεταζε Cob. ό Θερσίτης || om. Gorl. Bk.
 ὅτι λσχυρὸς ἂν γενοιτο καλ ὑπερπηδήσεται επιθολώσει ἀποκτείνει || ὅτι ὑπερπηδήσειε επιθολώσειε ἀποκτείνειε Sbdt. (ὑπερπηδήσει 434. ἐπιθολώσειε 87. ἀποκτείνει 436.) μηδὲ φερειν δυνάμενος || μη φερειν δυνάμενος 87. 434.
- c. 8. της γυμνης άγωνίας | της γυμνικής άγ. Cob.
- c: 11. $\xi \pi i \ \tau \tilde{\psi}$ Όρ $\psi \epsilon i$, ώς λόγος $\| \xi \pi i \ \tau \tilde{\psi}$ Όρ $\psi \epsilon i \psi$ μόρ ψ Bk. $\xi \epsilon \tau o \tilde{v}$ $A\pi$. $\epsilon i \psi$ $\epsilon i \psi$
- c. 12. ὡς ἐκήλει μὲν καὶ θηρία || ὡς ἐκ. μὲν θηρία Gorl. 436, 87. 'Όρφέως || τοῦ 'Όρ. 434.87. τῆς 'Όρφ. μουσ. || τῆς τοῦ 'Όρφ. μουσ. 87.
- c. 13. ἐπιστήσεσθαι | ἐπικτήσεσθαι Roeper.
- c. 14. τοῦ Καλυδωνίου || τ. Καλ. ὑὸς Cob. αὐτὸς δὲ || ἄλλος δὲ δόδι. ὁρῷς, ὅπως — διάχεισαι — δεόμενος || [ὁρῷς ὅπως — διάχειται — δεόμενος] Sbát.
- c. 15. εἰς δ ἐκεῖνος ἔγραφεν $\|$ [εἰς δ ἔγραφεν] Hn. Δωρίδιον $\tilde{\eta}$ κεν $\|$ Δωρίς τέθνηκεν Hm.
- c. 18. πράως | δαδίως Cob.
- c. 19. ἀφελείας μὲν γὰο ἢ χοείας τῶν ἀπ' αὐτῶν ‖ ἀφελείας μὲν γὰο ἢ χοείας ἔνεκα τῆς ἀπ' αὐτῶν Sbdt. (τῆς 87.) καὶ ἔπ' ἐλάχιστον ‖ κἂν ἐπ' ἐλάχιστον Εοb. κτένα ‖ κτένας Gorl. 434. 436. 87.
- c. 20. λοιπὸν οὖν δὴ ἐχεῖνο πεπεισμένον ὑπὸ τῶν χολάχων ὡς οἰ μόνον καλὸς εἶ καὶ ἐράσμιος ἀλλὰ σοφὸς ἀνεῖσθαι τὰ βιβλία || λοιπὸν οὖν δὴ ἐχεῖνο ὅτι πεπεισμένος ὑπὸ τῶν χολάχων, ὡς οὐ μόνον καλὸς εἶ καὶ ἐράσμιος, ἄλλὰ καὶ σοφὸς ἀνῆ τὰ βιβλία Sbdt. (πεπεισμένος 434. 436. 87.) εἴ τις ἄλλος τῶν ὑπὸ τὸ ψεῦδος τεταγμένων || εἰ τις ἄλλος τῶν ὑπὸ τὸ ψεῦδος τεταγμένων || εἰ τις ἄλλος τῶν ὑπὸ τὸ ψευδο τεταγμένων Sbdt.
- c. 21. καὶ όμως τὴν μορφὴν | [καὶ όμως τὴν μορφὴν] Sbdt.
- c. 22. ἐπ' ἐκείνη τῆ εἰκόνι | [ἐπ'. ἐκείνη τῆ εἰκόνι] Sbāt. ἀπίθανος οὕτως ζωγράφος || πιθανὸς οὕτω ζωγράφοις Sbāt.
- c. 23. φαίνεσθαι || φανεῖσθαι Cob. κατὰ τὴν παροιμίαν θᾶττον ἂν πέντε ἐλέφαντας ὑπὸ μάλης κρύψειας || θᾶττον ἂν κατὰ τὴν παροιμίαν πέντε κρύψειας 87.

DE SALTATIONE.

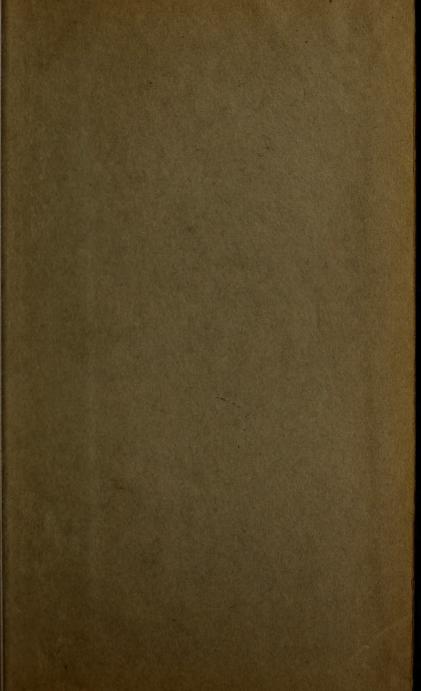
- c. 2. κάθηται | κάθησαι 434. 90. σχολάζεις | σχολάζοις 434. 87. 90.
- c. 4. ανομοιοτάτην | όμοιοτάτην Sbdt.
- c. 5. δλεθρίω | δλέθρω 434. 87. 90.
- c. 6. μαλλον είη | μαλλον αν είη Sbdt. (αν είη, om. μ. 434.)
- e. 8. ἐν Κρήτη δὲ τ. Κ. | [ἐν Κρήτη δὲ τ. Κ.] Sbdt. (om. Gorl.)
- c. 8. φησὶ δέ πως ὧδε τὰ ἔπη | φησὶ δὲ τὰ ἔπη ὧδέ πως 434. 87. 90.
- c. 9. κατέζοιψε || ἔζοιψε 87.

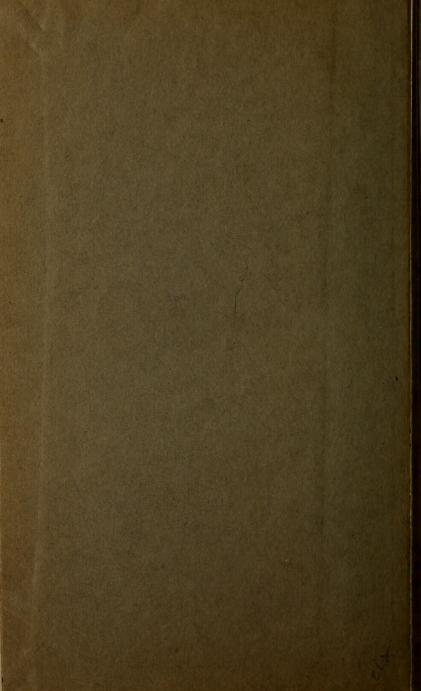
- c. 10. ἴδοις δ' $\hat{a}v$ νῦν ἔτι καὶ τοὺς $\hat{\epsilon}\phi\acute{\eta}$ βους \parallel ἴδοις δ' $\hat{a}v$ καὶ νῦν ἔτι τοὺς $\hat{\epsilon}\phi$. Fr.
- c. 12. παρ' ενα | καθ' ενα Gorl.
- c. 16. $\dot{v}\pi$ αὐλ $\ddot{\omega}$ καὶ κιθάρ $\ddot{\alpha}$ $\ddot{\alpha}$ [$\dot{v}\pi$ αὐλ $\ddot{\omega}$ καὶ κιθάρ $\ddot{\alpha}$] Sbdt.
- c. 19. πρός τὸν αὐτὸν καιρὸν | πρὸς τὸν καιρὸν Urban.
- c. 21. τῶν Τιτ. Δακτύλων || [τῶν Τιτ. Δακτύλων] Sbāt. πεποιημένων || πεποιημένον Gorl. 434. 87. 90.
- c. 22. φῦλον οὕτω μάχιμον τοῖς αὐτοῖς θιάσοις κατωρχήσατο || φύλων οὕτω μαχίμων τοῖς αὐτοῦ θιάσοις κατωρχήσατο Madvig.
- c. 23. και παιδιάν ωφέλιμον και παιδείαν (434.87.90.) [ωφέλιμον] Sbdt.
- c. 26. τραγική κωμφδική \parallel τραγική κωμφδική Gorl. κωμφδίαν \parallel τὴν κωμφδίαν 434. 87. 90.
- c. 27. προσποιούμενος | [προσποιούμενος] Sbdt. τὰ γὰρ ἄλλα γενομένοις || [τὰ γὰρ ἄλλα γενομένοις] Sbdt. μήτε τὴν λ. αἰδεσθεὶς μήτε τὸ ξόπαλον δ περίχειται || μήτε τὴν λεοντῆ ῆν περίχειται αἰδεσθεὶς μήτε τὸ ξόπαλον Cob.
- c. 29. ή κωμ. πρόσωπα | [ή κωμ. πρόσωπα] Sbdt.
- c. 31. πολυμαθέστεραι | πολυπαθέστεραι Sbdt.
- c. 34. ὅπερ ||ὅσπερ 434. 87. (ὥσπερ 90.) σφοδρὰ καὶ καματηρὰ ||σφόδρα καματηρὰ Gorl. 434. 87. 90. ἐπιπολάζοντα || ἐπιπολάζον Madvig.
- c. 38. ἀμφοτέρου | έχατέρου 434. 87. 90.
- c. 39. $\vec{\epsilon}\pi$ $\hat{\epsilon}$ £xείνου τοῦ βίου \parallel $\hat{\epsilon}\pi$ $\hat{\epsilon}$ £xείνου $[\tau$ οῦ βίου] Sbdt.
- c. 41. Σπαρτῶν ἀνάδοσις || Σκ. ἀνάδυσις βbdt. καὶ Ἡρακλῆς σὺν τοῖς ἄθλοις αὐτοῦ ἄπασι καὶ ἡ τῶν παίδων σφαγή || καὶ ἡ τῶν παίδων σφαγὴ καὶ Ἡρακλῆς σὺν τοῖς ἄθλοις αὐτοῖ ἄπασι Sbdt.
- c. 42. τὸν πρὸ αὐτῶν Βελλεροφόντην || πρὸ αὐτῶν τὸν Β. 434. 87. 90.
- c. 50. Ἐχινάδων ἀνάδοσιν || Ἐ. ἀνάδυσιν Cob. ᾿Αλχμέωνος || ᾿Αλχμαίωνος 434. 87. 90.
- c. 58. μεριζόμενον || κλαυθμυριζόμενον Bk.
- c. 61. ἀφεὶς ἄδειν | ἄδειν ἀφεὶς 434. 87. 90.
- c. 63. αὐλῷ τε καὶ τερετίσμασι || [αὐλῷ τε καὶ τερετίσμασι] Sòdt.
 κινήσεως κάλλει || μιμήσεως κάλλει Sòdt. ἐπιδείξασθαι || ἐπ
- c. 64. οὕτως σαφῶς || οὕτω σαφῶς 434. 87. 90.
- c. 65. ή δὲ πλειστή δείχνυσθαι || [ή δὲ πλειστή δείχνυσθαι] Sbāt.
 οἰδε γὰο καὶ ἐν ἐκείνοις μᾶλλον ἐπαινουμένη τῷ ἐοικέναι || οὐδὲν γὰο καὶ ἐν ἐκείνοις μᾶλλον ἐπαινοῦμεν ἢ τὸ ἐοικέναι Madvig.
- c. 66. τὰς ψυχὰς || ψυχὰς 87.
- c. 67. ἀπὸ τοῦ δρωμένου σχεδὸν | [ἄπο τοῦ δρωμένου σχεδὸν] Sbdt.
- c. 68. ένος εκάστου ἔργον || ένος εκαστον ἔργου Madvig. ὑποκοιτοῦ εὐφωνίαν || ὑποκο. εὐφορίαν Sbdt.
- το. μέρος τρίτον || μέρος τι Sbāt. ὅτι καὶ αὕτη Πυθαγορικόν τι δόγμα αἰνίττεται || ὅτι αὕτη καὶ Π. τι δόγμα αἰνίττεται Sbāt.

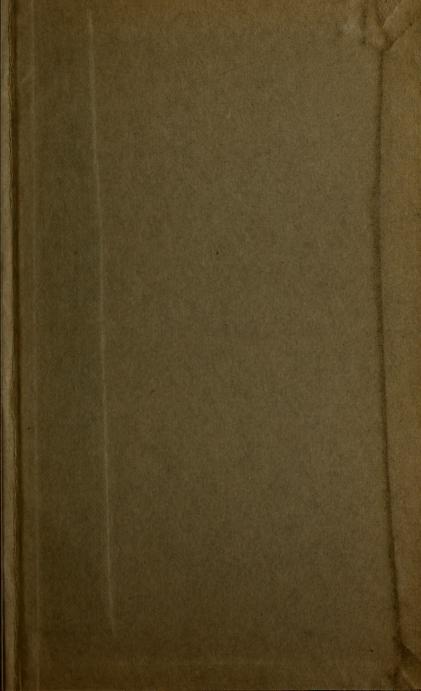
- c. 75. απιθανον | αμήχανον Sbdt.
- c. 76. πεφεῖσθαι || φείδεσθαι Sbdt. (φεῖσαι 434. 90. φεῖσθαι 87.) ἐπὶ τοῦ πάχεος || ἐπί του παχέος Sbdt. τῷ πάνυ λεπτῷ || τῷ πάνυ λεπτῷ Sbdt. ὡς καὶ ὁυθμίζειν || ὡς ὁυθμίζειν 87. 90.
- c. 78. ὀφθαλμῶν | τὰ ὀφθαλμῶν Hn.
- c. 79. τὸ δακρύειν | τὸ καὶ δακρύειν 87. τιτᾶνας | πᾶνας Sbdt.
- c. 80. σολοικίας δεινάς || σολοικίας τινάς 87. παρωρχεῖτο καὶ τὰς Θυέστου συμφ. || παρωρχεῖτο τὰς Θ. συμφ. 87. 90. μισητέον || μωμητέον 87.
- c. 83. ένὸς δὲ τῶν ὑπαυλούντων τὸν αὐλὸν ἀρπάσας τοῦ Ὀδυσσέως πλησίον ἑστῶτος ἱ ἑνὸς δὲ τῶν ὑπαυλούντων τὸν αἰλὸν ἀρπάσας ὡς τοῦ Ὀδ. πλ. ἐστῶτος Södt. καὶ ἀκριβῶς ὁρῶντες ἱ καίτοι ἀκριβῶς ὁρῶντες Södt.
- c. 84. συστασιωτών | στασιωτών Gorl. 434. 87. 90. αὐτὸν | αἰτοῦ Gorl. 434, 87. 90.
- c. 85. ως μη ἐπανίης | ως μη ἐπανίοις 434. 87. 90.

BERICHTIGUNGEN:

- S. 44. Z. 2. statt οὐ μίσει οὐδὲ φιλία τι νέμων lies οὐ μίσει οὐδὲν οὐδὲ φιλία νέμων.
- S. 50. Z. 10. statt μετὰ ταῦτα lies αὐτὰ.
- S. 54. Z. 1. statt ταχεῖς lies σαφεῖς.
- S. 72. Z. 12. statt πρὸς lies πρὸ.
- S. 84. Z. 15. statt όμιλῶν αὐτὰ lies ὁμιλῶν; αὐτὰ.
- S. 85. Z. 6. ist $[\sigma o v]$ zu streichen.
- S. 89. Z. 6. ist γαο nach τοῦτο ausgefallen.
- S. 102. Z. 20. ist με vor ἄγετε ausgefallen.
 Z. 22. statt καὶ διελέγξω lies [καὶ διελέγζω].
- S. 113. Z. 13. ist vor λαγῶν ausgefallen δὲ τῶν.
- S. 106. Z. 10. statt [καὶ σκυθρωποὶ είσιν] lies καὶ σκυθρωποί είσιν.
- S. 120. Z. 9. statt συνιής lies συνίης.
- S. 126. Z. 15. fehlt hinter ἀγωνισάμενον.
- S. 142. Z. 11. statt τοι lies σοι.
- S. 146. Z. 16. statt ἐν Κρήτη δὲ τοὺς Κουρῆτας lies [ἐν Κ. δ. τ. Κ.]
- S. 174. Z. 7. ist statt des 'ein , zu setzen.
- S. 183. Z. 19. statt εμχέοντ αιτάς lies εμχέονται τάς.
- S. 198. Z. 1. statt $\tau \ell$ $\delta \hat{\epsilon}$ lies $\delta \tau \ell$ $\delta \hat{\epsilon}$.
- S. 216. letzte Z. ist die Lesart des Cod. 436 κατηγορήσειν ausgelassen.
- S. 233. Z. 19, von unten ist unter Cod. Vat. 87 und Cod. Vind. 123 statt om. zu lesen om. ώς.







UNIVERSITY OF ILLINOIS-URBANA 881L6.X1869 C001 AUSGEWAHLTE SCHRIFTEN. BER

